

ศึกษาอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าเพื่อออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อม

STUDY BANGKACHAO GREEN AREA IDENTITY
FOR ENVIRONMENTAL GRAPHIC DESIGN

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2562

KMITL-2019-ED-M-222-064

ศึกษาอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าเพื่อออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อม

STUDY BANGKACHAO GREEN AREA IDENTITY
FOR ENVIRONMENTAL GRAPHIC DESIGN

พีรพล ช่างใจกล้า

PHEERAPHON CHANGJAIKLA

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการศึกษาและเพื่อใช้ในการทำวิทยานิพนธ์เท่านั้น ไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกสิ่งนี้ออกไป และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้
พ.ศ. 2562

KMITL-2019-ED-M-222-064

STUDY BANGKACHAO GREEN AREA IDENTITY
FOR ENVIRONMENTAL GRAPHIC DESIGN

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR THE DEGREE OF
MASTER OF SCIENCE IN INDUSTRIAL EDUCATION
IN INDUSTRIAL DESIGN TECHNOLOGY

FACULTY OF INDUSTRIAL EDUCATION AND TECHNOLOGY
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งมอบสำหรับกรณีสืบค้นเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ทำซ้ำโดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามเผยแพร่ลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2019

KMITL-2019-ED-M-222-064

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

COPYRIGHT 2019

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

FACULTY OF INDUSTRIAL EDUCATION AND TECHNOLOGY

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ศึกษาอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าเพื่อออกแบบ เลขนศิลป์สิ่งแวดล้อม
นักศึกษา	นายพีรพล ช่างใจกล้า
รหัสประจำตัว	57603143
ปริญญา	ครุศาสตรบัณฑิต สาขาบริหารการเกษตร
สาขาวิชา	เทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
พ.ศ.	2562
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	รองศาสตราจารย์ อุดมศักดิ์ สาริบุตร

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ 2) เพื่อออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า 3) เพื่อประเมินความพึงพอใจการออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า โดยทำการศึกษาอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า จากการรวบรวมข้อมูลภาคเอกสาร ข้อมูลภาคสนาม และการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้เกี่ยวกับพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า สอบถามความคิดเห็นด้านอัตลักษณ์และทัศนคติที่มีต่อพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าของผู้ที่อยู่อาศัยในพื้นที่และนักท่องเที่ยว สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมแนวคิดและทัศนคติการออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมของนักท่องเที่ยว นำข้อมูลที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบ ผู้วิจัยได้สรุปข้อมูลเพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบและทำการออกแบบ นำผลงานการออกแบบที่ได้ไปสอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ นำผลงานการออกแบบไปประเมินความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้เกี่ยวกับพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าและนักท่องเที่ยว เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบสอบถาม และแบบประเมิน โดยใช้วิธีการทางสถิติ ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อการวิเคราะห์และสรุปผล

ผลการวิจัย พบว่า อัตลักษณ์ของพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า คือ มีประวัติศาสตร์ ทรัพยากรธรรมชาติ วิถีวัฒนธรรม และวิถีชีวิตชุมชน โดยสิ่งที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าผ่านแนวคิดในการออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมได้ดีที่สุดคือ พื้นที่สีเขียวขนาดใหญ่รูปกระเพาะหมู ผลจากการประเมินพบว่าผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อม เลือกรูปแบบที่ 2 ด้านองค์ประกอบในการออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.59$, S.D.= 0.33) ด้านหลักเกณฑ์การออกแบบระบบป้ายสัญลักษณ์ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับดี ($\bar{X} = 4.46$, S.D.= 0.29) ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้เกี่ยวกับพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, S.D.= 0.45) และนักท่องเที่ยว มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$, S.D.= 0.75)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Title	Study Bangkachao green area identity for Environmental graphic design
Student	Mr. Pheeraphon Changjaikla
Student ID.	57603143
Degree	Master of Industrial Education
Program	Technology of Industrial Product Design
Year	2019
Thesis Advisor	Associate Professor Udomsak Saributr

ABSTRACT

This research has the objective as this following: 1. To study for the identity of Bangkachao green area in Phrapadaeng district, Samutprakarn province 2. To design of environmental graphic which represent to the identity of Bangkachao green area 3. To take satisfaction assessment of environmental graphic which represent to the identity of Bangkachao green area.

With this case, it has studied for the identity of Bangkachao green area by gathering for the information with documents including of the field works and having the deep interviewing with the experts about Bangkachao green area. In addition, it has asked for the opinions in identity and attitudes to this area for the owners of habitats and the tourists. Then, it is including with asking for the opinions about the requirements of environmental graphic' concept idea and designing attitudes of environmental graphic for the tourists. After that, it has brought the information to apply with the designing. Later, the researcher might conclude information as the designing guidelines prior to make the real design. On the same way, it has brought the design works to ask for the opinions of the designing experts in environmental graphic prior to be improved with the suggestions. Then, it has been brought to take the satisfaction by the experts who are knowledgeable about this area and the tourists again. Similarly, it has used the tools , such as interviews , questionnaires and the assessments. Therefore, it has used the statistical methods , such as descriptive statistics , frequencies , percentages , Means and Standard Aviation to make analysis and make conclusion.

According to the result, it was found that the identity of Bangkachao green area is involving with the history , the resources , the natures , the culture lifestyles and the community lifestyles. Besides, it represents to the identity of Bangkachao green area through the designing concept idea of environmental graphic in the best way , such as the large size of green area with the pig stomach shape. With this case, according to the assessment it was found that the designing experts in environmental graphic should the second pattern or the environmental graphic designing's

component with the suitability in the excellent level or ($\bar{X} = 4.59$, S.D.= 0.33). What's more, according to the designing principle of the sign system it had the suitability in the excellent level or ($\bar{X} = 4.46$, S.D.= 0.29). Similarly, according to the satisfaction assessment of the experts it had shown of the knowledge in Bangkok green area with the most level of suitability or ($\bar{X} = 4.57$, S.D.= 0.45) and for the tourists with the excellent level of the satisfaction or ($\bar{X} = 4.35$, S.D.= 0.75).

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์และความช่วยเหลือจากบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกๆ ท่าน ที่อยู่เบื้องหลังความสำเร็จของงานวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ อุดมศักดิ์ สาริบุตร เป็นอย่างยิ่งที่กรุณาต่อผู้วิจัย ให้การสนับสนุนช่วยเหลือ ชี้แนะแนวทางและแก้ไขจุดบกพร่องต่างๆ ให้ผู้วิจัยได้นำไปปรับปรุงแก้ไข ด้วยความเอาใจใส่เสมอมา อีกทั้งได้มอบโอกาสและประสบการณ์อันเป็นประโยชน์ให้แก่ผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ผู้เป็นคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ สถาพร ตีบุญมี ณ ชุมแพ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธเนศ ภิรมย์การ รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงวุฒิ เอกวุฒิมวงศา และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมชาย เซะวิเศษ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำตลอดจนข้อชี้แนะ อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้วิจัย ให้คำปรึกษาทฤษฎี และแนวคิดใหม่ๆ ต่อผู้วิจัย แม้จะไม่ใช่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ของผู้วิจัย แต่ก็ให้คำแนะนำเสมอมาจนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญทุกท่านเป็นอย่างสูง ที่ได้ให้ความรู้ คำแนะนำ ตลอดจนข้อคิดต่างๆ อันก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษา ค้นคว้า และเป็นแนวทางในการดำเนินวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ให้การสนับสนุนผู้วิจัยให้ได้รับการศึกษาด้วยดีตลอดมา ขอขอบพระคุณญาติพี่น้อง และเพื่อนทุกคนที่ได้มอบกำลังใจ และให้ความช่วยเหลือแก่ผู้วิจัย ในทุกๆ เรื่อง จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์

คุณค่าและประโยชน์อันใดที่เกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้กับคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ที่เคารพ ญาติพี่น้อง ตลอดจนเพื่อนทุกคน และผู้มีอุปการคุณทุกท่านด้วยความเคารพยิ่ง หากมีข้อผิดพลาดประการใด ผู้วิจัยขออภัยมา ณ ที่นี้ด้วย

พีรพล ช่างใจกล้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	II
กิตติกรรมประกาศ.....	IV
สารบัญ.....	V
สารบัญตาราง.....	VII
สารบัญภาพ.....	X
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
1.3 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	3
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	5
1.5 ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย.....	6
1.6 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย.....	7
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
2.1 แนวคิดอัตลักษณ์.....	9
2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ.....	11
2.3 หลักการออกแบบ.....	52
2.4 เครื่องหมายภาพและป้ายสัญลักษณ์.....	61
2.5 แนวความคิดการออกแบบสัญลักษณ์ภาพและป้ายสัญลักษณ์.....	70
2.6 ป้ายสัญลักษณ์ที่ใช้กับสถานที่ท่องเที่ยวในปัจจุบันของประเทศไทย.....	97
2.7 หลักตัวแปรมนุษย์.....	106
2.8 หลักสีระมนุษย์.....	108
2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	115
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	118
3.1 วิธีการดำเนินการวิจัยเพื่อศึกษาอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ.....	118
3.2 วิธีการดำเนินการวิจัยเพื่อออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่ สีเขียวบางกะเจ้า.....	122
3.2 วิธีการดำเนินการวิจัยเพื่อประเมินความพึงพอใจการออกแบบเลขนศิลป์ที่แสดงถึง อัตลักษณ์พื้นที่สีเขียว.....	126

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	130
4.1 ผลการวิเคราะห์การศึกษาอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ	130
4.2 ผลการวิเคราะห์การออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียว บางกะเจ้า	161
4.3 ผลการวิเคราะห์ประเมินความพึงพอใจการออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึง อัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า	187
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	194
5.1 สรุปผลการวิจัย	194
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	198
5.3 ข้อเสนอแนะ	203
บรรณานุกรม	205
ภาคผนวก	209
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์	210
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	224
ภาคผนวก ค ภาพถ่ายการเก็บข้อมูลในงานวิจัย	260
ภาคผนวก ง ผลงานการออกแบบ	264
ประวัติผู้เขียน	297

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1.1	แผนผังแสดงขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย 6
2.1	จำนวนครัวเรือนและจำนวนประชากรในพื้นที่สี่เข็บบางกะเจ้า ปีพ.ศ. 2558 15
2.2	ข้อมูลนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่สี่เข็บบางกะเจ้า (ตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง) ประจำปี งบประมาณ พ.ศ. 2556 - 2558..... 19
2.3	ป้ายแสดงสถานที่ 47
2.4	ป้ายแสดงข้อมูลสถานที่ 48
2.5	ป้ายแสดงแผนที่ 49
2.6	ป้ายแสดงทิศทาง 50
2.7	แสดงประเภทของสัญญาณตามทัศนะของ Charles Sanders Peirce 72
2.8	ตารางแสดงรูปร่างทรงมาตรฐานของป้ายสัญลักษณ์ 74
2.9	เทคนิคและการใช้งานวัสดุสำหรับป้ายสัญลักษณ์ภายนอก 75
2.10	แสดงบุคลิกภาพการสื่อสารจากทฤษฎี Image Scale ของ Shigenobu Kobayashi 77
2.11	ตารางคู่มือที่เห็นและอ่านง่ายไปจนถึงอ่านยากที่สุด 83
4.1	ผลการศึกษาอัตลักษณ์พื้นที่สี่เข็บบางกะเจ้า 131
4.2	สรุปผลการวิเคราะห์อัตลักษณ์พื้นที่สี่เข็บบางกะเจ้า 143
4.3	แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของผู้ที่อยู่อาศัยในพื้นที่สี่เข็บบางกะเจ้า 145
4.4	แสดงความถี่และร้อยละของข้อมูลความคิดเห็นอัตลักษณ์ ด้านประวัติศาสตร์ ของผู้ที่อยู่อาศัย ในพื้นที่สี่เข็บบางกะเจ้า 146
4.5	แสดงความถี่และร้อยละของข้อมูลความคิดเห็นอัตลักษณ์ด้านภูมิศาสตร์และทรัพยากร ของผู้ ที่อยู่อาศัยในพื้นที่สี่เข็บบางกะเจ้า 146
4.6	แสดงความถี่และร้อยละของข้อมูลความคิดเห็นอัตลักษณ์ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี ของผู้ ที่อยู่อาศัยในพื้นที่สี่เข็บบางกะเจ้า 147
4.7	แสดงความถี่และร้อยละของข้อมูลความคิดเห็นอัตลักษณ์ด้านสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ของผู้ที่อยู่อาศัยใน พื้นที่สี่เข็บบางกะเจ้า 147
4.8	แสดงความถี่และร้อยละของข้อมูลความคิดเห็นอัตลักษณ์ด้านวิถีชีวิต ภูมิปัญญา ของผู้ ที่อยู่อาศัยในพื้นที่สี่เข็บบางกะเจ้า 148
4.9	แสดงความถี่และร้อยละของข้อมูลความคิดเห็นอัตลักษณ์ด้านสถาปัตยกรรม จิตรกรรม และ ประติมากรรม ของผู้ที่อยู่อาศัยในพื้นที่สี่เข็บบางกะเจ้า 149
4.10	แสดงความถี่และร้อยละของข้อมูลความคิดเห็นอัตลักษณ์ด้านดนตรี นาฏศิลป์ การละเล่น และภาษา ของผู้ที่อยู่อาศัยในพื้นที่สี่เข็บบางกะเจ้า 149
4.11	แสดงความถี่และร้อยละของข้อมูลความคิดเห็นอัตลักษณ์ด้านหัตถกรรม งานฝีมือ และสินค้า ท้องถิ่น ของผู้ที่อยู่อาศัยในพื้นที่สี่เข็บบางกะเจ้า 150

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.12 แสดงความถี่และร้อยละของข้อมูลความคิดเห็นอัตลักษณ์ด้านสถานที่ท่องเที่ยว ของผู้ที่อยู่อาศัยในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า.....	150
4.13 สรุปผลการวิเคราะห์หัตถ์ลักษณะที่ถูกเลือกมากที่สุดเป็นอันดับ 1 และ 2 ในแต่ละด้าน	151
4.14 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า.....	152
4.15 แสดงความถี่และร้อยละของข้อมูลความคิดเห็นอัตลักษณ์ด้านประวัติศาสตร์ ของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า.....	154
4.16 แสดงความถี่และร้อยละของข้อมูลความคิดเห็นอัตลักษณ์ด้านภูมิศาสตร์ และทรัพยากรของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า.....	154
4.17 แสดงความถี่และร้อยละของข้อมูลความคิดเห็นอัตลักษณ์ด้านขนบธรรมเนียม ประเพณีของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า.....	155
4.18 แสดงความถี่และร้อยละของข้อมูลความคิดเห็นอัตลักษณ์ด้านสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า.....	155
4.19 แสดงความถี่และร้อยละของข้อมูลความคิดเห็นอัตลักษณ์ด้านวิถีชีวิต ภูมิปัญญา ของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า.....	156
4.20 แสดงความถี่และร้อยละของข้อมูลความคิดเห็นอัตลักษณ์ด้านสถาปัตยกรรม จิตรกรรม และประติมากรรม ของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า	156
4.21 แสดงความถี่และร้อยละของข้อมูลความคิดเห็นอัตลักษณ์ด้านดนตรี นาฏศิลป์ การละเล่น และภาษา ของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า.....	157
4.22 แสดงความถี่และร้อยละของข้อมูลความคิดเห็นอัตลักษณ์ด้านหัตถกรรม งานฝีมือ และสินค้าท้องถิ่น ของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า.....	157
4.23 แสดงความถี่และร้อยละของข้อมูลความคิดเห็นอัตลักษณ์ด้านสถานที่ท่องเที่ยว ของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า.....	158
4.24 สรุปผลการวิเคราะห์หัตถ์ลักษณะที่ถูกเลือกมากที่สุดเป็นอันดับ 1 และ 2 ของแต่ละด้าน	159
4.25 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า.....	162
4.26 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลความคิดเห็นและความต้องการเกี่ยวกับระบบป้ายสัญลักษณ์ของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า.....	163
4.27 แสดงจำนวนและร้อยละความคิดเห็นด้านแนวคิดและทัศนคติในการออกแบบเลขนศิลป์ สิ่งแวดล้อม (ระบบป้ายสัญลักษณ์) ของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า.....	165

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.28 แสดงการวิเคราะห์สีอัตลักษณ์ของพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า โดยใช้ทฤษฎีสี Five- Color Image Scale ของโคบายาชิ (Shigenobu Kobayashi) และเทียบเคียงค่าสีจาก ไทยโทน (Thaitone 2.0)	171
4.29 ผลการวิเคราะห์การใช้รูปแบบตัวอักษรในงานเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า	176
4.30 แสดงการวิเคราะห์แนวคิดในการออกแบบ (Concept) โดยทฤษฎีสัญญะวิทยา (Charles Sanders Peirce) : Icon - Index - Symbol	180
4.31 ผลการประเมินความคิดเห็นด้านองค์ประกอบในการออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า โดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อม ...	184
4.32 ผลการประเมินความคิดเห็นด้านองค์ประกอบในการออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า โดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อม ...	184
4.33 ผลการประเมินความคิดเห็นด้านหลักเกณฑ์การออกแบบระบบป้ายสัญลักษณ์ โดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อม	185
4.34 แสดงผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจการออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า ของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้เกี่ยวกับพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า.....	189
4.35 แสดงผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจการออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า ของกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า ด้านประชากรศาสตร์.....	191
4.36 แสดงผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจการออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า ของกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า	192

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 ภาพถ่ายทางอากาศขอบเขตพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า เนื้อที่ 11,818.75 ไร่ ปีพ.ศ. 2554.....	12
2.2 วัดคันลัด.....	22
2.3 วัดจากแดง	23
2.4 วัดบางกะเจ้ากลาง.....	23
2.5 วัดบางกระเจ้านอก.....	24
2.6 วัดบางขมิ้น.....	24
2.7 วัดกองแก้ว.....	25
2.8 วัดป่าเกด.....	25
2.9 วัดบางกระสอบ	26
2.10 วัดบางน้ำผึ้งใน	26
2.11 วัดบางน้ำผึ้งนอก.....	27
2.12 วัดบางกอบัว	27
2.13 วัดราษฎร์รังสรรค์.....	28
2.14 พิพิธภัณฑ์คลองลัดโพธิ์.....	28
2.15 พิพิธภัณฑ์มอบบวัดคันลัด.....	29
2.16 หมู่บ้านมอญทรงคนอง	29
2.17 หอวัฒนธรรมวัดบางกระสอบ	30
2.18 พิพิธภัณฑ์วัดบางกอบัว	30
2.19 ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีและสวนเกษตรผสมผสาน.....	31
2.20 สวนเกษตรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	32
2.21 สวนโกสนลุงสมพร	32
2.22 น้ำตาลมะพร้าว	33
2.23 ไม้ประดับคุณสมบัติสูง ส้มเสี้ยว.....	33
2.24 สวนหมากแดงลูกกลม.....	34
2.25 ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน	34
2.26 ฟาร์มเห็ดข้างแดง.....	35
2.27 วิสาหกิจชุมชนมะม่วงน้ำดอกไม้คิ่งบางกะเจ้าพระประแดง.....	35
2.28 วิสาหกิจชุมชนชมรมหมากผู้หมากเมีย ไม้ดอกไม้ประดับพระประแดง.....	36
2.29 ตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง	37
2.30 บ้านเรือนไทยตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง.....	37
2.31 วิสาหกิจชุมชนหัตถกรรมศาสตร์เพื่อสุขภาพ	38
2.32 บ้านรูปสมุนไพรร	38
2.33 บ้านผลิตเครื่องหอม	39

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
2.34 กลุ่มศิลปะประดิษฐ์	39
2.35 บ้านประดิษฐ์หัวโขงจิ๋ว	40
2.36 ศิลปะปลิวลม	40
2.37 สลักหยวกกล้วย	41
2.38 ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการ	41
2.39 สมาคมคนพิการจังหวัดสมุทรปราการ	42
2.40 สวนป่าทรงคนองหมู่ 2 (สวนป่าเขตน้อมเกล้า)	42
2.41 สวนป่าทรงคนองหมู่ 1	43
2.42 สวนป่าลำพูบางกระสอบ	43
2.43 สวนป่าชุมชนบางกระสอบ	44
2.44 สวนป่าบางน้ำผึ้ง	44
2.45 สวนศรีนครเขื่อนขันธ์	45
2.46 พิพิธภัณฑ์ปลากัดไทย	45
2.47 ตัวอย่างป้ายแสดงสถานที่สำคัญและแหล่งท่องเที่ยว	46
2.48 ช่วงต่างๆ ของงานเลขคณิตสี่เหลี่ยม	59
2.49 วิวัฒนาการของงานเลขคณิตสี่เหลี่ยม	60
2.50 แนวคิดเรื่องสัญลักษณ์ Semiotics Sign	64
2.51 ที่มาของสัญลักษณ์ภาพ (Origin of Graphic Symbols)	65
2.52 Word Image Scale	81
2.53 Five-Color Image Scale	81
2.54 สีไทยโทน ระบบ C M Y K จำนวน 156 สี	83
2.55 ภาพลูกศรทิศทางเดียว (Single Direction)	87
2.56 ภาพลูกศรบอกทิศทางตรงไปข้างหน้า (Directing Straight Ahead)	87
2.57 ภาพป้ายสัญลักษณ์แสดงถึงหลายจุดหมาย ที่แสดงทิศทางเดียวกัน	88
2.58 ISO grid Matrix	89
2.59 Size relationship of geometric shapes	90
2.60 Border symbol areas	90
2.61 สัญลักษณ์ลูกศร ระบบ DOT	91
2.62 ขนาดตัวอักษรและระยะการอ่าน	91
2.63 ตัวอย่างป้ายแสดงที่พักริมทาง	99
2.64 ตัวอย่างป้ายแสดงสถานที่ชมทิวทัศน์	99
2.65 ตัวอย่างป้ายแสดงสถานที่ท่องเที่ยวตามธรรมชาติ	100
2.66 ตัวอย่างป้ายแสดงสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นโบราณสถาน	100

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
2.67 ตัวอย่างป้ายรวมแหล่งท่องเที่ยว	101
2.68 Rotation การหมุนศีรษะ ข้อต่อของคอมมูนูซย์ถ้าหมุนศีรษะได้มากที่สุด คือ 55 องศา ขวาหรือซ้าย	109
2.69 Hyperextension and Flexion การขยับคอตามแนวตั้ง ข้อต่อมุนูซย์ของคอมมูนูซย์ถ้าก้มศีรษะได้มากที่สุด คือ 40 องศา และเงยศีรษะได้มากที่สุด คือ 50 องศา.....	109
2.70 Lateral Bending การขยับศีรษะทางแนวนอน ข้อต่อของคอมมูนูซย์ถ้าเอียงศีรษะไปด้านข้าง ขวาหรือซ้าย ได้มากที่สุด คือ 40 องศา.....	110
2.71 Head Movement in Hirizontal Plane ข้อต่อของคอมมูนูซย์ถ้าหมุนด้านข้างอย่างสบายไม่ฝืนจะอยู่ในระยะ 45 องศา แต่ถ้าหมุน ได้มากที่สุด คือ 55 องศา.....	110
2.72 Head Movement in Vertical Place.....	111
2.73 Visual Field in Horizontal plane.....	111
2.74 Visual Field in Vertical Plane	112
2.75 The Standing Male Viewer / Workstation Display	113
2.76 The Seated Male Viewer / Workstation Display	113
2.77 Landscape Partitions / Male Anthropometric Considerations	114
2.78 Legibility Criteria (Pragmatic Testing) เกณฑ์ความสามารถในการอ่าน เป็นผลที่มาจาก การทดลองของ สัญลักษณ์ภาพ Ticket Purchase กับผู้ใช้	114
2.79 ตำแหน่งของการมองที่ชัดเจนควมมีระยะใกล้และความสามารถในการอ่านขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่างๆ คือรูปแบบสัญลักษณ์แต่ละรูป รูปแบบตัวอักษร สี แสง ช่องไฟและมุมมอง	115
3.1 แสดงขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ.....	122
3.2 แสดงขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลด้านการออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า	125
3.3 แสดงขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประเมินความพึงพอใจการออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า.....	128
3.4 แผนผังดำเนินการวิจัย.....	129
4.1 แสดงกระบวนการหาอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ...161	161
4.2 แสดงตำแหน่งภาพอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า ด้วยการสื่อความหมายด้านอารมณ์ Word Image Scale (Shigenobu Kobayashi)	171
4.3 กลุ่มโทนสีหลักและกลุ่มโทนสีรองที่ใช้ในการออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า	175
4.4 ชุดตัวอักษรที่ใช้ในการออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า	177

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
4.5 แสดงการลดทอนของภาพจริงในชุดสัญลักษณ์ภาพสถานที่สำคัญในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า ..178	
4.6 ผลงานรูปแบบที่ 1 ออกแบบตามสัญลักษณ์เชิงคล้ายหรือเหมือน (Icon).....181	
4.7 ผลงานรูปแบบที่ 2 ออกแบบตามสัญลักษณ์เชิงสาเหตุ - ผลลัพธ์ (Index) 182	
4.8 ผลงานรูปแบบที่ 3 ออกแบบตามสัญลักษณ์เชิงสัญลักษณ์ (Symbol) 183	
4.9 ผลงานการออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า.....188	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันแนวโน้มการท่องเที่ยว กำลังเกิดกระแสการมุ่งเน้นการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ (Creative Tourism) กล่าวคือ นักท่องเที่ยวเริ่มแสวงหาประสบการณ์ตรงจากการสัมผัสวัฒนธรรม การดำเนินชีวิต และศึกษาวิถีชีวิต ขนบธรรมเนียมประเพณีของชุมชนในแหล่งท่องเที่ยวมากขึ้น ทำให้การท่องเที่ยวลักษณะนี้จำเป็นต้องผสมผสานองค์ความรู้ทางวัฒนธรรมเข้ากับการพัฒนาการของเทคโนโลยี ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลที่มุ่งเน้นการพัฒนาเศรษฐกิจฐานความรู้และเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ตามที่ได้บรรจุไว้ (แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11. 2555 - 2559) (ประทีป นวลเจริญ. 2548) กล่าวว่า เหตุผลการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่เหมือนกันคือ ได้มีโอกาสสัมผัสกับธรรมชาติที่คนส่วนใหญ่ไม่เคยพบเห็นความอุดมสมบูรณ์ของพืช พืชหายาก ได้มีโอกาสเห็นสภาพพื้นที่ที่แปลก ได้ชื่นชมกับภูมิทัศน์ที่งดงาม ได้พบกับนิเวศของแหล่งท่องเที่ยวที่แปลกและสอดคล้องกับแนวคิดของ (วิภาวรรณ ปิ่นแก้ว. 2551) ที่ว่า แหล่งท่องเที่ยวด้านธรรมชาติ ด้านวัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ งานเทศกาล งานประเพณี วิถีชีวิต และทรัพยากรทางธรรมชาติ ที่เหมาะสมสามารถเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ และควรปรับปรุงสภาพแวดล้อมตลอดเส้นทางท่องเที่ยวให้สวยงาม เพื่อเป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มากที่สุด อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีการเติบโตขึ้นอย่างต่อเนื่อง การจัดการที่เป็นระบบมากขึ้น และพัฒนาเป็นอุตสาหกรรมขนาดใหญ่อันเป็นผลจากความก้าวหน้าอย่างรวดเร็วทางด้านเทคโนโลยี ด้านคมนาคมและโทรคมนาคม ซึ่งรวมถึงการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ความสะดวกและรวดเร็ว การให้ข้อมูลถือเป็นสิ่งสำคัญที่จะสามารถช่วยอธิบายถึงความสำคัญของสถานที่ เป็นการส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวเกิดความมีส่วนร่วมและได้ความรู้ในการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น เลขศิลป์สิ่งแวดล้อมเป็นเครื่องมือที่ช่วยอธิบายความสำคัญ ของสถานที่ในแต่ละแห่ง ช่วยนำทางในการเดินทางท่องเที่ยว สร้างบรรยากาศและส่งเสริมเอกลักษณ์ทางกายภาพของสถานที่นั้น ๆ (สิบลีรี แซ่ลี่. 2558)

ในงานออกแบบนิเทศศิลป์นอกเหนือจากงานเลขศิลป์สิ่งพิมพ์ และเลขศิลป์ของภาพยนตร์ วิดีทัศน์ โทรทัศน์ ซึ่งเป็นเลขศิลป์ที่ได้รับความนิยมและเป็นที่ยอมรับของคนทั่วไป (มาโนช กงกะนันท์. 2538) ยังมีงานเลขศิลป์อีกประเภทหนึ่งนั่นคือ เลขศิลป์สิ่งแวดล้อม จัดเป็นกระบวนการสร้างสรรค์หรือการออกแบบเพื่อใช้ในการสื่อสาร อันเกิดจากการผสมผสานของแนวความคิดศิลปะเทคโนโลยีหรือข้อมูล ผ่านทางสื่อในรูปแบบต่างๆ โดยมีองค์ประกอบที่ใช้ในการทำงานอันประกอบด้วยภาพและตัวอักษรเป็นสำคัญ ผู้ออกแบบอาศัย ทักษะ ทฤษฎี หลักการ หรือกระบวนการคิดมาช่วยในการแก้ปัญหาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการสื่อสาร การเข้าถึงข้อมูล หรือในการรับรู้ ซึ่งมีทั้งลักษณะที่เป็น 2 มิติและ 3 มิติ เช่น ที่จัดแสดงสินค้า นิทรรศการ เครื่องหมายจราจร และสิ่งเกี่ยวเนื่องสัญลักษณ์ของสถานที่หรืออาคาร เครื่องหมายภาพสัญลักษณ์ในที่สาธารณะ และป้ายสัญลักษณ์ ฯลฯ ระบบป้ายสัญลักษณ์ ถือเป็นสื่อสารณชนที่พบเห็นได้ทั่วไปในชีวิตประจำวันของมนุษย์ที่เห็นได้ชัดเจนคือ ป้ายจราจรต่างๆ ป้ายบอกสถานที่ ป้ายบอกทิศทาง ช่วยจัด

ระเบียบ และควบคุมการสัญจรให้มีประสิทธิภาพต่อเนื่อง โดยไม่ทำลายสภาพแวดล้อมเดิม ตลอดจน เป็นสิ่งที่มีสะท้อนให้เห็นถึงรสนิยมทางวัฒนธรรม และแสดงให้เห็นถึงระเบียบแบบแผน ความ เจริญรุ่งเรืองของสังคม (เอื้อเอ็นดู ดิศกุล ณ อยุธยา. 2543)

พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า หรือ คู้งบางกะเจ้า เป็นพื้นที่สีเขียวขนาดใหญ่ ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของ กรุงเทพมหานคร ในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ประกอบด้วยพื้นที่ 6 ตำบล คือ ตำบล ทรงคนอง ตำบลบางยอ ตำบลบางกระสอบ ตำบลบางน้ำผึ้ง ตำบลบางกะเจ้า และตำบลบางกอบัว มีเนื้อที่ประมาณ 11,818.75 ไร่ โอบล้อมด้วยแม่น้ำเจ้าพระยามีรูปร่างคล้ายกระเพาะหมู ด้วยลักษณะ ภูมิศาสตร์ของพื้นที่เป็นคู้งน้ำ ประกอบกับห่างจากอ่าวไทยเพียง 20 กิโลเมตร ทำให้ได้รับอิทธิพลจาก น้ำเค็ม พื้นที่จึงมีทั้งน้ำจืด น้ำเค็ม และน้ำกร่อย เกิดเป็นระบบนิเวศ 3 น้ำ มีความสมบูรณ์ของ ธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพสูง ในปีพ.ศ. 2520 รัฐบาลประกาศอนุรักษ์เป็นพื้นที่สี เขียว มีการสร้างสวนสาธารณะโดยหน่วยงานของภาครัฐและโครงการในพระราชดำริ (สำนักงาน นโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. 2546) ซึ่งมีชื่อเสียงในเรื่องการเป็นปอดของคน เมือง ในปีพ.ศ. 2549 นิตยสาร Time Asia ฉบับ Best of Asia ยกย่องพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าให้เป็น The Best Urban Oasis พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้านับว่าเป็นพื้นที่สีเขียวที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในแง่ ของการเป็นพื้นที่อนุรักษ์เกษตรกรรมดั้งเดิมของพื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา พื้นที่อนุรักษ์ความ หลากหลายทางชีวภาพ และยังมีบทบาทในด้านการศึกษาสมดุลของระบบนิเวศเขตเมือง อีกทั้งยังเป็น แหล่งทรัพยากรทางวัฒนธรรมของท้องถิ่น เป็นแหล่งท่องเที่ยว แหล่งศึกษาเรียนรู้ทั้งด้านวิถี วัฒนธรรม ด้านวิถีชุมชน และทรัพยากรธรรมชาติ (ศรีณัฐ ไทรชมภู. 2556)

จากการลงพื้นที่สำรวจและเก็บข้อมูลผู้วิจัยพบว่า พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า ได้รับความนิย มจากนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก ด้วยศักยภาพของพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต และแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ในส่วนงานเลขณศิลป์สิ่งแวดล้อม ระบบป้าย สัญลักษณ์ ในปัจจุบันผู้วิจัยพบว่าหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน เป็นผู้จัดทำเลขณศิลป์สิ่งแวดล้อม ต่างๆ ในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าทำให้รูปแบบไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งขาดความเป็นเอกภาพ ด้านวัสดุที่นำมาใช้ในบางสถานที่มีความไม่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทำให้เกิดการทรุดโทรมและ เสียหาย ซึ่งอาจทำให้นักท่องเที่ยวหลงทางและไม่ได้รับความสะดวกในการรับข้อมูล เลขณศิลป์ สิ่งแวดล้อมจะไม่มีประโยชน์ถ้าไม่ได้ช่วยบอกข้อมูล และช่วยอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว สิ่งเหล่านี้จึงเป็นปัญหาที่ควรได้รับการแก้ไข

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าถือเป็นแหล่ง ท่องเที่ยวที่กำลังได้รับความนิยมแห่งนี้ในขณะนี้ งานเลขณศิลป์สิ่งแวดล้อม ระบบป้ายสัญลักษณ์ เป็นการช่วยนำเสนอข้อมูลที่ทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความรู้ ความเข้าใจ และอำนวยความสะดวกให้แก่ นักท่องเที่ยวนอกเหนือจากประโยชน์ใช้สอยที่ได้จากป้าย คือบอกสถานที่ บอกทิศทาง และให้ข้อมูล แก่นักท่องเที่ยวยังเป็นการเพิ่มคุณค่าที่แสดงถึงอัตลักษณ์สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรม วิถีชีวิตของ ชุมชน ช่วยส่งเสริมให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีให้กับพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า ผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญ ของเลขณศิลป์สิ่งแวดล้อมดังกล่าว จึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า เพื่อออกแบบเลขณศิลป์สิ่งแวดล้อม และใช้เป็นแนวทางในการออกแบบเลขณศิลป์สิ่งแวดล้อมต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์บุรีรัมย์ ขอสงวนสิทธิ์ในการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1.2.1 เพื่อศึกษาอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ
- 1.2.2 เพื่อออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า
- 1.2.3 เพื่อประเมินความพึงพอใจการออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

1.3 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง ศึกษาอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าเพื่อออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อม ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดไว้ ดังนี้

1.3.1 กรอบแนวคิดตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ผู้วิจัยได้ศึกษากรอบแนวคิดดังนี้

1. กรอบแนวคิดด้านการศึกษาอัตลักษณ์

อภิญา เฟื่องฟูสกุล (2543 : 3) ได้กล่าวว่า อัตลักษณ์เป็นความรู้สึกนึกคิดที่บุคคลที่มีต่อตนเองว่า “ฉันคือใคร” โดยผ่านการมองเห็นและการที่คนอื่นมองเรา นั่นคือเราจะต้องแสดงตนหรือยอมรับอย่างตั้งใจกับอัตลักษณ์ที่เราเลือก ว่าเรามีอัตลักษณ์เหมือนกลุ่มหนึ่งและมีความแตกต่างจากกลุ่มอื่นอย่างไรและ “ฉันเป็นใคร” ในสายตาคนอื่น

วิมลมาศ ปฤษชากุล (2557 : 80-86) ที่กล่าวไว้ว่า ในการกอบกู้อัตลักษณ์ โดยใช้ความสามารถทางวรรณกรรมมาเป็นเครื่องมือ นั่นก็คือ การรื้อฟื้นอัตลักษณ์ท้องถิ่นในด้านต่างๆ ทั้งประวัติศาสตร์ ทรัพยากร วิถีวัฒนธรรม และภูมิปัญญา ขึ้นมาผสานกับเนื้อหา เรื่องราว ทศนคติ ค่านิยม และความใฝ่ฝัน เพื่อชี้ชวนให้เห็นถึงอัตลักษณ์ของท้องถิ่นตน

แนวคิดด้านอัตลักษณ์ของ เอ็ดเวิร์ด ที ฮอลล์ (Edward T. Hall อ้างถึงใน ศิรินาถ ปิ่นทอง พันธุ์, 2546) เสนอว่าวัฒนธรรมก่อให้เกิดอัตลักษณ์ ทำให้เราแตกต่างจากคนกลุ่มอื่นๆ และ (สามพร มณีไมตรีจิต, 2539 : 14) วัฒนธรรม ที่เป็นวัตถุหรือมีลักษณะที่เป็นรูปธรรม ที่จะนำมาพัฒนาให้เป็นจุดสนใจแก่นักท่องเที่ยวที่นั่น ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ศาสนสถาน งานศิลปกรรม สถาปัตยกรรม นาฏศิลป์และการละเล่นพื้นบ้าน งานเทศกาล งานประเพณี งานศิลปหัตถกรรม และสินค้าท้องถิ่น ตลอดจนวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชน

โดยผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดด้านอัตลักษณ์ของทั้ง 4 คน ที่มีความสอดคล้องกับหัวข้อที่ผู้วิจัยจะศึกษาเพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

- 1.1 ประวัติศาสตร์
- 1.2 ภูมิศาสตร์ และทรัพยากร
- 1.3 วัฒนธรรมนิยม ประเพณี
- 1.4 สิ่งศักดิ์สิทธิ์
- 1.5 วิถีชีวิต ภูมิปัญญา
- 1.6 สถาปัตยกรรม จิตรกรรม และประติมากรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อใช้ในการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามเผยแพร่ลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 1.7 ดนตรี นาฏศิลป์ การละเล่น และภาษา
- 1.8 หัตถกรรม งานฝีมือ และสินค้าท้องถิ่น
- 1.9 สถานที่ท่องเที่ยว

1.3.2 กรอบแนวคิดตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า ผู้วิจัยได้ใช้กรอบแนวคิดและหลักเกณฑ์ในการศึกษาดังนี้

1. องค์ประกอบในการออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อม
  - 1.1 รูปร่าง
  - 1.2 วัสดุ
  - 1.3 สี
  - 1.4 ตัวอักษร
  - 1.5 สัญลักษณ์และเครื่องหมาย
  - 1.6 การจัดวาง (เอื้อเอ็นดู ดิศกุล ณ อยุธยา. 2543 : 35-40)
2. หลักเกณฑ์การออกแบบระบบป้ายสัญลักษณ์
  - 2.1 การสื่อสารชัดเจน และง่ายต่อการใช้งาน
  - 2.2 มีความโดดเด่น และน่าสนใจ
  - 2.3 ความเป็นเอกภาพ รูปแบบที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน
  - 2.4 ความเป็นสากล สามารถอยู่เหนือภาษาและวัฒนธรรม
  - 2.5 มีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม สามารถสะท้อนอัตลักษณ์ของพื้นที่
  - 2.6 สามารถสร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อพื้นที่ (เอื้อเอ็นดู ดิศกุล ณ อยุธยา. 2543 : 46)

1.3.3 กรอบแนวคิดตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อประเมินความพึงพอใจการออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

1. กรอบแนวคิดด้านความพึงพอใจ

อรรถพร คำคม (2546 : 29) ได้กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึงทัศนคติหรือระดับความพึงพอใจของบุคคลต่องานต่างๆ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพของงานนั้นๆ โดยเกิดจากพื้นฐานความรู้และค่านิยมประสบการณ์ที่แต่ละบุคคลได้รับ ระดับความพึงพอใจจะเกิดขึ้นเมื่องานนั้นๆ สามารถตอบสนองความต้องการแก่บุคคลนั้นได้ โดยผู้วิจัยได้ใช้หลักเกณฑ์การประเมินความพึงพอใจ (สุจิตรา ถนอมพร และคณะ. 2560 : 1790) ดังนี้

- 1.1 การสะท้อนอัตลักษณ์ของพื้นที่

- ความชัดเจน
- ความเหมาะสม
- การสร้างภาพลักษณ์ที่ดี

- 1.2 การออกแบบ

- มีองค์ประกอบชัดเจน
- ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
- ความเป็นอัตลักษณ์เฉพาะตัวตามวัตถุประสงค์
- มีคุณค่าในการจดจำ
- ความสวยงาม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อใช้ในการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาติให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามนำเนื้อหาไปสงวนลิขสิทธิ์ และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.3 การนำไปใช้

- ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้
- ความสามารถในการเสริมสร้างอัตลักษณ์ของพื้นที่
- การนำไปใช้เพื่อการประชาสัมพันธ์
- มีความร่วมสมัย สามารถใช้ได้กับทุกยุคทุกสมัย
- เข้าใจง่าย สื่อความหมายชัดเจน

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

ศึกษาอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าเพื่อออกแบบเลขคณิตสิ่งแวดล้อม ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1.4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. แนวคิดอัตลักษณ์
2. ข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ
3. หลักการออกแบบ
4. เครื่องหมายภาพและป้ายสัญลักษณ์
5. แนวความคิดการออกแบบสัญลักษณ์ภาพและป้ายสัญลักษณ์
6. ป้ายสัญลักษณ์ที่ใช้กับสถานที่ท่องเที่ยวในปัจจุบันของประเทศไทย
7. หลักตัวแปรมนุษย์
8. หลักสรีระมนุษย์
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.4.2 ขอบเขตด้านพื้นที่

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตพื้นที่วิจัยคือ พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ประกอบด้วย 6 ตำบล คือ ตำบลทรงคนอง ตำบลบางยอ ตำบลบางกระสอบ ตำบลบางน้ำผึ้ง ตำบลบางกะเจ้า และตำบลบางกอบัว

1.4.3 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยแบ่งประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

1. เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 จำนวน 165 คน ได้แก่
  - 1.1 ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้เกี่ยวกับพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า จำนวน 5 คน
  - 1.2 ผู้ที่อยู่อาศัยในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า จำนวน 60 คน
  - 1.3 นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า จำนวน 100 คน
2. เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 จำนวน 103 คน ได้แก่
  - 2.1 นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า จำนวน 100 คน
  - 2.2 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบเลขคณิตสิ่งแวดล้อม จำนวน 3 คน
3. เพื่อตอบวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 จำนวน 105 คน ได้แก่
  - 3.1 ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้เกี่ยวกับพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า จำนวน 5 คน

3.2 นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่สี่เขี้ยวบางกะเจ้า จำนวน 100 คน

1.4.4 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรต้น คือ ผลงานการออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สี่เขี้ยวบางกะเจ้า

ตัวแปรตาม คือ ระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อม และระดับความพึงพอใจที่มีต่อผลงานการออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สี่เขี้ยวบางกะเจ้า ของผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้เกี่ยวกับพื้นที่สี่เขี้ยวบางกะเจ้า และนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่สี่เขี้ยวบางกะเจ้า

1.5 ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

1.5.1 ขั้นตอนการศึกษาอัตลักษณ์พื้นที่สี่เขี้ยวบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

1.5.2 ขั้นตอนการออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สี่เขี้ยวบางกะเจ้า

1.5.3 ขั้นตอนการประเมินความพึงพอใจการออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สี่เขี้ยวบางกะเจ้า

ตารางที่ 1.1 แผนผังแสดงขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

ขั้นตอนการดำเนินงาน	ผู้ให้ข้อมูล	วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล (เครื่องมือ)	การวิเคราะห์ข้อมูล	สรุปผล
ขั้นตอนที่ 1	ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้เกี่ยวกับพื้นที่สี่เขี้ยวบางกะเจ้า ได้แก่ - นักวิชาการ - ผู้นำชุมชน - ประชาชนชาวบ้าน (จำนวน 5 คน)	แบบสัมภาษณ์เชิงลึก	เชิงคุณภาพ (บรรยายเชิงพรรณนา)	อัตลักษณ์พื้นที่สี่เขี้ยวบางกะเจ้า
1.2 อัตลักษณ์ที่เป็นตัวแทนของพื้นที่สี่เขี้ยวบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ	- ผู้ที่อยู่อาศัยในพื้นที่สี่เขี้ยวบางกะเจ้า (จำนวน 60 คน) - นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่สี่เขี้ยวบางกะเจ้า (จำนวน 100 คน)	แบบสอบถามความคิดเห็น (ปลายเปิดประเภทเลือกคำตอบ)	เชิงปริมาณ (โดยใช้ค่าความถี่และค่าเฉลี่ยร้อยละ)	

ตารางที่ 1.1 (ต่อ)

ขั้นตอน การดำเนินงาน	ผู้ให้ข้อมูล	วิธีการเก็บ รวบรวมข้อมูล (เครื่องมือ)	การวิเคราะห์ ข้อมูล	สรุปผล	
ขั้นตอน ที่ 2	2.1 แนวทางในการ ออกแบบเลขนศิลป์ สิ่งแวดล้อมที่แสดง ถึงอัตลักษณ์พื้นที่สี เขียวบางกะเจ้า	- นักท่องเที่ยวที่มา ท่องเที่ยวในพื้นที่ สีเขียวบางกะเจ้า (จำนวน 100 คน)	แบบสอบถาม ความคิดเห็น (ปลายปิด ประเภทเลือก คำตอบ)	เชิงปริมาณ (โดยใช้ค่าเฉลี่ยร้อยละ)	ผลงานการ ออกแบบ เลขนศิลป์ สิ่งแวดล้อม ที่แสดงถึง อัตลักษณ์ พื้นที่สีเขียว บางกะเจ้า
	2.2 ออกแบบเลขน ศิลป์สิ่งแวดล้อมที่ แสดงถึงอัตลักษณ์ พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการ ออกแบบเลขนศิลป์ สิ่งแวดล้อม (จำนวน 3 คน)	แบบประเมิน ความคิดเห็น (Rating scale)	เชิงปริมาณ (ค่าเฉลี่ยและค่า เบี่ยงเบนมาตรฐาน)	
ขั้นตอน ที่ 3	3.1 ประเมินความพึง พอใจการออกแบบ เลขนศิลป์สิ่งแวดล้อม ที่แสดงถึงอัตลักษณ์ พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า	ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ เกี่ยวกับพื้นที่สีเขียว บางกะเจ้า ได้แก่ - นักวิชาการ - ผู้นำชุมชน - ประชาชนชาวบ้าน (จำนวน 5 คน) - นักท่องเที่ยวที่มา ท่องเที่ยวในพื้นที่ สีเขียวบางกะเจ้า (จำนวน 100 คน)	แบบประเมิน ความพึงพอใจ (Rating scale)	เชิงปริมาณ (ค่าเฉลี่ยและค่า เบี่ยงเบนมาตรฐาน)	ความพึงพอใจ ของประชากร และกลุ่ม ตัวอย่าง

1.6 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

1.6.1 อัตลักษณ์ หมายถึง ลักษณะเฉพาะที่มีความแตกต่าง มีลักษณะอันโดดเด่น และสามารถแสดงถึง ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม วิถีชีวิตชุมชน และทรัพยากรธรรมชาติของพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

1.6.2 พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า หมายถึง พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า หรือ คุ้งบางกะเจ้า ประกอบด้วย 6 ตำบล คือ ตำบลทรงคนอง ตำบลบางยอ ตำบลบางกระสอบ ตำบลบางน้ำผึ้ง ตำบลบางกะเจ้า และตำบลบางกอบัว ในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ มีลักษณะพิเศษเป็นคุ้งน้ำขนาดใหญ่

เอกสารนี้เป็นเอกสารลิขสิทธิ์ของกรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม มีลักษณะพิเศษเป็นคุ้งน้ำขนาดใหญ่ ครอบคลุมพื้นที่กว่า 100 ไร่ มีพื้นที่สีเขียวของต้นไม้ยืนต้นกว่า 100 ไร่ และมีแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นอาณาเขตกั้น

1.6.3 เลขศิลป์สิ่งแวดล้อม หมายถึง งานออกแบบที่มีการติดตั้งในสภาพแวดล้อมจริง มีลักษณะเป็นงาน 2 มิติ และ 3 มิติ คือ มีความกว้าง ความยาว และความหนา มีวัตถุประสงค์ในการให้ข้อมูลและสร้างความสวยงามน่าสนใจให้กับสถานที่

1.6.4 เลขศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า หมายถึง การนำอัตลักษณ์ที่ได้จากการศึกษามาประยุกต์ใช้เพื่อเป็นแนวความคิดในการออกแบบ

1.6.5 ป้ายสัญลักษณ์ หมายถึง ป้ายที่ใช้ในการบอก บังคับ แจ้งเตือน ชี้ทางหรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ต่างๆ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งในงานเลขศิลป์สิ่งแวดล้อม

1.6.6 ระบบป้ายสัญลักษณ์ หมายถึง การจัดระเบียบแบบแผนเพื่อสร้างระบบการใช้งานให้กับป้ายสัญลักษณ์ที่มีลักษณะหน้าที่ต่างๆ ให้เกิดประสิทธิภาพได้มากที่สุด โดยการจัดให้ใช้มาตรฐานที่เป็นแนวทางเดียวกัน และให้สามารถใช้งานป้ายในหลายหน้าที่ร่วมกันได้ โดยไม่ทำให้เกิดความสับสน

1.6.7 ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้เกี่ยวกับพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า หมายถึง ผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ได้แก่ นักวิชาการ ผู้นำชุมชน และประชาชนชาวบ้าน

1.6.8 ผู้ที่อยู่อาศัยในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า หมายถึง ผู้มีความรู้และเข้าใจในความเป็นพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า ซึ่งเป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ไม่น้อยกว่า 20 ปี

1.6.9 ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อม หมายถึง เป็นผู้ที่มีคุณวุฒิในตำแหน่งนักวิชาการและนักออกแบบ ในภาครัฐหรือเอกชน และมีประสบการณ์ในการทำงานไม่น้อยกว่า 25 ปี

1.6.10 ความพึงพอใจ หมายถึง ระดับความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้เกี่ยวกับพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า และนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า ที่มีต่อผลงานการออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า ในด้านการสะท้อนอัตลักษณ์ด้านการออกแบบ และด้านการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศึกษาอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าเพื่อออกแบบเลนชนศิลป์สิ่งแวดล้อม ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง และกรอบแนวคิดทฤษฎีต่างๆ ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้แบ่งข้อมูลไว้เป็นลำดับขั้นตอนเพื่อให้ง่ายในการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูลตามลำดับดังนี้

- 2.1 แนวคิดอัตลักษณ์
- 2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ
- 2.3 หลักการออกแบบ
- 2.4 เครื่องหมายภาพและป้ายสัญลักษณ์
- 2.5 แนวความคิดการออกแบบสัญลักษณ์ภาพและป้ายสัญลักษณ์
- 2.6 ป้ายสัญลักษณ์ที่ใช้กับสถานที่ท่องเที่ยวในปัจจุบันของประเทศไทย
- 2.7 หลักตัวแปรมนุษย์
- 2.8 หลักสรีระมนุษย์
- 2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดอัตลักษณ์

อัตลักษณ์ ประกอบด้วยคำว่า อัต กับคำว่า ลักษณะ คำว่า อัต มาจากคำว่า อตต แปลว่า ตน ตัวตน อัตลักษณ์จึงแปลว่า ลักษณะของตนเอง ลักษณะของตัวตน เป็นศัพท์ที่คณะกรรมการบัญญัติศัพท์ของราชบัณฑิตยสถาน ได้บัญญัติให้ตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า Character เป็นลักษณะเฉพาะของบุคคล ซึ่งรวมสติปัญญา คุณธรรม จริยธรรม ความประพฤติที่แสดงออกเป็นลักษณะนิสัยของบุคคลนั้น ปัจจุบันมีการนำคำว่าอัตลักษณ์ไปใช้แทนคำว่า ตน ตัว หรือใช้แทนคำว่า เอกลักษณ์ (กาญจนา นาคสกุล, 2550) ซึ่งอัตลักษณ์ในทางจิตวิทยาสังคม หมายถึง ความสำนึกของแต่ละบุคคลว่าตนเองมีความแตกต่างจากผู้อื่นอย่างไร (อัตลักษณ์, 2549)

อัตลักษณ์ หมายถึง คุณลักษณะเฉพาะตัว ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ของลักษณะเฉพาะของบุคคล สังคม ชุมชน หรือประเทศนั้นๆ อาจรวมถึง เชื้อชาติ ภาษา วัฒนธรรมท้องถิ่น และศาสนา ฯลฯ ซึ่งมีคุณลักษณะที่ไม่ทั่วไปหรือสากลกับสังคมอื่นๆ หรือเป็นลักษณะที่ไม่เหมือนกับของคนอื่นๆ เช่น หมู่บ้านนี้มีอัตลักษณ์ทางการจักสาน ใครได้ยีนก็จำได้ทันทีโดยที่สังคมแต่ละสังคมยอมที่จะมีอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมเป็นของตนเอง ซึ่งยุคสมัยนี้เป็นยุคโลกาภิวัตน์ทำให้อัตลักษณ์ของสังคมเปลี่ยนแปลงไปในรูปแบบที่ต่างกันออกไป โดยที่คำว่า อัตลักษณ์ นั้นยังมีความหมายซ้อนทับกับคำว่า เอกลักษณ์ ซึ่งคำว่า เอกลักษณ์ หมายถึง ลักษณะที่เหมือนกันหรือมีร่วมกัน (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2542) โดยแบ่งประเภทของอัตลักษณ์ออกเป็น 2 ระดับด้วยกัน คือ อัตลักษณ์บุคคล (Personnel Identity) ซึ่งถือเป็นลักษณะเฉพาะตัวของบุคคลนั้นๆ ว่ามีความเฉพาะและโดดเด่นอย่างไร และอัตลักษณ์ทางสังคม (Social Identity) ก็เป็นลักษณะเฉพาะทางสังคมที่จะบ่งบอกได้ว่าชุมชนหรือสังคมนั้นๆ มีความโดดเด่นในด้านต่างๆ อย่างไร (อภิญา เฟื่องฟูสกุล, 2546 : 16)

วิลามาต พิพิธกุล (2550) ได้อธิบายว่า อัตลักษณ์ (Identity) หมายถึง ลักษณะเฉพาะชุดหนึ่งของบุคคลหนึ่ง ซึ่งแสดงออกต่อผู้อื่น เพื่อบ่งชี้ว่า “ฉันคือใคร” ฉันแตกต่างจากคนอื่นอย่างไร และ “ฉันคือใครในสายตาคนอื่น” อัตลักษณ์จึงเป็นกลไกที่กำหนดความเป็น “เรา” และ “เขา” ซึ่งแบ่งแยกโดยอาศัยเรื่องความแตกต่าง สอดคล้องกับ พิเศษภู คุณวโรตม์ (2546 : 306-307 อ้างถึงใน วิลามาต พิพิธกุล. 2550) กล่าวว่า อัตลักษณ์ (Identity) เป็นความรู้สึกนึกคิดที่บุคคลมีต่อตนเองว่า “ฉันคือใคร” ซึ่งจะเกิดขึ้นจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวเรากับคนอื่น โดยผ่านการมองตัวเอง และการที่คนอื่นมองเรา อัตลักษณ์ต้องการความตระหนัก (Awareness) ในตัวเราและพื้นฐานของการเลือกบางอย่าง นั่นคือเราจะต้องแสดงตนหรือยอมรับอย่างตั้งใจกับอัตลักษณ์ที่เราเลือก ความสำคัญของการแสดงตนก็คือ การระบุได้ว่าเรามีอัตลักษณ์เหมือนกับกลุ่มหนึ่งและมีความแตกต่างจากกลุ่มอื่นอย่างไร และ “ฉันเป็นใคร”

F. Barth (อ้างถึงใน นิติ ภาวครพันธ์. 2547) ให้คำนิยามว่า อัตลักษณ์ ต้องเป็นกระบวนการหรือยูนิตด้าน ด้านหนึ่งคือความรู้สึกว่าเป็นพวกเดียวกันและอีกด้านหนึ่งคือคนอื่นที่ต้องรู้สึกเช่นนั้นด้วย อัตลักษณ์จึงเป็นความพยายามที่จะสร้างขอบเขตที่ชัดเจนของบุคคล คือตอบคำถามให้ได้ว่าเราเป็นใคร และเราแตกต่างจากคนอื่นอย่างไร ตรงไหน

ฉลาดชาย รมิตานนท์ (2550) กล่าวไว้ว่า อัตลักษณ์ หรือ identity ไม่ใช่สิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติ หรือเกิดขึ้นลอยๆ แต่ก่อรูปขึ้นมาภายในวัฒนธรรมในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง ซึ่งวัฒนธรรมเป็นสิ่งสังคมสร้างขึ้นและไม่หยุดนิ่งตายตัว ซึ่งมีผู้เรียกว่า “วงจรแห่งวัฒนธรรม” (du Gay, Hall et al., 1997, อ้างถึงใน Woodward, K., ed 1997 : 2) ดังนั้นอัตลักษณ์ทั้งหลายจึงถูกผลิต ถูกบริโภค และถูกควบคุมจัดการอยู่ในวัฒนธรรม พร้อมกันนั้นก็มีการสร้างความหมายต่างๆ ผ่านทางระบบต่างๆ ในการสร้างภาพตัวแทน (symbolic systems of representation) ที่เกี่ยวกับตำแหน่งที่ต่างๆ

นันทนัย ประสานนาม (2550) กล่าวว่า “อัตลักษณ์ (Identity) เป็นความรู้สึกนึกคิดที่บุคคลมีต่อตนเองว่า “ฉันคือใคร” ซึ่งจะเกิดขึ้นจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวเรากับคนอื่น โดยผ่านการมองตนเองและการที่คนอื่นมองเรา อัตลักษณ์ต้องการความตระหนักในตัวเราและพื้นฐานของการเลือกบางอย่าง นั่นคือ เราจะต้องแสดงตนหรือยอมรับอย่างตั้งใจกับอัตลักษณ์ที่เราเลือก ความสำคัญของการแสดงตน คือ การระบุได้ว่าเรามีอัตลักษณ์เหมือนกลุ่มหนึ่งและมีความแตกต่างจากกลุ่มอื่นอย่างไร”

ดังนั้น จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า อัตลักษณ์ หมายถึง ความพยายามที่จะสร้างขอบเขตที่ชัดเจนของบุคคล เพื่อแสดงออกซึ่งความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตนและสิ่งหนึ่งที่แสดงความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตนได้อย่างชัดเจนก็คือ วัฒนธรรม ดังที่ วิลามาต พิพิธกุล (2557) ได้กล่าวไว้ในการกอบกู้อัตลักษณ์โดยใช้ความสามารถทางวรรณกรรมมาเป็นเครื่องมือ นั่นก็คือ การรื้อฟื้นอัตลักษณ์ท้องถิ่นในด้านต่างๆทั้งประวัติศาสตร์ ทรัพยากร วิถีวัฒนธรรม และภูมิปัญญา ขึ้นมาผสานกับเนื้อหา เรื่องราว ทักษะคติ และค่านิยม ความใฝ่ฝัน เพื่อชี้ชวนให้เห็นถึงอัตลักษณ์ของท้องถิ่นตน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

2.2.1 ประวัติและความเป็นมา

ชื่อ “บางกะเจ้า” นั้น สันนิษฐานว่า “กะเจ้า” ภาษามอญ แปลว่า นกยางหรือนกกระยางที่อาศัยอยู่เป็นจำนวนมากในพื้นที่ อีกตำนานหนึ่งกล่าวไว้ว่า มีผู้หญิงไว้ผมรัศเกล้าแบบขุนนางมาอาศัยอยู่จึงเรียก “บางบ้านเจ้า” หรือ “คลองรัศเกล้า” ก่อนจะเพี้ยนมาเป็น “บางกะเจ้า” จนถึงทุกวันนี้

บางกะเจ้า มีการสันนิษฐานกันว่าเกิดขึ้นตั้งแต่ในสมัยกรุงศรีอยุธยา เดิมเรียกว่า “คังข้าวเหนียวบุด” เพราะการเดินทางเรืออ้อมคังเสียเวลาเป็นวัน พระเจ้าอยู่หัวท้ายสระแห่งกรุงศรีอยุธยา จึงโปรดเกล้าฯ ให้ขุดคลองลัดโพธิ์เพื่อย่นระยะการเดินทาง ต่อมาในปีพ.ศ. 2357 สมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย มีพระราชดำริเห็นว่าควรจะมีเมืองปราการเพื่อป้องกันข้าศึกทางทะเล จึงให้เมืองปราการหน้าด่านทางทะเลนี้ว่า “เมืองนครเขื่อนขันธ์” และในปีพ.ศ. 2458 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชดำริว่าเมืองนครเขื่อนขันธ์ เป็นเมืองที่สำคัญ ไม่ควรปล่อยให้สูญหาย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนชื่อ “นครเขื่อนขันธ์” เป็นจังหวัดพระประแดง แบ่งการปกครองเป็น 3 อำเภอ คือ อำเภอพระประแดง อำเภอรามบุรีบูรณะ และอำเภอพระโขนง ต่อมาเมื่อปีพ.ศ. 2475 เกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทั่วประเทศ จังหวัดพระประแดงจึงถูกยุบไปขึ้นกับจังหวัดสมุทรปราการ จึงกลายเป็นเพียงอำเภอพระประแดงมาจนถึงทุกวันนี้

2.2.2 ลักษณะทั่วไปทางกายภาพของพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

1. สภาพภูมิศาสตร์

พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าเป็นที่ราบภาคกลางตอนล่าง (Lower Central Plain) ของประเทศไทย ลักษณะของพื้นที่ถูกโอบล้อมด้วยแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นระยะทาง 18 กิโลเมตร ลำน้ำเจ้าพระยาในช่วงที่ไหลผ่านพื้นที่บางกะเจ้ามีรูปร่างตัวคคล้ายรูปวงหรือกระเพาะหมู มีคอคอดกว้างประมาณ 580 เมตร โดยมีตำแหน่งทางภูมิศาสตร์อยู่ระหว่างเส้นละติจูดที่ $13^{\circ}39'16''$ ถึง $13^{\circ}42'5''$ เหนือ และลองจิจูดอยู่ที่ $100^{\circ}33'36''$ ถึง $100^{\circ}35'28''$ ตะวันออก พื้นที่บางกะเจ้าประกอบด้วย 6 ตำบล ได้แก่ ตำบลทรงคนอง ตำบลบางยอ ตำบลบางกระสอบ ตำบลบางน้ำผึ้ง ตำบลบางกะเจ้า และตำบลบางกอบัว ในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ โดยมีเนื้อที่รวมทั้งสิ้น 11,818.75 ไร่ มีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ	ตรงข้ามกับเขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร
ทิศใต้	ตรงข้ามกับตำบลสำโรงใต้ ตำบลบางหญ้าแพรก และเขตเทศบาลอำเภอพระประแดง
ทิศตะวันออก	ตรงข้ามกับแขวงบางนา แขวงบางจาก เขตพระโขนง
ทิศตะวันตก	ตรงข้ามกับแขวงบางโพงพาง และแขวงช่องนนทรี เขตยานนาวา

พื้นที่ที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้คือ พื้นที่บางกะเจ้า เนื้อที่ 11,818.75 ไร่ ครอบคลุม 6 ตำบล

แสดงดังภาพ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.1 ภาพถ่ายทางอากาศขอบเขตพื้นที่สี่เหลี่ยมบางกะเจ้า เนื้อที่ 11,818.75 ไร่ ปีพ.ศ. 2554
ที่มา : ศูนย์จัดการพื้นที่สี่เหลี่ยมเชิงนิเวศเขื่อนชนันท์ (2558)

2. สภาพภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศของพื้นที่สี่เหลี่ยมบางกะเจ้าเป็นที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึง มีความลาดชันไม่เกินร้อยละ 1 ลักษณะของที่ราบบริเวณนี้เป็นที่ราบซึ่งได้รับอิทธิพลจากน้ำทะเลเป็นประจำ (Active Tidal Flat) น้ำทะเลจะเข้าท่วมพื้นที่ขณะน้ำขึ้น โดยผ่านคลองต่างๆ ระดับพื้นที่โดยเฉลี่ยสูงกว่าระดับน้ำประมาณ 50-60 เซนติเมตร (สภาวิจัยสภาวะแวดล้อม. 2533) ที่ดินส่วนใหญ่กว่าร้อยละ 80 ใช้ทำเกษตรกรรมและบริเวณริมแม่น้ำส่วนใหญ่เป็นป่าจาก (อนิศา อ่อนบุญญะ. 2549)

3. สภาพทางธรณีวิทยา

พื้นที่สี่เหลี่ยมบางกะเจ้าเป็นส่วนหนึ่งของบริเวณที่มีลักษณะธรณีสัณฐานเป็นที่ราบลุ่มน้ำท่วมถึงของบริเวณดินดอนสามเหลี่ยมปากแม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งมีลักษณะอาณาเขตเริ่มจากจังหวัดสมุทรสงคราม ในทิศตะวันตกต่อเนื่องมาทางทิศตะวันออก ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรปราการ และกรุงเทพมหานครถึงอำเภอพระประแดง จังหวัดฉะเชิงเทรา มีระยะทางยาวประมาณ 130 กิโลเมตร และมีความกว้างประมาณ 15 กิโลเมตร พื้นที่บริเวณดังกล่าวมีความสูงเฉลี่ยประมาณ 1 เมตร เหนือระดับน้ำทะเลปานกลาง และได้รับอิทธิพลจากการขึ้น-ลงของน้ำทะเล ทำให้มีสภาพน้ำท่วมขัง (Swamp) ปกคลุมด้วยต้นโกงกาง แสม จาก และที่ลุ่มน้ำท่วมถึง ลักษณะของตะกอนในบริเวณนี้ประกอบด้วยดินเหนียวสีเทาเข้ม และสีเทาอมเขียว สลับด้วยชั้นทรายบางๆ อาจพบเศษซากเปลือกหอยปะปนอยู่บ้าง ลักษณะโครงสร้างทางธรณีวิทยาของบริเวณพื้นที่สี่เหลี่ยมบางกะเจ้าเกิดจากการทรุดตัวของเปลือกโลกบริเวณลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่าง และการตกตะกอนทับถมจนเกิดเป็นที่ราบดินตะกอนกลุ่มแม่น้ำ (Alluvium) (บริษัท เทสโก้ จำกัด. 2546; อ้างถึงใน เอกสารนี้เป็... ไม่ว่ากรณีใ... เบญจวรรณ ยศเสนา. 2557 : 46) เนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. สภาพภูมิอากาศ

พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าอยู่ทางทิศใต้ของกรุงเทพมหานคร ลักษณะทั่วไปของภูมิอากาศภายใต้อิทธิพลของลมมรสุม ในฤดูฝนฝนตกชุก ฤดูหนาวไม่หนาวจัดมากนัก ส่วนใหญ่ฤดูร้อนอากาศค่อนข้างร้อน ซึ่งสัมพันธ์กับทิศทางของลมมรสุมหลักที่พัดผ่านประเทศไทย คือ ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือและลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ โดยกรมอุตุนิยมวิทยาที่สถานีตรวจอากาศกรุงเทพมหานคร เป็นสถานที่อ้างอิงที่ใกล้ที่สุด (บริษัท เทสโก้ จำกัด. 2546; อ้างถึงใน เบญจวรรณยศเสนา. 2557 : 46)

พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าเป็นส่วนหนึ่งของจังหวัดสมุทรปราการ ได้รับอิทธิพลจากลมทะเลพัดผ่านตลอดเวลา อากาศเย็นสบายตลอดไม่ร้อนจัดและไม่หนาวจัด ความชื้นในอากาศสูง เนื่องจากได้รับอิทธิพลจากลมทะเลของอ่าวไทย และลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ สภาพเป็นไปตามฤดูกาลดังนี้

ฤดูร้อน	เริ่มต้นจากเดือนมีนาคม	ถึงเดือนพฤษภาคม
ฤดูฝน	เริ่มต้นจากเดือนมิถุนายน	ถึงเดือนตุลาคม
ฤดูหนาว	เริ่มต้นจากเดือนพฤศจิกายน	ถึงเดือนกุมภาพันธ์

อุณหภูมิของพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า มีอุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปีค่าบ 30 ปีพ.ศ.2514-2533 ประมาณ 28 องศาเซลเซียส โดยอุณหภูมิเฉลี่ยสูงสุดในเดือนเมษายน ประมาณ 30 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิต่ำสุดในเดือนธันวาคม ประมาณ 26 องศาเซลเซียส (กรมอุตุนิยมวิทยา. 2556)

ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยของจังหวัดสมุทรปราการในค่าบ 30 ปี พ.ศ. 2514-2543 ประมาณร้อยละ 75 โดยมีค่าเฉลี่ยชื้นสัมพัทธ์รายเดือนสูงสุดเฉลี่ยในเดือนกันยายน ประมาณร้อยละ 93 และความชื้นสัมพัทธ์รายเดือนต่ำสุดเฉลี่ยในเดือนมกราคม ประมาณร้อยละ 49 (กรมอุตุนิยมวิทยา. 2556) ปริมาณน้ำฝนตลอดปีเฉลี่ยในค่าบ 30 ปีพ.ศ. 2514-2543 ของพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ ประมาณ 1,545 มิลลิเมตร โดยมีปริมาณฝนรายเดือนเฉลี่ยสูงสุดในเดือนกันยายน ประมาณ 345 มิลลิเมตร และปริมาณฝนรายเดือนเฉลี่ยต่ำสุดในเดือนธันวาคมประมาณ 5 มิลลิเมตร จำนวนวันที่ฝนตก 127 (กรมอุตุนิยมวิทยา. 2556) ปริมาณฝนเฉลี่ยส่วนใหญ่จะตกในช่วงฤดูฝนตั้งแต่เดือนพฤษภาคม-เดือนตุลาคม และมีมากที่สุดในช่วงเดือนกันยายน ซึ่งเป็นผลมาจากอิทธิพลของร่องความกดอากาศต่ำ ทำให้เกิดการก่อตัวของพายุไต้ฝุ่นและพายุโซนร้อนในทะเลจีนใต้ และเดือนธันวาคมเป็นเดือนที่มีปริมาณฝนน้อยที่สุด (บริษัท เทสโก้ จำกัด. 2546; อ้างถึงใน เบญจวรรณยศเสนา. 2557 : 47)

5. ลักษณะดิน

ทรัพยากรดินของจังหวัดสมุทรปราการนับวันยิ่งขาดแคลน และไม่เพียงพอต่อความต้องการของประชาชนที่ต้องการใช้ดินเพื่อประกอบอาชีพ ยิ่งไปกว่านั้นดินบางแห่งยังมีลักษณะเสื่อมโทรมสืบเนื่องมาจากสาเหตุหลายประการ เช่น การใช้ที่ดินไม่เหมาะสม การปลูกพืชไม่เหมาะสมกับสภาพดิน การขาดการบำรุงรักษาคุณภาพดิน เป็นต้น

พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าทั้ง 6 ตำบล ลักษณะดินเป็นดินชุดสมุทรสงครามและเป็นกลุ่มดินในหน่วยที่ 8 ซึ่งเป็นกลุ่มดินที่มีเนื้อดินเป็นดินเหนียว ดินชั้นบนมีลักษณะการทับถมเป็นชั้นๆ ของดินและอินทรีย์วัตถุได้จากการขุดลอกร่องน้ำ ดินชั้นล่างมีลักษณะเป็นสีเทา มีเปลือกหอยปะปนอยู่ บริเวณที่ราบลุ่ม เกษตรกรได้ทำการขุดยกร่องเพื่อปลูกพืชผลต่างๆ ทำให้สภาพผิวดินเปลี่ยนแปลงไป ปกติดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติ ปฏิกริยาเป็นกรดแก่ถึงด่างอ่อน กล่าวคือ มีค่าความเป็น

กรดเป็นด่าง (pH) ประมาณ 5.5-7.5 โดยทั่วไปสภาพดินกลุ่มนี้เหมาะแก่การปลูกพืชไร่ ไม้ผลและพืชล้มลุกหรือพืชผัก (บริษัท เทสโก้ จำกัด. 2546; อ้างถึงใน เบญจวรรณ ยศเสนา. 2557 : 47)

6. อุทกวิทยาและแหล่งน้ำผิวดิน

แหล่งน้ำผิวดินที่สำคัญของพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า คือ แม่น้ำเจ้าพระยา ซึ่งล้อมรอบพื้นที่กระเพาะหมูของพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า แม่น้ำเจ้าพระยาจึงมีความสำคัญและจำเป็นต่อการดำรงชีพของประชาชนในพื้นที่ นอกจากแม่น้ำเจ้าพระยาแล้ว ยังมีคลองแยกจากแม่น้ำเจ้าพระยาไหลผ่านพื้นที่หลายสาย คลองเหล่านี้ส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์ด้านการเกษตร แต่เดิมประชาชนใช้น้ำจากแม่น้ำลำคลองในการอุปโภคบริโภค แต่ในปัจจุบันคุณภาพของแม่น้ำนั้นเปลี่ยนไป ประชาชนจึงไม่นิยมใช้น้ำจากลำคลอง เนื่องจากแม่น้ำเน่าเสีย รวมทั้งการรักษาความสะอาดภายในชุมชน (บริษัท เทสโก้ จำกัด. 2546; อ้างถึงใน เบญจวรรณ ยศเสนา. 2557 : 48)

เนื่องด้วยสภาพของภูมิศาสตร์ที่มีแม่น้ำล้อมรอบพื้นที่ การคมนาคมทางน้ำจึงมีความสำคัญต่อพื้นที่อย่างสูงใกล้เคียงกับการคมนาคมทางบก แต่เดิมประชาชนเดินทางสัญจรโดยทางน้ำมาตลอด เนื่องจากแม่น้ำเจ้าพระยาและระบบคลองต่างๆ เป็นทางเดียวที่เข้าถึงพื้นที่และแม้ว่าปัจจุบันในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าจะมีถนนเข้าถึงพื้นที่แล้ว แต่การเดินทางทางน้ำยังมีความสำคัญ คลองต่างๆในพื้นที่เชื่อมกับแม่น้ำเจ้าพระยาทุกคลอง ซึ่งแยกประโยชน์การใช้สอยคลอง ได้เป็น 4 ประเภทใหญ่ๆ (สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2533) ดังนี้

- 1.1 เพื่อขนส่งผลผลิต
- 1.2 เพื่อใช้ในการเดินทาง
- 1.3 เพื่อใช้ในการเกษตร
- 1.4 เพื่อเป็นทางระบายน้ำ

คลองในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้ามีทั้งสิ้น 24 คลอง บางคลองมีระยะยาวไหลผ่านพื้นที่หลายตำบล เช่น คลองดัดบางยอ ผ่านพื้นที่ตำบลบางยอและตำบลบางกระสอบ คลองบางกะเจ้าไหลผ่านพื้นที่ตำบลบางกะเจ้าและตำบลบางยอ

คลองต่างๆ มีความสำคัญอย่างมากโดยเฉพาะทางการเกษตรและการระบายน้ำในบางพื้นที่ที่ถนนเข้าไปไม่ถึงแล้วความสำคัญในด้านการเดินทางทางน้ำจึงลดลง รวมทั้งเนื่องจากขนาดของคลองบางช่วงแคบ และตื้นเขินไม่เหมาะกับการเดินทางทางน้ำ แต่สำหรับคลองในบริเวณเขตใกล้เคียงยังมีอิทธิพลต่อพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าในด้านอื่นๆอีก เช่น คลองช่องนนทรี คลองบางอ้อ คลองบางนา คลองพระโขนง คลองสำโรง ซึ่งเป็นคลองในเขตกรุงเทพมหานครและจังหวัดสมุทรปราการ มีอิทธิพลต่อการเกิดน้ำท่วมและน้ำเน่าเสีย โดยทั่วไปถ้าไม่ใช่ฤดูน้ำหลากจะเป็นการท่วมแบบชั่วคราว คือ ท่วมแล้วลดลงในเวลาเพียง 1-2 ชั่วโมง นอกจากนั้นยังมีคลองอีกสายหนึ่งที่มีความสำคัญต่อพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าในแง่การเดินทาง คือ คลองลัดหลวง ซึ่งอยู่ในเขตอำเภอพระประแดง (บริษัท เทสโก้ จำกัด. 2546; อ้างถึงใน เบญจวรรณ ยศเสนา. 2557 : 49)

7. ทรัพยากรชีวภาพ

พืชพรรณในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าพบชนิดพันธุ์ไม้ไม่น้อยกว่า 110 ชนิด (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. 2547) พื้นที่บางกะเจ้าส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เกษตรกรรม ประชาชนปลูกไม้ตามแนวร่องสวน พันธุ์ไม้ที่พบ เช่น มะม่วง มะพร้าว หนาก มะนาว ทองหลางไผ่ เป็นต้น ไม้บางชนิดที่ประชาชนปลูกประดับตามบ้านเรือน หรือปลูกเพื่อเป็นร่มเงาในบริเวณวัด เช่น ชมพูพันธุ์ทิพย์ ประดู่บ้าน อโศกอินเดีย

สัตว์และนก ในพื้นที่บางกะเจ้ามีชนิดสัตว์และนกไม่น้อยกว่า 55 ชนิด (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. 2547) ประกอบด้วยนก 40 ชนิด สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม 6 ชนิด สัตว์เลื้อยคลาน 14 ชนิด และสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก 5 ชนิด เนื่องจากสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นพื้นที่เกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ มีต้นไม้ปกคลุมอย่างหนาแน่น อีกทั้งยังมีสวนศรีนครเขื่อนขันธ์ ซึ่งเป็นสวนสาธารณะที่มีการจัดวางผังของสวนสอดคล้องกับสภาพธรรมชาติดั้งเดิม นอกจากนี้บริเวณแม่น้ำเจ้าพระยายังมีสภาพเป็นป่าชายเลน เหมาะเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์หลายชนิด อย่างไรก็ตามสัตว์ทุกชนิดไม่มีสถานภาพที่ถูกคุกคามหรือใกล้ที่จะสูญพันธุ์แต่อย่างใด (บริษัท เทสโก้ จำกัด. 2546; อ้างถึงใน เบญจวรรณ ยศเสนา. 2557 : 49)

ชนิดนกที่สำรวจพบมีทั้งสิ้น 40 ชนิด เป็นนกประจำถิ่นทั้งหมด 39 ชนิด มีเพียงชนิดเดียวที่เป็นนกอพยพ คือ นกนางแอ่นบ้าน ดังนั้นจึงได้ชื่อว่านกประจำถิ่นทั้งหมดจะทำรังวางไข่ในพื้นที่บางกะเจ้า เช่น นกกวัก นกอิวบตั๊กแตน นกกระเต็นใหญ่ธรรมดา นกตีทอง อีกา นกกระจับหญ้าสี่ริบบ นกกิ่งไคร้คอดำ นกเอี้ยงต่าง นกกินปลือกเหลือง เป็นต้น (บริษัท เทสโก้ จำกัด. 2546; อ้างถึงใน เบญจวรรณ ยศเสนา. 2557 : 49)

สัตว์ประเภทอื่นที่พบ เช่น กระรอกปลายหางดำ หนูท้องขาว หนูท่อ เต่าหับ กิ้งก่าหัวแดง เหี้ย จิ้งเหลนบ้าน คางคกหิน กบหนอง เขียดตะปาด เป็นต้น และในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าพบสัตว์น้ำไม่น้อยกว่า 7 ชนิด ได้แก่ ปลาตูก ปลาช่อน ปลาสวาย ปลาสลิด ปลาตะเพียนขาว ปลานิล และปลาเข็ม และพบสัตว์หน้าดินประเภท หอยขม และหอยโข่ง เป็นต้น (บริษัท เทสโก้ จำกัด; 2546 อ้างถึงใน เบญจวรรณ ยศเสนา. 2557 : 49)

และจากการสำรวจความหลากหลายทางชีวภาพภายใน 24 ชม. ในพื้นที่คู้บางกะเจ้า จังหวัดสมุทรปราการ พบสิ่งมีชีวิตทั้งหมด 637 ชนิด รวมถึงสายพันธุ์ชนิดใหม่ของโลก (ไส้เดือนสะเทินน้ำจืด *Glyphidrilus*) สายพันธุ์ชนิดใหม่ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (กิ้งเต็นสีชมพู *Allochestes*) สายพันธุ์ค้นพบครั้งแรกในประเทศไทย (ไส้เดือนฝอย *Enchytraeus*) และสิ่งมีชีวิตหายากในระดับท้องถิ่นอื่นๆ ซึ่งแสดงถึงความสำคัญทางชีววิทยาของพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าในการเป็นแหล่งพักพิงความหลากหลายทางชีวภาพของระบบนิเวศสามน้ำแหล่งสุดท้ายในลุ่มน้ำเจ้าพระยาตอนล่าง (มูลนิธิโลกสีเขียว. 2557)

8. ประชากร

ข้อมูลจำนวนประชากรในพื้นที่บางกะเจ้าทั้ง 6 ตำบล ปีพ.ศ. 2558 จากฐานข้อมูลของกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย พบว่า พื้นที่บางกะเจ้ามีจำนวนประชากรรวม 39,362 คน ประชากรชาย 18,919 คน ประชากรหญิง 20,443 คน ใน 12,817 หลังคาเรือน ดังตาราง

ตารางที่ 2.1 จำนวนครัวเรือนและจำนวนประชากรในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า ปีพ.ศ. 2558

อำเภอ /ตำบล	จำนวนครัวเรือน	จำนวนครัวเรือน		
		ชาย	หญิง	รวม
อำเภอพระประแดง	12,817	18,919	20,443	39,362
ตำบลบางยอ	3,458	5,406	5,833	11,239
ตำบลบางกะเจ้า	1,798	2,476	2,736	5,215
ตำบลบางน้ำผึ้ง	1,473	2,315	2,572	4,887
ตำบลบางกระสอบ	867	1,424	1,529	2,953

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

อำเภอ / ตำบล	จำนวนครัวเรือน	จำนวนครัวเรือน		
		ชาย	หญิง	รวม
ตำบลบางกอบัว	2,499	3,480	3,741	7,221
ตำบลทรงคนอง	2,722	3,815	4,032	7,847

ที่มา : กรมการปกครอง (2558)

2.2.3 โครงสร้างพื้นฐานของพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

1. การคมนาคมขนส่ง การติดต่อคมนาคมของประชาชนภายในเขตเทศบาลสามารถใช้ได้ 2 ทาง คือทางบกและทางน้ำ (บริษัท เทสโก้ จำกัด. 2546; อ้างถึงใน เบญจวรรณ ยศเสนา. 2557 : 50)

1.1 ทางบก ระบบโครงข่ายถนนทั้งสายหลักและสายรองมีรายละเอียดดังนี้ สายเดียวมีสภาพเป็นถนนคอนกรีตขนาด 2 ช่องจราจร บางช่วงเป็นผิวจราจรแบบอัลฟัลติกคอนกรีต สภาพการใช้ประโยชน์ที่ดินสองข้างทางบริเวณใกล้ตลาดพระประแดง ส่วนใหญ่เป็นบ้านพักอาศัยสลับอาคารพาณิชย์ บริเวณสองข้างทางเป็นพื้นที่สวนและมีบ้านพักอาศัยกระจายอยู่อย่างเบาบาง ปริมาณจราจรที่ใช้เส้นทางนี้ค่อนข้างน้อย ถนนเพชรหิรัญสิ้นสุดในพื้นที่ตำบลบางกอบัว โครงข่ายถนนสายรองคือ

- ซอยสายน้ำผึ้ง ซอยวัดบางน้ำผึ้งนอก ถนนบัวผึ้งพัฒนา เป็นถนนคอนกรีตขนาด 2 ช่องจราจร แยกออกจากถนนเพชรหิรัญ ผ่านวัดบางน้ำผึ้งนอกและมาบรรจบกับถนนเพชรหิรัญอีกครั้งหนึ่งบริเวณใกล้วัดบางกอบัว

- ถนนบางกะเจ้า เป็นถนนคอนกรีตขนาด 2 ช่องจราจร สภาพถนนค่อนข้างเล็กและแคบ เป็นเส้นทางเชื่อมระหว่างถนนเพชรหิรัญกับท่าเรือบางกะเจ้า

1.2 ทางน้ำ เนื่องจากจังหวัดสมุทรปราการ ตั้งอยู่สองฝั่งของแม่น้ำเจ้าพระยา โดยพื้นที่เขตเทศบาลเมืองพระประแดง ตั้งอยู่ฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา ดังนั้นการติดต่อประสานงานหรือธุรกิจการค้าก็จะอาศัยทางเรือข้ามฝั่งไป-มา และมีแพขนานยนต์สำหรับบรรทุกรถยนต์ขนส่งสินค้าหรือวัตถุดิบ เพื่อการอุตสาหกรรม ให้กับโรงงานอุตสาหกรรมทั้งสองฝั่ง และระบายสินค้าทางอุตสาหกรรม ไปยังตลาดภายในเขตจังหวัดสมุทรปราการ กรุงเทพมหานคร หรือจังหวัดอื่นๆ เส้นทางคมนาคมทางน้ำที่สำคัญ มีดังนี้

- แม่น้ำเจ้าพระยา ไหลผ่านกรุงเทพมหานคร ที่จังหวัดสมุทรปราการ ผ่านอำเภอพระประแดง อำเภอเมืองและอำเภอพระสมุทรเจดีย์ แม่น้ำเจ้าพระยาเป็นเส้นทางคมนาคม ติดต่อกับกรุงเทพมหานครมีเรือเดินสมุทรขนาดใหญ่ จากต่างประเทศแล่นผ่านไปมา เพื่อขนถ่ายสินค้าและรับสินค้าเข้า - ออก ประเทศ ที่ท่าเรือกรุงเทพ (ท่าเรือคลองเตย)

- คลองลัดหลวง ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยา เลียบแนวเขตเทศบาลไหลเชื่อมแม่น้ำเจ้าพระยาทั้งด้านทิศเหนือและทิศใต้ของคลองลัดหลวง โดยทางทิศใต้ ไหลลงสู่อ่าวไทย ส่วนด้านทิศเหนือของคลองลัดหลวงสามารถเดินทางเข้าสู่กรุงเทพมหานคร ท่าเรือสาธุประดิษฐ์ (บริษัท เทสโก้ จำกัด. 2546; อ้างถึงใน เบญจวรรณ ยศเสนา. 2557 : 51)

ในปัจจุบันท่าเทียบเรือสินค้าและท่าเรือโดยสารที่ใช้ในพื้นที่มีดังนี้

ท่าเทียบเรือเทียบเรือขนส่งสินค้า เพื่อขนถ่ายสินค้าสู่โรงงานอุตสาหกรรมและขนส่งสินค้า

จากโรงงานอุตสาหกรรมในเขตตำบลบางยอไปยังท่าเรือคลองเตย ประกอบด้วยท่าเทียบเรือขนส่งสินค้า 3-4 ท่า

ท่าเทียบเรือขนส่งผู้โดยสาร เพื่อขนส่งผู้โดยสารจากพื้นที่สี่เขี้ยวบางกะเจ้าและพื้นที่ใกล้เคียงไปยังฝั่งกรุงเทพมหานครและพื้นที่บางส่วนของจังหวัดสมุทรปราการ ประกอบด้วยท่าเทียบเรือขนส่งผู้โดยสารได้แก่ (บริษัท เทสโก้ จำกัด. 2546; อ้างถึงใน เบญจวรรณ ยศเสนา. 2557 : 51)

ท่าเรือเพชรหึงษ์ อยู่ในตำบลบางกอบัว รับส่งผู้โดยสารจากพื้นที่สี่เขี้ยวบางกะเจ้าและพื้นที่ใกล้เคียงกับท่าเรือคลองเตยนอกและท่าเรือโรงหมูของฝั่งกรุงเทพมหานคร

ท่าเรือหน้าวัดบางกอบัว อยู่ในเขตตำบลบางกอบัว รับส่งผู้โดยสารข้ามไปยังฝั่งกรุงเทพมหานคร บริเวณท่าเรือคลองเตย

ท่าเรือบางกะเจ้า อยู่ในเขตตำบลบางกะเจ้า รับส่งผู้โดยสารจากพื้นที่สี่เขี้ยวบางกะเจ้าและพื้นที่ใกล้เคียงกับท่าเรือคลองเตยของฝั่งกรุงเทพมหานคร

ท่าเรือกำนันขาวหมู่ 3 อยู่ในตำบลบางกะเจ้า รับส่งผู้โดยสารจากพื้นที่สี่เขี้ยวบางกะเจ้าและพื้นที่ใกล้เคียง ข้ามไปยังฝั่งกรุงเทพมหานคร

ท่าเรือท่าป้อมเก่าหมู่ 2 อยู่ในพื้นที่ตำบลบางกะเจ้า รับส่งผู้โดยสารจากพื้นที่สี่เขี้ยวบางกะเจ้าและพื้นที่ใกล้เคียง ข้ามไปยังฝั่งกรุงเทพมหานคร

ท่าเรือบ้านล่างหมู่ 7 อยู่ในพื้นที่ตำบลบางกะเจ้า รับส่งผู้โดยสารจากพื้นที่สี่เขี้ยวบางกะเจ้าและพื้นที่ใกล้เคียง ข้ามไปยังฝั่งกรุงเทพมหานคร

ท่าเรือวัดกระสอบหมู่ 10 อยู่ในพื้นที่ตำบลบางกระสอบ รับส่งผู้โดยสารจากพื้นที่สี่เขี้ยวบางกะเจ้า ข้ามไปยังโรงงานกระดาษ วัดสำโรง และที่อื่นๆฝั่งกรุงเทพมหานคร

ท่าเรือหมู่ 1 อยู่ในพื้นที่ตำบลบางกระสอบ รับส่งผู้โดยสารจากพื้นที่สี่เขี้ยวบางกะเจ้าและพื้นที่ใกล้เคียง ข้ามไปยังฝั่งกรุงเทพมหานคร

ท่าเรือหมู่ 3 อยู่ในพื้นที่ตำบลบางกระสอบ รับส่งผู้โดยสารจากพื้นที่สี่เขี้ยวบางกะเจ้าและพื้นที่ใกล้เคียง ข้ามไปยังฝั่งกรุงเทพมหานคร

ท่าเรือวัดบางน้ำผึ้งนอก อยู่ในพื้นที่ตำบลบางน้ำผึ้ง รับส่งผู้โดยสารจากพื้นที่สี่เขี้ยวบางกะเจ้าและพื้นที่ใกล้เคียงกับวัดบางนานอกและท่าเรือกรมสรรพาวุธ ในเขตพระโขนงฝั่งกรุงเทพมหานคร

ท่าเรือวัดบางน้ำผึ้งใน อยู่ในพื้นที่ตำบลบางน้ำผึ้ง รับส่งผู้โดยสารจากพื้นที่สี่เขี้ยวบางกะเจ้าและพื้นที่ใกล้เคียง กับท่าเรือบางนานอก

ท่าเรือโกดัง บริษัททรัพย์สินสถาพร อยู่ในพื้นที่ตำบลบางยอ รับส่งผู้โดยสารข้ามไปยังฝั่งกรุงเทพมหานคร บริเวณเขตนานาวาถนนพระราม 3 และวัดคลองภูมิ

ท่าเรือคลองท่านา อยู่ในเขตพื้นที่ตำบลบางยอ รับส่งผู้โดยสารข้ามไปยังฝั่งกรุงเทพมหานคร บริเวณวัดคลองภูมิ

ท่าเรือวัดบางกะเจ้านอก อยู่ในเขตพื้นที่ตำบลบางยอ รับส่งผู้โดยสารข้ามไปยังฝั่งกรุงเทพมหานคร บริเวณช่องนนทรีและช่องลม

2. การให้บริการขนส่งสาธารณะ

รถโดยสารประจำทาง พื้นที่สี่เขี้ยวบางกะเจ้า มีรถโดยสารประจำทางของเอกชนให้บริการเพียง 1 เส้นทาง คือ สายพระประแดง-บางกอบัว ในช่วงเวลา 6.00-21.00 น.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการศึกษาวิจัยเท่านั้น ไม่สามารถนำข้อมูลไปใช้
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีเหตุผลเป็นสิ่งที่ต้องอ้างอิงถึงเจ้าของสิทธิ์ในทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รถจักรยานยนต์รับจ้าง ส่วนใหญ่เป็นการให้บริการรองรับผู้ที่เดินทางข้ามฟากแม่น้ำเจ้าพระยาจากฝั่งกรุงเทพมหานครบริเวณท่าเรือวัดคลองเตยใน มาฝั่งบางกะเจ้าที่บริเวณท่าเรือบางกะเจ้าและท่าเรือเพชรพิงษ์ โดยมีวินรถจักรยานยนต์รับจ้างอยู่บริเวณท่าเรือทั้งสองแห่ง

3. การไฟฟ้า การให้บริการด้านไฟฟ้าภายในเขตเทศบาล อยู่ในกำกับการควบคุมของการไฟฟ้านครหลวงเขตราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานคร โดยเทศบาลมีหน้าที่ในการดูแลซ่อมแซมหลอดไฟ ดวงไฟสาธารณะ บริเวณตรอก ซอยต่างๆ ให้อยู่ในสภาพใช้งานได้ (บริษัท เทสโก้ จำกัด. 2546; อ้างถึงใน เภยจวรรณ ยศเสนา. 2557 : 53)

4. การประปา การให้บริการด้านการประปาในเขตเทศบาล อยู่ในกำกับการควบคุมและดูแลของการประปานครหลวงสาขาตากสิน ซึ่งประเภทผู้ใช้ส่วนใหญ่ยังเป็นประเภทที่อยู่อาศัย รองลงมาคือประเภทธุรกิจต่างๆ (บริษัท เทสโก้ จำกัด. 2546; อ้างถึงใน เภยจวรรณ ยศเสนา. 2557 : 53)

5. การไปรษณีย์ อยู่ในเขตอำเภอพระประแดง 3 แห่ง คือ ที่ทำการไปรษณีย์พระประแดง อำเภอพระประแดง ที่ทำการไปรษณีย์สำโรงใต้ อำเภอพระประแดง และที่ทำการไปรษณีย์ปากลัด อำเภอพระประแดง ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลเมืองพระประแดง (บริษัท เทสโก้ จำกัด. 2546; อ้างถึงใน เภยจวรรณ ยศเสนา. 2557 : 53)

2.2.4 ด้านการท่องเที่ยวพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า มีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวและส่งเสริมการท่องเที่ยวอยู่หลายระดับ เนื่องด้วยความสำคัญของพื้นที่ในระดับเมืองและในระดับท้องถิ่นรวมถึงความต้องการเพิ่มรายได้ให้กับคนในพื้นที่ ยกกระดับเศรษฐกิจของชุมชนให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ทำให้หลายหน่วยงานที่มีการดำเนินการเพื่อการท่องเที่ยวภายใต้นโยบายที่มุ่งเน้นการดำเนินการตามแบบวิถีของการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยใช้ความมีเอกลักษณ์ของพื้นที่เป็นหลักในการจัดการท่องเที่ยว จุดใจนักท่องเที่ยวยที่มีความประสงค์ในการท่องเที่ยวและพักผ่อนท่ามกลางธรรมชาติที่สวยงาม รมรื่น มีพื้นที่เกษตรกรรมที่ยังคงความอุดมสมบูรณ์ ได้มีโอกาสในการเรียนรู้และสัมผัสวิถีชีวิตแบบชนบทที่แปลกแยกจากชีวิตเมือง เป็นเสน่ห์อย่างหนึ่งที่ทำให้พื้นที่บางกะเจ้าเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีนักท่องเที่ยวเข้ามาใช้บริการอย่างต่อเนื่อง การท่องเที่ยวในพื้นที่บางกะเจ้านั้นมีอยู่ 3 ระดับ คือ

1. ภาครัฐ การจัดตั้งสวนกลางมหานครตามนโยบายการอนุรักษ์พื้นที่สีเขียว มุ่งการรักษาสภาพพื้นที่ให้เป็นพื้นที่สีเขียวที่มีคุณภาพของกรุงเทพมหานครภายใต้การดูแลของกรมอุทยานแห่งชาติ กลุ่มคนเข้าไปใช้งานน้อยไม่ก่อเกิดรายได้ต่อคนในพื้นที่มากนัก

2. องค์กรบริหารส่วนตำบล การวางแผนจัดการท่องเที่ยวภายในพื้นที่ โดยมีการสร้างพื้นที่ตลาดน้ำเพื่อการท่องเที่ยว การออกร้านขายของ กิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวตามช่วงเทศกาลต่างๆ เกิดรายได้หมุนเวียนในพื้นที่หลายระดับ ไม่ว่าจะเป็นรายได้ประจำวันจากนักท่องเที่ยวที่ประชาชนและสมาชิกกลุ่มที่ประกอบอาชีพค้าขาย งานบริการ รายได้จากการเรียกเก็บภาษีบำรุงพื้นที่ขององค์กรบริหารส่วนตำบล

3. เอกชน การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เป็นการนำเที่ยวโดยจักรยาน ซึ่งมีการจัดการเป็นระบบ เชื่อมต่อกับบริษัทการท่องเที่ยวเอกชนติดต่อผ่านตัวแทนหรือทางอินเทอร์เน็ต การเดินทางเป็นกลุ่มเล็กๆ 4-6 คน นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นชาวต่างชาติ เป็นการท่องเที่ยวแบบวันเดียวเชื่อมต่อไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ภายในพื้นที่และเยี่ยมชมสวนผลไม้ของชาวบ้านตามความสนใจของนักท่องเที่ยว

ตารางที่ 2.2 ข้อมูลนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่สี่เข็วบางกะเจ้า (ตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 - 2558

ประเภท นักท่องเที่ยว	จำนวนนักท่องเที่ยวประจำปี พ.ศ.		
	2556	2557	2558
นักท่องเที่ยวชาวไทย	953,900	957,400	986,100
นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ	48,450	54,050	53,650
รวม	1,002,350	1,011,450	1,039,750
เฉลี่ย (คน/เดือน)	83,530	84,288	86,646

ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลบางน้ำผึ้ง (2559)

ถึงแม้ว่าการเข้ามาของนักท่องเที่ยวนำมาซึ่งวัฒนธรรมที่ไม่กลมกลืนกับวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น เป็นผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงชุมชนจากที่เคยสงบมีเอกลักษณ์เฉพาะตนไปเป็นตามกระแสของ “อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว” ทั้งยังอาจทำให้เกิดผลกระทบทางด้านลบและปัญหาต่างๆ ต่อชุมชน แต่หากมองในมุมกลับกัน หากว่าไม่มีการส่งเสริมการท่องเที่ยว ณ พื้นที่นี้แล้วก็อาจทำให้การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การสร้างงานสร้างอาชีพ การก่อให้เกิดรายได้ของชุมชนคงไม่เพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้ วิถีชีวิตของเกษตรกรรมไทยที่มีเอกลักษณ์และพื้นที่สีเขียวคุณภาพ “ปอด” ของคนกรุงเทพมหานคร คงสูญหายไปตามกาลเวลา และการพัฒนาสภาพแวดล้อมของชุมชนก็จะเปลี่ยนไปตามกระแสการพัฒนาจากภายนอก ดังที่กล่าวมานั้น พื้นที่ร่องสวนผลไม้บางกะเจ้ามีศักยภาพที่สามารถพัฒนาเป็นตัวอย่างแนวทางอันดีในการนำการท่องเที่ยวเข้ามาปรับใช้ในการฟื้นฟูอนุรักษ์พื้นที่ และพัฒนาเศรษฐกิจและชุมชนโดยนำประเด็นของการท่องเที่ยวมาใช้ได้เป็นอย่างดี

การที่มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวขึ้นที่พื้นที่สี่เข็วบางกะเจ้า จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อรักษาพื้นที่สีเขียวที่มีคุณภาพซึ่งเป็นพื้นที่เกษตรกรรมดั้งเดิมและวิถีชีวิตแบบไทย สังคมเกษตรกรรมพื้นที่ร่องสวนผลไม้ในเขตตำบลบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ มีศักยภาพเชิงพื้นที่ และระบบนิเวศวิทยาที่หลากหลายซึ่งเหมาะสมและส่งเสริมให้คุณลักษณะเด่นดังกล่าวเป็นปัจจัยหลักในการพัฒนาเพื่อรักษาพื้นที่ หากแต่การพัฒนาใดๆ ต้องคำนึงถึงการอนุรักษ์และรักษาไว้ซึ่งสภาวะแวดล้อมเดิมอันดีไว้อย่างดียิ่ง ยุทธศาสตร์สำคัญของพื้นที่ ความเป็นภูมิทัศน์วัฒนธรรมดั้งเดิมของไทยที่กำลังสูญหาย การกระตุ้นส่งเสริมให้คนในพื้นที่สามารถประกอบกิจกรรมเลี้ยงชีพได้บนพื้นที่ของตนเอง โดยการประกอบอาชีพเกษตรกรรมเดิม และส่งเสริมอาชีพเสริมรายได้จากการใช้ทุนในพื้นที่เดิมที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ส่งเสริมการขยายตัวของเศรษฐกิจระดับหมู่บ้านอย่างสร้างสรรค์ และคำนึงถึงการอนุรักษ์พื้นที่เป็นสำคัญ ให้เป็นชุมชนเข้มแข็ง สามารถเลี้ยงดูตัวเองได้อย่างพอเพียงและยั่งยืน (หนึ่งนุช หอมหวล. 2549)

2.2.5 วิถีวัฒนธรรมและประเพณี

วิถีวัฒนธรรม แสดงให้เห็นถึงความเป็นรากเหง้าหรือวัฒนธรรมทางสังคมที่ถูกก่อให้เกิดขึ้นมาและใช้ในการยึดเป็นภูมิปัญญาขนบธรรมเนียม ประเพณีในการปฏิบัติในสังคมนั้นๆ ซึ่งมีลักษณะของความโดดเด่นหรือมีความแตกต่างกับขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมของสังคมนั้นๆ ซึ่งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะที่สามารถแสดงถึงรากฐานทางศิลปวัฒนธรรมของสังคมนั้นๆ (ชลธิชา

มาลาหอม. 2555) ความเป็นชุมชนดั้งเดิม มีวิถีชีวิต วัฒนธรรมเป็นแหล่งรวมที่สำคัญของวัฒนธรรมไทยรามัญ มีศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ มีวิถีวัฒนธรรม ความอบอุ่นแบบเครือญาติ ที่ยังธำรงรักษาขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมไว้อย่างเหนียวแน่น

1. มอญ ปากลัด สืบเชื้อสายมาจากชาวมอญที่อพยพเข้ามายังพระราชอาณาจักรไทยอย่างน้อย 2 ครั้งด้วยกัน กล่าวคือครั้งแรกใน พ.ศ. 2316 สมัยกรุงธนบุรี มีเจ้าพระยามหาโยธา (เจ่ง) เป็นหัวหน้า ในการอพยพครั้งนี้พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ทรงโปรดฯ ให้ตั้งหลักแหล่งที่เมืองสามโคกและปากเกร็ด ต่อมาได้โปรดฯ ให้ย้ายครัวมอญในพวกพญาเจ่ง (เจ้าพระยามหาโยธา) ไปอยู่ดูแลป้อมและเมืองนครเขื่อนขันธ์ การอพยพของ มอญ ที่เกี่ยวข้องกับชาวมอญพระประแดงครั้งที่ 2 เกิดขึ้นในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย รัชกาลที่ 2 พ.ศ. 2358 ซึ่งในครั้งนั้นเกิดจากการที่ชาวมอญไม่พอใจในพระเจ้าปะดุงของพม่า เกณฑ์แรงงานก่อสร้างพระเจดีย์ใหญ่ จึงก่อกบฏที่เมืองเมาะตะมะ ภายหลังถูกปราบปรามอย่างทารุณต้องหนีเข้ามายังเมืองไทยและอพยพเข้ามายังไทย นับเป็นการอพยพครั้งยิ่งใหญ่ที่สุดในประวัติศาสตร์ เป็นจำนวนทั้งสิ้นราว 40,000 คน และรัชกาลที่ 2 โปรดฯ พระราชทานที่ทำกินให้แก่ชาวมอญที่ปากเกร็ด สามโคก และพระประแดง ชาวมอญ ที่อพยพมาทั้ง 2 ครั้งนี้เองที่สืบทอดมาเป็นชาวไทยเชื้อสายมอญปากลัดในปัจจุบัน โดยเฉพาะการอพยพเข้ามาของเจ้าพระยามหาโยธา (เจ่ง) ในขณะนั้นบ้านเมืองเพิ่งฟื้นตัวจากสงครามคราวเสียกรุงพลเมืองไทยยังมีน้อย รัฐต้องการแรงงานทำการเกษตรและป้องกันประเทศ ชาวมอญจึงกลายเป็นกำลังสำคัญของกรุงธนบุรีพระเจ้าตากสินจึงโปรดฯ ให้พญาเจ่งยกไพร่พลไปตั้งบ้านเรือนที่ปากเกร็ด คอยสกัดทัพพม่าที่อาจยกเข้าทางด้านทิศเหนือ รวมทั้งดูแลด่านขนอนที่แขวงเมืองนนท์ต่อมาเมื่อบ้านเมืองตระหนักถึงพิษภัยทางทะเลโดยเฉพาะชาติตะวันตกที่มีอาวุธยุทโธปกรณ์ที่มีแสนยานุภาพมาก จึงได้มีการสร้างเมืองและป้อมขึ้นที่ปากแม่น้ำ คือ เมืองนครเขื่อนขันธ์และโปรดฯ ให้มอญพวกพญาเจ่งอพยพมาอยู่ดูแลเมืองนครเขื่อนขันธ์ดังกล่าว อีกทั้งตั้งผู้นำมอญเป็นเจ้าเมืองนับแต่เริ่มแรกดูแลปกครองกันเอง ต่อมาเมื่อ พ.ศ. 2458 ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ทรงเปลี่ยนชื่อจากเมืองนครเขื่อนขันธ์ เป็นจังหวัดพระประแดง และให้พระยานาคราชา ดำรงตำแหน่งเป็นผู้ว่าราชการจังหวัด กระทั่งสิ้นชีวิตซึ่งนับเป็นเจ้าเมืองคนสุดท้ายที่เป็นมอญ จากนั้นจังหวัดพระประแดงได้เปลี่ยนสถานะลงเป็นอำเภอพระประแดง หลังจากที่ชาวมอญพวกพญาเจ่งและพวกที่อพยพเข้ามาเพิ่มเติมสมัยรัชกาลที่ 2 ได้รับพระมหากรุณาธิคุณให้มาตั้งหลักแหล่งที่เมืองพระประแดง ชาวมอญได้ตั้งบ้านเรือนอยู่รวมกันยังริมสองฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา (บริเวณใกล้ตลาดในปัจจุบัน)

ชาวไทยเชื้อสายมอญในพระประแดง ได้รับการยอมรับให้ทำราชการ ตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนประกอบอาชีพได้อิสระ ชนชั้นปกครองของไทยเองก็ไม่ได้มองว่า "มอญ" เป็นชาวต่างชาติ ชาวมอญมีสิทธิเช่นเดียวกับชาวไทยทุกประการ หากชาวมอญทำเรื่องเสื่อมเสียก็ยอมส่งผลถึงชื่อเสียงและภาพลักษณ์ของชาวไทยโดยรวม

ด้วยความที่ชาวมอญและชาวไทยมีรูปร่างหน้าตาคล้ายคลึงกัน วัฒนธรรมประเพณีที่เข้ากันได้แบบแนบสนิท อีกทั้งความเจริญของบ้านเมืองและเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้ชาวมอญพระประแดงทุกวันนี้ถูกกลืนเป็นไทยเสียโดยมาก แต่ทว่ายังเป็นความโชคดีที่คนกลุ่มหนึ่งมีความมุ่งมั่นในการอนุรักษ์ฟื้นฟูวัฒนธรรมประเพณีและภาษาของชาวมอญพระประแดงให้คงอยู่ รวมทั้งทางราชการก็ให้ความสนใจ และส่งเสริมในทุกวันนี้เราจึงยังคงมีโอกาสได้ยินเสียงลูกหลานชาว

พระประแดงท่องอักขระมอญ เห็นประเพณีสงกรานต์มอญพระประแดงที่ลือชื่อเป็นงานใหญ่ระดับชาติที่คนมอญทั่วประเทศภาคภูมิใจ

2. ขนบธรรมเนียมประเพณี

- ประเพณีสงกรานต์ของชาวปากลัดนั้น นับเป็นประเพณีที่มีชื่อเสียง และรู้จักกันดีทั้งในหมู่ชาวไทย และต่างประเทศ มีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและมีพิธีการที่เคร่งครัดประกอบไปด้วยประเพณีที่เกี่ยวข้องและต้องปฏิบัติควบคู่กันไปอีก คือ ประเพณี สงข้าวสงกรานต์ ประเพณีแห่หงส์-ธงตะขาบ วันสงกรานต์ของมอญ คือ วันที่ 13-14-15 เมษายน ซึ่งมอญถือว่าเป็นวันขึ้นปีใหม่ เช่นเดียวกับวันปีใหม่ของไทยสมัยโบราณแต่กิจกรรมที่ปฏิบัติกัน มีทั้งส่วนที่เหมือนกันและต่างกัน ส่วนที่เหมือนกัน ก็คือ มีการทำบุญตักบาตร รดน้ำอวยพรผู้ใหญ่ เพื่อความเป็นสิริมงคล เล่นสาดน้ำ รดน้ำกัน เพื่อความสนุกสนานในหมู่เพื่อนฝูง มีการละเล่น เพื่อความรื่นเริงบันเทิงใจ ส่วนที่ต่างกัน คือ กิจกรรมตามประเพณีที่มีอยู่อย่างหลากหลาย และน่าสนใจอย่างยิ่ง (สนฉัตร จารุตามระ. 2551 : 15)

- ประเพณีสงข้าวสงกรานต์ ชาวมอญเรียกข้าวสงกรานต์ว่า “เป็ง สงกรานต์” ชาวมอญจะมีประเพณีการหุงข้าวสงกรานต์ ซึ่งจะหุงในวันที่ 13-15 เมษายน วันใดวันหนึ่งก็ได้ โดยมีตัวแทนของหมู่บ้านรับหน้าที่ในการหุงข้าวสงกรานต์ที่นิยมหุง คือ ข้าวแช่ โดยแต่ละบ้านจัดคนนำข้าวสงกรานต์ไปส่งตามวัดบ้านละสองคน คือ สาวๆ หนึ่งคนกับเด็กผู้หญิงหนึ่งคน คนหนึ่งถือข้าวแช่อีกคนหนึ่งถือสารพัดใส่กับข้าวแช่กับผลไม้ มีข้อสังเกตว่าบ้านที่รับภาระในการจัดทำนั้น จะตั้งศาลที่มีลักษณะคล้ายศาลเพียงตาไว้ที่หน้าบ้าน ซึ่งจะตกแต่งอย่างสวยงามแล้วแต่เจ้าของบ้านทั้งนี้เพื่อใช้วางข้าวสงกรานต์ถวายทำมหาสงกรานต์ นั่นเอง ส่วนสาว ๆ และเด็กๆ จะเป็นผู้นำข้าวสงกรานต์ไปส่งตามวัดมอญ วัดละคู่ (สนฉัตร จารุตามระ. 2551 : 69)

- ประเพณีแห่หงส์ ธงตะขาบ เป็นประเพณีแรกของการเฉลิมฉลองเทศกาลสงกรานต์ จะกระทำในวันที่ 13 เมษายน แต่ละหมู่บ้านที่ตั้งอยู่รอบๆ บริเวณวัดมอญ วัดจะร่วมมือกันจัดทำธงตะขาบ ลักษณะของธงตะขาบตั้งแต่หัวถึงหางนับได้ 22 ปล้อง ขาทั้งสองข้างนับได้ 20 คู่ 40 ขา มีหนวด 2 เส้น มีหาง 2 หาง มีเขี้ยว 2 เขี้ยว มี ตา 2 ข้าง ตามคติธรรมเมื่อถึงวันงานมีการจัดขบวนแห่ธงตะขาบไปถวายที่วัดใกล้หมู่บ้านของตน วัดมอญส่วนใหญ่จะตั้งเสาหงส์ไว้ที่หน้าวัด เพื่อแขวนธงตะขาบ ซึ่งจะเป็นการรำลึกถึงและบูชาในองค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทางโลก ตะขาบเป็นสัตว์ที่มีเขี้ยวเล็บไว้ป้องกันตัวและยังเป็นสัตว์ที่มีลูกมาก มีความหมายเพื่อความปลอดภัย ทางธรรม สอนให้คนมีความรู้ตัว เกรงกลัวต่อบาปและกตัญญู (สนฉัตร จารุตามระ. 2551 : 69)

- ประเพณีปล่อยนกปล่อยปลา เป็นอีกกิจกรรมหนึ่งซึ่งกระทำในวันสิ้นสุดเทศกาลสงกรานต์ เพราะถือว่าเป็นการสะเดาะเคราะห์ปัจจุบันจัดเป็นกระบวนแห่ เน้นการแต่งกายแบบมอญ หญิงและเด็กหญิง นุ่งผ้าถุง สวมเสื้อแขนยาว มีผ้าคล้องคอและทัดดอกไม้ ชายและเด็กชาย นุ่งผ้าถุงแบบลอยชาย สวมเสื้อคอกลมลายดอกสีสันสดใส ห่มผ้าสไบทั้งชาย 2 ด้านไปด้านหลังและทัดดอกไม้ (สนฉัตร จารุตามระ. 2551 : 70)

- ประเพณีตักบาตรน้ำผึ้ง จะกระทำกันในช่วงเทศกาลเข้าพรรษา เพื่อถวายเป็นเภสัชทานให้แก่พระสงฆ์ โดยถือว่าเป็นการทำบุญที่ได้บุญแรงเนื่องด้วยเป็นยาสำหรับพระสงฆ์ได้ใช้ฉินยามเจ็บป่วย สำหรับคนมอญชอบที่จะถวายน้ำผึ้งเป็นเภสัชทานมากกว่าอย่างอื่นเพราะหาได้ง่ายประเพณีนี้เริ่มต้นด้วยการทำบุญตักบาตรที่วัดในตอนเช้า เมื่อพระท่านฉันภัตตาหารเสร็จเรียบร้อย เด็กวัดก็จะเอาบาตรที่ใส่ข้าวไปเทและล้างทำความสะอาดแล้วจึงนำมาตั้งวางข้างหน้าพระแต่ละรูปจนกระทั่งถึงสามเณร โดยมีผ้าสีแดงรองที่ก้นบาตร จากนั้นผู้ที่มีความประสงค์จะตักบาตรน้ำผึ้งก็ให้เดินเรียงแถวเท

น้ำผึ้งลงบาตร เมื่อเสร็จเรียบร้อยแล้วมีคคทายกจะเป็นผู้กล่าวนำถวายเป็นเสร็จพิธี (สนฉัตร จารุตามระ. 2551 : 70)

- ประเพณีการเล่นสะบ้าทอย เป็นการเล่นของผู้ชายในชุมชนเพื่อสังคม อาจเป็นการเล่นภายในหมู่บ้านหรือแข่งขันกันระหว่างหมู่บ้านก็ได้ แบ่งผู้เล่นออกเป็น 2 ฝ่ายๆ ละ 3-5 คน โดยมีลูกสะบ้าเป็นอุปกรณ์ ผู้เล่นจะต้องโยนให้ลูกสะบ้าของตนให้โดนลูกสะบ้าที่ตั้งไว้ตรงกลางลานลุ่ม ฝ่ายใดล้มลูกสะบ้าได้หมดหรือมากกว่าเป็นฝ่ายชนะ (สนฉัตร จารุตามระ. 2551 : 71)

- ประเพณีการเล่นสะบ้าบ่อน เป็นการละเล่นเพื่อความสนุกสนาน นิยมเล่นในช่วงเทศกาลสงกรานต์และเป็นการเปิดโอกาสให้ชายหญิงได้มีการพบปะพูดคุยกัน สถานที่ที่ใช้เล่นส่วนใหญ่นิยมเล่นที่ลานใต้ถุนบ้าน โดยฝ่ายหญิงและฝ่ายชายจะนั่งเรียงแถวกันอยู่คนละฟากตามจำนวนคู่ ถ้าฝ่ายหนึ่งอยู่หัวบ่อนอีกฝ่ายก็อยู่ท้ายบ่อนฝ่ายที่อยู่หัวบ่อนจะเป็นฝ่ายตั้งลูกสะบ้าและฝ่ายที่อยู่ท้ายบ่อนจะเป็นฝ่ายเล่น ถ้าฝ่ายที่เล่นสามารถทำลูกตกตีกำหนดทุกท่าถือว่าได้ 1 เมือง แต่ถ้ามีบางท่าผิดไปก็จะอยู่ในดุลยพินิจของอีกฝ่ายว่าจะให้แก้ตัว โดยการให้เล่นใหม่ทำโทษหรือจะปรับเป็นเสียถ้าปรับเป็นเสียฝ่ายที่ถูกปรับจะต้องกลับไปนั่งที่หัวบ่อนทำหน้าที่ตั้งสะบ้าต่อไป (สนฉัตร จารุตามระ. 2551 : 71)

- ประเพณีการแต่งกาย เป็นการแต่งกายให้สวยงามตามแบบมอญ ในปัจจุบันจะแต่งเฉพาะช่วงมีงานประเพณี เท่านั้น หญิงและเด็กหญิงนุ่งผ้าถุงสวมเสื้อแขนยาวมีผ้าคล้องคอและตัดดอกไม้ ชายและเด็กชาย นุ่งผ้านุ่งสวมเสื้อคอกลมลายดอกไม้สีสดใสใส่หม้อผ้าสไบทั้งชาย 2 ด้านไปด้านหลังและตัดดอกไม้ (สนฉัตร จารุตามระ. 2551 : 71)

3. แหล่งวัฒนธรรม

3.1 วัดคันลัด เป็นวัดมอญเก่าแก่ สร้างประมาณ พ.ศ. 2349 มีพระพุทธรูปเก่าจากเมืองบันทะเลย์ ประเทศพม่า เป็นที่นับถือของชาวไทยเชื้อสายมอญ คือ “หลวงพ่อบันทะเลย์” ชาวมอญให้ความสำคัญกับพระพุทธรูปศาสนามาก เดิมใช้เป็นที่พักช้างหลวงด้วย เรียกว่า “สุสานช้างหลวง” มีการจัดงานประเพณีแห่ธงธงธงตะขาบ การเล่นสะบ้าตามประเพณีของมอญ ระหว่างวันที่ 13-15 เดือนเมษายนของทุกปี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ภาพที่ 2.2 วัดคันลัด
ที่มา : พิรพล ช้างใจกล้า

3.2 วัดจากแดง ตั้งอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา สร้างประมาณ พ.ศ. 2325 ชื่อจากแดง สันนิษฐานว่ามาจากคำว่า “จากแดง” หมายถึง หมู่บ้านของประชาชนที่อพยพมาจากที่อยู่เดิมในอยุธยา ต่อมาเพี้ยนเสียงเป็น “จากแดง” มีปูชนียวัตถุโบราณที่สำคัญ คือพระพุทธรูปโบราณที่สำคัญ คือ พระพุทธรูป “หลวงพ่อกิน” ขุดพบบริเวณพระอุโบสถหลังเก่า “ธัมเมกขสถูป” เป็นจุดเด่นอีกอย่างคือ พระสมันตมหาปฏิฐานเจดีย์ เป็นที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุ ที่มีความงดงามตั้งตระหง่านอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา มีแสงประกายเจิดจ้ายามเมื่อกระทบกับแสงอาทิตย์

ภาพที่ 2.3 วัดจากแดง

ที่มา : พีรพล ช่างใจกล้า

3.3 วัดบางกะเจ้ากลาง สร้างเมื่อ พ.ศ. 2380 ภายในพระอุโบสถมีภาพจิตรกรรมฝาผนังที่งดงาม ด้านหลังพระประธานเป็นภาพเทพชุมนุม ศาลาการเปรียญ เป็นอาคารไม้ ช่องลมเป็นไม้สักฉลุลายก้านขด สวยงามมาก

ภาพที่ 2.4 วัดบางกะเจ้ากลาง

ที่มา : พีรพล ช่างใจกล้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์การเชิงพาณิชย์หรือการก่อกวนกีดกัน เมื่อเผยแพร่ให้ผู้อื่นใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงหรือทำซ้ำโดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.4 วัดบางกระเจ้านอก สร้างเมื่อ พ.ศ. 2453 ตั้งอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา ปากคลองบางกระเจ้า ชาวบ้านจึงนิยมเรียกว่า “วัดบางกระเจ้า” ริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยาได้สร้างมณฑปให้ประชาชนได้กราบไหว้ มีพระอนุสาวรีย์ของกรมหลวงชุมพรเขตอุดมศักดิ์ “เสด็จเตี้ย” ของชาวราชนาวี ตั้งอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยาบริเวณหน้าวัดบางกระเจ้า

ภาพที่ 2.5 วัดบางกระเจ้านอก

ที่มา : พีรพล ช่างใจกล้า

3.5 วัดบางขม้น ตั้งอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา สร้างเมื่อ พ.ศ. 2469 หน้าวัดริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยา เป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปและพระอนุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระประธานในพระอุโบสถเป็นปางมารวิชัย

ภาพที่ 2.6 วัดบางขม้น

เอกสารนี้เป็นที่มาจาก : พีรพล ช่างใจกล้า รับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาติให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.6 วัดก่องแก้ว สร้างประมาณ พ.ศ. 2242 พระภิกษุแก้ว เป็นผู้นำชาวบ้านสร้างวัด ชาวบ้านเรียกชื่อว่า “วัดแก้วฟ้า” ต่อมาเปลี่ยนเป็นชื่อ “วัดก่องแก้ว” พระประธานในอุโบสถนามว่า

“หลวงพ่อใหญ่” เจ้าอาวาสรูปปัจจุบันได้ขอความร่วมมือจากชาวบ้านช่วยกันพัฒนาวัด พระอุโบสถหลังใหม่ที่สร้างมีความงดงาม และเกิดจากแรงศรัทธาของพุทธศาสนิกชน

ภาพที่ 2.7 วัดกงแก้ว

ที่มา : พิรพล ช่างใจกล้า

3.7 วัดป่าเกต สร้างขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 2 ประมาณ พ.ศ. 2360 เดิมชื่อ “วัดถนนเกต” ตาเกตเป็นคนขุดถนนเข้าวัด บริเวณวัดมีต้นเกตขึ้นมาก ต่อมาเรียกว่า “วัดป่าเกต” ต้นเกต ต้นสุดท้ายของทางวัดล้มตายเมื่อ พ.ศ. 2548 วัดจึงนำซากต้นเกตมาตั้งให้ประชาชนกราบไหว้ ความโดดเด่นของวัดนี้คือ มีภาพจิตรกรรมฝาผนังเป็นฝีมือของช่างหลวงเรียกว่า “ช่างสิบหมู่” เป็นผู้วาด นับว่าเป็นจิตรกรรมฝาผนังที่มีความประณีตงดงามน่าชม หน้าบันพระอุโบสถหลังเก่าเป็นรูปพระนารายณ์ทรงครุฑ ลวดลายวิจิตรตระการตา แต่สูญหายไปเมื่อครั้งบูรณะวัดในพ.ศ. 2549 จึงมีการทำเลียนแบบและติดไว้ที่หน้าบันพระอุโบสถดั้งเดิม

ภาพที่ 2.8 วัดป่าเกต

ที่มา : พิรพล ช่างใจกล้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์การเขียนเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้เผยแพร่เป็นประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและข้อมูลอ้างอิงในเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.8 วัดบางกระสอบ สร้างเมื่อ พ.ศ. 2475 มีนายดวง นางทรัพย์ เป็นผู้บริจาคเงินพดด้วงที่พบถูกฝังดินอยู่ในโอ่ง ลักษณะโอ่งเคลือบสีน้ำตาลทรงลูกจันทน์ ปากโอ่งและก้นโอ่งเล็กตรงกลางป่องมากขนาดของโอ่งมีความจุน้ำ ประมาณ 40-50 ปี เหมือนโอ่งสมัยสุโขทัย ชาวบ้านนิยมเรียกว่า “วัดใหม่ตาดวงยายทรัพย์” และเกจิอาจารย์ที่มีชื่อเสียงคือ หลวงพ่อเชย ดิสสร ผู้สร้าง พระปิตตา

ภาพที่ 2.9 วัดบางกระสอบ

ที่มา : พีรพล ช่างใจกล้า

3.9 วัดบางน้ำผึ้งใน เดิมชื่อ “วัดตุสิฎาราม” ต่อมาเปลี่ยนชื่อเป็น “วัดบางน้ำผึ้งใน” และแต่งตั้งพระครูวิบูลย์ธรรมศุต (ต่วน) เป็นเจ้าอาวาสในปี พ.ศ. 2460 ไม่ปรากฏหลักฐานว่าใครเป็นผู้สร้าง ผู้ที่ไปเที่ยวตลาดน้ำบางน้ำผึ้งสามารถแวะทำบุญที่วัดบางน้ำผึ้งในซึ่งอยู่ติดกันกับตลาดได้

ภาพที่ 2.10 วัดบางน้ำผึ้งใน

เอกสารนี้เป็นที่มา : พีรพล ช่างใจกล้ารับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.10 วัดบางน้ำผึ้งนอก สร้างประมาณ พ.ศ. 2450 ในสมัยรัชกาลที่ 5 เจ้าพระยาธัมมาธิกรณ์ (มั่ง) บริเวณหน้าวัดริมแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นที่ประดิษฐานพระสังกัจจายน์ พระมงคลสมุท

พุทธมณี ให้ประชาชนได้กราบไหว้ เป็นศูนย์รวมจิตใจของชุมชน พระวิหารเป็นอุโบสถหลังเก่า มีพระประธานในอุโบสถนามว่า “หลวงพ่อใหญ่” ปางสมาธิ มีเสาก่ออิฐขนาดใหญ่ มีภาพจิตรกรรมฝาผนังที่บานประตูหน้าต่างที่งดงาม บางภาพเป็นลักษณะเฉพาะ คือภาพสาวมอญในอิริยาบถนั่งดงามเขียนด้วยสีฝุ่น เป็นศิลปะสมัยรัชกาลที่ 4 แต่น่าเสียดายที่ภาพเหล่านี้ถูกกลมถูกฝน เห็นเลือนรางเต็มที่

ภาพที่ 2.11 วัดบางน้ำผึ้งนอก

ที่มา : พิรพล ช่างใจกล้า

3.11 วัดบางกอบัว ตั้งอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา สร้างโดยสองสามีภรรยาชาวมอญชื่อ “มะทอ” และชื่อ “ประทุม” ชื่อ “วัดบางกอบัว” ต่อมาเพี้ยนเป็น “วัดบางกอบัว” ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา ประมาณ พ.ศ. 2333 สมเด็จพระสังฆราชกรมหลวงชินวราศิริวิวัฒน์ เคยเสด็จมาประทับแรม มีพระอุโบสถที่งดงาม บริเวณหน้าวัดมีการจัดระเบียบของพื้นที่ที่มีความสมดุลโล่ง เป็นที่ตั้งของพระเจดีย์มอญ เมื่อมองจากริมแม่น้ำเข้าไป จะเห็นความงดงามที่ลงตัว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อใช้ในการศึกษาวิจัยและการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.12 วัดบางกอบัว

ที่มา : พิรพล ช่างใจกล้า

3.12 วัดราษฎร์รังสรรค์ (วัดใหญ่ตาดิน) สร้างเมื่อ พ.ศ. 2510 โดยมี นายพจน์ บัวเจริญ เป็นผู้ดำเนินการก่อสร้าง ชื่อว่า “วัดราษฎร์รังสรรค์” แต่ประชาชนนิยมเรียกว่า “วัดใหญ่ตาดิน” วัดได้สร้างรูปเหมือนหลวงพ่อดินผู้ก่อตั้งวัดใส่แว่นตา เนื่องจากเป็นที่เคารพเลื่อมใสศรัทธาของชาวบ้าน ได้ไปกราบไหว้บูชาเป็นประจำ

ภาพที่ 2.13 วัดราษฎร์รังสรรค์

ที่มา : พีรพล ช่างใจกล้า

3.13 พิพิธภัณฑ์คลองลัดโพธิ์ เป็นพิพิธภัณฑ์ที่ใช้เทคโนโลยีการนำเสนอสมัยใหม่ สร้างขึ้นเพื่อเป็นแหล่งข้อมูลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริการสร้างสะพานวงแหวนอุตสาหกรรม โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริการปรับปรุงคลองลัดโพธิ์ วิถีชีวิตวัฒนธรรมของชาวมอญพระประแดงเป็นสถาปัตยกรรมที่โดดเด่นและงดงาม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ของมูลนิธิโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยชนด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.14 พิพิธภัณฑ์คลองลัดโพธิ์

ที่มา : พีรพล ช่างใจกล้า

3.14 พิพิธภัณฑมอญวัดคันลัด เป็นที่รวบรวมความเป็นมาของชาวมอญ ประวัติ วัดคันลัด ประเพณีวัฒนธรรมต่างๆ พระเครื่องที่ขุดพบเมื่อครั้งรื้อโบสถ์เก่า และสุสานช้าง ถ้วยชาม สังกโลกเก่าที่ขุดพบ และเครื่องใช้สอยสมัยโบราณ ที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของชาวมอญ จัดตั้งขึ้นเพื่อ เป็นแหล่งท่องเที่ยวศึกษาหาความรู้

ภาพที่ 2.15 พิพิธภัณฑมอญวัดคันลัด

ที่มา : พิรพล ช่างใจกล้า

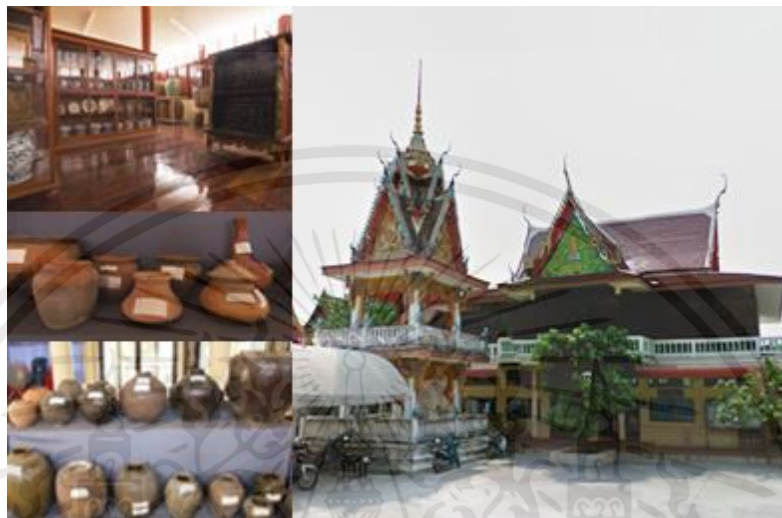
3.15 หมู่บ้านมอญทรงคนอง บ้านเรือนทรงไทยตั้งเรียงรายทั้งสองข้างทาง เป็นความ สงบเงียบที่มีสีสันของวัฒนธรรมของชาวมอญ บ้านบางหลังมีใต้ถุนโล่ง ใช้เป็นที่นั่งเล่น ทำกิจกรรม ส่วนรวมของครอบครัว บางหลังเป็นบ่อสระน้ำในช่วงเทศกาลสงกรานต์ตามประเพณีของชาวมอญ

ภาพที่ 2.16 หมู่บ้านมอญทรงคนอง

ที่มา : พิรพล ช่างใจกล้า

3.16 หอวัฒนธรรมวัดบางกระสอบ หอวัฒนธรรมวัดบางกระสอบเป็นหอวัฒนธรรม และศูนย์เรียนรู้ชุมชนวัดบางกระสอบได้รับงบประมาณสนับสนุนจาก กองทุนพัฒนาพื้นที่ชุมชนรอบ โรงไฟฟ้าพระนครใต้ เพื่อปรับปรุงอาคารเป็นที่เก็บโบราณวัตถุที่สำคัญทางศาสนา และสิ่งของ เครื่องใช้ต่างๆ ที่สื่อให้เห็นถึงอารยธรรมและวัฒนธรรมที่ปฏิบัติสืบทอดกันมานานาน จึงถือว่าสถานที่ แห่งนี้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเรียนรู้ที่มีประวัติความเป็นมาที่น่าสนใจอีกแห่งหนึ่ง

ภาพที่ 2.17 หอวัฒนธรรมวัดบางกระสอบ

ที่มา : พิรพล ช่างใจกล้า

3.17 พิพิธภัณฑ์วัดบางกอบัว สร้างเสร็จปี พ.ศ. 2527 เป็นสถานที่เก็บรักษา รวบรวม โบราณวัตถุ และสิ่งของที่บ่งบอกถึงวัฒนธรรมความเป็นไทย สามารถเชื่อมโยงกับพระพุทธศาสนา ที่สื่อถึง ความเป็นมาอันล้ำค่ามรดกทางวัฒนธรรม ให้ผู้สนใจได้เรียนรู้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวน

ลิขสิทธิ์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.18 พิพิธภัณฑ์วัดบางกอบัว

ที่มา : ศรีณัฐ ไทรชมพู่. ท่องเที่ยวใกล้กรุง รอบคั้งบางกะเจ้า. (2557 : 71)

2.2.6 วิธีชีวิตของชุมชน

วิถีชีวิตของชุมชนที่ผ่านมาในอดีตมีความผูกพันกับสายน้ำ และด้วยลักษณะความอุดมสมบูรณ์ของพื้นดิน ธรรมชาติที่แวดล้อมเชื่อมโยงกับการหาเลี้ยงชีพด้วยการทำสวน ทำให้ชุมชนมีความสุขอยู่กับธรรมชาติ ได้สูดอากาศที่บริสุทธิ์ ได้เฝือแม่สุ่มหาชนเขตเมืองกรุงเทพมหานครและพื้นที่ใกล้เคียง (ศรีณัฐ ไทรชมภู. 2557 : 27) และ (หนึ่งนุช หอมหวาน. 2550) กล่าวว่า “ลักษณะโครงสร้างทางสังคมของชุมชนของพื้นที่สี่เขี้ยวบางกะเจ้าแสดงให้เห็นถึงวิถีการดำเนินชีวิตแบบสังคมเกษตรดั้งเดิม มีรากเหง้าที่ยังลึกกับคน ชุมชน พื้นที่ ความรักในการประกอบอาชีพของคนกลุ่มหนึ่งที่มีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาศักยภาพของตนและพื้นที่เพื่อให้ยังคงสามารถประกอบอาชีพเกษตรกรรมรักษาพื้นที่ดินทางการเกษตรเอาไว้ให้ได้”

1. ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีและสวนเกษตรผสมผสาน ความโดดเด่นมีสวนมะม่วงน้ำดอกไม้คั่งบางกะเจ้า สวนเกษตรแบบผสมผสาน สวนไม้หอม สวนใบไม้หอมผู้หมากเมีย เป็นการท่องเที่ยวที่ให้ความรู้ได้รับความสนุกสนาน เมื่อได้เดินชมร่องสวนบนสะพานไม้ไผ่ มุดลอดกิ่งไม้ ปีนข้ามต้นไม้เดินเกาะราวไม้ เต็ดผลไม้กิน สูดกลิ่นหอมของดอกไม้ต้นไม้ เข้ร่ม ออกแดดได้ ออกกำลังกายแม้จะมีเหงื่อออกบ้าง แต่เมื่อผิวกายได้กระทบกับสายลมธรรมชาติทำให้รู้สึกเย็นสบาย จากเดิมที่ชุมชนมีอาชีพทำสวนผลไม้ตามแบบอย่างของบรรพชน ด้วยการเปลี่ยนแปลงของกาลเวลา มีการปรับพื้นที่การเกษตรให้เหมาะสมกับสภาพของเศรษฐกิจและสังคม การทำสวนเกษตรผสมผสานมีความหลากหลาย ผสมผสานทั้งทฤษฎีใหม่ การทำเกษตรแบบยั่งยืน การน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ มีการปลูกพืชพรรณหลายชนิด ทั้งผลไม้ที่สามารถออกดอกผลในฤดูกาลที่แตกต่างกัน พืชผักสวนครัว รวมทั้งการเลี้ยงปลาไว้รับประทาน ส่วนที่เหลือขาย สวนใบไม้หอมผู้หมากเมียเป็นอีกทางเลือกหนึ่งของเกษตรกรที่โดนภัยธรรมชาติน้ำท่วมใหญ่ปีพ.ศ. 2538 ที่ปรับเปลี่ยนจากสวนผลไม้พื้นบ้านเดิมเป็นสวนใบไม้กลุ่มหมากผู้หมากเมียพันธุ์ดั้งเดิม คือเพชรน้ำค้างที่มีความคงทนตัดใบขายเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภค

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ภาพที่ 2.19 ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีและสวนเกษตรผสมผสาน
 ที่มา : ศรีณัฐ ไทรชมภู. ท่องเที่ยวใกล้กรุง รอบคั่งบางกะเจ้า. (2557 : 35)

2. สวนเกษตรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นส่วนหนึ่งของพื้นที่สีเขียวโครงการสวนกลางมหานคร ซึ่งมีพื้นที่ทั้งหมด 1,276 ไร่ ดูแลโดยศูนย์จัดการพื้นที่สีเขียวเชิงนิเวศนครเขื่อนขันธ์ กรมป่าไม้ ที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแล พัฒนาและใช้ประโยชน์จากพื้นที่ไม่ปล่อยให้รกร้าง โดยการปลูกพืชผสมผสานทั้งไม้พื้นเมือง ไม้ผลและพืชผักสวนครัว ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ภาพที่ 2.20 สวนเกษตรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ที่มา : ศรีณัฐ ไทรชมภู. ท่องเที่ยวใกล้กรุง รอบคุ้งบางกะเจ้า. (2557 : 28)

3. สวนโกสนลู่สมพร ลู่สมพร ลับสวัสดิ์ ปลูกโกสนมานานนับสิบปี ได้รับรางวัลชนะเลิศจากการประกวดไม้ประดับโกสนหลายรางวัล รวมทั้งเป็นปราชญ์เกษตรกรดีเด่น และด้วยรูปทรงลำต้นและสีสันทองใบที่มีความสวยงามแตกต่างกันในแต่ละชนิดพันธุ์ จึงเป็นแหล่งท่องเที่ยว เรียนรู้ที่ทำให้ผู้เข้าชมได้เพลิดเพลินกับความงามของไม้โกสน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อประโยชน์ด้านการศึกษาและเพื่อส่งเสริมการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.21 สวนโกสนลู่สมพร

ที่มา : พิรพล ช่างใจกล้า

4. น้ำตาลมะพร้าว ชาวสวนบางคนปลูกมะพร้าวเพื่อขายผลในบางช่วงมะพร้าวราคาถูกไม่คุ้มกับค่าจ้างเก็บ มาช่วงหลังมะพร้าวมีราคาดีขึ้นมาก แต่มีชาวสวนบางราย คือ คุณลุงพงษ์ศักดิ์ แก้วเถื่อน ได้ทำน้ำตาลมะพร้าวเป็นอาชีพมากกว่า 50 ปี การทำน้ำตาลมะพร้าวปัจจุบันหาตัวได้ยาก เป็นภูมิปัญญาที่ได้รับการสืบทอดมาจากบรรพบุรุษ กว่าจะเป็นน้ำตาลมะพร้าวบริสุทธิ์ที่มีรสชาติหอมหวานมันปึกหนึ่งเพื่อนำไปใช้ในการปรุงอาหาร ทำขนมนั้นใช้เวลาในการทำพอสมควร แสดงถึงคุณค่าของชาวสวนที่รักษาอาชีพดั้งเดิมไว้ให้คนรุ่นหลังได้มีโอกาสได้เรียนรู้ถึงวิถีชีวิต วัฒนธรรมและการประกอบอาชีพของคนรุ่นก่อน ได้เห็นคุณค่าของภูมิปัญญาไทย

ภาพที่ 2.22 น้ำตาลมะพร้าว

ที่มา : <http://www.greennewstv.com> [Online]

5. ไม้ประดับคุณสมบัติ สำเภากล็ก สวนไม้ประดับของคุณสุพจน์ สำเภากล็ก เป็นแหล่งเพาะพันธุ์และจำหน่ายไม้ประดับ ได้แก่ ชวนชม หน้าวัว อโกลนีมา เปิดให้ผู้สนใจเข้าชมได้ทุกวัน ต้นชวนชมมีสีสันของดอกที่สวยงามสะดุดตา ได้รับสมญาว่า “Desert Rose” หรือ “กุหลาบทะเลทราย” หน้าวัวดอกสีส้มสวยงาม มีอายุการใช้งานนานเป็นที่นิยมของตลาดต่างประเทศ ส่วน อโกลนีมา เป็นไม้ใบประดับที่มีความงดงาม แปลกใหม่ เป็นที่ดึงดูด ได้รับสมญานามว่า “ราชาแห่งไม้ประดับ”

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้ส

ไว้ใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.23 ไม้ประดับคุณสมบัติ สำเภากล็ก

ที่มา : ศรีณัฐ ไทรชมภู. ท่องเที่ยวใกล้กรุง รอบคั้งบางกะเจ้า. (2557 : 30)

6. สวนหมากแดงลูกกลม ตั้งอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา เพาะพันธุ์กล้าไม้หมากแดงไว้ขาย เพราะเป็นพืชที่ทนน้ำเค็มได้ดี ต้นไม้บางชนิดทนน้ำเค็มไม่ได้ตายบ้างไม่งามบ้าง เมื่อนำหมากแดง มาปลูกสามารถเจริญเติบโต ให้สีส้มสวยงาม หมากแดงเป็นปาล์มตระกูลเดียวกับมีสีแดงสดดงาม เป็นปาล์มที่มีกอสูงประมาณ 15 ฟุต ลำต้นตั้งตรง มีข้อปล้องเห็นได้ชัด กาบใบมีสีแดง ทางใบก็มีสีแดงสด และโค้งลงด้านล่าง ใบรูปขนนก

ภาพที่ 2.24 สวนหมากแดงลูกกลม

ที่มา : ศรีณัฐ ไทรชมภู. ท่องเที่ยวใกล้กรุง รอบคู้บางกะเจ้า. (2557 : 31)

7. ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร ปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน เป็นศูนย์ถ่ายทอดการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีการเกษตร การทำปุ๋ยหมักชีวภาพ ปลูกไม้ดอกไม้ประดับทั้ง 2 ศูนย์ ตั้งอยู่ใกล้กัน ได้ทดลองทำใช้เอง ในช่วงแรกเป็นการลองผิดลองถูกผลิตเพื่อใช้เองในสวน จนได้องค์ความรู้ว่าจุลินทรีย์ไม่มีคุณสมบัติเป็นปุ๋ย แต่เป็นตัวทำหน้าที่ย่อยสลายอินทรีย์วัตถุ หากได้ผสมน้ำรด ต้นไม้จะเจริญงอกงามดี ศูนย์ฯ เป็นแหล่งเรียนรู้ของคนในชุมชนและผู้สนใจทั่วไป เพาะพันธุ์ไม้หลายชนิด มีทั้งไม้ดอก ไม้ใบ ไม้ผล จำหน่ายในราคาถูก และคุณภาพของต้นไม้ดี

ภาพที่ 2.25 ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร ปราชญ์เกษตรของแผ่นดิน

ที่มา : พิรพล ช้างใจกล้า

8. ฟาร์มเห็ดข้างแดง ข้างแดงหรือลุงสมศักดิ์ ชัยเชื่อนชั้น์ เดิมมีอาชีพเป็นช่างซ่อมเรือได้ปรับเปลี่ยนอาชีพมาทำเห็ดขาย ช่วงแรกรับมาขายประสบปัญหาเรื่องเชื้อรา เห็ดไม่งอกได้ใช้ความพยายามศึกษา ผลิตเองและปรับแก้จนสามารถผลิตเพื่อจำหน่ายก้อนเชื้อเห็ดเป็นอาชีพด้วยความเพียรพยายาม อดทน และเรียนรู้ตลอดเวลา เกิดเป็นภูมิปัญญาที่ได้จากทักษะประสบการณ์ รวมทั้งการประกอบอาชีพที่ไม่เอาเปรียบสังคม ยินดีถ่ายทอดความรู้ประสบการณ์คืนให้แก่สังคม ทำให้ฟาร์มเห็ดข้างแดงเป็นที่รู้จักของคนทั่วไป

ภาพที่ 2.26 ฟาร์มเห็ดข้างแดง

ที่มา : พีรพล ช่างใจกล้า

9. วิสาหกิจชุมชนมะม่วงน้ำดอกไม้ คิ่งบางกะเจ้าพระประแดง “มะม่วงน้ำดอกไม้คิ่งบางกะเจ้า” ได้รับการรับรองและประกาศขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ จากการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในพื้นที่องค์กรท้องถิ่น สำนักพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ในปีพ.ศ. 2557 ด้วยลักษณะของพื้นที่ที่อยู่ใกล้อ่าวไทย มีน้ำเค็ม น้ำกร่อย น้ำจืดและลักษณะของดิน ทำให้การทำสวนผลไม้โดยเฉพาะสวนมะม่วงน้ำดอกไม้ คิ่งบางกะเจ้า มีรสชาติหวานหอมกลมกล่อมเนื้อแน่น อร่อยที่สุดในประเทศ มีจำหน่ายช่วงเดือนมีนาคมถึงพฤษภาคมของทุกปี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.27 วิสาหกิจชุมชนมะม่วงน้ำดอกไม้ คิ่งบางกะเจ้าพระประแดง

ที่มา : ศรีณัฐ ไทรชมภู. ท่องเที่ยวใกล้กรุง รอบคิ่งบางกะเจ้า. (2557 : 36)

10. วิสาหกิจชุมชนชมรมหมากผู้หมากเมีย ไม้ดอกไม้ประดับพระประแดง หมากผู้หมากเมียเป็นไม้ที่นิยมปลูกประดับบ้านมาตั้งแต่อดีตกาล เป็นพันธุ์ดั้งเดิมของพื้นที่คุ้มบางกะเจ้า 6 ตำบลมีความโดดเด่นที่สุดในฤดูหนาวผ่านใบจะผ่านสี (มีสีส้ม) ในยอดใบ มีตั้งแต่ 2 สีถึง 7 สี ไม่มีพันธุ์ไม้ใดหาบรัศมีของหมากผู้หมากเมียได้เลย สีสวยงามเป็นไม้พระราชทานหรือใบไม้นำโชคของชาวฮาวาย ด้วยคนโบราณเชื่อว่าปลูกต้นหมากผู้หมากเมียไว้ที่บ้านจะทำให้มีความร่มเย็นเป็นสุข วิสาหกิจชุมชนชมรมหมากผู้หมากเมีย ได้พัฒนาสายพันธุ์ เพาะเลี้ยงตามหลักวิชาการเกษตร จนได้ลูกไม้ที่งอกงามเป็นหนึ่งเดียวในโลก ทำให้ได้ต้นไม้ที่มีความงามโดดเด่นและหลากหลาย ทั้งสีส้ม รูปทรงกิ่งใบ มีเสน่ห์เย้ายวนสายตาแก่ผู้เยี่ยมชมและต้องการครอบครองเป็นเจ้าของ

ภาพที่ 2.28 วิสาหกิจชุมชนชมรมหมากผู้หมากเมีย ไม้ดอกไม้ประดับพระประแดง
ที่มา : ศรีณัฐ ไทรชมภู. ท่องเที่ยวใกล้กรุง รอบคุ้มบางกะเจ้า. (2557 : 37)

ด้วยวิถีชีวิตที่แวดล้อมด้วยทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งพืชพรรณ แม่น้ำ ลำคลอง ร่องสวน ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับกระแสนส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากของชุมชน จึงมีการพัฒนาส่งเสริมกลุ่มอาชีพ ส่งผลให้ชุมชนมีรายได้จากการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น (ศรีณัฐ ไทรชมภู. 2557 : 38)

11. ตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง เป็นตลาดที่จัดตั้งขึ้นใหม่ ตามวิถีชีวิตตลาดน้ำเดิมในอดีตที่ผู้คนใช้เรือสัญจร รวมกลุ่มเพื่อซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้ากันริมแม่น้ำเจ้าพระยา ด้วยการเปลี่ยนแปลงของสังคมตลาดน้ำเดิมจึงค่อยๆหายไปแต่เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ผลผลิตราคาถูก สถานที่จำหน่ายอยู่ไกล อดทน.บางน้ำผึ้งและคนในชุมชนจึงได้รวมกลุ่มกันก่อตั้งตลาดบางน้ำผึ้งขึ้นในปี พ.ศ. 2547 เป็นตลาดน้ำในร่มเงาต้นไม้ที่เป็นธรรมชาติ ตั้งอยู่ในสวนริมคลอง อากาศเย็นสบาย เสน่ห์ของตลาดน้ำสามารถดึงดูดผู้คนให้ไปแล้วไปอีก สิ่งที่แตกต่างกันจากตลาดน้ำที่อื่นคือ ชาวบ้านนำของจากสวน สิ่งประดิษฐ์ อาหาร ขนมที่ทำเองมาขายด้วยใจ ผลผลิตเกิดจากการมีส่วนร่วมของคนในครอบครัว สินค้าและอาหารจึงมีความหลากหลาย และราคาถูก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการศึกษาวิจัยเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.29 ตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง

ที่มา : พิรพล ช่างใจกล้า

12. บ้านเรือนไทยตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง บ้านตลาดน้ำบางน้ำผึ้งเปิดเฉพาะ เสาร์ - อาทิตย์ เมื่อเที่ยวชมตลาดน้ำแล้วแวะเข้าบ้านเรือนไทยตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง เป็นบ้านไม้เรือนไทยเปิดใต้ถุนโล่ง ขายเครื่องดื่ม ตกแต่งสถานที่ด้วยวัสดุสิ่งของแบบเรือนไทยชนบทได้ลงตัวกับบรรยากาศสวน นกท่องเที่ยวเข้านั่งพักผ่อน ถ่ายรูปกับเครื่องเรือนโบราณในบรรยากาศธรรมชาติ ทำให้รู้สึกสดชื่นมีชีวิตชีวาผ่อนคลาย

ภาพที่ 2.30 บ้านเรือนไทยตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง

ที่มา : <http://www.thetrippacker.com> [Online]

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

13. วิสาหกิจชุมชนหัตถกรรมศาสตร์เพื่อสุขภาพ ที่ตลาดน้ำบางน้ำผึ้งเป็นอีกแหล่งทางเลือกหนึ่งของผู้ที่รักสุขภาพเป็นแหล่งผลิตผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรให้บริการด้านสุขภาพ โดยการผสมผสานภูมิปัญญาการใช้สมุนไพรกับการประยุกต์รูปแบบของผลิตภัณฑ์ให้มีความสะดวกต่อการใช้

เช่น เข็มขัดธัญพืช หมอนธัญพืชคล้องคอ ไหล่ หลัง เอว เป็นต้น เมื่อเดินผ่านบริเวณที่ตั้งบริการจะได้กลิ่นสมุนไพรหอมอบอวล นักท่องเที่ยวหากมีอาการปวดเมื่อยหรือต้องการให้ร่างกายกระปรี้กระเปร่าสามารถแวะเข้ารับบริการได้ฟรี นั่งให้นวดพร้อมสูดกลิ่นของสมุนไพรและกลิ่นไอของธรรมชาติเข้าเต็มปอดได้อย่างชื่นใจ

ภาพที่ 2.31 วิสาหกิจชุมชนหัตถกรรมศาสตร์เพื่อสุขภาพ

ที่มา : พีรพล ช่างใจกล้า

14. บ้านรูปสมุนไพร เป็นสถานที่ศึกษา เรียนรู้ แก่บุคคลทั่วไปทั้งนักเรียน นักศึกษาและเป็นท่องเที่ยวของชาวไทยและชาวต่างชาติ เรียนรู้การผลิตรูปหอมสมุนไพรแบบต่างๆ การทำขนมไทย อาหารไทยและการประดิษฐ์สิ่งของจากวัสดุธรรมชาติที่มีอยู่ในท้องถิ่น ด้วยการต้อนรับที่มีน้ำใจ เมื่อเข้าไปเที่ยวบ้านรูปสมุนไพรนี้จะทำให้เกิดความรู้สึกเหมือนได้อยู่บ้านของตนเอง ราวกับสวรรค์ในบ้านสวน

ภาพที่ 2.32 บ้านรูปสมุนไพร

ที่มา : พีรพล ช่างใจกล้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์เพื่อใช้ในการศึกษาเท่านั้น มิอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงข้อมูลและข้อมูลอื่นใดของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

15. บ้านผลิตเครื่องหอม แหล่งผลิตยากันยุงสมุนไพร ฐูปหอมจากวัสดุธรรมชาติที่ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม สำหรับผู้ที่รักสุขภาพเป็นอาชีพที่ผสมผสานภูมิปัญญาการใช้พืชสมุนไพรกับวิถีชีวิตของผู้นับถือศาสนาพุทธ ที่จุดธูปบูชาพระอยู่บ้านยามค่ำคืนต้องจุดยากันยุง บ้านผลิตเครื่องหอมเปิดให้เข้าชม จำหน่ายทั้งปลีกและส่ง

ภาพที่ 2.33 บ้านผลิตเครื่องหอม

ที่มา : ศรีณัฐ ไทรชมภู. ท่องเที่ยวใกล้กรุง รอบคั้งบางกะเจ้า. (2557 : 42)

16. กลุ่มศิลปะประดิษฐ์ เน้นภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัสดุจากธรรมชาติที่เหลือใช้ได้ผลิตภัณฑ์หลายอย่างที่มีเสน่ห์ งดงาม แปลกตาอยู่ในผลิตภัณฑ์แต่ละชนิดที่ได้สรรสร้างจากภูมิปัญญาผสมผสานกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สื่อถึงความเป็นตัวตนของคนในชุมชนท้องถิ่นบ้านสวนในพื้นที่สีเขียวได้เป็นอย่างดี จึงอาจกล่าวได้ว่าที่นี่คือสุขวิถีชีวิตที่มีความพอเพียงบนฐานรากของทรัพยากรในท้องถิ่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ของสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง ไม่อนุญาตให้เผยแพร่หรือใช้ซ้ำโดยไม่ได้รับอนุญาต

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.34 กลุ่มศิลปะประดิษฐ์

ที่มา : ศรีณัฐ ไทรชมภู. ท่องเที่ยวใกล้กรุง รอบคั้งบางกะเจ้า. (2557 : 48)

17. บ้านประดิษฐ์หัวโขนจิว เป็นงานช่างประณีตศิลป์ที่ใช้ความรู้ความสามารถและทักษะแห่งฝีมือสร้างสรรค์อย่างวิจิตรประณีต ด้วยกระบวนการช่างแบบไทย ที่แสดงออกให้ประจักษ์ในรูปของภูมิปัญญาและเอกลักษณ์ในงานศิลปะแบบไทย มีรูปลักษณะควรแก่การเข้าชมเก็บรักษาเป็นเจ้าของ ของฝาก ไว้เพื่อการชื่นชมในรูปสมบัติและคุณสมบัติในฐานะศิลปกรรมไทยโดยแท้

ภาพที่ 2.35 บ้านประดิษฐ์หัวโขนจิว

ที่มา : ศรีณัฐ ไทรชมภู. ท่องเที่ยวใกล้กรุง รอบคั้งบางกะเจ้า. (2557 : 49)

18. ศิลปะปลิวลม คุณยงค์ หว่างปัญญา (ลุงพุ่ม) ได้รับการถ่ายทอดภูมิปัญญาการตัดกระดาษสีพวงมะโหด จากคุณพ่อเป็นศิลปะที่สื่อความเป็นไทยอย่างรู้คุณค่าของวัฒนธรรม ผสมผสานความงดงามของสีสันและลวดลายบนผืนแผ่นกระดาษ

ภาพที่ 2.36 ศิลปะปลิวลม

ที่มา : ศรีณัฐ ไทรชมภู. ท่องเที่ยวใกล้กรุง รอบคั้งบางกะเจ้า. (2557 : 43)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษานานาชาติให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดก็ตาม กรุณาแจ้งที่มาทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

19. สลักหยวกกล้วย คุณบุญแถม เพชรประดิษฐ์ ศิลปินดีเด่นจังหวัดสมุทรปราการ สาขาช่างฝีมือพื้นบ้าน ประจำปีพุทธศักราช 2548 เรียนรู้การสลักหยวกกล้วยโดยวิธี “ครูพักลักจำ” ฝึกจนชำนาญด้วยตนเองและทำมา 20 กว่าปี เป็นภูมิปัญญาไทยที่หาได้ยาก ต้องใช้ทักษะความชำนาญ ลากเครื่องมือที่แหลมบางให้มีรูรอยลวดลายที่งดงามบนหยวกกล้วย นับวันจะหาได้ยากซึ่งคุณลุงได้ถ่ายทอดให้แก่นักเรียน และคุณเจริญพร เพชรประดิษฐ์ บุตรชายเป็นผู้สืบทอดต่อไป

ภาพที่ 2.37 สลักหยวกกล้วย

ที่มา : <http://www.m-culture.in.th> [Online]

20. ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการ เป็นหน่วยงานภาครัฐจัดตั้งขึ้นเพื่อฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพแก่คนพิการด้วยสติปัญญาและอวัยวะที่เหลืออยู่สามารถฟื้นฟูให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัวและสังคมได้ โดยไม่เป็นภาระต่อสังคม มีการอบรม ส่งเสริมอาชีพ และจำหน่ายผลผลิตที่เป็นฝีมือของคนพิการหลายชนิด นักท่องเที่ยวสามารถแวะชมและเลือกซื้อผลิตภัณฑ์มาใช้สอยได้

ภาพที่ 2.38 ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการ

ที่มา : พิรพล ช่างใจกล้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเฉพาะบุคคล ไม่ควรเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต
 ไรโซห์นด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

21. สมาคมคนพิการจังหวัดสมุทรปราการ เป็นองค์กรพัฒนาเอกชนด้านคนพิการพิทักษ์สิทธิและสนับสนุนงานฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ ให้สามารถช่วยเหลือตนเองได้และเป็นที่ยอมรับของสังคม มีการพัฒนาฝีมือ ทักษะด้านต่างๆ เป็นแหล่งผลิต จำหน่าย ผลิตภัณฑ์ต่างๆ มีของฝาก ของชำร่วยซึ่งสามารถซื้อได้ในราคาที่ถูก ทั้งยังเป็นการสนับสนุนช่วยเหลือสังคมอีกทางหนึ่ง

ภาพที่ 2.39 สมาคมคนพิการจังหวัดสมุทรปราการ

ที่มา : <http://www.sdpa.or.th> [Online]

2.2.7 ธรรมชาติของพื้นที่สีเขียว

พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า 6 ตำบล เป็นพื้นที่ที่ยังคงความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติและสวนป่าเป็นพื้นที่สีเขียวที่สามารถผลิตอากาศบริสุทธิ์ให้แก่คนกรุงเทพมหานครและพื้นที่ใกล้เคียง เป็นแหล่งท่องเที่ยว พักผ่อน เรียนรู้ รวมถึงออกกำลังการเพื่อสุขภาพ (ศรีณัฐ ไทรชมภู. 2557 : 72)

1. สวนป่าทรงคนองหมู่ 2 (สวนป่าเขตน้อมเกล้า) เป็นพื้นที่อนุรักษ์พื้นที่สีเขียวของโครงการสวนกลางมหานคร ตามแนวพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีคณะกรรมการป่าชุมชนทรงคนองและชุมชนร่วมกันพัฒนาเป็นห้องเรียนธรรมชาติที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ อีกทั้งยังเป็นการเปิดโอกาสให้เยาวชนได้แสดงความสามารถในการต้อนรับนักท่องเที่ยวเป็นสถานที่ปลูกป่าของผู้ที่เห็นความสำคัญของธรรมชาติปอดของมหานครคนกรุงเทพมหานครและพื้นที่ใกล้เคียง

ภาพที่ 2.40 สวนป่าทรงคนองหมู่ 2 (สวนป่าเขตน้อมเกล้า)

ที่มา : พิรพล ช่างใจกล้า

2. สวนป่าทรงคนองหมู่ 1 เป็นพื้นที่อนุรักษ์พื้นที่สีเขียวของโครงการสวนกลางมหานคร ตามแนวพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เช่นเดียวกับสวนป่าอื่นๆ ที่ได้รับการดูแลจาก คณะกรรมการป่าชุมชนทรงคนองโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน เป็นสถานที่ศึกษา เรียนรู้ รวมทั้งการผลิตปุ๋ยหมักชีวภาพที่มีคุณภาพสามารถนำไปใช้ได้ผลดี

ภาพที่ 2.41 สวนป่าทรงคนองหมู่ 1

ที่มา : ศรีณัฐ ไทรชมภู. ท่องเที่ยวใกล้กรุง รอบคั้งบางกะเจ้า. (2557 : 74)

3. สวนป่าลำพูนบางกระสอบ เป็นพื้นที่อนุรักษ์พื้นที่สีเขียวของโครงการสวนกลางมหานคร เป็นพื้นที่สีเขียวที่มีความเขียวขจีเป็นที่อาศัยของหิงห้อย สถานที่ท่องเที่ยวศึกษาเรียนรู้ ซึ่งพื้นที่แห่งนี้ ตั้งอยู่ในทำเลที่มีความสมดุลและลงตัวระหว่างต้นไม้ใหญ่ ป่าจาก ป่าลำพูนที่ร่มรื่น สายน้ำที่ไหลเอื่อยของลำคลอง หิงห้อยและสัตว์ที่มีให้เห็นในสวนป่าเป็นความเพลิดเพลินอีกรูปแบบหนึ่งที่พบได้ ณ ที่แห่งนี้

ภาพที่ 2.42 สวนป่าลำพูนบางกระสอบ

ที่มา : พิรพล ช่างใจกล้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์และสงวนสิทธิ์ในเนื้อหาทุกประการ ไม่สามารถนำออกจำหน่ายหรือเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. สวนป่าชุมชนบางกระสอบ บรรยากาศอันร่มรื่นของสวนใบไม้ที่กว้างไกลด้วยสายลม ปรักายของสายน้ำเมื่อกระทบแสงแดด แสงระยิบระยับของหิ่งห้อยที่เรืองรองตามต้นไม้ ระลอกคลื่น ที่กระทบชายฝั่งของป่าชายเลน มีความหลากหลายทางชีวภาพ ที่นักท่องเที่ยวสามารถเดินชมลัดเลาะ ตามริมน้ำหรือนั่งเรือได้อย่างเพลิดเพลิน พร้อมกับลิ้มรสของอาหารพื้นที่และผลไม้ตามฤดูกาลเลือก ซื้อสิ่งประดิษฐ์จากวัสดุเหลือทิ้งใช้ได้ที่นี่

ภาพที่ 2.43 สวนป่าชุมชนบางกระสอบ

ที่มา : ศรีณัฐ ไทรชมภู. ท่องเที่ยวใกล้กรุง รอบคั้งบางกะเจ้า. (2557 : 76)

5. สวนป่าบางน้ำผึ้ง เป็นพื้นที่อนุรักษ์พื้นที่สีเขียวของโครงการสวนกลางมหานคร องค์การบริหารส่วนตำบลบางน้ำผึ้งร่วมกับก้านัน ผู้ใหญ่บ้านและกลุ่มเยาวชนในพื้นที่ตำบลบางน้ำผึ้ง พื้นที่ป่าอนุรักษ์พื้นที่ไม่ได้รับการพัฒนาจากการมีส่วนร่วมของชุมชน จนเป็นสวนป่าที่มีความร่มรื่น สมบูรณ์ ต้นไม้ที่ปลูกกำลังเติบโตและเป็นที่ยึดของสัตว์นานาชนิดเมื่อนักท่องเที่ยวได้ผ่านเข้ามาจะรู้สึกราวกับว่าได้อยู่อีกมิติหนึ่ง แทบไม่น่าเชื่อว่าจะมีพื้นที่นี้อยู่ใกล้กรุงเทพมหานคร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวน

ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.44 สวนป่าบางน้ำผึ้ง

ที่มา : ศรีณัฐ ไทรชมภู. ท่องเที่ยวใกล้กรุง รอบคั้งบางกะเจ้า. (2557 : 77)

6. สวนศรีนครเขื่อนขันธ์ เป็นสวนสาธารณะธรรมชาติที่มีขนาดใหญ่ในพื้นที่บางกะเจ้า เป็นการผสมผสานลักษณะของสวนสาธารณะที่มีการจัดสภาพภูมิทัศน์ให้สวยงามประกอบด้วยพันธุ์ไม้น้ำ พันธุ์ไม้ท้องถิ่น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯพระราชทานนามว่า “สวนศรีนครเขื่อนขันธ์” เมื่อพ.ศ. 2535 และยังเป็นสวนของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นพื้นที่สีเขียวที่รัฐบาลกำหนดให้เป็นปอดของกรุงเทพมหานคร มีกิจกรรมนันทนาการ ได้แก่ การขี่จักรยานชมธรรมชาติในพื้นที่สวน ดูนกให้อาหารปลา ศึกษาระบบนิเวศ มีบรรยากาศที่ร่มรื่น

ภาพที่ 2.45 สวนศรีนครเขื่อนขันธ์

ที่มา : พีรพล ช่างใจกล้า

7. พิพิธภัณฑ์ปลากัดไทย เป็นศูนย์การเรียนรู้ที่มีชีวิต เป็นที่จัดแสดงปลากัดไทยพันธุ์ต่างๆ ที่หาดูได้ยาก พื้นที่ส่วนใหญ่โดยทั่วไปอยู่ติดกับแม่น้ำเจ้าพระยา ตกแต่งได้สวยงามและสามารถติดต่อใช้สถานที่จัดกิจกรรม จัดเลี้ยงได้

ภาพที่ 2.46 พิพิธภัณฑ์ปลากัดไทย

ที่มา : พีรพล ช่างใจกล้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวน

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประโยชน์ด้านการค้า

2.2.8 เลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมของพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

จากการศึกษาของผู้วิจัย ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมของพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเจาะจงที่จะศึกษาเฉพาะในส่วนของระบบป้ายสัญลักษณ์ที่ใช้ภายนอกเท่านั้น และได้จำแนกไว้ ดังนี้

1. ป้ายแสดงสถานที่ (Identification Sign)

ป้ายแสดงสถานที่ที่มีหลายลักษณะ ซึ่งจะแตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับลักษณะของการใช้งาน เช่น ป้ายสถานที่สำคัญ และสถานที่ท่องเที่ยวในแต่ละแห่งก็จะมีรูปแบบที่แตกต่างกันขึ้นอยู่กับผู้รับผิดชอบในสถานที่นั้นๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการศึกษาวิจัยเท่านั้น ไม่สามารถนำไปใช้เพื่อการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.47 ตัวอย่างป้ายแสดงสถานที่สำคัญและแหล่งท่องเที่ยว

ที่มา : ภาพโดย พีรพล ช่างใจกล้า

ส่วนป้ายบอกชื่อถนน ซอย จัดทำโดยองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมีการออกแบบไว้หลายรูปแบบ ดังนี้

ตารางที่ 2.3 ป้ายแสดงสถานที่

	<p>แบบที่ 1</p> <p>ตัวป้ายทำด้วยแผ่นเหล็กทรงแปดเหลี่ยมผืนผ้าสีเขียว ใช้ท่อเหล็กสี่เหลี่ยมทำเป็นกรอบ ด้านบนท่อเหล็กทำเป็นรูปบัวตูมสีเทา มีเหล็กตัดประดับด้านบนและด้านล่างของป้าย ตัวอักษรสีขาวทำด้วยสติ๊กเกอร์ ตัวป้ายยึดกับเสาท่อเหล็กกลมสีเทา</p>
	<p>แบบที่ 2</p> <p>โครงเหล็กขึ้นรูปตามแบบแผ่นเหล็ก พื้นป้ายสีน้ำเงิน กรอบสีดำ ตกแต่งลวดลายด้วยสีทอง ด้านล่างติดตราสัญลักษณ์ขององค์การบริหารส่วนตำบล ตัวอักษรสีขาวทำด้วยสติ๊กเกอร์ ยึดกับเสาเหล็กกลมสีดำ</p>
	<p>แบบที่ 3</p> <p>โครงเหล็กขึ้นรูปตามแบบแผ่นเหล็ก พื้นป้ายสีน้ำเงิน กรอบสีทอง ตกแต่งลวดลายด้วยสีทอง ด้านบนเป็นรูปดอกบัวสีชมพู ด้านล่างติดตราสัญลักษณ์ขององค์การบริหารส่วนตำบล ตัวอักษรสีขาวทำด้วยสติ๊กเกอร์ ยึดกับเสาเหล็กกลมสีน้ำตาล</p>
	<p>แบบที่ 4</p> <p>โครงเหล็กขึ้นรูปตามแบบแผ่นเหล็ก พื้นป้ายสีน้ำเงิน กรอบสีทอง ตกแต่งลวดลายด้วยสีทอง ด้านบนเป็นรูปตราสัญลักษณ์ขององค์การบริหารส่วนตำบล ตัวอักษรสีขาวทำด้วยสติ๊กเกอร์ ยึดกับเสาเหล็กกลม</p>

เอกสารนี้เป็น
ไม่ว่ากรณีใด

ศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ของอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ป้ายแสดงข้อมูลสถานที่ (Information Sign)

ป้ายแสดงข้อมูลสถานที่ในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า จัดทำโดยภาครัฐ ภาคเอกชน และเจ้าของสถานที่เป็นผู้จัดทำขึ้นมา มีรูปแบบที่แตกต่างกันไปตามแต่ผู้รับผิดชอบ

ตารางที่ 2.4 ป้ายแสดงข้อมูลสถานที่

	<p>แบบที่ 1</p> <p>ตัวป้ายเป็นงาน Inkjet ใช้ภาพถ่ายเป็นภาพประกอบพื้นป้ายสีน้ำเงิน ตัวอักษรขาว พิมพ์บนสติ๊กเกอร์สำหรับงานกลางแจ้ง ติดลงบนแผ่นโลหะรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสยึดด้วยเสาเหล็กกลม</p>
	<p>แบบที่ 2</p> <p>ตัวป้ายเป็นงาน Inkjet พื้นป้ายสีน้ำเงินตัวอักษรขาว พิมพ์บนสติ๊กเกอร์สำหรับงานกลางแจ้ง ติดลงบนแผ่นโลหะรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ยึดด้วยเสาเหล็กกลม</p>
	<p>แบบที่ 3</p> <p>ตัวป้ายส่วนที่เป็นข้อมูล และรูปภาพต่างๆ เป็นงาน Inkjet พิมพ์บนสติ๊กเกอร์สำหรับงานกลางแจ้ง ติดลงบนแผ่นโลหะรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ขอบมน ยึดด้วยเสาเหล็กกลม</p>
	<p>แบบที่ 4</p> <p>ตัวป้ายส่วนที่เป็นข้อมูล และรูปภาพต่างๆ เป็นงาน Inkjet พิมพ์บนสติ๊กเกอร์สำหรับงานกลางแจ้ง ติดลงบนแผ่นโลหะรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า แนวตั้งประกบบนล่างด้วยแผ่นอะลูมิเนียมยึดกับเสาเหล็กกลม 2 ข้างสี่เทา</p>

เอกสารนี้เป็น
ไม่ว่ากรณีใด

ยาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
อ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ป้ายแสดงแผนที่ (Directory Sign)

ป้ายแสดงแผนที่ในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า จัดทำโดยภาครัฐ ภาคเอกชน และเจ้าของสถานที่ เป็นผู้จัดทำขึ้นมา มีรูปแบบที่แตกต่างกันไปตามแต่ผู้รับผิดชอบ

ตารางที่ 2.5 ป้ายแสดงแผนที่

แบบที่ 1

ตัวป้ายส่วนที่เป็นข้อมูล และรูปภาพต่างๆ เป็นงาน Inkjet พิมพ์บนสติ๊กเกอร์สำหรับงานกลางแจ้ง ติดลงบนแผ่นโลหะรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าขอบมน ยึดด้วยเสาเหล็กกลม

แบบที่ 2

ตัวป้ายส่วนที่เป็นข้อมูล และรูปภาพต่างๆ เป็นงาน Inkjet พิมพ์บนสติ๊กเกอร์สำหรับงานกลางแจ้ง ติดลงบนแผ่นโลหะรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าขอบมน ยึดด้วยเสาเหล็กกลม

แบบที่ 3

ตัวป้ายส่วนที่เป็นข้อมูล และรูปภาพต่างๆ เป็นงาน Inkjet พิมพ์บนสติ๊กเกอร์สำหรับงานกลางแจ้ง ติดลงบนแผ่นโลหะรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ยึดกับเสาปูนหล่อ ตกแต่งลายไม้เลียนแบบธรรมชาติสีน้ำตาล

แบบที่ 4

ตัวป้ายทำจากวัสดุเลียนแบบไม้สีน้ำตาล ตัวอักษรใช้การสลักลงสีขาว รูปภาพเป็นงาน Inkjet พิมพ์บนสติ๊กเกอร์สำหรับงานกลางแจ้ง ยึดกับเสาปูนหล่อ ตกแต่งลายไม้เลียนแบบธรรมชาติสีน้ำตาล

รูปแบบอื่นๆ

ตัวป้ายส่วนที่เป็นข้อมูล และรูปภาพต่างๆ เป็นงาน Inkjet พิมพ์บนแผ่นไวนิลสำหรับงานกลางแจ้ง ยึดติดกับโครงสร้างไม้ลักษณะเป็นซุ้มมุงหลังคาจาก

เอกสารนี้เป็น
ไม่ว่ากรณีใด

การศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. ป้ายแสดงทิศทาง (Directory Sign)

ป้ายแสดงแผนที่ในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า จัดทำโดยภาครัฐ ภาคเอกชน และเจ้าของสถานที่ เป็นผู้จัดทำขึ้นมา มีรูปแบบที่แตกต่างกันไปตามแต่ผู้รับผิดชอบ

ตารางที่ 2.6 ป้ายแสดงทิศทาง

แบบที่ 1

ตัวป้ายทำจากแผ่นโลหะพ่นกันสนิม รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า พื้นป้ายสีเขียว ตัวอักษรสีขาวทำด้วยสติกเกอร์สำหรับงานกลางแจ้งและสะท้อนแสงในเวลากลางคืน ยึดติดกับเสาเหล็กกล่อง

แบบที่ 2

ตัวป้ายทำจากแผ่นโลหะพ่นกันสนิม รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ขอบมน พื้นป้ายสีน้ำเงิน ตัวอักษรสีขาวทำด้วยสติกเกอร์สำหรับงานกลางแจ้งและสะท้อนแสงในเวลากลางคืน ยึดติดกับเสาเหล็กกลมชุบกำลวไนซ์

แบบที่ 3

ตัวป้ายส่วนที่เป็นข้อมูล และรูปภาพต่างๆ เป็นงาน Inkjet พิมพ์บนสติกเกอร์สำหรับงานกลางแจ้ง ติดลงบนแผ่นโลหะรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าขอบมน ยึดด้วยเสาเหล็กกลม

แบบที่ 4

ตัวป้ายทำจากแผ่นโลหะพ่นกันสนิม รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ขอบมน พื้นป้ายสีน้ำเงิน ตัวอักษรสีขาวทำด้วยสติกเกอร์สำหรับงานกลางแจ้งและสะท้อนแสงในเวลากลางคืน ยึดติดกับเสาเหล็กกลม

เอกสารนี้เป็น
ไม่ว่ากรณีใด

เพื่อการศึกษาดูงาน ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
หา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.6 (ต่อ)

แบบที่ 5

ตัวป้ายส่วนที่เป็นข้อมูล และรูปภาพต่างๆ เป็นงาน Inkjet พิมพ์บนสติ๊กเกอร์สำหรับงานกลางแจ้ง ติดลงบนแผ่นโลหะรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าห้วนมน ยึดด้วยเสาเหล็กกลม

แบบอื่นๆ

ตัวป้ายทำจากแผ่นโลหะรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าขอบมนชุบสีน้ำตาลตัวอักษรสีขาวทำด้วยสติ๊กเกอร์สำหรับงานกลางแจ้งยึดกับเสาเหล็กกล่อ่งชุบสีน้ำตาล

แบบอื่นๆ

ตัวป้ายทำจากแผ่นไม้จริงสีน้ำตาลเคลือบเงา ตัวอักษรสีขาวเทคนิคบล็อกฟันทึบ ยึดติดกับขาไม้ไผ่

เลนศิลป์สิ่งแวดล้อมของพื้นที่สี่เขี้ยวบางกะเจ้าในปัจจุบัน ส่วนใหญ่จัดทำขึ้นโดยหน่วยงานต่างๆ เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล ภาคเอกชน และผู้สนับสนุนต่างๆ เป็นต้น ซึ่งจากการศึกษาพบว่าเลนศิลป์สิ่งแวดล้อมบางรายการยังไม่มีใช้ หรือบางรายการมีใช้แต่ไม่เพียงพอ บางรายการมีการชำรุดและเสียหาย บางรายการมีกรอบที่ไม่ชัดเจนในการออกแบบและก่อสร้าง แต่บางรายการก็ไม่มี ภาพรวมทางภูมิทัศน์ของพื้นที่สี่เขี้ยวบางกะเจ้า จึงยังไม่สมบูรณ์และขาดความเป็นเอกภาพขาดอัตลักษณ์ที่จะแสดงถึงพื้นที่สี่เขี้ยวบางกะเจ้า

2.3 หลักการออกแบบ

2.3.1 หลักการออกแบบ

ได้มีผู้ให้ความหมายที่แตกต่างกันออกไปดังต่อไปนี้ มาโนช กงกะนันทน์ (2538 : 27) กล่าวว่า กระบวนการสร้างสรรค์ประเภทหนึ่งของมนุษย์โดยมีทัศนธาตุและลักษณะของทัศนธาตุเป็นองค์ประกอบ ใช้ทฤษฎีต่างๆ เป็นแนวทางและใช้วัตถุนานาชาติเป็นวัตถุดิบในการสร้างสรรค์ โดยที่นักออกแบบจะต้องมีขั้นตอนในการปฏิบัติงานหลายขั้นตลอดกระบวนการสร้างสรรค์นั้น ผลงานจะออกแบบขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการในการดำรงชีวิตประจำวันให้มีความสะดวกสบายขึ้นหรือเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นทางกายภาพ หรือเพื่อพัฒนาวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ให้มีคุณภาพสูงขึ้นกว่าเดิม วิรุณ ตั้งเจริญ (2539 : 5) กล่าวว่า การวางแผนหรือการจัดระบบไว้ในความคิดคำนึงหรือวางแผนแล้วสร้างปรากฏ ให้เป็นผลงาน หรือรูปแบบที่รับรู้ได้ รูปแบบที่ปรากฏขึ้นนี้อาจจะเป็นรูปแบบที่สร้างขึ้นใหม่หรือรูปแบบที่ปรับปรุงขึ้นใหม่ ทำนอง จันทิมา (2542 : 2) กล่าวว่า การใช้ความคิดในการเลือกใช้วัสดุเพื่อสร้างสรรค์งานศิลปะให้มีหน้าที่ใช้สอย ตามความต้องการทั้งในด้านประโยชน์และความงามในรูปร่างลักษณะตลอดทั้งรูปทรง

ในทางศิลปะให้คำจำกัดความการออกแบบว่า คือ การรวมมูลฐานของศิลปะทั้งหลาย เข้าด้วยกันด้วยการเลือก หรือการจัดไม่ว่าจะจัดด้วยวัสดุอะไรผู้ออกแบบจะต้องนำเอาสิ่งนี้ไปใช้ คือ เส้น รูปร่าง รูปทรง สี ช่องว่าง และความงามของพื้นผิว ความจำเป็นที่ต้องมีการออกแบบ (รัฐธนิษฐ์ พรหมณีนิล. 2552 : 6-7)

หลักการออกแบบมี 5 ประเภทดังนี้

1. ความสมดุล (Balance) หมายถึง ความเท่ากัน หรือการถ่วงเพื่อให้เกิดการเท่ากัน การเท่ากันนี้อาจจะไม่เท่ากันจริงก็ได้แต่เท่ากันในความรู้สึกของมนุษย์ มาโนช กงกะนันทน์ (2538 : 143-144) กล่าวว่าในทางศิลปะและการออกแบบ เราแทนค่าของก้อนน้ำหนักเป็นภาพที่เห็นด้วยตา เช่น น้ำหนักเป็นเส้น รูปร่าง รูปทรง หรือสี ซึ่งเป็นการรับรู้ได้ทางประสาทตา ดุลยภาพที่เกิดขึ้นมี 3 ลักษณะ คือ

1.1 สมดุลที่เท่ากัน (Symmetrical Balance หรือ Formal Balance) เป็นการจัดวางภาพทั้งสองข้าง ที่มีขนาดเท่ากันลงบนพื้นที่ ซึ่งในแต่ละภาพนั้น จะถูกจัดวางห่างจากศูนย์กลางเท่ากัน จะได้สมดุลที่เท่ากันซึ่งทำให้เกิดความรู้สึกนิ่งอยู่กับที่ มั่นคง สง่างามน่าเกรงขาม

1.2 สมดุลที่ไม่เท่ากัน (Asymmetrical Balance หรือ Informal Balance) ภาพสองข้างไม่เท่ากัน โดยข้างหนึ่งมีขนาดมากกว่าอีกข้างหนึ่ง ทำให้เกิดดุลยภาพที่ไม่เท่ากันซึ่งการหาตำแหน่งเพื่อจัดวางภาพให้เกิดสมดุลแบบนี้ นั้น มักจะนิยมใช้กฎแห่งการชดเชย และกฎอมตะ คือ จะต้องเลื่อนภาพข้างที่มีน้ำหนักมากกว่าเข้ามาใกล้จุดศูนย์กลาง จึงจะทำให้เกิดความสมดุล หรือตำแหน่งที่เกิดจากเส้นแบ่งส่วน 3 ส่วน ในแนวตั้งฉากและแนวนอนตัดกัน คือตำแหน่งที่เหมาะสมสำหรับวางภาพเพื่อให้เกิดความสมดุลที่ไม่เท่ากัน

1.3 สมดุลรัศมีวงกลม (Radial Balance) คือ การสร้างภาพลักษณะวงกลมมีรัศมีจากจุดศูนย์กลาง จะก่อให้เกิดสมดุลขึ้น และทำให้เกิดความรู้สึกเคลื่อนไหวโดยมีแกนกลาง

2. การเน้น (Emphasis) เพื่อให้เกิดจุดเด่นสามารถเน้นด้วยรูปร่าง เน้นด้วยสี ฯลฯ ซึ่งเป็นวิธีที่ทำให้เกิดความสนใจแก่ผู้พบเห็นได้ นพวรรณ หมั่นทรัพย์ (2539 :181-184) ได้กล่าวถึงวิธีการเน้นจุดสนใจซึ่งมีอยู่ด้วยกัน 3 วิธีคือ

2.1 การเน้นด้วยการตัดกัน (Emphasis by Contrast) จุดสนใจมีผลมาจากองค์ประกอบสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่มีความแตกต่างออกไปจากสิ่งอื่น สิ่งนั้นเป็นการดึงดูดความสนใจด้วยความแปลกของตัวเอง ซึ่งมีทางเป็นไปได้มาก

2.2 การเน้นด้วยการแยกอยู่โดดเดี่ยว (Emphasis by Isolation) การเน้นด้วยการตัดกันเป็นเทคนิคของการเน้นด้วยการแยกอยู่โดดเดี่ยว เมื่อสิ่งหนึ่งถูกแยกออกมาจากกลุ่ม สิ่งนั้นจะเป็นจุดสนใจ เพราะเมื่อแยกออกไปสิ่งนั้นก็ดูสำคัญขึ้นมา นี่เป็นการตัดกันอีกแบบหนึ่ง ในเรื่องของตำแหน่งที่ว่าง การวางจุดสนใจไว้กลางภาพถือเป็นความตั้งใจของผู้ออกแบบ แต่ถ้าผู้ออกแบบวางจุดสนใจไว้ใกล้ขอบภาพ จะมีแรงดึงดูดสายตาของผู้ดูให้ออกมาดูภาพมากกว่า

2.3 การเน้นโดยการวางตำแหน่ง (Emphasis by Placement) การวางตำแหน่งในภาพโดยการนำองค์ประกอบอื่นๆ ขึ้นมาที่จุดเดียวกัน ความสนใจก็จะมุ่งมาที่จุดนั้น ดังภาพที่มีรูปทรงต่างๆ กระจายออกเป็นรัศมีเป็นแฉกๆ กระจายออกจากศูนย์กลาง ซึ่งบริเวณจุดศูนย์กลางก็มีรูปทรงเช่นเดียวกับรูปทรงอื่นอื่น แต่กลายเป็นการเน้นเนื่องจากตำแหน่งที่ว่าง ไม่ใช่เพราะความแตกต่างของรูปทรง การเน้นไม่จำเป็นต้องเด่นชัด แต่ควรคำนึงถึงว่า เมื่อใดที่วางจุดสนใจไว้แล้ว จะต้องหลีกเลี่ยงไม่ให้มีสิ่งอื่นมาดึงดูดความสนใจออกไปอีก เพราะจะทำให้สับสนได้

3. ความเรียบง่าย (Simplicity) นับว่าเป็นหลักการความสำคัญของทุกแนวพระราชดำริ และทฤษฎีของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ได้ทรงใช้คำว่า Simplicity ที่หมายถึง ความเรียบง่าย ไม่ยุ่งยาก ไม่ซับซ้อน

4. จังหวะ (Rhythm) ถือเป็นหลักการหนึ่งของการออกแบบซึ่งมีพื้นฐานมาจากการซ้ำกัน (Repetition) จังหวะเป็นการนำเอาส่วนประกอบของการออกแบบรวมเข้าไว้ด้วยกัน นพวรรณ หมั่นทรัพย์ (2539 : 173-178) ได้แบ่งจังหวะออกเป็น 3 ชนิดคือ

4.1 จังหวะที่ซ้ำกัน (Repetition Rhythm) คือ วิธีการเน้นอย่างหนึ่งที่ต้องการให้เห็นชัดเจน โดยการใช้เส้น รูปปร่าง รูปทรง มาจัดวางลงในกรอบพื้นที่มากกว่าหนึ่งครั้ง โดยมีระยะเคียงเท่ากันหรือไม่เท่ากันก็ได้ การสร้างภาพให้ดูกลมกลืน และเป็นจังหวะ ถ้าหน่วยของรูปทรงมีขนาดใหญ่และใช้จำนวนน้อย งานออกแบบจะดูง่าย ทำหาย แต่ถ้าใช้รูปทรงเล็กจำนวนมาก จะให้ความรู้สึกเป็นผิวสัมผัส

4.2 จังหวะที่สลับกัน (Alternation Rhythm) คือ จังหวะของสองสิ่ง หรือมากกว่าซึ่งสลับกันไปมาเป็นช่วงๆ เป็นลักษณะที่ทำให้ไม่เกิดการซ้ำเด่นชัดมากเกินไป ทำให้มีลักษณะแปลกออกไปอีกแบบหนึ่ง

4.3 จังหวะที่ต่อเนื่องกัน (Continuous Rhythm) คือ การจัดช่วงจังหวะให้มีความต่อเนื่องกัน จังหวะแบบนี้มักจะมีการเปลี่ยนแปลงของรูปทรงไปเรื่อยๆ โดยมีสี ค่าน้ำหนักของสี หรือพื้นผิวเป็นตัวแปร

5. เอกภาพ (Unity) หมายถึง ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันไม่แตกแยกกัน หรืออยู่รวมกัน ได้ดีระหว่างองค์ประกอบ เช่น เส้น รูปปร่าง รูปทรง ซึ่งสายตามองเห็น และรู้สึกได้ว่าจะมีความกลมกลืนต่อเนื่องเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน การสร้างงานออกแบบให้มีเอกภาพมี 4 วิธี ซึ่ง นพวรรณ หมั่นทรัพย์ (2539 : 194-206) กล่าวไว้ดังนี้

5.1 นำมาใกล้ชิดกัน (Proximity) คือการนำเอาองค์ประกอบที่อยู่อย่างกระจัดกระจาย นำมาจัดให้อยู่ใกล้ชิดกัน ทำให้เหมือนเป็นเรื่องเดียวกัน จะทำให้เกิดความรู้สึกเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เป็นเรื่องราวที่มีความสัมพันธ์กัน

5.2 การซ้ำ (Repetition) คือ การจัดองค์ประกอบในส่วนต่างๆให้ซ้ำกัน สัมพันธ์กัน ซึ่งองค์ประกอบที่ซ้ำกันอาจเป็นได้ทั้งสี รูปร่าง ผิวสัมผัส ทิศทาง หรือมุม

5.3 การกระทำต่อเนื่อง (Continuation) เป็นการกระทำที่ต่อเนื่องเป็นธรรมชาติ โดยใช้ความต่อเนื่องของ เส้น มุม หรือทิศทาง จากรูปร่างหนึ่งไปอีกรูปร่างหนึ่ง รูปร่างจะดูไม่ล่องลอยอยู่อย่างสับสน แต่จะจัดให้อยู่ในรูปแบบที่ค่อนข้างแน่นอน และก่อให้เกิดความเป็นหนึ่งเดียว

5.4 ความหลากหลาย (Variety) แม้ว่าเอกภาพ จะเป็นการออกแบบที่มีความกลมกลืนกันขององค์ประกอบต่างๆ แต่การสร้างภาพให้มีเอกภาพมากเกินไป จะทำให้ภาพนั้นเกิดความน่าเบื่อ เช่นภาพกระดานหมากรุก แต่เมื่อเรานำรูปทรงต่างๆ ซึ่งอาจจะซ้ำกันแต่ขนาดต่างกัน สีก็อาจจะซ้ำกันได้แต่ต่างระดับสี ไม่ใช่การซ้ำแบบธรรมดาแต่เป็นความหลากหลายที่แตกต่างกัน เช่น ภาพของ “มอนตรีอัน” ชื่อภาพจังหวะลีลาของเส้นตรง

2.3.2 อัตลักษณ์องค์กร

อัตลักษณ์องค์กร (Corporate Identity) หมายถึงภาพลักษณ์ที่แสดงออกและปรากฏให้เห็นในสายตาผู้อื่น โดยมีองค์ประกอบของลวดลายเลขคณิตศิลป์ (Graphic) ที่สามารถสื่อภาพลักษณ์ขององค์กรนั้นอย่างเป็นระบบ มีความเป็นเอกภาพหรือความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน และสามารถทำให้บุคลากรในองค์กร และบุคคลทั่วไปสามารถเข้าใจถึงภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กรนั้นๆ การสร้างอัตลักษณ์องค์กร เปรียบเสมือนกับการที่คนเรารู้จักแต่งรูปร่างหน้าตา แต่งกายที่สวยงามและเหมาะสมกับบุคลิกภาพตนเอง เพื่อดึงดูดความสนใจ (ทินวงษ์ รักอิสสระกุล และธัญญธร อินทร์ท่าฉาง. 2554 : 50) เช่นเดียวกันหากองค์กรนั้นๆ มีการสร้างภาพลักษณ์ที่ดี และสวยงามก็สามารถดึงดูดความสนใจต่อบุคคลทั่วไป และได้รับความน่าเชื่อถือไปด้วย

ความสำคัญของอัตลักษณ์องค์กร ไม่ว่าจะองค์กรนั้นจะมีภาพลักษณ์ที่ดีและน่าเชื่อถือเพียงใด แต่ภาพลักษณ์นั้นไม่ได้รับการเผยแพร่สู่สาธารณชน หรือกลุ่มเป้าหมาย ภาพลักษณ์นั้นย่อมไม่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่องค์กร ด้วยเหตุผลนี้ องค์กรจะประสบความสำเร็จได้นั้น ต้องมีการกำหนดแผนในการประชาสัมพันธ์อัตลักษณ์ขององค์กรให้เป็นที่รับรู้และรู้จักของคนทั่วไป โดยพิจารณาในเรื่องของการตลาดและคู่แข่ง เป็นต้น

เหตุผลในการสร้างอัตลักษณ์ขององค์กรส่วนใหญ่นั้นมีอยู่ 2 ประการ คือ ประการที่หนึ่ง องค์กรนั้นตั้งขึ้นใหม่และมีคู่แข่งจำนวนมากจึงต้องสร้างอัตลักษณ์เฉพาะขององค์กรนั้น และประการที่สอง องค์กรนั้นตั้งมานานพอสมควร จำเป็นต้องมีการพัฒนาภาพลักษณ์ขององค์กรใหม่ให้สอดคล้องกับยุคสมัย โดยสาเหตุของการปรับเปลี่ยนภาพลักษณ์องค์กรไม่ว่าจะมีที่มาจาก “สัญลักษณ์” ซึ่งเป็นองค์ประกอบเบื้องต้นที่สำคัญในการสร้างอัตลักษณ์ให้กับองค์กร โดยก่อนที่แต่ละองค์กรจะปรับเปลี่ยนภาพลักษณ์ใหม่ ควรตั้งคำถามกับตนเองก่อนว่า องค์กรจะเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางใด และคาดหวังสิ่งใดจากการเปลี่ยนแปลงนั้น เพราะคำตอบที่ได้รับจะเป็นตัวกำหนดอัตลักษณ์ใหม่ (ชลธิศา เทียวประดิษฐ์. 2550 : 35)

การออกแบบแนวคิดและกระบวนการในการสร้างอัตลักษณ์องค์กร

1. การออกแบบอัตลักษณ์องค์กร

งานออกแบบ (Design) เป็นงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการ (Process) โดยผ่านกระบวนการความคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา และการประเมินผล และผลผลิต (Product) คือ ผลที่ได้รับซึ่งแสดงให้เห็นถึงองค์ประกอบภาพ (Visual Elements) วัสดุ และการใช้งานที่แสดงความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว การสร้างงานออกแบบที่ดีได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยความคิดสร้างสรรค์ของนักออกแบบแต่ละ

คน ซึ่งนักออกแบบจะต้องตั้งโจทย์ (Design Brief) เพื่อกำหนดแนวทางในการออกแบบ แต่คำตอบที่ได้นั้นอาจจะมีหลายแนวทางขึ้นอยู่กับความคิดสร้างสรรค์ของแต่ละคน โดยความคิดสร้างสรรค์จะอยู่ภายใต้ของข้อมูลเพื่อการออกแบบอัตลักษณ์องค์กร (ชลธิศา เทียวประดิษฐ์. 2550 : 59-60) การออกแบบอัตลักษณ์องค์กรประกอบด้วยสิ่งต่างๆ ดังนี้

- 1.1 ประวัติและความเป็นมาขององค์กร นักออกแบบควรรู้ประวัติและที่มาเพื่อที่จะได้รับทราบข้อมูลและนำมากำหนดแนวทางในการออกแบบ
- 2.2 โครงสร้างขององค์กร สิ่งนี้เป็นข้อมูลที่จะช่วยให้นักออกแบบเข้าใจถึงระบบการบริหารงาน ตลอดจนบทบาทและความสัมพันธ์ของสินค้าที่มีต่อองค์กร
- 3.3 การดำเนินงานของกลุ่ม นักออกแบบจะต้องสามารถวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็งของกลุ่ม เพื่อใช้เป็นแนวทางในการกำหนดยุทธศาสตร์ขององค์กร
- 4.4 การดำเนินงานการตลาดและการโฆษณา เพื่อนักออกแบบจะได้พัฒนางานออกแบบที่สามารถตอบสนองต่อแนวทางการตลาด
- 5.5 การใช้สัญลักษณ์ การใช้งานสัญลักษณ์กับสื่อต่างๆ เพื่อได้ทราบถึงข้อจำกัดในการออกแบบซึ่งต้องคิดให้มีความสอดคล้องและใช้งานอย่างมีประสิทธิภาพ
- 6.6 ข้อมูลจากการวิจัย ข้อมูลจะช่วยให้นักออกแบบทราบถึงมุมมองของผู้บริโภคที่มีต่อสินค้าการให้บริการ หรือตัวองค์กรเอง ซึ่งเป็นประโยชน์ในการกำหนดแนวทางการออกแบบ
- 7.7 ภาพลักษณ์ที่เหมาะสม ในการสร้างสรรค์ภาพลักษณ์ให้ออกแบบเป็นรูปธรรมไม่ว่าจะเป็นภาพเหมือน หรือภาพนามธรรม ภาพลายเส้นหรือกราฟิก ควรมีแนวคิดในการออกแบบเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อจะได้ง่ายต่อการทำงาน ประหยัดเวลา และค่าใช้จ่าย

2. กระบวนการในการสร้างอัตลักษณ์องค์กร

การที่จะสร้างอัตลักษณ์องค์กรได้นั้น สิ่งที่สำคัญในการศึกษา คือ กลุ่มเป้าหมาย ประเภทธุรกิจ ผลิตภัณฑ์ การตลาด รวมไปถึงธรรมเนียมและวัฒนธรรมขององค์กร สิ่งเหล่านี้ถือเป็นสิ่งสำคัญต่อการสร้างอัตลักษณ์ที่ดีให้กับองค์กร เนื่องจากสิ่งที้องค์กรนั้นๆ ได้หวังจากการสร้างอัตลักษณ์ คือ ความสำเร็จ และการยอมรับจากคนทั่วไป ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างอัตลักษณ์องค์กร แบ่งได้เป็น 2 ขั้นตอน คือ

2.1 ขั้นตอนที่หนึ่งศึกษาวิจัย และวิเคราะห์ข้อมูล (Research and Analysis) ขั้นตอนออกแบบที่นักออกแบบจำเป็นต้องศึกษาข้อมูลทั้งหมด เพื่อให้ทราบถึงปัญหา และสามารถนำมาวิเคราะห์หาแนวทางในการแก้ไขปัญหา เพื่อสร้างภาพลักษณ์ใหม่ที่ดีให้กับองค์กรนั้นๆ

2.2 ขั้นตอนที่สอง พัฒนาการออกแบบ (Design Development) การวิจัยถือเป็นรากฐานของกระบวนการสร้างอัตลักษณ์องค์กร โดยอยู่บนรากฐานของความคิดสร้างสรรค์ การที่จะสามารถสร้างอัตลักษณ์อย่างเป็นระบบได้นั้น ต้องอาศัยการทำงานในลักษณะดังต่อไปนี้ คือ ลักษณะที่หนึ่ง ปรับปรุงสัญลักษณ์เดิมที่ใช้งานมาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน ลักษณะที่สอง สร้างอัตลักษณ์ใหม่ที่มีการปรับปรุงโครงสร้างใหม่ และลักษณะสุดท้ายสร้างอัตลักษณ์องค์กรขึ้นใหม่ (ชลธิศา เทียวประดิษฐ์. 2550 : 58)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3.3 เลขศิลป์และประเภทของงานออกแบบเลขศิลป์

เลขศิลป์ เข้าใจเรียกตามอย่างภาษาอังกฤษ graphic art ที่แปลเป็นภาษาไทยว่า เลขศิลป์ ซึ่งหมายถึง ศิลปะอย่างหนึ่งซึ่งมุ่งให้เกิดความงามอันเป็นผลจากการใช้เส้น แต่ความหมายในที่นี้หมายถึง การออกแบบเลขศิลป์ “เลขศิลป์” หมายถึง งานศิลปกรรมการออกแบบที่ประกอบเป็นตัวอักษร ลวดลาย หรือรอยขีดเขียน ตรงกับภาษาอังกฤษที่ว่า graphic ซึ่งแสดงโดยเส้น และคำกริยาคุณศัพท์ graphically หมายถึง โดยการเขียนเส้น (อธิบาย) ด้วยภาพ : อย่างหลังตาเห็น (สอ เสถบุตร : ม.ป.พ.) ขอบข่ายของการสื่อสารทางการมองเห็น (visual communication) ที่เรียกว่าการออกแบบนิเทศศิลป์ เป็นการนำเสนอผู้รับสารด้วยภาพลักษณะทางการมองเห็น (visual image) แบ่งแยกประเภทได้สามด้าน ดังต่อไปนี้

1. เลขศิลป์ด้านการพิมพ์ (printing graphics)
  - 1.1 หนังสือพิมพ์ (newspaper)
  - 1.2 นิตยสาร (magazine)
  - 1.3 วารสาร (periodical)
  - 1.4 หนังสือ (book)
  - 1.5 ภาพพิมพ์และโฆษณาที่เป็นภาพพิมพ์ (poster & poster ad)
  - 1.6 เครื่องหมายการค้า (trademark)
  - 1.7 บรรจุภัณฑ์ (packaging)
  - 1.8 สิ่งพิมพ์ทั่วไป (general printed matter)
2. เลขศิลป์ด้านสิ่งแวดล้อม (environmental graphics)
  - 2.1 การจัดแสดงสินค้าและหน้าร้าน (display & sign on building)
  - 2.2 นิทรรศการ (exhibition)
  - 2.3 ตัวอักษร - สัญลักษณ์ตามอาคาร (lettering & sign on building)
  - 2.4 เครื่องหมายจราจร (traffic sign)
  - 2.5 แผ่นป้ายโฆษณา (sign board)
  - 2.6 เครื่องหมายและสัญลักษณ์ในที่สาธารณะ (sign & symbol in the public place)
3. เลขศิลป์ด้านภาพยนตร์ วิทยทัศน์ และโทรทัศน์ (film, video & T.V. graphics)
  - 3.1 หัวเรื่องภาพยนตร์ วิทยทัศน์ และโทรทัศน์ (film, video & T.V. title)
  - 3.2 ภาพนิ่งโฆษณา (advertising slide)
  - 3.3 ภาพยนตร์โฆษณา (advertising film) (มาโนช กงกะนันทน์. 2538 : 202)

2.3.4 เลขศิลป์สิ่งแวดล้อม

เลขศิลป์สิ่งแวดล้อม ยังมีคนจำนวนมากที่เข้าใจผิดและไม่เข้าใจถึงความหมายโดยแท้จริงที่ผ่านมามีผลจากการสำรวจความคิดเห็นของประชาชน จากคำถามที่ว่า “เมื่อกล่าวถึงเลขศิลป์ สิ่งแวดล้อมจะนึกถึงสิ่งใด” และคำตอบที่ได้ คือ นึกถึงสิ่งแวดล้อม ในเรื่องของการนำกลับมาใช้ใหม่ (Recycled) มุ่งเน้นในการพัฒนาอย่างยั่งยืน การออกแบบหรือพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและนึกถึงกลุ่มคนรักโลก ซึ่งในความจริงแล้ว คำว่า “เลขศิลป์สิ่งแวดล้อม” มีหลายองค์การได้ให้คำนิยามไว้ โดยมีหลักเกณฑ์และแนวทางในการสร้างสรรค์เพื่อสนองความต้องการของมนุษย์ (Lascono. 2009)

สมาคมเพื่อการออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อม (SEGD: The Society for Environmental Graphic Design) ได้นิยามความหมายของการออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมไว้ว่า การออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อม คือ ผสมผสานหลักการออกแบบในหลายๆ ด้านไว้ด้วยกันไม่ว่าจะเป็นการออกแบบสถาปัตยกรรม การออกแบบภายใน การสร้างภาพลักษณ์ของเมือง ซึ่งสิ่งเหล่านี้ถูกคิดโดยขึ้นอยู่กับแง่มุมที่สามารถมองเห็นเพื่อใช้สื่อสารของการนำทาง (Wayfinding) และเป็นตัวกำหนดแนวคิด (Idea) หรือภาพลักษณ์ของสถานที่นั้นๆ (Lascono. 2009)

The Environmental Graphic Design Arena(s) นิยามความหมายของ การออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมไว้ว่า การออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมจะต้องมีความเชื่อมโยงกันในเรื่องของป้ายสัญลักษณ์และระบบนำทาง (Signage and Wayfinding) เพื่อใช้ในการสื่อสารข้อมูลในการบอกทิศทางกับผู้ใช้งาน ป้ายสัญลักษณ์ช่วยในการบอกชื่อสถานที่นั้นๆ และ ช่วยให้ผู้คนสามารถเดินทางจากจุดเริ่มต้น ไปยังจุดหมายปลายทางได้ โดยที่ไม่สับสน การตีความหมาย (Interpretation) ภาพลักษณ์ของสภาพแวดล้อมจะถูกตีความหมาย โดยผ่านเรื่องราวของการสื่อแนวคิด และการสร้างภาพลักษณ์ให้กับสถานที่ (Place making) การออกแบบภาพลักษณ์ที่โดดเด่นของสถานที่ถือเป็นการสร้างชื่อเสียงให้สถานที่นั้นด้วย (Lascono. 2009)

1. ข้อแตกต่างระหว่างเลขนศิลป์และเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อม

ถึงแม้ว่าพื้นที่การออกแบบ Environmental graphic design จะเหมือนกันมากกับงาน Graphic design ทั้งในเรื่องของขนาด สัดส่วน สี ความสัมพันธ์ของ design elements ต่างๆ หรือแม้กระทั่งเรื่องของ Typography อย่างไรก็ดี เมื่องานออกแบบ 2 มิติ ต้องเปลี่ยนร่างเป็น 3 มิติ หลักแนวคิดในการออกแบบก็เริ่มมีความซับซ้อนมากขึ้น ข้อแตกต่างระหว่างเลขนศิลป์ (Graphic design) และเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อม (Environmental graphic design) ได้แก่

1.1 ลักษณะทางกายภาพ (Physicality) เลขนศิลป์สิ่งแวดล้อม ต้องติดตั้งอยู่ในสภาพแวดล้อมจริง เป็นสิ่งที่สัมผัสจับต้องได้ มีสัดส่วนและความหนา - ความลึก (width x length x depth) สามารถเกิดเงาตกกระทบได้เมื่อมีแสงสว่างส่อง บางชิ้น ก็ใหญ่พอให้เราไปยืนเทียบบริศมีได้ และที่แน่ๆ คือเราสามารถดูมันได้จากมุมที่ต่างๆ กัน และเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อม ต้องมีการประกอบติดตั้ง ซึ่งทั้งหมดนี้ทำให้ต่างจากเลขนศิลป์ อันเป็นงาน 2 มิติโดยสิ้นเชิง เพราะมักจะเป็นการพิมพ์บนแผ่นกระดาษ หรือถูกฉายบนฉากเท่านั้น

1.2 สัดส่วน (Scale) เนื่องจากเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์โดยตรงกับมนุษย์ มีการใช้งานภายใต้สภาพแวดล้อมที่มนุษย์อาศัยอยู่ ทำให้ต้องมีขนาดสัดส่วนที่สัมพันธ์กับสัดส่วนของมนุษย์ หลายครั้งต้องมีขนาดใหญ่กว่ามากๆ เพื่อสนองการใช้งานของมนุษย์ เช่น แพนผัง ป้ายสูง (pylon) ทำให้ขั้นตอนการออกแบบต้องแตกต่างไปจาก เลขนศิลป์ เนื่องจากต้องคำนึงถึง สัดส่วนของมนุษย์และส่วนของอาคาร (Human and Architectural Scales)

1.3 องค์ประกอบแวดล้อม (Context) เนื่องจากเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อม ต้องติดตั้งอยู่ในสภาพแวดล้อมจริง ในตอนออกแบบจึงต้องคำนึงถึงสภาพโดยรอบที่ชิ้นงานนั้นจะเข้าไปติดตั้ง เช่น วัสดุที่ใช้บุผนังเป็นอะไร แสงสว่างในบริเวณนั้นมากน้อยแค่ไหน สีโดยรวมของสถานที่นั้นเป็นอย่างไร Mood and Tone ของสถานที่นั้นเป็นแนวไหน เป็นต้น ในขณะที่งานออกแบบเลขนศิลป์จะคิดถึง (context) ในด้านข้อมูลของกลุ่มเป้าหมาย Brand positioning ฯลฯ เราไม่เคยสนใจว่าโต๊ะทำงานของผู้อ่านที่แคตตาล็อกเรากำลังออกแบบจะถูกนำไปวางเป็นสีอะไร ทำจากวัสดุอะไร จะเข้ากันได้ไหม

1.4 ความซับซ้อน (Complexity) ถึงแม้ว่าการออกแบบเบื้องต้นจะเหมือนกับเลขคณิต แต่เมื่อลงรายละเอียด เลขคณิตสิ่งแวดล้อม มีขั้นตอนที่ซับซ้อนยุ่งยากอีกมาก งานบางชิ้นต้องใช้ความรู้ทางด้านเทคนิค ในเรื่องของวัสดุ detail ในการประกอบ-ติดตั้ง หรืออาจต้องขอคำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญทางด้านวิศวกรรม ทั้งนี้เพื่อให้งานสัมฤทธิ์ผลตามที่ออกแบบไว้ และเมื่อขั้นตอนออกแบบขั้นต้นเสร็จเรียบร้อยแล้ว ก็ต้องมีการเตรียมแบบ (detailed fabrication) รายละเอียดการติดตั้ง (installation drawings) เอกสารประกวดราคา และข้อกำหนดทางเทคนิคต่างๆ

1.5 การใช้งานยามเคลื่อนไหว (Viewed in motion) เพราะงานด้านนี้ต้องรองรับการใช้งานของมนุษย์ ประสิทธิภาพการรับรู้ในขณะที่มนุษย์เคลื่อนไหวในสถานะต่างๆ จึงเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องคำนึงถึงในการออกแบบ ทั้งยามที่มนุษย์ยืนหรือขณะอยู่บนยานพาหนะ การแก้ปัญหาในการออกแบบจำเป็นต้องให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการมองและอ่านทั้งระยะ ใกล้ - ไกล และจากมุมต่างๆ

1.6 ความทนทาน (Durability) เลขคณิตสิ่งแวดล้อม มักอยู่กลางแจ้งหรือถูกใช้งานเป็นระยะเวลานานนับปี จึงจำเป็นต้องเลือกใช้วัสดุที่เหมาะสมกับการใช้งาน มีความทนทาน เช่น หิน เหล็ก ไม้ ฯลฯ

1.7 สภาพแวดล้อม (Environment) งานออกแบบเลขคณิตสิ่งแวดล้อม ที่ดีต้องสะท้อนถึงสภาพแวดล้อมและสภาพภูมิอากาศของบริเวณที่จะนำไปติดตั้ง สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงในแต่ละช่วงเวลาของวัน มักมีผลกระทบต่อชิ้นงาน เช่น สีที่ดูแตกต่างระหว่างโดนแสงแดดกับอยู่ภายใต้เงา (shade) นอกจากนี้ต้องเลือกวัสดุที่เหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศและความชื้น เช่น หากงานที่ติดตั้งอยู่ในบริเวณชายทะเลที่มีความชื้นและปริมาณเกลือในอากาศสูง ก็ไม่ควรเลือกใช้วัสดุจำพวกเหล็ก แต่หากหลีกเลี่ยงไม่ได้ ก็ต้องใช้สีรองพื้นชนิดพิเศษที่ช่วยป้องกันการกัดกร่อนจากความชื้นและเกลือ เป็นต้น

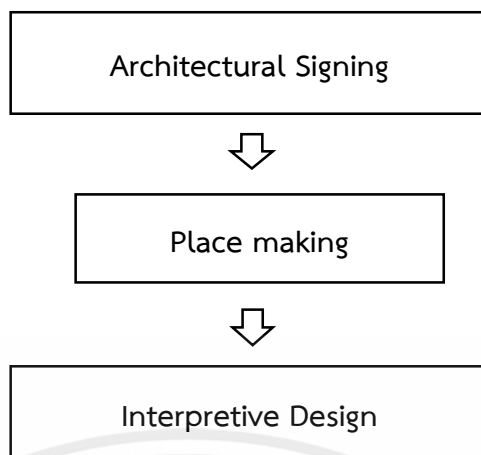
1.8 การทำงานเป็นทีม (Teamwork) งานเลขคณิตสิ่งแวดล้อมสามารถทำงานสำเร็จเสร็จสิ้นด้วยนักออกแบบเพียงคนเดียว หรือเพียงทีมงานไม่กี่คน ต่างจากงานเลขคณิตสิ่งแวดล้อมที่นอกจากจะต้องทำงานเป็นทีมแล้ว ยังจำเป็นต้องทำงานร่วมกับบุคคลในสายอาชีพอื่น ได้แก่ สถาปนิก วิศวกร ภูมิสถาปนิก lighting designer และมีอาชีพในด้านอื่นๆที่เกี่ยวข้อง

1.9 ระยะเวลาการทำงาน (Production time) งานเลขคณิตโดยทั่วไปใช้เวลาไม่นานอาจสั้นเพียง 2-3 สัปดาห์ หรืออย่างยากก็เพียง 2-3 เดือน แต่งานเลขคณิตสิ่งแวดล้อมในทางตรงกันข้ามอาจกินเวลาเป็นปี ตั้งแต่เริ่มออกแบบจนติดตั้ง ทั้งนี้เนื่องจากการออกแบบ เลขคณิตสิ่งแวดล้อมต้องทำงานควบคู่ไปตามขั้นตอนของสถาปัตยกรรม เพื่อปรับแบบ - แก้ไขให้เหมาะสมกลมกลืน

1.10 เป็นส่วนหนึ่งในงานที่ใหญ่กว่า (Part of something bigger) สิ่งสำคัญที่สุดที่แยกแยะระหว่างเลขคณิตกับเลขคณิตสิ่งแวดล้อมก็คือ เลขคณิตสิ่งแวดล้อม จะเป็นส่วนประกอบหนึ่งในงานที่ใหญ่กว่า เช่น ตึก สนามบิน สวนสนุก ฯ ไม่เหมือนงานเลขคณิตที่จบสมบูรณ์ในตัวเอง (กัญชวลิกา กัมปนาท. 2548 : 1-2)

2. พัฒนาการของงานเลขคณิตสิ่งแวดล้อม

ถึงแม้ว่า มนุษย์จะรู้จักการตกแต่งถ้ำด้วยภาพกราฟิกมาเป็นเวลาพันๆปีมาแล้ว แต่งานเลขคณิตสิ่งแวดล้อม กลับมีการพัฒนาอย่างจริงจังเมื่อ 30 กว่าปีที่แล้วนี้เอง ซึ่งนับว่ายังใหม่อยู่มาก เมื่อเทียบกับงานทางด้านเลขคณิต อย่างการออกแบบโปสเตอร์หรือการออกแบบบรรจุภัณฑ์ ซึ่งมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องมาร่วม 150 ปีแล้ว เราสามารถแบ่งงานเลขคณิตสิ่งแวดล้อม ออกเป็นช่วงต่างๆ ดังนี้

ภาพที่ 2.48 ช่วงต่างๆ ของงานเลขศิลป์สิ่งแวดล้อม

ที่มา : กัญชลิลา กัมปนานนท์. “Three dimensions vs two”(เอกสารประกอบการสอนเรื่อง Environmental graphic design ภาควิชาการออกแบบนิเทศศิลป์ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. 2548 : 3)

2.1 ช่วงเริ่มต้น : ระบบป้ายในงานสถาปัตยกรรม (Architectural Signing:The beginning) หลังจากทำงานเลขศิลป์แยกตัวอย่างชัดเจนออกมาจากงานโฆษณา ในช่วงกลางศตวรรษที่ 20 ก็ทำให้เกิดบริษัทออกแบบกราฟิกอย่างมากมาย ที่ให้บริการแบบครบวงจรตั้งแต่ ออกแบบ โลโก้จนถึงบรรจุภัณฑ์ รวมถึงการออกแบบป้ายต่างๆ เช่น ป้ายโลโก้ ป้ายชื่อสำหรับโครงการ อสังหาริมทรัพย์

ช่วงแรกของงานด้านนี้ เป็นงานออกแบบแบบเดี่ยวๆ จากนั้นค่อยๆพัฒนาไปสู่การออกแบบป้ายเป็นชุดหลากหลายแบบ ที่มีความแตกต่างในเนื้อหา แต่เหมือนกันในเรื่องสีตัวอักษร วัสดุที่ใช้ และรายละเอียดของการออกแบบ อย่างไรก็ตาม ก็ยังไม่มีการวางกฎเกณฑ์ที่ชัดเจนในการออกแบบและการใช้ป้ายเหล่านั้น

จนกระทั่งนักออกแบบจากบริษัท Walt Disney Imagineering ได้ทำการออกแบบชุดป้ายที่มีรายละเอียดและสวยงาม ให้แก่เครื่องเล่นและบริเวณต่างๆ ในสวนสนุกดิสนีย์แลนด์ และพัฒนาวิธีการจัดการกับป้ายเหล่านั้นอย่างเป็นเรื่องเป็นราว ทั้งวิธีการใช้ป้ายประเภทต่างๆ อย่างเป็นระบบ การจัดการกับข้อความบนป้าย และระบุเป็นเอกสารอย่างชัดเจนถึงตำแหน่งการวาง และติดตั้งป้ายเหล่านั้น ซึ่งต่อมาเรียกระบบป้ายเช่นนี้ว่า Architectural signing

นับเป็นการวางรากฐานอย่างเป็นระบบให้กับงานออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อม บริษัทกราฟิกทั้งหลายต่างหันมาพัฒนาให้การทำงานของตนได้มาตรฐานขึ้น และให้บริการด้านนี้ โครงการออกแบบอาคารต่างๆ เริ่มมองเห็นความสำคัญของงานเลขศิลป์สิ่งแวดล้อม และมีการจัดสรรงบประมาณส่วนหนึ่งเพื่อการออกแบบในส่วนนี้ อย่างไรก็ตาม ประเด็นหลักในการออกแบบและการแก้ปัญหาในการออกแบบก็เพื่อตอบสนองการใช้งานและให้กลมกลืนกับสภาพแวดล้อม

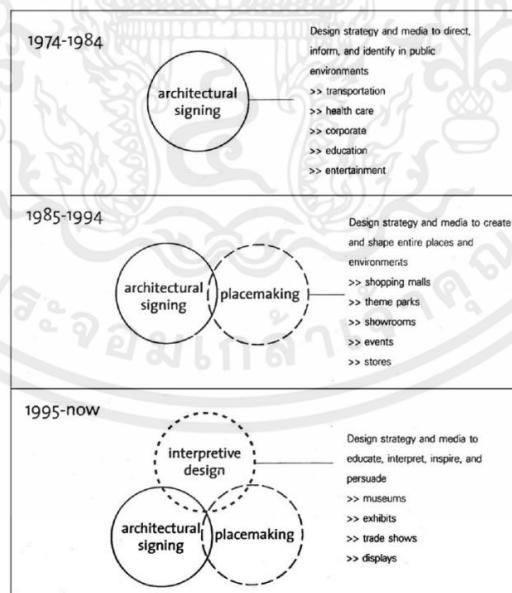
2.2 ช่วงที่ 2 : การสร้างบรรยากาศให้กับสถานที่ (Placemaking: The second generation) ในช่วงต้นของยุค 80 เทรนด์ใหม่ในการออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมก็เกิดขึ้นควบคู่ไปกับการทำงานแบบเดิม เลขศิลป์สิ่งแวดล้อมเริ่มขยายตัวไปนอกเหนือจากการเป็นเพียงป้ายบอกทิศทาง หรือบอก

สถานที่เพียงอย่างเดียว โดยเริ่มเข้ามามีบทบาทในการทำให้ space น่าอยู่ขึ้น หรือกำหนดขอบเขตของพื้นที่เพื่อรองรับการใช้งานประเภทต่างๆด้วยการใช้แบนเนอร์ ธงราว landmark ภาพกราฟิกที่มีเรื่องราวเฉพาะหรือการใช้ป้ายที่มีสีที่สดใส

นอกจากนี้เลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมยังสามารถส่งเสริมให้เกิดบรรยากาศที่ต้องการมีศักยภาพภาพในการเปลี่ยนพื้นที่เดินให้เป็นย่าน/โซน โดยไม่ต้องเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมใดๆ เหล่านี้นับเป็นงานที่เรียกว่า Placemaking ซึ่งแต่เดิมเคยถูกจำกัดให้เป็นงานของสถาปนิก และนักผังเมืองเท่านั้น แต่ปัจจุบันนักออกแบบกราฟิกได้เข้าไปสวมบทบาทตรงนี้อย่างเต็มที่ ช่วยเพิ่มชีวิตชีวาให้กับ space อาคาร เมืองเป็นอย่างมาก

2.3 ช่วงที่ 3 : การสื่อสารกับผู้คน (Interpretive Design: The third aspect) หลังจากทำงานด้านเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมแพร่หลายไปสู่ธุรกิจต่างๆ พิพิธภัณฑ์ (museum exhibition) และงานแสดงสินค้านานาชาติ (expositions) นับเป็นส่วนหนึ่งในสังคมมาตั้งแต่ศตวรรษที่ 19 และกำลังเริ่มมีปัญหาในการดึงดูดให้ผู้ชมกลับมาชมงานซ้ำ จึงเริ่มหันมาให้ความสนใจกับงานด้านนี้บ้าง และมีการพัฒนาไปใช้ในหลากหลายรูปแบบ รวมทั้งนำเอาเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาร่วม เพื่อให้เกิดความสมบูรณ์ในการถ่ายทอดข้อมูลสู่ผู้เข้าชม มีการใช้เทคนิคและสื่อที่หลากหลายเพื่อดึงดูดความสนใจและเพื่อให้ผู้ชมได้รับประสบการณ์ที่น่าประทับใจ

แนวทางของงานด้านเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อม ยังคงพัฒนาต่อไป และแตกแขนงต่อไปได้เรื่อยๆ แน่นนอนที่สุด ไม่มีใครรู้ว่าจะเป็นไปในทิศทางใด แต่ผลการตอบรับของผู้คนจากผลงานที่ผ่านมา แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนถึงศักยภาพของงานในด้านนี้ ทำให้เห็นโอกาสที่น่าสนใจสำหรับนักออกแบบเลขนศิลป์ที่ต้องการหลีกเลี่ยงจากการทำงานแบบเดิม และหันมาสร้างสภาพแวดล้อมที่น่าสนใจและสวยงามเพื่อสังคมที่ดีขึ้น (กัญชุลิกา กัมปนานนท์. 2548 : 3-5)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ภาพที่ 2.49 วิวัฒนาการของงานเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อม
ที่มา : กัญชุลิกา กัมปนานนท์. “Three dimensions vs two” (เอกสารประกอบการสอนเรื่อง Environmental graphic design ภาควิชาการออกแบบนิเทศศิลป์ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. 2548 : 5)

2.4 เครื่องหมายภาพและป้ายสัญลักษณ์

2.4.1 ประวัติป้ายสัญลักษณ์

พัฒนาการของป้ายสัญลักษณ์เลขนศิลป์ทางสาธารณประโยชน์ (Public Service Symbols) ได้เริ่มมาจากการสัญจรทางถนนในสมัยโบราณ รวมทั้งเครื่องมือเครื่องใช้ที่ควบคุมการเดินรถไฟ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนารถโดยสารธรรมดา ทำให้เกิดความจำเป็นต้องใช้สัญลักษณ์บนท้องถนนเพิ่มมากขึ้น ต้นแบบของระบบสัญลักษณ์จราจร (Road Sign System) ได้เริ่มมาจากสโมสรยานยนต์อิตาลี (Italian Touring Club) ค.ศ. 1895 และจากการประชุมใหญ่ที่ปารีสในปีค.ศ. 1900 ขององค์การยานยนต์นานาชาติ (Congress of the International League of Touring Organization) จึงได้มีการพิจารณาให้ใช้ป้ายสัญลักษณ์จราจรมาตรฐาน และในเวลาต่อมา ปีค.ศ. 1909 กลุ่มชาติยุโรปถึง 9 ประเทศได้ตกลงให้ใช้สัญลักษณ์รูปภาพ (Pictorial Symbols) เพื่อการจราจร จำนวน 4 ภาพร่วมกัน คือ ทางขรุขระ ทางโค้ง ทางสี่แยก และทางรถไฟต่างระดับ (Cassis, Virage, Croisement, Passage a Niveau) ดังนั้นในช่วงค.ศ. 1929-ค.ศ. 1949 จึงได้มีการทำสัญลักษณ์นานาชาติร่วมกันขึ้น ประกอบกับในปีค.ศ. 1949 ได้เกิดระบบการใช้เส้นทางสำคัญขึ้น 3 สาย คือ เส้นทางถนนในยุโรป ทวีปอเมริกา และทวีปอาฟริกา ทำให้เกิดการพัฒนาระบบการใช้ถนนในยุโรป (European Road Sign) ซึ่งประกอบด้วยหลายชาติหลายภาษา จึงนิยมใช้ป้ายสัญลักษณ์ที่เป็นรูปภาพ (Pictorial Symbol Sign) ในขณะที่ป้ายจราจรในสหรัฐฯ ได้ทำการพัฒนาขึ้นเองไม่มีการทำร่วมกับชาติใด จึงนิยมใช้ตัวอักษรที่เป็นถ้อยคำ (Verbal Message) ต่อมาได้นำสัญลักษณ์ภาพสากลไปใช้ร่วมด้วย ทำให้เกิดความจำเป็นในการใช้สัญลักษณ์ภาพชุด (Pictogram) ที่เป็นระบบมากขึ้นเพื่อใช้สื่อความหมายในลักษณะต่อเนื่องและมีมาตรฐานร่วมกัน ตัวอักษรที่ใช้เป็นส่วนประกอบในแผ่นป้ายจะมีลักษณะเรียบง่าย ไม่มีลวดลาย (San Serif) การเว้นระยะช่องไฟพอประมาณเพื่อให้สังเกตได้ง่าย และต่อมาได้มีการพัฒนาให้เหมาะสำหรับการใช้รถยนต์รวมทั้งการเดินถนนอย่างเร่งรีบ จนกระทั่งปีค.ศ. 1974 กระทรวงคมนาคมของสหรัฐฯ DOT (US Department of Transportation) ได้นำสัญลักษณ์ภาพจำนวน 34 รูปมาใช้กันอย่างเป็นระบบ จัดเป็นชุดที่มีความต่อเนื่องทำให้ใช้งานได้ดีขึ้น และในปีค.ศ. 1979 มีการเพิ่มการใช้สัญลักษณ์ภาพอีก 16 รูป เป็นสัญลักษณ์ภาพในหมวดการบริการสาธารณะ (Public Service) และหมวดกฎระเบียบข้อห้าม (Regulation) โดยได้มีการพัฒนาจากสถาบันรับรองมาตรฐานสากล ISO ในการจัดหาแนวทางโดยพิจารณาจากความหมายในการสื่อสารของภาพ (Image Content) และในขณะเดียวกันระบบสัญลักษณ์มาตรฐานของ DOT ก็ได้ทำการพิจารณาจากมาตรฐานแบบสัญลักษณ์ภาพเลขนศิลป์ (Graphic Standard Symbol) ดังนั้นจึงเป็นลักษณะที่ขาดความร่วมมือ ไม่ได้ใช้เกณฑ์หรือแนวทางเดียวกัน

บุคคลสำคัญในวงการสัญลักษณ์ภาพคือ Otto Neurath ชาวออสเตรีย ถือเสมือนเป็นบิดาของสัญลักษณ์รูปภาพ (Pictography) ได้ทำการพัฒนางานสัญลักษณ์ภาพเลขนศิลป์เพื่อประโยชน์ทางการศึกษาและเศรษฐศาสตร์โดยได้เริ่มใช้สัญลักษณ์ภาพแสดงแผนผัง เป็นผู้จัดสร้างพิพิธภัณฑ์ ทางสังคมและเศรษฐศาสตร์ที่เวียนนาปี ค.ศ. 1924 เป็นผู้เขียนหนังสือ Gesellschaft und Wirtschaft (1930) และที่เกี่ยวกับภาษาภาพสากล International Picture Language (1934) ต่อมาได้สร้างระบบสำหรับใช้กับสัญลักษณ์ภาพสากล Isotype (1948) ซึ่งยังเป็นที่ยอมรับในปัจจุบัน นักออกแบบที่เป็นแรงผลักดันทำให้เกิดการพัฒนาสัญลักษณ์ภาพให้มีรูปแบบสากลและสัญลักษณ์

ภาพเพื่อสาธารณประโยชน์คือ Katsumie Masaru ชาวญี่ปุ่น เป็นผู้ออกแบบสัญลักษณ์กีฬาโอลิมปิก ปีค.ศ. 1964 ร่วมกับทีมนักออกแบบ 30 คน และเขียนบทความเกี่ยวกับเรื่องของสัญลักษณ์ลงในนิตยสารออกแบบ (Graphic Design) ทำให้เกิดการเคลื่อนไหวในวงการออกแบบและยังให้อิทธิพลต่อการออกแบบสัญลักษณ์ภาพในเวลาต่อมา

แม้ว่าป้ายสัญลักษณ์จะได้ถูกใช้อย่างกว้างขวางในหมู่พ่อค้าและช่างฝีมือนับตั้งแต่เริ่มมีการค้าขายเกิดขึ้นก็ตาม อย่างไรก็ตามป้ายสัญลักษณ์ส่วนใหญ่ยังไม่ได้รับการออกแบบโดยคำนึงถึงประสิทธิภาพของการใช้งานมากนัก การนำป้ายสัญลักษณ์มาใช้กันอย่างแพร่หลายเกิดขึ้นในช่วงค.ศ. 1960 มีการออกแบบป้ายหลายหน้าที่ หลายประเภท และหลายรูปแบบ ได้แก่ กฎจราจร สัญญาณไฟจราจร แผ่นป้ายโฆษณา ป้ายบนท้องถนน ป้ายหน้าร้านค้า โปสเตอร์ ป้ายไฟโฆษณา รวมทั้งผลิตด้วยกรรมวิธีและวัสดุที่หลากหลาย อาทิ ไม้ หิน เหล็กตัด กระจก แผ่นโลหะ ป้ายไฟนีออน ป้ายระบบดิจิทัล มีจำนวนของป้ายเกิดขึ้นมากมายทั้งชนิดถาวรและชนิดชั่วคราว การติดตั้งโดยมุ่งเน้นเฉพาะตำแหน่งที่เห็นได้ชัดเท่านั้น และมีการใช้ป้ายสัญลักษณ์ปะปนกันระหว่างป้าย คนเดินเท้ากับป้ายสำหรับยานพาหนะ ดังนั้นป้ายสัญลักษณ์จึงมีโอกาที่จะทำลายสภาพแวดล้อม สร้างมลทัศน์ (Pictorial Noisr, Visual Pollution) ภายในเมือง โดยเฉพาะในสังคมยุคปัจจุบัน ที่ประชากรมีความหนาแน่นและมีจำนวนเพิ่มขึ้นมาก ทำให้เกิดความตึงเครียด ถ้ามีการช่วยพัฒนาการสื่อสารให้สะดวกรวดเร็วโดยให้ความสำคัญและเอาใจใส่ต่อระบบป้ายสัญลักษณ์ ผลตอบแทนที่ได้รับจะเกิดขึ้นมหาศาลทั้งทางสุขภาพจิตและคุณภาพชีวิต

ดังนั้นป้ายสัญลักษณ์จึงเป็นสิ่งช่วยดึงดูดความสนใจของผู้คนเข้าสู่ตัวเมืองใหญ่ ให้ความรู้สึกและสร้างการรับรู้ว่ามีสิ่งใหม่ที่ดีเกิดขึ้น นับตั้งแต่การติดตั้งป้ายทางเข้าเมือง (Entrance Sign) เพื่อช่วยสร้างเอกลักษณ์ของเมือง ป้ายต้อนรับผู้มาเยือน (Welcome Sign) ทำให้เกิดความรู้สึกเป็นมิตร ป้ายจราจรบอกทิศทางรถยนต์ (Vehicular Directional Sign) ทำให้พื้นที่กว้างของเมืองใหญ่ดูไม่น่าหวาดกลัวแต่กลับทำให้เกิดความรู้สึกที่อบอุ่นเหมือนบ้าน ป้ายสัญลักษณ์สามารถแสดงจุดเด่นของเมือง สถานที่ท่องเที่ยว สถานที่สำคัญ โบราณสถาน และยังสามารถทำให้เกิดพื้นที่ของสถานที่สำคัญและที่พิกอาศัยแตกต่างกัน ระบบป้ายสัญลักษณ์ที่ดีจึงทำให้เกิดความประทับใจต่อผู้มาเยือน ในขณะที่เดียวกันทำให้เกิดความภาคภูมิใจกับผู้เป็นเจ้าของบ้าน และที่สำคัญที่สุดคือ ระบบป้ายสัญลักษณ์เป็นสื่อที่ใช้แสดงออกต่อสาธารณชน ถึงความเป็นอยู่ที่ดี ความมีประสิทธิภาพ การจัดระเบียบและการดูแลเอาใจใส่ของคนที่อยู่อาศัยในเมือง ตลอดจนเป็นสิ่งที่สะท้อนถึงรสนิยม ระเบียบแบบแผนความเจริญรุ่งเรืองของสังคม ตลอดจนความนิยมของยุคสมัยและมีคุณค่าทางวัฒนธรรมรวมอยู่ด้วย

2.4.2 เครื่องหมายภาพ

Sign มาจากภาษากรีก Insignum แปลว่า เครื่องหมาย แผ่นป้ายจารึกที่แสดงไว้เป็นสัญลักษณ์ ใช้กำหนดขอบเขต ระบุย่านสถานที่ต่างๆ ใช้เพื่อการสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลของคนในสังคม ด้วยรูปแบบและวิธีการต่างๆทั้งที่เป็นท่าทาง ภาพ เครื่องหมาย สัญลักษณ์ เพื่อแสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิดให้ปรากฏเป็นรูปธรรมได้ชัดเจนยิ่งขึ้น การแสดงออกดังกล่าวจึงมีความหมายที่สัมพันธ์กัน

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น เอกสารนี้เป็นลิขสิทธิ์ของโรงเรียนเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น ความหมายของเครื่องหมายภาพ ในการศึกษาเรื่องระบบป้ายสัญลักษณ์ กลุ่มคำศัพท์ที่มีความหมายเกี่ยวข้องและใกล้เคียงได้ถูกใช้ปะปนกันอยู่มาก แต่ถึงแม้จะหาความหมายที่แตกต่างกันอย่างเด็ดขาดไม่ได้ก็ตาม อาจตั้งเป็นข้อสังเกตไว้ตามลักษณะของคำแปลและความหมาย ดังนี้

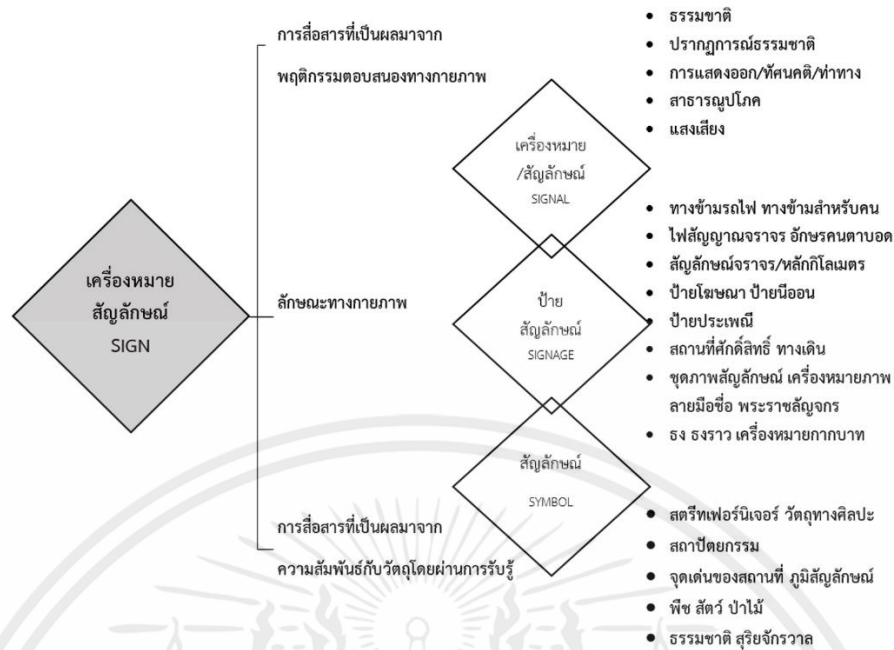
1. Sign แปลว่า เครื่องหมาย สัญลักษณ์แสดง มีขอบเขตของความหมายที่ครอบคลุมกว้าง จากทฤษฎี Semiotic คำว่า Sign แปลว่า สัญลักษณ์ Signage ถ้าเป็นลักษณะของแผ่นป้ายสัญลักษณ์ที่มีการจัดทำและผลิตอย่างเป็นรูปธรรม Paul Arthur นักออกแบบกราฟิกเพื่อสภาพแวดล้อมเป็นผู้บัญญัติศัพท์อย่างไม่เป็นทางการเรียกว่า Signage
2. Symbol แปลว่า สัญลักษณ์ คือ สัญลักษณ์ของสิ่งใด ๆ ที่กำหนดหรือนิยามขึ้นเอง เป็นคำแทนสัญลักษณ์ทั่วไปไม่เจาะจง
3. Symbol Sign แปลว่า สัญลักษณ์ส่วนที่เป็นภาพ สำหรับใช้ประกอบในแผ่นป้ายสัญลักษณ์
4. Pictograph แปลว่า รูปภาพที่มีลักษณะเป็นกราฟ แผนภูมิ แยกศัพท์ได้เป็น Picto มาจาก Picture แปลว่า รูปภาพ Graph แปลว่า แผนภูมิ กราฟ
5. Pictorial Symbol แปลว่า สัญลักษณ์รูปภาพ มีรูปร่างเลียนแบบสิ่งที่เห็นจริงจากธรรมชาติ
6. Pictogram แปลว่า การสื่อสารด้วยสัญลักษณ์ภาพในลักษณะของกลุ่มภาพที่เป็นชุดต่อเนื่องเลียนแบบสิ่งที่เห็นตามจริง และยังพาดพิงถึงวัตถุ กิริยาท่าทางตลอดจนถึงความคิดคือ เป็นภาษาภาพ
7. Ideogram แปลว่า นัยสัญลักษณ์ สัญลักษณ์ที่แฝงความคิดที่เป็นนามธรรม
8. Icon แปลว่า วัตถุรูปบูชา มีที่มาจากศาสนา ราชนวงศ์โบราณ ปัจจุบันนิยมใช้กับสัญลักษณ์ภาพบนหน้าจอคอมพิวเตอร์ (เอื้อเอ็นดู ดิศกุล ณ อยุธยา. 2543 :16)

เครื่องหมาย สัญลักษณ์ที่เป็นภาพ มีบทบาทเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันเป็นอย่างมาก นับตั้งแต่สมัยโบราณเป็นต้นมา จะเห็นได้ว่าเครื่องหมายสัญลักษณ์เป็นสิ่งสำคัญทำให้เกิดความเข้าใจระหว่างมนุษย์ที่มีความแตกต่างกันทางเผ่าพันธุ์ ภาษา การดำรงชีวิตตลอดจนขนบธรรมเนียม แต่มนุษย์ก็ยังติดต่อสื่อสารกันได้โดยใช้วิธีการต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้สัญลักษณ์ที่ช่วยให้มนุษย์ทุกชาติทุกภาษาสามารถเข้าใจกันได้ดี ขอบเขตของคำว่า เครื่องหมาย หรือ Sign อาจแยกออกได้เป็น 3 กลุ่ม คือ Symbol, Signal, Signage จะเห็นได้ว่า เครื่องหมายสัญลักษณ์ในรูปของ สัญลักษณ์ เครื่องหมายสัญญาณ และป้ายสัญลักษณ์ มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน และเป็นสิ่งที่แยกออกจากกันได้ยาก ใช้สื่อสารในลักษณะที่เป็นสากล คือใช้แทนคำพูดยาวและยากได้ ปัญหาจึงอาจมาจากสัญลักษณ์ที่ไม่สอดคล้องกับวัฒนธรรมบางประเทศ และบางครั้งยังสร้างความสับสนโดยเข้าใจว่าป้ายสัญลักษณ์เป็นตราสัญลักษณ์ขององค์กร โครงการ หรือกลุ่มได้เหมือนกัน ป้ายสัญลักษณ์โดยรวมมีหน้าที่หลัก คือ เพื่อถ่ายทอดข้อมูลในลักษณะของการชี้ทาง แนะนำสถานที่ หรือบังคับควบคุมเพื่อใช้กับคนหมู่มาก ดังนั้นป้ายสัญลักษณ์จึงควรต้องมีการใช้สัญลักษณ์ภาพในลักษณะของภาษา เพื่อสื่อความหมายกับสาธารณชน ซึ่งแตกต่างจากตราสัญลักษณ์ที่ใช้เพื่อการสร้างภาพลักษณ์แทนหน่วยงานกิจการ หรือบุคคล (เอื้อเอ็นดู ดิศกุล ณ อยุธยา. 2543 : 17)

2.4.3 ประเภทของเครื่องหมายภาพ

จากแนวคิดเรื่องสัญญาณ Semiotics Sign มีลักษณะที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1. จะต้องมัลักษณะทางกายภาพ
2. จะต้องมีความหมายถึงบางสิ่งบางอย่างที่นอกเหนือจากตัวของมันเองที่มีการนำไปใช้
3. จะต้องถูกนำมาใช้และรับรู้โดยผู้ที่เกี่ยวข้อง

ภาพที่ 2.50 แนวคิดเรื่องสัญวิทยา Semiotics Sign

ที่มา : เอื้อเอ็นดู ดิศกุล ณ อยุธยา. ระบบป้ายสัญลักษณ์. (2543. 60)

เครื่องหมายสัญลักษณ์ อาจแบ่งตามที่มาได้เป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

Symbol เครื่องหมายในลักษณะของสัญลักษณ์ภาพ

Signal เครื่องหมายในลักษณะของสัญญาณ

Signage เครื่องหมายในลักษณะของป้ายสัญลักษณ์

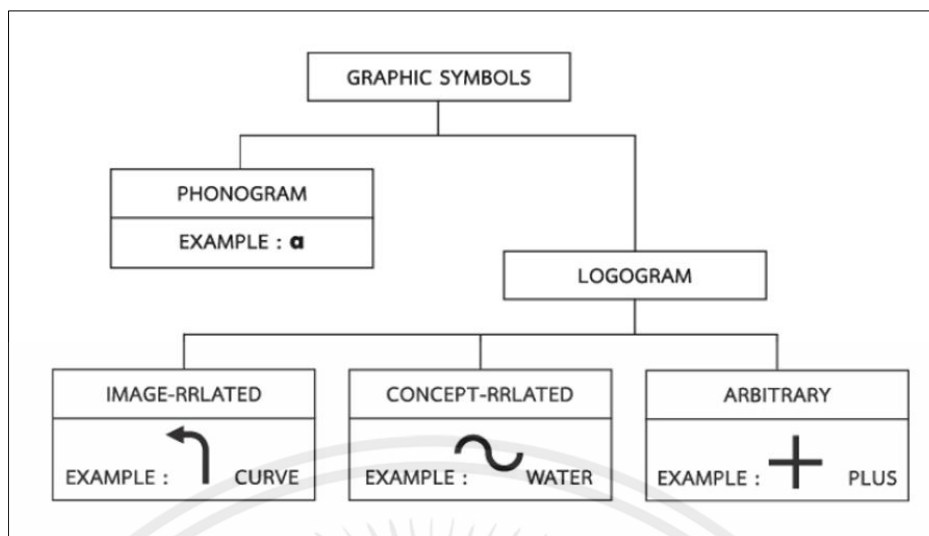
1. ประเภทของเครื่องหมายภาพสามารถแบ่งตามลักษณะการสื่อความหมาย ได้เป็น 3 ประเภท คือ

1.1 Representational Design เครื่องหมาย สัญลักษณ์ ที่มีรูปร่างลักษณะที่เป็นตัวแทนของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง มักใช้การเลียนแบบจากสิ่งที่เห็น ได้แก่ สัญลักษณ์รูปภาพ (Pictorial Symbol) รูปคน สัตว์ สิ่งของ ที่เป็นรูปร่างพื้นฐานเหมือนจริง

1.2 Non-Representational Design เครื่องหมาย สัญลักษณ์ ที่ดูแล้วไม่เป็นตัวแทนของสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยเฉพาะ มีรูปทรงที่ต้องค้นหา เพื่อสื่อแสดงออกถึงความสัมพันธ์อันสอดคล้องกับกิจกรรมหรือบุคลิกลักษณะของสิ่งนั้นๆ เช่น การออกแบบเครื่องหมายจราจรมีลักษณะเฉพาะตัวเกี่ยวกับทิศทางและความปลอดภัยของการขับรถเป็นส่วนใหญ่ หรือการออกแบบตราสัญลักษณ์สายการบินมักใช้สัญลักษณ์ที่เป็นสิ่งที่แทนความเร็วพุ่งไปในอากาศ เช่นเป็นรูปนก

1.3 Abstract Design เครื่องหมาย สัญลักษณ์ ที่ดูแล้วไม่เป็นตัวแทนของสิ่งใดสิ่งหนึ่งเลย เป็นรูปทรงที่หาเหตุผลไม่ได้ ได้แก่ ตัวโน้ต ตัวเลข

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.51 ที่มาของสัญลักษณ์ภาพ (Origin of Graphic Symbols)

ที่มา : เอื้อเอ็นดู ดิศกุล ณ อยุธยา. ระบบป้ายสัญลักษณ์. (2543 : 19)

2. เครื่องหมายภาพ (Sign) ที่มีการใช้สัญลักษณ์ที่มีรูปร่างทางเรขาคณิตในการสื่อความหมายอาจเรียกโดยรวมว่า สัญลักษณ์ภาพเลขคณิตศิลป์ (Graphic Symbols) มีหลักการแบ่งประเภทได้หลายวิธี อาจทำการแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

2.1 Phonogram ภาษาเขียน กลุ่มแรก เป็นกลุ่มเครื่องหมายสัญลักษณ์ที่สื่อสารด้วยภาพเพื่อการอ่านออกเสียง ภาพจะมีลักษณะเป็นนามธรรมและมีที่มาจากสัญลักษณ์ภาพซึ่งเน้นการใช้ในเชิงสัญลักษณ์แต่ไม่เน้นตามความหมายของภาพ เนื่องจากภาพสื่อสารได้จำกัด ไม่สามารถอธิบายลักษณะที่เป็นนามธรรมและความรู้สึกได้ ดังนั้นจึงใช้การเปล่งเสียงจากปากและการรับฟังจากหูในการพัฒนาให้เป็นภาพในลักษณะของตัวอักษร (letters) พยัญชนะ (Alphabets) เป็นพยางค์เป็นคำ จึงจัดให้เป็นกลุ่มของสัญลักษณ์ภาพที่ต้องอาศัยซึ่งกันและกัน ต้องใช้การลำดับความต่อเนื่องเพื่อการอ่านเอาความและช่วยในการรับรู้

2.2 Logogram ภาษาภาพ กลุ่มที่สอง เป็นกลุ่มเครื่องหมายสัญลักษณ์ที่สื่อความหมายในลักษณะของทัศนสัญลักษณ์ คือ การมองเห็นได้โดยตรงจากภาพสัญลักษณ์ จะมีลักษณะเป็นรูปธรรมจนถึงนามธรรมแต่ไม่สามารถอ่านออกเสียงได้ ใช้มือแสดงท่าทางและตาในการสื่อสารและรับรู้ มีการสื่อความหมายเป็นเอกเทศอยู่ได้ด้วยตัวเอง เป็นกลุ่มภาษาภาพแบ่งออกได้เป็น 3 ชนิด คือ

- Image-Related สัญลักษณ์รูปภาพ (Pictorial Symbol) ประเภทพื้นฐานเข้าใจง่ายที่สุด มีรูปร่างที่ถ่ายทอดลอกเลียนแบบมาจากสิ่งของจริงที่เห็น โดยมีระดับของความเหมือนกันจนถึงความคล้ายกันจนถึงลักษณะที่แตกต่างกันออกไป ได้แก่ รูปคน สัตว์ สิ่งของ รวมทั้งอากัปกิริยา

- Concept-Related สัญลักษณ์ภาพที่พัฒนารูปร่างโดยการถ่ายทอดมาจากความคิด (Ideogram) จากการที่มนุษย์มีการรับรู้ในสิ่งที่เห็นคล้ายกัน จึงใช้การสื่อสารโดยอาศัย

ความคิดสร้างสรรค์ และจินตนาการที่มีอยู่ร่วมกัน ได้แก่ เส้นโค้งทางแนวนอน 2 เส้น เป็นสัญลักษณ์
แม้ว่ากรณีในภาพนี้ทั้งหมดทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- Arbitrary สัญลักษณ์ภาพที่ไม่ใช้การลอกเลียนแบบจากต้นแบบหรือจากความคิด มีรูปร่างที่ไม่มีความหมาย (Abstract) ไม่อาจหาที่มาและหาเหตุผลไม่ได้ อันเกิดจากการสมมุติขึ้นเอง ได้แก่ ตัวอักษร ตัวเลข เครื่องหมายทางคณิตศาสตร์บวก ลบ คูณ ทหาร เครื่องหมายวรรคตอน

สัญลักษณ์ภาพเลขคณิตสามารถใช้สื่อสารได้ดีและมีการใช้อย่างแพร่หลายในเรื่องของ ข้อมูลที่ซับซ้อนทางสถิติ แผนภูมิประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ เป็นการใชภาพอธิบายซึ่งอาจทำได้ดีกว่า การเขียนด้วยตัวอักษร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำเสนอขบวนการที่เต็มไปด้วยขั้นตอน เช่น วัฏจักรของน้ำ

2.4.4 ข้อจำกัดของการใช้สัญลักษณ์ภาพ

ประสิทธิภาพของสัญลักษณ์ที่ใช้ในแผ่นป้ายสัญลักษณ์ ขึ้นอยู่กับข้อจำกัดดังนี้ คือ

1. สัญลักษณ์ภาพจะใช้ได้ดีกับการสื่อสาร ที่เป็นการให้บริการ หรือเป็นการสื่อสารการกระทำที่ใช้วัตถุเป็นตัวแทน เช่น สัญลักษณ์ภาพรถประจำทาง โทรศัพท์ แก้วเหล้า บางครั้งอาจใช้ไม่ได้ผล เมื่อสื่อแทนกิจกรรมที่มีขั้นตอน และแสดงกรรมวิธี เช่น สถานที่ซื้อตั๋ว เพราะเป็นการกระทำที่มีปฏิริยาโต้ตอบซึ่งต้องอาศัยตัวแทน ผู้รับผู้ส่ง ผู้แสดงอาการ ทำให้สื่อสารได้ยาก

2. สัญลักษณ์ภาพจะใช้ได้ดีต่อเมื่อมีการวางแผนงานให้เป็นส่วนหนึ่งในระบบสัญลักษณ์ (Signage System) ที่ดี คือต้องคำนึงถึงความสัมพันธ์และประสิทธิภาพเมื่อใช้งานร่วมกับป้ายอื่น เพราะบางครั้งการใช้สัญลักษณ์เพียงอย่างเดียวโดยไม่ใช้ข้อความเป็นการเพิ่มความสับสน

3. การใช้ป้ายสัญลักษณ์มากเกินไปจนเกิดความจำเอน อาจทำให้เกิดความเสียหายได้มากกว่าการใช้ป้ายสัญลักษณ์น้อยกว่าความต้องการ เพราะเป็นการให้ข้อมูลที่ปะปนกัน โดยนำสิ่งสำคัญน้อยกว่าที่เป็นกิจกรรมและสิ่งที่เป็นบริการธุรกิจมาใช้ร่วมกับข้อความสำคัญคือ การบริการสาธารณะ กฎระเบียบที่ต้องการสื่อสารกับสาธารณชน ทำให้เกิดการสื่อสารทั้งหมดโดยรวมไร้ประสิทธิภาพ

ดังนั้นจึงต้องกำหนดวิธีการ (Methodology) วิเคราะห์และประเมินสัญลักษณ์ภาพมาตรฐานให้ได้เกณฑ์ที่เป็นสากล ที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพสมบูรณ์ ประการแรก คือ สามารถสื่อความหมายจากภาพ (Visual Content) โดยการเลียนแบบเหมือนจริงหรือสื่อความคิด เพื่อให้ได้ผลทางความเข้าใจและการรับรู้ที่เหมือนกันทุกคนซึ่งเป็นเรื่องยาก เพราะต้องขึ้นอยู่กับประสบการณ์ รวมทั้งเวลาในการเรียนรู้และรับรู้ และยังคงต้องคำนึงถึงลักษณะที่เป็นกายภาพ ได้แก่ ความสามารถในการอ่าน ประการที่สอง คือ ความหมายของภาพจะต้องเชื่อมโยงถึงหลักมูลฐานในการออกแบบ ซึ่งควรจะต้องสะท้อนถึงรสนิยมที่ดี

ปลายศตวรรษที่ 20 จากจุดเด่นของสัญลักษณ์ภาพ ทำให้เกิดความพยายามอย่างมากที่จะพัฒนาระบบสื่อสารให้ง่าย รวดเร็วและมีประสิทธิภาพขึ้น เนื่องจากเป็นยุคของการสื่อสารไร้พรมแดนที่ประกอบด้วยข้อมูลมหาศาล และปัญหาอุปสรรคของสังคมที่ซับซ้อน ทำให้ต่างจากสังคมยุคเก่าที่มีเวลาจัดระเบียบชีวิตและลำดับข้อมูล ไปสู่ยุคแห่งความรวดเร็ว นักออกแบบต่างมีความคาดหวังว่าจะสามารถก้าวข้ามอุปสรรคกีดขวางจากความหลากหลายทางภาษา โดยใช้การสื่อความหมายด้วยภาพ (Visual Thinking) เพื่อทำให้เกิดความคิดและการรับรู้ร่วมกัน อันจะเป็นการสื่อสารที่ไม่ต้องใช้ถ้อยคำ (Non Verbal)

สรุปได้ว่าภาษาภาพ (Logogram) คือสัญลักษณ์ที่พาดพิงถึงวัตถุ อาทิ ปกิริยา กระบวนความคิดรวบยอด ที่เป็นประโยชน์ต่อปัญหาทางภาษา เพราะใช้ได้ดีกับการจราจร สนามบินระหว่างประเทศ ศูนย์ท่องเที่ยว ซึ่งต้องสื่อสารกับคนจำนวนมาก ที่มีหลากหลายชาติหลายภาษา และมีระดับการศึกษาแตกต่างกัน ส่วนสัญลักษณ์ภาพที่ได้รับการยอมรับมากที่สุด คือ สัญลักษณ์ภาพที่ซับซ้อนของ

ถนนทั่วโลก ดังนั้นเครื่องหมายสัญลักษณ์ภาพ จึงไม่ใช่เป็นสมบัติขององค์กรใดองค์กรหนึ่งโดยเฉพาะ หากแต่เป็นที่ยอมรับของคนทั้งโลกให้ใช้งานเพื่อการสื่อสาร ถือเป็นงานสาธารณประโยชน์

2.4.5 ป้ายสัญลักษณ์

เป็นส่วนหนึ่งของ ระบบนำทาง (Wayfinding System) หรือระบบภาพชี้ทาง (Graphic Directional System) เพื่อทำให้มวลชนสามารถเดินทางไปสู่สถานที่ต่างๆ ตามต้องการ ในการจัดทำเครื่องมือเพื่อไปสู่จุดหมายได้นั้น นักออกแบบกราฟิกเพื่อสภาพแวดล้อมได้จำกัดความหมายให้แคบลง โดยสร้างเครื่องมือเพื่อบอกทิศทาง ระบุสถานที่ และบอกคำสั่ง เป็นการให้ข้อมูลอย่างมีระเบียบ และเป็นรูปธรรมโดยจัดทำในลักษณะของ แผ่นป้ายสัญลักษณ์ ที่มีการวางแผนออกแบบ โดยการนำสัญลักษณ์ภาพมาใช้ร่วมกับแผ่นป้ายและคำนึงถึงการใช้งานอย่างมีมาตรฐาน เรียกว่า ระบบป้ายสัญลักษณ์ (Signage System) ระบบป้ายสัญลักษณ์ที่ดีจะต้องคำนึงถึงสภาพแวดล้อมเพื่อทำให้เกิดประสิทธิภาพในการใช้งาน

2.4.6 จุดมุ่งหมายของป้ายสัญลักษณ์

จุดมุ่งหมายของป้ายสัญลักษณ์ ควรพิจารณาจากประสิทธิภาพของส่วนที่เป็นสัญลักษณ์ที่ใช้เป็นส่วนประกอบสำคัญในการออกแบบป้ายสัญลักษณ์ คือ

1. เพื่อการสื่อสารที่ดูแล้วเกิดความเข้าใจได้ง่ายและชัดเจน โดยไม่ต้องอาศัยถ้อยคำ
2. เพื่อช่วยในการเรียนรู้ความหมายของสัญลักษณ์ ทำให้เกิดการจดจำ
3. เพื่อการใช้งาน โดยให้ดัดแปลงแก้ไขได้ง่ายเมื่อมีปัญหาทางการออกแบบ วัสดุ และกรรมวิธีการผลิต
4. เพื่อให้ได้รูปแบบที่สวยงาม โดยคำนึงถึงสภาพแวดล้อม สถาปัตยกรรม และวัฒนธรรม

2.4.7 วัตถุประสงค์ของป้ายสัญลักษณ์

การใช้เครื่องหมายภาพในลักษณะของป้ายสัญลักษณ์ มีวัตถุประสงค์คือ เพื่อถ่ายทอดข้อมูลข่าวสาร (Sign Transmit Information) ต้องสามารถเข้ากันได้ดีตามลักษณะหน้าที่และการใช้งาน และควรช่วยส่งเสริมสภาพสิ่งแวดล้อม จัดเป็นกลุ่มไว้ดังนี้

1. แจ้งข่าวสารบริเวณพื้นที่ว่าง (Information on Space Area)
  - 1.1 แนะนำเส้นทาง Guidances การแจ้งข่าวสารในบริเวณพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งซึ่งแสดงการจัดตำแหน่งของพื้นที่นั้นไว้ในที่เดียวกัน เพื่ออำนวยความสะดวก เช่น ป้ายแผนที่ ป้ายแผนผัง
  - 1.2 บอกทิศทาง Directional การแจ้งข่าวสารโดยใช้ลักษณะของเส้น เพื่อแสดงทิศทางและบอกจุดหมายปลายทาง เช่น ป้ายลูกศรบอกทิศทาง ป้ายบอกสถานีรถไฟ
  - 1.3 ระบุสถานที่ด้วยเครื่องหมาย Identifying การแจ้งข่าวโดยแสดงเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์ เป็นการระบุรายละเอียดที่สำคัญเฉพาะจุด เพื่อใช้เป็นจุดสังเกตไปสู่จุดหมายปลายทาง เช่น ป้ายบอกชื่อเมือง ตัวเลขถนน ป้ายแบ่งเขตสำหรับสถานที่ ป้ายหน้าประตู ป้ายโบราณสถาน
2. แจ้งข่าวสารให้ปฏิบัติตาม (Operational Information)
  - 2.1 ควบคุม บังคับ Control การควบคุมและเตือนภัยในที่สาธารณะ เพื่อให้เกิดระเบียบและความปลอดภัย เช่น ป้ายห้าม ป้ายเตือน ป้ายควบคุมทิศทาง
  - 2.2 อธิบายความ Explanations การชี้แจงความหมายและประชาสัมพันธ์ เพื่อส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจ เช่น ป้ายแนะนำวิธีการใช้ ป้ายอธิบายวิธีใช้ ป้ายตัวอย่างการใช้งาน

2.3 การเตือน ประกาศ Notices การแจ้งข่าวล่วงหน้าเกี่ยวกับเหตุการณ์ชั่วคราว ที่ไม่ใช่ป้ายถาวร เพื่อเตรียมการและเพื่อรับข่าวสารทันต่อเหตุการณ์ เช่น ป้ายประชาสัมพันธ์ ป้ายประกาศ ธง

3. โฆษณา (Advertisement) การแจ้งข้อมูลข่าวสารที่มุ่งให้เกิดการดึงดูดใจ ยอมรับ และจดจำได้ง่าย เพื่อประโยชน์ทางธุรกิจการค้า เช่น ป้ายโฆษณาบนหลังคาตึก ป้ายโฆษณาติดตั้งริมถนน

2.4.8 หน้าที่หลักของป้ายสัญลักษณ์

แบ่งตามประโยชน์ใช้สอยออกเป็น 4 ชนิด ดังนี้

1. บอกรหัสทาง Directional คือป้ายประเภทพื้นฐาน ได้แก่ ป้ายแผนที่ไปจนถึงป้ายชี้ทาง
2. ระบุชื่อ สถานที่ หรือสิ่งของ Identifying คือ ป้ายบอกชื่อและตำแหน่งของสถานที่หรือสิ่งของ ได้แก่ ป้ายชื่อเมือง ป้ายชื่อห้อง จนถึงป้ายเครื่องดับเพลิง
3. ให้ข้อมูลข่าวสาร Informational คือ ป้ายเพื่อบอกข้อมูลข่าวสารจนถึงการให้รายละเอียดถือเป็นส่วนตกแต่งของสถานที่ ได้แก่ ป้ายบอกข้อมูลของนิทรรศการ ป้ายประกาศ
4. ควบคุม หรือบังคับ Restrictive or Prohibitive คือ ป้ายเพื่อบอกข้อจำกัด ข้อห้าม ได้แก่ กฎข้อบังคับ ป้ายห้ามสูบบุหรี่ จนถึงป้ายเขตหวงห้าม

2.4.9 กลุ่มเป้าหมาย

การแจ้งข่าวสารของป้ายสัญลักษณ์ (Objects of Information) เป็นการแจ้งข้อมูลข่าวสารที่มุ่งตามวัตถุประสงค์ มีจุดมุ่งหมายเพื่อประโยชน์ใช้สอย และยังคงคำนึงถึงข้อจำกัดของผู้ใช้เพื่อความสะดวกปลอดภัยและทำให้เกิดความมีระเบียบเรียบร้อย แบ่งออกได้เป็น

1. คนเดินถนน (Pedestrian) ป้ายบนถนน บนทางเท้ามุ่งให้คนสัญจรไปมาสามารถเดินหรือยืนอ่านได้
2. ผู้ขับขี่จักรยาน (Bicyclists) ป้ายจราจรบนทางเท้า บนถนนหรือในสวน สาธารณะที่มุ่งให้ผู้ใช้จักรยานสามารถมองเห็นได้ชัดเจน
3. ผู้ขับขี่รถยนต์ (Automobile Drivers) ป้ายบนถนน ถนนหลวง ที่ออกแบบใช้งานโดยเฉพาะเพื่อมุ่งให้คนขับสามารถมองเห็น อ่านได้ชัดเจน และปฏิบัติตามได้ทันทีขณะขับขี่รถยนต์
4. คนพิการ ทูพพลภาพ (Physically Handicapped Person) ป้ายข้อมูลที่ออกแบบพิเศษเพื่อคนพิการโดยเฉพาะ

2.4.10 ประเภทของป้ายสัญลักษณ์

เครื่องหมายป้ายสัญลักษณ์ได้จัดแบ่งตามข้อมูล (Classification of Information) โดยคำนึงถึงสถานที่ใช้งานดังนี้

1. ป้ายสัญลักษณ์ในเมือง (Sign in Towns) เป็นป้ายชี้ทางภายในเมือง
2. ป้ายสัญลักษณ์แสดงตำแหน่งของแหล่งที่พักอาศัย (Housing Connected Sign) เป็นป้ายแสดงตำแหน่งที่พักอาศัย เขตชุมชนต่างๆ
3. ป้ายสัญลักษณ์ภายในสวนสาธารณะ (Signs in Parks) เป็นป้ายที่รวมถึงการดูแลรักษา การควบคุมและการจัดการในลักษณะที่เป็นแหล่งสาธารณะ
4. ป้ายสัญลักษณ์แสดงข้อมูลจราจร (Information on Traffic) เป็นป้ายสำหรับผู้ขับขี่รถยนต์ ถนน ป้ายสำหรับการคมนาคมขนส่งสาธารณะ

5. ป้ายสัญลักษณ์แสดงธุรกิจการค้า (Commercial/Business Signs) เป็นป้ายในเขตการค้าเพื่อแจ้งข่าว กิจกรรม ความเคลื่อนไหวทางธุรกิจ

6. ป้ายสัญลักษณ์บริการชุมชน (Signs for Public Facilities) เป็นป้ายจัดทำในเขตชุมชนเพื่ออำนวยความสะดวกทางสาธารณะให้แก่ส่วนรวม

7. ป้ายสัญลักษณ์แสดงลักษณะเด่นของสถานที่ ภูมิสัญลักษณ์ (Landmarks) เป็นป้ายสัญลักษณ์ เครื่องหมาย หรืออนุสาวรีย์ ประติมากรรมรูปสลัก แกะสลักในบริเวณพื้นที่หนึ่ง

2.4.11 ชนิดของป้ายสัญลักษณ์

ป้ายสัญลักษณ์ ควรคำนึงถึงการจำกัดความหมายของข้อมูล (Terminology) และการแบ่งขอบเขตของการให้บริการ (Message Area) โดยแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

1. Public Service การให้บริการสาธารณะ เกี่ยวกับการให้บริการ สิ่งอำนวยความสะดวกทางการคมนาคมขนส่ง
2. Concession การให้บริการธุรกิจเกี่ยวกับกิจกรรมทางธุรกิจ
3. Processing Activities กิจกรรมที่มีขั้นตอนเกี่ยวกับกิจกรรมสำคัญที่มีผู้โดยสารเข้ามาเกี่ยวข้อง
4. Regulations กฎระเบียบเกี่ยวกับกิจกรรมต้องห้าม

2.4.12 การใช้งานของป้ายสัญลักษณ์

ป้ายสัญลักษณ์เป็นส่วนหนึ่งของระบบนำทาง (Wayfinding System) เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายและคนสัญจรไปมาได้ไปถึงที่หมายอย่างสะดวกและปลอดภัย แบ่งเป็น 3 แนวทางดังนี้

1. คำนึงถึงสภาพแวดล้อมในเขตตัวเมือง (Urban Area) ป้ายสัญลักษณ์ที่ดีภายในเขตตัวเมือง จะต้องคำนึงถึงความโดดเด่นเมื่ออยู่ร่วมกับสภาพแวดล้อมของบริเวณนั้น รวมทั้งต้องแยกจากป้ายสัญลักษณ์อื่นๆ ที่แวดล้อมด้วย เช่น

- 1.1 กำหนดการติดตั้งใช้งานโดยให้มีระยะห่างจากพื้นดินเท่ากันทุกป้าย
- 1.2 กำหนดตำแหน่งที่สม่ำเสมอและติดตั้งด้านเดียวกันกับขอบถนน

2. มีรูปทรงที่โดดเด่น และมีเอกลักษณ์แตกต่างจากป้ายอื่น เช่น มีการใช้สีเพื่อให้เกิดการจดจำ

3. อ่านได้ง่าย เช่น

3.1 มีตำแหน่งป้ายที่ไม่สูงเกินไป ทำให้ผู้ขับขี่รถยนต์สามารถอ่านได้ และไม่ถูกบดบังเมื่อมีรถบรรทุกจอดอยู่

3.2 ตัวอักษรที่มีขนาดได้สัดส่วนกับระยะทาง และขนาดไม่ใหญ่จนผิดสัดส่วนเมื่อเทียบกับถนน

3.3 รูปแบบตัวอักษรที่ใช้เรียบง่าย ช่วยให้อ่านได้ง่าย

3.4 ข้อมูลไม่มากไปกว่า 3 ข้อมูล และใช้ถ้อยคำที่สั้นกระชับ ได้ใจความที่สุด

3.5 ระยะห่างของตัวอักษร หรือการเว้นช่องไฟ เว้นวรรคคำ และระยะห่างระหว่าง

บรรทัดอย่างเหมาะสม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.5 แนวความคิดการออกแบบสัญลักษณ์ภาพและป้ายสัญลักษณ์

กระบวนการออกแบบ Design Process คือ การวางแผน การกำหนดแนวทางการออกแบบเพื่อใช้เป็นหลักปฏิบัติ สามารถใช้ในการจัดระเบียบของสื่อป้ายสัญลักษณ์ ได้แก่ ป้ายสัญลักษณ์ที่ใช้ในเมืองซึ่งประกอบด้วย ป้ายระบุสถานที่ ป้ายบอกทิศทาง ป้ายข้อมูล จนถึงป้ายควบคุม ให้ใช้งานร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความยืดหยุ่นสามารถปรับใช้ในแต่ละสถานการณ์ เป็นการออกแบบเพื่อสร้างระบบสำหรับป้ายสัญลักษณ์ การออกแบบไม่ใช่งานศิลปะและไม่ถือเป็นวิทยาศาสตร์ แต่ต้องใช้ความสามารถดังกล่าวควบคู่กัน คือ ต้องใช้ปัญญา ความคิดสร้างสรรค์ การวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล และความรู้ในวิธีการผลิต ผลที่ได้จึงเป็น การสังเคราะห์ (Synthesis) ที่ออกมาเป็นป้ายและระบบป้ายสัญลักษณ์ ที่สามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะเดียวกันก็สามารถส่งเสริมสภาพแวดล้อมได้เป็นอย่างดี (เอื้อเอ็นดู ดิสกุล ณ อยุธยา. 2543 : 32)

2.5.1 หลักการออกแบบขั้นพื้นฐานของสัญลักษณ์ภาพ

การสื่อสารด้วยภาพ (Visual Communication) ทุกประเภทซึ่งรวมทั้งสัญลักษณ์ภาพ (Symbol Sign) ที่เป็นองค์ประกอบหลักในป้ายสัญลักษณ์ มีวิธีการศึกษาหาความหมายทางด้านอารมณ์ หรือความหมายที่เป็นนัย ในลักษณะของการแยกความหมายจากแนวคิดในการวิเคราะห์ความหมายแฝงอยู่ในการติดต่อสื่อสารซึ่งมีขั้นตอนการแสดงความหมายแบ่งเป็น 2 ชั้น คือ ระดับแรกเป็นระดับที่เกี่ยวข้องกับลักษณะความเป็นจริงตามธรรมชาติ คือความหมายนัยตรง เป็นความหมายที่เข้าใจตรงกันเป็นส่วนใหญ่ ระดับที่สอง เป็นการตีความหมายในระดับที่มีตัวแปรทางวัฒนธรรมเข้ามาเกี่ยวข้อง คือ การตีความหมายโดยนัยแฝงจากสิ่งที่มนุษย์ทำขึ้นและส่งผลกระทบต่อความรู้สึกนึกคิด

1. การตีความหมายโดยตรง Denotation สัญลักษณ์หนึ่งจะใช้ถ่ายทอดหรือหมายความถึงวัตถุหรือความจริงภายนอกตามสภาพที่เห็น เป็นการตีความหมายโดยตรงตามสามัญสำนึกและความหมายที่ปรากฏเด่นชัดของสัญลักษณ์ ตัวอย่างเช่น สัญลักษณ์จราจรที่เป็นภาพเส้นคดเคี้ยวหมายถึง ทางถนนที่ไม่ตรง

2. การตีความหมายโดยนัยแฝง Connotation เป็นการอธิบายถึงลักษณะของเหตุการณ์ที่สัญลักษณ์มีปฏิสัมพันธ์ด้วย การเกิดความหมายในชั้นที่สองมีอยู่ 3 ทาง คือ

ทางแรก การตีความหมายโดยนัยแฝงเมื่อสัญลักษณ์กระทบกับความรู้สึกหรืออารมณ์ของผู้ใช้สาร ถือเป็น การตีความหมายโดยนัยแฝงที่ขึ้นอยู่กับค่านิยมทางวัฒนธรรม มีบ่อยครั้งที่แสดงให้เห็นถึงภาพลักษณ์ เป็นภาพในใจ หรือภาพในความคิด (Image) มีความคลุมเครือไม่ชัดเจนเป็นเรื่องของความทรงจำ ตัวอย่างเช่น ภาพนางฟ้าที่มีลักษณะแตกต่างกันของชาวตะวันตกและตะวันออก

ทางที่สอง การตีความหมายโดยนัยแฝงที่ผ่านทางความเชื่อดั้งเดิม (Myth) หมายถึง เรื่องเล่าที่อธิบายหรือทำให้เข้าใจธรรมชาติ หรือความจริงโดยอาศัยวัฒนธรรม ซึ่งบางครั้งเป็นความเข้าใจในทางที่ผิด มีความเปลี่ยนแปลงไปได้อีกมากจนบางครั้งอาจเป็นไปอย่างรวดเร็วเพื่อสนองความต้องการและค่านิยมที่เปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรม ตัวอย่างเช่น

- การเกิดฟ้าแลบ เป็นเพราะรามสูรขว้างขวาน หรือเมฆลาล่อแก้วในไทย

- การเกิดฟ้าแลบ ในอาฟริกา หมายถึง ลางแห่งโชคร้าย

- การตบหัวไหล่พ่อแม่ เป็นการแสดงความรักของชาวตะวันตก

ทางที่สาม การที่วัตถุจะกลายเป็นสัญลักษณ์ (Symbol) เมื่อวัตถุนั้นให้ความหมายแทนสิ่งหนึ่งสิ่งใด (Symbolic) หรือแสดงถึงประเพณีนิยม ตัวอย่างเช่น

ธนบัตร หมายถึง เงินในสังคมปัจจุบันเท่านั้น

รถ Rolls Royce เป็นสัญลักษณ์ของความร่ำรวยและสถานภาพ

เนื่องจากการตีความหมายโดยนัยแฝงเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในระดับอัตวิสัย การตีความหมายโดยนัยแฝงมักจะถูกตีความเพียงแค่ความจริงที่ปรากฏ ในระดับการตีความหมายตรงนัยออกแบบจำเป็นต้องวิเคราะห์สัญลักษณ์ เพื่อหาวิธีการเลือกใช้สัญลักษณ์ที่มีประสิทธิภาพ และสร้างกรอบในการออกแบบที่จะไม่ทำให้เกิดการตีความผิดพลาดได้

กาญจนนา แก้วเทพ (2547 : 105-108) อธิบายว่า ทฤษฎีสัญญะวิทยา (Semiology) เป็นทฤษฎีที่ให้คำอธิบายเกี่ยวกับคำว่า "สัญญะ" คำว่า "Sign" ในภาษาอังกฤษมีรากศัพท์มาจากภาษากรีก ว่า "to semion"

สัญญะ หมายถึง สิ่งที่ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อให้มีความหมาย (Meaning) แทนของจริง ตัวจริง (Object) ในตัวบท (text) และในบริบท (Context) สิ่งที่น่ามาเป็นสัญญะนั้น อาจเป็นวัตถุ สิ่งของรูปภาพ หรืออื่นๆ แต่สัญญะที่เป็นที่รู้จักที่สุดคือ ภาษา Language

แนวคิดเกี่ยวกับ "สัญญะวิทยา" เริ่มต้นที่ De Saussure ผู้เป็นนักภาษาศาสตร์ชาวสวิส และ Charles Sanders Peirce นักภาษาศาสตร์ชาวอเมริกัน De Saussure เสนอว่า นอกเหนือจากภาษาแล้วมีระบบสัญญะรูปแบบอื่นๆ ที่สามารถจะแสดงความหมายและความคิดของผู้ส่งสารได้ เช่น สัญญานทหาร สัญญานจราจร ฯลฯ นั่นคือทุกสิ่งทุกอย่างที่สามารถสื่อความหมายได้ถือเป็นสัญญะ C. Peirce เสนอว่า เนื่องจากสัญญะหนึ่งจะมีองค์ประกอบ 2 ส่วนคือ ส่วนที่เป็นตัวหมาย (Signifier) และตัวหมายถึง (Signified) เช่น เมื่อเรายกมือขึ้นพนมมือระหว่างอก (Signifier) จะมีความหมายถึง การแสดงความเคารพ (Signified) นอกจากนี้ Charles Sanders Peirce ได้เสนอต่ออีกว่า ระยะเวลาห่างระหว่าง Signifier และ Signified มี Sign อีก 3 ประเภท เกิดขึ้น คือ

1. Icon หรือ "รูปเหมือน" เป็นเครื่องหมายที่มีรูปร่างลักษณะเหมือน (resemblance) หรือคล้ายกับของจริง หรือสิ่งที่มันบ่งบอก และเป็นสิ่งที่เข้าใจได้ง่าย ตัวอย่างเช่น ภาพถ่าย แผนที่ ภาพวาด ภาพบนป้ายจราจรที่เป็นรูปจำลองของรถยนต์หรือจักรยานยนต์ กระทั่งคำพูดบางคำที่เป็นการเล่นแบบเสียงธรรมชาติ

2. Index หรือ "ดัชนี" เป็นเครื่องหมายที่มีความเชื่อมโยงของจริงแบบเชิงสาเหตุ - ผลลัพธ์ (causal connection) เป็นเครื่องบ่งชี้ถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ตัวอย่างเช่น ควันไฟเป็นเครื่องบ่งชี้ว่ามีไฟไหม้

3. Symbol หรือ "สัญลักษณ์" เป็นเครื่องหมายที่แสดงถึงบางสิ่งบางอย่าง แต่มันไม่ได้คล้ายคลึงกับสิ่งที่มันบ่งชี้ความเชื่อมโยงระหว่างสัญลักษณ์กับของจริงที่มันอ้างอิงถึงนั้นไม่ได้เชื่อมโยงกันตามธรรมชาติแต่เป็นผลมาจากข้อตกลงของสังคม (social convention) และอาศัยการเรียนรู้ ตัวอย่างเช่น ภาษา เครื่องหมายจราจร และเครื่องหมายทางด้านคณิตศาสตร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2.7 แสดงประเภทของสัญลักษณ์ตามทัศนะของ Charles Sanders Peirce

ประเภทสัญลักษณ์ เกณฑ์พิจารณา	Icon	Index	Symbol
ความสัมพันธ์	มีความคล้ายคลึง (resemblance)	มีความเชื่อมโยงแบบ เชิงสาเหตุ - ผลลัพธ์ (causal connection)	ความเชื่อมโยง เกิดจากข้อตกลง (social convention)
ตัวอย่าง	ภาพถ่ายอนุสาวรีย์ รูปปั้น	ควันไฟ อาการของโรค	คำ ตัวเลข ชวเลข
กระบวนการถ่ายทอด ความหมาย	มองเห็นได้	ต้องคิดหาเหตุผล (figure out)	ต้องเรียนรู้

ที่มา : กาญจนา แก้วเทพ (2547 : 108)

การที่จะเปลี่ยนการใช้สัญลักษณ์จาก Icon มาเป็น Index หรือ Symbol ได้นั้น ต้องมีเงื่อนไขว่าภายในบริบทสังคมนั้นมีการรับรู้เกี่ยวกับเรื่องที่จะเปลี่ยนนั้นด้วย

จากแนวคิด ทฤษฎี Semiotics หรือ สัญลักษณ์วิทยา ที่ว่าด้วยเรื่อง สัญลักษณ์และสัญลักษณ์ (Theory of Sign and Symbol) มีระดับของการสื่อสารความหมายที่แตกต่างกันเป็น 3 ระดับดังนี้

1. The Semantic Dimension เกิดจาก ความสัมพันธ์ระหว่างสัญลักษณ์และสัญลักษณ์ภาพ (Sign and Symbols) กับความหมาย (Meaning) จึงเป็นการอ่านความหมายจากภาพโดยตรง มีหลักเกณฑ์ดังนี้

- 1.1 ประสิทธิภาพของการสื่อความหมายของสัญลักษณ์ภาพ
- 1.2 ความเข้าใจของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อความหมายของสัญลักษณ์ภาพ
- 1.3 ความแตกต่างในเรื่องของวัฒนธรรมที่จะมีผลต่อความเข้าใจสัญลักษณ์ ภาพ
- 1.4 ความแตกต่างในเรื่องของวัยที่จะมีผลต่อความเข้าใจสัญลักษณ์ภาพ
- 1.5 ความยาก - ง่ายที่จะมีผลต่อการเรียนรู้สัญลักษณ์ภาพ
- 1.6 สัญลักษณ์ภาพนั้นได้เป็นที่ยอมรับใช้งานอย่างแพร่หลายไปก่อนแล้ว
- 1.7 การใช้ส่วนที่ไม่สัมพันธ์กับการสื่อความหมายของสัญลักษณ์ภาพ

2. The Syntactic Dimension เกิดจากสัญลักษณ์ภาพหนึ่งสัมพันธ์กับอีกสัญลักษณ์ภาพ จึงเป็นการสื่อความสัมพันธ์ระหว่าง สัญลักษณ์ทางด้านการออกแบบและการใช้งาน จากภาพหนึ่งไปสู่อีกภาพหนึ่งอย่างต่อเนื่อง และจัดให้เป็นไปอย่างมีระเบียบเพื่อทำให้เกิดเอกภาพ มีหลักเกณฑ์ดังนี้

- 2.1 ลักษณะของสัญลักษณ์ภาพตามが見
- 2.2 ความสัมพันธ์กันระหว่างส่วนต่างๆ ของสัญลักษณ์ภาพ
- 2.3 ความสัมพันธ์กันระหว่างสัญลักษณ์ภาพหนึ่งกับสัญลักษณ์ภาพอื่นๆ เช่น โครงสร้างของสัญลักษณ์ภาพต้องมีความต่อเนื่องสม่ำเสมอ ในเรื่องของการใช้ ภาพและพื้นภาพ น้ำหนัก ภาพ

ลายเส้น การซ้อนภาพ ความโปร่งใสของภาพ การหมุนหรือกลับภาพ รูปและขนาดของภาพ สัดส่วน สี และลักษณะของพื้นผิว

ไม่ว่ากรณีใดก็ตาม ผู้ใช้จำเป็นต้องอ่านและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 2.4 ลำดับชั้นในการเป็นที่จดจำของสัญลักษณ์
- 2.5 การถ่ายทอดส่วนสำคัญที่สุดของสัญลักษณ์ภาพให้เป็นที่จดจำเป็นอย่างแรก

2.6 ความขัดแย้งในตัวสัญลักษณ์ภาพกับมาตรฐานหรือระเบียบแบบแผนที่ถูกใช้งานอยู่ก่อน

2.7 สัญลักษณ์ภาพและส่วนประกอบของสัญลักษณ์สามารถนำมาปรับให้เข้ากับระบบการใช้งาน และสามารถเข้ากับแนวความคิดแบบต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงและเกี่ยวข้องได้

3. The Pragmatic Dimension เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างสัญลักษณ์และสัญลักษณ์ภาพกับผู้ใช้ จึงเป็นการสื่อความหมายจากภาพ ไปยังผู้ใช้ มีหลักเกณฑ์ ดังนี้

- 3.1 การมองเห็นสัญลักษณ์ภาพของกลุ่มเป้าหมาย
- 3.2 ข้อจำกัดจาก ตำแหน่งมุมมอง และสิ่งต่างๆ ที่สร้างมลทัศน์
- 3.3 ระยะเวลาในการมองเห็นของสัญลักษณ์ภาพ
- 3.4 ความคงทนต่อการถูกทำลายและการเสื่อมสภาพของสัญลักษณ์ภาพ
- 3.5 การถอดแบบ เพื่อจำลองสัญลักษณ์ภาพ
- 3.6 การย่อ-ขยายสัญลักษณ์ภาพ

2.5.2 หลักเกณฑ์การออกแบบเครื่องหมายภาพและสัญลักษณ์ภาพ

เครื่องหมายภาพและสัญลักษณ์ภาพ เป็นการสื่อความหมายแทนการใช้คำพูดหรือประโยคยาวๆ เพื่อใช้ในป้ายสัญลักษณ์ หรือเพื่อใช้สร้างภาพลักษณ์ขององค์กรหรือหน่วยงาน จึงมีหลักการที่ใช้ได้ร่วมกัน ดังนี้

1. สื่อความหมายออกมาในทางบวก สัญลักษณ์ควรจะแสดงภาพลักษณ์ของบริษัท องค์กร และสถานที่ในทางที่ดีที่สุดและดึงดูดใจมากที่สุด
2. แสดงถึงความแปลกแตกต่าง สัญลักษณ์ที่จะสร้างเอกลักษณ์ได้นั้นต้องมีความแตกต่างจากคู่แข่ง และมีลักษณะเด่นของตนเองจึงจะเป็นที่รู้จักได้อย่างรวดเร็ว ทำให้เป็นที่จดจำและระลึกได้เป็นอย่างดี
3. มีจุดสนใจที่ชัดเจน ต้องมีจุดที่รวมสายตาหรือจุดที่ดึงดูดความสนใจได้อย่างชัดเจนมากที่สุด
4. มีความเป็นนามธรรมเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย สัญลักษณ์ต้องสามารถเป็นที่เข้าใจในระดับความคิดของกลุ่มเป้าหมายได้
5. การลด-ย่อสัญลักษณ์ที่ออกแบบ ต้องคำนึงถึงการนำไปใช้งานจริง และการย่อการขยาย ต้องไม่มีส่วนใดได้รับความเสียหายเมื่อนำไปใช้งาน
6. สีเดียว สัญลักษณ์ที่ดีควรออกแบบด้วยสีเดียว เพราะเป็นผลทางเศรษฐกิจในการนำไปใช้และสัญลักษณ์ที่ดีย่อมไม่พึ่งประสิทธิภาพของสีเพียงอย่างเดียว
7. พื้นที่ว่าง สัญลักษณ์ที่ดีย่อมต้องมีลักษณะพื้นที่ว่างที่เหมาะสมการใช้พื้นที่สีขาวหรือพื้นที่ว่างย่อมสามารถออกแบบให้เกิดความเข้าใจได้
8. น้ำหนัก สัญลักษณ์ที่ประสบความสำเร็จนั้นให้ความรู้สึกหนักอยู่ด้วย มีผลต่อการย่อขนาดเล็กน้อย เพราะจะให้ความรู้สึกตัดกันอย่างชัดเจนกับตัวหนังสือที่ประกอบ เครื่องหมายสัญลักษณ์ที่มีน้ำหนักเบา นั้นนอกจากจะทำให้รู้สึกอ่อนแอแล้วยังประสบความสำเร็จทางความรู้สึกน้อยกว่ามาก
9. การลื่นไหล บริเวณพื้นที่สีขาวหรือพื้นที่ว่างเนกาตีฟ ไม่ควรออกแบบเหมือนปิดตาย ควรมีการออกแบบให้เกิดความรู้สึกผ่านได้โดยสะดวก ไม่หยุดอยู่แค่นั้น

10. ทิศทาง ปัญหาที่สำคัญของการออกแบบสัญลักษณ์ที่ดี คือ ทิศทางของรูปทรงที่จะทำให้เกิดความรู้สึกน่าสนใจ มีข้อสรุปทั่วไป คือ ทิศทางที่ชี้ไปทางขวามือและข้างบนจะเป็นทิศที่มีผลต่อการมองเห็นมากกว่าทิศทางที่ชี้ไปทางซ้ายมือและลงล่าง

11. การผสมผสานของการออกแบบเครื่องหมาย ต้องกำหนดโครงสร้างในบริเวณพื้นที่ว่าง ให้มีความสัมพันธ์กัน โดยไม่เกิดความสับสนขึ้น

2.5.3 การออกแบบป้ายสัญลักษณ์

คุณสมบัติของป้ายสัญลักษณ์ที่ดี จะต้องมองเห็นได้ง่าย อ่านเข้าใจง่าย คือ ป้ายจะต้องมีความโดดเด่นแยกจากสภาพแวดล้อม และป้ายจะต้องสามารถทำให้ผู้มองเห็น สามารถอ่านเนื้อหาที่บรรจุอยู่ในป้ายได้อย่างครบถ้วน ตีความหมายได้อย่างถูกต้อง ไม่ทำให้เกิดความสับสนหลังจากการมองเห็นและการอ่านป้าย ดังนั้นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้ป้ายสัญลักษณ์มีประสิทธิภาพ แบ่งออกเป็น รูปร่างของป้าย วัสดุสำหรับป้าย สีของป้าย อักษรบนป้าย เครื่องหมายสัญลักษณ์ภาพ และการจัดวางบนแผ่นป้ายสัญลักษณ์

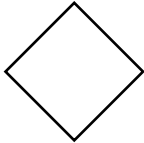
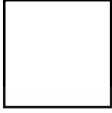
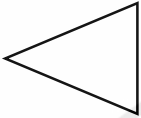

2.5.4 องค์ประกอบหลักของป้ายสัญลักษณ์

1. รูปร่าง มีผลต่อความรู้สึกในการตีความหมาย ดังเช่น ป้ายที่เป็นรูปร่างสี่เหลี่ยมจะให้ความรู้สึกที่มั่นคงแน่นอนหนา ทำให้เกิดความรู้สึกเชื่อมั่นกับผู้มอง เหมาะจะใช้เป็นป้ายชื่อหรือให้ข่าวสาร ป้ายที่เป็นรูปร่างกลม จะให้ความรู้สึกมั่นคงแต่สามารถเลื่อนไหลไปได้ เหมาะสำหรับป้ายที่เป็นข้อควรปฏิบัติต่างๆ ป้ายสามเหลี่ยมหรือขนมเปียกปูน ให้ความรู้สึกที่ไม่แน่นอน เหมาะสำหรับป้ายข้อห้าม ข้อควรระวัง ข้อฉุกเฉิน ส่วนป้ายที่มีรูปร่างอื่นๆ เหมาะสำหรับเป็นป้ายเฉพาะจะใช้สถานที่นั้น ซึ่งขึ้นอยู่กับกรออกแบบ ให้ความรู้สึกที่แตกต่างกันออกไปตามข้อจำกัดที่อาจเกิดจาก งบประมาณ หรือ เทคนิคการสร้าง เช่นป้ายสี่เหลี่ยมจะมีราคาถูกกว่าป้ายชนิดอื่น หรือข้อจำกัดจากการใช้งาน เช่นป้ายอิเล็กทรอนิกส์ อาจถูกจำกัดจากรูปร่างของหลอดไฟและอุปกรณ์ไฟฟ้า เป็นต้น ส่วนป้ายที่มีรูปร่างอื่นๆ เหมาะสำหรับเป็นป้ายเฉพาะสำหรับที่นั้นๆ และรูปร่างรูปทรงของป้ายที่เป็นไปตามมาตรฐานมีดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2.8 ตารางแสดงรูปร่างทรงมาตรฐานของป้ายสัญลักษณ์

รูปร่างรูปทรง	ลักษณะป้ายสัญลักษณ์	การใช้งาน
	ป้ายรูปแปดเหลี่ยม (Octagon Shape)	ใช้เฉพาะป้ายหยุด
	ป้ายรูปสามเหลี่ยมด้านเท่า (Equilateral Shape)	มุมชี้ลงใช้เฉพาะป้ายให้ทาง
	ป้ายรูปวงกลม (Round Shape)	ใช้เฉพาะป้ายบังคับ

ตารางที่ 2.8 (ต่อ)

	ป้ายรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสตั้งมุมขึ้น (Diamond Shape)	ใช้เฉพาะป้ายเตือน
	ป้ายสี่เหลี่ยมจัตุรัส (Square Shape)	ใช้เฉพาะป้ายแนะนำและป้ายเตือน
	ป้ายรูปสามเหลี่ยมหน้าจั่ว (Isosceles Triangle Shape)	มุมแหลมชี้ไปทางซ้าย ใช้เฉพาะป้ายเขตห้ามแซง
	ป้ายรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า (Rectangular Shape)	มีด้านยาวเป็นด้านตั้ง ใช้เฉพาะป้ายแนะนำสถานที่แหล่งท่องเที่ยว

ที่มา : กรมทางหลวงกระทรวงคมนาคม. เครื่องหมายควบคุมการจราจร. พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพฯ : สำนักอำนวยความปลอดภัย. กรมทางหลวง. 2547 : 4-5)

2. วัสดุ ในการสร้างป้ายมีการใช้วัสดุพื้นฐาน 3 อย่าง คือ ไม้ โลหะ และพลาสติก แต่ละอย่างมีความแตกต่างกันดังนี้

2.1 ไม้ ป้ายไม้เป็นที่นิยมใช้มาเป็นระยะเวลาอันยาวนานเนื่องจากป้ายจากไม้ เหมาะที่จะใช้งานกลางแจ้ง ให้ความรู้สึกที่เป็นธรรมชาติหรือใช้กับสภาพภายนอกที่มีแสงสว่างและป้ายไม้ยังใช้ได้ดีภายในอาคาร แต่ไม้จะมีความแข็งแรงทนทานน้อยกว่าโลหะ และพลาสติก

2.2 โลหะ ป้ายโลหะมีความแข็งแรงทนทานให้ความรู้สึกแน่นหนามั่นคงและมีความทันสมัย แต่โลหะมีปัญหาในการใช้งานอีกหลายประการ คือ เรื่องน้ำหนัก และปัญหาในเรื่องการสะท้อนแสง

2.3 พลาสติก ป้ายพลาสติกเป็นวัสดุที่เหมาะสมจะใช้กับหลอดไฟและระบบไฟฟ้าสามารถติดตั้งไฟไว้ด้านหลังหรือภายในกล่องพลาสติก สามารถเลือกได้หลายสีและมีน้ำหนักเบา ป้ายพลาสติกสามารถปรับใช้งานได้กว้างกว่าวัสดุอื่น ทั้งยังไม่มีปัญหาในเรื่องการมองเห็น

ตารางที่ 2.9 เทคนิคและการใช้งานวัสดุสำหรับป้ายสัญลักษณ์ภายนอก

วัสดุ	เทคนิค	การใช้งาน
Bronze brass (บรอนซ์ / ทองเหลือง)	Cast Letters Cutout Letters Supports Plaques	ตัวหล่อ ติดเป็นตัว ตัวเสริมโครงป้าย แผ่นป้ายโลหะ

ตารางที่ 2.9 (ต่อ)

Aluminium (อลูมิเนียม)	Cast Letters Cutout Letters Supports Plaques	ตัวหล่อ ติดเป็นตัว ตัวเสริมโครงป้าย แผ่นป้ายโลหะ
Stainless Steel (สแตนเลส)	Cutout Letters Panels Supports	ติดเป็นตัว พื้นป้ายโลหะ ตัวเสริมโครงป้าย
Steel / Zinc (เหล็ก / สังกะสี)	Cutout Letters Panels Supports	ติดเป็นตัว พื้นป้ายโลหะ ตัวเสริมโครงป้าย
Marble (หินอ่อน) Granite (แกรนิต) Limestone (หินปูน) Concrete (คอนกรีต)	Carved Letters (Cut in /Projecting) Sand-Blasted Letter Panels Sign /Sign Bases Cast Letters	ตัวอักษรสลัก แบบนูนต่ำ นูนสูง ขัดทราย พื้นป้าย ป้าย / ฐานป้าย ตัวหล่อ
Solid Wood (ไม้เนื้อแข็ง) Exterior Plywood (ไม้อัดภายนอก)	Plaques Supports Plaques	แผ่นป้ายไม้ ตัวเสริมโครงป้าย แผ่นป้ายไม้
Glass (กระจก) Transparent (กระจกใส) Opaque (กระจกทึบ) Glare/Non Glare (สะท้อน/ไม่สะท้อน)	Chip Ground Silk Screen Letter Sand-Blasted Acid Etched Panels	ตัดเป็นชิ้น บด ตัวซิลค์สกรีน ขัดทราย กัดกรด พื้นป้าย
Acrylic / Plexiglas (อะคริลิก)	Illuminated Panels	พื้นป้ายให้แสง
Fiberglass (ไฟเบอร์กลาส)	Hand Lay-Up Production Mold	แต่งด้วยมือ

ที่มา : เอื้อเอ็นดู ดิศกุล ณ อยุธยา (2543 : 109-110)

การออกแบบทั่ว ๆ ไป โดยเฉพาะทางด้านผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมนั้นออกแบบต้องพิจารณา
ด้านต่าง ๆ ดังนี้ (อุดมศักดิ์ สาริบุตร. 2549 : 10)

- เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนหน้าที่ใช้สอย (Function) การศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาติให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้ง
- ความปลอดภัย (Safety) และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้
  - ความแข็งแรง ทนทาน (Durability)
  - ความประหยัด (Economic)

- วัสดุ (Material)
- โครงสร้าง (Construction)
- ความสะดวกสบายในการใช้งาน (Ergonomic)
- ความสวยงาม (Aesthetic)
- มีลักษณะเฉพาะ (Personality)
- กรรมวิธีการผลิต (Production)
- การซ่อมบำรุงรักษา (Easy of Maintenance)
- การขนส่ง (Transportation)

การดูแลรักษา การเลือกใช้วัสดุควรคำนึงถึง ความแข็งแรงและทนทานดูแลรักษาได้ง่าย จัดสร้างและผลิตด้วยวิธีที่ไม่ซับซ้อน เพื่อช่วยในการลดค่าใช้จ่าย เช่น

- ไม้ หิน วัสดุธรรมชาติ จะดูแลรักษาได้ง่ายและควรทำความสะอาดตามเวลาที่กำหนด
- โลหะ ควรต้องทำความสะอาดและขัดมันพื้นผิวอย่างสม่ำเสมอ

การเลือกใช้กรรมวิธีการผลิตที่ช่วยลดขั้นตอนการดูแลรักษา เช่น วิธีปิดทับบนผิวหน้าแผ่นป้ายโดยการซ้อนทับด้วยแผ่นพลาสติก จะทำความสะอาดได้ง่าย

- ป้ายโลหะกักรัดที่ใช้วิธีปิดทับบนผิวหน้าป้ายด้วยแผ่นพลาสติก (Plexiglas) จะทำความสะอาดได้ง่าย

3. สี

3.1 ทฤษฎีสีของโคบายาชิ Shigenobu Kobayashi นักออกแบบชาวญี่ปุ่นจากหนังสือ Kobayashi (Color Image Scale, 1991) เป็นทฤษฎีที่ค้นคว้าเกี่ยวกับสุนทรียภาพของสี โดยใช้วิธีการหาตำแหน่งเฉพาะของสีที่ปรากฏในวัตถุที่ต้องการหา จากการเดินทางของโคบายาชิไปยังสถานที่ต่างๆ ทั่วโลก เป็นระยะเวลาถึง 15 ปี เพื่อทำการศึกษารวบรวม อารมณ์ ความรู้สึกของสี ในสถานที่ต่างๆ ที่แตกต่างกันทางวัฒนธรรม ความเชื่อ สภาพภูมิอากาศ จนกระทั่งได้ Word Image Scale สำหรับรวบรวมคำศัพท์ที่สามารถสื่อความหมายด้านอารมณ์ ความรู้สึก จำนวน 180 คำ แล้วทำการจัดกลุ่มคำศัพท์ตามความหมายด้านอารมณ์ ความรู้สึกที่มีความหมายอยู่ในกลุ่มเดียวกัน และได้ Five-Color Image Scale ที่นำคำศัพท์ที่สื่อความหมายด้านอารมณ์ ความรู้สึก มากำหนดตำแหน่งเฉพาะของสีที่ปรากฏในวัตถุให้ตรงกับอารมณ์ ความรู้สึกตามที่ต้องการหา

ตารางที่ 2.10 แสดงบุคลิกภาพการสื่อสารจากทฤษฎี Image Scale ของ Shigenobu Kobayashi

หมวดหลัก	บุคลิกภาพการสื่อสาร	
Pretty	Cute (น่ารักน่าเอ็นดู)	Childlike (เหมือนเด็กน่าเอ็นดู)
	Pretty (สวยน่ารักกระจุกกระจิม)	Sweet (อ่อนหวาน)
Casual	Amusing (รื่นรมย์เพลิดเพลิน)	Bright (สว่างสดใส)
	Casual (สบายๆไม่มีกฎเกณฑ์)	Cheerful (ชื่นบาน น่ายินดี)
	Colorful (มีสีสัน)	Dazzling (เตะตาเลลานตา)
	Delicious (อร่อยชื่นใจจับใจ)	Enjoyable (สนุกสนาน)
	Festive (น่าเฉลิมฉลองรื่นเริง)	Flamboyant (ฟูฟ่า)
	Friendly (ดูเป็นมิตร)	Happy (ปิติยินดี)
Merry (สนุกสนานร่าเริง)	Showy (ซึ้อ่ฉูดฉาดชอบแสดงออก)	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้เพื่อใช้ในการศึกษาเท่านั้น ไม่ควรนำเอกสารนี้ไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์

ตารางที่ 2.10 (ต่อ)

หมวดหลัก	บุคลิกภาพการสื่อสาร	
Dynamic	Active (แคล่วคล่องว่องไว) Dynamic (มีการเคลื่อนไหว ไม่นิ่ง) Fiery (ดุเดือดเผ็ดมัน) Hot (ร้อนเผ็ด) Lively (มีชีวิตชีวา) Striking (สะดุดตา) Aqueous (ดูเกี่ยวกับน้ำ) Intrepid (กล้าหาญทรหด)	Bold (เด่นชัด อาจหาญ) Dynamic and Active (เคลื่อนไหว กระฉับกระเฉง) Forceful (เต็มไปด้วยกำลัง) Intense (จัดๆแรงกล้า) Provocative (ดูถูกดูเหยียดทำทายนวนิยม เก๋าๆ) Vigorous (อย่างแข็งขันกระปรี้กระเปร่า)
Gorgeous	Abundant (มากมายล้นเหลือ) Aromatic (ดูมีกลิ่นหอม) Decorative (ประดับประดา) Fascinating (ดูมีเสน่ห์ งดงาม) Gorgeous (เลิศเลอ) Mature (รอบคอบ เป็นผู้ใหญ่) Rich (ร่ำรวย) Grand (โอ้อ่า ยิ่งใหญ่ อลังการ)	Alluring (เข้ายวน) Brilliant (ดูหลักแหลม) Extravagant (ฟุ่มเฟือย เกินจำเป็น) Glossy (เป็นมันเงา) Luxurious (ฟุ่มเฟือย หูหรา) Mellow (สุกฉ่ำ อุดมสมบูรณ์) Substantial (จับต้องได้มีหลักฐาน)
Ethnic	Ethnic (ดูเป็นชนเผ่า) Untamed (ไม่อ่อนน้อม)	Robust (มีวินัย เอาการเอางาน) Wild (ดูป่าเถื่อน)
Romantic	Agreeable to Touch (น่าสัมผัส) Charming (มีเสน่ห์ ดูน่าหลงใหล) Innocent (ซื่อ ไร้เดียงสา) Soft (นุ่ม) Sweet and Dreamy (อ่อนหวาน ชวนฝัน)	Amiable (น่ารักใคร่) Dreamy (งดงามเหมือนในฝัน) Romantic (ชวนฝัน) Supple (อ่อนแอ ปวกเปียก)
Natural	Citrus (ดูเป็นผลไม้รสเปรี้ยว) Dry (แห้งแล้ง) Fresh (ดูสดชื่น) Gentle (สุภาพนุ่มนวล) Healthy (ถูกหลักอนามัย ดูสุขภาพดี) Lighthearted (ชวนหัว สบายๆ) Natural (ดูเป็นธรรมชาติ) Open (เปิดเผย ตรงไปตรงมา) Plain (เรียบๆ) Restful (พักอย่างสงบ) Smooth (ราบรื่น) Sweet-Sour (เปรี้ยวๆ หวานๆ)	Domestic (ดูเป็นพื้นถิ่น) Free (อิสระ ตามใจอยาก) Generous (ใจคอกว้างขวาง) Gentle and Elegant (สุภาพและโอ้อ่า) Intimate (ใกล้ชิด เป็นของตัวเอง) Mild (อ่อนๆ) Nostalgic (ระลึกถึงความหลัง) Peaceful (ดูสงบ สบาย) Pleasant (พึงพอใจ) Simple and Appealing Simple (เรียบและดึงดูด) Sunny (เบิกบาน ผ่องใส)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่ควรเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต

ตารางที่ 2.10 (ต่อ)

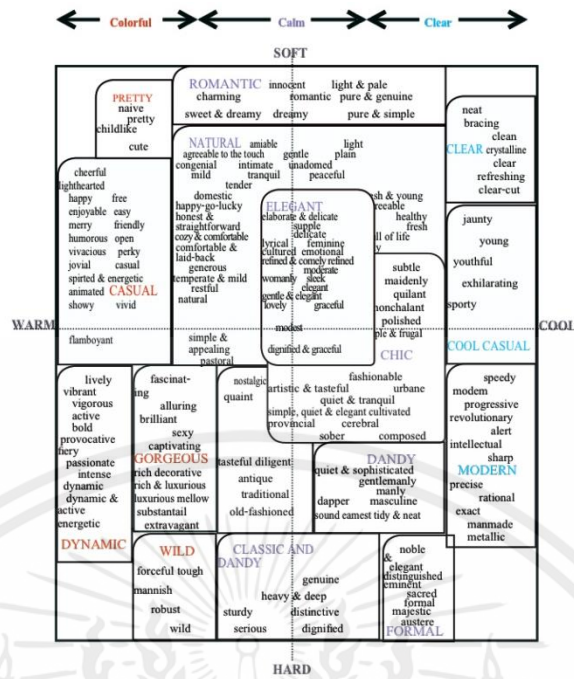
หมวดหลัก	บุคลิกภาพการสื่อสาร	
Natural	Wholesome (เป็นประโยชน์ต่อร่างกาย สะอาด บริสุทธิ์)	Tranquil (สงบนิ่ง เยือกเย็น) Pastoral (กว้างขวาง ชวนนึกถึงท้องทุ่ง)
Elegant	Calm (สงบนิ่ง) Delicate (ประณีต บรรจง) Emotional (สะท้อนอารมณ์) Feminine (ดูเป็นหญิง อ่อนหวาน) Sedate (สงบ ใจเย็น) Subtle (มีเล่ห์เหลี่ยม) Graceful (สง่างาม นุ่มนวล) Mysterious (ลึกลับ น่าค้นหา) Noble (ดูสูงส่งมีเกียรติ) Polished (เป็นมันเงา)	Cultured (มีวัฒนธรรม) Elegant (สะอาดสะอ้าน สวยแบบผู้ดี) Fashionable (ทันสมัย กำลังเป็นที่นิยม) Refined (สละสลวย ประณีต) Sleek (โก้ เพริ้ว ฉะฉาน) Tender (นุ่มนวล เบาๆ) Interesting (น่าสนใจ) Pure and Elegant (บริสุทธิ์และโอ้อ่า)
Chic	Chic (เก๋ เท่ ทันสมัยแบบผู้ดี) Modest (สงบเสถียร เยียมเนื้อเยียมตัว) Quiet (เงียบสงบ) Quiet and Simple (เงียบ เรียบง่าย) Stylish (มีท่า มีสไตล์)	Japanese (ดูเป็นญี่ปุ่น) Noble and Elegant (สูงส่ง่า ทรงเกียรติ) Simple (เรียบง่าย) Sober (สุขุม)
Classic	Classic (ได้รับความนิยมาโดยตลอด) Conservative (หัวเก่า อนุรักษ์นิยม) Heavy and Deep (หนักและเข้ม) Provincial (ดูเป็นชนบท ต่างจังหวัด) Traditional (ประเพณีนิยม)	Complex (ซับซ้อน) Elaborate (ประณีตบรรจง) Old-Fashioned (ล้าสมัย เขย) Rustic (ดูหยาบๆ ไม่สละสลวย) Sturdy (แข็งแรง ทนทาน) Tasteful (มีรสนชาติ มีรสนิยม)
Dandy	Aristocratic (ดูเป็นชั้นสูง) Dapper (กะทัดรัด กระฉับกระเฉง) Eminent (เด่น มีชื่อเสียง) Practical (ดูเหมาะสมที่จะใช้งาน) Serious (เอาจริงเอาจัง) Strong and Robust (แข็งแรง ทนทาน)	BITTER Bitter (มีรสขม) DILIGENT Diligent (ขยันขันแข็ง) Placid (สงบ เรียบนิ่ง) Quiet and Sophisticated (เงียบ และโก้เป็นชาวกรุง) Sound (ไพเราะ กังวาน) Subtle and Mysterious (มีเล่ห์เหลี่ยมลึกลับ น่าค้นหา)
Formal	Authoritative (เชี่ยวชาญ น่าเชื่อถือ) <small>งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น</small> Earnest (เอาจริงเอาจัง) <small>ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้าม</small> Majestic (สง่าผ่าเผย ตระหง่าน) Solemn (ถ่มึงทึง)	Dignified (มีเกียรติยศ ดูภูมิฐาน) Formal (ดูเป็นทางการ) <small>โยชน์ด้านการค้า</small> Precious (ดูมีค่า) <small>ั้งที่มีการนำไปใช้</small> Proper (ดูทำตัวเหมาะสม) Sublime (เลิศเลอ น่าทึ่ง)

ตารางที่ 2.10 (ต่อ)

หมวดหลัก	บุคลิกภาพการสื่อสาร	
Clear	Clean (ดูสะอาด) Clear (ชัดเจน โปร่งใส ไม่มีข้อสงสัย) DEWY (ชุ่มฉ่ำ) Light (สดใส สว่าง เปล่งปลั่ง) Neat (เนียบ เรียบร้อยไร้ที่ติ) Pure and Simple (บริสุทธิ์และเรียบง่าย) Simple (เรียบง่าย)	Clean and Fresh (ดูสะอาดและสดชื่น) Crystalline (ดูใสเหมือนแก้ว) Fresh and Young (ดูสดชื่นเป็นหนุ่มเป็นสาว) Pure (บริสุทธิ์) Refreshing (สดชื่น สบาย ผ่อนคลาย)
Cool-Casual	Agile (กระฉับกระเฉง) Speedy (รวดเร็ว) Steady (มั่นคง หนักแน่น) Young (ดูเป็นหนุ่มเป็นสาว)	Smart (ฉลาด โกะโก้ ผึ่งผาย) Sporty (คล่องแบบนักกีฬา) Western (ดูเป็นชาวตะวันตก) Youthful (ดูเด็ก ดูอ่อนเยาว์)
Modern	Composed (ดูใจเย็น) Distinguished (มีชื่อเสียงเป็นที่จดจำ) Intellectual (ดูมีสติปัญญา) Metallic (ดูเป็นโลหะ มันวาว) Precise (พิถีพิถัน เฉียบขาด) Rational (ดูสมเหตุสมผล) Urban (ผู้ดี เก๋ อย่างชาวกรุง)	Cultivated (ได้รับการอบรม) Exact (ถูกต้อง แน่นนอน) Masculine (ดูเป็นผู้ชาย สุขุมหนักแน่น) Modern (ทันสมัย หัวใหม่) Progressive (หัวก้าวหน้าคนหัวใหม่) Sharp (เฉียบแหลม)

Word Image Scale เป็นรูปที่โคบายาชิทำการรวบรวมคำศัพท์ที่สามารถสื่อความหมายด้านอารมณ์ ความรู้สึก จำนวน 180 คำ แล้วทำการจัดกลุ่มคำศัพท์ตามความหมายด้านอารมณ์ ความรู้สึกที่มีความหมายอยู่ในกลุ่มเดียวกัน

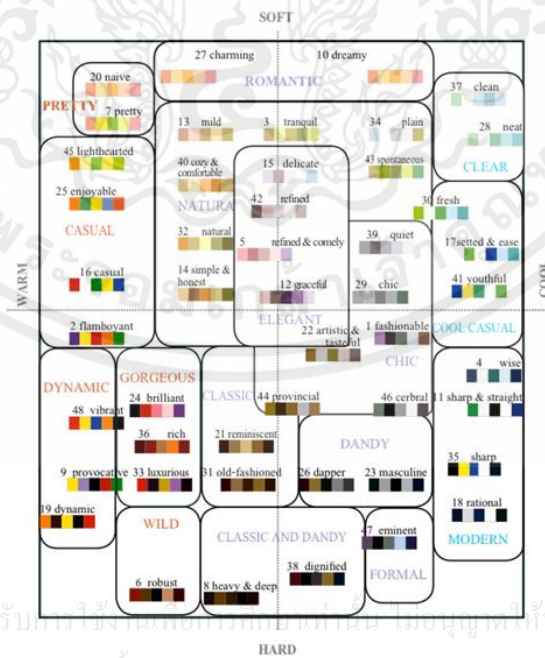
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.52 Word Image Scale

ที่มา : Shigenobu kobayashi. 1998 : 11

Five-Color Image Scale เป็นรูปที่ได้จากการนำคำศัพท์ที่สื่อความหมายด้านอารมณ์ความรู้สึก 108 คำ มาทำการจัดกลุ่มคำศัพท์ จากนั้นทำการกำหนดตำแหน่งเฉพาะของสีที่ปรากฏในวัตถุที่ต้องการหา

ภาพที่ 2.53 Five-Color Image Scale

ที่มา : Shigenobu kobayashi. 1998 : 15

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ในงานเพื่อการวิจัยเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีสีของโคบายาชิ มาเชื่อมโยงกับการวิเคราะห์หาสีที่เป็นอัตลักษณ์ของพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า เพื่อให้ได้สีอัตลักษณ์มาใช้ออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อม อย่างเหมาะสม

3.2 สีไทย หากพูดถึงสีไทยแล้วหลายคนอาจนึกถึงงานศิลปะไทยอย่างจิตรกรรมฝาผนัง หัวโขน หรือลายผ้าไทย แต่น้อยคนนักที่จะนึกถึงตัว “เนื้อสี” ของสีไทยอย่างจริงจัง สีไทยจึงนำมาใช้อยู่ในวงจำกัดจนอาจลดทอนความรู้ที่มีมายาวนานนี้ให้สูญหายไป ความจริงแล้วตัวเนื้อสีของไทยนั้นมิใช่มีเสน่ห์และมีเอกลักษณ์มาก ทั้งยังมีชื่อเรียกเฉพาะและมีเรื่องราวความเป็นมาเก่าแก่ จากงานวิจัยของอาจารย์ไพโรจน์ พิทยเมธี สีที่ค้นพบในกระบวนการวิจัยมีมากกว่า 200 สี ชื่อสีที่มีที่มาจากเก่าแก่ที่สุดสืบค้นได้จากหนังสือสัพพะ พะจะ นะ พาสา ไท พจนานุกรมสีภาษา เรียบเรียงโดยบาทหลวงปลัดเลอแก้ว ชาวฝรั่งเศส ทั้งยังมีหลักฐานการใช้สีไทยว่ามีส่วนผสมจากแร่ธาตุและพืชตามธรรมชาติมาแต่โบราณ พบหลักฐานหลายประการที่ระบุว่าประเทศไทยมีสีใช้เป็นของตนเองมานาน ในบันทึกยังบอกอีกว่าเรามีความเชื่อและวัฒนธรรมเรื่องสีด้วย

สีไทย มีรากเหง้าที่สามารถสืบค้นได้ถึงในสมัยกรุงศรีอยุธยา ข้อมูลจากการสืบค้นของอาจารย์ไพโรจน์ พิทยเมธี ระบุว่าอย่างน้อยๆ เมื่อ 100 กว่าปีก่อนโดยเอกสารของฝรั่งเศสระบุว่า สีสังเคราะห์ในยุคแรกๆ ที่เข้ามาในเมืองไทยคือสี “ปรัสเซียนบลู” ในสมัยรัชกาลที่ 4 เป็นสีน้ำเงินเข้มที่ช่างไทยนิยมใช้ในงานจิตรกรรมฝาผนังและใช้ย้อมผ้า พอถึงสมัยรัชกาลที่ 5 ความนิยมก็เปลี่ยนจากสีปรัสเซียนบลูมาเป็น “อัลตรามารีน” หรือที่ช่างไทยเรียกว่า “ครามฝรั่ง” เป็นสีฟ้าสด สังเคราะห์ขึ้นเป็นครั้งแรกในโลกเมื่อปี พ.ศ. 2373 หลังจากนั้นสีสังเคราะห์นานาสีก็โหมเข้าสู่ตลาดเพราะให้สีสันที่สดใสและใช้งานง่าย

จนชื่อเรียกสีไทยรวมทั้งการปรุงสีแทบหายไปจากความทรงจำจะเหลืออยู่ก็เป็นความรู้เฉพาะตัวในครุช่าง ซึ่งมักเปิดเผยในหมู่ลูกศิษย์และลูกหลานใกล้ชิดซิดทุกวันนี้ยังมีการใช้สีไทยในการทำงานศิลปะแนวอนุรักษ์แต่ไม่พบในงานออกแบบร่วมสมัยศิลปะรุ่นใหม่จึงไม่รู้จักโครงสีไทย สัดส่วนการใช้งานเพื่อออกแบบ เพราะขาดแหล่งอ้างอิงที่ชัดเจนและเป็นมาตรฐานชื่อสีไทย

สีไทยโทนจากการวิเคราะห์ในวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอกมหาวิทยาลัยศิลปากรเรื่อง “การสร้างประสบการณ์สุนทรีย์จากสีไทย” ของอาจารย์ไพโรจน์ พิทยเมธี ได้ค้นพบชื่อสีไทยและทดสอบค่าสีโดยกำหนดตามค่า CMYK จำนวน 156 สี

สีไทยเป็นความงามที่แตกต่าง มีเรื่องมีราว มีเรื่องเล่า ความเป็นมาเป็นไปของสีไทย เจด สีของสีไทย มีรากฐานที่เด่นชัดและน่าสนใจมาจากความเชื่อความศรัทธาเช่น การใช้ชื่อสี “สีแดง ชาด” เพื่อแสดงความศักดิ์สิทธิ์แสดงบรรยากาศของสวรรค์ เพราะสีแดงหมายถึงสีแห่งสวรรค์ จึงมัก ใช้ในโบสถ์ อีกหนึ่งในเสน่ห์ที่แสดงถึงความเป็นอัตลักษณ์ของสีไทยที่ต่างจากสีสำเร็จรูป สีไทยงาม อย่างแตกต่าง อีกทั้งวัสดุที่ใช้ในการปรุง ใช้วัสดุจากธรรมชาติ เปลือกไม้ แร่ธาตุ พืช ฯลฯ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.54 สีไทยโทน ระบบ C M Y K จำนวน 156 สี
ที่มา : <https://www.bundanthai.com/th/news/30> [Online]

3.3 สีในเชิงจิตวิทยา สีมักมีผลต่ออารมณ์และการรับรู้ของมนุษย์ ซึ่งมีความเคยชินกับการตีความหมายของสีอยู่แล้ว เช่น สีแดง มักใช้กับป้ายเตือน การใช้สีจึงมีประโยชน์มากกับการสร้างป้ายสัญลักษณ์ การใช้คู่สีต่างๆ มีผลต่อการรับรู้ทางสายตา จากการศึกษาเรื่องการอ่านป้ายบนสีต่างๆ สรุปได้ว่าสิ่งสำคัญที่สุด คือ การตัดกันระหว่างสีพื้นและสีของตัวอักษร รายชื่อคู่สีที่มีประสิทธิภาพในการใช้งาน จัดลำดับจากคู่สีที่เห็นและอ่านได้ง่ายที่สุดไปตามลำดับที่อ่านยากขึ้น ดังนี้

ตารางที่ 2.11 ตารางคู่สีที่เห็นและอ่านง่ายไปจนถึงอ่านยากที่สุด

1. ดำบนเหลือง	9. ขาวบนน้ำตาล
2. ดำบนขาว	10. น้ำตาลบนเหลือง
3. เหลืองบนดำ	11. น้ำตาลบนขาว
4. ขาวบนน้ำเงิน	12. เหลืองบนน้ำตาล
5. เหลืองบนน้ำเงิน	13. แดงบนขาว
6. เขียวบนขาว	12. เหลืองบนน้ำตาล
7. น้ำเงินบนเหลือง	15. แดงบนเหลือง
8. ขาวบนเขียว	16. ขาวบนแดง

คูสีที่ไม่แนะนำให้ใช้ในป้ายสัญลักษณ์ คือ ส้มบนขาว และดำบนม่วง ความชัดเจนของสีจึงมีความสำคัญต่อการใช้กับรูป ภาพถ่าย หรืออื่นๆที่จะอยู่บนป้ายที่ต้องมองจากระยะไกล การตัดกันของสีช่วยเพิ่มความชัดเจนและเป็นสิ่งสำคัญที่มีผลต่อการสื่อสารของป้าย นอกจากนั้นการแปลความหมายมีผลในทางจิตวิทยา (Eiseman. 2000 : 62-63) ดังนี้

สีแดง	ทำให้เกิดความรู้สึก ชัดเจน รวดเร็ว แข็งแกร่งมีพลัง และมีประสิทธิภาพ ผลกระทบทางจิตวิทยา เป็นสีที่กระตุ้นประสาทตา และดึงดูดความสนใจจากผู้ที่พบเห็นได้มากที่สุด แต่จะทำให้เมื่อยตาได้ง่าย
สีเหลือง	ทำให้เกิดความรู้สึก ความอบอุ่น มิตรภาพ ความสนุกสนาน ผลกระทบทางจิตวิทยา เป็นสีที่ไวต่อการมองของมนุษย์ และเมื่ออยู่ใกล้กับสีอื่น จะเปล่งพลังข่มสีเหล่านั้น
สีเขียว	ทำให้เกิดความรู้สึก สงบ ร่มเย็น มีชีวิตชีวา สดชื่น อุดมสมบูรณ์ ผลกระทบทางจิตวิทยา เป็นสีที่ทำให้ประสาทตาและกล้ามเนื้อ ผ่อนคลายจากความตึงเครียด เป็นสีที่ทำให้เกิดความรู้สึกพักผ่อนได้มากที่สุด
สีน้ำเงิน	ทำให้เกิดความรู้สึก สงบ เรียบร้อย มั่นคง เจียบ ผลกระทบทางจิตวิทยา เป็นสีที่ทำให้เกิดความรู้สึกเป็นระเบียบ
สีม่วง	ทำให้เกิดความรู้สึก เร้นลับ สูงส่ง หูหრა มีอำนาจ ผลกระทบทางจิตวิทยา เป็นสีที่ทำให้เกิดความรู้สึกถึงความสำคัญ
สีขาว	ทำให้เกิดความรู้สึก ความบริสุทธิ์ ความสงบเรียบง่าย ผลกระทบทางจิตวิทยา เป็นสีที่ไม่ก่อให้เกิดความรำคาญหรือเกิดข้อโต้แย้งใดๆ ถ้าใช้กับป้ายสัญลักษณ์ทำให้เกิดความสะอาดเรียบร้อย
สีดำ	ทำให้เกิดความรู้สึก แข็งแกร่ง หนักแน่น สุขุม ผลกระทบทางจิตวิทยา เป็นสีที่เป็นตัวแทนของความเคร่งเครียด มีพิธีรีตอง เมื่อใช้คู่กับสีอื่นจะช่วยส่งเสริมให้สีอื่นเด่นชัดขึ้น

ทั้งนี้การใช้สีที่แตกต่างในเรื่องค่าน้ำหนัก (Value) วรรณะ (Tone) และพื้นที่การใช้สีจะก่อให้เกิดการรับรู้ที่เปลี่ยนไป รวมถึงอายุและเพศอาจมีผลต่อการรับรู้ที่เปลี่ยนไป คนมีอายุชอบสีน้ำเงิน ผู้ชายชอบโทนสีเข้ม และผู้หญิงชอบโทนสีสว่างสดใส

4. ตัวอักษร ตัวอักษรรวมถึงรายละเอียดของตัวอักษรบนป้ายสัญลักษณ์มีความสำคัญในการถ่ายทอดข้อความไปสู่คนอ่าน มีหลักการ ดังนี้

4.1 รูปแบบของตัวอักษร มีหลายรูปแบบให้เลือกและแต่ละแบบให้ความรู้สึกที่ต่างออกไป และอ่านได้ยากง่ายต่างกัน ตัวอักษรแบบเรียบง่ายที่ดูธรรมดาจะอ่านง่ายที่สุด

4.2 ความหนาบางของตัวอักษร ความหนาของตัวอักษรจะช่วยเน้นย้ำข้อความที่สำคัญมากกว่าตัวอักษรที่บางกว่า

4.3 การใช้ตัวอักษร ที่เป็นตัวพิมพ์ใหญ่ในภาษาอังกฤษ เหมือนกับการใช้ความหนาบางของตัวอักษร เพื่อเน้นความสำคัญมากกว่าตัวพิมพ์เล็ก และการใช้ตัวพิมพ์ใหญ่ร่วมกับตัวพิมพ์เล็กจะทำให้อ่านได้ง่ายขึ้น

4.4 ระยะความห่าง ของช่องไฟระหว่างตัวอักษร ทำให้เกิดความยากง่ายที่ต่างกัน และยังให้ความรู้สึกที่ต่างกันด้วย การใช้ช่องไฟห่างจะให้ความรู้สึกสบาย ผ่อนคลายกว่าการใช้ช่องไฟแคบที่จะทำให้รู้สึกทึบและแน่น

4.5 รูปร่างของตัวอักษร ทำให้เกิดความรู้สึกที่แตกต่างกัน รูปร่างสามเหลี่ยม ความแหลมจะให้ความรู้สึกถึงพลังและความรวดเร็ว ตัวกลมให้ความรู้สึกนุ่มนวล ตัวแหลมให้ความรู้สึกรุนแรงก้าวร้าว ตัวกลมให้ความรู้สึกเชิงซ้ำ

ดังนั้นการเลือกใช้ตัวอักษร ต้องดูให้เหมาะสมกับอารมณ์ของสถานที่นั้นเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อให้เกิดความกลมกลืนเป็นหนึ่งเดียวกับสภาพแวดล้อม หรือยังอาจส่งเสริมบรรยากาศให้ดีขึ้นได้ (เอื้อเอ็นดู ดิศกุล ณ อยุธยา. 2543 : 37)

รูปแบบและบุคลิกของตัวอักษร ธวัชชัย ศรีสุเทพ (อ้างถึงใน รัฐธินันท์ พรหมณีนิล. 2552 : 29-30) ได้กล่าวถึงรูปแบบของตัวอักษรไว้ว่า ตัวอักษรแต่ละแบบนั้นมีลักษณะแตกต่างกัน บางชนิดมีลักษณะที่อ่านง่าย เหมาะที่จะนำมาใช้ในส่วนของเนื้อหา ในขณะที่บางชนิด มีลักษณะเด่นชัด และสะดุดตา เหมาะที่จะนำมาใช้เป็นหัวข้อ หรือ ในส่วนที่ต้องการเน้นความสำคัญ นอกเหนือจากนั้น ตัวอักษรแต่ละชนิด ก็มีบุคลิกที่ต่างกัน บางชนิดดูเป็นทางการ ให้ความรู้สึกถึงอำนาจหน้าที่ ในขณะที่บางชนิดก็ให้ความรู้สึกสบายๆ การเลือกใช้ตัวอักษรจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการสื่อสารสำหรับผู้อ่านเข้าใจถึงเนื้อหา และความหมายที่ต้องการสื่อสารได้ดียิ่งขึ้น

รูปแบบตัวอักษรในแต่ละบุคลิกลักษณะ สามารถแบ่งได้ ดังนี้

- ลำลอง ตัวอักษรมีลักษณะที่เรียบง่าย สบายๆ
- ทันสมัย ตัวอักษรมีลักษณะที่ทันสมัย
- ขวนฝืน ตัวอักษรมีลักษณะนุ่มนวล มีเสน่ห์
- เป็นธรรมชาติ ตัวอักษรมีลักษณะที่ดูเรียบง่าย ไม่แปลกตา
- สะอาดสะอ้ง ตัวอักษรมีลักษณะละเอียดอ่อน เฉยเมยในด้านอารมณ์เสน่ห์
- ตัวอักษรมีเล่ห์เหลี่ยมเล็กน้อย
- ได้รับความนิยม ตัวอักษรมีความเป็นทางการ ให้ความรู้สึกเป็นแบบแผน
- โอ้อ่า ตัวอักษรมีลักษณะเต็มไปด้วยความมั่นใจ มั่นคง

แนวความคิดในการออกแบบตัวอักษร ไม่ควรเน้นตัวอักษรหรือนำตัวอักษรมาใช้บนป้ายสัญลักษณ์โดยไม่จำเป็น การตัดสินใจนำมาใช้ควรพิจารณาให้เหมาะสม โดยมีรายละเอียดการใช้ตัวอักษรบนแผ่นป้ายสัญลักษณ์ ดังนี้

การเลือกตัวอักษร ควรพิจารณาถึงภาพลักษณ์ที่ต้องการ การใช้ตัวอักษรที่มากกว่า 2 แบบในงานเดียวกัน เป็นสิ่งที่กระทำได้แต่ต้องอาศัยประสบการณ์และความชำนาญจากการออกแบบ

ตัวอักษร คำ และช่องไฟ ตัวอักษรแต่ละแบบมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ส่งผลในการมองที่ต่างกัน ดังนั้นการนำตัวอักษรแต่ละแบบมาใช้ ไม่ว่าจะเป็นตัวอักษร หรือคำการเว้นช่องไฟต้องทำอย่างระมัดระวัง เพื่อให้ได้จังหวะและความกลมกลืนที่สวยงามสบายตา

การเลือกแบบลูกศร การใช้ลูกศรเพื่อบอกทิศทางควรที่จะเลือกแบบ หรือออกแบบให้เข้ากับลักษณะของตัวอักษร ความหนาของเส้น และขนาดลูกศรเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องพิจารณาร่วมกับตัวอักษร

การใช้คำ ข้อความบนแผ่นป้าย เพื่อใช้ประกอบกับเครื่องหมายสัญลักษณ์ ต้องสื่อความหมายได้ครบถ้วน โดยใช้คำสั้น กระชับได้ใจความ เพราะมีช่วงเวลาสำหรับการมองเห็นสั้น

การจัดวางตัวอักษรบนแผ่นป้าย ควรเลือกรูปแบบการจัดวางตัวอักษรที่มีตำแหน่ง บน กลาง ล่าง ซิดขวา ซิดซ้าย กึ่งกลางของป้ายสัญลักษณ์

ขนาดของตัวอักษรบนแผ่นป้ายสัญลักษณ์ ควรกำหนดความสูงของตัวอักษร ให้เหมาะสมกับสัญลักษณ์ภาพ ควรมีความชัดเจนอ่านง่าย มีการใช้สัดส่วนมาตรฐานที่สัมพันธ์กับกรอบป้าย

เพื่ออำนวยความสะดวกแก่การปรับเปลี่ยน และคำนึงถึงการย่อยขยาย ที่มีผลต่อความชัดเจนของตัวอักษรด้วย

การเลือกสี สำหรับข้อความและสีพื้นของป้าย ควรมีความแตกต่างที่ดี และให้เข้ากันได้กับสภาพแวดล้อม การเลือกสีระบบป้ายสัญลักษณ์ควรเป็นสีชุดเดียวกันทั้งชุด

5. สัญลักษณ์และเครื่องหมาย เครื่องหมาย และ สัญลักษณ์ภาพ เป็นการติดต่อสื่อสารเพื่อตอบสนองความต้องการของคน เป็นการให้ข่าวสาร การให้บริการ การแลกเปลี่ยนสินค้า เพื่อเป็นการถ่ายทอดข้อความจากผู้ส่งไปถึงผู้รับภายในสภาวะแวดล้อม โดยใช้การมองเห็น สามารถสร้างอารมณ์และความรู้สึกให้กับบรรยากาศภายในสภาพแวดล้อมนั้น สัญลักษณ์ภาพ จึงเป็นสิ่งจำเป็นในชีวิตประจำวัน เพื่อสนองความต้องการของคนในสังคม ดังนั้นการเลือกข้อความเพื่อใช้กับสัญลักษณ์ต้องทำการศึกษา เพื่อให้แน่ใจว่าสามารถสื่อความหมายข้อความนั้นได้ สัญลักษณ์ที่ดีต้องมองเห็นได้ง่าย สามารถเข้าใจได้ไม่ก่อให้เกิดความสงสัย ความหมายไม่คลุมเครือ ควรใช้สัญลักษณ์เดียวแทนข้อความหนึ่งข้อความ เพื่อสามารถเรียนรู้และจดจำได้ง่ายในเวลาอันรวดเร็ว

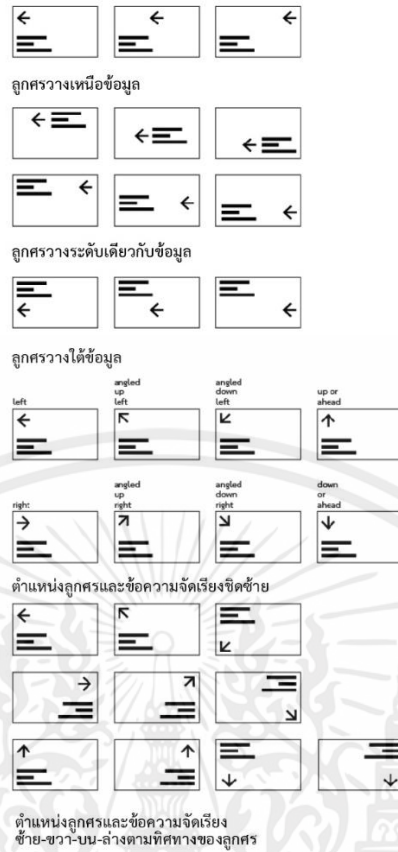
สัญลักษณ์ลูกศร John Follis and Dave Hammer (1979 : 69-71; อ้างถึงใน เอื้อเอ็นดู ดิศกุล ณ อยุธยา. 2543 : 38-40) เครื่องหมายและสัญลักษณ์ที่เป็นการสื่อความหมายแทนการบอกทิศทาง คือ ลูกศร ถือเป็นส่วนสำคัญในการออกแบบป้ายสัญลักษณ์ มีตำแหน่งการจัดวาง ดังนี้

5.1 ลูกศรทิศทางเดียว (Single Direction) แบ่งออกเป็น ลูกศรวางเหนือข้อมูล ลูกศรวางเหนือระดับเดียวกับข้อมูล ลูกศรวางใต้ข้อมูล ตำแหน่งลูกศร และข้อความจัดเรียงชิดซ้ายตำแหน่งลูกศรและข้อความ จัดเรียงซ้าย-ขวา-บน-ล่าง ตามทิศทางของลูกศร และลูกศรหักมุม ใช้บอกการเปลี่ยนทิศทางเพื่อไปให้ถึงจุดหมาย

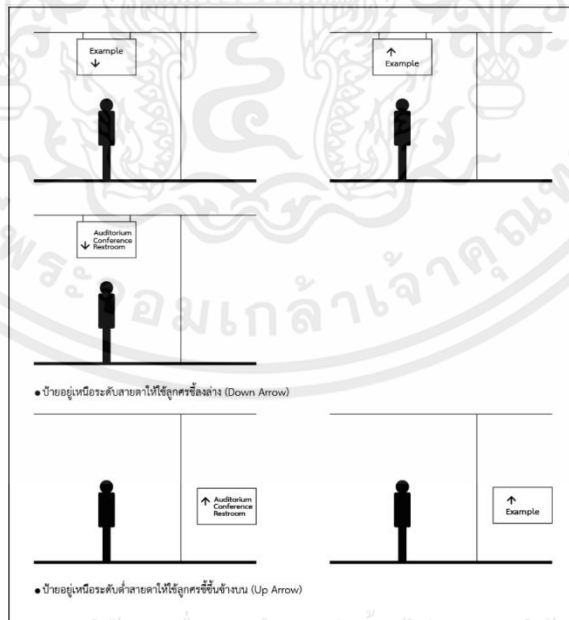
5.2 ลูกศรบอกทิศทางตรงไปข้างหน้า (Directing Straight Ahead) แบ่งออกเป็น ป้ายอยู่เหนือระดับสายตาให้ใช้ลูกศรชี้ลงล่าง และป้ายระดับสายตาหรือต่ำกว่าระดับสายตาให้ใช้ลูกศรชี้ขึ้นบน

5.3 ป้ายสัญลักษณ์แสดงถึงหลายจุดหมายที่แสดงทิศทางเดียวกัน (Two Ways to Indicate Order of Destination) แบ่งออกเป็น ป้ายเหนือระดับสายตา ระดับสายตา และต่ำกว่าระดับสายตา นิยมใช้การเรียงชื่อตามลำดับตัวอักษรจากบนลงล่าง และป้ายเหนือระดับสายตา ใช้การเรียงชื่อตามระยะทาง จากตามชื่อจุดหมายที่มีระยะทางใกล้ที่สุดในกลุ่มไว้บรรทัดล่างสุดและไล่ชื่อตามระยะทางจากล่างขึ้นบน สำหรับป้ายระดับสายตาและต่ำกว่าระดับสายตาให้ใช้วิธีตรงข้าม คือไล่ตามระยะทางใกล้ไกล

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.55 ภาพลูกศรทิศทางเดียว (Single Direction)
 ที่มา : เอื้อเอ็นดู ดิศกุล ณ อยุธยา. ระบบป้ายสัญลักษณ์. (2543 : 38-39)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น
 ภาพที่ 2.56 ภาพลูกศรบอกทิศทางตรงไปข้างหน้า (Directing Straight Ahead)

ที่มา : เอื้อเอ็นดู ดิศกุล ณ อยุธยา. ระบบป้ายสัญลักษณ์. (2543 : 39)

ภาพที่ 2.57 ภาพป้ายสัญลักษณ์แสดงถึงหลายจุดหมาย ที่แสดงทิศทางเดียวกัน
ที่มา : เอื้อเอ็นดู ดิศกุล ณ อยุธยา. ระบบป้ายสัญลักษณ์. (2543 : 39-40)

6. การจัดวาง การจัดวางทุกอย่างลงบนแผ่นป้ายสัญลักษณ์ ได้แก่ เครื่องหมาย และ สัญลักษณ์ภาพ ตัวอักษร และส่วนประกอบอื่นๆ ควรจัดองค์ประกอบให้กับสิ่งที่มีความสำคัญมากเป็นอันดับแรก และควรมีพื้นที่ว่างในป้าย เพราะถ้าพยายามจัดวางองค์ประกอบต่างๆ ที่มากเกินไปภายในพื้นที่อันจำกัด จะมีผลเสียทำให้เกิดความสับสน และจะทำให้ป้ายสัญลักษณ์ขาดประสิทธิภาพในการสื่อสาร

เครื่องหมายและสัญลักษณ์ภาพจึงมีความเป็นสากลอยู่เหนือภาษาและวัฒนธรรม เพราะความสามารถในการรับรู้และเข้าใจในภาพมีมากกว่าตัวอักษร การสร้างระบบป้ายสัญลักษณ์ จึงควรเน้นการพัฒนาการใช้สัญลักษณ์ภาพเป็นอันดับแรก เพื่อเป็นส่วนในการสร้างระบบป้ายสัญลักษณ์ที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด

2.5.5 การออกแบบด้วยระบบกริด

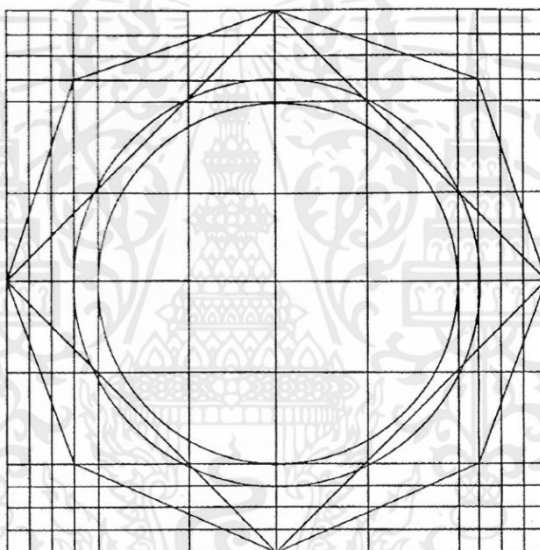
เป็นระบบโครงสร้างที่เป็นระบบตารางที่ออกแบบเพื่อใช้เป็นเกณฑ์มาตรฐาน หรือ ข้อบังคับ ในการออกแบบเพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบหรือความเป็นหนึ่งเดียวกัน ระบบกริดที่ใช้กันมากที่สุด คือ ระบบกริดในการวางหน้าสิ่งพิมพ์และการออกแบบสถาปัตยกรรม

1. การออกแบบระบบป้ายสัญลักษณ์โดยใช้ ระบบกริด (Grid System for Designing Signage System) คือ การกำหนดโครงสร้างตารางกริดเพื่อช่วยในการ กำหนดขนาดและรูปร่างของสัญลักษณ์ภาพ ใช้ในการออกแบบและจัดวางองค์ประกอบของป้ายสัญลักษณ์เข้าด้วยกัน ได้แก่

สัญลักษณ์ภาพและลูกศร ตัวอักษร พื้นที่ว่าง ใช้ประกอบบนแผ่นป้ายสัญลักษณ์ กำหนดขนาดและรูปร่างของกรอบป้าย โครงสร้างกริด ได้รับความนิยมแพร่หลายใช้เป็นมาตรฐานในการจัดวางป้ายที่มีหลายชนิด หลายหน้าที่ให้เกิดความต่อเนื่อง ในลักษณะที่เป็นชุดเพื่อการใช้งานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพของระบบป้ายสัญลักษณ์

2. ระบบกริดที่ใช้ในการสร้างสัญลักษณ์ภาพ

- 2.1 กริดระบบเมตริกของ ISO
- 2.2 มาตรฐานที่ใช้คือ อัตราส่วน 1 : 1
- 2.3 โครงสร้างกริดมาตรฐาน คือ 6 ตร.หน่วย x 6 ตร.หน่วย
- 2.4 เส้นตารางกริดไม่จำเป็นต้องปรากฏในแบบสัญลักษณ์
- 2.5 สามารถประยุกต์ใช้กับมาตรฐานทั่วไปได้
- 2.6 สามารถควบคุมสัดส่วนให้สัมพันธ์กัน
- 2.7 เป็นโครงสร้างสำเร็จรูปที่ดี

ภาพที่ 2.58 ISO grid Matrix

ที่มา : เอื้อเอ็นดู ดิศกุล ณ อยุธยา. ระบบป้ายสัญลักษณ์. (2543 : 59)

3. การกำหนดสัดส่วนเพื่อสร้างรูปร่างของสัญลักษณ์ภาพ

- 3.1 เป็นระบบกริดที่ใช้กับ ตัวอักษร และสัญลักษณ์ภาพ
- 3.2 กำหนดสัดส่วนได้จากความสัมพันธ์ของรูปเรขาคณิต คือ รูปวงกลม สามเหลี่ยม

สี่เหลี่ยม

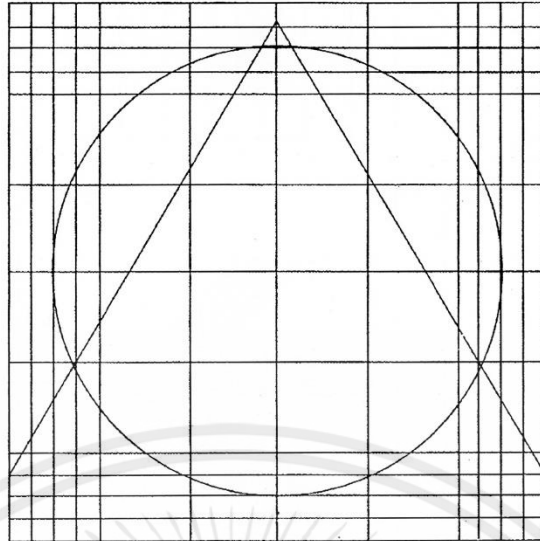
- 3.3 กำหนดรูปร่างของสัญลักษณ์ภาพ ให้มีพื้นที่สมดุลกันทางสายตา
- 3.4 กำหนดรูปร่างของสัญลักษณ์ภาพ ที่แตกต่างให้ใช้งานร่วมกันได้ดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีก

ของทรงกลม กับ กว้าง x สูงของสี่เหลี่ยมจัตุรัส

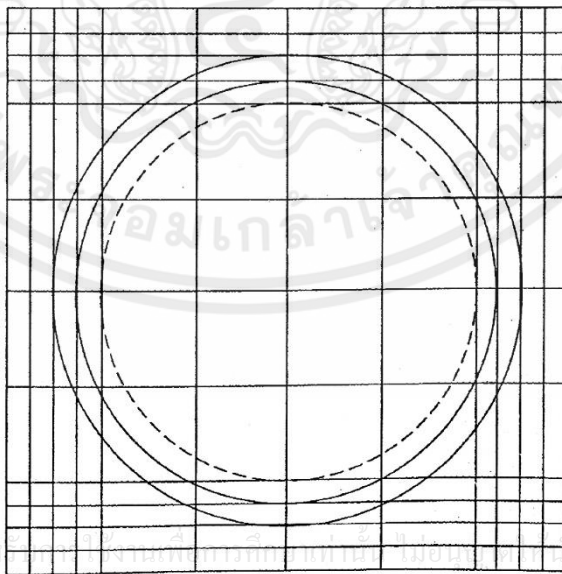
- 3.7 บริเวณมุมแหลมของ สามเหลี่ยมและสี่เหลี่ยม มีพื้นที่โค้งมนได้

ภาพที่ 2.59 Size relationship of geometric shapes

ที่มา : เอื้อเอ็นดู ดิศกุล ณ อยุธยา. ระบบป้ายสัญลักษณ์. (2543 : 59)

- 4 การกำหนดขนาดพื้นที่กรอบและรูปร่างของสัญลักษณ์
  - 4.1 กำหนดรูปร่างมากกว่าสองแบบให้จัดวางร่วมกันได้
  - 4.2 กำหนดขนาดกรอบภาพให้อยู่ในพื้นที่ออกแบบ
  - 4.3 กำหนดการใช้สีให้อยู่ในบริเวณพื้นที่ภายในกรอบ
  - 4.4 กำหนดการใช้สีของสัญลักษณ์ภาพให้อยู่ในพื้นที่ภายในกรอบ
  - 4.5 สัญลักษณ์ภาพควรเว้นพื้นที่โดยรอบอย่างน้อย $\frac{1}{4}$ ของ 1 ตารางกริด
  - 4.6 สัญลักษณ์ภาพไม่ควรใช้พื้นที่เกินกรอบเส้นไขปลา

ภาพที่ 2.60 Border symbol areas

ที่มา : เอื้อเอ็นดู ดิศกุล ณ อยุธยา. ระบบป้ายสัญลักษณ์. (2543 : 59)

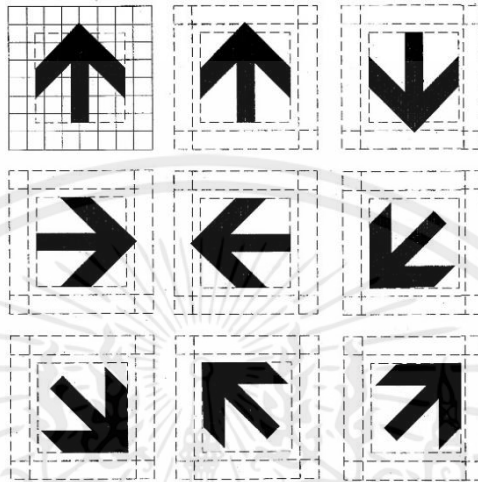
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ภายในหน่วยงานเท่านั้น ไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. ระบบกริด ที่ใช้สร้างสัญลักษณ์ลูกศร

5.1 กำหนดสัดส่วนของลูกศรให้สัมพันธ์กับ สัญลักษณ์ภาพและตัวอักษร

5.2 กำหนดลูกศร ให้เหมือนกันทั้งระบบ

5.3 กำหนดตำแหน่งของลูกศร ได้ 8 ทิศทาง คือ บน ล่าง ขวา ซ้าย ล่างซ้าย ล่างขวา บนซ้าย และบนขวา

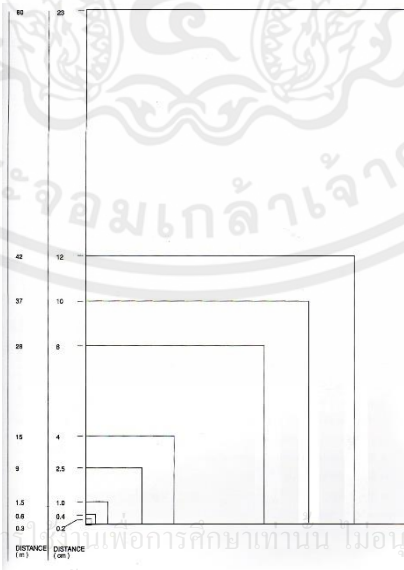
ภาพที่ 2.61 สัญลักษณ์ลูกศร ระบบ DOT

ที่มา : เอื้อเอ็นดู ดิศกุล ณ อยุธยา. ระบบป้ายสัญลักษณ์. (2543 : 60)

6. ระบบกริดที่ใช้กับตัวอักษร

6.1 กำหนดขนาดของ ตัวอักษรกับระยะทางในการอ่าน

6.2 กำหนดสัดส่วน การย่อ-ขยาย ที่สัมพันธ์กับพื้นที่บนป้าย

ภาพที่ 2.62 ขนาดตัวอักษรและระยะการอ่าน

ที่มา : เอื้อเอ็นดู ดิศกุล ณ อยุธยา. ระบบป้ายสัญลักษณ์. (2543 : 61)

2.5.6 ระบบป้ายสัญลักษณ์

ระบบป้ายสัญลักษณ์ มีจุดมุ่งหมายเพื่อจัดระเบียบแบบแผน เพื่อสร้างระบบการใช้งานให้กับป้ายสัญลักษณ์ที่มีลักษณะหน้าที่ต่างๆ ให้เกิดประสิทธิภาพได้มากที่สุด โดยการจัดให้ใช้มาตรฐานที่เป็นแนวทางเดียวกัน และให้สามารถใช้งานป้ายในหลายหน้าที่ร่วมกันได้ โดยไม่ทำให้เกิดความซับซ้อนและสับสน แบ่งตามองค์ประกอบและหน้าที่การใช้งานออกเป็น 2 ประการคือ ระบบป้ายสัญลักษณ์ภายนอก และระบบป้ายสัญลักษณ์ภายใน (เอื้อเอ็นดู ดิศกุล ณ อยุธยา. 2543 : 90)

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะมุ่งที่จะศึกษาเฉพาะในส่วนของระบบป้ายสัญลักษณ์ที่ใช้ภายนอกเท่านั้น

ระบบป้ายสัญลักษณ์ภายนอก (Exterior Signage System)

คือ การนำทางภายนอกพื้นที่ บอกชื่ออาคารสถานที่ แสดงทิศทาง ให้ข้อมูล ควบคุมหรือบังคับ และอาจใช้เป็นส่วนประกอบตกแต่งบริเวณพื้นที่นั้นๆ ดังนั้นในการใช้งานจะต้องคำนึงถึงการมองเห็นได้จากในยานพาหนะและการเดินเท้า แบ่งออกเป็น

1. Primary Identification คือ การระบุ บ่งชี้ เพื่อบอกชื่อสถานที่ สิ่งของในชั้นแรก ความสำคัญคือ ถือได้ว่าเป็นการแสดงตัวขั้นแรกของสถานที่ เป็นความประทับใจในจุดแรกสำหรับผู้มาเยือน ดังนั้นสัญลักษณ์ที่จัดสร้างขึ้นจึงควรแสดงออกถึงเอกลักษณ์และมีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อม สามารถอ่านและจดจำได้ง่าย
2. Secondary Identification คือ การระบุ บ่งชี้ ในขั้นที่สอง ใช้กับสถานที่ซึ่งมีความซับซ้อนมากขึ้น และต้องการบ่งชี้ที่มากกว่าหนึ่งจุด เช่น มีทางเข้าหลายด้าน ซึ่งต้องใช้รูปแบบที่ต่อเนื่องจากขั้นแรก
3. Vehicular Advance Notice คือ ป้ายแจ้งล่วงหน้าสำหรับยานพาหนะ เป็นป้ายเตือนขั้นแรก จะต้องแสดงตัวอยู่ในจุดที่สามารถมองเห็นเพื่อช่วยการตัดสินใจในระยะเวลาก่อนจำกัด ทำให้เกิดความปลอดภัยมากขึ้น
4. Vehicular Directional คือ ป้ายบอกทิศทางสำหรับยานพาหนะตรงจุดสำคัญ เช่น ตามทางแยก ทางที่จะไปสู่ที่จอดรถ เพื่อช่วยการตัดสินใจในทันที
5. Traffic Regulatory and Control คือ ป้ายควบคุมทิศทางการจราจร ใช้สำหรับบังคับควบคุมยานพาหนะ ป้ายเหล่านี้มีการใช้สี ขนาด รูปร่างที่เป็นระบบมาตรฐานของป้ายจราจร
6. Instructional คือ ป้ายคำแนะนำ มักใช้กับการสัญจรโดยทางยานพาหนะและการเดินเท้า ป้ายเหล่านี้ต้องจัดตั้งโดยคำนึงถึงตำแหน่งที่เหมาะสม เพื่อให้ได้ประสิทธิภาพอย่างเต็มที่
7. Informational คือ ป้ายที่ให้ข้อมูลข่าวสาร ป้ายส่วนมากต้องมีความสัมพันธ์กับสถานที่ และให้ข้อมูลที่สำคัญของสถานที่กับผู้ที่พบเห็น เช่น ป้ายแสดงอัตราค่าที่จอดรถ เวลาเปิดปิด
8. Decorative คือ ส่วนประกอบตกแต่งที่ใช้ลักษณะทางกราฟิก จัดทำขึ้นเพื่อความสวยงามหรือเพื่อตกแต่งบริเวณสถานที่ที่ต้องการสร้างความสำคัญ โดยใช้ รูปร่าง สี รูปแบบ และการออกแบบตกแต่งที่จะช่วยสร้างจุดสนใจเพื่อทำให้เกิดความโดดเด่นของสถานที่

2.5.7 แนวคิดการออกแบบระบบป้ายสัญลักษณ์

1. ระบบป้ายสัญลักษณ์ที่ดีต้องมีความสามารถนำมาประยุกต์ปรับเปลี่ยนใช้งานเพื่อรองรับโครงการแผนงานที่เปลี่ยนไป แต่ต้องมีบางส่วนที่ยังคงไว้ไม่เปลี่ยนแปลง และมีลักษณะเป็นถาวร ซึ่งสามารถควบคุมลักษณะที่เป็นส่วนร่วมสำคัญ เพื่อคงระบบให้ดำเนินอยู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ระบบป้ายสัญลักษณ์ ต้องมีความเป็นเอกภาพ มีความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงและต่อเนื่องถึงกันโดยใช้รูปแบบใดรูปแบบหนึ่งไม่ว่าจะเป็น รูปร่าง ขนาด สี ตัวหนังสือ ดังนั้นป้ายที่ย่อเล็กลงมาจะต้องมีรูปแบบที่คงเดิม เช่นเดียวกับป้ายหลัก

3. ระบบป้ายสัญลักษณ์ จะต้องสามารถส่งเสริม และสร้างเอกลักษณ์ของสถานที่นั้น ให้เด่นชัด และมีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมของสถานที่ทั้งภายนอกและภายใน

4. ระบบป้ายสัญลักษณ์ จะต้องมีความสัมพันธ์ที่เกี่ยวเนื่องกับเนื้อหาข้อมูล คือจากป้ายขนาดใหญ่ที่เป็นป้ายหลักแล้วจึงเกิดการแยกย่อยเป็นป้ายขนาดเล็ก และจะต้องมีการกำหนดจำนวนป้ายให้เหมาะสมกับเนื้อหา

5. ระบบป้ายสัญลักษณ์ จะต้องมีความชัดเจน ใหญ่ สะดุดตา สามารถดูแลรักษาได้ง่าย เพื่อให้ป้ายคงไว้ซึ่งประสิทธิภาพในการใช้งานได้ตลอดเวลา เพราะป้ายที่เสียหายจากการขาดการบำรุงรักษา เช่น สีของป้ายตก ป้ายฉีกขาด ป้ายเก่าตัวหนังสือไม่ชัด จะทำให้การสื่อความหมายและการตีความผิดได้ นอกจากนี้ความสำคัญของป้ายถือเป็นการแสดงออกถึงบรรยากาศในสภาพแวดล้อมของสถานที่นั้น

6. ระบบป้ายสัญลักษณ์ จะต้องมีความชัดเจนในเรื่องเนื้อหา ถ้าเป็นข้อความเดียวกันก็ให้จัดทำเป็นสัญลักษณ์เดียวกัน เพื่อไม่ก่อให้เกิดความสับสน

7. ระบบป้ายสัญลักษณ์ที่ดี จะต้องมีความสามารถนำมาประยุกต์ใช้ให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ และใช้ร่วมกับสื่ออื่นได้อย่างดี คือ การประยุกต์ใช้กับ พื้น เพดาน เสา กำแพงของสถานที่นั้น และยังใช้ร่วมกับสิ่งอื่นเพื่อเสริมให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น การนำไปใช้ร่วมกับหนังสือคู่มือท่องเที่ยว แผนที่ หรือ เสียงพูดอัดเทปนำทางในการท่องเที่ยว เป็นต้น

8. ระบบป้ายสัญลักษณ์ที่ดีจะต้องมีความเป็นสากล อยู่เหนือภาษาและวัฒนธรรม เข้าใจได้ในวงกว้าง

2.5.8 เกณฑ์การออกแบบระบบป้ายสัญลักษณ์

1. Performance Requirements ข้อควรปฏิบัติในการนำป้ายสัญลักษณ์ไปใช้ ต้องมีความสัมพันธ์กับเขตพื้นที่ใช้งานนั้น โดยสร้างระบบที่มีประสิทธิภาพที่ดีที่สุดให้เข้ากับบริเวณพื้นที่ที่ถูกกำหนด และอาจเสริมประสิทธิภาพโดยจัดพนักงานไว้ตามตำแหน่งหลัก เช่น บริเวณห้องโถงรับรอง ประชาสัมพันธ์ต้อนรับ ป้ายสัญลักษณ์นอกจากจะเป็นเครื่องมือช่วยการสื่อสารแล้วยังใช้เป็นส่วนตกแต่งพื้นที่และสภาพแวดล้อม โดยเพิ่มความน่าสนใจด้วยรูปทรงทางศิลปะ หรือ ขยายขนาดป้ายเพื่อเน้นความหมาย ดังนั้นนักออกแบบต้องทำการวิเคราะห์โดยคำนึงถึง ความต้องการของลูกค้า หลักการจัดควบคุมการสัญจร ข้อจำกัดในการติดตั้งจากปัญหาโครงสร้างทางสถาปัตยกรรม และข้อกำหนดในการนำไปใช้งานขั้นพื้นฐานของระบบป้ายสัญลักษณ์ที่ดี มาตรการความปลอดภัยในการติดตั้งป้ายโฆษณา ปีพ.ศ. 2538 ของสำนักงานการโยธากำหนดข้อปฏิบัติไว้ ดังนี้

1.1 ต้องไม่มีผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมของบริเวณนั้น มีความปลอดภัยต่อสาธารณชน

1.2 สำหรับป้ายบนอาคารต้องมีขนาดและการออกแบบที่กลมกลืนกับตัวอาคาร

1.3 ต้องไม่ทำให้บริเวณนั้นดูรกรุงรัง และไม่กีดขวางการจราจร

1.4 การติดตั้งป้ายตามสถานที่โบราณสถาน ต้องไม่ทำให้สถานที่และบริเวณนั้น ๆ ดู

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้ใช้เฉพาะภายในเท่านั้น ไม่สามารถนำออกเผยแพร่ได้โดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดเปลี่ยนแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.5 ในกรณีที่มีการติดตั้งป้ายบนอาคาร ต้องไม่ทำให้อาคารนั้นรวมทั้งบริเวณใกล้เคียงต้องสูญเสียทัศนียภาพของสถาปัตยกรรมเดิม

2. Usage Consideration สิ่งที่ต้องคำนึงถึงในการนำป้ายสัญลักษณ์ไปใช้ คือ ลักษณะทางสถาปัตยกรรมของตึกที่จะเป็นตัวกำหนดป้ายสัญลักษณ์ทางด้าน รูปร่าง วัสดุที่เหมาะสม สี การติดตั้ง รวมทั้งลักษณะที่เป็นถาวรหรือชั่วคราว ดังนั้นนักออกแบบจึงมีหน้าที่กำหนดชนิดของป้ายกับการใช้งานให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งต้องกลมกลืนกับความงามของภูมิประเทศและไม่ทำลายสภาพแวดล้อม

3. Durability Requirements ข้อกำหนดด้านความแข็งแรงทนทานของป้ายสัญลักษณ์ ต้องพิจารณาเลือกวัสดุที่เหมาะสมก่อนทำการออกแบบระบบป้ายสัญลักษณ์ ต้องไม่เป็นผลเสียหรือผลกระทบต่ออันตรายใดๆ ทั้งสิ้นต่อสาธารณชน นักออกแบบ จึงมีหน้าที่กำหนดการใช้งานของวัสดุให้เหมาะสมกับแบบ และต้องมีความรู้ในเรื่องของวัสดุใหม่ๆ ซึ่งวัสดุมีให้เลือกตั้งแต่พลาสติกอ่อนจนถึงโลหะแข็ง ส่วนที่เป็นตัวหนังสือและส่วนที่เป็นพื้นป้ายอาจเลือกวัสดุที่แตกต่างกัน โดยควรพิจารณาร่วมกับวิศวกรในเรื่องของความทนทาน และจะต้องมีการแสดงการรับรองจากวิศวกรด้วย

4. Vandalism Considerations ข้อควรคำนึงถึงภัยที่อาจเกิดจากการบ่อนทำลายและการเสื่อมสภาพของสัญลักษณ์ภาพ ไม่แตกหักง่ายเมื่อต้องโดนลม ฝน การติดตั้งป้ายสัญลักษณ์ในที่สาธารณะ นักออกแบบควรเลือกใช้ วัสดุ เทคนิค กรรมวิธีการออกแบบและการติดตั้งที่สามารถป้องกันป้ายสัญลักษณ์จากการนี้ได้

5. Flexibility to Accommodate Changes and Additions ข้อกำหนดในด้านการประยุกต์ปรับเปลี่ยน หรือเพิ่มเติมป้ายสัญลักษณ์ได้ในภายหลัง นักออกแบบควรคำนึงถึงเรื่องการใช้วัสดุ เทคนิค กรรมวิธีการออกแบบและการติดตั้งที่เป็นการวางแผนการเพื่อการเปลี่ยนแปลงในอนาคต

6. Readability Factor ตัวแปรของการอ่าน ความยากง่ายของการอ่านได้กำหนดจากรูปแบบของตัวอักษรและขนาดตัวอักษร ดังนี้

6.1 Letter Style รูปแบบของตัวอักษร

- ตัวอักษรที่ไม่มีฐาน (Sans Serif) ชื่อ ตัวอักษร Helvetica รูปแบบที่เรียบง่ายร่วมสมัยมากกว่า ตัวอักษรกลุ่มมีฐาน (Serif)

- การใช้ตัวพิมพ์ใหญ่และตัวพิมพ์เล็กร่วมกัน ช่วยในการอ่านได้ดีกว่าการใช้ตัวพิมพ์ใหญ่ทั้งหมด

- คำที่ใช้ตัวพิมพ์เล็กนั้น ส่วนของตัวอักษรที่ยาวกว่าระดับบรรทัดทำให้มีรูปแบบที่เด่นชัด น่าสนใจ ช่วยในการใช้พื้นที่ว่างจะเป็นการช่วยในการอ่านและจดจำ

- รูปแบบของตัวอักษรทำให้เกิดบุคลิก (Personality) กับสถานที่ให้ความหมายและสร้างความประทับใจที่ดีให้กับสภาพแวดล้อมนั้น

6.2 Readability การอ่าน

- การอ่านขึ้นอยู่กับขนาดของตัวอักษร

- การอ่านที่เกิดขึ้นขณะเดินมีหลักกำหนด ดังนี้

ตัวอักษรที่ไม่มีฐาน เช่น Helvetica Medium สูง 1 นิ้ว จะสามารถอ่านได้จากระยะห่าง 40 ฟุต

ตัวอักษรที่มีฐาน เช่น Clarendon สูง 1 นิ้ว สามารถอ่านได้จากระยะห่าง 25 ฟุต ดังนั้นความสามารถในการอ่าน สามารถหาได้จากอัตราส่วนระหว่างขนาดตัวอักษรกับระยะทาง

การจัดทำป้ายควรคำนึงถึง การคัดเลือกรูปแบบตัวอักษรจากข้อมูลที่ยาวที่สุด จำนวนบรรทัดจะช่วยกำหนดขนาดของป้าย เพื่อการอ่านได้ง่าย

6.3 Letter and Line Spacing ตัวอักษรและพื้นที่ระหว่างบรรทัด

- ขนาดของพื้นที่ว่างระหว่างอักษรและระหว่างบรรทัด ต้องเป็นสัดส่วนที่เหมาะสมกับการมองเห็นและการอ่าน ถ้าตัวอักษรจัดวางชิดกันมากจะทำให้อ่านได้ยาก แต่ถ้าห่างกันมากจะทำให้ข้อความไม่ต่อเนื่อง

- การอ่านจากระยะที่ไกล จะใช้ช่องไฟน้อยกว่าการอ่านจากระยะใกล้
- การจัดช่องไฟขึ้นอยู่กับมุมมองของการมอง
- มุมมองของการมองกว้างจะต้องเพิ่มช่องไฟระหว่างตัวอักษร เพื่อไม่ให้ตัวอักษร

แลดูทับซ้อนกัน

6.4 Copy Position ตำแหน่งการจัดวางข้อมูล

- ตำแหน่งตัวอักษรที่เป็นข้อมูลบนป้าย มีบทบาทสำคัญกับการอ่านออก
- ควรเว้นพื้นที่ว่างโดยรอบตัวอักษรให้พอเหมาะ ทำให้ป้ายสามารถอ่านได้ง่าย
สบายตาและควรแยกข้อมูลให้โดดเด่นออกจากสภาพแวดล้อม

- ควรเลือกขนาดของป้ายให้เหมาะสมกับจำนวนข้อมูลบนป้าย
- ตำแหน่งการจัดวางข้อมูล 9 รูปแบบคือ

Upper Left บนซ้าย	Upper Centered บนกลาง	Upper Right บนขวา
Centered Left กลางซ้าย	Centered กลาง	Centered Right กลางขวา
Lower Left ล่างซ้าย	Lower Centered ล่างกลาง	Lower Right ล่างขวา

- ควรใช้ตารางแสดงการจัดช่องไฟตัวอักษรมาตรฐานของระบบ New York City Transit Authority Color

- สีของตัวอักษรและสีของพื้นป้ายมีผลต่อการอ่านออก
- การใช้คู่สีที่ตัดกันจะทำให้อ่านได้ง่าย ควรให้สีอยู่ในขอบเขตพื้นที่ที่เหมาะสม ไม่รบกวนสายตา ไม่ควรใช้สีสะท้อนแสงและสีที่เคลือบมุก
- ตัวอักษรขาวบนพื้นป้ายดำ เป็นคู่สีที่ตัดกันที่อ่านได้ง่ายที่สุด
- สีที่ใช้กับระบบป้ายสัญลักษณ์ควรมีความกลมกลืนกับสีที่ใช้กับสถาปัตยกรรม และควรใช้สีที่เข้ากันได้ดีกับสภาพแวดล้อม

- การใช้คู่สีที่ตัดกัน หรือการใช้แม่สีอาจใช้ให้ตัดกับสีของสถาปัตยกรรม

6.5 The Viewing Angle องศาของมุมมอง

- องศาของมุมมอง มีผลต่อการจัดช่องไฟของตัวอักษร
- องศาของมุมมองมีผลต่อการใช้ป้ายสัญลักษณ์ภายนอก มากกว่าป้ายสัญลักษณ์ภายใน

- ป้ายสัญลักษณ์ที่ใช้กับรถยนต์เคลื่อนที่ด้วยความเร็วแตกต่างกัน มีผลต่อการ จัดช่องไฟของตัวอักษร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการเรียนการสอนเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.6 Legibility มาตรฐานในการอ่าน

การมองเห็นสัญลักษณ์ ไม่ว่าจะ เป็น รูปภาพ ตัวอักษร การจัดวาง สี สัน แสง ช่องว่าง และ มุมมอง ล้วนแต่มีผลต่อการอ่านและการมองเห็นสัญลักษณ์ทั้งสิ้น การมองเห็นที่ชัดเจนที่สุด คือ การมองเห็นขณะที่อยู่หนึ่ง อยู่ในระยะห่างและระดับสายตาที่สามารถมองเห็นได้ตามธรรมชาติ ควรหลีกเลี่ยง การหักเหของมุมที่เกินกว่า 10 องศาจากระดับสายตา ซึ่งหลักการนี้มีประโยชน์มากกับการกำหนด ความสูง ถ้ามุมมองต้องหักเหเกินกว่า 10 องศาจากระดับสายตาธรรมชาติ ความสัมพันธ์ระหว่าง ขนาดป้ายและระยะห่างจะต้องปรับเปลี่ยนไป เช่น แผ่นป้ายระดับเหนือพื้นดิน 15 ฟุต ควรจะใหญ่ กว่าแผ่นป้ายระดับเหนือพื้นดิน 8 ฟุต หรืออาจต้องเพิ่มแผ่นป้ายที่เล็กกว่าเพื่อให้อ่านในระยะที่ใกล้ กว่า ดังนั้นจึงควรมีการจัดขนาดป้ายให้เหมาะสมกับการใช้งาน นอกจากนี้สัญลักษณ์ที่อยู่บนฉลาก โปรงแสงควรลดความแรงหรือความเข้มของแสงลง เพื่อเป็นการกระจายแสงทำให้อ่านออกได้ชัดเจน

สัญลักษณ์และตัวอักษร การตัดสินใจรูปแบบและขนาดของป้ายสัญลักษณ์ ที่เหมาะสมทำจาก การทดสอบการอ่านในระยะทางที่ไกลสุด ที่สามารถมองเห็นได้ มีหลักการดังนี้

- สัญลักษณ์ อาจมีขนาดใหญ่กว่าตัวอักษรได้ แต่ไม่ควรเล็กกว่ามาตรฐานการมองเห็น
- ขนาดของตัวอักษร ควรจะได้รับการทดสอบให้เหมาะสม คือตัวอักษร ต้องเพิ่มความสูงขึ้น 1 นิ้ว ในระยะทางการมองทุกๆ 50 ฟุต
- สัญลักษณ์และตัวอักษร ต้องมีขนาดที่สมดุลกันเพื่อการมอง
- ไม่ควรใช้ตัวอักษรคู่กับสัญลักษณ์ภาพ เพื่อให้มีอิสระในการสื่อความหมาย
- รูปแบบของตัวอักษรที่ใช้ ระยะทาง สี และแสง มีผลต่อการจัดช่องไฟของตัวอักษร โดยทั่วไปจะใช้กฎการจัดระยะด้วยนิ้วมือ (The Rules of Thumb)
- ตัวอักษรสีขาวบนฉากสีดำ ต้องใช้ช่องไฟระหว่างคำมากกว่าตัวอักษรสีดำบนฉากสีขาว
- ช่องไฟระหว่างตัวอักษร จะขึ้นอยู่กับความเข้มของแสง

6.7 Multilingual Need

ความต้องการสื่อสารข้ามชาติ กับคนหลากหลายภาษาโดยใช้ ภาษาสากล ในยุคสื่อสาร ไร้พรมแดน เพื่อให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกทางสาธารณะ และการคมนาคมขนส่ง ทำให้นักออกแบบเลือกใช้ ป้ายสัญลักษณ์ ที่สามารถสื่อความหมายแทนคำพูด โดยกำหนดสัญลักษณ์ที่เป็นภาพ และอาจใช้ร่วมกับตัวอักษร ภาษาอังกฤษหรือภาษาหลักที่เป็นภาษาใดภาษาหนึ่งประกอบอยู่ในแผ่นป้าย

6.8 Regulatory Consideration

ข้อควรคำนึง เกี่ยวกับระเบียบ กฎเกณฑ์ ข้อบังคับ ที่เกี่ยวข้องกัป้ายสัญลักษณ์ การติดตั้งป้าย ต้องขออนุญาตตามกฎหมาย พ.ร.บ.ควบคุมอาคาร เป็นหน้าที่ของนักออกแบบที่จะหาข้อมูลเกี่ยวกับกฎข้อบังคับของหน่วยราชการ ที่มีหน้าที่ควบคุมการติดตั้งป้าย ตัวอย่างเช่น พื้นที่เขต กทม. มีหลายหน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ สำนักการโยธาและสำนักงานเขตที่มีรายละเอียดการยื่นขอติดตั้งป้าย ได้แก่ ขนาดสัดส่วนของป้าย รายละเอียดของวัสดุและสี ป้ายที่ต้องใช้แสงไฟต้องมีรายละเอียดของอุปกรณ์ไฟฟ้าและการติดตั้งด้วย การแสดงส่วนประกอบด้านข้างของป้าย ภาพวาดของป้ายที่แสดงให้เห็นถึงสัดส่วนที่แท้จริง วัสดุที่จะใช้ สี ส่วนที่จะใช้แสง รวมทั้งสัญลักษณ์ต่างๆ และตัวหนังสือที่ปรากฏบนป้ายสัญลักษณ์ เป็นต้น

มาตรการ การติดตั้งป้ายโฆษณา ปีพ.ศ. 2537 กำหนดบริเวณห้ามติดตั้งป้ายไว้ ดังนี้

- บริเวณโดยรอบที่ตั้งสิ่งที่มีคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม โบราณสถาน
- บริเวณที่มีข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร เช่น บริเวณกรุงรัตนโกสินทร์ บริเวณที่ตั้งพระราชวังเดิม บริเวณตรงข้ามเกาะรัตนโกสินทร์ บริเวณโดยรอบพระตำหนักจิตรลดารโหฐาน
- บริเวณริมทางด่วน ควรควบคุมการติดตั้งป้ายในระยะไม่น้อยกว่า 30 เมตร เพื่อไม่เกิดอันตรายกับผู้ขับขี่รถยนต์
- บริเวณถนนสายหลักและถนนสายรอง

6.9 Need for Illumination

ความจำเป็นในการให้แสงสว่าง เพื่อใช้ในเวลากลางวันหรือกลางคืน เป็นหน้าที่ของนักออกแบบที่จะกำหนดความต้องการแสงและไฟฟ้า ขนาดของพื้นที่ติดตั้งและกรรมวิธีในการให้แสงสว่าง โดยอาจใช้ดวงไฟที่ให้แสงจากภายนอกตัวแผ่นป้าย เช่น การติดตั้งไฟสปอตไลท์ ต้องสามารถตั้งโซวให้สวยงามในช่วงกลางวันได้ด้วย การออกแบบให้เหมาะสมที่ไม่ก่อให้เกิดการรบกวนสายตากับผู้สัญจร รวมทั้งการเดินสายไฟจะต้องเก็บซ่อนให้เรียบร้อยเพื่อป้องกันอันตรายส่วนการเปิดใช้ไฟฟ้านั้น จะสามารถเปิดในช่วงเวลาที่กำหนดและในกรณีที่ไฟฟ้ายู่ภายในตัวกล่องป้าย จะนิยมใช้แสงจากหลอดฟลูออเรสเซนต์

6.10 Need for Graphic Manual

เป็นหน้าที่ของนักออกแบบ ที่จะกำหนดให้มีการใช้และจัดทำหนังสือคู่มือการออกแบบระบบป้ายสัญลักษณ์ให้กับลูกค้า เพื่อใช้ร่วมกับป้ายสัญลักษณ์เพราะต้องคำนึงถึงการใช้งานที่มีความต่อเนื่องและจะต้องมีการวางแผนไว้เพื่อการปรับแต่งป้ายในอนาคต หนังสือคู่มือระบบป้ายมักใช้กับสถาบัน บริษัทขนาดใหญ่ที่มีรายละเอียดของป้ายมากและซับซ้อน ซึ่งรายละเอียดจะอยู่ในหนังสือคู่มือการใช้งานนี้

6.11 Budget Consideration and Cost Effectiveness

ข้อควรคำนึงในเรื่องงบประมาณและรายจ่ายที่จำเป็น การวางแผนเพื่อกำหนดงบประมาณ ซึ่งรวมทั้งค่าวัสดุและวิธีการผลิต รวมถึงการวิเคราะห์รายจ่ายที่อาจเกิดขึ้นในระยะยาวเป็นหน้าที่ของนักออกแบบที่กำหนดงบประมาณในแต่ละระบบให้ลูกค้าพิจารณา ซึ่งอาจจัดเป็นงบประมาณที่เป็นสัดส่วนจากงบประมาณทั้งหมดของโครงการ

2.6 ป้ายสัญลักษณ์ที่ใช้กับสถานที่ท่องเที่ยวในปัจจุบันของประเทศไทย

ข้อมูลระบบป้ายสัญลักษณ์ของกรมทางหลวงนั้นส่วนใหญ่เป็นข้อมูลของป้ายจราจรซึ่งเป็นหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงของกรมทางหลวงในการจัดทำป้ายดังกล่าวสำหรับใช้กับสภาพการจราจรภายในประเทศอยู่แล้ว แต่การใช้งานของป้ายจราจรก็จะมีแบ่งหมวดหมู่ตามหน้าที่การใช้งานกันไป ซึ่งผู้วิจัยได้คัดเลือกเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย โดยสรุปได้ดังนี้ คือป้ายจราจรแบ่งแยกตามหน้าที่หลักได้ ดังนี้

1. ป้ายบังคับ เป็นป้ายซึ่งแสดงกฎจราจรเฉพาะที่นั้นๆ ใช้เพื่อบังคับและควบคุมการจราจร ป้ายบังคับมีผลบังคับตามกฎหมาย
2. ป้ายเตือน เป็นป้ายเพื่อใช้เตือนผู้ขับขี่รถยนต์ถึงลักษณะสภาพที่อาจเกิดอันตรายหรือมีการบังคับควบคุมการจราจรข้างหน้าซึ่งควรต้องระมัดระวัง

3. ป้ายแนะนำ เป็นป้ายที่ใช้เพื่อแนะนำให้ผู้ใช้งาน สามารถเดินทางไปสู่จุดมุ่งหมาย ปลายทางได้ถูกต้อง สะดวกและปลอดภัย อันได้แก่ ป้ายซึ่งแสดงหมายเลขทางหลวง จุดหมายปลายทาง ทิศทางระยะทาง สถานที่สำคัญ สถานบริการ และอื่นๆ มาตรฐานการออกแบบ แบบ รูปร่าง สี ขนาด เครื่องหมาย สัญลักษณ์ ตัวเลข ตัวอักษรของป้ายจราจรที่ได้ออกแบบไว้นั้นมีความประสงค์ เพื่อให้ผู้ขับขี่รถยนต์บนทางหลวงสามารถอ่านได้ง่าย ให้มีเวลาทำความเข้าใจและปฏิบัติตามได้เพียงพอ มองเห็นได้ชัดเจน เข้าใจและจำได้ง่ายและนำไปใช้ได้ถูกต้องสม่ำเสมอ เป็นมาตรฐานเดียวกับลักษณะของป้ายจราจร ป้ายจราจรทุกป้าย ซึ่งติดตั้งบนทางหลวงทุกแห่งจะต้องเป็นป้ายที่มีลักษณะเป็นไปตามมาตรฐานที่เกี่ยวกับรูปร่าง สี ขนาด เครื่องหมาย และสัญลักษณ์ ตัวเลขและตัวอักษรเส้นของป้าย

2.6.1 ประเภทของป้ายจราจร

1. ป้ายบอกจุดหมายปลายทาง ลักษณะป้าย ป้ายบอกจุดหมายปลายทาง ลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าป้ายสีขาวเส้นของป้ายสีดำ ตัวอักษรตัวเลขและเครื่องหมายลูกศรสีดำบรรจข้อมูลระยะถึงจุดหมายปลายทางนั้นๆ ประกอบในป้ายหลักเกณฑ์การใช้โดยทั่วไป ไม่ควรแสดงชื่อจุดหมายปลายทางเกิน 3 ชื่อบนสถานที่ติดตั้งเดียวกัน

1.1 ป้ายบอกจุดหมายปลายทาง 1 ป้าย ต่อจุดหมายปลายทาง 1 ทิศทาง การเรียงลำดับป้ายจะต้องเรียงจากบนลงล่าง โดยให้ป้ายบอกจุดหมายปลายทางตรงไปอยู่บนสุดถัดลงมาเป็นจุดหมายปลายทางที่อยู่ทางซ้าย ล่างสุดเป็นชื่อเมืองหรือสถานที่สำคัญที่ใกล้ที่สุดทางขวา

1.2 ชื่อที่ปรากฏบนป้ายบอกจุดหมายปลายทางเดียวกันตามแยกต่างๆ จะต้องเป็นชื่อเดียวกันตลอด

1.3 จุดหมายปลายทางที่ใช้บนแผ่นป้ายแต่ละทิศทาง ต้องเป็นจุดหมายปลายทางที่สำคัญที่สุดของทิศทางนั้น ถ้ามีเมืองสำคัญเท่าๆกันหลายแห่งในทิศทางเดียวกันก็ให้ใช้ชื่อจุดหมายปลายทางที่ใกล้กว่า

1.4 ในกรณีที่ป้ายบอกจุดหมายปลายทาง มิได้ระบุถึงเมืองหรือสถานที่สำคัญข้างหน้า จะต้องติดตั้งป้ายบอกระยะทาง (Distance Signs) เมื่อเลยทางแยกไปแล้วทุกแห่ง เพื่อแนะนำผู้ขับขี่รถยนต์ให้ทราบถึงเมืองหรือสถานที่สำคัญข้างหน้า

1.5 ไม่ควรใช้ป้ายบอกจุดหมายปลายทางบ่อยครั้ง สำหรับจุดหมายปลายทางที่ยังมีทิศทางต่อไปข้างหน้า เว้นแต่ทางหลวงที่จะนำไปสู่จุดหมายปลายทางที่สำคัญข้างหน้าอยู่ไกลและผ่านทางแยกหลายทางแยกที่จะทำให้เกิดการสับสน ให้พิจารณาติดตั้งป้ายแนะนำเพื่อเน้นถึงจุดหมายปลายทางที่ติดตั้งบนสถานที่เดียวกันต้องยาวเท่ากัน

แม้ว่าขนาดของป้ายบอกจุดหมายปลายทางจะขึ้นอยู่กับความสูงและลักษณะของตัวอักษรที่ใช้ในป้าย อย่างไรก็ตามเพื่อความเป็นระเบียบป้ายบอกจุดหมายปลายทางที่ติดตั้งบนสถานที่เดียวกันต้องยาวเท่ากัน

ใช้ตัวอักษรไทยขนาดสูง 25 เซนติเมตร สำหรับใช้ป้ายบอกจุดหมายปลายทางที่ใช้ติดตั้งบนทางหลวงแผ่นดินสายประธาน และบริเวณทางแยกที่สับสน และใช้ตัวอักษรไทยขนาดสูง 20 เซนติเมตร สำหรับใช้กับป้ายบอกจุดหมายปลายทางที่ใช้ติดตั้งบนถนนทางหลวงแผ่นดินสายรองและทางหลวงจังหวัด (กระทรวงคมนาคม.กรมทางหลวง.กองวิศวกรรมจราจร. 2543 : 82-84) [นำไปใช้](#)

2. ป้ายแสดงข้อมูลและบริการ (Information and Service Signs) ป้ายแสดงข้อมูลและบริการเป็นป้ายบริการที่ใช้แสดงข่าวสารข้อมูลและบริการที่สำคัญที่ผู้ขับขี่รถยนต์ควรทราบในการ

เดินทางบนทางหลวงและยังเป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้ทางที่สามารถใช้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่มีอยู่ข้างทางหลวงเช่น เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ เปลี่ยนอิริยาบถในการเดินทาง ชมทิวทัศน์หรือสถานที่ท่องเที่ยวตามธรรมชาติ นอกเหนือไปจากบอกจุดหมายปลายทางและป้ายบอกระยะทาง ป้ายบริการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจราจรในครั้งนี้ได้แก่

2.1 ป้ายแสดงที่พักริมทาง (Rest Area Signs) ลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าประกอบด้วยป้ายสี่เหลี่ยมจัตุรัส พื้นป้ายสีน้ำเงิน เส้นขอบป้ายสีขาว บรรจุสัญลักษณ์เป็นรูปต้นไม้และม้านั่งสีขาวเพื่อแสดงให้ผู้ขับขี่หยุดยานทราบว่ามีการพักริมทางหน้า ตัวเลข อักษรภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ใช้สีขาวบนพื้นป้ายสีน้ำเงิน การติดตั้งป้ายแสดงที่พักริมทางต้องให้ขอบป้ายด้านขวาสุดห่างจากขอบผิวจราจรไม่น้อยกว่า 0.06 เมตร ส่วนความสูงของป้ายด้านล่างสุดให้สูงจากขอบผิวจราจรไม่น้อยกว่า 1.20 เมตร

ภาพที่ 2.63 ตัวอย่างป้ายแสดงที่พักริมทาง
ที่มา : คู่มือเครื่องหมายควบคุมการจราจร ภาค 1. (2543 : 100)

2.2 ป้ายแสดงสถานที่ชมทิวทัศน์ (Scenic Area Signs) ลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า พื้นป้ายสีน้ำเงิน เส้นขอบป้ายสีขาว บรรจุข้อความและตัวเลขหรือเครื่องหมายลูกศร เพื่อแสดงระยะทางหรือทิศทางไปสู่สถานที่ที่จัดไว้สำหรับให้ชมทิวทัศน์ โดยใช้ตัวอักษร ตัวเลขและเครื่องหมายลูกศรสีขาว การติดตั้งป้ายแสดงสถานที่ชมทิวทัศน์ต้องให้ขอบป้ายด้านขวาสุดห่างจากขอบผิวจราจรไม่น้อยกว่า 1.20 เมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับเอาไว้ใช้งานเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ หากมีข้อผิดพลาดประการใดขออภัยเป็นอย่างสูงเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้
ภาพที่ 2.64 ตัวอย่างป้ายแสดงสถานที่ชมทิวทัศน์
ที่มา : คู่มือเครื่องหมายควบคุมการจราจร ภาค 1. (2543 : 101)

2.3 ป้ายแสดงสถานที่แหล่งท่องเที่ยว ป้ายแสดงสถานที่แหล่งท่องเที่ยวเป็นป้ายที่อำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวผู้ใช้รถใช้ถนนที่ผ่านบริเวณสถานที่ท่องเที่ยว เกิดความสนใจสามารถเดินทางเข้าไปยังสถานที่ท่องเที่ยวได้ถูกต้อง ป้ายเหล่านี้ ได้แก่

- ป้ายแสดงสถานที่ท่องเที่ยวตามธรรมชาติ กิจกรรมและแหล่งชุมชนป้ายนี้มีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า พื้นป้ายสีน้ำเงินมีความยาวเป็นด้านตั้ง มีภาพสัญลักษณ์แสดงถึงธรรมชาติที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวสีน้ำเงินบรรจุอยู่ในกรอบหน้าต่างสี่เหลี่ยมจัตุรัสที่มีพื้นป้ายสีขาวมีข้อความภาษาไทยและภาษาอังกฤษสีขาว ระบุชื่อสถานที่ท่องเที่ยวได้ภาพสัญลักษณ์และมีตัวเลขหรือเครื่องหมายเพื่อแสดงถึงระยะทางหรือทิศทางที่ชี้ไปยังสถานที่ท่องเที่ยว

ภาพที่ 2.65 ตัวอย่างป้ายแสดงสถานที่ท่องเที่ยวตามธรรมชาติ
ที่มา : คู่มือเครื่องหมายควบคุมการจราจร ภาค 1. (2543 : 102)

- ป้ายแสดงสถานที่ท่องเที่ยวโบราณสถานทางประวัติศาสตร์และศาสนสถานมีลักษณะป้ายเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า พื้นป้ายสีขาวมีด้านยาวเป็นด้านตั้ง มีภาพสัญลักษณ์สีขาวแสดงถึงสถานที่ท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และศาสนสถานบรรจุอยู่ในกรอบหน้าต่างสี่เหลี่ยมจัตุรัสมีพื้นป้ายสีน้ำตาลมีข้อความตัวอักษรไทยและภาษาอังกฤษสีน้ำตาลระบุชื่อสถานที่ของโบราณสถานอยู่ใต้ภาพสัญลักษณ์และมีตัวเลขหรือเครื่องหมายเพื่อแสดงถึงระยะทางหรือทิศทางไปสู่สถานที่ของโบราณสถานอยู่ใต้สุด ให้ติดตั้งป้ายโบราณสถานก่อนถึงทางแยกที่ทางหลวงตัดกันประมาณ 500 เมตร - 1 กิโลเมตร โดยให้ขอบป้ายห่างจากผิวของจราจรไม่น้อยกว่า 1.20 เมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งาน... อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า... ไม่ว่าจะมิได้จกทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.66 ตัวอย่างป้ายแสดงสถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นโบราณสถาน
ที่มา : คู่มือเครื่องหมายควบคุมการจราจร ภาค 1. (2543 : 103)

3. ป้ายรวมแหล่งท่องเที่ยว มีลักษณะเป็นป้ายรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า บนพื้นป้ายสีน้ำเงินเส้นขอบป้ายสีขาว มีเส้นขีดกลางสีขาวคั่นระหว่างชื่อของแหล่งท่องเที่ยว ขนาดความกว้างของเส้นขีดกลางจะต้องเท่ากับหรือประมาณเท่ากับ ความกว้างของเส้นขอบป้ายช่องบนสุดของป้ายจะมีข้อความว่า “แหล่งท่องเที่ยว” มีภาษาอังกฤษอยู่ข้างล่างโดยใช้คำว่า “TOURIST ATTRACTION” และมีสัญลักษณ์รูปตัว “i” แสดงที่รวมแหล่งท่องเที่ยวสีขาวอยู่ในกรอบรูปสี่เหลี่ยม ช่องล่างถัดมาในแนวเดียวกันก็มีเส้นขีดกลางสีขาวคั่น บรรจุข้อความระบุถึงแหล่งท่องเที่ยวต่างๆของจังหวัด อำเภอ หรือ บริเวณที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้กัน มีเครื่องหมายลูกศรแสดงทิศทางไปสู่แหล่งท่องเที่ยววันั้นๆ และมีสัญลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวสีน้ำเงินอยู่ในกรอบสี่เหลี่ยมที่มีพื้นสีขาวอยู่อีกด้านหนึ่ง สำหรับชื่อแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นโบราณสถานทางประวัติศาสตร์ และศาสนสถานให้ใช้สัญลักษณ์สีน้ำตาล

ภาพที่ 2.67 ตัวอย่างป้ายรวมแหล่งท่องเที่ยว

ที่มา : คู่มือเครื่องหมายควบคุมการจราจร ภาค 1. (2543 : 104)

ความกว้างของป้ายขึ้นอยู่กับจำนวนสถานที่ของแหล่งท่องเที่ยวที่จะกำหนดไว้ในแผ่นป้าย โดยทั่วไปจะไม่เกิน 6 แห่ง ความยาวของป้ายไม่น้อยกว่า 180 เซนติเมตรและสามารถเพิ่มความยาวของป้ายได้ครั้งละ 5 เซนติเมตร เพื่อให้ได้ระยะห่างตามมาตรฐานที่กำหนดเอาไว้ (ตติยา เทพพิทักษ์. 2546 : 14-17; อ้างถึงใน กระทรวงคมนาคม.กรมทางหลวง.กองวิศวกรรมจราจร. 2543 : 98)

สี การใช้สีบนแผ่นป้ายทุกประเภทของกรมทางหลวงนั้น ใช้วัสดุพิเศษ ที่เรียกว่าแผ่นสะท้อนแสงในการผลิตไม่ว่าจะเป็นตัวหนังสือหรือพื้นป้าย เพื่อให้การใช้งานของป้ายเหล่านั้นมีประสิทธิภาพ เมื่อต้องใช้ในเวลากลางคืนแผ่นสะท้อนแสงเป็นวัสดุสำหรับผลิตป้ายต่างๆ เช่นป้ายจราจร ป้ายโฆษณา เพื่อให้สะท้อนแสงมองเห็นได้ชัดเจนในเวลากลางคืน เพื่อประโยชน์ของผู้ใช้และประชาชนทั่วไป จึงกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมแผ่นสะท้อนแสงมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม นี้กำหนดขึ้นโดยอาศัยเอกสารดังต่อไปนี้เป็นแนวทาง Fed.Spec.L - S - 300C Sheeting and tape, reflective: non March 20, 1997 exposed lens

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ 2.6.2 หลักเกณฑ์และข้อกำหนดเกี่ยวกับป้ายจราจร อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น 1. ข้อกำหนดที่ ทล - ก603/2526 ข้อกำหนดแผ่นสะท้อนแสงที่มีภาวอยู่ด้านหลัง ไปใช้ ความหมายของคำที่ใช้ในมาตรฐานผลิตภัณฑ์แผ่นสะท้อนแสง มีดังนี้

- แผ่นสะท้อนแสง (Reflective Sheeting) หมายถึง วัสดุแผ่นบางอ่อนสามารถสะท้อนแสงได้ มีกาวยู่ด้านหลังสำหรับติดลงบนแผ่นวัสดุผิวเรียบ

- ตัวประกอบความส่องสว่าง (Luminance factor) หมายถึง อัตราส่วนของความสว่าง (Illuminance) ที่สะท้อนจากแผ่นสะท้อนแสงกับความสว่างที่สะท้อนจากแมกนีเซียมออกไซด์ โดยใช้หลอดไฟมาตรฐาน A ของ CIE มีหน่วยเป็นร้อยละ

- สัมประสิทธิ์การสะท้อนแสง (Efficient of Retro - Refection) หมายถึงอัตราส่วนของความร้อนแห่งการส่องสว่าง (Luminous Intensity) ของแผ่นสะท้อนแสงกับความสว่าง (Illuminance, lx) ในแนวตั้งฉากที่ผิวของแผ่นสะท้อนแสงมีหน่วยเป็นแคนเดลาต่อลักซ์ต่อตารางเมตร (cd/lx/m²) ลักษณะทั่วไป แผ่นสะท้อนแสงต้องเป็นแผ่นแบนเรียบฟิล์มชั้นนอกและสารสะท้อนแสงจะต้องปรากฏให้เห็นเป็นเนื้อเดียวกัน การทดสอบให้ทำโดยการตรวจพินิจ แผ่นสะท้อนแสงมี 9 สี คือ สีขาว สีเหลือง สีแดงเข้ม สีทอง สีส้ม สีเขียว สีน้ำตาล สีแดง สีน้ำเงิน การใช้สีในระบบป้ายสัญลักษณ์ที่เหมาะสมกับสถานที่ท่องเที่ยว สีแต่ละสีต้องมีตัวประกอบความส่องสว่างและโคออร์ดิเนตของรงควรรณะอยู่ในขีดจำกัดของรงควรรณะ (Chromaticity limits) การเลือกใช้สีสำหรับระบบป้ายสัญลักษณ์ที่เหมาะสมกับสถานที่ท่องเที่ยวที่ให้ความสำคัญกับการทดสอบคุณภาพของแผ่นสะท้อนแสง เพื่อนำมาใช้งาน ในงานวิจัยครั้งนี้จะต้องมีการทบทวนหลักการข้างต้นในทุกๆ ข้อแล้วเลือกหยิบใช้ข้อที่เหมาะสมตามหลักเกณฑ์ (ตติยา เทพพิทักษ์. 2546 : 19-20; อ้างถึงใน กระทรวงคมนาคม.กรมทางหลวง.กองวิศวกรรมจราจร. 2543 : 1)

2. การใช้สัญลักษณ์ภาพใช้ประกอบกับข้อความเพื่อแสดงในแผ่นป้ายประเภทต่างๆ โดยจัดแบ่งสัญลักษณ์ภาพออกเป็น 2 ชนิด ดังนี้

2.1 สัญลักษณ์ภาพแหล่งท่องเที่ยว ใช้ประกอบกับข้อความแสดงสถานที่ท่องเที่ยวซึ่งมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษในแผ่นป้ายเหล่านี้ คือ

- ป้ายชี้ทางในแหล่งท่องเที่ยว
- ป้ายชื่อแหล่งท่องเที่ยว

2.2 สัญลักษณ์ภาพส่วนบริการ ใช้ประกอบกับข้อความแสดงกิจกรรมด้านบริการต่างๆ ซึ่งมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษในแผ่นป้ายส่วนบริการ (ตติยา เทพพิทักษ์. 2546 : 20)

3. การจัดทำป้ายและการติดตั้ง ป้ายชี้ทางและป้ายแหล่งท่องเที่ยวในโครงการนี้ แบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ ตามสถานที่ที่ติดตั้ง คือ

3.1 ป้ายที่ติดตั้งในเขตทางหลวง เช่น ทางหลวงแผ่นดิน ทางหลวงจังหวัดและทางหลวงพิเศษต่างๆ การจัดทำและติดตั้งป้ายอยู่ในความดูแลรับผิดชอบของกรมทางหลวงกระทรวงคมนาคม ได้แก่ ป้ายแนะนำต่างๆ ป้ายชี้ทาง ป้ายแสดงข้อมูล และป้ายแสดงการบริการ

- ความมุ่งหมายของป้าย เพื่อช่วยแนะนำนักท่องเที่ยวให้ไปสู่แหล่งท่องเที่ยวได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว โดยระบุชื่อ หรือสถานที่แหล่งท่องเที่ยว ทิศทาง และระยะทาง เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

- การใช้ป้าย ใช้ติดตั้งบริเวณทางแยก และก่อนถึงแหล่งท่องเที่ยวเพื่อแนะนำนักท่องเที่ยวให้ทราบถึงทิศทางและระยะทางไปสู่แหล่งท่องเที่ยว

- ลักษณะของป้าย การออกแบบจำเป็นต้องใช้มาตรฐานของกรมทางหลวง เพราะต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้ขับขี่รถยนต์บนทางหลวงและความสม่ำเสมอของรูปร่าง สี ขนาด เครื่องหมาย ตัวเลข ตัวอักษร ที่ใช้ในป้าย ซึ่งประสงค์ให้ผู้ขับขี่รถยนต์บนทางหลวงสามารถอ่านได้

ง่าย ให้มีเวลาทำความเข้าใจและเวลาปฏิบัติตามได้เพียงพอ มองเห็นได้ชัดเจนขึ้น เข้าใจและจำได้ง่าย และนำไปใช้ได้ถูกต้องสม่ำเสมอ (ตติยา เทพพิทักษ์. 2546 : 20-21)

3.2 ป้ายที่ติดตั้งในบริเวณแหล่งท่องเที่ยว ใช้ติดตั้งภายในบริเวณหรืออาณาเขตของแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ป้ายชี้ทางในแหล่งท่องเที่ยว ป้ายชื่อแหล่งท่องเที่ยว ป้ายรายละเอียดแหล่งท่องเที่ยว ป้ายส่วนบริการ ป้ายห้ามและป้ายเตือน ตลอดจนป้ายผู้อุปถัมภ์

- ความมุ่งหมายของป้าย เพื่อช่วยแนะนำนักท่องเที่ยวให้ไปสู่จุดต่างๆ ภายในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างถูกต้อง โดยระบุชื่อสถานที่สำคัญ ทิศทางและหรือระยะทาง เป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

- การใช้ป้าย ใช้ติดตั้งบริเวณทางแยกทุกจุดภายในแหล่งท่องเที่ยวในตำแหน่งที่สามารถมองเห็นได้ชัดเจนทั้งผู้เดินเท้าและนั่งรถยนต์ (ตติยา เทพพิทักษ์. 2546 : 20-21)

4. เกณฑ์การออกแบบโครงสร้าง การออกแบบโครงสร้างของป้ายประเภทต่างๆเพื่อการใช้งานในแหล่งท่องเที่ยว ในสภาพภูมิประเทศ และสภาพความเป็นอยู่ซึ่งแตกต่างกันอย่างมากมายทั่วประเทศ การวางเกณฑ์การออกแบบเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพการใช้งานในลักษณะดังกล่าวสามารถพิจารณาออกเป็น 2 หัวข้อใหญ่ๆ คือ

4.1 ประโยชน์ใช้สอย (Function) ป้ายต่างๆถูกออกแบบขึ้นเพื่อประโยชน์ใช้สอยหลักคือ การบอกข้อมูลให้ผู้ผ่านไปมาเห็นและเข้าใจได้อย่างชัดเจนและรวดเร็ว ในด้านประโยชน์ใช้สอยของโครงป้าย มีข้อมูลที่ต้องคำนึงถึงต่อไปนี้

- ความโดดเด่นและสะดุดตาในการมองเห็นป้าย
- ความยืดหยุ่นในการเพิ่มหรือลดจำนวนป้าย
- ความกลมกลืนและไม่กีดขวางสภาพแวดล้อม

4.2 การสร้าง (Construction) เนื่องจากการใช้ป้ายเป็นไปอย่างกว้างขวาง ดังนั้นการออกแบบจึงจำเป็นต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ในการสร้าง (การผลิตและการติดตั้ง) สำหรับบางแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งอยู่ห่างไกลและมีวัสดุตลอดจนอุปกรณ์ที่จำกัด สิ่งสำคัญในการพิจารณาเกี่ยวกับการสร้าง ได้แก่

- การผลิตและการติดตั้งได้ง่ายและรวดเร็ว
- ความแข็งแรงทนทานต่อสภาพธรรมชาติและการทำลายของมนุษย์
- สามารถซ่อมแซมได้สะดวกและรวดเร็ว (ตติยา เทพพิทักษ์. 2546 : 22)

ป้ายสัญลักษณ์ที่ใช้กับการท่องเที่ยวของประเทศไทยในปัจจุบันนั้นทำให้ทราบถึงหลักเกณฑ์การออกแบบป้ายสัญลักษณ์และลักษณะของป้ายที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ที่ใช้อยู่ในประเทศไทยในปัจจุบัน ตลอดจนวิธีการแสดงเนื้อหาในสัญลักษณ์ภาพแต่ละหมวดหมู่ที่เป็นประโยชน์ในการศึกษาหาแนวทางในการออกแบบ สัญลักษณ์ภาพสำหรับสถานที่ท่องเที่ยวในเขตพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า ข้อกำหนดของกรมทางหลวงเกี่ยวกับป้ายสัญลักษณ์

5. มาตรฐานตัวอักษรและตัวเลข

เมื่อปีพ.ศ. 2526 กรมทางหลวงได้กำหนดให้จัดทำตัวอักษรและตัวเลข สามารถอ่านออก (Legibility) ในระยะ 10 เมตร และกำหนดความกว้างของเส้นอักษร (Stroke Width) เป็นขนาดตัวอักษร 1/5 ของความสูงตัวอักษร กำหนดวิธีการจัดวางสระและวรรณยุกต์ ทั้งทางด้านบนและด้านล่าง กำหนดการจัดเรียงตัวอักษรให้มีระยะช่องไฟที่ไม่แตกต่างกันมาก และมีความเหมาะสมทั้งนี้เพื่อประหยัดพื้นที่และทำให้การผลิตป้ายไม่สับสนยุ่งยาก

6. มาตรฐานตัวอักษรโรมัน

กรมทางหลวงได้กำหนดให้ใช้อักษรโรมัน สำหรับทั้งข้อความภาษาอังกฤษที่มีอักษรนำด้วยตัวพิมพ์ใหญ่และตามด้วยตัวพิมพ์เล็ก บนป้ายแขวนสูง (Overhead Signs) และข้อความที่เขียนด้วยตัวพิมพ์ใหญ่ทั้งหมด ซึ่งใช้บนป้ายแนะนำที่ติดตั้งข้างทางและป้ายคำสั่งต่างๆ

7. รูปแบบและมาตรฐานป้ายแนะนำบอกจุดหมายปลายทาง

ป้ายแนะนำบอกจุดหมายปลายทางเดิม ได้กำหนดให้ใส่ระยะทางไปสู่จุดหมายปลายทางไว้ด้วยและต่อมาคณะทำงานปรับปรุงเครื่องหมายควบคุมการจราจรฉบับปี 2525 ได้พบจากการวิจัยในต่างประเทศว่า การให้ข้อมูลแก่คนขับรถมากเกินไปจะทำให้ประสิทธิภาพในการตัดสินใจดีด้อยลงไป และในการเดินทางตามปกติแล้วจะต้องมีการวางแผนเส้นทางไว้ก่อนแล้วป้ายแนะนำจะให้ข่าวสารเพื่อให้คนขับเปลี่ยนทิศทางตามที่ได้วางแผนการเดินทางไว้เท่านั้น นอกจากนี้ยังทำให้ขนาดของป้ายไม่ใหญ่มากด้วย จึงพิจารณาให้ยกเลิกการแจ้งระยะทางในป้ายบอกจุดหมายปลายทาง อย่างไรก็ตาม ได้มีผู้แสดงความคิดเห็นว่าการมีระยะทางในป้ายดังกล่าวก็มีประโยชน์ โดยเฉพาะนักเดินทางท่องเที่ยวแบบไทยๆ อาจไม่ทราบแหล่งท่องเที่ยวที่ไม่ไกลจากเส้นทางที่ได้วางแผนไว้ เมื่อพบเห็นก็สามารถคำนวณระยะเวลาในการเดินทางและตัดสินใจที่จะไปยังจุดพบเห็นในป้ายได้ นอกจากนี้ในคู่มือเครื่องหมายควบคุมการจราจรของสหรัฐอเมริกาที่ยังยอมให้เป็นทางเลือกที่จะมีระยะทางหรือไม่ ดังนั้นในการแสดงรูปแบบมาตรฐานป้ายฯ ของการศึกษานี้จะมีทั้งแบบมีระยะทางและไม่มีระยะทาง

8. ป้ายแนะนำบอกจุดหมายปลายทางที่มีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ สำหรับทางหลวงสายหลัก ซึ่งใช้อักษรไทยขนาดสูง 25 เซนติเมตร และป้ายบนทางหลวงสายรองใช้อักษรไทยสูง 20 เซนติเมตร มีขนาดสัดส่วนและพื้นที่สำหรับเขียนชื่อจุดหมายปลายทางโดยสรุป ดังนี้

อักษรไทยสูง (ซ.ม.)	ขนาดป้าย (ต่ำสุด)		ความยาวสำหรับข้อความโดยประมาณ	
	แนวตั้ง	แนวนอน	ป้ายมีระยะทาง	ป้ายไม่มีระยะทาง
20	75	240	100	155
25	90	240	90	150

9. ความยาวชื่อภาษาอังกฤษในป้ายแนะนำ

ราชบัณฑิตยสถานได้กำหนดหลักเกณฑ์การสะกดชื่อภาษาไทยเป็นภาษาอังกฤษไว้เพื่อให้สามารถอ่านออกเสียงใกล้เคียงที่สุด สำหรับชื่อจังหวัด อำเภอ และสถานที่สำคัญบางแห่ง ก็ได้กำหนดการสะกดที่ถูกต้องไว้ด้วย ผู้สนใจสามารถหาข้อมูลได้โดยตรงจากราชบัณฑิตยสถาน ข้อเท็จจริงที่ปรากฏและทราบกันเป็นอย่างดีว่าข้อความภาษาไทยเมื่อแปลเป็นภาษาอังกฤษ จะได้จำนวนตัวอักษรจากภาษาอังกฤษมากกว่าอักษรภาษาไทยในบรรทัดเดียวกันเสมอ ทั้งนี้เพราะภาษาอังกฤษจะเขียนอยู่ในแนวเดียวกันตลอด แต่ภาษาไทยใช้สระบางตัวอยู่ข้างบนหรือข้างล่างได้ พยัญชนะไทยบางตัวต้องแทนด้วยพยัญชนะภาษาอังกฤษสองตัว นอกจากนั้นคำไทยที่ออกเสียงครึ่งเสียงไม่มีสระ แต่เมื่อเขียนเป็นภาษาอังกฤษต้องใช้ความยาวมากกว่าการสะกดด้วยภาษาไทย ในป้ายมาตรฐานแนะนำของกรมทางหลวง จึงได้กำหนดให้ใช้ภาษาอังกฤษขนาดเป็นครึ่งหนึ่งของภาษาไทย หรือไม่น้อยกว่า 10 เซนติเมตร จากการนำความยาวชื่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษของจังหวัดทั่วประเทศมาเปรียบเทียบ (สำหรับป้ายแนะนำบนทางสายประธานใช้อักษรไทยขนาดความสูง 25 เซนติเมตร ขนาดความสูงของภาษาไทย 20 เซนติเมตร สำหรับทางสายรอง) จะเห็นได้ว่าการกำหนดขนาด

ตัวอักษรภาษาอังกฤษเป็นครั้งหนึ่งนั้น ความยาวส่วนมากจะไม่เกินความยาวของภาษาไทยแต่ถ้าขนาดตัวอักษรภาษาอังกฤษ $\frac{3}{4}$ ของภาษาไทยแล้วจะยาวกว่าภาษาไทยแทบทั้งสิ้น

10. การวิเคราะห์ขนาดมาตรฐานต่ำสุดของป้าย

ตามมาตรฐานแนะนำป้ายปัจจุบัน ได้กำหนดมาตรฐานต่ำสุดตามแนวนอนไว้ที่ 240 เซนติเมตร นั้นเป็นข้อจำกัดของวัสดุผลิตป้ายที่มีขนาด 120×240 เซนติเมตร โดยหลักการแล้วการกำหนดป้ายต่ำสุดต้องมาจากการหาขนาดของตัวอักษรที่สามารถอ่านออกได้ และความยาวของข้อความที่บรรจุลงในป้ายสำหรับอ่านออกได้นั้นได้ยอมรับว่าขนาดของตัวอักษร 20 เซนติเมตรสามารถอ่านออกได้ในระยะ 10 เมตร บนทางหลวงสายหลักได้กำหนดตัวอักษรต่ำสุด 25 เซนติเมตร บนทางหลวงสายรองใช้ตัวอักษร 20 เซนติเมตร ซึ่งสามารถอ่านออกได้ในระยะ 125 เมตร และ 100 เมตร

11. มาตรฐานป้ายแนะนำชนิดแขวนยื่น (Overhead or Cantilever)

ป้ายแนะนำชนิดแขวนยื่น มีลักษณะที่ก่อสร้างเสาอยู่นอกคันทางหรือติดตั้งบนทางเท้าแล้วมีโครงรับป้ายยื่นเข้ามาที่ไหล่ทางหรือผิวจราจร เหมาะกับถนนที่อยู่ในเมืองซึ่งมีอาคารบ้านเรือนเต็มสองข้างทาง หรือบนทางหลวงที่มีเขตทางจำกัด หรือได้ก่อสร้างเต็มเขตทางไม่มีที่ว่างสำหรับติดตั้งป้ายข้างทาง กรมทางหลวงมีรูปแบบและมาตรฐานป้ายแขวนยื่น ซึ่งได้กำหนดให้ใช้ขนาดตัวอักษรภาษาไทยไม่น้อยกว่า 30 เซนติเมตร และภาษาอังกฤษ 15 เซนติเมตร การติดตั้งจะต้องสูงจากพื้นผิวจราจรไม่น้อยกว่า 5.50 เมตร เพื่อป้องกันไม่ให้ถูกรถบรรทุกของชน การติดตั้งป้ายเหนือศีรษะเช่นนี้จะมีปัญหาในการมองเห็น ทั้งนี้ความสามารถในการมองเห็นของคนตามระนาบตั้งกับระนาบนอนต่างกัน โดยปกติคนสามารถพบเห็นวัตถุใดๆ ในมุม 60 องศา จากแกนสายตาทั้งสองข้าง แต่กรวยสายตาที่มองเห็นชัด (Cone of Clear Vision) มีมุมที่กรวยเพียง 10-12 องศาเท่านั้น ลูกตาคนสามารถส่ายไปมาตามระนาบราบได้รวดเร็วมาก แต่การเหลือบตาขึ้นมองจะต้องตั้งใจทำ และเข้ามาดัดนั้นจึงเป็นที่ทราบกันดีว่าป้ายที่ติดตั้งข้างทางจึงมีประสิทธิภาพการมองเห็นมากกว่าป้ายที่ติดตั้งแขวนสูง

เพื่อเป็นการตรวจสอบว่าขนาดตัวอักษรที่กำหนดไว้ 30 เซนติเมตรนั้นสามารถอ่านออกได้หรือไม่ หมายถึงว่าเมื่อติดตั้งป้ายแขวนยื่นไว้คนขับรถที่ใช้สายตาปรกติมองไปบนถนนสามารถค้นพบและอ่านออกข้อความบนป้ายได้ ดังนี้

ระยะที่คนขับรถต้องอ่านป้ายออกก่อนถึงจุดที่ติดตั้งป้ายคำนวณ ดังนี้

- การค้นหาป้าย 0.5 วินาที
- การอ่านชื่อป้ายๆละ 0.8 วินาที รวมเป็น 2.4 วินาที
- ระยะสิ้นสุดการมองเห็นป้าย เมื่อมุมสายตาคนขับรถอยู่ที่กึ่งกลางป้าย

สมมติให้รถวิ่งด้วยความเร็ว 90 กิโลเมตรต่อชั่วโมง หรือ 25 เมตรต่อวินาที

ระยะในข้อ 1 และข้อ 2 = $2.9 \times 25 = 72.50$ เมตร

ระยะในข้อ 3 = $5.90 / \text{TAN} (5 \times \pi/180) \text{ radian} = 67.40$ เมตร

รวมระยะทางทั้งสิ้น = 139.90 เมตร

ตัวอักษรไทยตามมาตรฐานกรมทางหลวง ขนาด 30 เซนติเมตร สามารถอ่านออกได้ในระยะ 150 เมตร การกำหนดขนาดตัวอักษรข้างต้นจึงสมควรยอมรับได้

ตามมาตรฐานโครงสร้างของป้ายแบบแขวนยื่นนี้ ยอมให้ติดตั้งป้ายได้กว้างถึง 3.5 เมตร จึงสมควรให้มีอิสระในการออกแบบแต่ละแห่ง ที่จะใช้ขนาดตัวอักษรใหญ่กว่าที่กำหนดได้ เพราะเป็น

ประโยชน์ต่อคนขับรถ อย่างไรก็ตามก็ต้องห้ามมิให้ใช้ตัวอักษรขนาดต่างกันในป้ายเดียวกันและป้ายที่อยู่ใกล้กันสมควรใช้ขนาดตัวอักษรเดียวกัน

2.7 หลักตัวแปรมนุษย์

การรับรู้ความหมายของป้ายสัญลักษณ์ได้รับอิทธิพลจาก สิ่งที่มีมนุษย์สัมพันธ์ด้วย สภาพแวดล้อมคือ ตัวแปรทางด้านสรีรวิทยาและทางด้านจิตวิทยา ได้แก่ การเห็นด้วยสายตา ความสามารถในการอ่าน ความจำ การรับรู้เรื่องสี และทัศนคติซึ่งเป็นเรื่องส่วนบุคคล เพราะเป็นเรื่องที่ซับซ้อนจึงทำให้ควบคุมโดยการออกแบบได้ยาก ดังนั้นนักออกแบบจึงควรเข้าใจหลักการพื้นฐานที่เป็นตัวแปรของมนุษย์ซึ่งมีอิทธิพลในการกำหนดพฤติกรรมและมีผลต่อการรับรู้และการตอบสนองต่อป้ายสัญลักษณ์

หลักการออกแบบจาก (Human Factors) คือ ตัวแปรที่สำคัญซึ่งมีอิทธิพลทำให้เกิดการรับรู้ และการตอบสนองต่อป้ายสัญลักษณ์ในแต่ละบุคคล แบ่งออกได้เป็น

1. ทางกายภาพ
2. ทางจิตภาพ

2.7.1 ตัวแปรทางด้านสรีรวิทยา (Physical Factors)

คือทางกายภาพ แบ่งออกเป็น Normal Field of Vision คือ แนวการมองของระดับสายตาปกติ บุคคลสามารถมองเห็นป้ายสัญลักษณ์ได้ชัดเจน ครอบคลุมภายในพื้นที่ 60 องศา ดังนั้น ภาพที่อยู่นอกบริเวณพื้นที่นี้จะไม่เห็นชัดเจนในรายละเอียด

1. Visual Acuity คือ กำลังความสามารถหรือความคมชัดในการรับภาพของสายตาในเกณฑ์ปกติ คนจะสามารถมองเห็นได้ในระยะของแสงที่ 20 /20 ฟุต และยิ่งขึ้นอยู่กับอายุและสายตาของแต่ละบุคคล และในเกณฑ์ปกติ เมื่อแสงผ่านเข้ามาในลูกตา จะมีการโฟกัสบนจอรับภาพ โดยแสงสีเหลืองจะตกลงเรตินาพอดี ส่วนสีแดงจะตกบริเวณด้านหลังของสีเหลืองสีเขียวจะตกบริเวณด้านหน้าของสีเหลือง ซึ่งระยะห่างจากแดงถึงสีเหลือง และเหลืองถึงเขียวมีระยะเท่าๆ กัน ดังนั้นคนที่มีสายตาปกติจะเห็นสีแดงสีเขียวและดำชัดเจนใกล้เคียงกัน

2. Reading Rate คือ เวลาที่ใช้ในการอ่าน มาตรฐานการอ่านจะอยู่ที่ 125 คำต่อ 1 นาที ถึง 500-600 คำซึ่งควรพิจารณาควบคู่กับ อายุ ระดับสติปัญญา การศึกษา ซึ่งค่าเฉลี่ยจะอยู่ประมาณ 250 คำ ต่อนาที ตัวอย่างเช่น ป้ายจราจรซึ่งใช้เวลาไม่กี่วินาทีในการอ่านไม่ควรใส่ข้อความมากกว่า 6 คำ

3. Legibility คือ ความรับรู้และเข้าใจได้ง่ายในการอ่านจากสภาพแวดล้อมที่ชัดเจน ได้มีการจัดเกณฑ์มาตรฐาน จากสายตาปกติ 20/20 จะสามารถยืนอ่าน ตัวอักษรสูง 1 นิ้ว (2.5 ซม.) จากระยะทางไกลถึง 50 ฟุต (15 เมตร)

4. Eye Level คือ ระดับสายตาที่ใช้เป็นมาตรฐานในการมองเห็นป้ายสัญลักษณ์

- ระดับสายตาขณะยืนจะสูงจากพื้นประมาณ 5 ฟุต 6 นิ้ว (1.7 เมตร)
- ระดับสายตาขณะนั่งจะสูงจากพื้นประมาณ 4 ฟุต 3 นิ้ว (1.3 เมตร)
- ระดับสายตาขณะขับรถยนต์จะสูงจากพื้นประมาณ 4 ฟุต 6 นิ้ว (1.4 เมตร)

และควรพิจารณาไปตามกรณีถ้าเป็นรถประเภทที่มีความสูงมากกว่ารถยนต์นั่ง

5. Letter Height คือ ความสูงของตัวอักษรหรือข้อความ สำหรับผู้ช้ำชี่รถยนต์ ขึ้นอยู่กับความเร็วขณะช้ำชี่รถยนต์และเวลาที่ใช้ในการมองเห็นป้ายและการอ่าน

ข้อความ ดังนั้นการออกแบบจึงขึ้นอยู่กับรูปแบบตัวอักษร ช่องไฟ การใช้อักษรคือ ตัวพิมพ์ใหญ่ และตัวพิมพ์เล็ก รวมถึงเรื่องอื่น เช่น จำนวนตัวอักษร บรรทัด ความเร็วขณะช้ำชี่ กับ ระยะทางจากด้านข้างสองฝั่ง (Lateral Distance) ระหว่างผู้มองกับป้ายสัญลักษณ์ Meeting Need of Aging and Physically Disabled People คือ การคำนึงถึงความต้องการของประชากรที่เป็นผู้สูงอายุ และคนพิการ

ความสูงของตัวอักษรที่ใช้เป็นมาตรฐาน คือ ตัวอักษร Helvetica ตัวพิมพ์ใหญ่ สูง 1 นิ้ว ต่อระยะทางการมองขณะเดิน 25 ฟุต (7.5 เมตร)

2.7.2 ตัวแปรทางด้านจิตวิทยา (Psychological Factors)

คือ ทางจิตภาพ แบ่งออกเป็น

1. Figure and Ground Relationships คือ หลักทางจิตวิทยาที่วิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ระหว่าง ภาพและพื้นภาพ โดยกำหนดให้ภาพที่เป็นรูปร่างหรือลักษณะโครงจะมองเห็นได้เมื่ออยู่บนพื้นภาพ เพราะรูปร่างเกิดจากกรอบรูปหรือเส้นรอบรูปเป็นตัวกำหนดขอบเขต ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงรูปร่างจึงเกิดจากการปรับเปลี่ยนเส้นกรอบรูปซึ่งจะทำให้มีผลต่อการจดจำ การออกแบบป้ายสัญลักษณ์ก็คือ การออกแบบความสัมพันธ์ของพื้นที่ว่างระหว่างตัวอักษร ถ้ามีการจัดวางตัวอักษรชิดกันจะทำให้รูปร่างของคำเปลี่ยนไปและจะมีผลต่อการอ่าน การรับรู้และการจดจำด้วย ตัวอย่างเช่น ตัวอักษรโลหะสีเข้มที่ติดลงบนแผ่นป้ายหินจะทำให้เกิดเงาซ้อนซึ่งมีน้ำหนักที่เท่ากับตัวอักษรจริงจะทำให้เกิดปัญหาในการอ่านและการรับรู้ข้อความ ดังนั้นจึงควรใช้ตัวอักษรที่มีสีอ่อนบนพื้นป้ายที่มีสีเข้ม

2. Implications of Color คือ ความหมายของสี ขึ้นอยู่กับความสามารถในการแยกสี การจดจำสีของแต่ละบุคคล สีที่มีความแตกต่างและเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปมี 6 สี คือ แดง-เหลือง-ฟ้า-เขียว-แสด-น้ำตาล ไม่รวมสีขาวและสีดำ ตัวอย่างเช่น

การใช้สีเพื่อช่วยในการระบุพื้นที่ Color Coding ของบริเวณพื้นที่จอดรถ ที่ใช้บนเสา บนกำแพง บนผนัง เพื่อเป็นการแบ่งแยกพื้นที่ของชั้นจอดรถ ซึ่งใช้ร่วมกับตัวอักษรและตัวเลขประจำชั้น

การใช้สีเพื่อสร้างอารมณ์และความรู้สึก ในการออกแบบพื้นที่ภายใน โดยใช้สีและแสงรวมทั้งการออกแบบกราฟิกใช้บนผนัง โดยเฉพาใช้สีแดงซึ่งเป็นสีที่มีพลัง การใช้สีแดงกับป้ายสัญลักษณ์ช่วยให้จดจำได้ง่าย ใช้เป็นป้ายอันตราย หรือ ป้ายฉุกเฉิน ซึ่งเกิดจากประสบการณ์ร่วมของการจราจร คือ การใช้ตัวอักษรบนป้ายสีแดงเป็นป้ายสั่งหยุด และ การใช้สีเหลืองในไฟจราจรที่ใช้เป็นสัญญาณเตือน และป้ายเตือนบนพื้นสีเหลืองสำหรับเขตก่อสร้าง

ตัวแปรที่สำคัญต่อการรับรู้ (Factors Affecting Perception) สภาพภายนอกที่มีผลต่อการรับรู้ป้ายสัญลักษณ์ที่สำคัญที่สุด คือ สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ กล่าวคือ องค์ประกอบเรื่องแสง ได้แก่ คุณภาพของแสง ความเข้มของแสงและสีของแสงที่ตกกระทบบนแผ่นป้าย รวมทั้งอุปสรรคทางวัตถุ สิ่งกีดขวางทางสายตา และสภาพแวดล้อมโดยรอบของป้ายสัญลักษณ์ ดังนั้นจึงควรคำนึงถึงเรื่องของแสงการทำตำแหน่งติดตั้งป้ายรวมทั้งการออกแบบป้ายที่ช่วยให้อ่านได้ง่าย ครั้งที่มีการนำไปใช้

3. Ambient Lighting คือ ความคงที่ของความสว่าง ได้แก่

3.1 การใช้ป้ายสัญลักษณ์ภายในโดยไม่ใช่ป้ายชนิดมีไฟ ความคงที่ของความสว่างในการมองเห็นประมาณ 25 แรงเทียน

3.2 การใช้ป้ายสัญลักษณ์ภายนอกโดยไม่ใช่ป้ายชนิดมีไฟ ความคงที่ของความสว่างประมาณ 2 แรงเทียน ตัวอย่างเช่น ถ้าแสงปกติลดลงความแตกต่างระหว่างข้อความและพื้นป้ายควรเพิ่มมากขึ้น การออกแบบจึงควรใช้สีที่สว่างกับข้อความ และใช้สีเข้มกับพื้นป้าย หรือใช้ในทางกลับกันได้

3.3 ไม่ควรใช้ข้อความสีขาวลงบนพื้นป้ายที่มีสีอ่อน เช่น สีเหลือง

3.4 ข้อความสีขาวบนพื้นป้ายสีดำจะทำให้อ่านได้ง่าย

จากการศึกษาพบว่าความคมชัดของป้ายจะเพิ่มมากขึ้นเมื่อเพิ่มแสงให้สว่างขึ้นและยังช่วยเพิ่มความเร็วในการอ่านได้ด้วย แต่ต้องระวังในเรื่องการใช้แสงสีลงบนแผ่นป้ายที่เป็นป้ายสี

4. Sight Lines คือ เส้นระดับสายตา ป้ายสัญลักษณ์สำหรับการเดินต้องติดตั้งให้มีความสูงระดับสายตาและจะต้องติดตั้งให้พ้นจากสิ่งกีดขวางแนวสายตาปกติ สิ่งที่ต้องคำนึงถึง คือ

4.1 ป้ายสัญลักษณ์ต้องมีตำแหน่งสูงพ้นศีรษะ

4.2 ด้านหน้าของแผ่นป้ายจะต้องทำมุมแหลมกับแนวสายตาปกติ

4.3 ป้ายสัญลักษณ์จะต้องไม่อยู่นอกเหนือพื้นที่มองเห็นตามปกติ (Normal Field of Vision)

4.4 ควรคำนึงถึงพื้นที่ของฉากด้านหลังป้ายสัญลักษณ์ รวมทั้งลักษณะสภาพแวดล้อมและแสงสว่าง

4.5 ควรคำนึงถึงสิ่งก่อสร้าง หรือป้ายสัญลักษณ์อื่นที่อาจกีดขวางแนวสายตา

4.6 ควรคำนึงถึงการเจริญเติบโตของต้นไม้และสิ่งแวดล้อมซึ่งอาจบดบังป้ายในอนาคต

4.7 ควรคำนึงถึงการจราจรซึ่งอาจบดบังป้าย

4.8 ควรคำนึงถึงป้ายสัญลักษณ์ที่ต้องมีการใช้งานร่วมกันระหว่างผู้ที่เดินและผู้ที่ใช้รถจักรยาน เพราะจะมีระดับสายตาที่ไม่เท่ากัน

5. Sign Backgrounds คือ บริเวณพื้นที่ด้านหลังป้ายสัญลักษณ์ ซึ่งมีผลต่อการรับรู้แบ่งออกเป็น

5.1 พื้นผนังด้านหลังป้าย ควรพิจารณาภายใต้กฎเกณฑ์ Figure - Ground Relationship

5.2 ฉากด้านหลังป้ายสัญลักษณ์ที่เกิดจากสภาพแวดล้อม

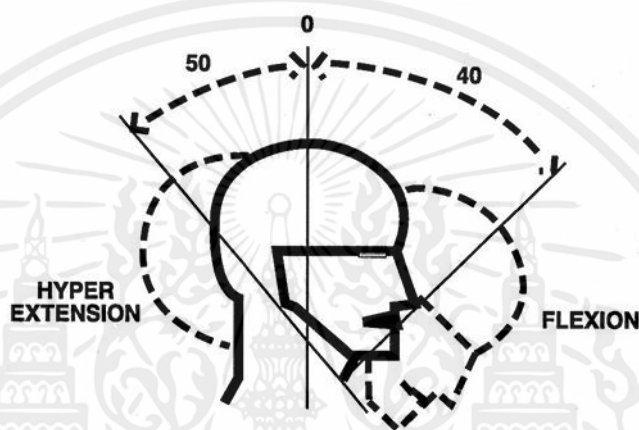
การออกแบบต้องคำนึงถึงเงาที่ตกสะท้อนบนวัสดุที่มีความแตกต่างกันทางลักษณะของพื้นผิวและควรหลีกเลี่ยงการติดตัวอักษรบนพื้นป้ายที่มีลักษณะของลวดลายที่แข่งกับข้อความของป้ายซึ่งจะทำให้ปวดตาได้

2.8 หลักสรีระมนุษย์ (Human Dimension Basis)

จากศาสตร์ที่มุ่งศึกษามนุษย์ในเชิงมิติสัมพันธ์ Anthropometrics คือ การศึกษาโครงสร้างสัดส่วนมนุษย์ที่สัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมกายภาพทางด้านมิติ ได้แก่ ในด้านขนาดของส่วนต่างๆ เช่น กะโหลก แขน ขา รวมทั้งระยะห่าง ซึ่งเกี่ยวข้องกับกายภาคหรือโครงสร้างสัดส่วนของมนุษย์ทางสรีระวิทยา

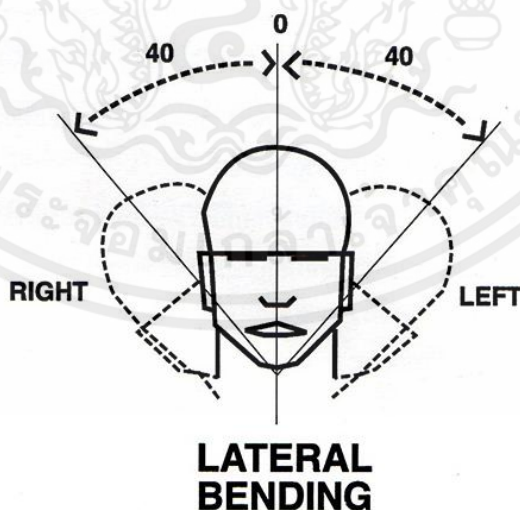
การออกแบบวัสดุอุปกรณ์มาตรฐานจะต้องมีขนาดที่สัมพันธ์สอดคล้องกับสัดส่วนของร่างกายมนุษย์คือ Human Dimension ในการใช้งาน และยังมีการพัฒนาหลักการออกแบบเพื่อก่อให้เกิดการใช้พลังงานในร่างกายอย่างจำกัด ที่เรียกว่า Ergonomic ขึ้น

การออกแบบป้ายสัญลักษณ์ ได้นำเอาหลักการมองจากหลักสรีระมนุษย์ ซึ่งรวมถึงการเคลื่อนไหว (Motion) ของร่างกายมนุษย์ เช่น ศึกษาถึงการเคลื่อนไหวของกล้ามเนื้อคอและหลังในการก้มเงยเพื่อค้นหา มองดู ว่าเกิดความเปลี่ยนแปลงอะไรและอย่างไรบ้าง มาประยุกต์ใช้นอกจากนั้นยังควรระมัดระวังเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่อาจเปลี่ยนแปลง และความแตกต่างของคนในแต่ละเชื้อชาติด้วย เพราะอาจให้ผลที่คลาดเคลื่อนในระบบป้าย (เอื้อเอ็นดู ดิศกุล ณ อยุธยา. 2543 : 80)

ภาพที่ 2.68 Rotation การหมุนศีรษะ ข้อต่อของคอมมนุษย์ถ้าหมุนศีรษะได้มากที่สุด คือ 55 องศา ขวาหรือซ้าย

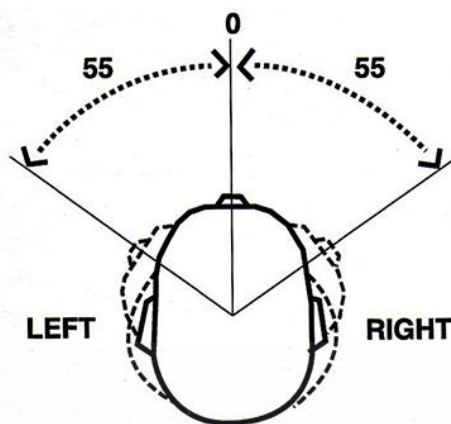
ที่มา : เอื้อเอ็นดู ดิศกุล ณ อยุธยา. ระบบป้ายสัญลักษณ์. (2543 : 80)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ภาพที่ 2.69 Hyperextension and Flexion การขยับคอตามแนวตั้ง ข้อต่อมนุษย์ของคอมมนุษย์ ถ้าก้มศีรษะได้มากที่สุด คือ 40 องศา และเงยศีรษะได้มากที่สุด คือ 50 องศา

ที่มา : เอื้อเอ็นดู ดิศกุล ณ อยุธยา. ระบบป้ายสัญลักษณ์. (2543 : 80)

ROTATION

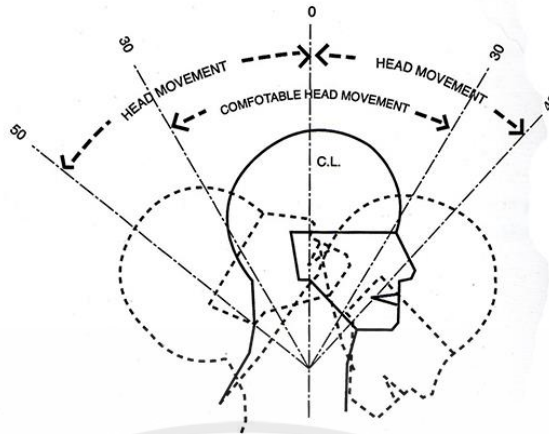
ภาพที่ 2.70 Lateral Bending การขยับศีรษะทางแนวนอน ข้อต่อของคอมมูนิตี้ถ้าเอียงศีรษะไปด้านข้างขวาหรือซ้าย ได้มากที่สุด คือ 40 องศา
ที่มา : เอื้อเอ็นดู ดิศกุล ณ ออยุธยา. ระบบป้ายสัญลักษณ์. (2543 : 81)

ภาพที่ 2.71 Head Movement in Hirizontal Plane ข้อต่อของคอมมูนิตี้ถ้าหมุนด้านข้างอย่างสบายไม่ฝืน จะอยู่ในระยะ 45 องศา แต่ถ้าหมุน ได้มากที่สุด คือ 55 องศา
ที่มา : เอื้อเอ็นดู ดิศกุล ณ ออยุธยา. ระบบป้ายสัญลักษณ์. (2543 : 81)

Head Movement in Vertical Place

เอกสารนี้เป็นเอกสารนี้ส - การขยับคอตามแนวตั้ง ขึ้น ลง เียงและก้มอย่างสบายจะอยู่ในระยะ 30 องศา แต่มากที่สุดสำหรับการก้ม คือ 40 องศา และมากที่สุดสำหรับการเียง คือ 50 องศา ทุกครั้งที่มีการนำไปใช้
ไม่ว่ากรณีใดก็ตาม - การเียงหน้าหรือขยับศีรษะเมื่อมองแผ่นป้ายในระดับสูง จะเกิดความรู้สึกที่ไม่เป็นธรรมชาติ

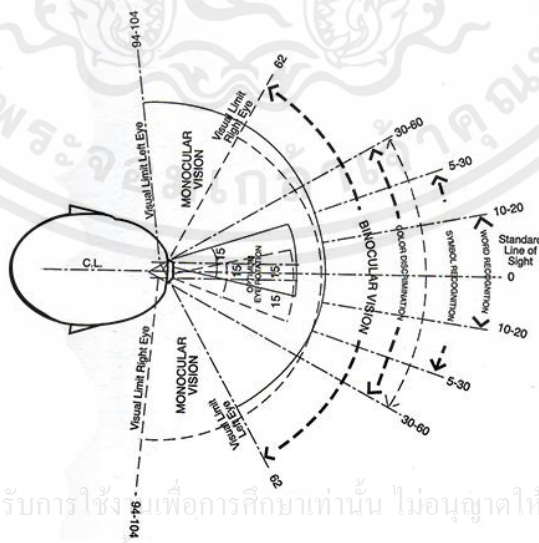

ภาพที่ 2.72 Head Movement in Vertical Place

ที่มา : เอื้อเอ็นดู ดิศกุล ณ อยุธยา. ระบบป้ายสัญลักษณ์. (2543 : 82)

Visual Field in Horizontal plane

- การมองทางแนวนอน คือ ซ้าย และ ขวา
- มุมมองเมื่อกลอกตาอยู่กับที่เป็นมุมกว้างที่สุด 15 องศา
- มุมมองที่สายตาสามารถอ่านข้อความได้เป็นมุมกว้างที่สุด คือ 10 - 20 องศา
- มุมมองที่สายตาสามารถมองเห็นสัญลักษณ์ภาพได้มุมกว้างที่สุด คือ 5 - 30 องศา
- มุมมองที่สายตาสามารถแยกแยะสีได้เป็นมุมกว้างที่สุด คือ 30 - 60 องศา
- มุมมองจากการเห็นด้วยตาทั้ง 2 ข้าง คือ ตาซ้ายมองเห็นถึงทางขวา และตาขวามองเห็นถึงทางซ้าย จะอยู่ในระยะ 62 องศา
- การมองเห็นด้วยตาข้างเดียว คือ ตาซ้ายมองเห็นถึงทางซ้าย และ ตาขวามองเห็นถึงทางขวา คือ 94 - 104 องศา

ภาพที่ 2.73 Visual Field in Horizontal plane

ที่มา : เอื้อเอ็นดู ดิศกุล ณ อยุธยา. ระบบป้ายสัญลักษณ์. (2543 : 83)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Visual Field in Vertical Plane การมองเห็นในแนวตั้ง คือ ขึ้นและลง มุมมองของมนุษย์จมองเห็นด้านล่างได้มากกว่าด้านบนโดยวัดจากแนวเส้นสายตามาตรฐาน

- การมองขึ้น**
- มุมมองที่กลอกตาได้มากที่สุดเมื่อมองขึ้นข้างบนเป็น 25 องศา
  - มุมมองที่สายตาสามารถแยกแยะสีได้ คือ 30 องศา
  - มุมมองสูงสุดจากระดับสายตาปกติ คือ 50 องศา
- การมองลง**
- มุมมองลง ระดับสายตาขณะยืน คือ 0 - 10 องศา
  - มุมมองลง ระดับสายตาขณะนั่ง คือ 0 - 15 องศา
  - มุมมองที่กรอกสายตาได้มากที่สุดเมื่อมองลงล่างเป็น 30 องศา
  - มุมมองที่สายตาสามารถแยกแยะสีได้ คือ 40 องศา
  - มุมมองต่ำสุดจากระดับสายตาปกติ คือ 70 องศา

ภาพที่ 2.74 Visual Field in Vertical Plane

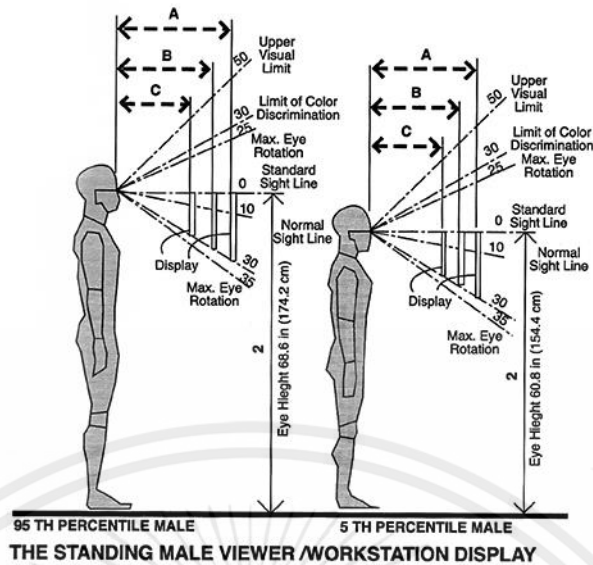
ที่มา : เอื้อเอ็นดู ดิศกุล ณ อยุธยา. ระบบป้ายสัญลักษณ์. (2543 : 84)

The Standing Male Viewer / Workstation Display การมองขณะยืน การติดตั้งระบบป้ายสัญลักษณ์ที่ใช้กันโดยทั่วไปทั้งในสถานที่สาธารณะและสถานที่ส่วนบุคคล ที่เรียกกันว่า Workstation Displays มีหลักว่าจะต้องศึกษาในเรื่องของมุมมองและสัดส่วนมนุษย์ ซึ่งหมายถึง มุมมองขณะนั่งหรือยืน คือ การนั่งพักบนที่ต่างๆในระหว่างการเดินทาง การขับขี่ยานพาหนะ และการยืน สำหรับนำไปประยุกต์ใช้ร่วมกับการออกแบบเพื่อการใช้งาน เช่น กำหนดความสูงของป้ายและความสูงของตัวอักษรบนป้ายจากหลักมุมมอง เป็นต้น

- ความสูงที่วัดจากพื้นถึงระดับแนวสายตา 0 องศา คือ 174.2 ซม.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์โดยสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ไม่ควรเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต

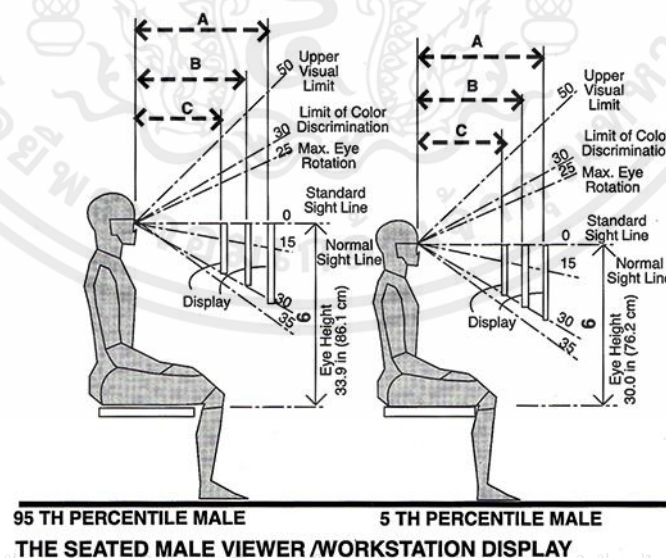
- ระดับสายตาปกติ คือ 10 องศา การศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
- มุมมองที่กรอกสายตาได้มากที่สุดเมื่อมองลง คือ 35 องศา เมื่อมองขึ้น คือ 25 องศา
- มุมมองที่สายตาสามารถแยกแยะสีได้เมื่อมองขึ้นเป็น 30 องศา
- มุมมองสูงสุดจากระดับสายตา คือ 50 องศา

ภาพที่ 2.75 The Standing Male Viewer / Workstation Display
ที่มา : เอื้อเอ็นดู ดิศกุล ณ อยุธยา. ระบบป้ายสัญลักษณ์. (2543 : 85)

The Seated Male Viewer / Workstation Display คือ การมองเห็น

- ความสูงที่วัดจากใต้เข่า ถึงระดับแนวเส้นสายตา 0 องศา คือ 86.1 ซม.
- ระดับสายตาปกติ คือ 25 องศา
- มุมมองที่กรอกสายตาได้มากที่สุดเมื่อมองลง คือ 35 องศา เมื่อมองขึ้น คือ 25 องศา
- มุมมองที่สายตาสามารถแยกแยะสีได้เมื่อมองขึ้นเป็น 30 องศา
- มุมมองสูงสุดจากระดับสายตา คือ 50 องศา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไมออนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.76 The Seated Male Viewer / Workstation Display

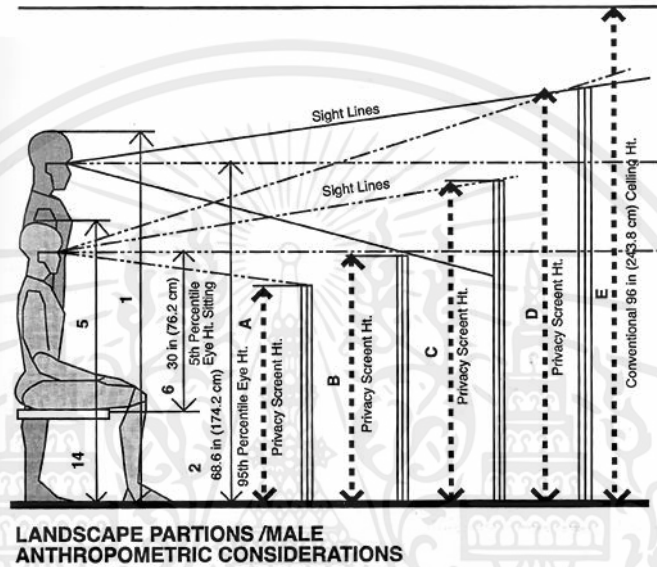
ที่มา : เอื้อเอ็นดู ดิศกุล ณ อยุธยา. ระบบป้ายสัญลักษณ์. (2543 : 86)

Landscape Partitions / Male Anthropometric Considerations

หลักสรีระการมองสำหรับพื้นที่ภายในสำนักงานอาจนำไปประยุกต์ใช้เพื่อกำหนดความสูงของป้ายสัญลักษณ์จากความสูงพื้นที่เฉลี่ย 243.8 ซม. (96 นิ้ว) ตัวอย่างเช่น

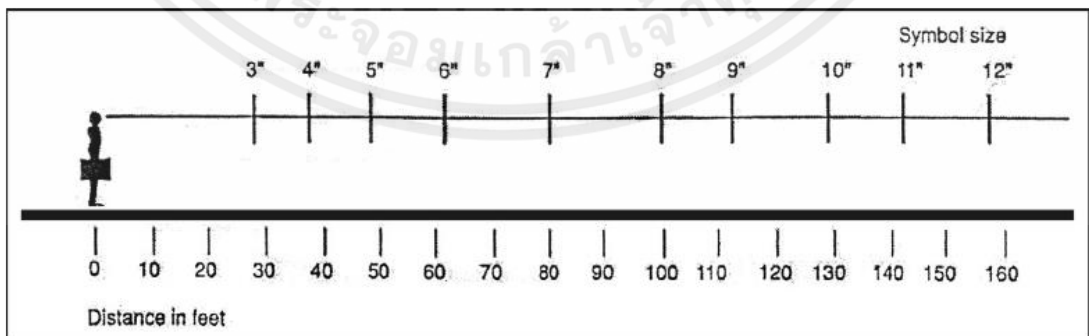
ขณะนั่ง - ป้ายควรมีความสูง สูงสุด ระหว่าง 198.1 - 203.2 ซม. (78 - 80 นิ้ว)
และ ต่ำสุด ระหว่าง 101.6 - 111.8 ซม. (40 - 44 นิ้ว)

ขณะยืน - ป้ายควรมีความสูง สูงสุด ระหว่าง 198.1 - 203.2 ซม. (78 - 80 นิ้ว)
และ ต่ำสุด ระหว่าง 119.4 - 127.0 ซม. (47 - 50 นิ้ว)

ภาพที่ 2.77 Landscape Partitions / Male Anthropometric Considerations
ที่มา : เอื้อเอ็นดู ดิศกุล ณ อยุธยา. ระบบป้ายสัญลักษณ์. (2543 : 87)

การมองเห็นป้ายสัญลักษณ์ ขนาดของป้ายจะต้องใหญ่ขึ้นเป็นสัดส่วนที่สัมพันธ์กับระยะทางดังภาพนี้

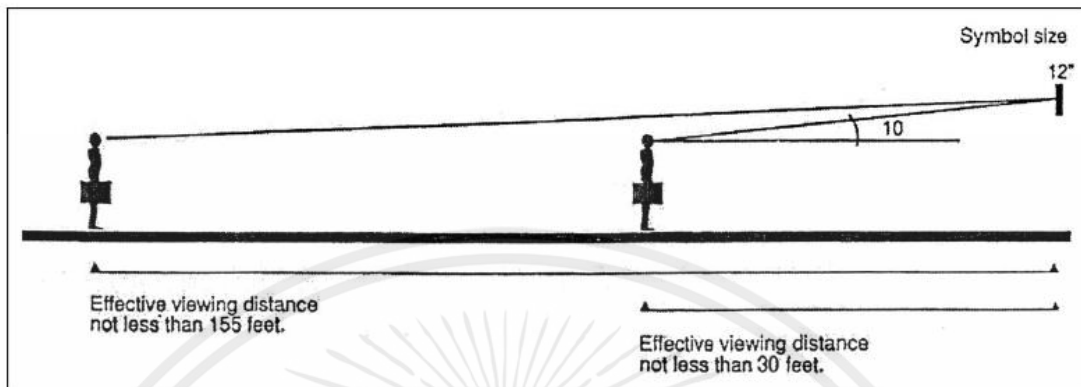

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ภาพที่ 2.78 Legibility Criteria (Pragmatic Testing) เกณฑ์ความสามารถในการอ่าน เป็นผล
ที่มาจากทดลองของ สัญลักษณ์ภาพ Ticket Purchase กับผู้ใช้

ที่มา : เอื้อเอ็นดู ดิศกุล ณ อยุธยา. ระบบป้ายสัญลักษณ์. (2543 : 88)

มุมมองจากสายตาไปถึงป้ายไม่ควรเกินระยะ 10 องศา ตัวอย่างด้านล่างคือป้ายขนาด 12 นิ้ว ที่จะสามารถมองเห็นได้จากระยะไม่เกิด 150 ฟุต และไม่น้อยกว่า 20 ฟุต

ภาพที่ 2.79 ตำแหน่งของการมองที่ชัดเจนควรมีระยะใกล้และความสามารถในการอ่านขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่างๆ คือรูปแบบสัญลักษณ์แต่ละรูป รูปแบบตัวอักษร สี แสง ช่องไฟ และมุมมอง

ที่มา : เอื้อเอ็นดู ดิศกุล ณ อยุธยา (2543 : 88)

ดังนั้นหลักสรีระมนุษย์เป็นสิ่งจำเป็นในการออกแบบระบบป้ายสัญลักษณ์ เนื่องจากการสื่อสารจากป้ายไปสู่คนต้องใช้ประสาทการมองเห็นเป็นสำคัญ ซึ่งเป็นหลักสรีระมนุษย์ที่เกี่ยวกับการมองเห็นจะช่วยให้การออกแบบถูกต้องเหมาะสมขึ้น เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้งานของป้ายสัญลักษณ์ในระบบป้ายสัญลักษณ์

2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศฤงคาร กิติวินิต (2548) ศึกษาวิจัยเรื่องการออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อม เพื่อส่งเสริมเอกลักษณ์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาและออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมเพื่อส่งเสริมเอกลักษณ์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งประกอบด้วย 3 จังหวัด ได้แก่ ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส ให้สามารถสื่อถึงเอกลักษณ์ ศิลปวัฒนธรรมประเพณีอันดีงาม และโดดเด่นของสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้อย่างชัดเจน

แนวทางการศึกษาหารูปแบบของเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อม ประเภทป้ายแสดงสถานที่ท่องเที่ยวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีวิธีการวิจัยโดยการศึกษาค้นคว้า และเก็บรวบรวมข้อมูลทางเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเอกลักษณ์ของสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และข้อมูลทางภาคสนาม โดยใช้แบบสอบถามเพื่อศึกษาถึงทัศนคติและความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 2 กลุ่ม คือ กลุ่มนักวิชาการผู้ที่มีความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรม และกลุ่มนักออกแบบผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้อง ที่มีต่อการออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อม ซึ่งทำการสรุปผล ตลอดจนได้มีการประเมินผลงานการออกแบบจากผู้เชี่ยวชาญ

เพื่อพัฒนาเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อม ให้สามารถสื่อสารข้อมูลกับประชากรและนักท่องเที่ยวได้ดี อีกทั้งสะท้อนคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม ประเพณี อันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นได้อย่างเหมาะสม

ผลการวิจัยสามารถสรุปออกมาเป็นผลงานออกแบบได้ดังนี้ ผลงานออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อม ประเภทป้ายแสดงสถานที่ท่องเที่ยวในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ 3 ชุด ได้แก่ ชุดชายแดนใต้ 1 ชุดชายแดนใต้ 2 และชุดชายแดนใต้ 3 ซึ่งในแต่ละชุดประกอบด้วยงานออกแบบที่สื่อถึงความเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดทั้ง 3 จังหวัด ได้แก่ ยะลา ปัตตานี และนราธิวาส

องอาจ นุสีวอ (2555) ศึกษาวิจัยเรื่องการออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมสำหรับจังหวัดมหาสารคาม งานวิจัยฉบับนี้เป็นการศึกษาเพื่อออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมสำหรับจังหวัดมหาสารคาม โดยการวิเคราะห์อัตลักษณ์ของจังหวัด และนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบ ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินงานเริ่มต้นจากการรวบรวมข้อมูลภาคเอกสารและข้อมูลภาคสนาม จากนั้นทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อสร้างแบบสอบถาม และนำไปเก็บข้อมูลภาคสนามกับกลุ่มตัวอย่าง (ผู้มีองค์ความรู้เกี่ยวกับจังหวัดมหาสารคาม) แล้วทำการวิเคราะห์แบบสอบถามทั้งหมดเพื่อนำข้อมูลบางส่วนมาสร้างแบบสัมภาษณ์ และนำไปเก็บข้อมูลกับผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้เกี่ยวกับจังหวัดมหาสารคาม ขั้นตอนต่อไปคือการวิเคราะห์แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เพื่อหาปัจจัย องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์ของจังหวัด และแนวทางในการออกแบบ แล้วทำการออกแบบตัวอย่างงานเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อม และนำผลงานการออกแบบไปประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิกลุ่มเดิมที่เคยสัมภาษณ์

ผลการวิจัยพบว่าอัตลักษณ์ของจังหวัดมหาสารคามนั้นสามารถสื่อสารได้จากสิ่งที่เป็นเอกลักษณ์ของจังหวัด ซึ่งสิ่งที่เป็นเอกลักษณ์หลักและเป็นสิ่งที่ควรนำไปประชาสัมพันธ์จังหวัดมหาสารคามคือ พระธาตุนาคุณ ส่วนสิ่งที่เป็นเอกลักษณ์รองได้แก่ งานบุญเบิกฟ้ากาชาด ปุทูลกระหม่อม และผ้าไหมลายสร้อยดอกหมาก ส่วนหลักในการออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมสำหรับจังหวัดมหาสารคามนั้น ในด้านรูปร่าง รูปทรง เพื่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ ให้ใช้รูปแบบสถาปัตยกรรมของพระธาตุนาคุณเป็นรูปแบบหลักในการออกแบบ ด้านลวดลายประดับตกแต่ง ให้ใช้ลวดลายของผ้าไหมลายสร้อยดอกหมากเป็นลวดลายในการประดับตกแต่ง ด้านการใช้สี ให้ยึดตามสีของปุทูลกระหม่อม ได้แก่ สีม่วงและสีเหลืองส้ม แต่มีการปรับค่าสีให้เหมาะสมของการออกแบบ

ตัวอย่างผลงานการออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมสำหรับจังหวัดมหาสารคาม มีทั้งสิ้น 5 รายการ ได้แก่ ป้ายแสดงแผนที่ (Directory Sign) ป้ายแสดงข้อมูลสถานที่ (Information Sign) ซุ้มประตูเมือง (Gateway) โคมไฟถนน (Street Light) และกราฟิกฝาผนัง (Mural Graphic) เมื่อ นำผลงานการออกแบบไปประเมินผลกับผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการ และผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้เกี่ยวกับจังหวัดมหาสารคาม พบว่าภาพรวมของการออกแบบสามารถสะท้อนถึงอัตลักษณ์ของจังหวัดมหาสารคามได้ผลอยู่ในเกณฑ์ที่ดี และภาพรวมของการออกแบบสามารถส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีของจังหวัดได้ผลอยู่ในเกณฑ์ที่ดี

สินชัย หอมจันทร์ (2556) ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาโปรแกรมสื่อความหมายในเส้นทางจักรยาน พื้นที่บางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาโปรแกรมสื่อความหมายในเส้นทางจักรยานโดยสำรวจสภาพกายภาพของเส้นทางจักรยาน และศึกษาความคิดเห็นของนักปั่นจักรยานในการกำหนดจุดที่เหมาะสม ประเด็นเนื้อหาสาระ และรูปแบบของการสื่อความหมาย โดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลนักปั่นจักรยานกลุ่มตัวอย่าง 308 คน ทำการประมวลผลใช้สถิติเชิงพรรณนาในรูปของร้อยละและค่าเฉลี่ย เพื่อนำมาพิจารณา กำหนดจุด

สื่อความหมายที่เหมาะสม ประเด็น เนื้อหาสาระ และรูปแบบของการสื่อความหมาย ในเส้นทางจักรยานพื้นที่บางกะเจ้า อำเภอบางกะเจ้า จังหวัดสมุทรปราการ

ผลการศึกษาพบว่า นักปั่นจักรยานส่วนใหญ่เป็นชายมากกว่าหญิง อยู่ในช่วงอายุ 26-45 ปี ระดับการศึกษาปริญญาตรี ได้รับความรู้ในเส้นทางจักรยานน้อย นักปั่นจักรยานมีความต้องการให้เส้นทางจักรยานนี้มีการพัฒนาโปรแกรมสื่อความหมายเพื่อให้นักปั่นจักรยานได้รับความรู้และความเพลิดเพลินเพิ่มขึ้น โดยต้องการให้มีการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งที่น่าสนใจของบางกะเจ้าในเส้นทางจักรยาน ด้วยชุดแผ่นพิมพ์เคลือบพลาสติกใช้คล้องคอนักปั่นจักรยาน และเสนอแนะให้ปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในเส้นทาง การพัฒนาเส้นทางจักรยานบางกะเจ้า กำหนดให้เส้นทางที่มีการสื่อความหมายมีระยะทาง 20.7 กิโลเมตร ผ่านบริเวณตลาดน้ำบางน้ำผึ้งและสวนศรีนครเขื่อนขันธ์ และจุดอื่นที่น่าสนใจ รวม 10 จุด ใช้ระยะเวลาในการปั่นประมาณ 2-3 ชั่วโมง กำหนดเค้าโครงเรื่องในการสื่อความหมายคือ “บางกะเจ้า หลากหลายมิติของความเป็นเอกลักษณ์โดดเด่น ทางด้านธรรมชาติ วิถีชีวิตของชุมชนประเพณี วัฒนธรรม ที่มีความสอดคล้องกลมกลืน ท่ามกลางความเจริญของเขตเมือง”

ณัฐพร เทียวพานิช (2556) ศึกษาวิจัยเรื่องการออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมอัตลักษณ์ล้านนา การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาแนวทางการออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมที่สามารถสะท้อนอัตลักษณ์ล้านนา โดยมีจังหวัดเชียงใหม่เป็นพื้นที่กรณีศึกษา วิธีการวิจัย คือ รวบรวมข้อมูลภาคเอกสาร และลงพื้นที่ภาคสนาม เพื่อศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมเดิม และศิลปวัฒนธรรมล้านนา เพื่อหาอัตลักษณ์ที่เหมาะสม เบื้องต้นผู้วิจัยได้ทำการออกแบบจำนวน 3 รูปแบบ เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปวัฒนธรรมล้านนาได้ทำการคัดเลือกให้เหลือเพียงรูปแบบเดียวที่ดีที่สุด และนำข้อเสนอแนะมาพัฒนาผลงาน จากนั้นนำงานออกแบบไปประเมินผลกับกลุ่มตัวอย่างคือ นักท่องเที่ยวชาวไทย ในเขตอำเภอมือง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 100 คน และประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบและด้านศิลปวัฒนธรรมล้านนา เพื่อตรวจสอบผลการวิจัยว่าตรงกับวัตถุประสงค์ และสมมติฐานที่ตั้งไว้หรือไม่ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ บทสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปวัฒนธรรมล้านนา แบบสอบถามคัดเลือกงานออกแบบ แบบประเมินวัดระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว และแบบประเมินผลงานออกแบบกับผู้เชี่ยวชาญ และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า การออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมที่ได้แนวคิดมาจาก วิหารและลวดลายประดับสถาปัตยกรรม โดยมีวิหารวัดตันเกว่นเป็นต้นแบบของวิหารล้านนา ออกแบบด้วยการตัดทอนระดับ Indexical Image สื่อสารแบบตรง โดยนำองค์ประกอบของวิหารมาประยุกต์ให้สอดคล้องกับองค์ประกอบของการออกแบบ สามารถออกแบบป้ายสัญลักษณ์ที่สะท้อนอัตลักษณ์ล้านนาได้ในระดับ “มาก” และเป็นไปตามหลักเกณฑ์ คือ ระบบป้ายสัญลักษณ์สามารถสื่อสารได้ชัดเจน เข้าใจง่าย มีความโดดเด่นเป็นที่สนใจสำหรับนักท่องเที่ยว มีความเป็นเอกภาพ ทั้ง รูปร่าง รูปทรง ขนาด สี และตัวอักษร มีความเป็นสากลภายใต้อัตลักษณ์ประจำท้องถิ่น รูปแบบมีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของอำเภอมือง จังหวัดเชียงใหม่ และสามารถส่งเสริมภาพลักษณ์ให้กับจังหวัดเชียงใหม่ได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง ศึกษาอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าเพื่อออกแบบเลนชนศิลป์สิ่งแวดล้อม ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methodology) ซึ่งรวมระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative methods) ทำการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร (Document) เก็บข้อมูลภาคสนาม (Field Study) จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative methods) ในการเก็บข้อมูลและการวัดตัวแปรเป็นค่าเฉลี่ย (Mean : $\bar{x}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) ระดับความพึงพอใจการออกแบบเลนชนศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า ในการดำเนินการวิจัยผู้วิจัยได้กำหนดกรอบและขั้นตอนของระเบียบวิธีวิจัย ดังหัวข้อต่อไปนี้

1. แหล่งที่มาของข้อมูล
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. ขั้นตอนการดำเนินงานวิจัย

โดยวิธีการดำเนินการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนของการศึกษาให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อออกแบบเลนชนศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อประเมินความพึงพอใจการออกแบบเลนชนศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

3.1 วิธีการดำเนินการวิจัยเพื่อศึกษาอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative methods) และวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative methods) ทำการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร (Document) เก็บข้อมูลภาคสนาม (Field Study) จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ซึ่งมีขอบเขตของการศึกษาและวิธีการดำเนินการวิจัยตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ศึกษาอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ
2. เพื่อวิเคราะห์อัตลักษณ์ที่เป็นตัวแทนของพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการศึกษาวิจัยเท่านั้น ไม่สามารถนำข้อมูลไปใช้เพื่อวัตถุประสงค์อื่นได้ หากต้องการข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อผู้จัดทำเอกสาร

3.1.1 แหล่งที่มาของข้อมูลเพื่อศึกษาอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

1. ศึกษาอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ จากเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ปรากฏทำการรวบรวมข้อมูล ประกอบการวิเคราะห์ข้อมูลภาคสนามจากการสัมภาษณ์

จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้เกี่ยวกับพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 5 คน ได้แก่

- รองศาสตราจารย์ศรีณัฐ ไทรชมพู ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
- คุณวุฒิกิจ คุ้มเจริญ ตำแหน่ง หัวหน้าศูนย์จัดการพื้นที่สีเขียวเชิงนิเวศนครเขื่อนขันธ์
- คุณอาภรณ์ พานทอง ตำแหน่ง ประธานศูนย์เรียนรู้ชุมชนสมบูรณแบบบ้านบางน้ำผึ้ง หมู่ที่ 3 ตำบลบางน้ำผึ้ง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ
- อาจารย์ณรงค์ สำลีรัตน์ ประชาชนชาวบ้านด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- คุณพิชญ์สินี แก้วรุ่งเรือง ตำแหน่ง ผู้ประสานงานชุมชนของสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ องค์การมหาชน (BEDO)

จากการรวบรวมหลักฐานที่ปรากฏจริง เช่นภาพถ่ายและการจดบันทึก

การลงพื้นที่ในการศึกษา ประกอบไปด้วย 6 ตำบล ในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ดังนี้

- ตำบลทรงคนอง
- ตำบลบางยอ
- ตำบลบางกระสอบ
- ตำบลบางน้ำผึ้ง
- ตำบลบางกะเจ้า
- ตำบลบางกอบัว

2. เพื่อวิเคราะห์อัตลักษณ์ที่เป็นตัวแทนของพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ที่อยู่อาศัยในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า และนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า เกี่ยวกับความคิดเห็นด้านอัตลักษณ์และทัศนคติที่มีต่อพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

3.1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อศึกษาอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

1. ศึกษาอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

เครื่องมือ แบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง (Structure interview) เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้เกี่ยวกับพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ตามประเด็นการสัมภาษณ์และข้อคำถามต่างๆ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดที่สามารถบ่งบอกถึงอัตลักษณ์ของพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลการบรรยายเชิงพรรณนา

2. เพื่อวิเคราะห์อัตลักษณ์ที่เป็นตัวแทนของพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

เครื่องมือ แบบสอบถามความคิดเห็นด้านอัตลักษณ์และทัศนคติที่มีต่อพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ เป็นแบบสอบถามปลายปิด ประเภทเลือกคำตอบ (Multiple Choices) วิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ด้วยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าเฉลี่ยร้อยละ (Percentage) ใช้เก็บข้อมูลกับประชากรที่อาศัยอยู่ในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า และนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่สร้างเสร็จเสนอต่ออาจารย์ปรึกษา และตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดในการวิจัย (Index of Objective Congruence : IOC) ซึ่งการวิจัยครั้งนี้มีผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ได้แก่

- รองศาสตราจารย์ ดร.จตุรงค์ เลาหะเพ็ญแสง ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชาครุศาสตร์ สถาปัตยกรรมและการออกแบบ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิสิทธิ์ สินธุกัด ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชาครุศาสตร์ สถาปัตยกรรมและการออกแบบ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนา ศิริจันทร์สว่าง ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสาขาวิชาการ ออกแบบภายใน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา (Content Validity) และข้อเสนอแนะ ดังนี้

- ค่า +1 คะแนน   แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์
 ค่า 0   คะแนน   ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์
 ค่า -1   คะแนน   แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

จากคะแนนนำผลการพิจารณามาคำนวณจากสูตร

$$IOC = \sum \frac{R}{N}$$

IOC   หมายถึง   ดัชนีความสอดคล้อง

R   หมายถึง   คะแนนการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ

N   หมายถึง   จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ

ข้อคำถาม ICO ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป เป็นคำถามที่ใช้ได้ ถ้าไม่ถึง 0.5 ต้องแก้ไขหรือตัดทิ้ง

3.1.3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างเพื่อศึกษาอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ คือ ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้เกี่ยวกับพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ โดยผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างประชากร โดยไม่อาศัยหลักความน่าจะเป็น (Nonprobability sampling) เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์หรือตามวัตถุประสงค์

(Judgement or purposive sampling) ซึ่งผู้วิจัยพิจารณาแล้วว่าสามารถ เป็นตัวแทนกลุ่มประชากรที่ดีสามารถอ้างอิงหรืออนุมาน (Make inference) จำนวน 5 คน

2. ประชากรที่ใช้ในการวิเคราะห์อัตลักษณ์ที่เป็นตัวแทนของพื้นที่สี่เหลี่ยมบางกะเจ้า อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง ประกอบด้วยประชากร 2 กลุ่มคือ

กลุ่มที่ 1 ประชากร ได้แก่ ผู้ที่อยู่อาศัยในพื้นที่สี่เหลี่ยมบางกะเจ้า อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง 6 ตำบล โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ประชากร ในที่นี้หมายถึง ผู้ที่มีองค์ความรู้และเข้าใจในความเป็นพื้นที่สี่เหลี่ยมบางกะเจ้า โดยอ้างอิงหรืออนุมาน (Make inference) แต่ละตำบลจะมีผู้ที่มีองค์ความรู้และเข้าใจความเป็นพื้นที่สี่เหลี่ยมบางกะเจ้าประมาณ 10 คน พื้นที่สี่เหลี่ยมบางกะเจ้า มีทั้งหมด 6 ตำบล ดังนั้นจำนวนประชากร จะมี 60 คน

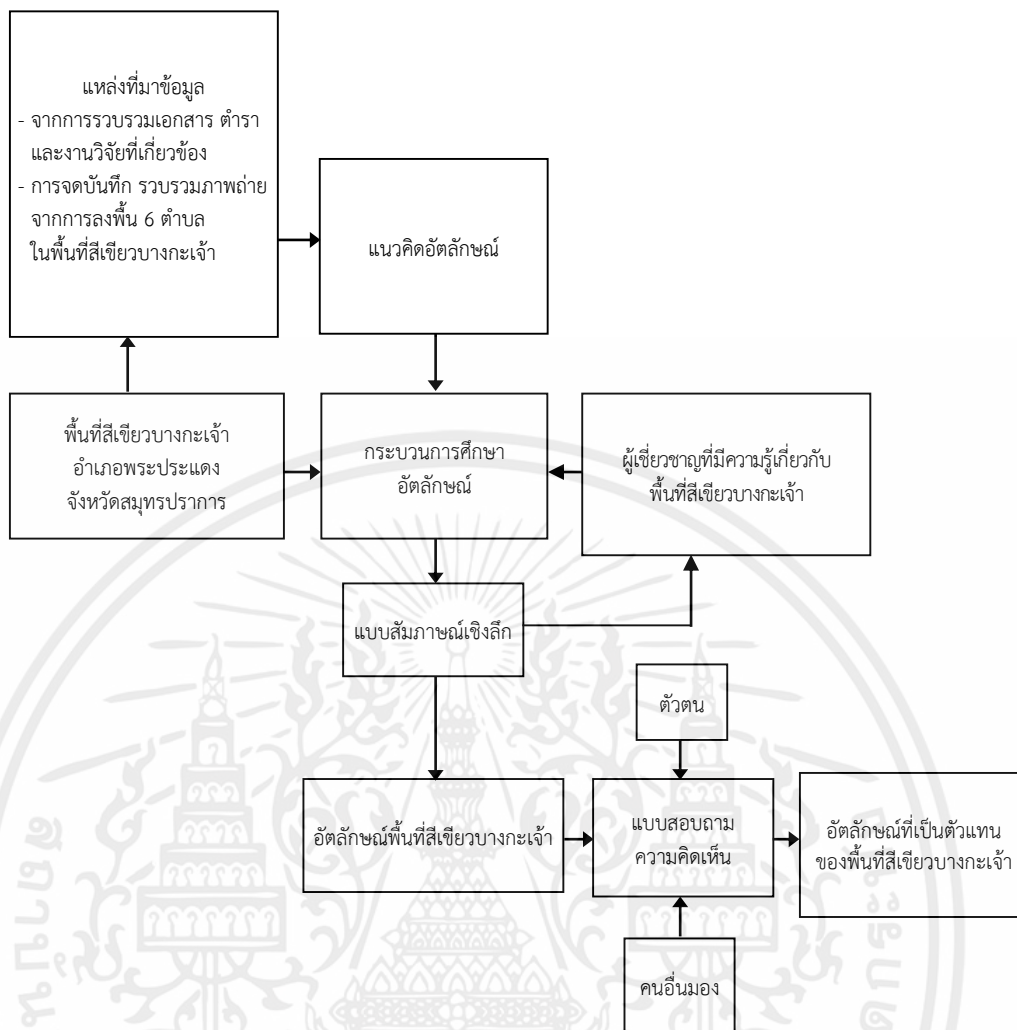
กลุ่มที่ 2 ประชากร ได้แก่ นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่สี่เหลี่ยมบางกะเจ้า อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง จำนวนเฉลี่ย 2,888 คนต่อวันโดยอ้างอิงข้อมูลสถิตินักท่องเที่ยวตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 - 2558 (องค์การบริหารส่วนตำบลบางน้ำผึ้ง 2559)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่สี่เหลี่ยมบางกะเจ้า จำนวน 100 คน โดยใช้วิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ค่าของความคลาดเคลื่อนอยู่ที่ ± 10 โดยผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเลือกสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental sampling)

3.1.4 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาอัตลักษณ์พื้นที่สี่เหลี่ยมบางกะเจ้า อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง

การวิเคราะห์ข้อมูลอัตลักษณ์พื้นที่สี่เหลี่ยมบางกะเจ้า อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative methods) และวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative methods) ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากเอกสาร ค้นคว้าตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ รวมถึงการลงพื้นที่สำรวจเพื่อรวบรวมภาพถ่าย จุดบันทึกลักษณะที่ปรากฏจริงซึ่งผู้วิจัยได้พบเอง จากนั้นวิเคราะห์สรุปผลการศึกษาอัตลักษณ์พื้นที่สี่เหลี่ยมบางกะเจ้า ใช้การบรรยายเชิงพรรณน และนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์อัตลักษณ์ที่เป็นตัวแทนของพื้นที่สี่เหลี่ยมบางกะเจ้า จากแบบสอบถามใช้วิธีทางสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ด้วยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าเฉลี่ยร้อยละ (Percentage) ได้อัตลักษณ์ที่เป็นตัวแทนของพื้นที่สี่เหลี่ยมบางกะเจ้า นำไปประยุกต์ใช้เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อม ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 3.1 แสดงขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอพระประแดงจังหวัดสมุทรปราการ

3.2 วิธีการดำเนินการวิจัยเพื่อออกแบบเลขคณิตบ่งชี้สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative methods) เก็บข้อมูลภาคสนาม (Field Study) ทำการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้มาวิเคราะห์สรุปผล ซึ่งมีขอบเขตของการศึกษาและวิธีการดำเนินการวิจัยตามหัวข้อต่อไปนี้

1. ศึกษาแนวทางในการออกแบบเลขคณิตบ่งชี้สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

2. เพื่อออกแบบเลขคณิตบ่งชี้สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับบริการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2.1 แหล่งที่มาของข้อมูลเพื่อออกแบบแบบทดสอบสิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

1. ศึกษาแนวทางในการออกแบบแบบทดสอบสิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

ข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับความต้องการแบบทดสอบสิ่งแวดล้อมในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า แนวคิดและทัศนคติในการออกแบบแบบทดสอบสิ่งแวดล้อม

2. เพื่อออกแบบแบบทดสอบสิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

ข้อมูลจากแบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบแบบทดสอบสิ่งแวดล้อม

3.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อออกแบบแบบทดสอบสิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

1. ศึกษาแนวทางในการออกแบบแบบทดสอบสิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

เครื่องมือ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการแบบทดสอบสิ่งแวดล้อมในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า แนวคิดและทัศนคติการออกแบบแบบทดสอบสิ่งแวดล้อม เป็นแบบสอบถามปลายปิด ประเภทเลือกคำตอบ (Multiple Choices) วิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ด้วยการหาค่าเฉลี่ยร้อยละ (Percentage) ใช้เก็บข้อมูลกับนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

2. เพื่อออกแบบแบบทดสอบสิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

เครื่องมือ แบบประเมินความคิดเห็น แบบมีโครงสร้าง (Structure interview) ประกอบด้วยผลงานการออกแบบแบบทดสอบสิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการออกแบบไว้จำนวน 3 รูปแบบ โดยประเมินความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบแบบทดสอบสิ่งแวดล้อม เพื่อพิจารณาผลงานการออกแบบให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิด ผู้วิจัยใช้ลักษณะของการประเมินความคิดเห็นแบบมาตราส่วน (Rating scale) โดยกำหนดน้ำหนักแบบประเมินค่า 5 ระดับ ดังนี้

4.51 - 5.00	หมายถึง	มีความเหมาะสมระดับดีมาก
3.51 - 4.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมระดับดี
2.51 - 3.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมระดับปานกลาง
1.51 - 2.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมระดับน้อย
1.00 - 1.50	หมายถึง	มีความเหมาะสมระดับน้อยที่สุด

ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่สร้างเสร็จเสนอต่ออาจารย์ปรึกษา และตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดในการวิจัย (Index of Objective Congruence : IOC) ซึ่งการวิจัยครั้งนี้มีผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ได้แก่

- รองศาสตราจารย์ ดร.จตุรงค์ เลาหะเพ็ญแสง ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชาครุศาสตร์
สถาบันพัฒนบริหารศาสตร์และภาควิชาวิศวกรรมและเทคโนโลยี สถาบันเทคโนโลยีพระจอม

- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิสิทธิ์ สิ้นจุกต์ ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชาครุศาสตร์
สถาปัตยกรรมและการออกแบบ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี สถาบันเทคโนโลยี
พระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนา ศิริจันทร์สว่าง ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสาขาวิชาการ
ออกแบบภายใน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา (Content Validity)
และข้อเสนอแนะ ดังนี้

ค่า +1 คะแนน แน่ใจว่าข้อความวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

ค่า 0 คะแนน ไม่แน่ใจว่าข้อความวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

ค่า -1 คะแนน แน่ใจว่าข้อความวัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

จากคะแนนนำผลการพิจารณามาคำนวณจากสูตร

$$IOC = \sum \frac{R}{N}$$

IOC หมายถึง ดัชนีความสอดคล้อง

R หมายถึง คะแนนการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ

N หมายถึง จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ

ข้อความ ICO ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป เป็นคำถามที่ใช้ได้ ถ้าไม่ถึง 0.5 ต้องแก้ไขหรือตัดทิ้ง

3.2.3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างเพื่อออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์ พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาแนวทางในการออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึง
อัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

ประชากร ได้แก่ นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง
จังหวัดสมุทรปราการ จำนวนเฉลี่ย 2,888 คนต่อวันโดยอ้างอิงข้อมูลสถิตินักท่องเที่ยวตลาดน้ำ
บางน้ำผึ้ง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 - 2558 (องค์การบริหารส่วนตำบลบางน้ำผึ้ง 2559)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า จำนวน 100 คน
โดยใช้วิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ค่าของความ
คลาดเคลื่อนอยู่ที่ $\pm 10\%$ โดยผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเลือกสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental
sampling)

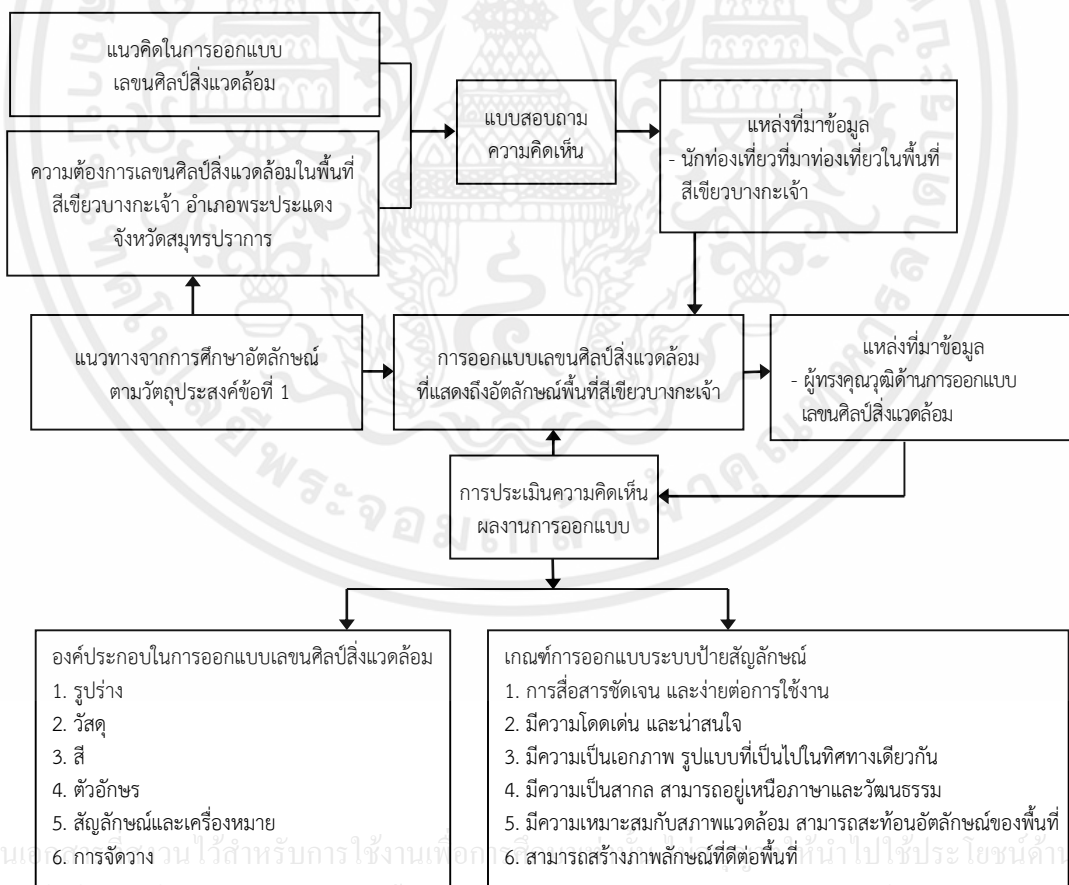
2. ประชากรที่ใช้ประเมินความคิดเห็นการออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์
พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นผู้ที่มีคุณวุฒิ
ในตำแหน่งนักวิชาการและนักออกแบบ ในภาครัฐหรือเอกชน และมีประสบการณ์ในการทำงาน
ไม่น้อยกว่า 25 ปี โดยผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างประชากรโดยไม่อาศัยหลักความน่าจะเป็น
(Nonprobability sampling) เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์หรือตามวัตถุประสงค์ (Judgement
or purposive sampling) ซึ่งผู้วิจัยพิจารณาแล้วว่าสามารถเป็นตัวแทนกลุ่มประชากรที่สามารถ
อ้างอิงหรืออนุมาน (Make inference) ได้จำนวน 3 คน ดังนี้

- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทองเจือ เขียดทอง ตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำโปรแกรม
วิชาศิลปกรรม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

- อาจารย์บุญส่ง อุดมกิจโกศล ตำแหน่ง หัวหน้าสาขาวิชาการออกแบบนิเทศศิลป์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
- อาจารย์สุจิรา ถนอมพร ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสาขาวิชาการออกแบบนิเทศศิลป์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

3.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

การวิเคราะห์ข้อมูลด้านความต้องการเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า แนวคิดและทัศนคติในการออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อม ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า นำผลที่ได้มารวบรวมและนำไปวิเคราะห์ในรูปแบบสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ด้วยการหาค่าเฉลี่ยร้อยละ (Percentage) ซึ่งผลวิเคราะห์ที่ได้นำมาสรุปข้อมูล เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อม นำไปสู่ขั้นตอนการออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า โดยการประเมินความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อม รวบรวมข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ (Mean $\bar{x}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) นำข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมมาปรับปรุงให้เหมาะสมเพื่อใช้ประเมินความพึงพอใจตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ต่อไป

ภาพที่ 3.2 แสดงขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลด้านการออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

3.3 วิธีการดำเนินการวิจัยเพื่อประเมินความพึงพอใจการออกแบบเลนส์ที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียว

ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative methods) ที่นำเอาข้อมูลเชิงปริมาณมาวิเคราะห์สรุปผล ทำการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งมีขอบเขตของการศึกษาและวิธีการดำเนินการวิจัยเพื่อประเมินความพึงพอใจการออกแบบเลนส์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

3.3.1 แหล่งที่มาของข้อมูลเพื่อประเมินความพึงพอใจการออกแบบเลนส์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

ข้อมูลจากแบบประเมินความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้เกี่ยวกับพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า และนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

3.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อประเมินความพึงพอใจการออกแบบเลนส์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

เครื่องมือ แบบประเมินความพึงพอใจ แบบมีโครงสร้าง (Structure interview) ประกอบด้วยผลงานการออกแบบเลนส์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า ที่ผ่านการประเมินการออกแบบจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบเลนส์สิ่งแวดล้อมแล้ว จำนวน 1 รูปแบบ เพื่อประเมินความพึงพอใจให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิด โดยผู้วิจัยใช้ลักษณะของการประเมินความพึงพอใจแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) โดยกำหนดน้ำหนักแบบประเมินค่า 5 ระดับ ดังนี้

4.51 - 5.00	หมายถึง	มีความพึงพอใจมากที่สุด
3.51 - 4.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจมาก
2.51 - 3.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจปานกลาง
1.51 - 2.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจน้อย
1.00 - 1.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

ผู้วิจัยนำแบบประเมินความพึงพอใจที่สร้างเสร็จเสนอต่ออาจารย์ปรึกษา และตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดในการวิจัย (Index of Objective Congruence : IOC) ซึ่งการวิจัยครั้งนี้มีผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน ได้แก่

- รองศาสตราจารย์ ดร.จตุรงค์ เลาหะเพ็ญแสง ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชาครุศาสตร์ สถาปัตยกรรมและการออกแบบ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิศักดิ์ สินธุ์ศักดิ์ ตำแหน่ง อาจารย์ประจำภาควิชาครุศาสตร์ สถาปัตยกรรมและการออกแบบ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนา ศิริจันทร์สว่าง ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสาขาวิชาการออกแบบสถาปัตยกรรมภายใน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

นอกจากนี้ยังได้ให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา (Content Validity) และข้อเสนอแนะ ดังนี้

เอกสารนี้เป็นแบบภายใน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา (Content Validity)

ค่า +1 คะแนน แน่ใจว่าข้อความวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์
 ค่า 0 คะแนน ไม่แน่ใจว่าข้อความวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์
 ค่า -1 คะแนน แน่ใจว่าข้อความวัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์
 จากคะแนนนำผลการพิจารณามาคำนวณจากสูตร

$$IOC = \sum \frac{R}{N}$$

IOC หมายถึง ดัชนีความสอดคล้อง
 R หมายถึง คะแนนการพิจารณาของผู้ทรงคุณวุฒิ
 N หมายถึง จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ

ข้อความ ICO ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป เป็นคำถามที่ใช้ได้ ถ้าไม่ถึง 0.5 ต้องแก้ไขหรือตัดทิ้ง

3.3.3 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างเพื่อประเมินความพึงพอใจการออกแบบเลขคณิตปี สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

ประชากรที่ใช้ในการเก็บข้อมูลความพึงพอใจการออกแบบเลขคณิตปีสิ่งแวดล้อมที่แสดงถึง
 อัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า ประกอบด้วยประชากร 2 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้เกี่ยวกับพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัด
 สมุทรปราการ โดยผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างประชากรโดยไม่อาศัยหลักความน่าจะเป็น
 (Nonprobability sampling) เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์ หรือตามวัตถุประสงค์ (Judgement
 or purposive sampling) ซึ่งผู้วิจัยพิจารณาแล้วว่าสามารถ เป็นตัวแทนกลุ่มประชากรที่ดีสามารถ
 อ้างอิงหรืออนุมาน (Make inference) จำนวน 5 คน ได้แก่

- รองศาสตราจารย์ศรีพันธุ์ ไทรชมภู ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน
 คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

- คุณวุฒิกร คุ่มเจริญ ตำแหน่ง หัวหน้าศูนย์จัดการพื้นที่สีเขียวเชิงนิเวศนครเขื่อนขันธ์

- คุณอาภรณ์ พานทอง ตำแหน่ง ประธานศูนย์เรียนรู้ชุมชนสมบูรณ์แบบบ้านบางน้ำผึ้ง

หมู่ที่ 3 ตำบลบางน้ำผึ้ง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

- อาจารย์ณรงค์ สำลีรัตน์ ปรากฏอยู่ชาวบ้านด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ
 สิ่งแวดล้อม

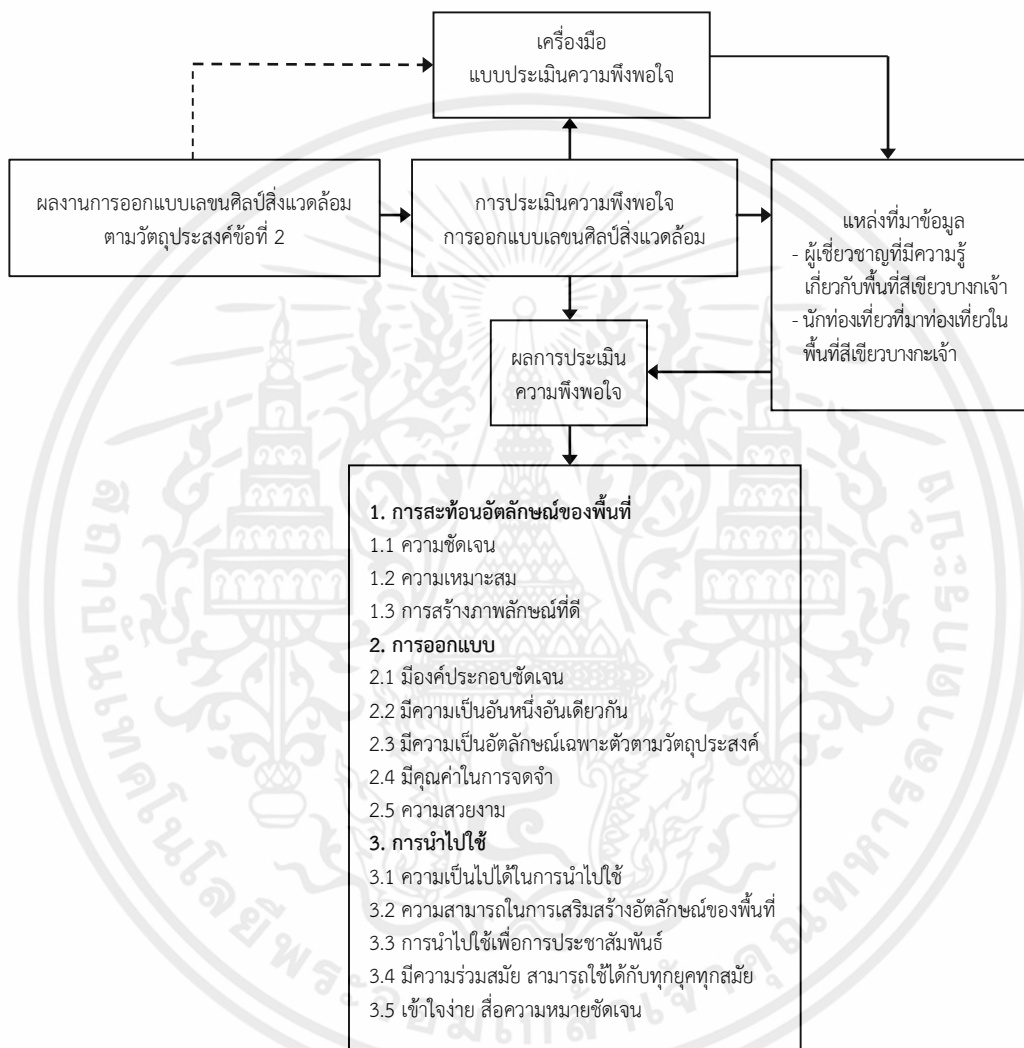
- คุณพิชญ์สินี แก้วรุ่งเรือง ตำแหน่ง ผู้ประสานงานชุมชนของสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจ
 จากฐานชีวภาพ องค์การมหาชน (BEDO)

กลุ่มที่ 2 ประชากร ได้แก่ นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอพระ
 ประแดง จังหวัดสมุทรปราการ จำนวนเฉลี่ย 2,888 คนต่อวันโดยอ้างอิงข้อมูลสถิตินักท่องเที่ยวตลาด
 น้ำบางน้ำผึ้ง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2556-2558 (องค์การบริหารส่วนตำบลบางน้ำผึ้ง 2559)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า จำนวน 100 คน
 โดยใช้วิธีการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ค่าของความ
 คลาดเคลื่อนอยู่ที่ $\pm 10\%$ โดยผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเลือกสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental
 sampling)

3.3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประเมินความพึงพอใจการออกแบบเลนศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

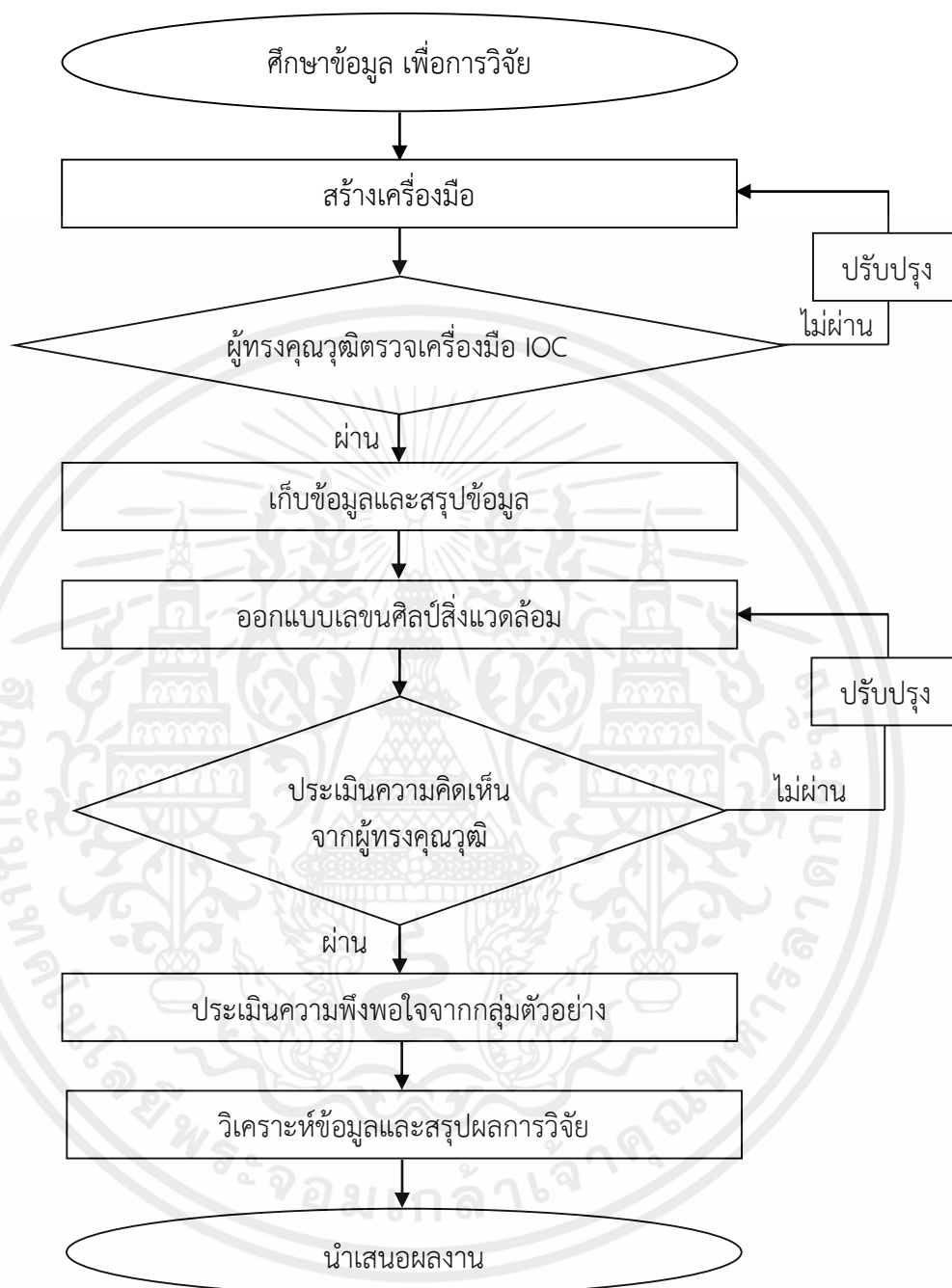
การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาข้อสรุปผลการประเมินความพึงพอใจของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จากแบบประเมินความพึงพอใจการออกแบบเลนศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า ที่ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลที่ได้ก็นำมาทำการวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ โดยใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูลหาค่าเฉลี่ย (Mean : $\bar{x}$) หาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.)

ภาพที่ 3.3 แสดงขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อประเมินความพึงพอใจการออกแบบเลนศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แผนผังดำเนินการวิจัย

ภาพที่ 3.4 แผนผังดำเนินการวิจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการดำเนินการวิจัย “ศึกษาอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าเพื่อออกแบบเลนจักรยานสิ่งแวดล้อม” ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาโดยกำหนดขั้นตอนในการดำเนินงานวิจัยที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

4.1 ขั้นตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์การศึกษาอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

ขั้นตอนที่ 1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

ขั้นตอนที่ 1.2 ผลการวิเคราะห์อัตลักษณ์ที่เป็นตัวแทนของพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

4.2 ขั้นตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การออกแบบเลนจักรยานสิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

ขั้นตอนที่ 2.1 ผลการวิเคราะห์การศึกษาแนวทางในการออกแบบเลนจักรยานสิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

ขั้นตอนที่ 2.2 ผลการวิเคราะห์การออกแบบเลนจักรยานสิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

4.3 ขั้นตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ประเมินความพึงพอใจการออกแบบเลนจักรยานสิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

4.1 ขั้นตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์การศึกษาอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

ขั้นตอนที่ 1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลภาคเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบการวิเคราะห์ข้อมูลภาคสนาม รวบรวมหลักฐานที่ปรากฏจริง เช่น ภาพถ่าย และการจดบันทึกจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้เกี่ยวกับพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า จำนวน 5 คน โดยผู้วิจัยกำหนดขอบเขตในการศึกษาอัตลักษณ์ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดของการวิจัย ดังนี้

1. ประวัติศาสตร์
2. ภูมิศาสตร์ และทรัพยากร
3. ชนบทธรรมเนียม ประเพณี
4. สิ่งศักดิ์สิทธิ์ คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้
5. วิถีชีวิต ภูมิปัญญา
6. สถาปัตยกรรม จิตรกรรม และประติมากรรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น

7. ดนตรี นาฏศิลป์ การละเล่น และภาษา
8. หัตถกรรม งานฝีมือ และสินค้าท้องถิ่น
9. สถานที่ท่องเที่ยว

ตารางที่ 4.1 ผลการศึกษาอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

ประวัติศาสตร์	ผลการศึกษา
<p>ก่อนจะเป็นชื่อ [บางกะเจ้า]</p> <p>กะเจ้า </p> <p> [บางบ้านเจ้า] คลองรัตเกล้า</p> <p>คุ้มข้าวเหนียวบุด </p> <p>สมัยกรุงศรีอยุธยา</p> <p></p> <p>สมัยรัชกาลที่ 2 พ.ศ. 2357</p> <p> </p> <p>สมัยรัชกาลที่ 5</p> <p></p> <p>สมัยรัชกาลที่ 6 พ.ศ. 2458</p> <p></p>	<p>ที่มาของชื่อบางกะเจ้า แม้ในปัจจุบันพื้นที่นี้จะเป็นที่รู้จักในชื่อของ “บางกะเจ้า” แต่พื้นที่นี้ก็มีชื่อเรียกที่หลากหลาย โดยแต่ละชื่อเรียกจะแตกต่างกันตามประสบการณ์ การปกครอง วิถีชีวิต ภูมิประเทศ ดังนี้ “บางกะเจ้า” เป็นชื่อตำบลหนึ่งในกลุ่มหกตำบลในพื้นที่มีลักษณะคล้ายเกาะที่ถูกโอบล้อมด้วยแม่น้ำเจ้าพระยา จนบางคนเข้าใจผิดว่าเป็นชื่อของพื้นที่ทั้งหมด ชื่อ “บางกะเจ้า” นั้นสันนิษฐานว่า “กะเจ้า” ภาษามอญหมายถึง นกยางหรือนกกระยางที่อาศัยอยู่เป็นจำนวนมากในพื้นที่ อีกตำนานหนึ่งกล่าวไว้ว่า มีผู้หญิงไว้ผมมัดเกล้าแบบขุนนางมาอาศัยอยู่ จึงเรียก “บางบ้านเจ้า” หรือ “คลองรัตเกล้า” ก่อนจะเพี้ยนมาเป็น “บางกะเจ้า” จนถึงทุกวันนี้</p> <p>สมัยกรุงศรีอยุธยา</p> <p>บางกะเจ้า มีการสันนิษฐานกันว่าเกิดขึ้นตั้งแต่ในสมัยกรุงศรีอยุธยา เดิมเรียกว่า “คุ้มข้าวเหนียวบุด” เพราะการเดินทางเรืออ้อมคุ้มเสียเวลาเป็นวัน จนเปรียบเปรยกันว่ากว่าจะเดินทางพ้นคุ้มก็นานจนข้าวเหนียวบุดได้ พระเจ้าอยู่หัวท้ายสระแห่งกรุงศรีอยุธยา จึงโปรดเกล้าฯ ให้ขุดคลองลัดโพธิ์เพื่อย่นระยะการเดินทาง</p> <p>สมัยรัชกาลที่ 2</p> <p>พ.ศ. 2357 พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยโปรดเกล้าฯ ให้สร้าง “เมืองนครเขื่อนขันธ์” ขึ้นเป็นหัวเมืองหน้าด่านป้องกันข้าศึกที่บริเวณปากคลองลัดโพธิ์และคลองลัดหลวงซึ่งเรียกว่า “ปากลัด” สร้างป้อมปราการรวมทั้งสิ้นเก้าป้อม และอพยพชาวมอญกลุ่มใหญ่มาตั้งบ้านเรือนอยู่ร่วมกับชาวมุสลิมและไทยพุทธซึ่งอาศัยอยู่มาก่อน</p> <p>สมัยรัชกาลที่ 5</p> <p>มีบันทึกว่าเมืองนครเขื่อนขันธ์เป็นย่านการค้าที่สำคัญ</p> <p>สมัยรัชกาลที่ 6</p> <p>พ.ศ. 2458 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชดำริว่าเมืองนครเขื่อนขันธ์ เป็นเมืองที่สำคัญ ไม่ควรปล่อยให้สูญหาย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนชื่อ “นครเขื่อนขันธ์” เป็นจังหวัดพระประแดง แบ่งการปกครองเป็น 3 อำเภอ คือ อำเภอพระประแดง อำเภอรามัญบูรณะ และอำเภอพระโขนง</p>

เอกสารนี้เป็นเอกสาร...
ไม่ว่ากรณีใดๆก็ตาม...

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ประวัติศาสตร์	ผลการศึกษา
<p>สมัยรัชกาลที่ 7 พ.ศ. 2475</p> <p>การอนุรักษ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า พ.ศ. 2520</p> <p>พ.ศ. 2525-2530</p> <p>“สมการสวนบกก่อตั้งไว้สำหรับเป็นศูนย์ศึกษาและเป็นปอดของกรุงเทพฯ เป็นจากกรมสวนสาธารณะและเขตอากาศบริสุทธิ์ที่ติดจากพื้นที่นี้ เขตที่อากาศในกรุงเทพฯ เป็นเวลากว่า 9 เดือน”</p> <p>พ.ศ. 2534-2542</p> <p>พ.ศ. 2540</p> <p>พ.ศ. 2546</p> <p>พ.ศ. 2548</p>	<p>สมัยรัชกาลที่ 7 พ.ศ. 2475 เกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทั่วประเทศ จังหวัดพระประแดง จึงถูกยุบไปขึ้นกับจังหวัดสมุทรปราการ จึงกลายเป็นเพียงอำเภอพระประแดงมาจนถึงทุกวันนี้</p> <p>การอนุรักษ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า พ.ศ. 2520 คณะรัฐมนตรีสมัยพลเอก เปรม ติณสูลานนท์ มีมติให้อนุรักษ์พื้นที่บางกะเจ้าเป็นพื้นที่สีเขียวหรือ “ปอดกลางเมือง” เพื่อเป็นแหล่งผลิตอากาศบริสุทธิ์ให้แก่ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร และสมุทรปราการ</p> <p>พ.ศ. 2525-2530 พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช (รัชกาลที่ 9) ทรงประทับเฮลิคอปเตอร์พระที่นั่งผ่านบางกะเจ้าเป็นประจำ จึงมีพระราชดำริว่าสมควรสงวนพื้นที่แห่งนี้ไว้สำหรับเป็นพื้นที่สีเขียวและเป็นปอดของกรุงเทพมหานคร</p> <p>พ.ศ. 2534-2542 รัฐบาลจึงดำเนินโครงการสวนกลางมหานครโดยซื้อที่ดินจากราษฎรที่สมัครใจ จำนวนทั้งสิ้น 564 แปลง เนื้อที่ประมาณ 1,276 ไร่ กระจายอยู่ใน 6 ตำบล เพื่อเป็นการอนุรักษ์ให้เป็นพื้นที่สีเขียว</p> <p>พ.ศ. 2540 พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช (รัชกาลที่ 9) ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานนามของสวนสาธารณะและสวนพฤกษศาสตร์ในตำบลบางกะเจ้า เนื้อที่ 148 ไร่ ว่า “ศรีนครเขื่อนขันธ์” แปลว่าสวนสาธารณะที่เป็นศรีแก่นนครเขื่อนขันธ์</p> <p>พ.ศ. 2546 การบริหารงานโครงการสวนกลางมหานครได้อโอนจากสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) ไปอยู่ในความดูแลของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช โดยกรมอุทยานฯ ได้จัดตั้ง “ศูนย์จัดการพื้นที่สีเขียวเชิงนิเวศนครเขื่อนขันธ์” ขึ้นเป็นหน่วยปฏิบัติงานดูแลในพื้นที่</p> <p>พ.ศ. 2548 กรมป่าไม้ได้รับมอบงานศูนย์จัดการพื้นที่สีเขียวเชิงนิเวศนครเขื่อนขันธ์ มาอยู่ภายใต้สังกัดสำนักโครงการพระราชดำริและกิจการพิเศษ กรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม</p>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการศึกษาเท่านั้น ไม่สามารถนำไปใช้เพื่อวัตถุประสงค์อื่นใดได้

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ประวัติศาสตร์	ผลการศึกษา
<p>พ.ศ. 2549-2551</p> <p>พ.ศ. 2553</p> 	<p>พ.ศ. 2549-2551 สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินมายังโครงการสวนกลางมหานคร ในเดือนพฤศจิกายน ปีพ.ศ. 2549 จำนวน 2 ครั้งและในเดือนมกราคม และเดือน พฤษภาคม ปีพ.ศ. 2551 รวมทั้งหมด 4 ครั้ง มีพระราชดำริให้อนุรักษ์พื้นที่สีเขียวแห่งนี้ให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมอย่างยั่งยืน</p> <p>พ.ศ. 2553 พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช (รัชกาลที่ 9) เสด็จพระราชดำเนินทางชลมารคไปทรงเปิดประตูระบายน้ำคลองลัดโพธิ์ ซึ่งพระองค์มีพระราชดำริไว้ครั้งแรกในปีพ.ศ. 2549 ให้ใช้คลองลัดโพธิ์ที่ยาวเพียง 580 เมตร เป็นคลองระบายน้ำจากแม่น้ำเจ้าพระยาลงทะเลอย่างรวดเร็ว ลดเวลาที่น้ำจะต้องไหลอ้อมโค้งพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า เพื่อช่วยบรรเทาปัญหาน้ำท่วมในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล</p>
ภูมิศาสตร์ และทรัพยากร	ผลการศึกษา
 <p>พื้นที่สีเขียวขนาดใหญ่ รูปกระเพาะหมู</p> <p>พื้นที่สวน</p> <p>พื้นที่ป่าชุมชน</p> <p>พื้นที่ป่าชายเลน</p>	<p>พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าเป็นที่ราบภาคกลางตอนล่าง (Lower Central Plain) ของประเทศไทย ลักษณะของพื้นที่ถูกโอบล้อมด้วยแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นระยะทาง 18 กิโลเมตร ลำน้ำเจ้าพระยาในช่วงที่ไหลผ่านพื้นที่บางกะเจ้ามีรูปร่างตัวคี่คล้ายรูปวงหรือกระเพาะหมู มีคอคอดกว้างประมาณ 580 เมตร พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าประกอบด้วย 6 ตำบล ได้แก่ ตำบลทรงคนอง ตำบลบางยอ ตำบลบางกระสอบ ตำบลบางน้ำผึ้ง ตำบลบางกะเจ้า และตำบลบางกอบัว ในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ โดยมีเนื้อที่รวมทั้งสิ้น 11,818.75 ไร่ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่สีเขียวของสวน พื้นที่ป่าชุมชน พื้นที่ป่าชายเลน ประกอบกับอยู่ห่างจากปากอ่าวไทยประมาณ 20 กิโลเมตร จึงเป็นพื้นที่ได้รับน้ำถึง 3 น้ำ คือ น้ำจืด น้ำเค็ม และน้ำกร่อยจนเรียกได้ว่า “ระบบนิเวศ 3 น้ำ” ทำให้มีความหลากหลายทางชีวภาพของพืชและสัตว์ พบสิ่งมีชีวิตทั้งพืชและสัตว์รวมทั้งหมด 637 ชนิด รายงานผลสำรวจชีวะตะลุมบอนบางกะเจ้า (I BioBlitz 2014) ในจำนวนนั้นมีสิ่งมีชีวิตที่หายากและใกล้สูญพันธุ์ และบางชนิดคาดว่าป็นชนิดใหม่ของโลกด้วย เช่น กุ้งเดินสี่ขมพูสกุล (Allochestes) เป็นรายงานการค้นพบครั้งแรกของสกุลนี้ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ไม้เดือนมีปีกกริมตลิ่งสกุล (Glyphidrilus) ซึ่งเป็นการค้นพบครั้งแรกของไม้เดือนมีปีก ในลุ่มเจ้าพระยาตอนล่างและคาดว่าป็นชนิดใหม่ของโลก ไม้เดือนฝอย สกุล (Enchytraeus) เป็นรายงานการค้นพบครั้งแรก</p>

เอกสารนี้เป็นเอกสาร
ไม่ว่ากรณีใดๆ

การศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาพฤกษศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ภูมิศาสตร์ และทรัพยากร	ผลการศึกษา
 <p>ระบบนิเวศสนม่น้ำ</p> <p>กุ้งเต้นสีชมพู สกุล (Allochestes)</p> <p>ไส้เดือนมีปีกกริมดลิ่ง สกุล (Glyphidrilus)</p> <p>ไส้เดือนฝอย สกุล (Enchytraeus)</p> <p>หิ่งห้อยน้ำจืด สกุล (Luciola aquatilis)</p> <p>มะม่วงน้ำดอกไม้คึ่งบางกะเจ้า</p> <p>ส้มเขียวหวานพันธุ์เทพรส</p>	<p>ในประเทศไทย พบหิ่งห้อย 4 ชนิด คือ หิ่งห้อยน้ำกร่อย 2 ชนิด หิ่งห้อยบก 1 ชนิด เป็นชนิดที่หายากพอสมควรในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล หิ่งห้อยน้ำจืด 1 ชนิด ซึ่งเป็นชนิดใหม่ของโลก คือ (Luciola aquatilis) พันธุ์ไม้ดั้งเดิมของพื้นที่ ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น คือ มะม่วงน้ำดอกไม้คึ่งบางกะเจ้า (พันธุ์เขียววอลหรือพันธุ์พระประแดง) เป็นมะม่วงที่มีรสชาติ หวานหอม ด้วยสภาพของพื้นที่ที่ได้รับอิทธิพลของน้ำขึ้นน้ำลง เกิดเป็นระบบนิเวศ 3 น้ำ ส่งผลต่อรสชาติอันเป็นเอกลักษณ์ จนได้รับการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ ส้มเขียวหวานพันธุ์เทพรส พันธุ์ไม้ดั้งเดิมที่มีการปลูกและอนุรักษ์มากกว่า 100 ปี จนกระทั่งในปีพ.ศ. 2530 เกิดภาวะน้ำท่วมใหญ่ทำให้พืชพันธุ์ต่างๆ รวมถึงส้มเทพรสได้สูญหายไปจากพื้นที่ และในปีพ.ศ. 2558 ได้พบต้นส้มเทพรส 3 ต้น อยู่ในพื้นที่สวนเก่าของชาวบ้าน ชาวชุมชนโดยกลุ่มอนุรักษ์ช่วยกันขยายพันธุ์และเพิ่มจำนวน ด้วยหวังว่าจะนำส้มเทพรสให้กลับมามีอยู่เป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าเหมือนเช่นในอดีต ด้วยสภาพของพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าเป็นพื้นที่เกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ มีต้นไม้ปกคลุมอย่างหนาแน่น อีกทั้งยังมีสวนศรีนครเขื่อนขันธ์ ซึ่งเป็นสวนสาธารณะที่มีการจัดวางผังของสวนให้สอดคล้องกับสภาพธรรมชาติดั้งเดิม นอกจากนี้บริเวณริมฝั่งแม่น้ำเจ้าพระยายังมีสภาพเป็นป่าชายเลน ในปีพ.ศ. 2549 นิตยสาร Time Asia ฉบับ Best of Asia ยกย่องให้พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าเป็นปอดกลางเมืองที่ดีที่สุดในเอเชีย (The Best Urban Oasis) พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าช่วยกักเก็บคาร์บอนได้เฉลี่ยปีละ 1,655.87 ตันคาร์บอน หรือดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ได้เฉลี่ยปีละ 6,050.31 ตันคาร์บอนไดออกไซด์ และผลิตออกซิเจนได้ถึง 6 ล้านตันต่อวัน จากงานศึกษาวิจัยขององค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) และคณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เมื่อปีพ.ศ. 2554</p>

เอกสารนี้เป็นเอกสาร
ไม่ว่ากรณีใดๆ

การใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ภูมิศาสตร์ และทรัพยากร	ผลการศึกษา
 <p>ปอดกลางเมืองที่ดีที่สุดในเอเชีย โดยนิตยสาร Time Asia</p>	
ขนบธรรมเนียม ประเพณี	ผลการศึกษา
 <p>ประเพณีสงกรานต์ของชาวไทยและมอญ</p> <p>ประเพณีการแต่งกายมอญ</p> <p>ประเพณีส่งข้าวสงกรานต์</p> <p>ประเพณีแห่หงส์ ธงตะขาบ</p> <p>ประเพณีปล่อนกปล่อยปลา</p>	<p>ความเป็นชุมชนดั้งเดิมของพื้นที่สี่เหลี่ยมบางกะเจ้าแสดงให้เห็นถึงความเป็นรากเหง้าหรือวัฒนธรรมทางสังคมที่ถูกก่อให้เกิดขึ้นมา และใช้ในการยึดเป็นขนบธรรมเนียม ประเพณีที่ปฏิบัติกันมาในสังคม เช่น วัฒนธรรมไทยและมอญ คนไทยเชื้อสายรามัญหรือมอญอพยพเข้ามาในประเทศไทยตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 2 ในพื้นที่สี่เหลี่ยมบางกะเจ้ามีคนมอญอาศัยอยู่มากในตำบลทรงคนอง ด้วยความที่มีรูปร่างหน้าตาคล้ายคลึงกัน วัฒนธรรม ประเพณีที่เข้ากันได้แบบแนบสนิทก่อให้เกิดประเพณีที่สำคัญ ได้แก่ ประเพณีสงกรานต์ของชาวไทยและมอญ คือวันที่ 13-14-15 เมษายน เป็นประเพณีเฉลิมฉลองเทศกาลขึ้นปีใหม่ ด้วยการทำบุญ รดน้ำผู้ใหญ่ สรงน้ำพระสาดน้ำ ประเพณีสงกรานต์ของมอญจะคล้ายกับประเพณีสงกรานต์ของไทย แตกต่างกันที่การแต่งกาย และการละเล่น การแต่งกายหญิงชายเชื้อสายมอญจะแต่งกายแบบชาวมอญ โดยฝ่ายหญิงและเด็กหญิง นุ่งผ้าถุง สวมเสื้อแขนยาวมีผ้าคล้องคอ ฝ่ายชายและเด็กชาย นุ่งผ้าถุงแบบลอยชาย สวมเสื้อคอกลมลายดอกไม้สีสดใส ห่มผ้าสไบทิ้งชาย 2 ด้านไปด้านหลังและตัดดอกไม้ ประเพณีส่งข้าวสงกรานต์ ชาวมอญเรียกข้าวสงกรานต์ว่า “เป็ง สงกรานต์” ส่วนชาวไทยเรียกว่า “ข้าวแช่” เป็นประเพณีที่ประกอบรวมในประเพณีสงกรานต์ ซึ่งจะहु่งในวันที่13-15 เมษายน วันใดวันหนึ่งก็ได้ โดยมีจุดประสงค์เพื่อเป็นการถวายแก่ท้าวมหาสงกรานต์ และทำบุญถวายพระ ประเพณีแห่หงส์ ธงตะขาบ เป็นประเพณีแรกของการเฉลิมฉลองเทศกาลสงกรานต์จัดขึ้นในวันที่ 13 เมษายนของทุกปี จัดตามแบบฉบับของชุมชนชาวมอญปากลัด สารสำคัญของประเพณีแห่หงส์ ธงตะขาบ ก็เพื่อเป็นการระลึกถึง และเป็นการบูชาในองค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ประเพณีปล่อนกปล่อยปลา เป็นอีกกิจกรรมหนึ่งซึ่งกระทำในวันสิ้นสุดเทศกาลสงกรานต์ เพราะถือว่าการสะเดาะเคราะห์ ประเพณีตักบาตรน้ำผึ้ง ชาวมอญจะทำบุญน้ำผึ้งในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 10 ช่วงเทศกาลเข้าพรรษาเพื่อถวาย</p>

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ขนบธรรมเนียม ประเพณี	ผลการศึกษา
 <p data-bbox="363 517 555 546">ประเพณีตักบาตรน้ำผึ้ง</p>	<p data-bbox="643 304 1388 488">เป็นเอกลักษณ์ให้แก่พระสงฆ์ โดยถือเป็นการทำบุญที่ได้บุญแรง เนื่องด้วยเป็นยาสำหรับพระสงฆ์ได้ใช้ฉันทยามเจ็บป่วย สำหรับคนมอญแล้วชอบที่จะถวายน้ำผึ้งเป็นเอกลักษณ์มากกว่าอย่างอื่นเพราะหาได้ง่าย</p>
สิ่งศักดิ์สิทธิ์	ผลการศึกษา
 <p data-bbox="339 808 585 837">หลวงพ่อบัณฑะเลย์ วัดคันลัด</p>	<p data-bbox="643 629 1388 1339">ชาวไทยและชาวมอญให้ความสำคัญกับพระพุทธศาสนา จึงทำให้เห็นวัดวาอารามเป็นจำนวนมากในพื้นที่สี่เหลี่ยมบางกะเจ้า ทั้งวัดไทยและวัดมอญที่สวยงามและมีสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ชาวบ้านเคารพนับถือ ได้แก่ “หลวงพ่อบัณฑะเลย์” พระพุทธรูปเก่าจากเมืองบัณฑะเลย์ ประเทศพม่าเป็นที่นับถือของชาวไทยเชื้อสายมอญ โดยประดิษฐานอยู่ที่วัดคันลัด “หลวงพ่อกิน” พระพุทธรูปโบราณที่ขุดพบบริเวณพระอุโบสถหลังเก่าวัดจากแดง วัดกองแก้วประดิษฐานพระประธานนามว่า “หลวงพ่อกินใหญ่” วัดบางน้ำผึ้งนอกภายในอุโบสถหลังเก่าประดิษฐานพระประธานปางสมาธินามว่า “หลวงพ่อกินใหญ่” วัดบางกระสอบ มีพระเกจิอาจารย์ที่มีชื่อเสียง “หลวงพ่อเชย ดิสสร” ผู้สร้างพระปิดตาหนึ่งในเบญจภาคีของพระปิดตา วัดราชฎรังสรรค์ ทางวัดได้สร้างรูปเหมือน “หลวงพ่อกินใสแวนตา” ผู้ก่อตั้งวัดไว้ให้ชาวบ้านที่เคารพเลื่อมใสศรัทธากราบไหว้บูชา นอกจากนี้ในพื้นที่สี่เหลี่ยมบางกะเจ้า ยังมีศาลพ่อปู่สันดอน และศาลเจ้าพ่อลัดโพธิ์ ซึ่งเป็นที่เคารพนับถือของคนในพื้นที่</p>
 <p data-bbox="363 1032 561 1061">หลวงพ่อกิน วัดจากแดง</p>	
 <p data-bbox="308 1256 617 1285">พระพุทธรูปหลวงพ่อกินใหญ่ วัดกองแก้ว</p>	
 <p data-bbox="339 1480 585 1509">หลวงพ่อกินใหญ่ วัดบางน้ำผึ้งนอก</p>	
 <p data-bbox="308 1704 617 1733">พระปิดตาลองพ่อเชย วัดบางกระสอบ</p>	
 <p data-bbox="371 1928 545 1989">หลวงพ่อกินใสแวนตา วัดราชฎรังสรรค์</p>	

เอกสารนี้เป็นเอกสารเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น หากมีข้อสงสัยหรือต้องการข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อฝ่ายประชาสัมพันธ์ โทร. 02-253-1000

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

สิ่งศักดิ์สิทธิ์	ผลการศึกษา
 <p>ศาลพ่อปู่สันดอน</p> <p>ศาลเจ้าพ่อตัดโพธิ์</p>	
วิถีชีวิต ภูมิปัญญา	ผลการศึกษา
 <p>วิถีชีวิตริมน้ำ</p> <p>อาชีพเกษตรกรรม</p> <p>อาชีพการทำประมง</p> <p>ภูมิปัญญาการทำลูกประคบธัญพืชสมุนไพร</p> <p>ภูมิปัญญาการทำรูปหอมสมุนไพรไผ่ไผ่</p>	<p>ด้วยวิถีชีวิตของคนในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าแต่เดิมมีความผูกพันกับสายน้ำ และด้วยลักษณะความอุดมสมบูรณ์ของพื้นดินทำให้คนในพื้นที่ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำสวนผลไม้แบบยกร่อง สวนมะพร้าว สวนมะม่วง เพาะพันธุ์ต้นไม้ และการประมง แต่ในปัจจุบันสภาพพื้นดินได้เปลี่ยนแปลงไปตามธรรมชาติเนื่องจากเกิดน้ำท่วมทำให้พื้นที่สวนส่วนใหญ่เกิดความเสียหาย คนในพื้นที่จึงหันมาประกอบอาชีพอื่นแทน แต่ยังมีชาวสวนบางรายที่ยังคงอนุรักษ์พื้นที่เกษตรแบบดั้งเดิม ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นมรดกทางวัฒนธรรมสืบทอดต่อกันมาจากรุ่นสู่รุ่น พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า มีภูมิปัญญาท้องถิ่นในระดับชุมชน ได้แก่ การทำลูกประคบธัญพืชสมุนไพร เป็นการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของชุมชนที่ส่งเสริมภูมิปัญญาในการทำลูกประคบจากสมุนไพรพื้นถิ่น ผสมผสานความรู้ใหม่ เทคโนโลยีและความคิดสร้างสรรค์อย่างลงตัว รูปหอมสมุนไพรไผ่ไผ่เป็นการนำทักษะ ความรู้จากภายนอกมาพัฒนาจนกลายเป็นเอกลักษณ์ของชุมชน โดยนำภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีความเกี่ยวข้องกับพืชสมุนไพรไผ่ไผ่และแมลง มาประยุกต์ใช้จนกลายเป็นสินค้าขายดีของชุมชน ศิลปะประดิษฐ์ เน้นภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัสดุจากธรรมชาติที่เหลือใช้ นำมาซึ่งผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย มีเสน่ห์ ดึงดูด แปลกตาอยู่ในผลิตภัณฑ์แต่ละชนิด สื่อถึงความเป็นตัวตนของชุมชนบ้านสวนในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าได้เป็นอย่างดี การสลักหยวกกล้วย เป็นภูมิปัญญาไทยที่หาได้ยาก คุณบุญแถมเพชรประดิษฐ์ เรียนรู้การสลักหยวกกล้วยโดยวิธีครูพักลักจำ ฝึกงานชำนาญด้วยตัวเองกว่า 20 ปี และยังถ่ายทอดให้แก่นักเรียนผู้สนใจเพื่อไม่ให้ภูมิปัญญาสูญหายไป การทำน้ำตาลมะพร้าวเป็นภูมิปัญญาที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษ ในอดีตพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า</p>

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

วิถีชีวิต ภูมิปัญญา	ผลการศึกษา
 <p>ภูมิปัญญา ศิลปะประดิษฐ์ วัสดุจากธรรมชาติที่เหลือใช้</p> <p>ภูมิปัญญาการสลักทวยกกล้วย</p> <p>ภูมิปัญญาการทำน้ำตาลมะพร้าว</p> <p>ภูมิปัญญาด้านการเกษตร</p> <p>ภูมิปัญญาด้านโภชนาการพื้นบ้าน</p>	<p>มีการทำสวนมะพร้าวเป็นจำนวนมากแต่ปัจจุบันเหลือเพียงไม่กี่สวนที่ยังคงปลูกมะพร้าว คุณพงษ์ศักดิ์ แถวเถื่อน ทำน้ำตาลมะพร้าวเป็นอาชีพมากกว่า 50 ปี เป็นเกษตรกรเพียงรายเดียวที่ยังทำน้ำตาลมะพร้าวในพื้นที่สี่เขี้ยวบางกะเจ้า การทำการเกษตรเป็นอาชีพดั้งเดิมของคนในพื้นที่สี่เขี้ยวบางกะเจ้า ภูมิปัญญาด้านการเพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์ พันธุ์ไม้พื้นบ้านจึงเป็นสิ่งที่สืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ ด้วยสภาพแวดล้อมในอดีตสะท้อนถึงวิถีชีวิตที่เรียบง่ายในน้ำมีปลา ในสวนมีผัก อยากกินอะไรก็หยิบจับจากสวนข้างบ้าน เมื่อมองย้อนกลับไปยังเมนูอาหารดั้งเดิมของคนในพื้นที่สี่เขี้ยวบางกะเจ้า ก็พบว่าล้วนแล้วแต่เป็นอาหารที่หยิบจับส่วนผสมจากสวนข้างบ้านตนมาปรุง หยิบจับนู่นนิดนี่หน่อยมาผสมผสานอย่างพิถีพิถัน ก่อเกิดภูมิปัญญาด้านโภชนาการพื้นบ้านทั้งสำหรับคาวหวาน ที่ยังคงสืบทอดถึงปัจจุบัน</p>
สถาปัตยกรรม จิตรกรรม และประติมากรรม	ผลการศึกษา
 <p>พระอุโบสถหลังเก่า วัดป่าเกต</p>	<p>ในพื้นที่สี่เขี้ยวบางกะเจ้ามีรูปแบบทางสถาปัตยกรรมทั้งแบบไทยและแบบมอญ งานสถาปัตยกรรม จิตรกรรม และประติมากรรมจะเกี่ยวเนื่องกับพระพุทธศาสนา พระอุโบสถหลังเก่าวัดป่าเกตเป็นอาคารก่ออิฐถือปูน ภายในมีภาพจิตรกรรมฝาผนังฝีมือ “ช่างสิบหมู่” เล่าเรื่องราวทศชาติมารผจญ และองค์พระพุทธเจ้าเสด็จลงจากสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ที่ดงาม แม้จะเลือนรางไปบ้างตามกาลเวลา เหนือขึ้นไปบนหน้าบันพระอุโบสถหลังเก่ามีประติมากรรมรูป</p>

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

สถาปัตยกรรม จิตรกรรม และประติมากรรม	ผลการศึกษา
 <p>ภาพจิตรกรรมฝาผนัง วัดป่าเกต</p>	<p>นารายณ์ทรงครุฑลวดลายวิจิตรตระการตา (จำลองจากของจริงที่สูญหายเมื่อครั้งที่กำลังบูรณะพ.ศ. 2549) พระอุโบสถและพระวิหารหลังเก่าวัดบางน้ำผึ้งนอก โบราณสถานที่ยังคงคุณค่าทางสถาปัตยกรรมสมัยอยุธยาตอนปลาย เป็นอาคารก่ออิฐถือปูนหลังคาเป็นเครื่องไม้สร้างคู่กัน ปัจจุบันมีสภาพทรุดโทรม (พ.ศ. 2561) ซึ่งกำลังอยู่ในช่วงบูรณปฏิสังขรณ์ใหม่ รูปแบบที่เสร็จแล้วอาจเปลี่ยนไปจากเดิม ภายในมีภาพจิตรกรรมสาวมอญ ที่มาของคำว่ามอญแหวก ซึ่งได้รับการยกย่องจาก อาจารย์ประยูร อุลุชาฎะ ศิลปินแห่งชาติ สาขาทัศนศิลป์ (จิตรกรรม) วาดงามที่สุดในประเทศไทย ปัจจุบันมีสภาพเลือนรางเติมที่ วัดบางกะเจ้ากลางภายในพระอุโบสถมีภาพจิตรกรรมฝาผนัง ภาพเทพชุมนุมที่มีความงดงามเป็นอย่างมาก บางกะเจ้ามีชุมชนชาวมอญมาตั้งรกรากอยู่จำนวนมาก ทำให้ภายในพื้นที่มีสถาปัตยกรรมที่บ่งบอกถึงความ เป็นชาวมอญให้พบเห็นได้ โดยเฉพาะบริเวณต้นถนนเพชรหิรัญ หมู่บ้านมอญทรงคนอง เป็นสถาปัตยกรรมเก่าแก่หรือบ้านมอญโบราณ มีลักษณะคล้ายเรือนไทยใต้ถุนโล่ง</p>
 <p>ประติมากรรมนารายณ์ทรงครุฑ</p>	
 <p>พระอุโบสถและพระวิหารหลังเก่า วัดบางน้ำผึ้งนอก</p>	
 <p>ภาพจิตรกรรมสาวมอญ วัดบางน้ำผึ้งนอก</p>	
 <p>ภาพจิตรกรรมฝาผนังภาพเทพชุมนุม วัดบางกะเจ้ากลาง</p>	
 <p>หมู่บ้านมอญทรงคนอง</p>	

เอกสารนี้เป็นเอกสารหมู่บ้านมอญทรงคนอง ปรึกษาใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ดนตรี นาฏศิลป์ การละเล่น และภาษา	ผลการศึกษา
 <p>การเล่นสะบ้าทอย</p> <p>เล่นสะบ้าบอน</p> <p>ภาษามอญ</p>	<p>ดนตรี นาฏศิลป์ และการละเล่นในพื้นที่สี่เหลี่ยมบางกะเจ้าจะมีรูปแบบเช่นเดียวกับชุมชนภาคกลางอื่นๆ อาทิ ลิเก ละครชาตรี ลำตัด เพลงอีแซว ซึ่งอย่างหลังมีการเล่นเพลงเรือไปด้วย แม้คนไทยพื้นถิ่นจะเป็นประชากรหลักในพื้นที่สี่เหลี่ยมบางกะเจ้า แต่สิ่งที่โดดเด่นดึงดูดผู้คนให้หลงใหลมาท่องเที่ยวและเรียนรู้ คือวัฒนธรรมมอญ การเล่นสะบ้าทอย เป็นการเล่นของผู้ชายในชุมชนเพื่อสังคม อาจเป็นการเล่นภายในหมู่บ้านหรือแข่งขันกันระหว่างหมู่บ้านก็ได้ การเล่นสะบ้าบอน เป็นการละเล่นเพื่อความสนุกสนาน นิยมเล่นในช่วงเทศกาลสงกรานต์และเป็นการเปิดโอกาสให้ชายหญิงได้มีการพบปะพูดคุยกัน สถานที่ที่ใช้เล่นส่วนใหญ่นิยมเล่นที่ลานใต้ถุนบ้าน ภาษามอญ เป็นภาษาที่ใช้สื่อสารกันเฉพาะกลุ่ม ปัจจุบันคนมอญในทรงคนองที่อ่านและเขียนได้เหลือเพียงแต่คนรุ่นเก่าเท่านั้น แต่ทว่ายังเป็นความโชคดีที่คนกลุ่มหนึ่งมีความมุ่งมั่นในการอนุรักษ์ฟื้นฟูวัฒนธรรมประเพณีและภาษาของชาวมอญให้คงอยู่ รวมทั้งทางราชการก็ให้การสนับสนุน เราจึงยังคงมีโอกาสได้ยินเสียงลูกหลานชาวมอญท่องอักษรมอญ</p>
<p>หัตถกรรม งานฝีมือ และสินค้าท้องถิ่น</p> <p>รูสมนไพรไล่ยง</p> <p>ลูกประคบธัญพืชสมุนไพรร</p> <p>หมอนธัญพืชคล้องคอ</p>	<p>หัตถกรรมพื้นบ้าน เป็นงานฝีมือที่ทำขึ้นจากวัสดุต่างๆ ในท้องถิ่นหรืออาศัยวัสดุจากที่อื่นมาประดิษฐ์ด้วยรูปแบบแสดงให้เห็นถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นมีรูปแบบเฉพาะตัวหรือคล้ายคลึงกับชุมชนใกล้เคียงหรือภาคเดียวกัน ซึ่งทำไว้ใช้ในครัวเรือนอีกทั้งสามารถทำเป็นอาชีพได้ ในพื้นที่สี่เหลี่ยมบางกะเจ้า มีหัตถกรรม งานฝีมือ สินค้าท้องถิ่นที่น่าสนใจ ได้แก่ รูสมนไพรไล่ยง ลูกประคบธัญพืชสมุนไพรร หมอนธัญพืชคล้องคอ งานประดิษฐ์จากวัสดุพื้นบ้านและของเหลือใช้จากธรรมชาติ หัวโขนจิว น้ำตาลมะพร้าว และมะม่วงน้ำดอกไม้คึ่งบางกะเจ้า</p>

เอกสารนี้เป็นเอกสารเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น หากมีข้อสงสัย กรุณาติดต่อฝ่ายประชาสัมพันธ์ โทร. 02-254-4000 หรือ e-mail: info@ku.ac.th

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

<p>หัตถกรรม งานฝีมือ และสินค้าท้องถิ่น</p>	<p>ผลการศึกษา</p>
 <p>งานประดิษฐ์จากวัสดุพื้นบ้าน และของเหลือใช้</p> <p>หัวโชนจิว</p> <p>น้ำตาลมะพร้าว</p> <p>มะม่วงน้ำดอกไม้คึ่งบางกะเจ้า</p>	
<p>สถานที่ท่องเที่ยว</p>	<p>ผลการศึกษา</p>
<p>สถานที่ท่องเที่ยวด้านวิถีวัฒนธรรม</p> 	<p>พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวเนื่องจาก ศักยภาพของพื้นที่ มีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านวิถีวัฒนธรรม ด้านวิถีชุมชน และสถานที่ ท่องเที่ยวด้านธรรมชาติ สถานที่ท่องเที่ยวด้านวิถีวัฒนธรรมที่ น่าสนใจ ได้แก่ วัดคันลัด วัดจากแดง วัดป่าเกต วัดบางขมิ้น วัดบาง กะเจ้ากลาง วัดบางกระเจ้านอก วัดกองแก้ว วัดบางกระสอบ วัด บางน้ำผึ้งใน วัดบางน้ำผึ้งนอก วัดบางกอบัว วัดราชบุรุษรังสรรค์ พิพิธภัณฑน์มอญวัดคันลัด พิพิธภัณฑน์วัดบางกอบัว หอวัฒนธรรม วัดบางกระสอบ หมู่บ้านมอญทรงคนอง สถานที่ท่องเที่ยวด้านวิถี ชีวิตของชุมชน ได้แก่ ตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง บ้านรูปสมุนไพรร บ้านผลิต เครื่องหอม บ้านประดิษฐ์หัวโชนจิว กลุ่มศิลปะประดิษฐ์ วิสาหกิจ ชุมชนหัตถศาสตร์เพื่อสุขภาพ สวนเกษตรตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง สวนไม้ดอกไม้ประดับ ศูนย์บริการและถ่ายทอด</p>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อใช้ในการศึกษาวิจัยเท่านั้น ไม่สามารถนำไปใช้เพื่อการค้า

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

สถานที่ท่องเที่ยว	ผลการศึกษา
 <p>สถานที่ท่องเที่ยวด้านวิถีชีวิตของชุมชน</p> <p>สถานที่ท่องเที่ยวด้านธรรมชาติ</p>	<p>เทคโนโลยีการเกษตร ฟาร์มเห็ดช่างแดง ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการ สมาคมคนพิการจังหวัดสมุทรปราการ สถานที่ท่องเที่ยวด้านธรรมชาติ ได้แก่ สวนศรีนครเขื่อนขันธ์ สวนเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา สวนป่าแก่น้อยมเกลือ สวนป่าทรงคนอง สวนป่าลำพูบางกระสอบ สวนป่าบางน้ำผึ้ง และพิพิธภัณฑสถานปลากัดไทย ในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้ายังมีกิจกรรมที่น่าสนใจอีกมากมาย อาทิเช่น การปั่นจักรยานได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก เพราะมีเส้นทางสำหรับจักรยานโดยเฉพาะ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับธรรมชาติ ศึกษาวิถีวัฒนธรรม และเรียนรู้วิถีชีวิตชุมชน</p> <p>ใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้</p>

ตารางที่ 4.2 สรุปผลการวิเคราะห์อัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

รายการ	อัตลักษณ์
ประวัติศาสตร์	ชื่อกะเจ้า ชื่อบางบ้านเจ้าหรือคลองรัตเกล้า คุ้งข้าวเหนียวบุด คลองลัดโพธิ์ เมืองนครเขื่อนขันธ์ จังหวัดพระประแดง ปอดกลางเมือง โครงการสวนกลางมหานคร ศรีนครเขื่อนขันธ์
ภูมิศาสตร์ และทรัพยากร	พื้นที่สีเขียวขนาดใหญ่รูปกระเพาะหมู พื้นที่สวน พื้นที่ป่าชุมชน พื้นที่ป่าชายเลน ระบบนิเวศ 3 น้ำ กุ้งเต็นสีชมพู สกุก (Allochestes) ไล่เดือนมีปีกริมตลิ่ง สกุก (Glyphidrilus) ไล่เดือนฝอย สกุก (Enchytraeus) หิ่งห้อยน้ำจืด สกุก (Luciola aquatilis) มะม่วงน้ำดอกไม้คุ้งบางกะเจ้า สัมเขียวหวานพันธุ์เทพรส ปอดกลางเมืองที่ดีที่สุดในเอเชีย (The Best Urban Oasis) โดยนิตยสาร Time Asian
ขนบธรรมเนียม ประเพณี	ประเพณีสงกรานต์ของชาวไทยและมอญ ประเพณีการแต่งกายมอญ ประเพณีส่งข้าวสงกรานต์ ประเพณีแห่หงส์ธงตะขาบ ประเพณีปล่อยนกปล่อยปลา ประเพณีตักบาตรน้ำผึ้ง
สิ่งศักดิ์สิทธิ์	หลวงพ่อบัณฑิตทะเลวัดคันลัด หลวงพ่อกิ่งหวัดจากแดง พระพุทธรูป หลวงพ่อใหญ่วัดกองแก้ว หลวงพ่อใหญ่วัดบางน้ำผึ้งนอก พระปิตตา หลวงพ่อเชย ดิสุสร วัดบางกระสอบ หลวงพ่อกิ่งหวัดในไร่แ้วนตา วัดราษฎร์รังสรรค์ ศาลพ่อปู่สันดอน ศาลเจ้าพ่อลัดโพธิ์
วิถีชีวิต ภูมิปัญญา	วิถีชีวิตริมน้ำ อาชีพเกษตรกรรม อาชีพประมง ภูมิปัญญาการทำลูกประคบธัญพืชสมุนไพร ภูมิปัญญาการทำธูปหอมสมุนไพรไต้ยุง ภูมิปัญญาศิลปะประดิษฐ์จากวัสดุธรรมชาติที่เหลือใช้ ภูมิปัญญาการสลักหยวกกล้วย ภูมิปัญญาการทำน้ำตาลมะพร้าว ภูมิปัญญาด้านการเกษตร ภูมิปัญญาด้านโภชนาการพื้นบ้าน
สถาปัตยกรรม จิตรกรรม และประติมากรรม	พระอุโบสถหลังเก่าวัดป่าเกต พระอุโบสถและพระวิหารหลังเก่าวัดบางน้ำผึ้งนอก หมู่บ้านมอญทรงคนอง ภาพจิตรกรรมฝาผนังฝีมือช่างสิบหมู่ เรื่องราวทศชาติมารผจญและองค์พระพุทธเจ้าเสด็จลงจากสวรรค์ชั้นดาวดึงส์วัดป่าเกต ภาพจิตรกรรมสวามมอญวัดบางน้ำผึ้งนอก ภาพจิตรกรรมฝาผนังภาพเทพชุมนุมวัดบางกะเจ้ากลางประติมากรรมนารายณ์ทรงครุฑวัดป่าเกต
ดนตรี นาฏศิลป์ การละเล่น และภาษา	การเล่นสะบ้าทอย การเล่นสะบ้าบอน ภาษามอญ

เอกสารนี้เป็นลิขสิทธิ์ของสำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ นครเชียงใหม่
 ไม่ว่าจะมิได้ออกพิมพ์ขึ้นใหม่โดยไม่ขออนุญาตจากสำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ นครเชียงใหม่
 ไม่ว่าจะมิได้ออกพิมพ์ขึ้นใหม่โดยไม่ขออนุญาตจากสำนักงานส่งเสริมการค้าในต่างประเทศ ณ นครเชียงใหม่

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

รายการ	อัตลักษณ์
หัตถกรรม งานฝีมือ และสินค้าท้องถิ่น	รูปสมุนไพรรูปโล่ยุ่ง ลูกประคบธัญพืชสมุนไพรรวมธัญพืช งานประดิษฐ์จากวัสดุพื้นบ้านและของเหลือใช้ หัวโชนจิว น้ำตาลมะพร้าว มะม่วงน้ำดอกไม้คึ่งบางกะเจ้า
สถานที่ท่องเที่ยว	วัดคันลัด วัดจากแดง วัดป่าเกต วัดบางขมิ้น วัดบางกะเจ้ากลาง วัดบางกระเจ้านอก วัดกองแก้ว วัดบางกระสอบ วัดบางน้ำผึ้งใน วัดบางน้ำผึ้งนอก วัดบางกอบัว วัดราษฎร์รังสรรค์ พิพิธภัณฑมอญ วัดคันลัด พิพิธภัณฑวัดบางกอบัว หอวัฒนธรรมวัดบางกระสอบ หมู่บ้านมอญทรงคนอง ตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง บ้านรูปสมุนไพรรูปบ้านผลิตเครื่องหอม บ้านประดิษฐ์หัวโชนจิว กลุ่มศิลปะประดิษฐ์ วิสาหกิจชุมชนหัตถศาสตร์เพื่อสุขภาพ สวนเกษตรตามหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียง สวนไม้ดอกไม้ประดับ ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร ฟาร์มเห็ดช่างแดง ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการ สมาคมคนพิการจังหวัดสมุทรปราการ สวนศรีนครเขื่อนขันธ์ สวนเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา สวนป่าเกดน้อยเกล้า สวนป่าทรงคนอง สวนป่าลำพูบางกระสอบ สวนป่าบางน้ำผึ้ง และพิพิธภัณฑปลากัดไทย

ขั้นตอนที่ 1.2 ผลการวิเคราะห์อัตลักษณ์ที่เป็นตัวแทนของพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ประกอบด้วย กลุ่มที่ 1 คือ ผู้ที่อยู่อาศัยในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า 6 ตำบล จำนวน 60 คน กลุ่มที่ 2 คือ นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า จำนวน 100 คน โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 สอบถามข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็นประเด็น เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และสถานภาพเกี่ยวกับพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า ส่วนตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นด้านอัตลักษณ์และทัศนคติที่มีต่อพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นด้านอัตลักษณ์และทัศนคติที่มีต่อพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า ของผู้ที่อยู่อาศัยในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า จำนวน 60 คน พบว่า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของผู้ที่อยู่อาศัยในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

รายการ	จำนวน (n=60)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	28	46.67
หญิง	32	53.33
รวม	60	100.00
2. อายุ		
ต่ำกว่า 20 ปี	-	-
20 - 29 ปี	6	10.00
30 - 39 ปี	18	30.00
40 - 49 ปี	15	25.00
50 - 59 ปี	12	20.00
60 ปีขึ้นไป	9	15.00
รวม	60	100.00
3. การศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	18	30.00
ปริญญาตรี	37	61.67
ปริญญาโท	5	8.33
สูงกว่าปริญญาโท	-	-
รวม	60	100.00
4. อาชีพ		
นักเรียน / นักศึกษา	-	-
รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ	10	16.67
พนักงานบริษัทเอกชน	14	23.33
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	27	45.00
อื่นๆ	9	15.00
รวม	60	100.00
5. สถานภาพเกี่ยวกับพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า		
อาศัยอยู่ในพื้นที่ต่ำกว่า 20 ปี	-	-
อาศัยอยู่ในพื้นที่ 20 - 29 ปี	13	21.67
อาศัยอยู่ในพื้นที่ 30 - 39 ปี	20	33.33
อาศัยอยู่ในพื้นที่ 40 - 49 ปี	15	25.00
อาศัยอยู่ในพื้นที่ 50 - 59 ปี	8	13.33
อาศัยอยู่ในพื้นที่ 60 ปีขึ้นไป	4	6.67
รวม	60	100.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ใช้ในงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้เพื่อการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามเผยแพร่เนื้อหา และ/หรืออ้างอิงถึงชื่อของเอกสารนี้แก่บุคคลอื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต

จากตารางที่ 4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 60 คน ประกอบด้วยเพศหญิงมากที่สุด จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 53.33 และเพศชาย จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 46.67 กลุ่มตัวอย่างมีอายุระหว่าง 30 - 39 ปี มากที่สุด จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 30.00 อันดับ 2 คือ อายุระหว่าง 40 - 49 ปี จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 61.67 รองลงมาคือ ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 30.00 ประกอบอาชีพ ธุรกิจส่วนตัว มาเป็นอันดับ 1 จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 45.00 รองลงมาคือ พนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 23.33 จากข้อมูลยังพบอีกว่าสถานภาพเกี่ยวกับพื้นที่ สีเขียวบางกะเจ้าของกลุ่มตัวอย่าง อาศัยอยู่ในพื้นที่ 30 - 39 ปี มากที่สุด จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 รองลงมาคือ อาศัยอยู่ในพื้นที่ 40 - 49 ปี จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00

ตารางที่ 4.4 แสดงความถี่และร้อยละของข้อมูลความคิดเห็นอัตลักษณ์ ด้านประวัติศาสตร์ ของผู้ที่อยู่อาศัยในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

ด้านประวัติศาสตร์	ความถี่	ร้อยละ
ชื่อ กะเจ้า	2	3.33
ชื่อ บางบ้านเจ้า หรือ คลองรัตเกล้า	-	-
คั้งข้าวเหนียวบุด	2	3.33
คลองลัดโพธิ์	1	1.67
เมื่อนนครเขื่อนขันธ์	-	-
จังหวัดพระประแดง	-	-
ปอดกลางเมือง	30	50.00
โครงการสวนกลางมหานคร	20	33.33
ศรีนครเขื่อนขันธ์	5	8.33
รวม	60	100

จากตารางที่ 4.4 อัตลักษณ์ด้านประวัติศาสตร์อันดับ 1 คือ ปอดกลางเมือง จำนวนที่ถูกเลือก 30 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 50.00 อันดับ 2 คือ โครงการสวนกลางมหานคร จำนวนที่ถูกเลือก 20 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 33.33

ตารางที่ 4.5 แสดงความถี่และร้อยละของข้อมูลความคิดเห็นอัตลักษณ์ ด้านภูมิศาสตร์ และทรัพยากร ของผู้ที่อยู่อาศัยในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

ด้านภูมิศาสตร์ และทรัพยากร	ความถี่	ร้อยละ
พื้นที่สีเขียวขนาดใหญ่รูปกระเพาะหมู	21	35.00
พื้นที่สวน	5	8.33
พื้นที่ป่าชุมชน	2	3.33
พื้นที่ป่าชายเลน	2	3.33
ระบบนิเวศ 3 น้ำ	6	10.00
กึ่งต้นสีชมพู สกุล (Allochestes)	-	-

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

ด้านภูมิศาสตร์ และทรัพยากร	ความถี่	ร้อยละ
ไล่เดือนมีปีกริมตลิ่ง สกุล (Glyphidrilus)	-	-
ไล่เดือนฝอย สกุล (Enchytraeus)	-	-
หิ่งห้อยน้ำจืด สกุล (Luciola aquatilis)	3	5.00
มะม่วงน้ำดอกไม้ไม้คึ่งบางกะเจ้า	8	13.33
ส้มเขียวหวานพันธุ์เทพรส	1	1.67
ปอดกลางเมืองที่ดีที่สุดในเอเชีย โดยนิตยสาร Time Asian	14	23.33
รวม	60	100

จากตารางที่ 4.5 อัตลักษณ์ด้านภูมิศาสตร์ และทรัพยากร อันดับ 1 คือ พื้นที่สีเขียวขนาดใหญ่รูปกระเพาะหมู จำนวนที่ถูกเลือก 21 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 35.00 อันดับ 2 คือ ปอดกลางเมืองที่ดีที่สุดในเอเชีย โดยนิตยสาร Time Asian จำนวนที่ถูกเลือก 14 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 23.33

ตารางที่ 4.6 แสดงความถี่และร้อยละของข้อมูลความคิดเห็นอัตลักษณ์ ด้านขนบธรรมเนียมประเพณีของผู้ที่อยู่อาศัยในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

ด้านขนบธรรมเนียม ประเพณี	ความถี่	ร้อยละ
ประเพณีสงกรานต์ของชาวไทยและมอญ	52	86.67
ประเพณีการแต่งกายมอญ	3	5.00
ประเพณีส่งข้าวสงกรานต์	-	-
ประเพณีแห่หงส์ ธงตะขาบ	5	8.33
ประเพณีปล่อยนกปล่อยปลา	-	-
ประเพณีตักบาตรน้ำผึ้ง	-	-
รวม	60	100

จากตารางที่ 4.6 อัตลักษณ์ด้านขนบธรรมเนียม ประเพณี อันดับ 1 คือ ประเพณีสงกรานต์ของชาวไทยและมอญ จำนวนที่ถูกเลือก 52 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 86.67 อันดับ 2 คือ ประเพณีแห่หงส์ ธงตะขาบ จำนวนที่ถูกเลือก 5 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 8.33

ตารางที่ 4.7 แสดงความถี่และร้อยละของข้อมูลความคิดเห็นอัตลักษณ์ ด้านสิ่งศักดิ์สิทธิ์ของผู้ที่อยู่อาศัยในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

ด้านสิ่งศักดิ์สิทธิ์	ความถี่	ร้อยละ
หลวงพ่อบัณฑิตทะเลย์ วัดคันลัด	7	11.67
หลวงพ่อกิน วัดจากแดง	7	11.67
พระพุทธรูปหลวงพ่ใหญ่ วัดกองแก้ว	8	13.33
หลวงพ่ใหญ่ วัดบางน้ำผึ้งนอก	14	23.33

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

ด้านสิ่งศักดิ์สิทธิ์	ความถี่	ร้อยละ
พระปิตดาหลวงพ่อเชย ดิสุสร วัดบางกระสอบ	12	20.00
หลวงพ่ออินใส่ว่านตา วัดราษฎร์รังสรรค์	10	16.67
ศาลพ่อปู่สันดอน	1	1.67
ศาลเจ้าพ่อลัดโพธิ์	1	1.67
รวม	60	100

จากตารางที่ 4.7 อัตลักษณ์ด้านสิ่งศักดิ์สิทธิ์ อันดับ 1 คือ หลวงพ่อใหญ่วัดบางน้ำผึ้งนอก จำนวนที่ถูกเลือก 14 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 23.33 อันดับ 2 คือ พระปิตดาหลวงพ่อเชย ดิสุสร วัดบางกระสอบ จำนวนที่ถูกเลือก 12 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 20.00

ตารางที่ 4.8 แสดงความถี่และร้อยละของข้อมูลความคิดเห็นอัตลักษณ์ ด้านวิถีชีวิต ภูมิปัญญา ของผู้ที่อยู่อาศัยในพื้นที่สี่เขี้ยวบางกะเจ้า

ด้านวิถีชีวิต ภูมิปัญญา	ความถี่	ร้อยละ
วิถีชีวิตริมน้ำ	8	13.33
อาชีพเกษตรกรรม	28	46.67
อาชีพประมง	-	-
ภูมิปัญญาการทำลูกประคบธัญพืชสมุนไพร	3	5.00
ภูมิปัญญาการทำรูปหอมสมุนไพรไผ่ไผ่	4	6.67
ภูมิปัญญาศิลปะประดิษฐ์จากวัสดุธรรมชาติที่เหลือใช้	-	-
ภูมิปัญญาการสลักหยวกกล้วย	2	3.33
ภูมิปัญญาการทำน้ำตาลมะพร้าว	8	13.33
ภูมิปัญญาด้านการเกษตร	5	8.33
ภูมิปัญญาด้านโภชนาการพื้นบ้าน	2	3.33
รวม	60	100

จากตารางที่ 4.8 อัตลักษณ์ด้านวิถีชีวิต ภูมิปัญญา อันดับ 1 คือ อาชีพเกษตรกรรม จำนวนที่ถูกเลือก 28 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 46.67 อันดับ 2 คือ วิถีชีวิตริมน้ำ จำนวนที่ถูกเลือก 8 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 13.33 และ ภูมิปัญญาการทำน้ำตาลมะพร้าว จำนวนที่ถูกเลือก 8 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 13.33

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.9 แสดงความถี่และร้อยละของข้อมูลความคิดเห็นอัตลักษณ์ ด้านสถาปัตยกรรม จิตรกรรม และประติมากรรม ของผู้ที่อยู่อาศัยในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

ด้านสถาปัตยกรรม จิตรกรรม และประติมากรรม	ความถี่	ร้อยละ
พระอุโบสถหลังเก่า วัดป่าเกต	5	8.33
พระอุโบสถและพระวิหารหลังเก่า วัดบางน้ำผึ้งนอก	4	6.67
หมู่บ้านมอญทรงคนอง	8	13.33
ภาพจิตรกรรมฝาผนังฝีมือช่างสิบหมู่ เรื่องราวทศชาติมารผจญและองค์พระพุทธเจ้าเสด็จลงจากสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ วัดป่าเกต	21	35.00
ภาพจิตรกรรมสวามอญ วัดบางน้ำผึ้งนอก	17	28.33
ภาพจิตรกรรมฝาผนังภาพเทพชุมนุม วัดบางกะเจ้ากลาง	3	5.00
ประติมากรรมนารายณ์ทรงครุฑ วัดป่าเกต	2	3.33
รวม	60	100

จากตารางที่ 4.9 อัตลักษณ์ด้านสถาปัตยกรรม จิตรกรรม และประติมากรรม อันดับ 1 คือ ภาพจิตรกรรมฝาผนังฝีมือช่างสิบหมู่ เรื่องราวทศชาติมารผจญ และองค์พระพุทธเจ้าเสด็จลงจากสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ วัดป่าเกต จำนวนที่ถูกเลือก 21 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 35.00 อันดับ 2 คือ ภาพจิตรกรรมสวามอญ วัดบางน้ำผึ้งนอก จำนวนที่ถูกเลือก 17 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 28.33

ตารางที่ 4.10 แสดงความถี่และร้อยละของข้อมูลความคิดเห็นอัตลักษณ์ ด้านดนตรี นาฏศิลป์ การละเล่น และภาษา ของผู้ที่อยู่อาศัยในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

ด้านดนตรี นาฏศิลป์ การละเล่น และภาษา	ความถี่	ร้อยละ
การเล่นสะบ้าทอย	10	16.67
การเล่นสะบ้าบ่อน	18	30.00
ภาษามอญ	32	53.33
รวม	60	100

จากตารางที่ 4.10 อัตลักษณ์ด้านดนตรี นาฏศิลป์ การละเล่น และภาษา อันดับ 1 คือ ภาษามอญ จำนวนที่ถูกเลือก 32 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 53.33 อันดับ 2 คือ การเล่นสะบ้าบ่อน จำนวนที่ถูกเลือก 18 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 30.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.11 แสดงความถี่และร้อยละของข้อมูลความคิดเห็นอัตลักษณ์ ด้านหัตถกรรม งานฝีมือ และสินค้าท้องถิ่น ของผู้ที่อยู่อาศัยในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

ด้านหัตถกรรม งานฝีมือ และสินค้าท้องถิ่น	ความถี่	ร้อยละ
รูปสมุนไพโรบาย	8	13.33
ลูกประคบธัญพืชสมุนไพโรบาย	5	8.33
หมอนธัญพืช	2	3.33
งานประดิษฐ์จากวัสดุพื้นบ้านและของเหลือใช้	6	10.00
หัวโชนจิว	3	5.00
น้ำตาลมะพร้าว	10	16.67
มะม่วงน้ำดอกไม้คั่งบางกะเจ้า	26	43.33
รวม	60	100

จากตารางที่ 4.11 อัตลักษณ์ด้านหัตถกรรม งานฝีมือ และสินค้าท้องถิ่น อันดับ 1 คือ มะม่วงน้ำดอกไม้คั่งบางกะเจ้า จำนวนที่ถูกเลือก 26 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 43.33 อันดับ 2 คือ น้ำตาลมะพร้าว จำนวนที่ถูกเลือก 10 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 16.67

ตารางที่ 4.12 แสดงความถี่และร้อยละของข้อมูลความคิดเห็นอัตลักษณ์ ด้านสถานที่ท่องเที่ยว ของผู้ที่อยู่อาศัยในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

ด้านสถานที่ท่องเที่ยว	ความถี่	ร้อยละ
วัดคันลัด	1	1.67
วัดจากแดง	1	1.67
วัดป่าเกต	2	3.33
วัดบางขมิ้น	1	1.67
วัดบางกะเจากลาง	1	1.67
วัดบางกระเจ้านอก	1	1.67
วัดกองแก้ว	1	1.67
วัดบางกระสอบ	2	3.33
วัดบางน้ำผึ้งใน	1	1.67
วัดบางน้ำผึ้งนอก	3	5.00
วัดบางกอบัว	1	1.67
วัดราษฎร์รังสรรค์	-	-
พิพิธภัณฑ์มอญวัดคันลัด	-	-
พิพิธภัณฑ์วัดบางกอบัว	-	-
หอวัฒนธรรมวัดบางกระสอบ	-	-
หมู่บ้านมอญทรงคนอง	-	-
ตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง	18	30.00

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

ด้านสถานที่ท่องเที่ยว	ความถี่	ร้อยละ
บ้านรูปสมุนไพรม	4	6.67
บ้านผลิตเครื่องหอม	-	-
บ้านประดิษฐ์หัวโขนจิว	-	-
กลุ่มศิลปะประดิษฐ์	-	-
วิสาหกิจชุมชนหัตถศาสตร์เพื่อสุขภาพ	-	-
สวนเกษตรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	-	-
สวนไม้ดอกไม้ประดับ	-	-
ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร	-	-
ฟาร์มเห็ดช่างแดง	2	3.33
ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการ	-	-
สมาคมคนพิการจังหวัดสมุทรปราการ	-	-
สวนศรีนครเขื่อนขันธ์	14	23.33
สวนเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา	2	3.33
สวนป่าเขตน้อมเกล้า	1	1.67
สวนป่าทรงคนอง	-	-
สวนป่าลำพูบางกระสอบ	2	3.33
สวนป่าบางน้ำผึ้ง	-	-
พิพิธภัณฑสถานภัคดีไทย	2	3.33
รวม	60	100

จากตารางที่ 4.12 อัตลักษณ์ด้านสถานที่ท่องเที่ยว อันดับ 1 คือ ตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง จำนวนที่ถูกเลือก 18 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 30.00 อันดับ 2 คือ สวนศรีนครเขื่อนขันธ์ จำนวนที่ถูกเลือก 14 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 23.33

ผลการวิเคราะห์จากแบบสอบถามความคิดเห็นด้านอัตลักษณ์และทัศนคติที่มีต่อพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า ของผู้ที่อยู่อาศัยในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อัตลักษณ์ที่ถูกเลือกมากที่สุดอันดับที่ 1 และอันดับที่ 2 ในแต่ละด้านดังนี้

ตารางที่ 4.13 สรุปผลการวิเคราะห์อัตลักษณ์ที่ถูกเลือกมากที่สุดเป็นอันดับ 1 และ 2 ในแต่ละด้าน

ด้าน	อันดับที่	อัตลักษณ์	ความถี่	ร้อยละ
ประวัติศาสตร์	1	ปอดกลางเมือง	30	50.00
	2	โครงการสวนกลางมหานคร	20	33.33
ภูมิศาสตร์และทรัพยากร	1	พื้นที่สีเขียวขนาดใหญ่ รูปกระเพาะหมู	21	35.00

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

ด้าน	อันดับที่	อัตลักษณ์	ความถี่	ร้อยละ
ภูมิศาสตร์ และทรัพยากร	2	ปอดกลางเมืองที่ดีที่สุดในเอเชีย โดยนิตยสาร Time Asian	14	23.33
ขนบธรรมเนียม ประเพณี	1	ประเพณีสงกรานต์ของชาวไทย และมอญ	52	86.67
	2	ประเพณีแห่หงส์ ธงตะขาบ	5	8.33
สิ่งศักดิ์สิทธิ์	1	หลวงพ่อกว้างวัดบางน้ำผึ้งนอก	14	23.33
	2	พระปิดตาหลวงพ่อเชย ดิสสร วัดบางกระสอบ	12	20.00
วิถีชีวิต ภูมิปัญญา	1	อาชีพเกษตรกรรม	28	46.67
	2	วิถีชีวิตริมน้ำ	8	13.33
	2	ภูมิปัญญาการทำน้ำตาลมะพร้าว	8	13.33
สถาปัตยกรรม จิตรกรรม และประติมากรรม	1	ภาพจิตรกรรมฝาผนัง ฝีมือช่าง สิบหมู่ เรื่องราวทศชาติมารผจญ และองค์พระพุทธรูปเจ้าเสด็จลง จากสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ วัดป่าเกต	21	35.00
	2	ภาพจิตรกรรมสาวมอญ วัดบางน้ำผึ้งนอก	17	28.33
ดนตรี นาฏศิลป์ การเล่น และภาษา	1	ภาษามอญ	32	53.33
	2	การเล่นสะบ้าบ่อน	18	30.00
หัตถกรรม งานฝีมือ และสินค้าท้องถิ่น	1	มะม่วงน้ำดอกไม้คึ่งบางกะเจ้า	26	43.33
	2	น้ำตาลมะพร้าว	10	16.67
สถานที่ท่องเที่ยว	1	ตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง	18	30.00
	2	สวนศรีนครเขื่อนขันธ์	14	23.33

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นด้านอัตลักษณ์และทัศนคติที่มีต่อพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า ของ
นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า จำนวน 100 คน พบว่า

ตารางที่ 4.14 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยว
ในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

รายการ	จำนวน (n=100)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	39	39.00
หญิง	61	61.00
รวม	100	100.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามทำซ้ำหรือดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงชื่อของเอกสารนี้ทุกครั้งที่ใช้ไป

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (n=100)	ร้อยละ
2. อายุ		
ต่ำกว่า 20 ปี	5	5.00
20 - 29 ปี	33	33.00
30 - 39 ปี	26	26.00
40 - 49 ปี	20	20.00
50 - 59 ปี	12	12.00
60 ปีขึ้นไป	4	4.00
รวม	100	100.00
3. การศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	12	12.00
ปริญญาตรี	76	76.00
ปริญญาโท	8	8.00
สูงกว่าปริญญาโท	4	4.00
รวม	100	100.00
4. อาชีพ		
นักเรียน / นักศึกษา	14	14.00
รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ	16	16.00
พนักงานบริษัทเอกชน	51	51.00
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	19	19.00
อื่นๆ	-	-
รวม	100	100.00
5. สถานภาพเกี่ยวกับพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า		
มาเป็นครั้งแรก	17	17.00
มากกว่า 1 ครั้ง	83	83.00
รวม	100	100.00

จากตารางที่ 4.14 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 100 คน ประกอบด้วยเพศหญิงมากที่สุด จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 61.00 และเพศชาย จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 39.00 กลุ่มตัวอย่างมีอายุระหว่าง 20 - 29 ปี มากที่สุด จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 33.00 อันดับ 2 คือ อายุระหว่าง 30 - 39 ปี จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 26.00 ระดับการศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับปริญญาตรี จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 76.00 รองลงมาคือ ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 12.00 ประกอบอาชีพเป็น พนักงานบริษัทเอกชนมาเป็นอันดับ 1 จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 51.00 รองลงมา ประกอบธุรกิจส่วนตัว จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 19.00 จากแบบสอบถามพบว่าสถานภาพเกี่ยวกับพื้นที่สีเขียว บางกะเจ้าของกลุ่มตัวอย่าง มีการมาเยือนมากกว่า 1 ครั้ง จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 83.00

ตารางที่ 4.15 แสดงความถี่และร้อยละของข้อมูลความคิดเห็นอัตลักษณ์ ด้านประวัติศาสตร์ ของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

ด้านประวัติศาสตร์	ความถี่	ร้อยละ
ชื่อ กะเจ้า	4	4.00
ชื่อ บางบ้านเจ้า หรือ คลองรัตเกล้า	2	2.00
คั้งข้าวเหนียวบุด	3	3.00
คลองลัดโพธิ์	-	-
เมืองนครเขื่อนขันธ์	3	3.00
จังหวัดพระประแดง	-	-
ปอดกลางเมือง	53	53.00
โครงการสวนกลางมหานคร	21	21.00
ศรีนครเขื่อนขันธ์	14	14.00
รวม	100	100

จากตารางที่ 4.15 อัตลักษณ์ด้านประวัติศาสตร์อันดับ 1 คือ ปอดกลางเมือง จำนวนที่ถูกเลือก 53 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 53.00 อันดับ 2 คือ โครงการสวนกลางมหานคร จำนวนที่ถูกเลือก 21 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 21.00

ตารางที่ 4.16 แสดงความถี่และร้อยละของข้อมูลความคิดเห็นอัตลักษณ์ ด้านภูมิศาสตร์ และทรัพยากร ของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

ด้านภูมิศาสตร์ และทรัพยากร	ความถี่	ร้อยละ
พื้นที่สีเขียวขนาดใหญ่รูปกระเพาะหมู	52	52.00
พื้นที่สวน	4	4.00
พื้นที่ป่าชุมชน	3	3.00
พื้นที่ป่าชายเลน	1	1.00
ระบบนิเวศ 3 น้ำ	2	2.00
กุงเต้นสีชมพู สกุล (Allochestes)	-	-
ไส้เดือนมีปีกกริมตลิ่ง สกุล (Glyphidrilus)	-	-
ไส้เดือนฝอย สกุล (Enchytraeus)	-	-
หิ่งห้อยน้ำจืด สกุล (Luciola aquatilis)	4	4.00
มะม่วงน้ำดอกไม้คั้งบางกะเจ้า	3	3.00
ส้มเขียวหวานพันธุ์เทพรส	-	-
ปอดกลางเมืองที่ดีที่สุดในเอเชีย โดยนิตยสาร Time Asian	31	31.00
รวม	100	100

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ของงานวิจัยของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ไม่สามารถเผยแพร่ซ้ำโดยไม่ขออนุญาตจากทางคณะ
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมีเหตุผลเบี่ยงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มาใช้

จากตารางที่ 4.16 อัตลักษณ์ด้านภูมิศาสตร์ และทรัพยากร อันดับ 1 คือ พื้นที่สีเขียวขนาดใหญ่รูปกระเพาะหมู จำนวนที่ถูกเลือก 52 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 52.00 อันดับ 2 คือ ปอดกลางเมืองที่ดีที่สุดในเอเชีย โดยนิตยสาร Time Asian จำนวนที่ถูกเลือก 31 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 31.00

ตารางที่ 4.17 แสดงความถี่และร้อยละของข้อมูลความคิดเห็นอัตลักษณ์ ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี ของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

ด้านขนบธรรมเนียม ประเพณี	ความถี่	ร้อยละ
ประเพณีสงกรานต์ของชาวไทยและมอญ	92	92.00
ประเพณีการแต่งกายมอญ	4	4.00
ประเพณีส่งข้าวสงกรานต์	-	-
ประเพณีแห่หงส์ ธงตะขาบ	2	2.00
ประเพณีปล่อยนกปล่อยปลา	-	-
ประเพณีตักบาตรน้ำผึ้ง	2	2.00
รวม	100	100

จากตารางที่ 4.17 อัตลักษณ์ด้านขนบธรรมเนียม ประเพณี อันดับ 1 คือ ประเพณีสงกรานต์ของชาวไทยและมอญ จำนวนที่ถูกเลือก 92 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 92.00 อันดับ 2 คือ ประเพณีการแต่งกายมอญ จำนวนที่ถูกเลือก 4 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 4.00

ตารางที่ 4.18 แสดงความถี่และร้อยละของข้อมูลความคิดเห็นอัตลักษณ์ ด้านสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

ด้านสิ่งศักดิ์สิทธิ์	ความถี่	ร้อยละ
หลวงพ่อบัณฑิตทะเลย์ วัดคันลัด	3	3.00
หลวงพ่อกิน วัดจากแดง	8	8.00
พระพุทธรูปหลวงพ่ใหญ่ วัดกองแก้ว	6	6.00
หลวงพ่ใหญ่ วัดบางน้ำผึ้งนอก	64	64.00
พระปิดตาหลวงพ่เชย ดิสร วัดบางกระสอบ	10	10.00
หลวงพ่อินใสแวนตา วัดราษฎร์รังสรรค์	9	9.00
ศาลพ่ปู่สันดอน	-	-
ศาลเจ้าพ่ลัดโพธิ์	-	-
รวม	100	100

จากตารางที่ 4.18 อัตลักษณ์ด้านสิ่งศักดิ์สิทธิ์ อันดับ 1 คือ หลวงพ่ใหญ่วัดบางน้ำผึ้งนอก จำนวนที่ถูกเลือก 64 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 64.00 อันดับ 2 คือ พระปิดตาหลวงพ่เชย ดิสร วัดบางกระสอบ จำนวนที่ถูกเลือก 10 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 10.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารสงวนลิขสิทธิ์ ห้ามเผยแพร่โดยไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.19 แสดงความถี่และร้อยละของข้อมูลความคิดเห็นอัตลักษณ์ ด้านวิถีชีวิต ภูมิปัญญา ของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่สี่เหลี่ยมบางกะเจ้า

ด้านวิถีชีวิต ภูมิปัญญา	ความถี่	ร้อยละ
วิถีชีวิตริมน้ำ	5	5.00
อาชีพเกษตรกรรม	37	37.00
อาชีพประมง	-	-
ภูมิปัญญาการทำลูกประคบสมุนไพร	5	5.00
ภูมิปัญญาการทำรูปหอมสมุนไพรไฉ่ยุง	20	20.00
ภูมิปัญญาศิลปะประดิษฐ์จากวัสดุธรรมชาติที่เหลือใช้	-	-
ภูมิปัญญาการสลักหยวกกล้วย	1	1.00
ภูมิปัญญาการทำน้ำตาลมะพร้าว	21	21.00
ภูมิปัญญาด้านการเกษตร	1	1.00
ภูมิปัญญาด้านโภชนาการพื้นบ้าน	10	10.00
รวม	100	100

จากตารางที่ 4.19 ด้านวิถีชีวิต ภูมิปัญญา อันดับ 1 คือ อาชีพเกษตรกรรม จำนวนที่ถูกเลือก 37 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 37.00 อันดับ 2 คือ ภูมิปัญญาการทำน้ำตาลมะพร้าว จำนวนที่ถูกเลือก 21 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 21.00

ตารางที่ 4.20 แสดงความถี่และร้อยละของข้อมูลความคิดเห็นอัตลักษณ์ ด้านสถาปัตยกรรม จิตรกรรม และประติมากรรม ของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่สี่เหลี่ยมบางกะเจ้า

ด้านสถาปัตยกรรม จิตรกรรม และประติมากรรม	ความถี่	ร้อยละ
พระอุโบสถหลังเก่า วัดป่าเกต	10	10.00
พระอุโบสถและพระวิหารหลังเก่า วัดบางน้ำผึ้งนอก	13	13.00
หมู่บ้านมอญทรงคนอง	10	10.00
ภาพจิตรกรรมฝาผนังฝีมือช่างสิบหมู่ เรื่องราวทศชาติมารผจญ และองค์พระพุทธเจ้าเสด็จลงจากสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ วัดป่าเกต	27	27.00
ภาพจิตรกรรมสวามอญ วัดบางน้ำผึ้งนอก	32	32.00
ภาพจิตรกรรมฝาผนังภาพเทพชุมนุม วัดบางกะเจ้ากลาง	3	3.00
ประติมากรรมนารายณ์ทรงครุฑ วัดป่าเกต	5	5.00
รวม	100	100

เอกสารนี้เป็นเอกสารสงวนลิขสิทธิ์ภายใต้การดูแลของมหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ จันทบุรี ไม่ควรเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้นำไปเปลี่ยนแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงแหล่งที่มาของเอกสารทุกครั้งที่มีโอกาสไปใช้

จากตารางที่ 4.20 อัตลักษณ์ด้านสถาปัตยกรรม จิตรกรรม และประติมากรรม อันดับ 1 คือ ภาพจิตรกรรมสาวมอญ วัดบางน้ำผึ้งนอก จำนวนที่ถูกเลือก 32 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 32.00 อันดับ 2 คือ ภาพจิตรกรรมฝาผนังฝีมือช่างสิบหมู่ เรื่องราวทศชาติมารผจญ และองค์พระพุทธรเจ้าเสด็จลงจากสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ วัดป่าเกต จำนวนที่ถูกเลือก 27 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 27.00

ตารางที่ 4.21 แสดงความถี่และร้อยละของข้อมูลความคิดเห็นอัตลักษณ์ ด้านดนตรี นาฏศิลป์ การละเล่น และภาษา ของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่สี่เขี้ยวบางกะเจ้า

ด้านดนตรี นาฏศิลป์ การละเล่น และภาษา	ความถี่	ร้อยละ
การเล่นสะบ้าทอย	9	9.00
การเล่นสะบ้าบ่อน	17	17.00
ภาษามอญ	74	74.00
รวม	100	100

จากตารางที่ 4.21 อัตลักษณ์ด้านดนตรี นาฏศิลป์ การละเล่น และภาษา อันดับ 1 คือ ภาษามอญ จำนวนที่ถูกเลือก 74 ครั้ง คิดเป็น ร้อยละ 74.00 อันดับ 2 คือ การเล่นสะบ้าบ่อน จำนวนที่ถูกเลือก 17 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 17.00

ตารางที่ 4.22 แสดงความถี่และร้อยละของข้อมูลความคิดเห็นอัตลักษณ์ ด้านหัตถกรรม งานฝีมือ และสินค้าท้องถิ่น ของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่สี่เขี้ยวบางกะเจ้า

ด้านหัตถกรรม งานฝีมือ และสินค้าท้องถิ่น	ความถี่	ร้อยละ
รูปสมุนไพโรล่ยุง	25	25.00
ลูกประคบธัญพืชสมุนไพโรล่ยุง	13	13.00
หมอนธัญพืช	10	10.00
งานประดิษฐ์จากวัสดุพื้นบ้านและของเหลือใช้	6	6.00
หัวโชนจิว	6	6.00
น้ำตาลมะพร้าว	20	20.00
มะม่วงน้ำดอกไม้คึ่งบางกะเจ้า	20	20.00
รวม	100	100

จากตารางที่ 4.22 อัตลักษณ์ด้านหัตถกรรม งานฝีมือ และสินค้าท้องถิ่น อันดับ 1 คือ รูปสมุนไพโรล่ยุง จำนวนที่ถูกเลือก 25 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 25.00 อันดับ 2 คือ น้ำตาลมะพร้าว จำนวนที่ถูกเลือก 20 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 20.00 และ มะม่วงน้ำดอกไม้คึ่งบางกะเจ้า จำนวนที่ถูกเลือก 20 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 20.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.23 แสดงความถี่และร้อยละของข้อมูลความคิดเห็นอัตลักษณ์ ด้านสถานที่ท่องเที่ยว
ของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

ด้านสถานที่ท่องเที่ยว	ความถี่	ร้อยละ
วัดคันลัด	1	1.00
วัดจากแดง	-	-
วัดป่าเกต	2	2.00
วัดบางขมิ้น	-	-
วัดบางกะเจ้ากลาง	-	-
วัดบางกระเจ้านอก	-	-
วัดกองแก้ว	-	-
วัดบางกระสอบ	-	-
วัดบางน้ำผึ้งใน	1	1.00
วัดบางน้ำผึ้งนอก	2	2.00
วัดบางกอบัว	-	-
วัดราษฎร์รังสรรค์	-	-
พิพิธภัณฑ์มอญวัดคันลัด	1	1.00
พิพิธภัณฑ์วัดบางกอบัว	-	-
หอวัฒนธรรมวัดบางกระสอบ	-	-
หมู่บ้านมอญทรงคนอง	3	3.00
ตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง	45	45.00
บ้านรูปสมุนไพรม	5	5.00
บ้านผลิตเครื่องหอม	-	-
บ้านประดิษฐ์หัวโขนจิว	-	-
กลุ่มศิลปะประดิษฐ์	-	-
วิสาหกิจชุมชนหัตถศาสตร์เพื่อสุขภาพ	1	1.00
สวนเกษตรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	-	-
สวนไม้ดอกไม้ประดับ	-	-
ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร	-	-
ฟาร์มเห็ดข้างแดง	1	1.00
ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการ	-	-
สมาคมคนพิการจังหวัดสมุทรปราการ	-	-
สวนศรีนครเขื่อนขันธ์	32	32.00
สวนเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา	2	2.00
สวนป่าเกตน้อมเกล้า	-	-
สวนป่าทรงคนอง	-	-
สวนป่าลำพูบางกระสอบ	-	-
สวนป่าบางน้ำผึ้ง	-	-

เอกสารนี้เป็นเอกสารใช้ภายในห้องเรียนเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ในทางอื่น
ไม่ว่ากรณีใดๆ

ตารางที่ 4.23 (ต่อ)

ด้านสถานที่ท่องเที่ยว	ความถี่	ร้อยละ
พิพิธภัณฑ์ปลากัดไทย	4	4.00
รวม	100	100

จากตารางที่ 4.23 อัตลักษณ์ด้านสถานที่ท่องเที่ยว อันดับ 1 คือ ตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง จำนวนที่ถูกเลือก 45 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 45.00 อันดับ 2 คือ สวนศรีนครเขื่อนขันธ์ จำนวนที่ถูกเลือก 32 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 32.00

ผลการวิเคราะห์จากแบบสอบถามความคิดเห็นด้านอัตลักษณ์และทัศนคติที่มีต่อพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า ของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อัตลักษณ์ที่ถูกเลือกมากที่สุดอันดับที่ 1 และอันดับที่ 2 ในแต่ละด้านดังนี้

ตารางที่ 4.24 สรุปผลการวิเคราะห์อัตลักษณ์ที่ถูกเลือกมากที่สุดเป็นอันดับ 1 และ 2 ของแต่ละด้าน

ด้าน	อันดับที่	อัตลักษณ์	ความถี่	ร้อยละ
ประวัติศาสตร์	1	ปอดกลางเมือง	53	53.00
	2	โครงการสวนกลางมหานคร	21	21.33
ภูมิศาสตร์ และทรัพยากร	1	พื้นที่สีเขียวขนาดใหญ่ รูปกระเพาะหมู	52	52.00
	2	ปอดกลางเมืองที่ดีที่สุดในเอเชีย โดยนิตยสาร Time Asian	31	31.00
ขนบธรรมเนียม ประเพณี	1	ประเพณีสงกรานต์ของชาวไทย และมอญ	92	92.00
	2	ประเพณีการแต่งกายมอญ	4	4.00
สิ่งศักดิ์สิทธิ์	1	หลวงพ่อบึงวัดบางน้ำผึ้งนอก	64	64.00
	2	พระปิดตาหลวงพ่อเชย ดิสร วัดบางกระสอบ	10	10.00
วิถีชีวิต ภูมิปัญญา	1	อาชีพเกษตรกรรม	37	37.00
	2	ภูมิปัญญาการทำน้ำตาลมะพร้าว	21	21.00
สถาปัตยกรรม จิตรกรรม และประติมากรรม	1	ภาพจิตรกรรมสาวมอญ วัดบางน้ำผึ้งนอก	32	32.00
	2	ภาพจิตรกรรมฝาผนัง ฝีมือช่าง สิบหมู่ เรื่องราวทศชาติมารผจญ และองค์พระพุทธรเจ้าเสด็จลง จากสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ วัดป่าเกิด	27	27.00
ดนตรี นาฏศิลป์ การละเล่น และภาษา	1	ภาษามอญ	74	74.00
	2	การเล่นสะบ้าบ่อน	17	17.00

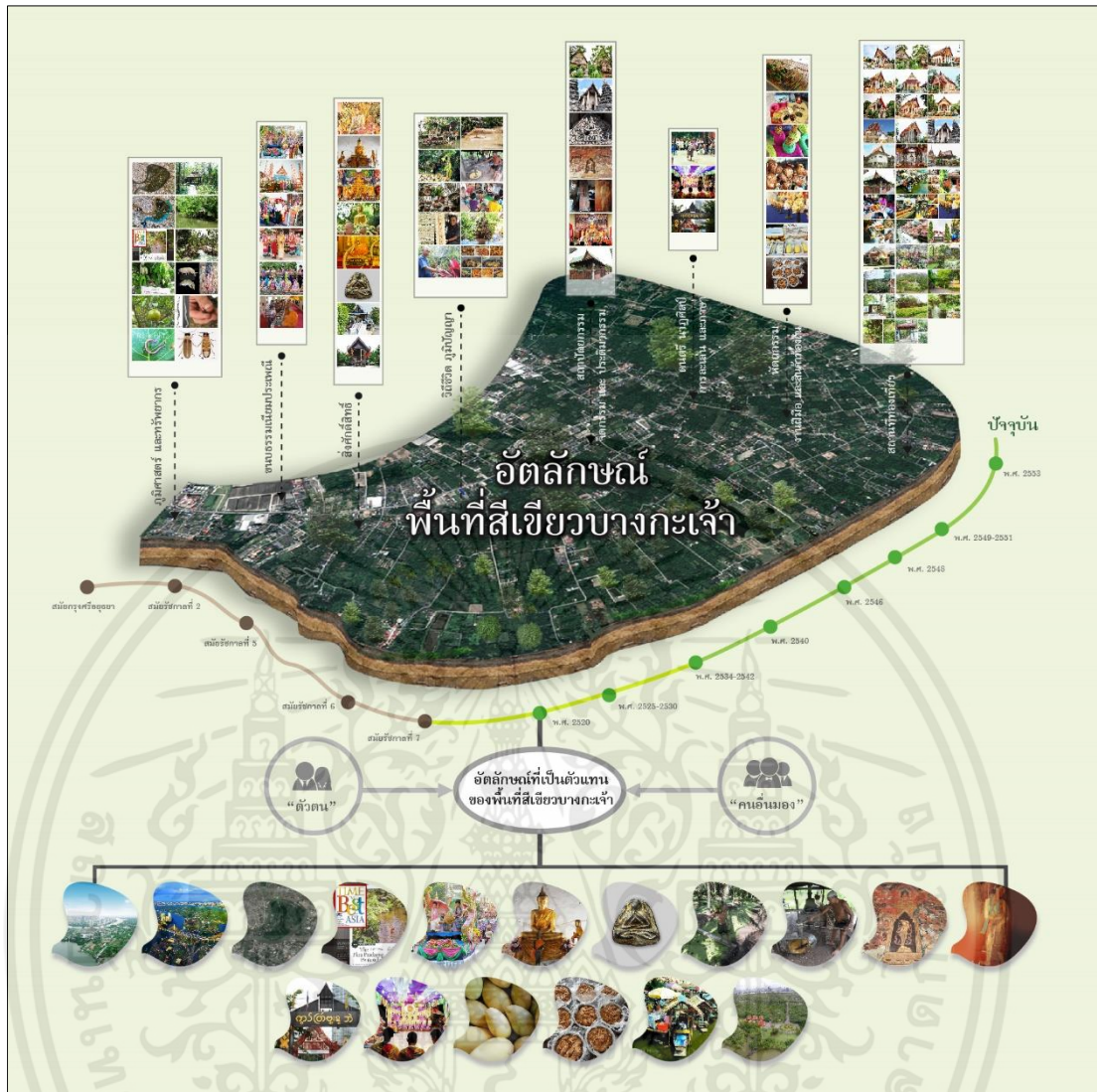
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานภายในเท่านั้น ไม่ควรเผยแพร่สู่สาธารณะโดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของเอกสาร

ตารางที่ 4.24 (ต่อ)

ด้าน	อันดับที่	อัตลักษณ์	ความถี่	ร้อยละ
หัตถกรรม งานฝีมือ และสินค้าท้องถิ่น	1	รูปสมุนไพรรูปโล่bung	25	25.00
	2	น้ำตาลมะพร้าว	20	20.00
	2	มะม่วงน้ำดอกไม้คึ่งบางกะเจ้า	20	20.00
สถานที่ท่องเที่ยว	1	ตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง	45	45.00
	2	สวนศรีนครเขื่อนขันธ์	32	32.00

สรุปผลการวิเคราะห์อัตลักษณ์ที่เป็นตัวแทนของพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ จากแบบสอบถามที่สอบถามประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ผู้ที่อยู่อาศัยในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า 6 ตำบล จำนวน 60 คน และนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า จำนวน 100 คน มีความเห็นที่สอดคล้องกันคือ อัตลักษณ์ที่เป็นตัวแทนของพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ได้แก่ ด้านประวัติศาสตร์ คือ ปอดกลางเมือง และ โครงการสวนกลางมหานคร ด้านภูมิศาสตร์และทรัพยากร คือ พื้นที่สีเขียวขนาดใหญ่รูปกระเพาะหมู และ ปอดกลางเมืองที่ดีที่สุดในเอเชีย (The Best Urban Oasis) โดยนิตยสาร Time Asian ด้านขนบธรรมเนียม ประเพณี คือ ประเพณีสงกรานต์ของชาวไทยและมอญ ด้านสิ่งศักดิ์สิทธิ์ คือ หลวงพ่อใหญ่วัดบางน้ำผึ้งนอก และ พระปิตาหลวงพ่อเชย ดิสุสร วัดบางกระสอบ ด้านวิถีชีวิต ภูมิปัญญา คือ อาชีพเกษตรกรรม และ ภูมิปัญญาการทำน้ำตาลมะพร้าว ด้านสถาปัตยกรรม จิตรกรรม และประติมากรรม คือ ภาพจิตรกรรมฝาผนังฝีมือช่างสิบหมู่ เรื่องราว ทศชาติมารผจญและองค์พระพุทธรูปเจ้าเสด็จลงจากสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ วัดป่าเกด และภาพจิตรกรรมสวามอญวัดบางน้ำผึ้งนอก ด้านดนตรี นาฏศิลป์ การละเล่น และภาษา คือ ภาษามอญ และ การเล่นสะบ้าบ่อน ด้านหัตถกรรม งานฝีมือและสินค้าท้องถิ่น คือ มะม่วงน้ำดอกไม้คึ่งบางกะเจ้า และ น้ำตาลมะพร้าว ด้านสถานที่ท่องเที่ยว คือ ตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง และ สวนศรีนครเขื่อนขันธ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.1 แสดงกระบวนการหาอัตลักษณ์พื้นที่สี่เหลี่ยมบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ที่มา : พิรพล ช้างใจกล้า

4.2 ขั้นตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การออกแบบเลนศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สี่เหลี่ยมบางกะเจ้า

ขั้นตอนที่ 2.1 ผลการวิเคราะห์การศึกษาแนวทางในการออกแบบเลนศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สี่เหลี่ยมบางกะเจ้า

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการเลนศิลป์สิ่งแวดล้อมในพื้นที่สี่เหลี่ยมบางกะเจ้า แนวคิดและทัศนคติในการออกแบบเลนศิลป์สิ่งแวดล้อม ข้อมูลจากนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวในพื้นที่สี่เหลี่ยมบางกะเจ้า จำนวน 100 คน โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ ตอนที่ 2 ความคิดเห็นและความต้องการเกี่ยวกับระบบป้ายสัญลักษณ์ ตอนที่ 3 แนวคิดและทัศนคติในการออกแบบเลนศิลป์สิ่งแวดล้อม (ระบบป้ายสัญลักษณ์) ผลจากการสอบถามความคิดเห็นพบว่า

ตารางที่ 4.25 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

รายการ	จำนวน (n=100)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	43	43.00
หญิง	57	57.00
รวม	100	100.00
2. อายุ		
ต่ำกว่า 20 ปี	12	12.00
20 - 29 ปี	23	23.00
30 - 39 ปี	29	29.00
40 - 49 ปี	16	16.00
50 - 59 ปี	13	13.00
60 ปีขึ้นไป	7	7.00
รวม	100	100.00
3. การศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	22	32.00
ปริญญาตรี	63	52.00
ปริญญาโท	12	12.00
สูงกว่าปริญญาโท	3	3.00
รวม	100	100.00
4. อาชีพ		
นักเรียน / นักศึกษา	20	20.00
รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ	18	18.00
พนักงานบริษัทเอกชน	37	37.00
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	22	22.00
อื่นๆ	3	3.00
รวม	100	100.00

จากตารางที่ 4.25 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 57.00 และเพศชาย จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 43.00 มีอายุอยู่ในช่วง 30 - 39 ปี เป็นส่วนใหญ่ มีจำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 29.00 รองลงมาคืออายุ 20 - 29 ปี จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 23.00 การศึกษาอยู่ในระดับชั้นปริญญาตรี จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 63.00 รองลงมาคือต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 22.00 ในส่วนของอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชนจำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 37.00 อาชีพประกอบธุรกิจส่วนตัว จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 22.00

ตารางที่ 4.26 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลความคิดเห็นและความต้องการเกี่ยวกับระบบป้ายสัญลักษณ์ของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

รายการ	จำนวน (n=100)	ร้อยละ
1. ท่านเคยมาเยือนในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ กี่ครั้ง		
1.1 ครั้งแรก	17	17.00
1.2 มากกว่า 1 ครั้ง	83	83.00
รวม	100	100.00
2. วัตถุประสงค์ของท่านในการมาเยือนพื้นที่ สีเขียวบางกะเจ้า		
2.1 ท่องเที่ยว	87	87.00
2.2 ทำธุรกิจ	5	5.00
2.3 ทักสอนศึกษา	-	-
2.4 อื่นๆ	8	8.00
รวม	100	100.00
3. ในการเดินทางท่านใช้ประโยชน์จากป้ายสัญลักษณ์ บ้างหรือไม่ (เช่น ป้ายให้ข้อมูล ป้ายบอกทิศทาง ป้ายแสดงแผนที่ ป้ายบอกสถานที่ เป็นต้น)		
3.1 ใช่	95	95.00
3.2 ไม่ใช่	5	5.00
รวม	100	100.00
4. ท่านคิดว่า ป้ายให้ข้อมูล ป้ายบอกทิศทาง ป้ายแสดงแผนที่ ป้ายบอกสถานที่ ในบริเวณพื้นที่ สีเขียวบางกะเจ้า มีความสำคัญเพียงใด		
4.1 มากที่สุด เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการเดินทาง	67	67.00
4.2 สำคัญ ควรมี	28	28.00
4.3 เฉยๆ มีหรือไม่มีก็ได้	5	5.00
4.4 ไม่สำคัญ ไม่จำเป็นต้องมี	-	-
รวม	100	100.00
5. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อระดับความชัดเจน ในการสื่อความหมายของป้ายสัญลักษณ์ ในบริเวณ พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า		
5.1 เหมาะสม เข้าใจง่าย และสื่อความหมาย ได้ชัดเจน	32	32.00
5.2 สื่อความหมายได้ไม่ชัดเจน ดูคลุมเครือ เกินไป	51	51.00
5.3 สื่อความหมายได้ไม่ดี ดูไม่รู้เรื่อง	17	17.00
รวม	100	100.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการศึกษาวิจัยเท่านั้น ไม่ควรนำข้อมูลไปใช้
ไม่ว่ากรณีใดๆ และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่ไม่ใช่

ตารางที่ 4.26 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (n=100)	ร้อยละ
6. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อรูปแบบความเหมาะสม สวยงาม ของป้ายสัญลักษณ์ในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าในปัจจุบัน		
6.1 เหมาะสม และสวยงาม	15	15.00
6.2 ธรรมดา	37	37.00
6.3 ไม่สวยงาม ควรปรับปรุง	48	48.00
รวม	100	100.00
7. ท่านคิดว่ารูปแบบของระบบป้ายสัญลักษณ์ในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้ามีความเป็นเอกภาพมีรูปแบบที่สอดคล้องกันไปในทิศทางเดียวกันตั้งแต่ในเรื่องของ รูปแบบ รูปร่าง ขนาด สี และตัวอักษรหรือไม่		
7.1 มีความเป็นเอกภาพ และมีรูปแบบที่สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน	23	23.00
7.2 ไม่มีความเป็นเอกภาพ และมีรูปแบบที่ไม่สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน	77	77.00
รวม	100	100.00
8. ท่านคิดว่าระบบป้ายสัญลักษณ์ ในปัจจุบันมีรูปแบบที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมสามารถส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดี และสะท้อนถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าหรือไม่		
8.1 มีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมสามารถส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีและสะท้อนถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าได้ดี	11	11.00
8.2 ไม่มีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมไม่สามารถส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดี และไม่สะท้อนถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าได้	89	89.00
รวม	100	100.00

จากตารางที่ 4.26 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นและความต้องการเกี่ยวกับระบบป้ายสัญลักษณ์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มาเยือนในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้ามากกว่า 1 ครั้ง จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 83.00 โดยมีวัตถุประสงค์ของการมาเยือนเพื่อท่องเที่ยว จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 87.00 ในการเดินทางใช้ประโยชน์จากป้ายสัญลักษณ์ จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 95.00 ป้ายสัญลักษณ์ต่างๆ ในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า มีความสำคัญมากที่สุด เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการเดินทาง จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 67.00 ให้มีความคิดเห็นต่อระดับความชัดเจนในการสื่อความหมายของป้ายสัญลักษณ์ในบริเวณพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าว่า สื่อความหมายได้ไม่ชัดเจนดูคลุมเครือ จำนวน 51 คน

คิดเป็นร้อยละ 51.00 ด้านความเหมาะสมและความสวยงามของป้ายสัญลักษณ์ในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่า ไม่สวยงาม ควรปรับปรุง จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 48.00 ในเรื่องของ รูปแบบ รูปร่าง ขนาด สี และตัวอักษร พบว่า ไม่มีความเป็นเอกภาพ และมีรูปแบบที่ไม่สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 77.00 ระบบป้ายสัญลักษณ์ในปัจจุบัน ยังไม่มีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม ไม่สามารถส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดี และไม่สะท้อนถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าได้ จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 89.00

ตารางที่ 4.27 แสดงจำนวนและร้อยละความคิดเห็นด้านแนวคิดและทัศนคติในการออกแบบ
 เลขศิลป์สิ่งแวดล้อม (ระบบป้ายสัญลักษณ์) ของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่
 สีเขียวบางกะเจ้า

รายการ	จำนวน (n=100)	ร้อยละ
1. ท่านคิดว่าหัวข้อใดต่อไปนี้อาจสามารถแสดงถึง อัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า ผ่านการออกแบบ เลขศิลป์สิ่งแวดล้อม (ระบบป้ายสัญลักษณ์) ได้ เหมาะสมที่สุด		
1.1 ปอดกลางเมือง	5	5.00
1.2 โครงการสวนกลางมหานคร	-	-
1.3 พื้นที่สีเขียวขนาดใหญ่รูปกระเพาะหมู	68	68.00
1.4 ปอดกลางเมืองที่ดีที่สุดในเอเชีย (The Best Urban Oasis) โดยนิตยสาร Time Asian	-	-
1.5 ประเพณีสงกรานต์ของไทยและมอญ	-	-
1.6 หลวงพ่อใหญ่วัดบางน้ำผึ้งนอก	-	-
1.7 พระปิตาหลวงพ่อเซย ดิสร วัดบางกระสอบ	-	-
1.8 อาชีพเกษตรกรรม	-	-
1.9 ภูมิปัญญาการทำน้ำตาลมะพร้าว	-	-
1.10 ภาพจิตรกรรมฝาผนังฝีมือช่างสิบหมู่ เรื่องราว ทศชาติมารผจญและองค์พระพุทธเจ้า เสด็จลงจากสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ วัดป่าเกต	-	-
1.11 ภาพจิตรกรรมสาวมอญ วัดบางน้ำผึ้งนอก	-	-
1.12 ภาษามอญ	-	-
1.13 การเล่นสะบ้าบ่อน	-	-
1.14 มะม่วงน้ำดอกไม้คิ่งบางกะเจ้า	-	-
1.15 น้ำตาลมะพร้าว	-	-
1.16 ตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง	16	16.00
1.17 สวนศรีนครเขื่อนขันธ์	11	11.00
รวม	100	100.00

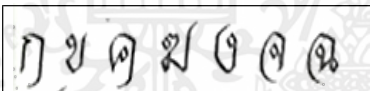

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อการเรียนการสอนเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ

ตารางที่ 4.27 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (n=100)	ร้อยละ
2. ท่านคิดว่ารูปร่างของป้ายสัญลักษณ์ควรมีลักษณะอย่างไร		
3.1 รูปทรงเรขาคณิต	61	61.00
3.2 รูปทรงอิสระ	39	39.00
รวม	100	100.00
3. ท่านคิดว่าขนาดของป้ายสัญลักษณ์ควรมีลักษณะอย่างไร		
4.1 ขนาดเล็ก	-	-
4.2 ขนาดกลาง	74	74.00
4.3 ขนาดใหญ่	26	26.00
รวม	100	100.00
5. ท่านคิดว่าวัสดุประเภทใดมีความเหมาะสมที่นำมาใช้ในการทำป้ายสัญลักษณ์มากที่สุด		
5.1 วัสดุประเภทไม้ (ให้ความเป็นธรรมชาติ)	18	18.00
5.2 วัสดุประเภทโลหะ (แข็งแรงทนทานดูทันสมัย)	21	21.00
5.3 วัสดุประเภทพลาสติก (ทันสมัยหลากหลายสีส่น)	9	9.00
5.4 วัสดุผสม (มีรูปแบบที่หลากหลาย)	52	52.00
รวม	100	100.00
6. ท่านคิดว่าโทนสีประเภทใดที่มีความเหมาะสมสามารถสื่อถึงพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าได้ดีที่สุด		
6.1 สีโทนร้อน 	-	-
6.2 สีโทนเย็น 	81	81.00
6.3 สีเอิร์ธโทน 	19	19.00
6.4 สีพาสเทล 	-	-
รวม	100	100.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น

ตารางที่ 4.27 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (n=100)	ร้อยละ
7. ท่านคิดว่า ตัวอักษร รูปแบบใดที่เหมาะสมกับระบบป้ายสัญลักษณ์และสามารถสื่อถึงพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าได้ดีที่สุด		
7.1 ตัวอักษรแบบมีหัว (Serif)	35	35.00
		
7.2 ตัวอักษรแบบไม่มีหัว (Sans-Serif)	12	12.00
		
7.3 ตัวอักษรแบบตัวเขียน (Script)	8	8.00
		
7.4 ตัวอักษรแบบตัวอาลักษณ์ (Text Letter)	10	10.00
		
7.5 ตัวอักษรแบบประดิษฐ์ (Display Type)	35	35.00
		
รวม	100	100.00
8. ท่านคิดว่าสัญลักษณ์ (Symbol) รูปแบบใดสามารถสื่อความหมายให้รับรู้ร่วมกันในสังคมได้ดีที่สุด		
8.1 แบบรูปทรงเรขาคณิต (Geometric)	90	90.00
		
8.2 แบบอิสระ (Free form)	3	3.00
		
8.3 แบบธรรมชาติ (Organic form)	7	7.00
		
รวม	100	100.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.27 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (n=100)	ร้อยละ
9. สัญลักษณ์ภาพ (Pictogram) คือ ภาพที่ถูก ลดทอนมาจากภาพของจริง เป็นสัญลักษณ์ที่ใช้ แทนคำพูดรูปแบบใดต่อไปนี้นี้ที่ท่านคิดว่าสามารถ สื่อความหมายให้รับรู้ร่วมกันในสังคมได้ดีที่สุด		
9.1 ภาพเหมือน (Icon) 	30	30.00
9.2 ภาพที่ถูกลดทอน (Index) 	64	64.00
9.3 ภาพตัวแทน (Symbol) 	6	6.00
รวม	100	100.00
10. ท่านคิดว่าลวดลายที่ใช้ประกอบในระบบป้าย สัญลักษณ์ควรมีลักษณะเป็นอย่างไร		
10.1 ภาพถ่าย 	13	13.00
10.2 ภาพวาด 	11	11.00
10.3 ภาพกราฟิก 	76	76.00
รวม	100	100.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สํานักงานบริการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งยังได้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.27 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นด้านแนวคิดและทัศนคติในการออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อม กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า อັตลักษณ์ที่สามารถแสดงถึงพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า ผ่านการออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อม (ระบบป้ายสัญลักษณ์) ได้ดีที่สุด คือ พื้นที่สีเขียวขนาดใหญ่รูปกระเพาะหมู จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 68.00 รูปร่างของป้ายสัญลักษณ์ควรมีลักษณะเป็นรูปทรงเรขาคณิต จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 61.00 ขนาดของป้ายสัญลักษณ์ควรมีขนาดกลาง จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 74.00 วัสดุประเภทผสมมีความเหมาะสมที่นำมาใช้ในการทำป้ายสัญลักษณ์ จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 52.00 สีโทนเย็นสามารถสื่อถึงพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าได้ดีที่สุด จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 81.00 รูปแบบตัวอักษรที่เหมาะสมกับระบบป้ายสัญลักษณ์และสามารถสื่อถึงพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า คือ ตัวอักษรแบบมีหัว (Serif) จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 35.00 และ ตัวอักษรแบบประดิษฐ์ (Display Type) จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 35.00 สัญลักษณ์ (Symbol) รูปทรงเรขาคณิต (Geometric) สามารถสื่อความหมายให้รับรู้ร่วมกันในสังคมได้ดีที่สุด จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 90.00 สัญลักษณ์ภาพ (Pictogram) ภาพที่ถูกลดทอน (Index) เป็นสัญลักษณ์ที่ใช้แทนคำพูดสามารถสื่อความหมายให้รับรู้ร่วมกันในสังคมได้ดีที่สุด จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 64.00 และกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่า ควรใช้ลวดลายที่เป็นลายกราฟิกประกอบในระบบป้ายสัญลักษณ์ จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 76.00

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นเพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับเป็นแนวทางในการออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอັตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า สามารถวิเคราะห์ข้อมูลก่อนการออกแบบได้ดังนี้

1. แนวคิดในการออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอັตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า คือ พื้นที่สีเขียวขนาดใหญ่รูปกระเพาะหมู
2. รูปร่างของป้ายสัญลักษณ์ เป็นรูปทรงเรขาคณิต
3. ป้ายสัญลักษณ์ออกแบบให้มีขนาดกลาง
4. เลือกใช้วัสดุประเภทผสมในการออกแบบ
5. ใช้สีโทนเย็นเป็นสีหลักในการออกแบบ
6. รูปแบบตัวอักษรใช้ตัวอักษรแบบมีหัว และตัวอักษรแบบประดิษฐ์
7. สัญลักษณ์ที่เป็นลูกศรต่างๆ กำหนดเป็นรูปทรงเรขาคณิต
8. สัญลักษณ์ภาพใช้การลดทอนจากภาพจริงเป็นหลัก
9. ลวดลายประดับตกแต่ง ใช้ลวดลายกราฟิก

ขั้นตอนที่ 2.2 ผลการวิเคราะห์การออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอັตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูล ทฤษฎีและแนวคิดในการออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอັตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า โดยนำมาปรับใช้กับผลงานออกแบบ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบในการออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อม (เอื้อเอ็นดู ดิศกุล ณ อยุธยา, 2543 : 35-40)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.1 รูปร่าง (Shape)

ป้ายที่ใช้งานในส่วนเลขคณิตสี่เหลี่ยมด้านขนาน จะใช้ป้ายในรูปร่างสี่เหลี่ยมผืนผ้า โดยคำนึงถึงการวางข้อมูลเป็นหลัก ทั้งในรูปแบบแนวตั้งและแนวนอน ป้ายที่มีรูปร่างสี่เหลี่ยมผืนผ้าจะให้ความรู้สึกที่มั่นคง ทำให้เกิดความเชื่อมั่นกับผู้มอง

1.2 วัสดุ (Material)

โครงสร้างหลักใช้วัสดุที่เป็นเหล็กเพื่อความแข็งแรงคงทน ฐานคอนกรีต แผ่นป้ายใช้วัสดุอลูมิเนียม ร่วมกับบอลูมิเนียมคอมโพสิตมีน้ำหนักเบาแต่มีความแข็งแรงทนทาน สามารถขึ้นรูปทรงต่างๆ ได้ง่ายซึ่งเหมาะกับการผลิตเป็นจำนวนมากทำสีตามรูปแบบ ตัวอักษร ลูกศร และสัญลักษณ์ภาพใช้สติ๊กเกอร์สำหรับงานกลางแจ้งคุณภาพสูง พื้นป้ายที่เป็นงานกราฟิกพิมพ์ Inkjet Hi-Resolution บนวัสดุสติ๊กเกอร์ PVC สำหรับงานกลางแจ้ง เคลือบด้าน วัสดุที่เลือกใช้ต้องคำนึงถึงหน้าที่ใช้สอย ความปลอดภัย ความแข็งแรง และความสวยงาม (อุดมศักดิ์ สาริบุตร. 2549 : 10)

1.3 สี (Color)

สีเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ใช้เป็นตัวแทนองค์กรได้เป็นอย่างดี มักมีที่มาจากสีของอัตลักษณ์ที่นักออกแบบสร้างให้เกิดการจดจำ ดังนั้นในการวางระบบอัตลักษณ์จึงจำเป็นต้องกำหนดสีอัตลักษณ์และโครงสร้างสีอื่นๆ ที่ใช้ร่วมกับสีอัตลักษณ์ เพื่อให้การออกแบบมีความยืดหยุ่น แต่ขณะเดียวกันก็ยังคงไว้ซึ่งโครงสร้างอัตลักษณ์เดียวกัน (ภักดี ต่วนศิริ. 2556 : 71)

ผู้วิจัยนำทฤษฎีสีของโคบายาชิ (Shigenobu Kobayashi) เป็นทฤษฎีเกี่ยวกับสุนทรียภาพของสี โดยใช้การหาตำแหน่งเฉพาะของวัตถุที่ต้องการหาด้วยค่าศัพท์ที่สื่อความหมายด้านอารมณ์ความรู้สึกถึง 180 คำ (Word Image Scale) มากำหนดตำแหน่งเฉพาะของสีที่ปรากฏในวัตถุให้ตรงกับอารมณ์ ความรู้สึกตามที่ต้องการหา (Five - Color Image Scale) และนำมาเทียบเคียงค่าสีจากไทยโทน (Thaitone 2.0)

ในการวิเคราะห์หาสีอัตลักษณ์ของพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า ผู้วิจัยได้กำหนดภาพตัวแทนอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า ไว้ดังนี้

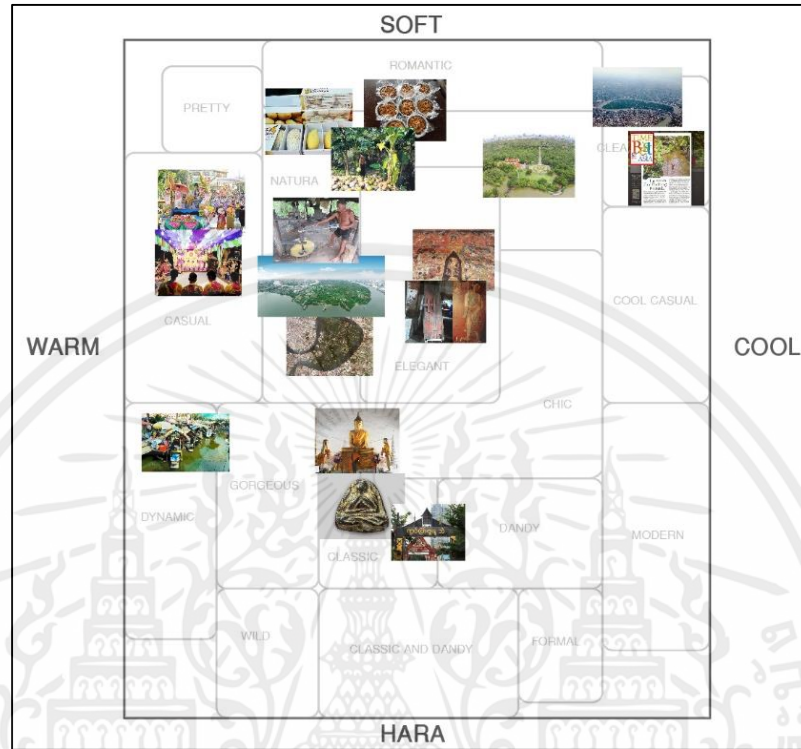
- ปอดกลางเมือง
- โครงการสวนกลางมหานคร
- พื้นที่สีเขียวขนาดใหญ่รูปกระเพาะหมู
- ปอดกลางเมืองที่ดีที่สุดในเอเชีย (The Best Urban Oasis) โดยนิตยสาร Time Asian
- ประเพณีสงกรานต์ของชาวไทยและมอญ
- หลวงพ่อใหญ่วัดบางน้ำผึ้งนอก
- พระปิตตาหลวงพ่อเซย ดิสุสร วัดบางกระสอบ
- อาชีพเกษตรกรรม
- ภูมิปัญญาการทำน้ำตาลมะพร้าว
- ภาพจิตรกรรมฝาผนังฝีมือช่างสิบหมู่ เรื่องราวทศชาติมารผจญ และองค์พระพุทธเจ้า

เสด็จลงจากสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ วัดป่าเกต

- ภาพจิตรกรรมสามมอญ วัดบางน้ำผึ้งนอก
- ภาษามอญ
- การเล่นสะบ้าบ่อน
- มะม่วงน้ำดอกไม้คิ่งบางกะเจ้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อใช้ในการศึกษาวิจัยเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- น้ำตาลมะพร้าว
- ตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง
- สวนศรีนครเขื่อนขันธ์

ภาพที่ 4.2 แสดงตำแหน่งภาพอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า ด้วยการสื่อความหมายด้านอารมณ์ Word Image Scale (Shigenobu Kobayashi)

ที่มา : พิรพล ช่างใจกล้า

ตารางที่ 4.28 แสดงการวิเคราะห์สีอัตลักษณ์ของพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า โดยใช้ทฤษฎีสี Five-Color Image Scale ของโคบายาชิ (Shigenobu Kobayashi) และเทียบเคียงค่าสีจากไทยโทน (Thaitone 2.0)

อัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า	หมวดหลัก	บุคลิกลี (Kobayashi)	เทียบเคียงสีไทยโทน (Thaitone2.0)
	CLEAR		

เอกสารนี้เป็น... ไม่สามารถใช้งานเพื่อการศึกษานั่น... ไม่อนุญาติให้ผู้ใช้มีจริยธรรมที่... ไม่ว่ากรณีใด... ได้แปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของ... ให้นำไปใช้

ตารางที่ 4.28 (ต่อ)

อัตลักษณ์ พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า	หมวดหลัก	บุคลิกสี (Kobayashi)	เทียบเคียงสีไทยโทน (Thaitone2.0)
      	<p>NATURA</p> 	 <p>ฟ้าขอบ Faiap Thaitone Color *1000</p> <p>แฉก Fuek Thaitone Color *1000</p> <p>ขาวฉม Khaiphong Thaitone Color *1000</p> <p>C5 M15 Y5 K0 C25 M40 Y5 K0 C5 M5 Y10 K0</p> <p>สีซี Sing Thaitone Color *1000</p> <p>เมือ Muea Thaitone Color *1140</p> <p>ไม้ฤๅษณา Khaichana Thaitone Color *1000</p> <p>C0 M5 Y20 K0 C5 M15 Y30 K0 C10 M25 Y55 K0</p> <p>ทิวสน Muean Thaitone Color *1100</p> <p>สีมุกไฉ่ Simekai Thaitone Color *1170</p> <p>ฉิ่งพรหม Luekpram Thaitone Color *1000</p> <p>C10 M20 Y50 K15 C25 M25 Y55 K20 C10 M25 Y30 K0</p> <p>ดิน Din Thaitone Color *1000</p> <p>ทองแดง Thongdaeng Thaitone Color *1000</p> <p>หมอก Mok Thaitone Color *1100</p> <p>C0 M35 Y50 K10 C5 M45 Y50 K10 C5 M10 Y20 K10</p> <p>เขี้ยวตา Khaewta Thaitone Color *1100</p> <p>ทากี Kaki Thaitone Color *1100</p> <p>สนหิน Khaohong Thaitone Color *1140</p> <p>C25 M15 Y20 K40 C25 M30 Y45 K20 C0 M10 Y20 K45</p> <p>ขาวฉม Khaichong Thaitone Color *1000</p> <p>แฉก Fuek Thaitone Color *1100</p> <p>ปูน Poon Thaitone Color *1100</p> <p>C5 M5 Y5 K15 C0 M0 Y5 K30 C40 M30 Y35 K0</p> <p>สวนบ Suanb Thaitone Color *1110</p> <p>ทาสี Tasai Thaitone Color *1100</p> <p>พริก Phrik Thaitone Color *1000</p> <p>C20 M5 Y15 K5 C45 M25 Y35 K0 C60 M40 Y50 K0</p> <p>เขียวฉม Khaichong Thaitone Color *1210</p> <p>ฟ้า Fai Thaitone Color *1100</p> <p>ทองแดง Thongdaeng Thaitone Color *1110</p> <p>C45 M0 Y25 K10 C60 M10 Y20 K5 C100 M25 Y40 K0</p> <p>เขียวไม้ Khaichong Thaitone Color *1100</p> <p>เขียวฉม Khaichong Thaitone Color *1100</p> <p>เขียว Khaichong Thaitone Color *1100</p> <p>C45 M15 Y50 K0 C45 M10 Y70 K10 C60 M20 Y100 K10</p> <p>เขียว Khaichong Thaitone Color *1100</p> <p>เขียว Khaichong Thaitone Color *1100</p> <p>ฟ้า Fai Thaitone Color *1100</p> <p>C65 M25 Y80 K10 C70 M25 Y70 K0 C10 M5 Y50 K5</p> <p>เขียว Khaichong Thaitone Color *1000</p> <p>เขียว Khaichong Thaitone Color *1220</p> <p>เขียว Khaichong Thaitone Color *1000</p> <p>C20 M15 Y40 K0 C60 M40 Y80 K20 C70 M50 Y100 K0</p>	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ทำซ้ำหรือใช้เพื่อการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.28 (ต่อ)

อัตลักษณ์ พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า	หมวดหลัก	บุคลิกสี (Kobayashi)	เทียบเคียงสีไทยโทน (Thaitone2.0)
	CASUAL		
	ELEGANT		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารนี้

ตารางที่ 4.28 (ต่อ)

อัตลักษณ์ พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า	หมวดหลัก	บุคลิกสี (Kobayashi)	เทียบเคียงสีไทยโทน (Thaitone2.0)
	DYNAMIC		
  	CLASSIC		

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สรุปผลการวิเคราะห์ สีที่ใช้ในการออกแบบครั้งนี้มาจากการวิเคราะห์หาสีอัตลักษณ์ของพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า โดยผู้วิจัยนำทฤษฎีสีของโคบายาชิ (Shigenobu Kobayashi) มาประยุกต์ใช้ และนำมาเทียบเคียงค่าสีจากไทยโทน (Thaitone2.0) ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดสีสำหรับใช้ในการออกแบบ ประกอบด้วย กลุ่มโทนสีหลักและกลุ่มโทนสีรองดังนี้ กลุ่มโทนสีหลักจำนวน 4 สี ประกอบด้วย

สีขาวย่น (c5 m5 y10 k0) สีเขียวรงกา (c65 m25 y80 k10) สีเขียวตอง (c90 m40 y100 k10) และสีน้ำตาลไหม้ (c40 m70 y80 k60) ซึ่งมีเหตุผลในการคัดเลือกสีดังกล่าวเป็นกลุ่มโทนสีหลัก โดยพิจารณาความหมายของสีและผลกระทบต่ออารมณ์และความรู้สึก (Eiseman. 2000 : 62-63)

สีขาวย่น คือความบริสุทธิ์ ความสงบเรียบง่าย เปรียบได้กับอากาศที่บริสุทธิ์ในพื้นที่สีเขียว บางกะเจ้า การเป็นปอดของคนเมือง

สีเขียวรงกาและสีเขียวตอง ให้ความรู้สึกถึงความสงบ ความอุดมสมบูรณ์ เป็นธรรมชาติ ความร่มรื่น และมีชีวิตชีวา ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะทางกายภาพของพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

สีน้ำตาลไหม้ เป็นสีของแผ่นดิน มีนัยยะที่เชื่อมโยงกับวิถีชีวิตการทำเกษตร มีความหมายถึงความมั่นคง สุขุม และเรียบง่าย เปรียบเสมือนบุคลิกลักษณะของคนในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

และกลุ่มโทนสีรองจำนวน 47 สี ซึ่งสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามลักษณะของงานและความเหมาะสม

ภาพที่ 4.3 กลุ่มโทนสีหลักและกลุ่มโทนสีรองที่ใช้ในการออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

ที่มา : พิรพล ช่างใจกล้า

1.4 ตัวอักษร (Font)

ในการวางระบบอัตลักษณ์จำเป็นต้องมีการกำหนดแบบตัวอักษรที่ใช้ในงานทั้งระบบ เพื่อกำหนดโครงสร้างรวมในความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เนื่องจากรูปแบบของตัวอักษรทำให้เกิดบุคลิก (personality) กับสถานที่ให้ความหมายและสร้างความประทับใจที่ดีให้กับสภาพแวดล้อมนั้น (ชยพันธ์ ชุติกโกโม. 2553 : 34)

ผลการวิเคราะห์ “ตัวอักษร” จากการเก็บรวบรวมรูปแบบตัวอักษรแบบมีหัวและตัวอักษรแบบประดิษฐ์ที่ปรากฏในงานเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า สามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

ตารางที่ 4.29 ผลการวิเคราะห์การใช้รูปแบบตัวอักษรในงานเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อม ในพื้นที่สีเขียว บางกะเจ้า

ตัวอักษรแบบมีหัว	ตัวอักษรแบบประดิษฐ์
	
<p>ตัวอักษรแบบมีหัว เป็นรูปแบบตัวอักษรที่พบได้ทั่วไปในงานเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อม ในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า ซึ่งได้แก่ ป้ายแสดงทิศทาง ป้ายแสดงสถานที่สำคัญของหน่วยงานราชการ ป้ายชื่อสถานที่ต่างๆ และป้ายแสดงข้อมูลสถานที่ เป็นป้ายที่มีการติดตั้งแบบถาวร ข้อดีของตัวอักษรแบบมีหัว เป็นตัวอักษรที่มีรูปแบบพื้นฐานอ่านง่าย สื่อความหมายให้เข้าใจได้อย่างรวดเร็ว มีลักษณะที่เด่นชัดในระยะไกลระยะใกล้ และสภาวะเคลื่อนไหวที่ซึ่งสามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการตัดสินใจให้กับผู้อ่าน แต่รูปแบบอักษรประเภทนี้อาจไม่ทำให้เกิดบุคลิกกับสถานที่เท่าที่ควร</p>	<p>ตัวอักษรแบบประดิษฐ์ ในงานเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อม ในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า จะพบรูปแบบตัวอักษรประเภทนี้ ตามป้ายบอกชื่อสถานที่ต่างๆ เป็นการสร้างสรรค์ขึ้นเพื่อใช้งานโดยเฉพาะ โดยเน้นให้มีรูปแบบที่แตกต่างจากแบบทั่วไป แต่ยังมีเค้าโครงสร้างตัวอักษรตามโครงสร้างเดิม รูปแบบตัวอักษรจึงไม่มีกฎใดๆ ที่แน่นอน อาจมีหัวตัวอักษรหรือไม่มีก็ได้ บางครั้งเป็นการใส่ลดทอนลงบนตัวอักษร หรือใส่เงาตัวอักษร ฯลฯ ข้อดีของตัวอักษรแบบประดิษฐ์ มีรูปแบบที่สวยงาม ช่วยสร้างบุคลิกให้กับสถานที่ ทำให้เกิดความน่าสนใจ ตัวอักษรแบบประดิษฐ์นิยมนำมาใช้กับงานออกแบบที่เป็นคำเฉพาะหรือหัวข้อความ (Head) เช่น ชื่อสถานที่ แต่ไม่นิยมนำมาใช้ในส่วนที่เป็นข้อความ (Text) เพราะรูปแบบตัวอักษรแบบประดิษฐ์บางชนิดอ่านยาก</p>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษา ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ่านยาก

สรุปผลการวิเคราะห์รูปแบบตัวอักษรที่ใช้ในงานออกแบบ เมื่อพิจารณารูปแบบตัวอักษรทั้ง 2 ประเภท ผู้วิจัยพบว่า ตัวอักษรแบบประดิษฐ์สามารถแสดงถึงความเป็นเอกลักษณ์ของสถานที่นั้นๆ ได้ชัดเจนกว่าตัวอักษรแบบมีหัว แต่ในการเลือกรูปแบบตัวอักษรสำหรับระบบป้ายสัญลักษณ์ที่ดี ควรต้องคำนึงถึงความสะอาดตา อ่านง่าย มีลักษณะที่เด่นชัด เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้ผู้อ่านทั้งระยะใกล้ ระยะไกล และสภาวะเคลื่อนที่ การเลือกรูปแบบตัวอักษรที่เหมาะสมจะช่วยให้งานออกแบบสื่อความหมายได้อย่างเต็มที่ ดังนั้นในการออกแบบครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดเลือกใช้ชุดตัวอักษรไว้ดังนี้

ตัวอักษรหลักภาษาไทย ใช้ในส่วนที่เป็นหัวเรื่อง (Head) กำหนดเลือกใช้รูปแบบตัวอักษรชื่อ CS ChatThai (Regular) ซึ่งมีลักษณะเป็นตัวอักษรไทยแนวแคบซูล เส้นหนา มีหัว ตัวอ้วน เส้นลำตัวหรือกระดูกอักษรลากเป็นแนวตรงไม่โค้งคด ให้ความรู้สึกกลมม้วย เหมาะสำหรับใช้เป็นตัวพาดหัว มีลักษณะเฉพาะ แต่ยังคงความชัดเจนและง่ายต่อการมองเห็น

ตัวอักษรหลักภาษาอังกฤษ ใช้ในส่วนที่เป็นหัวเรื่อง (Head) กำหนดเลือกใช้รูปแบบตัวอักษรชื่อ Helvetica ซึ่งมีลักษณะเป็นตัวหนา (Bold) ภาษาอังกฤษเป็นภาษาสากลจึงเลือกรูปแบบที่เป็นมาตรฐาน เพื่อง่ายต่อการสื่อสารกับนักท่องเที่ยวทุกเชื้อชาติ

ตัวอักษรรองทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ใช้ในส่วนที่เป็นข้อความ (Text) กำหนดเลือกใช้รูปแบบตัวอักษรชื่อ TH Sarabun New (Regular) และ (Bold) เป็นตัวอักษรแบบมีหัว ทำให้มีความชัดเจนและง่ายต่อการอ่าน

ตัวอักษรหลักภาษาไทย	ตัวอักษรหลักภาษาอังกฤษ	ตัวอักษรข้อความ ภาษาไทย/ภาษาอังกฤษ	
“บางกะเจ้า”	“BANGKACHAO”	“บางกะเจ้า” “BANGKACHAO”	“บางกะเจ้า” “BANGKACHAO”
ก ข ข ค ค ฃ ง จ ฉ ช ซ	ABCDEFGHIJKLM	ก ข ข ค ค ฃ ง จ ฉ ช ซ	ก ข ข ค ค ฃ ง จ ฉ ช ซ
ณ ญ ฎ ฏ ฐ ท ฒ ณ ด ต ถ	NOPQRSTUVWXYZ	ณ ญ ฎ ฏ ฐ ท ฒ ณ ด ต ถ	ณ ญ ฎ ฏ ฐ ท ฒ ณ ด ต ถ
ท ธ น บ ป ผ ฝ พ ฟ ภ ม	abcdefghijklm	ทร น บ ป ผ ฝ พ ฟ ภ ม	ทร น บ ป ผ ฝ พ ฟ ภ ม
ย ร ล ว ศ ษ ส ห พ อ ฮ	nopqrstuvwxyz	ย ร ล ว ศ ษ ส ห พ อ ฮ	ย ร ล ว ศ ษ ส ห พ อ ฮ
-ะ -า -ิ -ึ -ี -ึ -ุ -ู	0 1 2 3 4 5 6 7 8 9	-ะ -า -ิ -ึ -ี -ึ -ุ -ู	-ะ -า -ิ -ึ -ี -ึ -ุ -ู
เ-แ-โ-ำ-ไ-ใ-เ-า		เ-แ-โ-ำ-ไ-ใ-เ-า	เ-แ-โ-ำ-ไ-ใ-เ-า
๐ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙		๐ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙	๐ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙
CS ChatThai Regular	Helvetica Bold	TH Sarabun New Regular	TH Sarabun New Bold

ภาพที่ 4.4 ชุดตัวอักษรที่ใช้ในการออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ที่มา : พีรพล ช่างใจกล้า
 ไม่ว่าจะคิดใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.5 สัญลักษณ์ภาพ (Pictogram)

เน้นการสื่อสารถึงลักษณะของทัศนสัญลักษณ์ หรือการมองเห็นได้โดยตรงเนื่องจากเป็นภาษาพื้นฐานที่เข้าใจได้ง่ายที่สุด รูปร่างที่ถ่ายทอดจากสิ่งที่เห็นร่วมกับการใช้หลักการออกแบบที่ว่าด้วยการลดทอนรายละเอียดของภาพจริง ทำให้เข้าใจได้ง่าย (ทองเจือ เขียวทอง. 2548 : 193-195)

กำหนดรูปแบบของสัญลักษณ์ภาพที่สามารถสื่อสารถึงสถานที่สำคัญต่างๆ ในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า โดยเลือกใช้หลักการออกแบบที่ว่าด้วยการลดทอนของภาพจริงมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบเพื่อควบคุมสัดส่วนให้มีความสัมพันธ์กันใช้กริดระบบเมตริกของ ISO (ISO grid Matrix: 6 x 6 ตร.หน่วย) การใช้กรอบภาพสัญลักษณ์ใช้รูปร่างอิสระ (รูปกระเพาะหมู) เนื่องด้วยมีความเชื่อมโยงกับลักษณะทางภูมิศาสตร์ของพื้นที่เป็นรูปทรงกระเพาะหมูสามารถแสดงถึงอัตลักษณ์ของพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าได้อย่างชัดเจน การใช้สีของสัญลักษณ์ภาพกำหนดโดยใช้คู่สีจากกลุ่มโทนสีหลัก 2 สี คือ สีขาวม่วง และ สีเขียวตอง สีขาวบนสีเขียว และ สีเขียวบนสีขาว เป็นคู่สีที่มีประสิทธิภาพต่อการสื่อสาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไมออนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะในรูปแบบที่ 4.5 แสดงการลดทอนของภาพจริงในชุดสัญลักษณ์ภาพสถานที่สำคัญในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า
 ที่มา : พีรพล ช่างใจกล้า

1.6 การจัดวาง (Layout)

การจัดวางข้อมูลลงบนแผ่นป้าย ได้แก่ เครื่องหมายและสัญลักษณ์ภาพ ตัวอักษร และส่วนประกอบอื่นๆ โดยกำหนดใช้รูปแบบระบบกริด (Grid System) ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของป้ายแต่ละประเภท เพื่อให้รูปแบบของระบบป้ายสัญลักษณ์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน มีความเป็นเอกภาพในเรื่องของรูปแบบ รูปร่าง ขนาด สี และตัวอักษร

2. ผลการวิเคราะห์การออกแบบระบบป้ายสัญลักษณ์ (Signage System)

2.1 วัตถุประสงค์ของการออกแบบ (Objective)

การออกแบบเลขคณิตศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า นอกเหนือประโยชน์ใช้สอยที่ได้จากป้าย คือบอกสถานที่ บอกทิศทางและให้ข้อมูล ยังเป็นการเพิ่มคุณค่าที่สะท้อนให้เห็นถึงอัตลักษณ์ และช่วยส่งเสริมให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีให้กับสถานที่ โดยผ่านกระบวนการวิเคราะห์เพื่อการออกแบบ

2.2 กลุ่มเป้าหมาย (Target)

ประชาชนทุกเพศทุกวัย ที่เข้ามาท่องเที่ยว ศึกษา หรือเยี่ยมชมในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

2.3 แนวความคิดรวบยอด (Concept)

“พื้นที่สีเขียวขนาดใหญ่รูปกระเพาะหมู”

2.4 แนวความคิดสนับสนุน (Concept Support)

พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าเป็นพื้นที่สีเขียวขนาดใหญ่ของพื้นที่สวนเกษตร พื้นที่ป่าชุมชน พื้นที่ป่าชายเลน และพื้นที่สวนสาธารณะ ด้วยลักษณะทางภูมิศาสตร์ของพื้นที่เป็นคูก้นน้ำโอบล้อมด้วยแม่น้ำเจ้าพระยามีลักษณะคล้าย “กระเพาะหมู” ประกอบกับอยู่ห่างจากอ่าวไทยประมาณ 20 กิโลเมตร จึงทำให้ได้รับอิทธิพลจากระดับน้ำทะเลขึ้นลง เกิดเป็นระบบนิเวศ 3 น้ำ คือ น้ำจืด น้ำเค็ม และน้ำกร่อย กลายเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำขนาดใหญ่ที่มีความสมบูรณ์ของธรรมชาติความหลากหลายทางชีวภาพสูง ในปีพ.ศ. 2549 นิตยสาร Time Asia ฉบับ Best of Asia ยกย่องให้พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าเป็นปอดกลางเมืองที่ดีที่สุดในเอเชีย (The Best Urban Oasis) พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าจึงเป็นแหล่งผลิตก๊าซออกซิเจนขนาดใหญ่ และดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ได้เฉลี่ยปีละประมาณ 6,000 ตัน คาร์บอนไดออกไซด์ ผลิตออกซิเจนได้ถึง 6 ล้านตันต่อวัน ทำหน้าที่เป็น “ปอด” เป็นแหล่งผลิตอากาศบริสุทธิ์ให้แก่ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครและสมุทรปราการ พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้ายังมีอัตลักษณ์ของท้องถิ่นมีวิถีชีวิตวัฒนธรรมประเพณี ทั้งวิถีวัฒนธรรมของชาวไทยและชาวมอญที่อยู่พหุมาตั้งถิ่นฐานและยังธำรงรักษาอยู่ถึงปัจจุบัน

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดการออกแบบระบบป้ายสัญลักษณ์ไว้ จำนวน 3 รูปแบบ ภายใต้ทฤษฎีสัญญาวิทยา ตามแนวคิดของ ชาลส์ แซนเดอร์ส เพิร์ส (Charles Sanders Peirce) : Icon - Index - Symbol คือ

1. Icon สัญลักษณ์เชิงคล้ายหรือเหมือน
2. Index สัญลักษณ์เชิงสาเหตุ - ผลลัพธ์ มีความเกี่ยวพันโดยตรงกับสิ่งที่อ้างอิงถึง
3. Symbol สัญลักษณ์เชิงสัญลักษณ์ซึ่งข้อตกลงร่วมกันในบริบททางสังคมนั้น มีความเป็นนามธรรมสูง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์และสงวนสิทธิ์ในเนื้อหา หากมีผู้ใดนำเอกสารนี้ไปใช้โดยไม่ได้รับอนุญาตถือว่าผิดกฎหมายและต้องรับผิดชอบต่อเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.30 แสดงการวิเคราะห์แนวคิดในการออกแบบ (Concept) โดยทฤษฎีสัญญาวิทยา (Charles Sanders Peirce) : Icon - Index - Symbol

แนวความคิดรวบยอด (Concept) : พื้นที่สีเขียวขนาดใหญ่รูปกระเพาะหมู

Icon :

สัญลักษณ์เชิงคล้ายหรือเหมือน

Key word : พื้นที่สีเขียวขนาดใหญ่รูปกระเพาะหมู

Key visual :

Index :

สัญลักษณ์เชิงสาเหตุ - ผลลัพธ์

Key word : ความอุดมสมบูรณ์ การเจริญงอกงาม

Key visual :

Symbol :

สัญลักษณ์เชิงสัญลักษณ์

Key word : ปอด

Key visual :

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตในการออกแบบป้ายสัญลักษณ์ต่างๆ ที่จำเป็นไว้ดังนี้

1. ป้ายแสดงทิศทาง (Direction Sign)
2. ป้ายแสดงแผนที่ (Directory Sign)
3. ป้ายแสดงข้อมูลสถานที่ (Information Sign)
4. ป้ายแสดงสถานที่ (Identification Sign)

โดยออกแบบให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์การออกแบบระบบป้ายสัญลักษณ์ (เอื้อเอ็นดู

ดิศกุล ณ อยุธยา. 2543 : 46)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปแบบที่ 1 ออกแบบตามสัญลักษณ์เชิงคล้ายหรือเหมือน (Icon) ในรูปแบบนี้ผู้วิจัยได้ตีความ การสร้างสรรค์ผลงานการออกแบบ ด้วยรูปแบบการสื่อสารแบบตรงไปตรงมาโดยใช้รูปร่าง (Shape) ลักษณะทางภูมิศาสตร์ของพื้นที่เป็นรูปทรงกระเพาะหมู

เลขศิลป์สิ่งแวดล้อม

บางกะเจ้า

ENVIRONMENTAL GRAPHIC DESIGN FOR BANGKACHAO GREEN AREA

สี

Color

เขียว Green Hex: #4CAF50 Pantone 7485 C	เขียว Green Hex: #4CAF50 Pantone 343 C	เขียว Green Hex: #4CAF50 Pantone 354 C	เขียว Green Hex: #4CAF50 Pantone 4425 C
--	---	---	--

สัญลักษณ์ภาพ

Pictogram

ชุดตัวอักษร

Typography

ตัวอักษรหลักภาษาไทย: "บางกะเจ้า"

ตัวอักษรหลักภาษาอังกฤษ: "BANGKACHAO"

ตัวอักษรข้อความ: "บางกะเจ้า", "BANGKACHAO", "บางกะเจ้า", "BANGKACHAO"

CS ChatThai Regular, Helvetica Bold

แนวคิดการออกแบบ

Concept Design

จากแนวคิด "พื้นที่สีเขียวขนาดใหญ่รูปกระเพาะหมู" ออกแบบด้วยการสื่อสารแบบตรงไปตรงมา โดยใช้รูปร่าง (Shape) ลักษณะทางภูมิศาสตร์ของพื้นที่เป็นรูปทรงกระเพาะหมู ด้วยการดัดแปลงเป็นภาพที่สามารถสื่อความหมายโดยทรงที่สิ่งนี้ถึง

Direction Sign

- A: วัสดุสีอะครีลิกขนาด 2 1/2 นิ้ว ขูสีเงิน/เงิน
- B: วัสดุสีอะครีลิกขนาด 5 มม. ขูสีอะครีลิก
- C: วัสดุสีอะครีลิกขนาด 2 1/2 นิ้ว ขูสีเงิน/เงิน
- D: วัสดุสีอะครีลิกขนาด 3 1/2 นิ้ว ขูสีเงิน/เงิน

Directory Sign

- A: วัสดุสีอะครีลิกขนาด 2 1/2 นิ้ว ขูสีเงิน/เงิน
- B: วัสดุสีอะครีลิกขนาด 5 มม. ขูสีอะครีลิก
- C: วัสดุสีอะครีลิกขนาด 2 1/2 นิ้ว ขูสีเงิน/เงิน
- D: วัสดุสีอะครีลิกขนาด 5 มม. ขูสีอะครีลิก

Information Sign

- A: วัสดุสีอะครีลิกขนาด 2 1/2 นิ้ว ขูสีเงิน/เงิน
- B: วัสดุสีอะครีลิกขนาด 5 มม. ขูสีอะครีลิก
- C: วัสดุสีอะครีลิกขนาด 2 1/2 นิ้ว ขูสีเงิน/เงิน

Identification Sign

- A: วัสดุสีอะครีลิกขนาด 1 1/4 นิ้ว ขูสีเงิน/เงิน
- B: วัสดุสีอะครีลิกขนาด 5 มม. ขูสีอะครีลิก
- C: วัสดุสีอะครีลิกขนาด 3 1/2 นิ้ว ขูสีเงิน/เงิน

Signage System

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งสำหรับการใช้งาน | สำหรับการศึกษาเท่านั้น | เพื่อให้เห็น | สำหรับการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.6 ผลงานรูปแบบที่ 1 ออกแบบตามสัญลักษณ์เชิงคล้ายหรือเหมือน (Icon)

ที่มา : พิรพล ช่างใจกล้า

รูปแบบที่ 2 ออกแบบตามสัญญาเชิงสาเหตุ - ผลลัพธ์ (Index) ในรูปแบบนี้ผู้วิจัยได้ตีความการออกแบบให้มีความเกี่ยวพันเชิงสาเหตุและผลลัพธ์กับสิ่งที่อ้างอิงถึง นำเสนอผ่านรูปแบบความอุดมสมบูรณ์ การเจริญเติบโตของพันธุ์พืช ด้วยลักษณะโครงสร้างของพืชประกอบด้วย ใบ และลำต้นผ่านการลดทอน แต่ยังคงความหมายเดิมไว้ โดยรูปแบบจะเปิดโอกาสให้คนได้ตีความเล็กน้อย

เลขนศิลป์สิ่งแวดล้อม

บางกะเจ้า

ENVIRONMENTAL GRAPHIC DESIGN FOR BANGKACHAO GREEN AREA

Color

สีน้ำเงิน	C5	สีเขียว	C65	สีส้ม	C99	สีน้ำตาล	C40
M5	M25	M70	M80	M70	M70	M70	M70
Y10	Y20	Y20	Y20	Y20	Y20	Y20	Y20
K5	K20	K20	K20	K20	K20	K20	K20
Pantone 7485 C		Pantone 363 C		Pantone 383 C		Pantone 4825 C	

สัญลักษณ์ภาพ Pictogram

ชุดตัวอักษร Typography

ตัวอักษรหลักภาษาไทย: "บางกะเจ้า"

ตัวอักษรหลักภาษาอังกฤษ: "BANGKACHAO"

ตัวอักษรข้อความ: "บางกะเจ้า", "BANGKACHAO"

CS Chat Thai Regular, Helvetica Bold, TH Sarabun New Regular, TH Sarabun New Bold

แนวคิดการออกแบบ Concept Design

จากแนวคิด "พื้นที่สีเขียวขนาดใหญ่ประเภทหนึ่ง" นำเสนอผ่านรูปแบบ ความอุดมสมบูรณ์ การเจริญเติบโตของพันธุ์พืช ด้วยลักษณะโครงสร้างของพืชประกอบด้วย ใบ และลำต้นผ่านการลดทอน โดยผลงานมีรูปแบบที่ทันสมัย แต่ยังคงความหมายเดิมไว้

Signage System

ภาพที่ 4.7 ผลงานรูปแบบที่ 2 ออกแบบตามสัญญาเชิงสาเหตุ - ผลลัพธ์ (Index)

ที่มา : ไพรพล ช่างใจกล้า

รูปแบบที่ 3 ออกแบบตามสัญลักษณ์เชิงสัญลักษณ์ (Symbol) ในรูปแบบนี้ผู้วิจัยได้ตีความการออกแบบด้วยสิ่งที่เป็นตัวแทนของสิ่งที่อ้างอิง เป็นการสื่อความหมายทางอ้อม สื่อถึงการเป็นปอดที่ช่วยฟอกอากาศบริสุทธิ์ของพืช นำลักษณะโครงสร้างของเซลล์คุมบนผิวใบ (Guard Cell) ซึ่งเป็นกระบวนการทำงานของพืชในการดูดซึบก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์และผลิตเป็นออกซิเจน โดยออกแบบด้วยการลดทอน จนไม่เหลือเค้าของสิ่งที่อ้างอิง รูปแบบนี้จะเปิดโอกาสให้คนได้ตีความมากที่สุดและจะเข้าใจตรงกันเมื่อเวลาผ่านไปสักระยะหนึ่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อการใช้งานเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ทำซ้ำหรือเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์

ภาพที่ 4.8 ผลงานรูปแบบที่ 3 ออกแบบตามสัญลักษณ์เชิงสัญลักษณ์ (Symbol)

ที่มา : พิรพล ช่างใจกล้า

ผู้วิจัยได้นำข้อคำถามไปประเมิน สอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบ เลขศิลป์สิ่งแวดล้อม ที่มีต่อผลงานการออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่ สีเขียวบางกะเจ้า จำนวน 3 คน ได้แก่

- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทองเจือ เขียดทอง ตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำโปรแกรม วิชาศิลปกรรม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
- อาจารย์บุญส่ง อุดมกิจโกศล ตำแหน่ง หัวหน้าสาขาวิชาการออกแบบนิเทศศิลป์ คณะ สถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
- อาจารย์สุจิตรา ถนอมพร ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสาขาวิชาการออกแบบนิเทศศิลป์ คณะ สถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

ตารางที่ 4.31 ผลการประเมินความคิดเห็นด้านองค์ประกอบในการออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดง ถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า โดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อม

รายการประเมินความคิดเห็น	(n = 3)		ระดับ ความคิดเห็น
	$\bar{X}$	S.D.	
1. ชุดสีอัตลักษณ์	4.67	0.47	ดีมาก
2. รูปแบบชุดตัวอักษร	4.67	0.47	ดีมาก
3. รูปแบบชุดสัญลักษณ์ภาพ	4.67	0.47	ดีมาก
ค่าเฉลี่ย	4.67	0.47	ดีมาก

จากตารางที่ 4.31 สามารถวิเคราะห์ได้ว่า ผลการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านการ ออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อม 3 คน พบว่า องค์ประกอบในส่วนของคุณลักษณะ รูปแบบชุด ตัวอักษร รูปแบบชุดสัญลักษณ์ภาพ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.67 และค่า ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.47 ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.47) และเมื่อวิเคราะห์รายชื่อสามารถสรุป ความเหมาะสมได้ดังนี้ ชุดสีอัตลักษณ์ ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.47) รูปแบบชุดตัวอักษร ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.47) รูปแบบชุดสัญลักษณ์ภาพ ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.47)

ตารางที่ 4.32 ผลการประเมินความคิดเห็นด้านองค์ประกอบในการออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดง ถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า โดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อม

รายการประเมินความคิดเห็น	รูปแบบที่ 1		รูปแบบที่ 2		รูปแบบที่ 3	
	(n = 3)		(n = 3)		(n = 3)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
4. รูปร่าง รูปทรงของป้ายและเสา						
4.1 ป้ายแสดงทิศทาง	3.67	0.47	4.33	0.47	3.33	0.47
4.2 ป้ายแสดงแผนที่	3.33	0.47	4.33	0.47	4.00	0.00
4.3 ป้ายแสดงข้อมูลสถานที่	3.67	0.47	4.67	0.47	4.00	0.00
4.4 ป้ายแสดงสถานที่	3.33	0.47	4.33	0.47	4.00	0.82
ค่าเฉลี่ย	3.56	0.47	4.44	0.47	3.78	0.16

ตารางที่ 4.32 (ต่อ)

รายการประเมินความคิดเห็น	รูปแบบที่ 1		รูปแบบที่ 2		รูปแบบที่ 3	
	(n = 3)		(n = 3)		(n = 3)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
5. ขนาด สัดส่วนของป้ายและเสา						
5.1 ป้ายแสดงทิศทาง	3.67	0.47	4.33	0.47	4.00	0.00
5.2 ป้ายแสดงแผนที่	4.00	0.00	4.00	0.00	4.33	0.47
5.3 ป้ายแสดงข้อมูลสถานที่	4.00	0.00	5.00	0.00	4.00	0.00
5.4 ป้ายแสดงสถานที่	3.33	0.47	5.00	0.00	4.00	0.00
ค่าเฉลี่ย	3.75	0.24	4.58	0.12	4.08	0.12
6. วัสดุมีความเหมาะสมกับรูปแบบ	4.33	0.47	5.00	0.00	5.00	0.00
7. ลวดลายที่ใช้ในการประดับตกแต่ง	3.67	0.47	4.33	0.47	4.33	0.47
8. การจัดวางของตัวอักษร ข้อความ สัญลักษณ์ภาพ และลวดลายต่างๆ						
8.1 ป้ายแสดงทิศทาง	4.00	0.00	4.67	0.47	3.67	0.47
8.2 ป้ายแสดงแผนที่	4.00	0.00	5.00	0.00	4.00	0.00
8.3 ป้ายแสดงข้อมูลสถานที่	4.00	0.00	4.33	0.47	4.00	0.82
8.4 ป้ายแสดงสถานที่	3.67	0.47	4.67	0.47	3.67	0.47
ค่าเฉลี่ย	3.92	0.12	4.67	0.35	3.83	0.44
ค่าเฉลี่ยรวม	3.92	0.33	4.59	0.33	4.41	0.32
ระดับ	ดี		ดีมาก		ดี	

จากตารางที่ 4.32 สามารถวิเคราะห์ได้ว่า ผลการประเมินความคิดเห็นด้านองค์ประกอบในการออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า รูปแบบที่ 2 ออกแบบตามสัญลักษณ์เชิงสาเหตุ - ผลลัพธ์ (Index) มีความเหมาะสมมากที่สุดจากจำนวน 3 รูปแบบ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.59 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.33 ($\bar{X} = 4.59$, S.D.= 0.33) และเมื่อวิเคราะห์รายข้อสามารถสรุปความเหมาะสมได้ดังนี้ ด้านวัสดุ ($\bar{X} = 5.00$, S.D.= 0.00) การจัดวางของตัวอักษร ข้อความ สัญลักษณ์ภาพ และลวดลายต่างๆ ($\bar{X} = 4.67$, S.D.= 0.35) ขนาด และสัดส่วน ($\bar{X} = 4.58$, S.D.= 0.12) รูปร่าง รูปทรง ($\bar{X} = 4.44$, S.D.= 0.47) ลวดลายที่ใช้ในการประดับตกแต่ง ($\bar{X} = 4.33$, S.D.= 0.47)

ตารางที่ 4.33 ผลการประเมินความคิดเห็นด้านหลักเกณฑ์การออกแบบระบบป้ายสัญลักษณ์ โดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อม

รายการประเมินความคิดเห็น	รูปแบบที่ 1		รูปแบบที่ 2		รูปแบบที่ 3	
	(n = 3)		(n = 3)		(n = 3)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. การสื่อความหมายชัดเจน เข้าใจง่าย						
1.1 ป้ายแสดงทิศทาง	4.33	0.47	4.67	0.47	4.00	0.00

ตารางที่ 4.33 (ต่อ)

รายการประเมินความคิดเห็น	รูปแบบที่ 1		รูปแบบที่ 2		รูปแบบที่ 3	
	(n = 3)		(n = 3)		(n = 3)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1.2 ป้ายแสดงแผนที่	4.00	0.82	5.00	0.00	3.67	0.47
1.3 ป้ายแสดงข้อมูลสถานที่	3.67	0.47	4.00	0.00	3.67	0.47
1.4 ป้ายแสดงสถานที่	3.67	0.47	4.00	0.00	3.33	0.47
ค่าเฉลี่ย	3.92	0.56	4.42	0.12	3.67	0.35
2. รูปแบบป้ายมีความโดดเด่น และน่าสนใจ						
2.1 ป้ายแสดงทิศทาง	3.67	0.47	4.00	0.00	4.33	0.47
2.2 ป้ายแสดงแผนที่	4.00	0.00	4.33	0.47	4.00	0.00
2.3 ป้ายแสดงข้อมูลสถานที่	4.33	0.47	5.00	0.00	4.00	0.00
2.4 ป้ายแสดงสถานที่	4.00	0.00	4.33	0.47	4.00	0.00
ค่าเฉลี่ย	4.00	0.24	4.42	0.24	4.08	0.12
3. รูปแบบระบบป้ายมีความเป็นเอกภาพ มีรูปแบบที่สอดคล้องกันไปในทิศทางเดียวกันตั้งแต่ในเรื่องของ รูปแบบ รูปร่าง ขนาด สี ตัวอักษร	4.00	0.00	4.67	0.47	4.33	0.47
4. ระบบป้ายสัญลักษณ์มีความเป็นสากล สามารถอยู่เหนือภาษาและวัฒนธรรม	3.33	0.47	4.67	0.47	3.00	0.00
5. ระบบป้ายสัญลักษณ์มีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า	4.00	0.00	4.67	0.47	3.67	0.47
6. ระบบป้ายสัญลักษณ์สามารถส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีต่อพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า	4.00	0.00	4.33	0.47	3.67	0.47
7. ระบบป้ายสัญลักษณ์สามารถสะท้อนอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า	4.00	0.00	4.33	0.47	3.00	0.00
ค่าเฉลี่ยรวม	3.92	0.28	4.46	0.29	3.74	0.25
ระดับ	ดี		ดี		ดี	

จากตารางที่ 4.33 สามารถวิเคราะห์ได้ว่า ผลการประเมินความคิดเห็นด้านหลักเกณฑ์การออกแบบระบบป้ายสัญลักษณ์ รูปแบบที่ 2 ออกแบบตามสัญลักษณ์เชิงสาเหตุ - ผลลัพธ์ (Index) มีความเหมาะสมมากที่สุดจากจำนวน 3 รูปแบบ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.46 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.29 ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.29) และเมื่อวิเคราะห์รายข้อสามารถสรุปความเหมาะสมได้ดังนี้ รูปแบบระบบป้ายมีความเป็นเอกภาพ มีรูปแบบที่สอดคล้องกันไปในทิศทางเดียวกันตั้งแต่ในเรื่องของ รูปแบบ รูปร่าง ขนาด สี ตัวอักษร ระบบป้ายสัญลักษณ์มีความเป็นสากลสามารถอยู่เหนือภาษาและวัฒนธรรม ระบบป้ายสัญลักษณ์มีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.47) การสื่อความหมายชัดเจน เข้าใจง่าย ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.12) รูปแบบป้ายมีความโดดเด่น และน่าสนใจ ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.24)

ระบบป้ายสัญลักษณ์สามารถส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีต่อพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า ระบบป้ายสัญลักษณ์สามารถสะท้อนอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า ($\bar{X} = 4.33$, S.D.= 0.47)

จากการประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมจำนวน 3 คน ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่า ด้านองค์ประกอบในการออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า รูปแบบที่ 2 ออกแบบตามสัญญาเชิงสาเหตุ - ผลลัพธ์ (Index) มีความเหมาะสมอยู่ในระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.59 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.33 ($\bar{X} = 4.59$, S.D.= 0.33) ด้านหลักเกณฑ์การออกแบบระบบป้ายสัญลักษณ์ รูปแบบที่ 2 ออกแบบตามสัญญาเชิงสาเหตุ - ผลลัพธ์ (Index) มีความเหมาะสมอยู่ในระดับดี โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.46 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.29 ($\bar{X} = 4.46$, S.D.= 0.29)

โดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อม มีข้อเสนอแนะสามารถสรุปผลและแนวทางในการแก้ไขงานออกแบบ ได้ดังนี้

1. เพิ่มรูปแบบป้ายแสดงทิศทางแบบรวม
2. ปรับสีแผนที่ให้สว่างขึ้น
3. จำลองภาพภูมิทัศน์ผลงานออกแบบ
4. จัดทำคู่มือการใช้งานเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมสำหรับพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

4.3 ผลการวิเคราะห์ประเมินความพึงพอใจการออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

จากผลงานการออกแบบที่ได้รับคัดเลือกจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อม ผู้วิจัยได้ปรับแก้ตามข้อเสนอแนะ และนำผลงานการออกแบบไปประเมินความพึงพอใจกับกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม คือ ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้เกี่ยวกับพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า และนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

ผลการวิเคราะห์การประเมินความพึงพอใจของผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้เกี่ยวกับพื้นที่สีเขียว บางกะเจ้า จำนวน 5 คน ได้แก่

- รองศาสตราจารย์ศรีณัฐ ไทรชมภู ตำแหน่ง อาจารย์ประจำสาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
- คุณวุฒิกุล คุ้มเจริญ ตำแหน่ง หัวหน้าศูนย์จัดการพื้นที่สีเขียวเชิงนิเวศนครเขื่อนขันธ์
- คุณอาภรณ์ พานทอง ตำแหน่ง ประธานศูนย์เรียนรู้ชุมชนสมบูรณแบบบ้านบางน้ำผึ้ง หมู่ที่ 3 ตำบลบางน้ำผึ้ง อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ
- อาจารย์ณรงค์ สำลีรัตน์ ปรากฏอยู่ชาวบ้านด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- คุณพิชญ์สินี แก้วรุ่งเรือง ตำแหน่ง ผู้ประสานงานชุมชนของสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ องค์การมหาชน (BEDO)

ตารางที่ 4.34 แสดงผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจการออกแบบเลนศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึง วัตถุประสงค์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า ของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้เกี่ยวกับพื้นที่สีเขียว บางกะเจ้า

รายการประเมินความพึงพอใจ	(n = 5)		ระดับความพึงพอใจ
	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านการสะท้อนอัตลักษณ์ของพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า			
1.1 แสดงถึงอัตลักษณ์ของพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าได้อย่างชัดเจน	4.40	0.49	มาก
1.2 นำอัตลักษณ์ของพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้ามาใช้ได้อย่างเหมาะสม	4.00	0.63	มาก
1.3 การสร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า	4.60	0.49	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	4.33	0.54	มาก
2. ด้านผลงานการออกแบบ			
2.1 มีองค์ประกอบชัดเจน	5.00	0.00	มากที่สุด
2.2 มีความเป็นเอกภาพ : ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันสอดคล้องกลมกลืนกันในเรื่องของ รูปแบบ รูปร่าง ขนาด สี ตัวอักษร	5.00	0.00	มากที่สุด
2.3 ความเป็นอัตลักษณ์เฉพาะตัวตามวัตถุประสงค์	4.20	0.75	มาก
2.4 มีรูปแบบโดดเด่น น่าสนใจ	4.40	0.80	มาก
2.5 ความเป็นสากล	4.60	0.49	มากที่สุด
2.6 มีคุณค่าในการจัดจำ	4.40	0.80	มาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารของสำนักงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่ควรนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.34 (ต่อ)

รายการประเมินความพึงพอใจ	(n = 5)		ระดับความพึงพอใจ
	$\bar{X}$	S.D.	
2.7 มีความสวยงามของรูปแบบโดยรวม เหมาะสมกับพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า	4.60	0.49	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	4.60	0.48	มากที่สุด
3. ด้านการนำไปใช้			
3.1 ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้	4.60	0.49	มากที่สุด
3.2 ความสามารถในการเสริมสร้างอัตลักษณ์ของพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า	4.40	0.80	มาก
3.3 การนำไปใช้เพื่อการประชาสัมพันธ์	5.00	0.00	มากที่สุด
3.4 มีความร่วมสมัย สามารถใช้ได้กับทุกยุคทุกสมัย	4.40	0.49	มาก
3.5 เข้าใจง่าย สื่อความหมายชัดเจน	5.00	0.00	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	4.68	0.36	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม	4.57	0.45	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.34 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจการออกแบบเลนศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า ของผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้เกี่ยวกับพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า จำนวน 5 คน พบว่า มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.57 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.45 ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.45) ซึ่งสามารถอธิบายในแต่ละรายการประเมิน สรุปผลได้ดังนี้ ด้านการสะท้อนอัตลักษณ์ของพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า การสร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.49) แสดงถึงอัตลักษณ์ของพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าได้อย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.49) นำอัตลักษณ์ของพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้ามาใช้ได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.63) ด้านผลงานการออกแบบ มีองค์ประกอบชัดเจน ($\bar{X} = 5.00$, S.D. = 0.00) ความเป็นเอกภาพ : ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันสอดคล้องกลมกลืนกันในเรื่องของ รูปแบบ รูปร่าง ขนาด สี ตัวอักษร ($\bar{X} = 5.00$, S.D. = 0.00) ความเป็นสากล ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.49) มีความสวยงามของรูปแบบโดยรวม เหมาะสมกับพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.49) มีรูปแบบโดดเด่น น่าสนใจ ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.80) มีคุณค่าในการจดจำ ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.80) ความเป็นอัตลักษณ์เฉพาะตัวตามวัตถุประสงค์ ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.75) ด้านการนำไปใช้ การนำไปใช้เพื่อการประชาสัมพันธ์ ($\bar{X} = 5.00$, S.D. = 0.00) เข้าใจง่าย สื่อความหมายชัดเจน ($\bar{X} = 5.00$, S.D. = 0.00) ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.49) ความสามารถในการเสริมสร้างอัตลักษณ์ของพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.80) มีความร่วมสมัย สามารถใช้ได้กับทุกยุคทุกสมัย ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.49)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์การใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลการวิเคราะห์การประเมินความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่สี่เหลี่ยม บางกะเจ้า จำนวนเฉลี่ย 2,888 คน ต่อวันโดยอ้างอิงข้อมูลสถิตินักท่องเที่ยวตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2556-2558 (องค์การบริหารส่วนตำบลบางน้ำผึ้ง 2559) โดยใช้วิธีการ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ค่าของความคาดเคลื่อน อยู่ที่ $\pm 10\%$ โดยผู้วิจัยได้ใช้วิธีการเลือกสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental sampling) จำนวน 100 คน

ตารางที่ 4.35 แสดงผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจการออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึง อัตลักษณ์พื้นที่สี่เหลี่ยมบางกะเจ้า ของกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่สี่เหลี่ยม บางกะเจ้า ด้านประชากรศาสตร์

รายการ	จำนวน (n=100)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	38	38.00
หญิง	62	62.00
รวม	100	100.00
2. อายุ		
ต่ำกว่า 20 ปี	18	18.00
20 - 29 ปี	32	32.00
30 - 39 ปี	19	19.00
40 - 49 ปี	14	14.00
50 - 59 ปี	12	12.00
60 ปีขึ้นไป	5	5.00
รวม	100	100.00
3. การศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	32	32.00
ปริญญาตรี	57	57.00
ปริญญาโท	9	9.00
สูงกว่าปริญญาโท	2	2.00
รวม	100	100.00
4. อาชีพ		
นักเรียน / นักศึกษา	25	25.00
รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ	21	21.00
พนักงานบริษัทเอกชน	40	40.00
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	10	10.00
อื่นๆ	4	4.00
รวม	100	100.00

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น 4 มื่ออนุญาตให้ไปใช้ 4.00 ษณด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้าม ผลิตลอกเนื้อหา และ ใช้อ้างอิงถึง 100 ของเอกสาร ทุกครั้งที่ไปใช้

ตารางที่ 4.35 (ต่อ)

รายการ	จำนวน (n=100)	ร้อยละ
5. พฤติกรรมการใช้ระบบป้ายสัญลักษณ์		
ใช้	100	100
ไม่ใช่	-	-
รวม	100	100.00

จากตารางที่ 4.35 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 62.00 และเพศชาย จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 38.00 มีอายุระหว่าง 20 - 29 ปี เป็นส่วนใหญ่ จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 32.00 และอายุ 30 - 39 ปี รองลงมา จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 19.00 การศึกษาอยู่ในระดับชั้นปริญญาตรี จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 57.00 ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 32.00 อาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชนจำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 40.00 นักเรียน/นักศึกษา จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 โดยมีพฤติกรรมการใช้ระบบป้ายสัญลักษณ์ จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 100.00

ตารางที่ 4.36 แสดงผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจการออกแบบเลนศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า ของกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

รายการประเมินความพึงพอใจ	(n = 100)		ระดับความพึงพอใจ
	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านการสะท้อนอัตลักษณ์ของพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า			
1.1 แสดงถึงอัตลักษณ์ของพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าได้อย่างชัดเจน	3.92	0.86	มาก
1.2 นำอัตลักษณ์ของพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้ามาใช้ได้อย่างเหมาะสม	3.83	0.80	มาก
1.3 การสร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า	4.69	0.56	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	4.15	0.74	มาก
2. ด้านผลงานการออกแบบ			
2.1 มีองค์ประกอบชัดเจน	4.44	0.75	มาก
2.2 มีความเป็นเอกภาพ : ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันสอดคล้องกลมกลืนกันในเรื่องของ รูปแบบ รูปร่าง ขนาด สี ตัวอักษร	4.78	0.54	มากที่สุด
2.3 ความเป็นอัตลักษณ์เฉพาะตัวตามวัตถุประสงค์	3.52	1.04	มาก
2.4 มีรูปแบบโดดเด่น น่าสนใจ	4.57	0.72	มากที่สุด
2.5 ความเป็นสากล	4.30	1.02	มาก

ตารางที่ 4.36 (ต่อ)

รายการประเมินความพึงพอใจ	(n = 100)		ระดับความ พึงพอใจ
	$\bar{X}$	S.D.	
2.6 มีคุณค่าในการจดจำ	4.15	0.62	มาก
2.7 มีความสวยงามของรูปแบบโดยรวม เหมาะสม กับพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า	4.66	0.62	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	4.35	0.76	มาก
3. ด้านการนำไปใช้			
3.1 ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้	4.62	0.83	มากที่สุด
3.2 ความสามารถในการเสริมสร้างอัตลักษณ์ของ พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า	4.35	0.98	มาก
3.3 การนำไปใช้เพื่อการประชาสัมพันธ์	4.84	0.42	มากที่สุด
3.4 มีความร่วมสมัย สามารถใช้ได้กับทุกยุคทุกสมัย	3.96	0.82	มาก
3.5 เข้าใจง่าย สื่อความหมายชัดเจน	4.69	0.61	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	4.49	0.73	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.35	0.75	มาก

จากตารางที่ 4.36 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจการออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า ของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า จำนวน 100 คน พบว่า มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.35 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.75 ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.75) ซึ่งสามารถอธิบายในแต่ละรายการประเมินสรุปผลได้ดังนี้ ด้านการสะท้อนอัตลักษณ์ของพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า การสร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า ($\bar{X} = 4.69$, S.D. = 0.56) แสดงถึงอัตลักษณ์ของพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าได้อย่างชัดเจน ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 0.86) นำอัตลักษณ์ของพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้ามาใช้ได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 3.83$, S.D. = 0.80) ด้านผลงานการออกแบบ ความเป็นเอกภาพ : ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน สอดคล้องกลมกลืนกันในเรื่องของ รูปแบบ รูปร่าง ขนาด สี ตัวอักษร ($\bar{X} = 4.78$, S.D. = 0.54) มีความสวยงามของรูปแบบโดยรวม เหมาะสมกับพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า ($\bar{X} = 4.66$, S.D. = 0.62) มีรูปแบบโดดเด่น น่าสนใจ ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.72) มีองค์ประกอบชัดเจน ($\bar{X} = 4.44$, S.D. = 0.75) ความเป็นสากล ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 1.02) มีคุณค่าในการจดจำ ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 0.62) ความเป็นอัตลักษณ์เฉพาะตัวตามวัตถุประสงค์ ($\bar{X} = 3.52$, S.D. = 1.04) ด้านการนำไปใช้ การนำไปใช้เพื่อการประชาสัมพันธ์ ($\bar{X} = 4.84$, S.D. = 0.42) เข้าใจง่าย สื่อความหมายชัดเจน ($\bar{X} = 4.69$, S.D. = 0.61) ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ ($\bar{X} = 4.62$, S.D. = 0.83) ความสามารถในการเสริมสร้างอัตลักษณ์ของพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า ($\bar{X} = 4.35$, S.D. = 0.98) มีความร่วมสมัย สามารถใช้ได้กับทุกยุคทุกสมัย ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = 0.82)

เอกสารนี้เป็นลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี การนำเอกสารนี้ไปใช้โดยไม่ได้รับอนุญาตถือว่าผิดกฎหมาย
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง ศึกษาอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าเพื่อออกแบบเลนชนศิลป์สิ่งแวดล้อม ผู้วิจัยได้สรุปผลของการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะของการวิจัย ซึ่งประกอบด้วยรายละเอียด ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าเพื่อออกแบบเลนศิลป์สิ่งแวดล้อม ผู้วิจัยได้นำมาสรุปผลการวิจัย โดยแบ่งเป็น 3 ส่วน ตามหัวข้อวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. สรุปผล การศึกษาอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ จากการศึกษาพบว่า

1.1 ด้านประวัติศาสตร์ บางกะเจ้า มีการสันนิษฐานกันว่าเกิดขึ้นตั้งแต่ในสมัยกรุงศรีอยุธยาเดิมเรียกว่า “คังข้าวเหนียวบุด” เพราะการเดินทางเรืออ้อมคังเสียเวลาเป็นวัน ชื่อบางกะเจ้านั้นสันนิษฐานว่า “กะเจ้า” ภาษามอญ แปลว่า นกยางหรือนกกระยางที่อาศัยอยู่เป็นจำนวนมากในพื้นที่อีกตำนานหนึ่งกล่าวไว้ว่า มีผู้หญิงไว้ผมรัดเกล้าแบบขุนนางมาอาศัยอยู่จึงเรียก “บางบ้านเจ้า” หรือ “คลองรัดเกล้า” ก่อนจะเพี้ยนมาเป็น “บางกะเจ้า” ถึงทุกวันนี้ ในสมัยพระเจ้าอยู่หัวท้ายสระแห่งกรุงศรีอยุธยาโปรดเกล้าฯ ให้ขุดคลองลัดโพธิ์เพื่ออำนวยความสะดวกการเดินทาง ต่อมาในปีพ.ศ. 2357 สมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย มีพระราชดำริเห็นว่าควรจะมีเมืองปราการเพื่อป้องกันข้าศึกทางทะเลจึงให้เมืองปราการหน้าด่านทางทะเลนี้ว่า “เมืองนครเขื่อนขันธ์” และอพยพชาวมอญกลุ่มใหญ่มาตั้งบ้านเรือน ในปีพ.ศ. 2458 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชดำริว่าเมืองนครเขื่อนขันธ์ เป็นเมืองที่สำคัญไม่ควรปล่อยให้สูญหาย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนชื่อ “นครเขื่อนขันธ์” เป็น “จังหวัดพระประแดง” แบ่งการปกครองเป็น 3 อำเภอ คือ อำเภอพระประแดง อำเภอรามัญบุรีบูรณะ และอำเภอพระโขนง ต่อมาเมื่อปีพ.ศ. 2475 เกิดภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทั่วประเทศ จังหวัดพระประแดงจึงถูกยุบไปขึ้นกับจังหวัดสมุทรปราการ จึงกลายเป็นเพียงอำเภอพระประแดงมาจนถึงทุกวันนี้ บางกะเจ้าเป็นพื้นที่สีเขียวขนาดใหญ่ที่อยู่ใกล้กรุงเทพมหานครมากที่สุด คณะรัฐมนตรีสมัยพลเอก เปรม ติณสูลานนท์ พ.ศ. 2520 มีมติให้อนุรักษ์พื้นที่บางกะเจ้าเป็นพื้นที่สีเขียวหรือ “ปอดกลางเมือง” เพื่อเป็นแหล่งผลิตอากาศบริสุทธิ์ให้แก่ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร และสมุทรปราการ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช (รัชกาลที่ 9) ทรงประทับเฮลิคอปเตอร์พระที่นั่งผ่านบางกะเจ้าเป็นประจำ จึงมีพระราชดำริว่าสมควรสงวนพื้นที่แห่งนี้ไว้สำหรับเป็นพื้นที่สีเขียวและเป็นปอดของกรุงเทพมหานคร ในช่วงปีพ.ศ. 2534-2542 รัฐบาลจึงดำเนินโครงการ “สวนกลางมหานคร” โดยซื้อที่ดินจากราษฎรที่สมัครใจจำนวนทั้งสิ้น 564 แปลง เนื้อที่ประมาณ 1,276 ไร่ กระจายอยู่ใน 6 ตำบล เพื่อเป็นการอนุรักษ์ให้เป็นพื้นที่สีเขียว พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช (รัชกาลที่ 9) ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานนามของ

สวนสาธารณะและสวนพฤกษศาสตร์ในตำบลบางกะเจ้า เนื้อที่ 148 ไร่ ว่า “ศรีนครเขื่อนขันธ์” แปลว่า สวนสาธารณะที่เป็นศรีแก่นครเขื่อนขันธ์

1.2 ด้านภูมิศาสตร์และทรัพยากร คือ พื้นที่สีเขียวขนาดใหญ่รูปกระเพาะหมู พื้นที่สวน พื้นที่ป่าชุมชน พื้นที่ป่าชายเลน ระบบนิเวศ 3 น้ำ กุ้งเดินสี่ขมพู สกุล (Allochestes) ไล่เดือนมีปีกริม ตลิง สกุล (Glyphidrilus) ไล่เดือนฝอย สกุล (Enchytraeus) หิ่งห้อยน้ำจืด สกุล (Luciola aquatilis) มะม่วงน้ำดอกไม้มั่งบางกะเจ้า ส้มเขียวหวานพันธุ์เทพรส ปอดกลางเมืองที่ดีที่สุดในเอเชีย (The Best Urban Oasis) โดยนิตยสาร Time Asian

1.3 ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี คือ ประเพณีสงกรานต์ของชาวไทยและมอญ ประเพณีการแต่งกายมอญ ประเพณีส่งข้าวสงกรานต์ ประเพณีแห่ธงธงตะขาบ ประเพณีปล่อยนก ปล่อยปลา ประเพณีตักบาตรน้ำผึ้ง

1.4 ด้านสิ่งศักดิ์สิทธิ์ คือ หลวงพ่อบัณฑิตเลิศ วัดคันลัด หลวงพ่อหินวัดจากแดง พระพุทธรูปหลวงพ่อใหญ่วัดกองแก้ว หลวงพ่อใหญ่วัดบางน้ำผึ้งนอก พระปิดตาหลวงพ่อเซย ดิสร วัด บางกระสอบ หลวงพ่ออินใสแวนตาวัตรราษฎร์รังสรรค์ ศาลพ่อปู่สันดอน ศาลเจ้าพ่อลัดโพธิ์

1.5 ด้านวิถีชีวิต ภูมิปัญญา คือ วิถีชีวิตริมน้ำ อาชีพเกษตรกรรม อาชีพประมง ภูมิปัญญา การทำลูกประคบธัญพืชสมุนไพร ภูมิปัญญาการทำรูปหอมสมุนไพรไต้ยุง ภูมิปัญญาศิลปะประดิษฐ์ จากวัสดุธรรมชาติที่เหลือใช้ ภูมิปัญญาการสลักหยวกกล้วย ภูมิปัญญาการทำน้ำตาลมะพร้าว ภูมิปัญญา ด้านการเกษตร ภูมิปัญญาด้านโภชนาการพื้นบ้าน

1.6 ด้านสถาปัตยกรรม จิตรกรรม และประติมากรรม คือ พระอุโบสถหลังเก่าวัดป่าเกต พระอุโบสถและพระวิหารหลังเก่าวัดบางน้ำผึ้งนอก หมู่บ้านมอญทรงคนอง ภาพจิตรกรรมฝาผนังฝีมือช่างสิบหมู่เรื่องราว ทศชาติมารผจญและองค์พระพุทธเจ้าเสด็จลงจากสวรรค์ขึ้นดาวดึงส์วัดป่าเกต ภาพจิตรกรรมสาวมอญวัดบางน้ำผึ้งนอก ภาพจิตรกรรมฝาผนังภาพเทพชุมนุมวัดบางกะเจ้ากลาง ประติมากรรมนารายณ์ทรงครุฑวัดป่าเกต

1.7 ด้านดนตรี นาฏศิลป์ การละเล่น และภาษา คือ การเล่นสะบ้าทอย การเล่นสะบ้าบ่อน ภาษามอญ

1.8 ด้านหัตถกรรม งานฝีมือ และสินค้าท้องถิ่น คือ รูปสมุนไพรไต้ยุง ลูกประคบธัญพืชสมุนไพร หมอนธัญพืช งานประดิษฐ์จากวัสดุพื้นบ้านและของเหลือใช้ หัวไขนจิว น้ำตาลมะพร้าว มะม่วงน้ำดอกไม้มั่งบางกะเจ้า

1.9 ด้านสถานที่ท่องเที่ยว คือ วัดคันลัด วัดจากแดง วัดป่าเกต วัดบางขมิ้น วัดบางกะเจ้ากลาง วัดบางกระเจ้านอก วัดกองแก้ว วัดบางกระสอบ วัดบางน้ำผึ้งใน วัดบางน้ำผึ้งนอก วัดบางกอบัว วัดราษฎร์รังสรรค์ พิพิธภัณฑมอญวัดคันลัด พิพิธภัณฑวัดบางกอบัว หอวัฒนธรรมวัดบางกระสอบ หมู่บ้านมอญทรงคนอง ตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง บ้านรูปสมุนไพร บ้านผลิตเครื่องหอม บ้านประดิษฐ์หัวไขนจิว กลุ่มศิลปะประดิษฐ์ วิสาหกิจชุมชนหัตถศาสตร์เพื่อสุขภาพ สวนเกษตรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สวนไม้ดอกไม้ประดับ ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร ฟาร์มเห็ดข้างแดง ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการ สมาคมคนพิการจังหวัดสมุทรปราการ สวนศรีนครเขื่อนขันธ์ สวนเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา สวนป่าแก่นน้อมเกล้า สวนป่าทรงคนอง สวนป่าลำพูบางกระสอบ สวนป่าบางน้ำผึ้ง และพิพิธภัณฑปลาักัดไทย

สรุปผลการวิเคราะห์หัตถ์ลักษณะที่เป็นตัวแทนของพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ จากแบบสอบถามที่สอบถามประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม คือ ผู้ที่อยู่อาศัย

ในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า 6 ตำบล จำนวน 60 คน และนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า จำนวน 100 คน มีความเห็นที่สอดคล้องกัน คือ อัตลักษณ์ที่เป็นตัวแทนของพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ด้านประวัติศาสตร์ คือ ปอดกลางเมือง และโครงการสวนกลางมหานคร ด้านภูมิศาสตร์และทรัพยากร คือ พื้นที่สีเขียวขนาดใหญ่รูปกระเพาะหมู และ ปอดกลางเมืองที่ดีที่สุดในเอเชีย (The Best Urban Oasis) โดยนิตยสาร Time Asian ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี คือ ประเพณีสงกรานต์ของชาวไทยและมอญ ด้านสิ่งศักดิ์สิทธิ์ คือ หลวงพ่อใหญ่วัดบางน้ำผึ้งนอก และ พระปิตดาหลวงพ่อเซย ดิสสร วัดบางกระสอบ ด้านวิถีชีวิต ภูมิปัญญา คือ อาชีพเกษตรกรรม และ ภูมิปัญญาการทำน้ำตาลมะพร้าว ด้านสถาปัตยกรรม จิตรกรรม และประติมากรรม คือ ภาพจิตรกรรมฝาผนังฝีมือช่างสิบหมู่ เรื่องราวทศชาติมารผจญและองค์พระพุทธรูปเจ้าเสด็จลงจากสวรรค์ขึ้นดาวดึงส์วัดป่าเกต และ ภาพจิตรกรรมสาวมอญวัดบางน้ำผึ้งนอก ด้านดนตรี นาฏศิลป์ การละเล่น และภาษา คือ ภาษามอญ และการเล่นสะบ้าบ่อน ด้านหัตถกรรมงานฝีมือ และสินค้าท้องถิ่น คือ มะม่วงน้ำดอกไม้คั่งบางกะเจ้า และ น้ำตาลมะพร้าว ด้านสถานที่ท่องเที่ยว คือ ตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง และ สวนศรีนครเขื่อนขันธ์

2. สรุปผล การออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

จากการวิเคราะห์ข้อมูลก่อนการออกแบบพบว่า ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการเลขศิลป์สิ่งแวดล้อม (ระบบป้ายสัญลักษณ์) ของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า จำนวน 100 คน มีการมาเยือนมากกว่า 1 ครั้ง มีวัตถุประสงค์เพื่อท่องเที่ยว ในการเดินทางใช้ประโยชน์จากป้ายสัญลักษณ์ต่างๆ ป้ายสัญลักษณ์มีความสำคัญมากที่สุดเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการเดินทาง โดยให้ความคิดเห็นต่อระดับความชัดเจนในการสื่อความหมายของป้ายสัญลักษณ์ในบริเวณพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าว่า สื่อความหมายยังไม่ชัดเจน เรื่องของรูปแบบ รูปร่าง ขนาด สี และตัวอักษร ไม่มีความเป็นเอกภาพ ไม่สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งป้ายสัญลักษณ์ในปัจจุบันยังขาดความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม ไม่สามารถส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีและไม่สะท้อนถึงอัตลักษณ์ของพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าได้ ด้านแนวคิดในการออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อม สรุปผลได้ดังนี้

- แนวคิดในการออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า คือ พื้นที่สีเขียวขนาดใหญ่รูปกระเพาะหมู

- รูปร่างของป้ายสัญลักษณ์ เป็นรูปทรงเรขาคณิต
- ป้ายสัญลักษณ์ออกแบบให้มีขนาดกลาง
- เลือกใช้วัสดุประเภทผสมในการออกแบบ
- ใช้สีโทนเย็นเป็นสีหลักในการออกแบบ
- รูปแบบตัวอักษรใช้ตัวอักษรแบบมีหัว และตัวอักษรแบบประดิษฐ์
- สัญลักษณ์ที่เป็นลูกศรต่างๆ กำหนดเป็นรูปทรงเรขาคณิต
- สัญลักษณ์ภาพใช้การลดทอนจากภาพจริงเป็นหลัก
- ลวดลายประดับตกแต่ง ใช้ลวดลายกราฟิก

2.1 จากการวิเคราะห์องค์ประกอบในการออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึง

อัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า ได้แก่

- รูปร่าง (Shape) แผ่นป้ายเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้า โดยคำนึงถึงการวางข้อมูลเป็นหลัก

ทั้งในรูปแบบแนวตั้งและแนวนอน

- วัสดุ (Material) โครงสร้างหลักใช้วัสดุที่เป็นเหล็กเพื่อความแข็งแรงคงทน ฐานคอนกรีต แผ่นป้ายใช้วัสดุอลูมิเนียมร่วมกับอลูมิเนียมคอมโพสิต ตัวอักษร ลูกศร และสัญลักษณ์ภาพใช้สติ๊กเกอร์สำหรับงานกลางแจ้งคุณภาพสูง พื้นป้ายที่เป็นงานกราฟิกพิมพ์ Inkjet Hi-Resolution บนวัสดุสติ๊กเกอร์ PVC สำหรับงานกลางแจ้ง เคลือบด้าน

- สี (Color) สีอัตลักษณ์ แบ่งเป็นกลุ่มโทนสีหลักและกลุ่มโทนสีรอง กลุ่มโทนสีหลักจำนวน 4 สี คือ สีขาวม่วง (c5 m5 y10 k0) สีเขียวรงกา (c65 m25 y80 k10) สีเขียวตอง (c90 m40 y100 k10) สีน้ำตาลไหม้ (c40 m70 y80 k60) และกลุ่มโทนสีรองจำนวน 47 สี

- ตัวอักษร (Font) ตัวอักษรอัตลักษณ์ แบ่งเป็นตัวอักษรหลักภาษาไทย ชื่อ CS ChatThai (Regular) ตัวอักษรหลักภาษาอังกฤษ ชื่อ Helvetica (Bold) ตัวอักษรรองทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ชื่อ TH Sarabun New (Regular) และ (Bold)

- สัญลักษณ์ภาพ (Pictogram) กำหนดรูปแบบของสัญลักษณ์ภาพที่สามารถสื่อสารถึงสถานที่สำคัญต่างๆ ในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า โดยเลือกใช้หลักการออกแบบที่ว่าด้วยการลดทอนของภาพจริง ใช้กรอบภาพสัญลักษณ์รูปร่างอิสระ (รูปกระเพาะหมู) สีของสัญลักษณ์ภาพกำหนดโดยใช้คู่สีจากกลุ่มโทนสีหลัก 2 สี คือ สีขาวม่วง และ สีเขียวตอง

- การจัดวาง (Layout) การจัดวางข้อมูลลงบนแผ่นป้าย ได้แก่ เครื่องหมายและสัญลักษณ์ภาพ ตัวอักษร และส่วนประกอบอื่นๆ โดยกำหนดใช้รูปแบบระบบกริด (Grid System) ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของป้ายแต่ละประเภท เพื่อให้รูปแบบของระบบป้ายสัญลักษณ์เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

2.2 ผลการวิเคราะห์การออกแบบระบบป้ายสัญลักษณ์ (Signage System) ผลสรุปจากแบบสอบถามพบว่า สิ่งที่สามารถแสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า ผ่านแนวคิดการออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมได้ดีที่สุด คือ พื้นที่สีเขียวขนาดใหญ่รูปกระเพาะหมู โดยกำหนดผลงานออกแบบระบบป้ายสัญลักษณ์ จำนวน 3 รูปแบบ ภายใต้ทฤษฎีสัญญาวิทยา ตามแนวคิดของ ชาลส์ แซนเดอร์ส เพียร์ส (Charles Sanders Peirce) ดังนี้

รูปแบบที่ 1 ออกแบบตามสัญญาเชิงคล้ายหรือเหมือน (Icon)

รูปแบบที่ 2 ออกแบบตามสัญญาเชิงสาเหตุ - ผลลัพธ์ (Index)

รูปแบบที่ 3 ออกแบบตามสัญญาเชิงสัญลักษณ์ (Symbol)

ผลการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อม 3 คน สรุปได้ว่าด้านองค์ประกอบในการออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า รูปแบบที่ 2 ออกแบบตามสัญญาเชิงสาเหตุ - ผลลัพธ์ (Index) มีความเหมาะสมมากที่สุดอยู่ในระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.59 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.33 ($\bar{X} = 4.59, S.D. = 0.33$) ด้านหลักเกณฑ์การออกแบบระบบป้ายสัญลักษณ์ รูปแบบที่ 2 ออกแบบตามสัญญาเชิงสาเหตุ - ผลลัพธ์ (Index) มีความเหมาะสมอยู่ในระดับดี โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.46 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.29 ($\bar{X} = 4.46, S.D. = 0.29$)

ข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการแก้ไขแล้ว มีดังนี้

- ออกแบบป้ายแสดงทิศทางแบบรวม เพิ่มจำนวน 1 รูปแบบ
- เปลี่ยนสีพื้นหลังในส่วนของตัวแผนที่ให้สว่างขึ้น
- ภาพจำลองภูมิทัศน์ผลงานออกแบบ
- จัดทำคู่มือการใช้งานเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมสำหรับพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

3. สรุปผล การประเมินความพึงพอใจการออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

จากการนำผลงานการออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า ไปสอบถามความพึงพอใจของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม คือ ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้เกี่ยวกับพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า จำนวน 5 คน พบว่า มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.57 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.45 ($\bar{X} = 4.57, S.D. = 0.45$) ซึ่งสามารถอธิบายรายการประเมิน สรุปผลได้ดังนี้ ด้านการสะท้อนอัตลักษณ์ของพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.33, S.D. = 0.54$) ด้านผลงานการออกแบบ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.60, S.D. = 0.48$) ด้านการนำไปใช้ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.68, S.D. = 0.36$) และนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า จำนวน 100 คน พบว่า มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.35 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.75 ($\bar{X} = 4.35, S.D. = 0.75$) ซึ่งสามารถอธิบายรายการประเมินสรุปผลได้ดังนี้ ด้านการสะท้อนอัตลักษณ์ของพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.15, S.D. = 0.74$) ด้านผลงานการออกแบบ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.35, S.D. = 0.76$) ด้านการนำไปใช้ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.49, S.D. = 0.73$)

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าเพื่อออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อม ผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายผลการวิจัย โดยแบ่งเป็น 3 ส่วน ตามหัวข้อวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. อภิปรายผลการศึกษาอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

จากการศึกษาอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลจากเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบการวิเคราะห์ข้อมูลภาคสนามรวบรวมหลักฐานที่ปรากฏจริง เช่นภาพถ่าย และการจดบันทึกจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้เกี่ยวกับพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า สามารถอภิปรายดังนี้ พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้ามีประวัติศาสตร์ที่ยาวนานสันนิษฐานกันว่าเกิดขึ้นตั้งแต่ในสมัยกรุงศรีอยุธยา บางกะเจ้า มีชื่อเรียกที่แตกต่างกันตามประสบการณ์การปกครอง วิถีชีวิต และภูมิประเทศ ด้วยลักษณะของพื้นที่ที่ถูกโอบล้อมด้วยแม่น้ำเจ้าพระยา ทำให้มีรูปร่างคล้ายกระเพาะหมู มีเนื้อที่รวมทั้งสิ้น 11,818.75 ไร่ ใน 6 ตำบล ของอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ อยู่ห่างจากปากอ่าวไทยประมาณ 20 กิโลเมตร จึงเกิดเป็นระบบนิเวศ 3 น้ำ ทำให้มีความหลากหลายทางชีวภาพของพืชและสัตว์ รัฐบาลจึงมีมติให้อนุรักษ์พื้นที่บางกะเจ้าเป็นพื้นที่สีเขียวหรือปอดกลางเมือง เพื่อเป็นแหล่งผลิตอากาศบริสุทธิ์ให้แก่ประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร และสมุทรปราการ ตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช (รัชกาลที่ 9) รัฐบาลจึงดำเนินโครงการสวนกลางมหานคร มีเนื้อที่ประมาณ 1,276 ไร่ ความที่เป็นชุมชนดั้งเดิมของพื้นที่แสดงให้เห็นถึงความเป็นรากเหง้าหรือวัฒนธรรมทางสังคมที่ถูกก่อให้เกิดขึ้นมาและใช้ในการยึดเป็นภูมิปัญญา ขนบธรรมเนียม ประเพณีที่ปฏิบัติกันในสังคม สอดคล้องกับแนวคิดของ (Edward T. Hall อ้างถึงใน ศิรินาถ ปิ่นทองพันธุ์. 2546) เสนอว่า วัฒนธรรมก่อให้เกิดอัตลักษณ์ทำให้เราแตกต่างจากคนกลุ่มอื่นๆ เช่น วัฒนธรรมไทยและมอญ ด้วยความที่มีรูปร่างหน้าตาคล้ายคลึงกัน

วัฒนธรรม ประเพณีที่เข้ากันได้แบบแนบสนิททำให้มีประเพณีที่สำคัญได้แก่ ประเพณีสงกรานต์ของชาวไทยและชาวมอญ ประเพณีสงฆ์สงกรานต์ ประเพณีแห่ธงธงตะขาบ ประเพณีปล่อยนกปล่อยปลา ประเพณีตักบาตรน้ำผึ้ง ประเพณีการแต่งกายมอญ สอดคล้องกับทฤษฎีชาติพันธุ์ (Keyes อ้างถึงใน อมรา พงศาพิชญ์. 2541 : 157) ที่กล่าวว่า ในแง่ความสัมพันธ์ระหว่างชนกลุ่มน้อยและชนกลุ่มใหญ่จะต้องเป็นไปเพื่อให้สังคมส่วนรวมได้มีลักษณะร่วมกันและไม่เกิดความขัดแย้ง ปัจจุบันชาวมอญในทรงคนองถูกกลืนเป็นไทยโดยมากภาษามอญจึงใช้สื่อสารกันเฉพาะกลุ่ม ชาวมอญที่ยังอ่านและเขียนได้เหลือเพียงแต่คนรุ่นเก่า แต่ยังมีคนกลุ่มหนึ่งที่มีความมุ่งมั่นในการอนุรักษ์ฟื้นฟูวัฒนธรรม ประเพณีให้คงอยู่ ชาวไทยและชาวมอญให้ความสำคัญกับพระพุทธศาสนา จึงทำให้เห็นวัดวาอารามเป็นจำนวนมากทั้งวัดไทยและวัดมอญที่สวยงามและมีสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่ชาวบ้านเคารพนับถือ ได้แก่ วัดคันลัดมีพระพุทธรูปเก่าหลวงพ่อบ้านชะเอม วัดจากแดงมีพระพุทธรูปโบราณหลวงพ่อกิน วัดบางกะเจ้ากลาง วัดบางกระเจ้านอก วัดบางขมิ้น วัดกองแก้วมีพระพุทธรูปหลวงพ่อกินใหญ่ วัดป่าเกต วัดบางกระสอบมีพระปิดตาลวงพ่อกิน ดิสุร วัดบางน้ำผึ้งใน วัดบางน้ำผึ้งนอกมีพระพุทธรูปหลวงพ่อกินใหญ่ วัดบางกอบัว วัดราษฎร์รังสรรค์มีพระพุทธรูปหลวงพ่อกินใสแวนตา ศาลพ่อปู่สันดอน และศาลเจ้าพ่อลัดโพธิ์ ด้วยวิถีชีวิตของคนในพื้นที่สี่เหลี่ยมบางกะเจ้าแต่เดิมมีความผูกพันกับสายน้ำ และด้วยลักษณะความอุดมสมบูรณ์ของพื้นดินทำให้คนในพื้นที่ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำสวนผลไม้แบบยกร่อง เพาะพันธุ์ต้นไม้ และการประมง แต่ในปัจจุบันสภาพพื้นดินได้เปลี่ยนแปลงไปตามธรรมชาติเนื่องจากเกิดน้ำท่วมทำให้พื้นที่ส่วนใหญ่เกิดความเสียหาย คนในพื้นที่จึงหันมาประกอบอาชีพอื่นแทนแต่ยังมีชาวสวนบางรายที่ยังคงอนุรักษ์พื้นที่เกษตรแบบดั้งเดิม ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นมรดกทางวัฒนธรรมสืบทอดต่อกันมาบรรพบุรุษพื้นที่สี่เหลี่ยมบางกะเจ้า มีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่หลากหลาย เช่น การทำลูกประคบสมุนไพร การทำธูปหอมสมุนไพรไล่ยุง ศิลปะประดิษฐ์จากวัสดุธรรมชาติที่เหลือใช้ การสลักหยวกกล้วย การทำน้ำตาลมะพร้าว การเกษตร และโภชนาการพื้นบ้านซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ (วิบูลย์ ลี้สุวรรณ. 2553) ที่กล่าวไว้ว่า ลักษณะเฉพาะถิ่น เกิดจากวิถีชีวิตของชุมชน เกิดจากลักษณะการใช้สอยเฉพาะถิ่น และเกิดจากการใช้วัตถุดิบในท้องถิ่น พื้นที่สี่เหลี่ยมบางกะเจ้ายังมีรูปแบบทางสถาปัตยกรรมทั้งแบบไทยและแบบมอญ งานสถาปัตยกรรม จิตรกรรมและประติมากรรมจะเกี่ยวเนื่องกับพระพุทธศาสนา พระอุโบสถหลังเก่าวัดป่าเกตเป็นอาคารก่ออิฐถือปูนภายในมีภาพจิตรกรรมฝาผนังฝีมือ “ช่างสิบหมู่” และหน้าบันพระอุโบสถมีประติมากรรมพระนารายณ์ทรงครุฑ โบสถ์และพระวิหารหลังเก่าวัดบางน้ำผึ้งนอกเป็นอาคารก่ออิฐถือปูนหลังคาเป็นเครื่องไม้สร้างคู่กันปัจจุบันสภาพทรุดโทรม ภายในมีภาพจิตรกรรมชาวมอญแต่เห็นเลือนรางเต็มที่ วัดบางกะเจ้ากลางภายในพระอุโบสถมีภาพจิตรกรรมฝาผนังภาพเทพชุมนุมที่มีความงดงาม หมู่บ้านมอญทรงคนองเป็นสถาปัตยกรรมเก่าแก่หรือบ้านมอญโบราณ ลักษณะคล้ายเรือนไทยใต้ถุนโล่งสำหรับเล่นสะบ้า ในช่วงสงกรานต์ หัตถกรรมพื้นบ้านเป็นงานฝีมือที่ทำขึ้นจากวัสดุต่างๆ ในท้องถิ่นหรืออาศัยวัสดุจากที่อื่นมาประดิษฐ์ด้วยรูปแบบแสดงให้เห็นถึงภูมิปัญญาท้องถิ่นมีรูปแบบเฉพาะตัวหรือคล้ายคลึงกับชุมชนใกล้เคียงหรือภาคเดียวกัน ซึ่งทำไว้ใช้ในครัวเรือนอีกทั้งสามารถทำเป็นอาชีพได้ ในพื้นที่สี่เหลี่ยมบางกะเจ้ามีหัตถกรรม งานฝีมือ สินค้าท้องถิ่นที่น่าสนใจ ได้แก่ ธูปสมุนไพร ลูกประคบสมุนไพร หมอนธูปพิชคล้องคอ งานประดิษฐ์จากวัสดุพื้นบ้านและของเหลือใช้ หัวโขนจิว น้ำตาลมะพร้าว และมะม่วงน้ำดอกไม้คั่งบางกะเจ้า พื้นที่สี่เหลี่ยมบางกะเจ้ายังได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก เนื่องจากศักยภาพของพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านวิถีวัฒนธรรม ด้านวิถีชุมชน สถานที่ท่องเที่ยวด้านธรรมชาติ สวนศรีนครเขื่อนขันธ์ สวนเฉลิมพระเกียรติ

80 พรรษา สวนป่าแก่น้อยเกล้า สวนป่าทรงคนอง สวนป่าลำพูบางกระสอบ สวนป่าบางน้ำผึ้ง พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติไทย สถานที่ท่องเที่ยวด้านวิถีวัฒนธรรม วัดต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้น พิพิธภัณฑสถานมอญ วัดคันลัด พิพิธภัณฑวัดบางกอบัว หอวัฒนธรรมวัดบางกระสอบ หมู่บ้านมอญทรงคนอง สถานที่ท่องเที่ยวด้านวิถีชีวิตของชุมชน ตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง บ้านรูปสมุนไพโร บ้านผลิตเครื่องหอม บ้านประดิษฐ์หัวโขนจิว กลุ่มศิลปะประดิษฐ์ วิสาหกิจชุมชนหัตถศาสตร์เพื่อสุขภาพ สวนเกษตรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สวนไม้ดอกไม้ประดับ ศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร ฟาร์มเห็ดช่างแดง ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการ และสมาคมคนพิการจังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ศรีธัญญา ไทรชมภู. 2556 : 8) ผลการวิจัยพบว่า พื้นที่ค้ำบางกะเจ้ามีประวัติ วิถีวัฒนธรรม ทรัพยากร ความหลากหลายทางชีวภาพ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่หลากหลาย และผลิตภัณฑ์จากทรัพยากร ความหลากหลายทางชีวภาพ และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอัตลักษณ์เฉพาะถิ่น มีความโดดเด่น เป็นสื่อ นำเสนอเพื่อการท่องเที่ยว ได้แก่ พิพิธภัณฑมอญวัดคันลัด หอวัฒนธรรมวัดบางกระสอบ วัดราชบุรุษรังสรรค์ ภูมิปัญญาสลักหยวกกล้วย น้ำตาลมะพร้าว เรือนเพาะชำไม้ประดับ ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยี และสวนเกษตรผสมผสาน ผลการวิจัยสอดคล้องกับแนวคิดของ (วิมลมาศ ปุชากุล. 2557 : 80-86) ที่กล่าวว่า ในการกอบกู้อัตลักษณ์ โดยใช้ความสามารถทางวรรณกรรมมาเป็นเครื่องมือ นั่นก็คือ การรื้อฟื้นอัตลักษณ์ท้องถิ่นในด้านต่างๆ ทั้งประวัติศาสตร์ ทรัพยากร วิถีวัฒนธรรม และภูมิปัญญา และ (สามพร มณีไมตรีจิต. 2539 : 14) วัฒนธรรมที่เป็นวัตถุหรือมีลักษณะที่เป็นรูปธรรมที่จะนำมาพัฒนาให้เป็นจุดสนใจแก่นักท่องเที่ยวได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ศาสนสถาน งานศิลปกรรม สถาปัตยกรรม นาฏศิลป์และการละเล่นพื้นบ้าน งานเทศกาล งานประเพณี งานศิลปะ หัตถกรรม และสินค้าท้องถิ่น ตลอดจนวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชน

อัตลักษณ์ที่เป็นตัวแทนของพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามความคิดเห็นด้านอัตลักษณ์และทัศนคติที่มีต่อพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า ในช่วงปีพ.ศ. 2560-2561 กับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม คือ ผู้ที่อยู่อาศัยในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า 6 ตำบล และกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า จากการวิเคราะห์แบบสอบถามพบว่า มีประเด็นความคิดเห็นและทัศนคติต่ออัตลักษณ์ของพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า ในแต่ละด้านที่หลากหลาย เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ต่างมีพื้นฐานความรู้เกี่ยวกับพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า และประสบการณ์ที่แตกต่างกันไป ซึ่งผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์อัตลักษณ์ในแต่ละด้านจากความคิดเห็นที่สอดคล้องกันของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม จึงสามารถสรุปได้ว่า อัตลักษณ์ที่เป็นตัวแทนของพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า เกิดจากการมองตัวเองของคนในพื้นที่ และการที่นักท่องเที่ยวมองกลับมา ซึ่งมีความสอดคล้องกับแนวคิดของ (อภิญา เฟื่องฟูสกุล. 2543 : 3) ที่กล่าวว่า อัตลักษณ์เป็นความรู้สึกนึกคิดที่บุคคลที่มีต่อตนเองว่า “ฉันคือใคร” โดยผ่านการมองตนเองและการที่คนอื่นมองเรา นั่นคือเราจะต้องแสดงตนหรือยอมรับอย่างตั้งใจกับอัตลักษณ์ที่เราเลือก ว่าเรามีอัตลักษณ์เหมือนกลุ่มหนึ่ง หรือมีความแตกต่างจากกลุ่มอื่นอย่างไรและ “ฉันเป็นใคร” ในสายตาคนอื่น

2. อภิปรายผลการออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

จากการออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลจากการศึกษาอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า ประกอบกับแนวคิดและทฤษฎีทำการวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางในการออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า จากแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมในพื้นที่สีเขียวบาง

กะเจ้า แนวคิดและทัศนคติการออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อม กับนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า จำนวน 100 คน พบว่า ในการเดินทางใช้ประโยชน์จากป้ายสัญลักษณ์ โดยป้ายสัญลักษณ์ต่างๆ มีความสำคัญมากที่สุดเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการเดินทาง สอดคล้องกับงานวิจัยของ (ชยนันต์ ชุตติกาโม. 2553 : 55) สิ่งที่สามารถแสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า ผ่านแนวคิดที่ใช้ในการออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อม คือ พื้นที่สีเขียวขนาดใหญ่รูปกระเพาะหมู ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (วชิราภรณ์ พัดเกิด และปิย สุตีสุสดี. 2560 : 464) ที่พบว่า คู่บางกะเจ้ามีความโดดเด่นด้านธรรมชาติมากที่สุด และ (พิบูล ไวจิตรกรรม. 2553 : 50) ได้กล่าวว่า อัตลักษณ์ของท้องถิ่นที่เหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการออกแบบป้ายสัญลักษณ์สำหรับการท่องเที่ยว ควรใช้อัตลักษณ์ของท้องถิ่นผสมผสานแนวคิดในการออกแบบเสริมเข้าไปในป้ายสัญลักษณ์ เช่น อัตลักษณ์ในด้านประวัติศาสตร์ อัตลักษณ์ในด้านธรรมชาติ และจะต้องใช้ให้เหมาะสมตามประเภทของป้าย ไม่ใช้มากเกินไปจนรบกวนจุดประสงค์ในการสื่อสารที่เป็นหลักใหญ่

โดยผลงานการออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า จำนวน 3 รูปแบบ ภายใต้ทฤษฎีสัญญาวิทยาตามแนวคิดของ ชาลส์ แซนเดอร์ส เพิร์ส (Charles Sanders Peirce) ผลงานประกอบด้วย ป้ายแสดงทิศทาง ป้ายแสดงแผนที่ ป้ายแสดงข้อมูลสถานที่ และป้ายแสดงสถานที่ จากการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อม สรุปได้ว่า ผลงานรูปแบบที่ 2 ออกแบบตามสัญญาเชิงสาเหตุ - ผลลัพธ์ (Index) มีความเหมาะสมมากที่สุด ทั้งด้านองค์ประกอบในการออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อม และด้านหลักเกณฑ์การออกแบบระบบป้ายสัญลักษณ์ จากแนวคิดรวบยอด คือ พื้นที่สีเขียวขนาดใหญ่รูปกระเพาะหมู ติความการออกแบบให้มีความเกี่ยวพันเชิงสาเหตุและผลลัพธ์กับสิ่งที่อ้างอิง นำเสนอผ่านรูปแบบความอุดมสมบูรณ์ การเจริญเติบโตของพันธุ์พืช ด้วยลักษณะโครงสร้างของพืชประกอบด้วย ใบ และลำต้นผ่านการลดทอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ณัฐพร เทียวพานิช. 2556) ที่ศึกษาวิจัยเรื่องการออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมอัตลักษณ์ล้านนา โดยนำองค์ประกอบของวิหารวัดต้นเกว๋นที่เป็นต้นแบบวิหารล้านนาประยุกต์ด้วยการลดทอน ออกแบบตามสัญญาระดับ (Indexical Image) ให้สอดคล้องกับองค์ประกอบของการออกแบบ สามารถออกแบบป้ายสัญลักษณ์ที่สะท้อนอัตลักษณ์ล้านนา ได้ในระดับ “มาก” ด้านองค์ประกอบในการออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า ผลที่ได้คือ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.59 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.33 ($\bar{X} = 4.59, S.D. = 0.33$) และเมื่อวิเคราะห์ตามรายชื่อ สรุปความเหมาะสมได้ดังนี้ วัสดุ ชุดสีอัตลักษณ์ รูปแบบชุดตัวอักษร รูปแบบชุดสัญลักษณ์ภาพ การจัดวางของตัวอักษร ข้อความ สัญลักษณ์ภาพ และลวดลายต่างๆ ขนาดและสัดส่วน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับดีมาก รูปร่าง รูปทรง ลวดลายที่ใช้ในการประดับตกแต่ง มีความเหมาะสมอยู่ในระดับดี เป็นไปตามหลักการออกแบบของ (เอื้อเอ็นดู ดิศกุล ณ อยุธยา. 2543 : 35-40) ด้านหลักเกณฑ์การออกแบบระบบป้ายสัญลักษณ์ ผลที่ได้คือ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับดี โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.46 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.29 ($\bar{X} = 4.46, S.D. = 0.29$) และเมื่อวิเคราะห์ตามรายชื่อ สรุปความเหมาะสมได้ดังนี้ รูปแบบระบบป้ายมีความเป็นเอกภาพ มีรูปแบบที่สอดคล้องกันไปในทิศทางเดียวกันตั้งแต่ในเรื่องของ รูปแบบ รูปร่าง ขนาด สี ตัวอักษร ระบบป้ายสัญลักษณ์มีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า ระบบป้ายสัญลักษณ์มีความเป็นสากลสามารถอยู่เหนือภาษาและวัฒนธรรม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับดีมาก รูปแบบป้ายมีความโดดเด่นและน่าสนใจ การสื่อความหมายชัดเจนเข้าใจง่าย ระบบป้ายสัญลักษณ์สามารถสะท้อนอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

ระบบป้ายสัญลักษณ์สามารถส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีต่อพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับดี เป็นไปตามหลักเกณฑ์การออกแบบระบบป้ายสัญลักษณ์ (เอื้อเอ็นดู ดิศกุล ณ อยุธยา. 2543 : 46)

3. อภิปรายผลการประเมินความพึงพอใจการออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

ผลการวิเคราะห์แบบประเมินความพึงพอใจการออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า ตามหลักเกณฑ์การประเมินความพึงพอใจ (สุจิตรา ถนอมพร และคณะ. 2560 : 1790) ประกอบด้วย ด้านการสะท้อนอัตลักษณ์ของพื้นที่ ด้านการออกแบบ ด้านการนำไปใช้ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้เกี่ยวกับพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.57 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.45 ($\bar{X} = 4.57, S.D. = 0.45$) ในด้านการสะท้อนอัตลักษณ์ของพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า โดยให้ระดับความพึงพอใจมากที่สุด คือ การสร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า ให้ระดับความพึงพอใจมากที่สุด คือ แสดงถึงอัตลักษณ์ของพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าได้อย่างชัดเจน การนำอัตลักษณ์ของพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้ามาใช้ได้อย่างเหมาะสม ในด้านผลงานการออกแบบ ให้ระดับความพึงพอใจมากที่สุด คือ มีองค์ประกอบชัดเจน มีความเป็นเอกภาพ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันสอดคล้องกลมกลืนกันในเรื่องของ รูปแบบ รูปร่าง ขนาด สี ตัวอักษร รูปแบบมีความเป็นสากล มีความสวยงามของรูปแบบโดยรวมเหมาะสมกับพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า ให้ระดับความพึงพอใจมากที่สุด คือ มีรูปแบบโดดเด่น น่าสนใจ มีคุณค่าในการจดจำ ความเป็นอัตลักษณ์เฉพาะตัวตามวัตถุประสงค์ ในด้านการนำไปใช้ ให้ระดับความพึงพอใจมากที่สุด คือ การนำไปใช้เพื่อการประชาสัมพันธ์ เข้าใจง่ายสื่อความหมายชัดเจน ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ ให้ระดับความพึงพอใจมากที่สุด คือ ความสามารถในการเสริมสร้างอัตลักษณ์ของพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า มีความร่วมสมัยสามารถใช้ได้กับทุกยุคทุกสมัย และนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.35 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.75 ($\bar{X} = 4.35, S.D. = 0.75$) ในด้านการสะท้อนอัตลักษณ์ของพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า โดยให้ระดับความพึงพอใจมากที่สุด คือ การสร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า ให้ระดับความพึงพอใจมากที่สุด คือ แสดงถึงอัตลักษณ์ของพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าได้อย่างชัดเจน นำอัตลักษณ์ของพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้ามาใช้ได้อย่างเหมาะสม ในด้านผลงานการออกแบบ ให้ระดับความพึงพอใจมากที่สุด คือ ความเป็นเอกภาพ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันสอดคล้องกลมกลืนกันในเรื่องของ รูปแบบ รูปร่าง ขนาด สี ตัวอักษร มีความสวยงามของรูปแบบโดยรวมเหมาะสมกับพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า มีรูปแบบโดดเด่น น่าสนใจ ให้ระดับความพึงพอใจมากที่สุด คือ มีองค์ประกอบชัดเจน มีคุณค่าในการจดจำ ความเป็นสากล ความเป็นอัตลักษณ์เฉพาะตัวตามวัตถุประสงค์ ในด้านการนำไปใช้ ให้ระดับความพึงพอใจมากที่สุด คือ การนำไปใช้เพื่อการประชาสัมพันธ์ เข้าใจง่ายสื่อความหมายชัดเจน ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ ให้ระดับความพึงพอใจมากที่สุด คือ ความสามารถในการเสริมสร้างอัตลักษณ์ของพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า มีความร่วมสมัย สามารถใช้ได้กับทุกยุคทุกสมัย

สรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม เห็นพ้องไปในทิศทางเดียวกันว่า ผลงานมีความเป็นเอกภาพ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันสอดคล้องกลมกลืนกันในเรื่องของ รูปแบบ รูปร่าง ขนาด สี ตัวอักษร ซึ่งตรงกับนิยามความหมายของอัตลักษณ์องค์กรที่ว่า การสร้างอัตลักษณ์องค์กรต้องมีความเป็นเอกภาพ หรือความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน บุคคลทั่วไปสามารถเข้าใจถึงภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กรนั้นๆ (ทินวงษ์ รักอิสสระกุล และธัญญธร อินทร์ท่าฉาง. 2554 : 50) นอกจากนี้ความสวยงาม

ของรูปแบบโดยรวมเหมาะสมกับพื้นที่ แสดงถึงอัตลักษณ์ของพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าได้อย่างชัดเจน สื่อความหมายชัดเจน เข้าใจง่าย มีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้เพื่อการประชาสัมพันธ์ และยังสร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า ดังที่ ผลงานวิจัยของ (องอาจ นุสีวอ 2555: 212) พบว่า เลขศิลป์สิ่งแวดล้อมเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งที่มีส่วนในการแสดงออกถึงอัตลักษณ์ ช่วยอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ที่เข้ามาศึกษา มาเยี่ยมชมหรือท่องเที่ยว ตลอดจนส่งผลถึงการสร้างภาพลักษณ์ที่ดี สร้างความน่าเชื่อถือ

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง ศึกษาอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าเพื่อออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อม ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการวิจัย และเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

1.1 กระบวนการศึกษาอัตลักษณ์ คำว่าอัตลักษณ์ยังเป็นคำที่ใช้กันในวงแคบ จากการลงพื้นที่เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยังไม่ทราบถึงความแตกต่างระหว่างคำว่า เอกลักษณ์ และ อัตลักษณ์ ดังนั้นเพื่อให้ได้ข้อมูลตรงตามวัตถุประสงค์ที่ผู้วิจัยต้องการ จะศึกษาควรมีการอธิบายเพิ่มเติม และควรมีทีมงานในการลงพื้นที่ช่วยเก็บข้อมูลเพื่อให้การทำงานสะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น

1.2 ในส่วนของการออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การศึกษาอัตลักษณ์ของพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการศึกษาอัตลักษณ์ในด้านต่างๆ ซึ่งมีขอบเขตการศึกษาที่กว้างเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนจึงทำให้ต้องใช้เวลาานพอสมควรในการเก็บรวบรวมข้อมูล ทางผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อม เสนอแนะว่าการศึกษาอาจจะกำหนดขอบเขตให้เล็กลงเพื่อที่จะลงลึกในประเด็นที่เราต้องการศึกษา อาทิเช่น การศึกษาอัตลักษณ์ทางสถาปัตยกรรมสิ่งปลูกสร้างหรือลวดลายทางสถาปัตยกรรม เพราะมีลักษณะที่เป็นรูปธรรมง่ายต่อการตีความในการออกแบบและสามารถสื่อสารให้คนทั่วไปได้รับรู้ถึงแนวคิดในการออกแบบที่ชัดเจน โดยผลงานการออกแบบของผู้วิจัยมีความเป็นนามธรรมสูงอาจจะทำให้คนทั่วไปเข้าใจได้ยาก

1.3 ในการทำวิจัยเพื่อที่จะได้องค์ความรู้หรือผลงานสร้างสรรค์รูปแบบใหม่ขึ้นมา ในบางครั้งข้อมูลทางวิชาการอาจจะขัดแย้งกับความงามทางด้านศิลปะ แต่เพื่อที่จะได้ผลงานรูปแบบใหม่ที่มีคุณภาพและมีความสวยงามหลากหลาย จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้วิจัยต้องนำเอาหลักวิชาการมาผสมผสานกับงานศิลปะให้ได้อย่างลงตัว โดยผ่านกระบวนการคิดและขั้นตอนต่างๆ ในการออกแบบ

2. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

2.1 นำผลการศึกษาอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า ไปต่อยอดในงานด้านออกแบบงานประชาสัมพันธ์ หรืองานในแขนงอื่น

2.2 สามารถนำกระบวนการวิจัยไปประยุกต์ใช้เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบ

เอกสารนี้เป็น เลขศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของสถานที่อื่นๆ ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ผู้วิจัยเสนอแนะให้กับผู้ที่ทำงานในลักษณะที่คล้ายกัน ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่อง ระบบชี้เส้นทาง (Wayfinding System) เพื่อให้ผลงานการออกแบบระบบป้ายสัญลักษณ์สามารถนำไปใช้งานได้จริงอย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 การออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์ของสถานที่หรือจังหวัดต่างๆ ในประเทศไทยเป็นเรื่องที่ยังไม่ให้ความสำคัญมากนัก ซึ่งจะเห็นได้จากรูปแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมของสถานที่หรือจังหวัดต่างๆ ยังไม่มีรูปแบบที่ชัดเจน เนื่องจากมองข้ามและไม่เห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องเสียงบประมาณ จึงทำให้การศึกษาหาตัวอย่างรูปแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมพบเห็นได้น้อย หากมีการสร้างรูปแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์เฉพาะตัวของสถานที่หรือจังหวัด ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษารวมทั้งเป็นข้อมูลสำหรับอ้างอิงให้แก่ผู้ที่สนใจการออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมของสถานที่หรือจังหวัดที่ต้องการแสดงถึงอัตลักษณ์ของตน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บรรณานุกรม

- กรมการปกครอง. 2558. [Online]. Available : http://stat.bora.dopa.go.th/stat/xstat/new/POPHSE/stat_t58.txt
- กรมอุตุนิยมวิทยา. 2556. [Online]. Available : <https://www.tmd.go.th>
- กระทรวงคมนาคม. กรมทางหลวง. กองวิศวกรรมจราจร. 2543. **คู่มือควบคุมเครื่องหมายจราจร ภาค 1. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์.**
- กาญจนา แก้วเทพ. 2547. **การวิเคราะห์สื่อ : แนวคิดและเทคนิค. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : เอดีส์นเพรส โปรดักส์.**
- กาญจนา นาคสกุล. 2550. **ไตรลักษณ์ ภาพลักษณ์ อปลักษณ์ สัญลักษณ์ เอกลักษณ์ อัตลักษณ์.** [Online]. Available : <http://www.sakulthai.com.html>.
- กัญชลิลา กัมปนานนท์. 2548. **“Three dimensions vs two.”** เอกสารประกอบการสอนเรื่อง Environmental graphic design. ภาควิชาการออกแบบนิเทศศิลป์ คณะมัณฑนศิลป์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. 2542. **การวิเคราะห์สถิติ : สถิติเพื่อการตัดสินใจ. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์วิทยาลัย.**
- ฉลาดชาย รมิตานนท์. 2550. **อัตลักษณ์ วัฒนธรรม และการเปลี่ยนแปลง.** [Online]. Available : http://www.soc.cmu.ac.th/~wsc/data/Identity28_3_05.pdf
- ชยนันต์ ชูติกาโม. 2553. **“การออกแบบเลขคณิตสิ่งแวดล้อมสำหรับสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตรในประเทศไทย.”** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศิลป์ สาขาวิชาการออกแบบนิเทศศิลป์. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชลธิชา มาลาหอม. 2555. **“อัตลักษณ์ชุมชนรากฐานสู่การศึกษา.”** วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. 9(1) : 16.
- ชลธิชา เทียวประดิษฐ์. 2550. **“การออกแบบเอกลักษณ์องค์กรสำหรับโครงการโฮมสเตย์มาตรฐานไทย.”** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศิลป์ สาขาวิชาการออกแบบนิเทศศิลป์. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ณัฐพร เทียวพานิช. 2556. **“การออกแบบเลขคณิตสิ่งแวดล้อมอัตลักษณ์ล้านนา.”** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศิลป์ สาขาวิชาการออกแบบนิเทศศิลป์. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ดวงฤทัย อารังโชติ. 2550. **การออกแบบบรรจุภัณฑ์.** กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- ตติยา เทพพิทักษ์. 2546. **“การออกแบบระบบป้ายสัญลักษณ์สำหรับแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลประเภทเกาะในประเทศไทย.”** วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (นฤมิตรศิลป์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. เอกสารอัดสำเนา.
- ทองเจือ เขียดทอง. 2548. **การออกแบบสัญลักษณ์. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : สิปประภา.**
- ทิววงศ์ รักอิสสระกุล และธัญญธร อินทร์ท่าฉาง. 2554. **การศึกษาอัตลักษณ์ท้องถิ่นประจำภาคเหนือตอนล่างเพื่อออกแบบบรรจุภัณฑ์ของที่ระลึก.** กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- ทำนอง จันทิมา. 2542. **การออกแบบ. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.**

- นพวรรณ หมั่นทรัพย์. 2539. **ออกแบบเบื้องต้น**. เชียงใหม่ : โครงการตำราวิทยาเขตภาคพายัพ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตภาคพายัพ เชียงใหม่.
- นิติ ภาวครพันธ์. 2547. **ความเป็นไทย/ความเป็นไท**. กรุงเทพฯ : ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน).
- นัทธัญ ประสานนาม. 2550. **อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม**. [Online]. Available : <http://madcmu.multiply.com/journal/item/8>
- บริษัท เทสโก้ จำกัด. 2546. **รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการจัดทำแผนแม่บทและการจัดการพื้นที่สีเขียวในพื้นที่โครงการสวนกลางมหานคร**. เสนอต่อสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร.
- เบญจวรรณ ยศเสนา. 2557. “มูลค่าผลประโยชน์ของพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาการจัดการทรัพยากร. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ประทีป นวลเจริญ. 2548. **การวิจัยและพัฒนายุทธศาสตร์การเรียนรู้วิทยาศาสตร์และสุขภาพและการสร้างความสามารถในการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติของจังหวัดภูเก็ต พังงาและกระบี่**. รายงานการวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต.
- ปาพจน์ หนูนภักดี. 2553. **หลักการและกระบวนการออกแบบงานกราฟิกดีไซน์**. กรุงเทพฯ : ไอดีซี พรีเมียร์.
- พิบูล ไวจิตรกรรม. 2552. “การออกแบบระบบป้ายสัญลักษณ์สำหรับการท่องเที่ยวของจังหวัดสมุทรสงคราม.” รายงานการวิจัย คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- พิศิษฐ์ คุณวโรตม์. 2546. **อัตลักษณ์ ชาติพันธุ์ และความเป็นชายขอบ**. กรุงเทพฯ : ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร.
- ภักดี ต่วนศิริ. 2556. “การออกแบบเลขศิลป์ที่สะท้อนวัฒนธรรมมุสลิมในประเทศไทย.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการออกแบบนิเทศศิลป์. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มาโนช กงกะนันทน์. 2538. **ศิลปะการออกแบบ**. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- มูลนิธิโลกสีเขียว. 2557. **รายงานผลสำรวจชีวะตะลุมบอนบางกะเจ้า BioBlitz Thailand 2014**. [Online]. Available : <https://greenworld.or.th/>
- รัฐธินันท์ พรหมณีนิล. 2552. “การออกแบบระบบป้ายสัญลักษณ์และเฟอร์นิเจอร์ถนนที่แสดงเอกลักษณ์ของจังหวัดเพชรบุรี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการออกแบบนิเทศศิลป์. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วชิราภรณ์ พัดเกิด และปิย สุตีสุสติ. 2560. “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวคั้งบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ.” **วารสารรัชต์ภาคย์**. 11(ฉบับพิเศษ) : 464.
- วิบูลย์ ลี้สุวรรณ. 2553. “ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน เอกลักษณ์เฉพาะถิ่น.” **วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร**. 30(1)
- วิภาวรรณ ปิ่นแก้ว. 2551. “การศึกษาเพื่อเสนอเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการออกแบบนิเทศศิลป์. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วิมลมาศ ปุชชากุล. 2557. การกอบกู้อัตลักษณ์ชนบทใต้ในเรื่องสั้น ของนักเขียนชาวไทย. **นครศรีธรรมราช**. 44(3) : 80-86.

วิรุณ ตั้งเจริญ. 2539. **การออกแบบ**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

วิลาสินี พิพิธกุล. 2550. **วาทกรรมเรื่องเพศในหนังสือพิมพ์**. [Online]. Available : <http://tjr.or.th/womannews47/speak.doc.html>.

ศฤงคาร กิติวินิต. 2548. “การออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อม เพื่อส่งเสริมเอกลักษณ์ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการออกแบบนิเทศศิลป์. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ศรีณัฐ ไทรชมพู่. 2556. “การใช้ประโยชน์จากทรัพยากร ความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อการท่องเที่ยวในพื้นที่คุ้งบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ.” **วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร**. 4(2)

ศรีณัฐ ไทรชมพู่. 2557. **ท่องเที่ยวใกล้กรุง รอบคุ้งบางกะเจ้า 6 ตำบล**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ.

ศิรินาถ ปันทองพันธ์. 2546. “การรับรู้และการสื่อสารในการแสดงอัตลักษณ์ความเป็นชาวใต้ของนักศึกษาภาคใต้ในกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาวาริชวิทยาภาควิชาวาริชวิทยาและสื่อสารการแสดง. คณะนิเทศศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สนฉัตร จารุตามระ. 2551. “ประเพณีของชาวมอญปากลัดที่เอื้อต่อการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็กปฐมวัย.” วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สามพร มณีไมตรีจิต. 2539. **วัฒนธรรมรูปธรรมที่พัฒนาให้เป็นจุดสนใจแก่นักท่องเที่ยว**. กรุงเทพฯ : อมรการพิมพ์.

สุจิตรา ถนอมพร และคณะ. 2560. “การออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมเพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์ชุมชนหลังวัดปากบ่อ เขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร.” หน้า 1790. **ในการประชุมวิชาการระดับชาตินครสวรรค์ ครั้งที่ 13**. มหาวิทยาลัยนเรศวร.

สินชัย หอมจันทร์. 2556. “การพัฒนาโปรแกรมสื่อความหมายในเส้นทางจักรยาน พื้นที่บางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ.” วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อม. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สีปศิริ แซ่ลี. 2558. “การออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงอัตลักษณ์ของจังหวัดกาฬสินธุ์.” **วารสารวิชาการ ศิลปะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร**. 6(2) : 179-189

หนึ่งนุช หอมนวล. 2549. “การพัฒนาศักยภาพพื้นที่ร่องสวนผลไม้เพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ : กรณีศึกษาพื้นที่ร่องสวนผลไม้ ตำบลบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ”. วิทยานิพนธ์สถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

องอาจ นุสีวอ. 2555. “การออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมสำหรับจังหวัดมหาสารคาม.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการออกแบบนิเทศศิลป์. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

อนิศา อ่อนบุญญะ. 2549. “แนวทางการจัดการพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าจังหวัดสมุทรปราการ.” วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการทรัพยากร. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น หากมีข้อผิดพลาดประการใด ขออภัยและต้องอภัยแก่เจ้าของเอกสารที่จัดทำขึ้นไว้

- อภิญา เพ็ญฟูสกุล. 2543. **อัตลักษณ์ Identity : การทบทวนทฤษฎีและกรอบแนวคิด**. กรุงเทพฯ : สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ.
- อมรา พงศาพิชญ์. 2541. **วัฒนธรรม ศาสนา และชาติพันธุ์ : วิเคราะห์สังคมไทยแนวมานุษยวิทยา**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรรถพร คำคม. 2546. “การให้บริการสินเชื่อของธนาคารอาคารสงเคราะห์: ศึกษาจากความคิดเห็นของผู้ใช้บริการฝ่ายกิจการสาขากรุงเทพและปริมณฑล.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศาสตรสาขารัฐศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- อุดมศักดิ์ สาริบุตร. 2549. **เทคโนโลยีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- อัตลักษณ์**. 2549. [Online]. Available : <http://www.sac.or.th/webbord/info/Question.html>.
- เอื้อเอ็นดู ดิสกุล ณ อยู่ธยา. 2543. **ระบบป้ายสัญลักษณ์**. กรุงเทพฯ : พลัสเพลส.
- Eiseman. 2000. **Pantone guide to communicating with color**. USA: Graftix Press, Ltd.
- Kobayashi, S. 1991. **Color Image Scale**. 2nd ed. Japan : Kodansha International Ltd.
- Kobayashi, S. 1998. **Colorist a Practical Handbook for Personal and Professional Use**. Japan : Kodansha International Ltd.
- Woodward, K. 1997. **Identity and Difference**. London : Sage in association with Open University.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ก
หนังสือขอความอนุเคราะห์

1. หนังสือเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ
2. หนังสือเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อม
3. หนังสือเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจและประเมินเครื่องมือเพื่อการวิจัย
4. หนังสือตอบรับเพื่อนำเสนอบทความ
5. ประกาศนียบัตรการนำเสนอผลงานวิจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ 0524.04/ 0584

คณะกรรมการอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ
ทหารลาดกระบัง ถนนฉลองกรุง
เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๒๐ กุมภาพันธ์ 2561

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

เรียน รศ.ศรีณัฐ ไทรชมพู

ด้วย นายพีรพล ช่างใจกล้า นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรอุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ศึกษาอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าเพื่อออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อม” โดยมี รศ.อุดมศักดิ์ สาริบุตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

คณะกรรมการอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ของ นายพีรพล ช่างใจกล้า

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

Sirvorn

(ดร.ราตรี ศรีพันธุ์)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ

โทร. 02-329-8000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02- 329-8436

ติดต่อนักศึกษา โทร. 082-794-3034

ฉันทนา นิลงามกุล 10520

ฉันทนา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ในการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้
19/2.6/61

ศูนย์จัดการพื้นที่สีเขียวเชิงนิเวศนครเหนือ
รับที่..... 76
วันที่..... 12 มิ ค ๖1
เวลา..... 14.00

ที่ ศธ 0524.04/ ๐๕80

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ
ทหารลาดกระบัง ถนนฉลองกรุง
เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๕ มีนาคม 2561

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ
เรียน คุณวุฒิก รุ่งเจริญ

ด้วย นายพีรพล ช่างใจกล้า นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ศึกษาอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าเพื่อออกแบบเลขานศิลป์สิ่งแวดล้อม” โดยมี รศ.อุทุมศักดิ์ สาริบุตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ของ นายพีรพล ช่างใจกล้า

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ฝ่ายอำนวยการ

ขอแสดงความนับถือ

Signature
-เห็นควรแล้วผู้เกี่ยวข้อง

Signature
(ดร.ราตรี ศิริพันธุ์)

ทราบและดำเนินการตาม
ระเบียบกรมป่าไม้ฯ.

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ
โทร. 02-329-8000 ต่อ 3692
โทรสาร. 02- 329-8436
ติดต่อนักศึกษา โทร. 082-749-3034

Signature
Signature
Signature

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์การใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารหากมีการนำไปใช้

นายวุฒิก รุ่งเจริญ
นักวิชาการป่าไม้ชำนาญการ ทำหน้าที่
หัวหน้าศูนย์จัดการพื้นที่สีเขียวเชิงนิเวศนครเหนือ

ที่ ศธ 0524.04/ 0584

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ
ทหารลาดกระบัง ถนนฉลองกรุง
เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๒๐ กุมภาพันธ์ 2561

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

เรียน คุณอาภรณ์ พานทอง

ด้วย นายพีรพล ช่างใจกล้า นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ศึกษาอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าเพื่อออกแบบเลนศิลป์สิ่งแวดล้อม” โดยมี รศ.อุดมศักดิ์ สาริบุตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ของ นายพีรพล ช่างใจกล้า

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

Sirrat

(ดร.ราตรี ศิริพันธ์)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการณ์แทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ

โทร. 02-329-8000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02- 329-8436

ติดต่อนักศึกษา โทร. 082-794-3034

อนงค์ไพฑูริย์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ 0524.04/ 0584

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ
ทหารลาดกระบัง ถนนฉลองกรุง
เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๒๐ กุมภาพันธ์ 2561

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

เรียน อาจารย์ณรงค์ ลำสิริรัตน์

ด้วย นายพีรพล ช่างใจกล้า นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ศึกษาอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าเพื่อออกแบบเลนศิลป์สิ่งแวดล้อม” โดยมี รศ.อุดมศักดิ์ สาริบุตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ของ นายพีรพล ช่างใจกล้า

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ราตรี ศิริพันธ์)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ

โทร. 02-329-8000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02- 329-8436

ติดต่อนักศึกษา โทร. 082-794-3034

ขอแสดงความขอบคุณ
ดร.ราตรี ศิริพันธ์
รองคณบดี (ส.ส.ส.ส.ส.)
ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ 0524.04/ 0584

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ
ทหารลาดกระบัง ถนนฉลองกรุง
เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๒๐ กุมภาพันธ์ 2561

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

เรียน คุณพิชญ์สินี แก้วรุ่งเรือง

ด้วย นายพีรพล ช่างใจกล้า นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ศึกษาอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าเพื่อออกแบบเลนชนศิลป์สิ่งแวดล้อม” โดยมี รศ.อุดมศักดิ์ สาริบุตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ ของ นายพีรพล ช่างใจกล้า

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

Smmr atm

(ดร.ราตรี ศิริพันธุ์)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ

โทร. 02-329-8000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02- 329-8436

ติดต่อนักศึกษา โทร. 082-794-3034

ยินดีให้ความอนุเคราะห์
Chant

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บันทึกข้อความ

หน่วยงาน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี สจล. ส่วนสนับสนุนวิชาการ โทร.3692
ที่ ศธ 0524.04 / 0584 วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ 2561

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจและประเมินเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน รศ.ดร.จตุรงค์ เลาหะเพ็ญแสง

ด้วย นายพีรพล ช่างใจกล้า นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ศึกษาอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าเพื่อออกแบบเลนศิลป์สิ่งแวดล้อม” โดยมี รศ.อุดมศักดิ์ สาริบุตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจและประเมินแบบสอบถาม แบบประเมิน และแบบสัมภาษณ์นี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจและประเมินของท่านจะช่วยให้งานวิจัย ของ นายพีรพล ช่างใจกล้า มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น พร้อมกันนี้ได้แนบแบบสอบถามแบบประเมินและแบบสัมภาษณ์มาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

Smmr Ahm
(ดร.ราตรี ศิริพันธุ์)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติกรแทนคณบดี

ธีระ ธีร์
ให้ดจาว อุณเดธารณ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บันทึกข้อความ

หน่วยงาน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี สจล. ส่วนสนับสนุนวิชาการ โทร.3692
ที่ ศธ 0524.04 / 0584 วันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ 2561

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจและประเมินเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผศ.ดร.อภิศักดิ์ สินธุภาค

ด้วย นายพีรพล ช่างใจกล้า นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ศึกษาอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าเพื่อออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อม” โดยมี รศ.อุดมศักดิ์ สาริบุตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจและประเมินแบบสอบถาม แบบประเมิน และแบบสัมภาษณ์นี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจและประเมินของท่านจะช่วยให้งานวิจัย ของ นายพีรพล ช่างใจกล้า มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น พร้อมกันนี้ได้แนบแบบสอบถามแบบประเมินและแบบสัมภาษณ์มาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

Sirirattan
(ดร.ราตรี ศิริพันธ์)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ 0524.04/ 1839

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ
ทหารลาดกระบัง ถนนฉลองกรุง
เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

7 มิถุนายน 2561

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจและประเมินเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผศ.ดร.ธนา ศิริจันทร์สว่าง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม แบบประเมิน และแบบสัมภาษณ์

ด้วย นายพีรพล ช่างใจกล้า นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ศึกษาอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าเพื่อออกแบบเลนศิลป์สิ่งแวดล้อม” โดยมี รศ.อุดมศักดิ์ สาริบุตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจและประเมินแบบสอบถาม แบบประเมินและแบบสัมภาษณ์นี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจและประเมินของท่านจะช่วยให้งานวิจัย ของ นายพีรพล ช่างใจกล้า มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

Smr alm

(ดร.ราตรี ศิริพันธุ์)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ

โทร. 02-329-8000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02- 329-8436

ติดต่อนักศึกษา โทร. 082-794-3034

ณัฐวิภาดาพรพงษ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ 0524.04/ 0584

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ
ทหารลาดกระบัง ถนนฉลองกรุง
เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๒๐ กุมภาพันธ์ 2561

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบเลขศิลป์

เรียน ผศ.ดร.ทองเจือ เขียดทอง

ด้วย นายพีรพล ช้างใจกล้า นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ศึกษาอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าเพื่อออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อม” โดยมี รศ.อุดมศักดิ์ สาริบุตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบเลขศิลป์ ของ นายพีรพล ช้างใจกล้า

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ราตรี ศิริพันธ์)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติกรแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ

โทร. 02-329-8000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02- 329-8436

ติดต่อนักศึกษา โทร. 082-794-3034

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาติให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ 0524.04/ 0668

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ
ทหารลาดกระบัง ถนนฉลองกรุง
เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

5 มีนาคม 2562

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อม

เรียน อาจารย์บุญส่ง อุดมกิจโกศล

ด้วย นายพีรพล ช่างใจกล้า นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ศึกษาอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าเพื่อออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อม” โดยมี รศ.อุดมศักดิ์ สาริบุตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อม ของ นายพีรพล ช่างใจกล้า

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ราตรี ศรีพันธุ์)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติกรแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ

โทร. 02-329-8000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02- 329-8436

ติดต่อนักศึกษา โทร. 082-794-3034

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ 0524.04/0668

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ
ทหารลาดกระบัง ถนนฉลองกรุง
เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

5 มีนาคม 2562

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบเลนส์สิ่งแวดล้อม

เรียน อาจารย์สุจิตรา ถนอมพร

ด้วย นายพีรพล ช่างใจกล้า นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ศึกษาอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าเพื่อออกแบบเลนส์สิ่งแวดล้อม” โดยมี รศ.อุดมศักดิ์ สาริบุตร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบเลนส์สิ่งแวดล้อม ของ นายพีรพล ช่างใจกล้า

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

Smmr Abm
(ดร.ราตรี ศิริพันธ์)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติกรแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ

โทร. 02-329-8000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02- 329-8436

ติดต่อนักศึกษา โทร. 082-794-3034

ในสัปดาห์ก่อนมอธรรม

(สงฆ์ ถนอมพร)

(สงฆ์ ถนอมพร)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ 0524.04/1622

คณะกรรมการอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
เลขที่ 1 ซอยฉลองกรุง 1 แขวงลาดกระบัง
เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

21 พฤษภาคม 2561

เรื่อง หนังสือตอบรับเพื่อนำเสนอบทความในการประชุมวิชาการทางการศึกษาระดับชาติ ครั้งที่ 8

เรียน นายพีรพล ช่างใจกล้า

ด้วยคณะกรรมการอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีความยินดีเรียนเชิญท่านให้นำเสนอบทความ เรื่อง “**ศึกษาอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า เพื่อออกแบบเลนศิลปะสิ่งแวดล้อม**” ในการประชุมวิชาการทางการศึกษาระดับชาติ ครั้งที่ 8 “การพัฒนาประสบการณ์การเรียนรู้ในชีวิตจริง: นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน” ซึ่งจะจัดขึ้นในระหว่างวันที่ 31 พฤษภาคม - 1 มิถุนายน 2561 ณ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.กิติพงศ์ มะโน)

คณบดีคณะกรรมการอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ
โทรศัพท์ 0 2329 8000 ต่อ 3722
โทรสาร 0 2329 8435

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

D E V E L O P I N G

การประชุมวิชาการทางการศึกษาระดับชาติ
การพัฒนาประสบการณ์การเรียนรู้ในชีวิตจริง

08th นวัตกรรมและเทคโนโลยี
เพื่อการเรียนการสอน

ใบประกาศนียบัตรการนำเสนอผลงานวิจัย

พิรพล ช่างใจกล้า และ อุดมศักดิ์ สาริบุตร

นำเสนอบทความเรื่อง

ศึกษาอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าเพื่อออกแบบเลนศิลปะสิ่งแวดล้อม

ณ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
วันศุกร์ที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2561

(รองศาสตราจารย์ ดร. ศิวัฒน์ นนโม)
คณบดี คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
ประธานกรรมการประชุมวิชาการทางการศึกษาระดับชาติ ครั้งที่ 8

L E A R N I N G

E X P E R I E N C E S

R E A L - L I F E

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ศึกษาอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าเพื่อออกแบบเลนศิลป์สิ่งแวดล้อม แบบตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC)

แบบสอบถามความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อประเมินกับวัตถุประสงค์ (Index of item Objective Congruence หรือ IOC) ชุดนี้เป็นแบบตรวจสอบแบบสอบถามเพื่อศึกษาหาแนวทางเรื่อง ศึกษาอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าเพื่อออกแบบเลนศิลป์สิ่งแวดล้อม เป็นการศึกษาในระดับปริญญาโท หลักสูตรปริญญาครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง โดยท่านผู้ทรงคุณวุฒิโปรดพิจารณาให้ระดับคะแนน ตามที่ท่านเห็นความสอดคล้อง ระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์โดยทำเครื่องหมาย

(✓) ลงในช่อง -1, 0, +1 โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ระดับคะแนนที่ให้ มีความหมายดังนี้	
+1	เมื่อแน่ใจว่า ข้อประเมินนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
0	เมื่อไม่แน่ใจว่า ข้อประเมินนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
-1	เมื่อแน่ใจว่า ข้อประเมินนั้นไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในการประเมินเพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจึงขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งที่ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

คำชี้แจง งานวิจัยเรื่อง ศึกษาอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าเพื่อออกแบบเลนศิลป์สิ่งแวดล้อม มีวัตถุประสงค์ของงานวิจัยดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1 เพื่อศึกษาอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

1.2 เพื่อออกแบบเลนศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

1.3 เพื่อประเมินความพึงพอใจการออกแบบเลนศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

2. ลักษณะแบบสอบถามหรือแบบประเมิน มี 3 รูปแบบ จำแนกตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ต้องใช้ประกอบร่วมกัน มีดังต่อไปนี้

2.1 แบบสัมภาษณ์ ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

2.2 แบบประเมินความคิดเห็น ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 แบบประเมินความคิดเห็นการออกแบบเลนศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

2.3 แบบประเมินความพึงพอใจ ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 แบบประเมินความพึงพอใจการออกแบบเลนศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

โดยขอความกรุณาให้ท่านพิจารณาและโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องของระดับค่าความคิดเห็นที่ท่านคิดว่าเหมาะสมที่สุดในแต่ละข้อคำถาม

+1 เมื่อแน่ใจว่า ข้อประเมินนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

0 เมื่อไม่แน่ใจว่า ข้อประเมินนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

-1 เมื่อแน่ใจว่า ข้อประเมินนั้นไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

หมายเหตุ : ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามนี้จะเก็บไว้เป็นความลับ เพื่อใช้ในการศึกษาเท่านั้น
จึงขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ได้กรุณาช่วยประเมินตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสัมภาษณ์

เพื่อศึกษาอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอลำลูกเกด จังหวัดสมุทรปราการ

การหาค่าดัชนีความสอดคล้องวัตถุประสงค์
(Item-Objective Congruence Index : IOC)

คำชี้แจง : แบบสัมภาษณ์ชุดนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาอัตลักษณ์ โดยการสัมภาษณ์ในเชิงลึกกับ
ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้เกี่ยวกับพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอลำลูกเกด จังหวัดสมุทรปราการ

โดยแบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอลำลูกเกด
จังหวัดสมุทรปราการ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ลำดับ	ข้อความคำถาม	การให้คะแนน			ข้อเสนอแนะ
		+1	0	-1	
1.	1. ชื่อ.....นามสกุล..... 2. อาชีพ..... 3. ตำแหน่ง..... 4. สถานที่สัมภาษณ์..... 5. วันที่สัมภาษณ์.....				
	ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์				

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง
จังหวัดสมุทรปราการ

ลำดับ	ข้อความถาม	เกณฑ์การประเมิน			
		+1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
1.	ประวัติศาสตร์และความเป็นมา				
2.	ภูมิศาสตร์และทรัพยากร				
3.	ขนบธรรมเนียม ประเพณี				
4.	สิ่งศักดิ์สิทธิ์				
5.	วิถีชีวิต ภูมิปัญญา				
6.	สถาปัตยกรรม จิตรกรรม และประติมากรรม				
7.	ดนตรี นาฏศิลป์ การละเล่น และภาษา				
8.	หัตถกรรม งานฝีมือ และสินค้าท้องถิ่น				
9.	สถานที่ท่องเที่ยว				

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความคิดเห็น
การออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

คำชี้แจง : วัตถุประสงค์ของการประเมินครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อม ประเมินความคิดเห็นต่อผลงานการออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

โดยแบบประเมินชุดนี้แบ่งเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อผลงานการออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

โดยประเมินตามคำถามในแต่ละข้อ แล้วใส่เครื่องหมาย ลงในช่อง ของระดับความคิดเห็นที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

โดยใช้เกณฑ์พิจารณาดังนี้

คะแนน	5	หมายถึง	มีความเหมาะสมมากที่สุด
คะแนน	4	หมายถึง	มีความเหมาะสมมาก
คะแนน	3	หมายถึง	มีความเหมาะสมปานกลาง
คะแนน	2	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อย
คะแนน	1	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ลำดับ	ข้อความ				
1.	1. ชื่อ.....นามสกุล..... 2. อาชีพ..... 3. ตำแหน่ง..... 4. สถานที่ทำงาน..... 5. ประสบการณ์ในการทำงานปี..... 6. ระดับการศึกษา <div style="display: flex; justify-content: space-around; margin-top: 5px;"> ☐ ปริญญาตรี ☐ ปริญญาโท ☐ ปริญญาเอก </div> <div style="display: flex; justify-content: space-around; margin-top: 5px;"> ☐ อื่นๆ.....(ระบุ) </div>				
	การให้คะแนน				
	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 25%; text-align: center;">+1</td> <td style="width: 25%; text-align: center;">0</td> <td style="width: 25%; text-align: center;">-1</td> <td style="width: 25%; text-align: center;">ข้อเสนอแนะ</td> </tr> </table>	+1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
+1	0	-1	ข้อเสนอแนะ		
	ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม				

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อผลงานการออกแบบเลขคณิตสี่เหลี่ยมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สี่เหลี่ยมบางกะเจ้า

ลำดับ	รายละเอียด	เกณฑ์การประเมิน			
		+1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
ด้านองค์ประกอบในการออกแบบเลขคณิตสี่เหลี่ยม					
1.	รูปร่าง รูปทรงของป้ายและเสา				
2.	ขนาด สัดส่วนของป้ายและเสา				
3.	ด้านวัสดุมีความเหมาะสมกับรูปแบบ				
4.	รูปแบบชุดสี				
5.	รูปแบบตัวอักษร				
6.	รูปแบบชุดสัญลักษณ์ภาพ				
7.	ลวดลายที่ใช้ในการประดับตกแต่ง				
8.	การจัดวางของตัวอักษร ข้อความ สัญลักษณ์ ภาพ และลวดลายต่างๆ				
ด้านหลักเกณฑ์การออกแบบระบบป้ายสัญลักษณ์					
9.	การสื่อความหมายชัดเจน เข้าใจง่าย				
10.	รูปแบบป้ายมีความโดดเด่น และน่าสนใจ				
11.	รูปแบบระบบป้ายมีความเป็นเอกภาพ มีรูปแบบที่สอดคล้องกันไปในทิศทางเดียวกันตั้งแต่ในเรื่องของ รูปแบบ รูปร่าง ขนาด สี ตัวอักษร				
12.	ระบบป้ายสัญลักษณ์มีความเป็นสากล สามารถอยู่เหนือภาษาและวัฒนธรรม				
13.	เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของพื้นที่สี่เหลี่ยมบางกะเจ้า				
14.	สามารถส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีต่อพื้นที่สี่เหลี่ยมบางกะเจ้า				
15.	รูปแบบของระบบป้ายสามารถสะท้อนอัตลักษณ์พื้นที่สี่เหลี่ยมบางกะเจ้า				

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไมอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ในการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

.....

แบบประเมินความพึงพอใจ

การออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

คำชี้แจง : แบบประเมินนี้ใช้เพื่อรวบรวมความพึงพอใจที่มีต่อผลงานการออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อประเมินระดับความพึงพอใจการออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า โดยแบบประเมินชุดนี้แบ่งเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจการออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า โดยประเมินตามคำถามในแต่ละข้อ แล้วใส่เครื่องหมาย ลงในช่อง ของระดับความพึงพอใจที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านโดยใช้เกณฑ์พิจารณาดังนี้

คะแนน	5	หมายถึง	มีความเหมาะสมมากที่สุด
คะแนน	4	หมายถึง	มีความเหมาะสมมาก
คะแนน	3	หมายถึง	มีความเหมาะสมปานกลาง
คะแนน	2	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อย
คะแนน	1	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 1 ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์

ลำดับ	ข้อความคำถาม
1.	1. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง 2. อายุ ☐ ต่ำกว่า 20 ปี ☐ 20-29 ปี ☐ 30-39 ปี ☐ 40-49 ปี ☐ 50-59 ปี ☐ 60 ปีขึ้นไป 3. การศึกษา ☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี ☐ ปริญญาตรี ☐ ปริญญาโท ☐ สูงกว่าปริญญาโท 4. อาชีพ ☐ นักเรียน/นักศึกษา ☐ รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ☐ พนักงานบริษัทเอกชน ☐ ประกอบธุรกิจส่วนตัว ☐ อื่นๆ โปรดระบุ..... 5. พฤติกรรมการใช้ระบบป้ายสัญลักษณ์ ☐ ใช้ ☐ ไม่ใช่
	การให้คะแนน
	+1 0 -1 ข้อเสนอแนะ
	ตอนที่ 1 ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจการออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

รายการประเมิน	เกณฑ์การประเมิน			
	+1	0	-1	ข้อเสนอแนะ
1. ด้านการสะท้อนอัตลักษณ์ของพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า				
1.1 แสดงถึงอัตลักษณ์ของพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าได้อย่างชัดเจน				
1.2 นำอัตลักษณ์ของพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้ามาใช้ได้อย่างเหมาะสม				
1.3 การสร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า				
2. ด้านผลงานการออกแบบ				
2.1 มีองค์ประกอบชัดเจน				
2.2 ความเป็นเอกภาพ : ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน สอดคล้องกลมกลืนกันในเรื่องของ รูปแบบ รูปร่าง ขนาด สี ตัวอักษร				
2.3 ความเป็นอัตลักษณ์เฉพาะตัวตามวัตถุประสงค์				
2.4 มีรูปแบบโดดเด่น น่าสนใจ				
2.5 ความเป็นสากล				
2.6 มีคุณค่าในการจดจำ				
2.7 มีความสวยงามของรูปแบบโดยรวม เหมาะสมกับพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า				
3. ด้านการนำไปใช้				
3.1 ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้				
3.2 ความสามารถในการเสริมสร้างอัตลักษณ์ของพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า				
3.3 การนำไปใช้เพื่อการประชาสัมพันธ์				
3.4 มีความร่วมสมัย สามารถใช้ได้กับทุกยุคทุกสมัย				
3.5 เข้าใจง่าย สื่อความหมายชัดเจน				

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ขอขอบคุณในความร่วมมือของท่าน -

แบบสัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญ

เพื่อศึกษาอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

หัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง ศึกษาอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าเพื่อออกแบบเลนศิลป์สิ่งแวดล้อม
หลักสูตรปริญญาครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
โดย นายพีรพล ช่างใจกล้า
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รศ. อุดมศักดิ์ สาริบุตร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ
2. เพื่อออกแบบเลนศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า
3. เพื่อประเมินความพึงพอใจการออกแบบเลนศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่

สีเขียวบางกะเจ้า

คำชี้แจง : แบบสัมภาษณ์ชุดนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาอัตลักษณ์ โดยการสัมภาษณ์ในเชิงลึกกับผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้เกี่ยวกับพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

โดยแบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์เพื่อศึกษาอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง
จังหวัดสมุทรปราการ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

1. ชื่อ.....นามสกุล.....
2. อาชีพ.....
3. ตำแหน่ง.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่สามารถนำไปใช้โดยนิตินัย

ไม่ว่ากรณีใดๆ ขอสงวนสิทธิ์ในสิ่งที่ปรากฏ และไม่รับผิดชอบต่อผลที่ตามมา

4. สถานที่สัมภาษณ์.....
5. วันที่สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์ เพื่อศึกษาอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง
จังหวัดสมุทรปราการ

1. ประวัติศาสตร์ และความเป็นมา

.....

.....

2. ภูมิศาสตร์ และทรัพยากร

.....

.....

3. ขนบธรรมเนียม ประเพณี

.....

.....

4. สิ่งศักดิ์สิทธิ์

.....

.....

5. วิถีชีวิต ภูมิปัญญา

.....

.....

6. สถาปัตยกรรม จิตรกรรม และประติมากรรม

.....

.....

7. ดนตรี นาฏศิลป์ การละเล่น และภาษา

.....

.....

8. หัตถกรรม งานฝีมือ และสินค้าท้องถิ่น

.....

.....

9. สถานที่ท่องเที่ยว

.....

.....

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอก - ขอขอบคุณในความร่วมมือของท่าน - เอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสอบถามความคิดเห็นด้านอัตลักษณ์และทัศนคติ
ที่มีต่อพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

หัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง ศึกษาอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าเพื่อออกแบบเลนศิลป์สิ่งแวดล้อม
หลักสูตรปริญญาครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
โดย นายพีรพล ช่างใจกล้า
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รศ. อุดมศักดิ์ สาริบุตร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ
2. เพื่อออกแบบเลนศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า
3. เพื่อประเมินความพึงพอใจการออกแบบเลนศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

คำชี้แจง : แบบสอบถามชุดนี้จัดทำขึ้นเพื่อสอบถามความคิดเห็นด้านอัตลักษณ์และทัศนคติที่มีต่อพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า โดยข้อมูลที่ได้นำไปสรุปและวิเคราะห์หาอัตลักษณ์ที่เป็นตัวแทนของพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าในด้านต่างๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการออกแบบเลนศิลป์สิ่งแวดล้อมต่อไป

โดยแบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นด้านอัตลักษณ์และทัศนคติที่มีต่อพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า
อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 1 ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์

กรุณาทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่อง หน้ารายการที่ท่านเลือก

1. เพศ ชาย หญิง

2. อายุ ต่ำกว่า 20 ปี 20-29 ปี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

30-39 ปี 40-49 ปี

50-59 ปี 60 ปีขึ้นไป

3. การศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี
 ปริญญาโท สูงกว่าปริญญาโท
4. อาชีพ นักเรียน / นักศึกษา รัฐบาล / รัฐวิสาหกิจ
 พนักงานบริษัทเอกชน ประกอบธุรกิจส่วนตัว
 อื่นๆ โปรดระบุ.....

5. สถานภาพเกี่ยวกับพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

- เป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ (โปรดระบุจำนวนปีที่อาศัย)
 ต่ำกว่า 20 ปี 20-29 ปี 30-39 ปี
 40-49 ปี 50-59 ปี 60 ปีขึ้นไป
 นักท่องเที่ยว (โปรดระบุจำนวนครั้งที่มาเที่ยว)
 ครั้งแรก มากกว่า 1 ครั้ง

**ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นด้านอัตลักษณ์และทัศนคติที่มีต่อพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า
 อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ**

กรุณาทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่อง หน้ารายการที่ท่านเลือก (เลือกเพียงคำตอบเดียวที่ท่านคิดว่าเหมาะสมที่สุด)

1. ด้านประวัติศาสตร์ : ท่านคิดว่ารายการใดต่อไปนี้แสดงถึงอัตลักษณ์ทางด้านประวัติศาสตร์ของพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการได้มากที่สุด

- ชื่อ **กะเจ้า** ภาษามอญ แปลว่านกกางหรือนกกะยาง
- ชื่อ **บางบ้านเจ้า** หรือ **คลองรัตเกล้า** ลักษณะของผู้หญิงไว้ผมรัดเกล้าแบบขุนนางที่มาอาศัยอยู่
- ชื่อ **คู้งข้าวเหนียวบุด** เพราะการเดินเรืออ้อมคู้งเสียเวลาเป็นวัน
- คลองลาดโพธิ์** ชุดในสมัยพระเจ้าอยู่หัวท้ายสระแห่งกรุงศรีอยุธยา เพื่อย่นระยะการเดินทาง
- เมืองนครเขื่อนขันธ์** พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย โปรดเกล้าฯ ให้สร้างขึ้นเป็นหัวเมืองหน้าด่าน
- จังหวัดพระประแดง** พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชดำริโปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนชื่อจาก เมืองนครเขื่อนขันธ์ เป็น จังหวัดพระประแดง
- ปอดกลางเมือง** พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช (รัชกาลที่ 9) มีพระราชดำริว่า สมควรสงวนพื้นที่แห่งนี้ไว้สำหรับเป็นพื้นที่สีเขียวและเป็นปอดของคนกรุงเทพฯ

- โครงการสวนกลางมหานคร** เป็นโครงการที่จัดทำขึ้นเพื่ออนุรักษ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า ให้เป็นปอดฟอกอากาศเสีย ผลิตออกซิเจน ช่วยต้านน้ำเค็ม เป็นศูนย์รวมพันธุ์ไม้และการศึกษาด้านธรรมชาติวิทยา รวมทั้งเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจของประชาชน ตามมติของคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 25 มิถุนายน 2534
- ศรีนครเขื่อนขันธ์** พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช (รัชกาลที่ 9) ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานนามของสวนสาธารณะและสวนพฤกษศาสตร์ ในตำบลบางกะเจ้า เนื้อที่ 148 ไร่ ว่า “ศรีนครเขื่อนขันธ์” แปลว่าสวนสาธารณะที่เป็นศรีแก่นครเขื่อนขันธ์

2. **ด้านภูมิศาสตร์และทรัพยากร** : ท่านคิดว่ารายการใดต่อไปนี้แสดงถึงอัตลักษณ์ทางด้านภูมิศาสตร์และทรัพยากรของพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการได้มากที่สุด

พื้นที่สีเขียวขนาดใหญ่

รูปกระเพาะหมู

พื้นที่สวน

พื้นที่ป่าชุมชน

พื้นที่ป่าชายเลน

ระบบนิเวศสามน้ำ

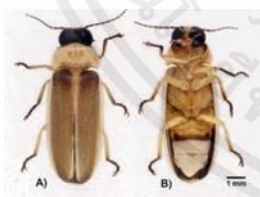
กุ้งเต้นสีชมพู
สกุล (Allochestes)

ไส้เดือนมีปีกริมตลิ่ง
สกุล (Glyphidrilus)

ไส้เดือนฝอย
สกุล (Enchytraeus)

หิ่งห้อยน้ำจืด
สกุล (Luciola aquatilis)

กุ้งเต้นสีชมพู
สกุล (Allochestes)

ไส้เดือนมีปีกริมตลิ่ง
สกุล (Glyphidrilus)

ปอดกลางเมืองที่ดีที่สุด
ในเอเชีย โดย
นิตยสาร Time Asia

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี : ท่านคิดว่ารายการใดต่อไปนี้แสดงถึงอัตลักษณ์ทางด้านขนบธรรมเนียมประเพณีของพื้นที่สี่เขี้ยวบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการได้มากที่สุด

ประเพณีสงกรานต์
ของชาวไทยและมอญ

ประเพณีการแต่งกาย
มอญ

ประเพณีส่งข้าว
สงกรานต์

ประเพณีแห่หงส์
ธงตะขาบ

ประเพณีปล่อยนก
ปล่อยปลา

ประเพณีตักบาตรน้ำผึ้ง

4. ด้านสิ่งศักดิ์สิทธิ์ : ท่านคิดว่ารายการใดต่อไปนี้แสดงถึงอัตลักษณ์ทางด้านสิ่งศักดิ์สิทธิ์ของพื้นที่สี่เขี้ยวบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการได้มากที่สุด

หลวงพ่อบัณฑิต
วัดคันลัด

หลวงพ่อหิน
วัดจากแดง

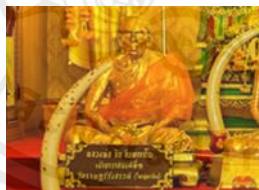
พระพุทธรูปหลวงพ่อ
ใหญ่ วัดกองแก้ว

หลวงพ่อใหญ่
วัดบางน้ำผึ้งนอก

พระปิดตาหลวงพ่อเขย
ติสสร วัดบางกระสอบ

หลวงพ่ออินใสแวนตา
วัดราษฎร์รังสรรค์

ศาลพ่อปู่สันดอน

ศาลเจ้าพ่อลัดโพธิ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. ด้านวิถีชีวิต ภูมิปัญญา : ท่านคิดว่ารายการต่อไปนี้แสดงถึงอัตลักษณ์ทางด้านวิถีชีวิต ภูมิปัญญาของพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการได้มากที่สุด

วิถีชีวิตริมน้ำ

อาชีพเกษตรกรรม

อาชีพการทำประมง

ภูมิปัญญาการทำลูกประคบธัญพืชสมุนไพร

ภูมิปัญญาการทำรูปหอมสมุนไพรไล่ยุง

ภูมิปัญญาศิลปะประดิษฐ์ วัสดุจากธรรมชาติ ที่เหลือใช้

ภูมิปัญญาการสลักหยวกกล้วย

ภูมิปัญญาการทำน้ำตาลมะพร้าว

ภูมิปัญญาด้านการเกษตร

ภูมิปัญญาด้านโภชนาการพื้นบ้าน

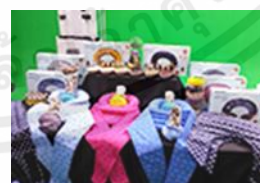
6. หัตถกรรม งานฝีมือ และสินค้าท้องถิ่น : ท่านคิดว่ารายการต่อไปนี้แสดงถึงอัตลักษณ์ทางด้านหัตถกรรม งานฝีมือ และสินค้าท้องถิ่นของพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการได้มากที่สุด

รูปสมุนไพร

ลูกประคบสมุนไพร

หมอนธัญพืชคล้องคอ

งานประดิษฐ์จากวัสดุพื้นบ้านและของเหลือใช้

หัวโขนจิว

น้ำตาลมะพร้าว

มะม่วงน้ำดอกไม้คั่งบางกะเจ้า

เอกสารนี้เป็น
ไม่ว่ากรณีใด

ไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7. สถาปัตยกรรม จิตรกรรม และประติมากรรม : ท่านคิดว่ารายการใดต่อไปนี้แสดงถึงอัตลักษณ์ทางด้าน สถาปัตยกรรม จิตรกรรม และประติมากรรม ของพื้นที่สี่เหลี่ยมบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการได้มากที่สุด

พระอุโบสถหลังเก่า
วัดป่าเกต

พระอุโบสถและ
พระวิหารหลังเก่า
วัดบางน้ำผึ้งนอก

หมู่บ้านมอญทรงคนอง

ภาพจิตรกรรมฝาผนัง
ฝีมือ “ช่างสิบหมู่”
วัดป่าเกต

ภาพจิตรกรรมสาว
มอญ วัดบางน้ำผึ้งนอก

ภาพจิตรกรรมฝาผนัง
ภาพเทพชุมนุม
วัดบางกะเจ้ากลาง

ประติมากรรมพระ
นารายณ์ทรงครุฑ
วัดป่าเกต

8. ดนตรี นาฏศิลป์ การละเล่น และภาษา : ท่านคิดว่ารายการใดต่อไปนี้แสดงถึงอัตลักษณ์ทางด้าน ดนตรี นาฏศิลป์ การละเล่น และภาษา ของพื้นที่สี่เหลี่ยมบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการได้มากที่สุด

การเล่นสะบ้าทอย

เล่นสะบ้าบ่อน

ภาษามอญ

9. สถานที่ท่องเที่ยว : ท่านคิดว่ารายการใดต่อไปนี้แสดงถึงอัตลักษณ์ทางด้านสถานที่ท่องเที่ยวของพื้นที่สี่เหลี่ยมบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการได้มากที่สุด

วัดคันลัด

วัดจากแดง

วัดป่าเกต

วัดบางขมิ้น

วัดบางกะเจ้ากลาง

วัดบางกระเจ้านอก

วัดกองแก้ว

วัดบางกระสอบ

วัดบางน้ำผึ้งใน

วัดบางน้ำผึ้งนอก

วัดบางกอบัว

วัดราชบูรณะ

พิพิธภัณฑน์มอญ
วัดคันลัด

พิพิธภัณฑน์วัด
บางกอบัว

หอวัฒนธรรม
วัดบางกระสอบ

หมู่บ้านมอญ
ทรงคอง

ตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง

บ้านรูปสมุนไพรมะ

บ้านผลิตเครื่องหอม

บ้านประดิษฐ์หัวโขนจิว

กลุ่มศิลปะประดิษฐ์

หัตถศาสตร์เพื่อ
สุขภาพ วิสาหกิจชุมชน

สวนเกษตรตามหลัก
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

สวนไม้ดอกไม้ประดับ

ศูนย์บริการและถ่าย

ฟาร์มเห็ดข้างแดง

ศูนย์ฟื้นฟูพญาชีพ

สมาคมคนพิการ

เอกสารนี้เป็นเทคโนโลยีการเกษตรสำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษา คนพิการ ม่อนุญาตให้นำไปจังหวัดสมุทรปราการการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(หน้าต่อไป)

 สวนศรีนครเขื่อนขันธ์

 สวนเฉลิมพระเกียรติ
80 พรรษา

 สวนป่าเขตน้อมเกล้า

 สวนป่าทรงคนอง

 สวนป่าลำพู
บางกระสอบ

 สวนป่าบางน้ำผึ้ง

 พิพิธภัณฑ
ปลากรดไทย

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

- ขอขอบคุณในความร่วมมือของท่าน -

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

**แบบสอบถาม เพื่อศึกษาแนวทางการออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อม
ที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า**

หัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง ศึกษาอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าเพื่อออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อม
หลักสูตรปริญญาครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
โดย **นายพีรพล ช่างใจกล้า**
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ **รศ. อุดมศักดิ์ สาริบุตร**

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ
2. เพื่อออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า
3. เพื่อประเมินความพึงพอใจการออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

คำชี้แจง : แบบสอบถามชุดนี้ใช้เพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า แนวคิดและทัศนคติในการออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางในการออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

สำหรับผู้วิจัยอธิบาย :

เลขนศิลป์สิ่งแวดล้อม หมายถึง งานออกแบบที่มีการติดตั้งในสภาพแวดล้อมจริง มีลักษณะเป็นงาน 2 มิติ และ 3 มิติ คือ มีความกว้าง ความยาว และความหนา มีวัตถุประสงค์ในการให้ข้อมูลและสร้างความสวยงามน่าสนใจให้กับสถานที่

พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า หมายถึง พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า หรือ คຸ່งบางกะเจ้า ประกอบด้วย 6 ตำบล ในอำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ มีลักษณะพิเศษเป็นคຸ່งน้ำขนาดใหญ่คล้ายกระเพาะหมู แผ่นดินเป็นพื้นที่สีเขียวของต้นไม้ยืนเข้าจรดกรุงเทพมหานคร โดยมีแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นอาณาเขตกั้น

ป้ายสัญลักษณ์ หมายถึง ป้ายที่ใช้ในการบอกบังคับแจ้งเตือนหรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ต่างๆ

ระบบป้ายสัญลักษณ์ หมายถึง ระบบมาตรฐานที่ใช้ในการวางแผนออกแบบและใช้งานป้ายสัญลักษณ์ เพื่อให้สามารถใช้ร่วมกับป้ายหลายรูปแบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ฉะนั้นจึงใคร่ขอความกรุณาท่านได้ตอบแบบสอบถามนี้ตามความเป็นจริง และตอบให้ครบทุกข้อ โดยทำเครื่องหมาย (✓) ลงใน หรือเติมคำในช่องว่างที่กำหนดให้

โดยแบบสอบถามชุดนี้แบ่งเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นและความต้องการเกี่ยวกับระบบป้ายสัญลักษณ์

ตอนที่ 3 แนวคิดและทัศนคติในการออกแบบเลขคณิตสี่เหลี่ยม (ระบบป้ายสัญลักษณ์)

ตอนที่ 1 ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ ต่ำกว่า 20 ปี 20-29 ปี
 30-39 ปี 40-49 ปี
 50-59 ปี 60 ปีขึ้นไป
3. การศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี
 ปริญญาโท สูงกว่าปริญญาโท
4. อาชีพ นักเรียน/นักศึกษา รัฐบาล/รัฐวิสาหกิจ
 พนักงานบริษัทเอกชน ประกอบธุรกิจส่วนตัว
 อื่นๆ โปรดระบุ.....

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นและความต้องการเกี่ยวกับระบบป้ายสัญลักษณ์

5. ท่านเคยมาเยือนในพื้นที่สี่เหลี่ยมวงกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ กี่ครั้ง
 ครั้งแรก มากกว่า 1 ครั้ง
6. วัตถุประสงค์ของท่านในการมาเยือนพื้นที่สี่เหลี่ยมวงกะเจ้า
 ท่องเที่ยว ทำธุรกิจ
 ทัศนศึกษา อื่นๆ.....

7. ในการเดินทางท่านใช้ประโยชน์จากป้ายสัญลักษณ์บ้างหรือไม่ เช่น (ป้ายให้ข้อมูล, ป้ายบอกทิศทาง, ป้ายแสดงแผนที่, ป้ายบอกสถานที่ เป็นต้น)

ใช่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวน ไม่ใช้ เพราะ..... กรุณาอย่าให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

8. ท่านคิดว่า ป้ายให้ข้อมูล, ป้ายบอกทิศทาง, ป้ายแสดงแผนที่, ป้ายบอกสถานที่ ในบริเวณพื้นที่ สีเขียวบางกะเจ้า มีความสำคัญเพียงใด

- มากที่สุด เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการเดินทาง
- สำคัญ ควรมี
- เฉยๆ มีหรือไม่มีก็ได้
- ไม่สำคัญ ไม่จำเป็นต้องมี

9. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อระดับความชัดเจนในการสื่อความหมายของป้ายสัญลักษณ์ ในบริเวณพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

- เหมาะสม เข้าใจง่าย และสื่อความหมายได้ชัดเจน
- สื่อความหมายได้ไม่ชัดเจน ดูคลุมเครือ
- สื่อความหมายได้ไม่ดี ดูไม่รู้เรื่อง

10. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อรูปแบบความเหมาะสม สวยงาม ของป้ายสัญลักษณ์ในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าในปัจจุบัน

- เหมาะสม และสวยงาม
- ธรรมดา
- ไม่สวยงาม ควรปรับปรุง

11. ท่านคิดว่ารูปแบบของระบบป้ายสัญลักษณ์ ในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้ามีความเป็นเอกภาพมีรูปแบบที่สอดคล้องกันไปในทิศทางเดียวกันตั้งแต่ในเรื่องของ รูปแบบ รูปร่าง ขนาด สี และตัวอักษร หรือไม่

- มีความเป็นเอกภาพ และมีรูปแบบที่สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน
- ไม่มีความเป็นเอกภาพ และมีรูปแบบที่ไม่สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

12. ท่านคิดว่าระบบป้ายสัญลักษณ์ ในปัจจุบันมีรูปแบบที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมสามารถส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดี และสะท้อนถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าหรือไม่

- มีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม สามารถส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดี และสะท้อนถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าได้ดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ในการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่สามารถนำไปใช้ในเชิงพาณิชย์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้นำไปเผยแพร่หรือใช้ซ้ำโดยไม่ได้รับอนุญาตทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ไม่มีความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม ไม่สามารถส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดี และสะท้อนถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าได้

ตอนที่ 3 แนวคิดและทัศนคติในการออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อม (ระบบป้ายสัญลักษณ์)

13. ท่านคิดว่าหัวข้อใดต่อไปนี้อาจแสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า ผ่านการออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อม (ระบบป้ายสัญลักษณ์) ได้เหมาะสมที่สุด

☐ ปอดกลางเมือง	☐ โครงการสวนกลางมหานคร
☐ พื้นที่สีเขียวขนาดใหญ่รูปกระเพาะหมู	☐ ประเพณีสงกรานต์ของชาวไทยและมอญ
☐ หลวงพ่อใหญ่วัดบางน้ำผึ้งนอก	☐ พระปิตาหลวงพ่อเซย ดิสรุร วัดบางกระสอบ
☐ อาชีพเกษตรกรรม	☐ ภูมิปัญญาการทำน้ำตาลมะพร้าว
☐ ภาพจิตรกรรมสาวมอญ วัดบางน้ำผึ้งนอก	☐ ภาษามอญ
☐ การเล่นสะบ้าบ่อน	☐ มะม่วงน้ำดอกไม้คิ่งบางกะเจ้า
☐ น้ำตาลมะพร้าว	☐ สวนศรีนครเขื่อนขันธ์
☐ ตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง	
☐ ปอดกลางเมืองที่ดีที่สุดเอเชีย (The Best Urban Oasis) โดยนิตยสาร Time Asian	
☐ ภาพจิตรกรรมฝาผนังฝีมือช่างสิบหมู่ เรื่องราวทศชาติมารผจญและองค์พระพุทธเจ้าเสด็จลงจากสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ วัดป่าเกด	

14. ท่านคิดว่ารูปร่างของป้ายสัญลักษณ์ควรมีลักษณะอย่างไร

- รูปทรงเรขาคณิต รูปทรงอิสระ

15. ท่านคิดว่าขนาดของป้ายสัญลักษณ์ควรมีลักษณะอย่างไร

- ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่

16. ท่านคิดว่าวัสดุประเภทใดมีความเหมาะสมที่นำมาใช้ในการทำป้ายสัญลักษณ์มากที่สุด

- วัสดุประเภทไม้ (ให้ความเป็นธรรมชาติ) วัสดุประเภทโลหะ (แข็งแรงทนทาน ดูทันสมัย)
- วัสดุผสม (มีรูปแบบที่หลากหลาย) วัสดุประเภทพลาสติก (ทันสมัยหลากหลายสี)

17. ท่านคิดว่าโทนสีประเภทใดที่มีความเหมาะสมสามารถสื่อถึงพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าได้ดีที่สุด

สีโทนร้อน

สีโทนเย็น

สีเอิร์ธโทน

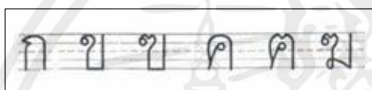

สีพาสเทล

18. ท่านคิดว่า ตัวอักษร รูปแบบใดที่เหมาะสมกับระบบป้ายสัญลักษณ์และสามารถสื่อถึงพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าได้ดีที่สุด

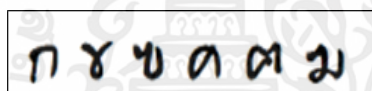
ตัวอักษรแบบมีหัว

ตัวอักษรแบบไม่มีหัว

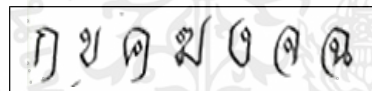
ตัวอักษรแบบตัวเขียน

ตัวอักษรแบบตัวอาลักษณ์

ตัวอักษรแบบประดิษฐ์

19. ท่านคิดว่าสัญลักษณ์ (Symbol) รูปแบบใดสามารถสื่อความหมายให้รับรู้ร่วมกันในสังคมได้ดีที่สุด

แบบรูปทรงเรขาคณิต (Geometric)

แบบอิสระ (Free form)

แบบธรรมชาติ (Organic form)

เอกสารนี้เป็นเอกสารเพื่อการเรียนการสอนเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น หากมีข้อสงสัยหรือต้องการข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อฝ่ายประชาสัมพันธ์
ที่เบอร์โทรศัพท์ 02-2542400 หรืออีเมล pr@scs.ac.th

20. สัญลักษณ์ภาพ (Pictogram) คือ ภาพที่ถูกตัดทอนมาจากภาพของจริง เป็นสัญลักษณ์ที่ใช้แทนคำพูด รูปแบบใดต่อไปนี้นี้ที่ท่านคิดว่าสามารถสื่อความหมายให้รับรู้ร่วมกันในสังคมได้ดีที่สุด

ภาพเหมือน (Icon)

ภาพที่ถูกตัดทอน (Index)

ภาพตัวแทน (Symbol)

21. ท่านคิดว่าลวดลายที่ใช้ประกอบในระบบป้ายสัญลักษณ์ควรมีลักษณะเป็นอย่างไร

ภาพถ่าย

ภาพวาด

ภาพกราฟิก

- ขอขอบคุณในความร่วมมือของท่าน -

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบประเมินความคิดเห็น

การออกแบบเลขคณิตสิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

หัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง ศึกษาอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าเพื่อออกแบบเลขคณิตสิ่งแวดล้อม
 หลักสูตรปริญญาครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต
 สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
 โดย นายพีรพล ช่างใจกล้า
 อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รศ. อุดมศักดิ์ สาริบุตร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ
2. เพื่อออกแบบเลขคณิตสิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า
3. เพื่อประเมินความพึงพอใจการออกแบบเลขคณิตสิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

คำชี้แจง : วัตถุประสงค์ของการประเมินครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบเลขคณิตสิ่งแวดล้อม ประเมินความคิดเห็นต่อผลงานการออกแบบเลขคณิตสิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

โดยแบบประเมินชุดนี้แบ่งเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อผลงานการออกแบบเลขคณิตสิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

โดยประเมินตามคำถามในแต่ละข้อ แล้วใส่เครื่องหมาย ลงในช่อง ของระดับความคิดเห็นที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

โดยใช้เกณฑ์พิจารณาดังนี้

คะแนน	5	หมายถึง	มีความเหมาะสมมากที่สุด
คะแนน	4	หมายถึง	มีความเหมาะสมมาก
คะแนน	3	หมายถึง	มีความเหมาะสมปานกลาง
คะแนน	2	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อย
คะแนน	1	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ภายในเท่านั้น ไม่ควรเผยแพร่ไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งท่านมิให้คัดลอกสิ่งเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. ชื่อ.....นามสกุล.....
2. อาชีพ.....
3. ตำแหน่ง.....
4. สถานที่ทำงาน.....
5. ประสบการณ์ในการทำงาน.....ปี
6. ระดับการศึกษา
  - ปริญญาตรี   ปริญญาโท   ปริญญาเอก
  - อื่นๆ (ระบุ).....

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อผลงานการออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

ลำดับ	รายการประเมินความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ด้านองค์ประกอบในการออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อม						
1.	ชุดสีอัตลักษณ์					
2.	รูปแบบชุดตัวอักษร					
3.	รูปแบบชุดสัญลักษณ์ภาพ					

รูปแบบที่ 1						
						
ลำดับ	รายการประเมินความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ด้านองค์ประกอบในการออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อม						
1.	รูปร่าง รูปทรงของป้ายและเสามีความเหมาะสมกับรูปแบบ					
	1.1 ป้ายแสดงทิศทาง					
	1.2 ป้ายแสดงแผนที่					
	1.3 ป้ายแสดงข้อมูลสถานที่					
	1.4 ป้ายแสดงสถานที่					
2.	ขนาด สัดส่วนของป้ายและเสามีความเหมาะสมกับรูปแบบ					
	2.1 ป้ายแสดงทิศทาง					
	2.2 ป้ายแสดงแผนที่					
	2.3 ป้ายแสดงข้อมูลสถานที่					
	2.4 ป้ายแสดงสถานที่					
3.	ลวดลายที่ใช้ในการประดับตกแต่ง					
4.	การจัดวางของตัวอักษร ข้อความ สัญลักษณ์ภาพ และลวดลายต่างๆ					
	4.1 ป้ายแสดงทิศทาง					
	4.2 ป้ายแสดงแผนที่					
	4.3 ป้ายแสดงข้อมูลสถานที่					
	4.4 ป้ายแสดงสถานที่					
ด้านหลักเกณฑ์การออกแบบระบบป้ายสัญลักษณ์						
5.	การสื่อความหมายชัดเจน เข้าใจง่าย					
	5.1 ป้ายแสดงทิศทาง					
	5.2 ป้ายแสดงแผนที่					
	5.3 ป้ายแสดงข้อมูลสถานที่					
	5.4 ป้ายแสดงสถานที่					

เอกสารนี้เป็นเอกสารของมหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ จังหวัดปทุมธานี ไม่อนุญาตให้มีการเผยแพร่ในวงกว้างโดยไม่ได้รับอนุญาตจากทางมหาวิทยาลัย

รูปแบบที่ 2						
						
ลำดับ	รายการประเมินความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ด้านองค์ประกอบในการออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อม						
1.	รูปร่าง รูปทรงของป้ายและเสามีความเหมาะสมกับรูปแบบ					
	1.1 ป้ายแสดงทิศทาง					
	1.2 ป้ายแสดงแผนที่					
	1.3 ป้ายแสดงข้อมูลสถานที่					
	1.4 ป้ายแสดงสถานที่					
2.	ขนาด สัดส่วนของป้ายและเสามีความเหมาะสมกับรูปแบบ					
	2.1 ป้ายแสดงทิศทาง					
	2.2 ป้ายแสดงแผนที่					
	2.3 ป้ายแสดงข้อมูลสถานที่					
	2.4 ป้ายแสดงสถานที่					
3.	ลวดลายที่ใช้ในการประดับตกแต่ง					
4.	การจัดวางของตัวอักษร ข้อความ สัญลักษณ์ภาพ และลวดลายต่างๆ					
	4.1 ป้ายแสดงทิศทาง					
	4.2 ป้ายแสดงแผนที่					
	4.3 ป้ายแสดงข้อมูลสถานที่					
	4.4 ป้ายแสดงสถานที่					
ด้านหลักเกณฑ์การออกแบบระบบป้ายสัญลักษณ์						
5.	การสื่อความหมายชัดเจน เข้าใจง่าย					
	5.1 ป้ายแสดงทิศทาง					
	5.2 ป้ายแสดงแผนที่					
	5.3 ป้ายแสดงข้อมูลสถานที่					
	5.4 ป้ายแสดงสถานที่					

เอกสารนี้เป็นเอกสารต้นฉบับที่จัดทำขึ้นเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น ไม่อนุญาตให้มีการเผยแพร่หรือใช้ซ้ำโดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆ

รูปแบบที่ 3						
						
ลำดับ	รายการประเมินความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ด้านองค์ประกอบในการออกแบบเลขศิลป์สิ่งแวดล้อม						
1.	รูปร่าง รูปทรงของป้ายและเสามีความเหมาะสมกับรูปแบบ					
	1.1 ป้ายแสดงทิศทาง					
	1.2 ป้ายแสดงแผนที่					
	1.3 ป้ายแสดงข้อมูลสถานที่					
	1.4 ป้ายแสดงสถานที่					
2.	ขนาด สัดส่วนของป้ายและเสามีความเหมาะสมกับรูปแบบ					
	2.1 ป้ายแสดงทิศทาง					
	2.2 ป้ายแสดงแผนที่					
	2.3 ป้ายแสดงข้อมูลสถานที่					
	2.4 ป้ายแสดงสถานที่					
3.	ลวดลายที่ใช้ในการประดับตกแต่ง					
4.	การจัดวางของตัวอักษร ข้อความ สัญลักษณ์ภาพ และลวดลายต่างๆ					
	4.1 ป้ายแสดงทิศทาง					
	4.2 ป้ายแสดงแผนที่					
	4.3 ป้ายแสดงข้อมูลสถานที่					
	4.4 ป้ายแสดงสถานที่					
ด้านหลักเกณฑ์การออกแบบระบบป้ายสัญลักษณ์						
5.	การสื่อความหมายชัดเจน เข้าใจง่าย					
	5.1 ป้ายแสดงทิศทาง					
	5.2 ป้ายแสดงแผนที่					
	5.3 ป้ายแสดงข้อมูลสถานที่					
	5.4 ป้ายแสดงสถานที่					

แบบประเมินความพึงพอใจการออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์
พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

หัวข้อวิทยานิพนธ์ เรื่อง ศึกษาอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าเพื่อออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อม
หลักสูตรปริญญาครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
โดย นายพีรพล ช่างใจกล้า
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รศ. อุดมศักดิ์ สาริบุตร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ
2. เพื่อออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า
3. เพื่อประเมินความพึงพอใจการออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

คำชี้แจง : แบบประเมินนี้ใช้เพื่อรวบรวมความพึงพอใจที่มีต่อผลงานการออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินระดับความพึงพอใจการออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

โดยแบบประเมินชุดนี้แบ่งเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจการออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

โดยประเมินตามคำถามในแต่ละข้อ แล้วใส่เครื่องหมาย ลงในช่อง ของระดับความพึงพอใจที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านโดยใช้เกณฑ์พิจารณา ดังนี้

คะแนน 5 หมายถึง มีความเห็นว่าพึงพอใจระดับมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง มีความเห็นว่าพึงพอใจระดับมาก

คะแนน 3 หมายถึง มีความเห็นว่าพึงพอใจระดับปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง มีความเห็นว่าพึงพอใจระดับน้อย

คะแนน 1 หมายถึง มีความเห็นว่าพึงพอใจระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น ขอสงวนสิทธิ์ในข้อมูลและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 1 ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ ต่ำกว่า 20 ปี 20-29 ปี 30-39 ปี
 40-49 ปี 50-59 ปี 60 ปีขึ้นไป
3. การศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี
 ปริญญาโท สูงกว่าปริญญาโท
4. อาชีพ นักเรียน/นักศึกษา รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ
 พนักงานบริษัทเอกชน ประกอบธุรกิจส่วนตัว
 อื่นๆ โปรดระบุ.....
5. พฤติกรรมการใช้ระบบป้ายสัญลักษณ์ ใช้ ไม่ใช่

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจการออกแบบเลนขนคิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ภายในระบบเท่านั้น ไม่ควรนำออกนอกระบบโดยไม่ได้รับอนุญาต
 ไม่ว่าจะด้วยวิธีใด การคัดลอก การเผยแพร่ การแจกจ่าย การทำซ้ำ การนำออกนอกระบบ การนำออกเผยแพร่ การนำออกใช้
 ไม่ว่าจะในรูปแบบใดก็ตาม การทำซ้ำ การนำออกนอกระบบ การนำออกเผยแพร่ การนำออกใช้ การนำออกใช้
 ไม่ว่าจะในรูปแบบใดก็ตาม การทำซ้ำ การนำออกนอกระบบ การนำออกเผยแพร่ การนำออกใช้ การนำออกใช้

ลำดับ	รายการประเมินความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจ				
		1	2	3	4	5
1.	ด้านการสะท้อนอัตลักษณ์ของพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า					
	1.1 แสดงถึงอัตลักษณ์ของพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าได้อย่างชัดเจน					
	1.2 นำอัตลักษณ์ของพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้ามาใช้ได้อย่างเหมาะสม					
	1.3 การสร้างภาพลักษณ์ที่ดีต่อพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า					
2.	ด้านผลงานการออกแบบ					
	2.1 มีองค์ประกอบชัดเจน					
	2.2 มีความเป็นเอกภาพ : ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน สอดคล้องกลมกลืนกันในเรื่องของ รูปแบบ รูปร่าง ขนาด สี ตัวอักษร					
	2.3 มีความเป็นอัตลักษณ์เฉพาะตัวตามวัตถุประสงค์					
	2.4 มีรูปแบบโดดเด่น น่าสนใจ					
	2.5 มีความเป็นสากล					
	2.6 มีคุณค่าในการจดจำ					
	2.7 มีความสวยงามของรูปแบบโดยรวม เหมาะสมกับพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า					
3.	ด้านการนำไปใช้					
	3.1 ความเป็นไปได้ในการนำไปใช้					
	3.2 ความสามารถในการเสริมสร้างอัตลักษณ์ของพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า					
	3.3 การนำไปใช้เพื่อการประชาสัมพันธ์					
	3.4 มีความร่วมสมัย สามารถใช้ได้กับทุกยุคทุกสมัย					
	3.5 เข้าใจง่าย สื่อความหมายชัดเจน					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกหรือเผยแพร่ข้อมูลในเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้
- ขอขอบคุณในความร่วมมือของท่าน -

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีก ภาพที่ ค.1 สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้เกี่ยวกับพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า รนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ **ภาพที่ ค. 2** การเก็บข้อมูลแบบสอบถามจากผู้ที่อยู่อาศัยในพื้นที่สี่เขี้ยวบางกะเจ้า และนักท่องเที่ยว
ที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่สี่เขี้ยวบางกะเจ้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ภาพที่ ค. 3 การเก็บข้อมูลความพึงพอใจจากนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เลขนศิลป์สิ่งแวดล้อม

บางกะเจ้า

ENVIRONMENTAL GRAPHIC DESIGN FOR BANGKACHAO GREEN AREA

สี

Color

	CS MS Y10 K0		C45 M25 Y80 K10		C90 M60 Y100 K10		C40 M70 Y80 K10
	Pantone 7485 C		Pantone 343 C		Pantone 356 C		Pantone 4625 C

แนวคิดการออกแบบ

Concept Design

จากแนวคิด "พื้นที่สีเขียวขนาดใหญ่รูปกระเพาะหมู" ออกแบบด้วยการสื่อสารแบบตรงไปตรงมา โดยใช้รูปร่าง (Shape) ลักษณะทางนิเวศของพื้นที่เป็นรูปทรงกระเพาะหมู ด้วยการลดทอนเป็นภาพที่สามารถสื่อความหมายได้ตรงถึงสิ่งอ้างอิง

สัญลักษณ์ภาพ

Pictogram

ชุดตัวอักษร

Typography

ตัวอักษรหลักภาษาไทย "บางกะเจ้า"

ตัวอักษรหลักภาษาอังกฤษ "BANGKACHAO"

ตัวอักษรข้อความภาษาไทย "บางกะเจ้า"

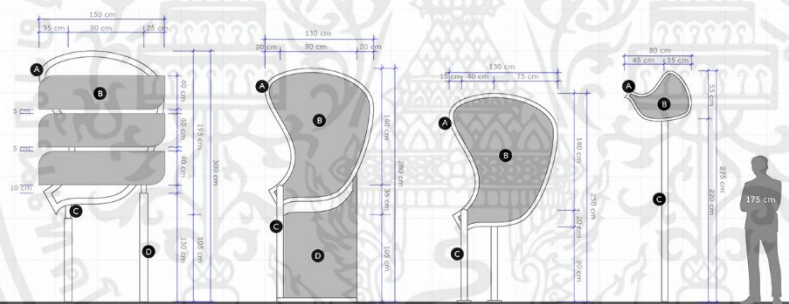
ตัวอักษรข้อความภาษาอังกฤษ "BANGKACHAO"

CS Charthai Regular

Helvetica Bold

TH Sarabun New Regular

TH Sarabun New Bold

- Direction Sign**
  - A: จุดตั้งป้ายขนาด 2.1/2 นิ้ว จุดตั้งพื้น 1.1 เมตร
  - B: จุดตั้งป้ายขนาด 5 มม. จุดตั้งพื้น 1.1 เมตร
  - C: จุดตั้งป้ายขนาด 2.1/2 นิ้ว จุดตั้งพื้น 1.1 เมตร
  - D: จุดตั้งป้ายขนาด 3.1/2 นิ้ว จุดตั้งพื้น 1.1 เมตร
- Directory Sign**
  - A: จุดตั้งป้ายขนาด 2.1/2 นิ้ว จุดตั้งพื้น 1.1 เมตร
  - B: จุดตั้งป้ายขนาด 5 มม. จุดตั้งพื้น 1.1 เมตร
  - C: จุดตั้งป้ายขนาด 2.1/2 นิ้ว จุดตั้งพื้น 1.1 เมตร
  - D: จุดตั้งป้ายขนาด 3.1/2 นิ้ว จุดตั้งพื้น 1.1 เมตร
- Information Sign**
  - A: จุดตั้งป้ายขนาด 2.1/2 นิ้ว จุดตั้งพื้น 1.1 เมตร
  - B: จุดตั้งป้ายขนาด 5 มม. จุดตั้งพื้น 1.1 เมตร
  - C: จุดตั้งป้ายขนาด 2.1/2 นิ้ว จุดตั้งพื้น 1.1 เมตร
- Identification Sign**
  - A: จุดตั้งป้ายขนาด 1.1/4 นิ้ว จุดตั้งพื้น 1.1 เมตร
  - B: จุดตั้งป้ายขนาด 5 มม. จุดตั้งพื้น 1.1 เมตร
  - C: จุดตั้งป้ายขนาด 3.1/2 นิ้ว จุดตั้งพื้น 1.1 เมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ ง. 1 ผลงานรูปแบบที่ 1 ออกแบบตามสัญลักษณ์เชิงคล้ายหรือเหมือน (Icon)

Signage System

Direction Sign

Directory Sign

Information Sign

Identification Sign

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ไปเผยแพร่ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Signage System

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหาไปเผยแพร่หรืออ้างถึงโดยไม่ขอสงวนสิทธิ์ในการนำไปใช้

เลขนศิลป์สิ่งแวดล้อม

บางกะเจ้า

ENVIRONMENTAL GRAPHIC DESIGN FOR BANGKACHAO GREEN AREA

แนวคิดการออกแบบ
Concept Design

จากแนวคิด "พื้นที่สีเขียวขนาดใหญ่ประเภทหมู่" สอดคล้องกับนโยบายที่ช่วยพัฒนาภาพลักษณ์ของพื้นที่ นำลักษณะโครงสร้างของเซลล์คุมบริเวณ (Guard Cell) ซึ่งเป็นกระบวนการทำงานของพืชในการดูดซับน้ำจากดินและปล่อยน้ำออกซิเจน โดยออกแบบด้วยการกลอน จนไม่เหลือเค้าทรงสิ่งที่ยังถึง รูปแบบนี้ จะเปิดโอกาสให้คนได้ความมากที่สุดและจะเข้าใจตรงกันเมื่อเรานำมาใช้ในระยะหนึ่ง

สี
Color

สัญลักษณ์ภาพ
Pictogram

ชุดตัวอักษร
Typography

ตัวอักษรหลักภาษาไทย

"บางกะเจ้า"

ก ข ค ด พ ง จ ฉ ช ซ
ณ ญ อ ฎ ท ฒ ด ด ต
ท ฌ บ ฝ ฟ ฝ ฝ ฝ ฝ
ย ร ล ว ศ ษ ห อ ษ
- ๖ - ๗ - ๘ - ๙ - ๑ - ๒
๐ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙

CS ChatThai Regular

ตัวอักษรหลักภาษาอังกฤษ

"BANGKACHAO"

A B C D E F G H I J K L M
N O P Q R S T U V W X Y Z
a b c d e f g h i j k l m
n o p q r s t u v w x y z
0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

Helvetica Bold

ตัวอักษรข้อความ ภาษาไทย

"บางกะเจ้า"

ก ข ค ด พ ง จ ฉ ช ซ
ณ ญ อ ฎ ท ฒ ด ด ต
ท ฌ บ ฝ ฟ ฝ ฝ ฝ ฝ
ย ร ล ว ศ ษ ห อ ษ
๐ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙

TH Sarabun New Regular

ตัวอักษรข้อความ ภาษาอังกฤษ

"BANGKACHAO"

A B C D E F G H I J K L M
N O P Q R S T U V W X Y Z
a b c d e f g h i j k l m
n o p q r s t u v w x y z
0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

TH Sarabun New Bold

Direction Sign

- A หลักตั้งขนาด 2 1/2 นิ้ว สูง 1 เมตร
- B หลักตั้งขนาด 1 1/4 นิ้ว สูง 1 เมตร
- C หลักตั้งขนาด 1 นิ้ว สูง 1 เมตร
- D หลักตั้งขนาด 5 มม. สีสูงตามแนว
- E หลักตั้งขนาด 5 มม. สีสูงตามแนว (Laser Cut) ตามแนว
- F หลักตั้งขนาด 3 1/2 นิ้ว สูง 1 เมตร
- G หลักตั้งสูงตามแนว

Directory Sign

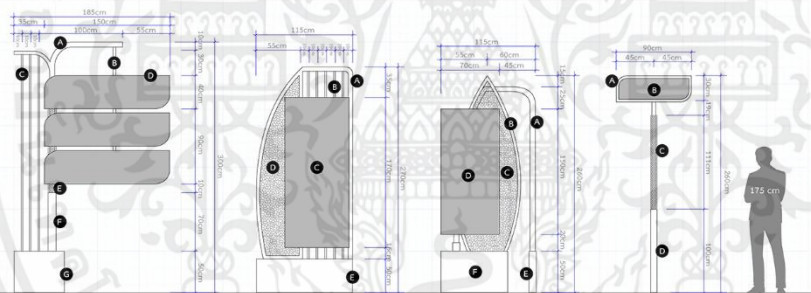
- A หลักตั้งขนาด 2 1/2 นิ้ว สูง 1 เมตร
- B หลักตั้งขนาด 1 นิ้ว สูง 1 เมตร
- C หลักตั้งขนาด 5 มม. สีสูงตามแนว
- D หลักตั้งขนาด 5 มม. สีสูงตามแนว (Laser Cut) ตามแนว
- E หลักตั้งสูงตามแนว

Information Sign

- A หลักตั้งขนาด 2 1/2 นิ้ว สูง 1 เมตร
- B หลักตั้งขนาด 1 1/4 นิ้ว สูง 1 เมตร
- C หลักตั้งขนาด 5 มม. สีสูงตามแนว
- D หลักตั้งขนาด 5 มม. สีสูงตามแนว (Laser Cut) ตามแนว
- E หลักตั้งสูงตามแนว
- F หลักตั้งขนาด 3 1/2 นิ้ว สูง 1 เมตร
- G หลักตั้งสูงตามแนว

Identification Sign

- A หลักตั้งขนาด 1 1/4 นิ้ว สูง 1 เมตร
- B หลักตั้งขนาด 5 มม. สีสูงตามแนว
- C หลักตั้งขนาด 5 มม. สีสูงตามแนว (Laser Cut) ตามแนว
- D หลักตั้งขนาด 2 1/2 นิ้ว สูง 1 เมตร

▲ Direction Sign   ▲ Directory Sign   ▲ Information Sign   ▲ Identification Sign

Signage System

Direction Sign   Directory Sign   Information Sign   Identification Sign

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งยังมีให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้
ภาพที่ ง. 3 ผลงานรูปแบบที่ 3 ออกแบบตามสัญลักษณ์เชิงสัญลักษณ์ (Symbol)

Signage System

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับใช้ภายในเท่านั้น ไม่อนุยให้เผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆก็ตามมีโทษตามกฎหมาย และต้องอ้างอิงถึงที่มาของเอกสารทุกครั้งที่จะนำไปใช้

เลนศิลป์สิ่งแวดล้อม ENVIRONMENTAL GRAPHIC DESIGN FOR บางกะเจ้า BANGKACHAO GREEN AREA

แนวคิดการออกแบบ ▼ Concept Design

จากแนวคิด
"พื้นที่สีเขียวขนาดใหญ่ประเพณี"
นำผลงานผ่านรูปแบบ ความอุดมสมบูรณ์
การเจริญเติบโตของพืช ด้วยลักษณะโครงสร้าง
ของพืชประกอบด้วย ใบ และลำต้นการกลั่น
โดยกลายรูปแบบที่ทันสมัย แต่ยังคงถึงความ
เป็นที่ยั่งยืนและเขียวชอุ่ม

▼ Identification Sign ป้ายแสดงสถานที่

▲ Directory Sign

▼ Direction Sign A1
ป้ายแสดงทิศทาง

▲ Information Sign

▲ Direction Sign A2

สี Color

เขียว	เขียวเข้ม	เขียวอ่อน	น้ำตาล	น้ำตาลเข้ม	น้ำตาลอ่อน
#4CAF50	#2E7D32	#81C784	#795548	#5D4037	#D7CCC8

ตัวอักษร Font

Font Name	Character Set	Font Style
Font 1	0 1 2 3 4 5 6 7 8 9	Regular
Font 2	A B C D E F G H I J K L M N O P Q R S T U V W X Y Z	Regular
Font 3	๐ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙	Regular
Font 4	๐ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙	Regular

สัญลักษณ์ภาพ Pictogram

เอกสารนี้เป็นเอกสาร... ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ ง. 4 ผลงานการออกแบบเลนศิลป์สิ่งแวดล้อมที่แสดงถึงอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

คู่มือการใช้

เลขนศิลป์สิ่งแวดล้อม

พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า

อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

ENVIRONMENTAL GRAPHIC DESIGN FOR BANGKACHAO GREEN AREA MANUAL

คู่มือนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์อื่นใดโดยไม่ได้รับอนุญาตจากสำนักพิมพ์ และต้องอ้างอิงถึงสำนักพิมพ์ทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำนำ

Introduction

จากงานวิจัยเรื่อง “ศึกษาอัตลักษณ์พื้นที่สีเขียวบางกะเจ้าเพื่อออกแบบ
 เลขนศิลป์สิ่งแวดล้อม” เป็นการศึกษาอัตลักษณ์ของพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า
 ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในงานออกแบบเลขนศิลป์
 สิ่งแวดล้อม ให้สามารถสะท้อนถึงอัตลักษณ์ของพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า
 ผ่านกระบวนการวิจัย แนวคิด และทฤษฎีทางการออกแบบ

คู่มือการใช้เลขนศิลป์สิ่งแวดล้อมนี้ จะช่วยอำนวยความสะดวกในการ
 ออกแบบเลขนศิลป์สิ่งแวดล้อม (ระบบป้ายสัญลักษณ์) ให้มีความเป็น
 เอกภาพ สอดคล้องกลมกลืนและมีแนวทางในการนำไปใช้งานที่มีมาตรฐาน
 มีระเบียบแบบแผน ซึ่งจะช่วยส่งเสริมให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีกับพื้นที่สีเขียว
 บางกะเจ้า

ผลงานวิทยานิพนธ์ระดับบัณฑิตศึกษา
 สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
 คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 "ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้"

สารบัญ

Contents

ชุดสี

Colors 03

ชุดตัวอักษร

Typography 04

ชุดตัวอักษรหลัก ภาษาไทย

Primary Thai Font Family

ชุดตัวอักษรหลัก ภาษาอังกฤษ

Primary English Font Family

ชุดตัวอักษรรอง ภาษาไทย / ภาษาอังกฤษ

Secondary Fonts Family

สัญลักษณ์ภาพ

Pictogram 06

ระบบป้ายสัญลักษณ์

Signage System 07

ป้ายแสดงทิศทาง

Direction Sign

08 11

ป้ายแสดงแผนที่

Directory Sign

11

ป้ายแสดงข้อมูลสถานที่

Information Sign

14

ป้ายแสดงสถานที่

Identification Sign

22

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชุดสี

Colors

กลุ่มโทนสีหลัก Corporate colors

 <p>เขียวรงกา Khaorongka THAITONE COLOR c65 m25 y80 k10 T4280</p>	<p>C 65 M 25 Y 80 K 10</p>	 <p>ขาวผ่อง Khaophong THAITONE COLOR c5 m5 y10 k0 T0010</p>	<p>C 5 M 5 Y 10 K 0</p>
Pantone 363 C		Pantone 7485 C	
 <p>เขียวตอง Khaioatong THAITONE COLOR c90 m40 y100 k10 T4120</p>	<p>C 90 M 40 Y 100 K 10</p>	 <p>น้ำตาลไหม้ Namtarmai THAITONE COLOR c40 m70 y80 k60 T7020</p>	<p>C 40 M 70 Y 80 K 60</p>
Pantone 356 C		Pantone 4625 C	

กลุ่มโทนสีรอง Supporting colors

 <p>ขาวเกษม Khakachang THAITONE COLOR c95 m10 y100 k0 T0020</p>	 <p>เหล็ก Lek THAITONE COLOR c80 m10 y100 k10 T8130</p>	 <p>เทา Tau THAITONE COLOR c50 m50 y50 k50 T5090</p>	 <p>สีกรมหลวง Samrut THAITONE COLOR c10 m10 y100 k10 T8190</p>	 <p>ดำเข้ม Damkham THAITONE COLOR c0 m0 y0 k100 T0010</p>	 <p>งาช้าง Ngachang THAITONE COLOR c100 m0 y0 k0 T0120</p>	 <p>ส้ม Sang THAITONE COLOR c0 m0 y100 k0 T0100</p>
 <p>นู้ว Nuua THAITONE COLOR c100 m0 y0 k0 T3140</p>	 <p>ไม้ทราสนา Maitrasana THAITONE COLOR c100 m0 y0 k0 T3090</p>	 <p>เลี่ยมพราย Lueamphai THAITONE COLOR c100 m0 y0 k0 T8090</p>	 <p>ดิน Dit THAITONE COLOR c100 m0 y0 k0 T0060</p>	 <p>หมอก Mek THAITONE COLOR c100 m0 y0 k0 T0130</p>	 <p>เหลืองเทา Lueangtao THAITONE COLOR c100 m0 y0 k0 T0100</p>	 <p> kaki Kaki THAITONE COLOR c100 m0 y0 k0 T7100</p>
 <p>สีกรมหลวง Samrit THAITONE COLOR c10 m10 y100 k10 T8090</p>	 <p>กุก Kuk THAITONE COLOR c100 m0 y0 k0 T7090</p>	 <p>น้ำตาล Naman THAITONE COLOR c100 m0 y0 k0 T7010</p>	 <p>ฟ้า Falag THAITONE COLOR c100 m0 y0 k0 T8030</p>	 <p>สีชมพู Kashin THAITONE COLOR c100 m0 y0 k0 T0060</p>	 <p>แดงอมชมพู Banglamet THAITONE COLOR c100 m0 y0 k0 T1160</p>	 <p>ม่วง Purak THAITONE COLOR c100 m0 y0 k0 T6090</p>
 <p>ม่วงดอกนกกะป Mueangnongkrap THAITONE COLOR c100 m0 y0 k0 T6080</p>	 <p>ดอกขี้เหล็ก Etblangchit THAITONE COLOR c100 m0 y0 k0 T6080</p>	 <p>น้ำใส Nami THAITONE COLOR c100 m0 y0 k0 T0100</p>	 <p>ตาแมว Tamm THAITONE COLOR c100 m0 y0 k0 T8130</p>	 <p>ขนควนทอง Kunwongkang THAITONE COLOR c100 m0 y0 k0 T0110</p>	 <p>เมฆ Mek THAITONE COLOR c100 m0 y0 k0 T0080</p>	 <p>มอดราม Mokdam THAITONE COLOR c100 m0 y0 k0 T5040</p>
 <p>ฟ้า Fa THAITONE COLOR c100 m0 y0 k0 T8160</p>	 <p>ครามรัง Kwanrang THAITONE COLOR c100 m0 y0 k0 T8020</p>	 <p>หญ้าแพรกอ่อน Yaphangon THAITONE COLOR c100 m0 y0 k0 T4240</p>	 <p>เขียวมรกต Khaomongkaling THAITONE COLOR c100 m0 y0 k0 T4190</p>	 <p>เขียวเตี Khaotui THAITONE COLOR c100 m0 y0 k0 T4180</p>	 <p>โตก Srok THAITONE COLOR c100 m0 y0 k0 T4270</p>	 <p>ก้ามปลี Kammali THAITONE COLOR c100 m0 y0 k0 T4150</p>
 <p>เขียวมลาย Khaomai THAITONE COLOR c100 m0 y0 k0 T4070</p>	 <p>มรดก Morat THAITONE COLOR c100 m0 y0 k0 T4290</p>	 <p>เขียวใบเตย Khaobaijai THAITONE COLOR c100 m0 y0 k0 T4140</p>	 <p>เปลือกข้าวโพด Pleangphat THAITONE COLOR c100 m0 y0 k0 T3030</p>	 <p>ดอกบวบ Dokbub THAITONE COLOR c100 m0 y0 k0 T3080</p>	 <p>หงาดาว Horadan THAITONE COLOR c100 m0 y0 k0 T3020</p>	 <p>จันทร์ Chan THAITONE COLOR c100 m0 y0 k0 T3050</p>
 <p>รงงาม Rongng THAITONE COLOR c100 m0 y0 k0 T3010</p>	 <p>ชัมปา Champa THAITONE COLOR c100 m0 y0 k0 T3040</p>	 <p>เมฆมณฑา Mekongkha THAITONE COLOR c100 m0 y0 k0 T3040</p>	 <p>แดงสด Bangsad THAITONE COLOR c100 m0 y0 k0 T1010</p>	 <p>สีชมพู Khaomongkaling THAITONE COLOR c100 m0 y0 k0 T1040</p>		

สีที่เป็นอัตลักษณ์ของพื้นที่สีเขียวบางกะเจ้า คือ สีเขียวรงกา สีเขียวตอง สีขาวผ่อง และสีน้ำตาลไหม้ ซึ่งมีบทบาทและความสำคัญในการวางระบบอัตลักษณ์ โดยกำหนดใช้ในการงานระบบป้ายสัญลักษณ์ (Signage System) และงานสิ่งพิมพ์ (Print Materials) ฯลฯ

ในการใช้สีสำหรับออกแบบ ผู้ออกแบบควรพิจารณาใช้กลุ่มโทนสีหลักก่อนเป็นอันดับแรก โดยเฉพาะกับงานที่ต้องใช้กับสาธารณะ เช่น งานระบบป้ายสัญลักษณ์ งานสิ่งพิมพ์ งานตกแต่ง งานโฆษณาประชาสัมพันธ์ ส่วนกลุ่มโทนสีรองนั้นควรใช้ไม่เกิน 30% ของงานออกแบบ และสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามลักษณะของงานและความเหมาะสม

สิ่งที่นักออกแบบควรระวังและคำนึงถึง คือ สีที่กำหนดในที่นี้เป็นสีในระบบ CMYK ซึ่งเป็นระบบการพิมพ์ 4 สีของโรงพิมพ์โดยทั่วไป ซึ่งอาจจะแตกต่างในสีที่เป็นมาตรฐานของ Pantone ดังนั้นผู้ใช้ควรนำตัวอย่างสีที่กำหนดจากใน Pantone เปรียบเทียบกับค่าสีที่ไม่ใช่การพิมพ์ในระบบโรงพิมพ์เพื่อให้ได้สีที่ถูกต้อง

CMYK = Cyan+Magenta+Yellow+Key (Black)
เป็นค่ามาตรฐานในการเทียบสีงานสิ่งพิมพ์ในระบบ Process Color

ชุดตัวอักษร

Typography

CS ChatThai
Regular

ก ข ฃ ค ฅ ฆ ง จ ฉ ช ซ
 ฌ ญ ฎ ฏ ฐ ฑ ฒ ณ ด ต ถ
 ท ธ น บ ป ผ ฝ พ ฟ ภ ม
 ย ร ล ว ศ ษ ส ห ฬ อ ฮ
 -ะ -า -ิ -ี -ึ -ื -ุ -ู
 -เ -แ -โ -๋ -ำ -ไ -ใ -เำ
 ๐ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙

Helvetica
Bold

**A B C D E F G H I J K L M
 N O P Q R S T U V W X Y Z
 a b c d e f g h i j k l m
 n o p q r s t u v w x y z
 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9**

ก ข ฃ ค ฅ ฆ ง จ ฉ ช ซ
 ฌ ญ ฎ ฏ ฐ ฑ ฒ ณ ด ต ถ
 ท ธ น บ ป ผ ฝ พ ฟ ภ ม
 ย ร ล ว ศ ษ ส ห ฬ อ ฮ
 -ะ -า -ิ -ี -ึ -ื -ุ -ู
 -เ -แ -โ -๋ -ำ -ไ -ใ -เำ
 ๐ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙

A B C D E F G H I J K L M
 N O P Q R S T U V W X Y Z
 a b c d e f g h i j k l m
 n o p q r s t u v w x y z
 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

TH Sarabun New
Regular

ก ข ฃ ค ฅ ฆ ง จ ฉ ช ซ
 ฌ ญ ฎ ฏ ฐ ฑ ฒ ณ ด ต ถ
 ท ธ น บ ป ผ ฝ พ ฟ ภ ม
 ย ร ล ว ศ ษ ส ห ฬ อ ฮ
 -ะ -า -ิ -ี -ึ -ื -ุ -ู
 -เ -แ -โ -๋ -ำ -ไ -ใ -เำ
 ๐ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙

A B C D E F G H I J K L M
 N O P Q R S T U V W X Y Z
 a b c d e f g h i j k l m
 n o p q r s t u v w x y z
 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

TH Sarabun New
Bold

ชุดตัวอักษรหลัก ภาษาไทย Primary Thai Font Family

CS ChatThai Regular ใช้สำหรับเป็นตัวอักษรหลักบนป้ายที่เป็นภาษาไทย ตัวพาดหัว หัวข้อที่ต้องการเน้นตัวอักษร มีขนาดหนาชัดเจน

ชุดตัวอักษรหลัก ภาษาอังกฤษ Primary English Font Family

Helvetica Bold ใช้สำหรับเป็นตัวอักษรหลักบนป้ายที่เป็นภาษาอังกฤษ ตัวพาดหัว หัวข้อที่ต้องการเน้นตัวอักษร มีขนาดหนาชัดเจน

ชุดตัวอักษรรอง

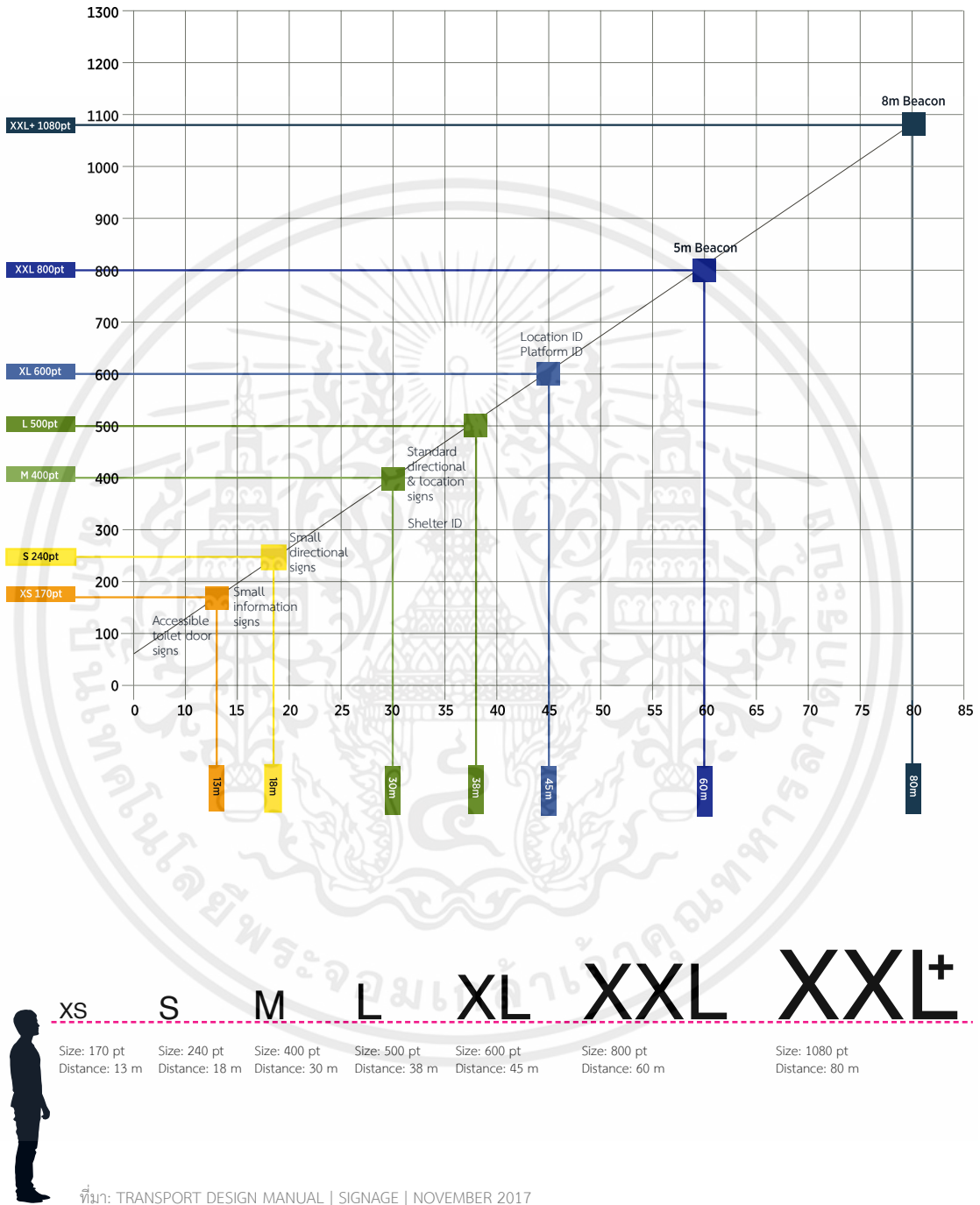
Secondary Fonts Family

TH Sarabun New Regular / Bold ใช้สำหรับเป็นตัวอักษรข้อความในส่วนเนื้อความทั่วไป ทั้งนี้การเลือกใช้ขนาดและน้ำหนักของตัวอักษรขึ้นอยู่กับรูปแบบการใช้งาน และวัตถุประสงค์ของงานแต่ละงาน

ไม่อนุญาตให้ใช้ตัวอักษรแบบอื่นมาทดแทนตัวอักษรที่กำหนดไว้ทั้งสิ้น แม้ว่าจะมีลักษณะใกล้เคียงกันก็ตาม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้า ไม่อนุญาติให้นำไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปะลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีกรณีใดๆ

ระยะการมองเห็น / ขนาดตัวอักษร
Viewing distance/font point size

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ทำซ้ำโดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การกำหนดขนาดของ ตัวอักษรควรพิจารณาถึงความสัมพันธ์กับระยะทางการอ่าน ค่าของป้ายแต่ละประเภท

สัญลักษณ์ภาพ

Pictograms

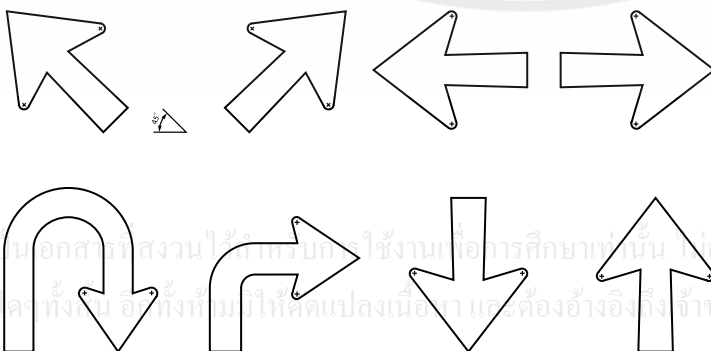

เริ่มจากแถวบนด้านซ้าย

- วัดคันลัด
- วัดบางกะเจ้ากลาง
- วัดบางกอบัว
- วัดกองแก้ว
- วัดบางกระเจ้านอก
- วัดจากแดง
- วัดราษฎร์รังสรรค์
- วัดบางขมิ้น
- วัดป่าเกต
- วัดบางน้ำผึ้งใน
- วัดบางกระสอบ
- วัดบางน้ำผึ้งนอก
- พิพิธภัณฑ์วัดบางกอบัว
- พิพิธภัณฑ์มอญวัดคันลัด
- หอวัฒนธรรมวัดบางกระสอบ
- สวนศรีนครเขื่อนขันธ์
- สวนเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา
- พิพิธภัณฑ์ปลากัดไทย
- หมู่บ้านมอญทรงคนอง
- ตลาดน้ำบางน้ำผึ้ง

หมายเหตุ : การใช้สัญลักษณ์ภาพ สามารถใช้งานได้ 2 แบบ คือ มีกรอบรอบนอก และสามารถนำกรอบรอบนอกออกได้ โดยเลือกใช้เพียงรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง ไม่ควรใช้ 2 แบบพร้อมกัน และคู่มือที่สามารถใช้ได้ คือ สีขาวผ่อง และ สีเขียวตอง โดยจะต้องใช้สีขาวบนสีเขียว หรือ สีเขียวบนสีขาวเท่านั้น

ลูกศร : ใช้รูปแบบตามคู่มือมาตรฐาน
ป้ายจราจร ฉบับปี 2554 (กรมทางหลวง)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น ยกเว้นให้ตีพิมพ์ให้ตีพิมพ์เผยแพร่ และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ระบบป้ายสัญลักษณ์ Signage System

ป้ายแสดงทิศทาง
Direction Sign

ป้ายแสดงแผนที่
Directory Sign

ป้ายแสดงข้อมูลสถานที่
Information Sign

ป้ายแสดงสถานที่
Identification Sign

เอกสารนี้
ไม่ว่ากรณี

ไม่ว่ากรณี
ไม่ว่ากรณี

ยาเท่านั้น ไม่อนุญาต
อย่างถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ป้ายแสดงทิศทาง A1

Direction Sign

Destination: (TH)

A 450pt CS ChatThai Regular *

Destination: (EN)

B 160pt Helvetica Bold *

Arrow:

C 220mm diameter *

Pictogram:

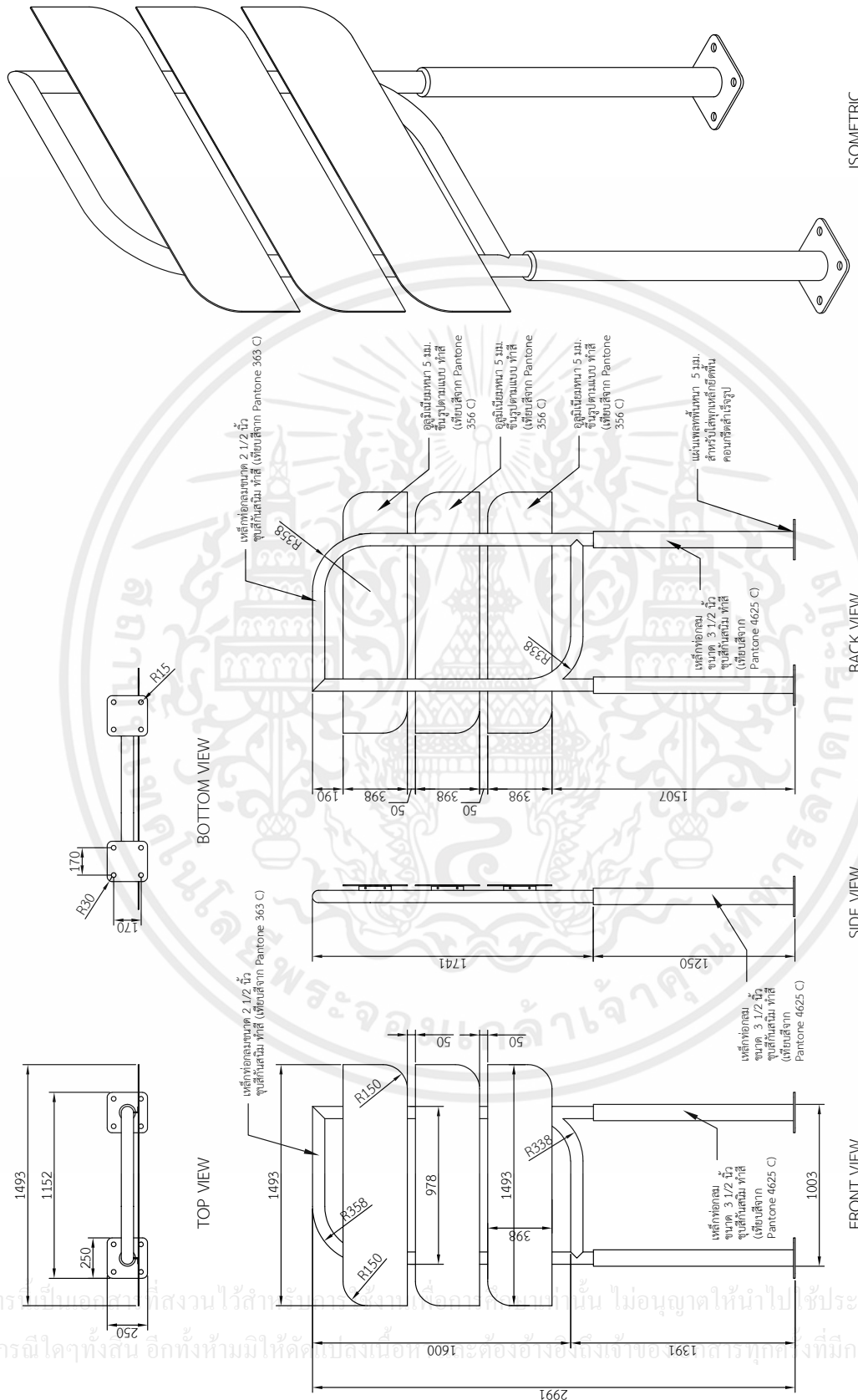
D 220mm diameter *

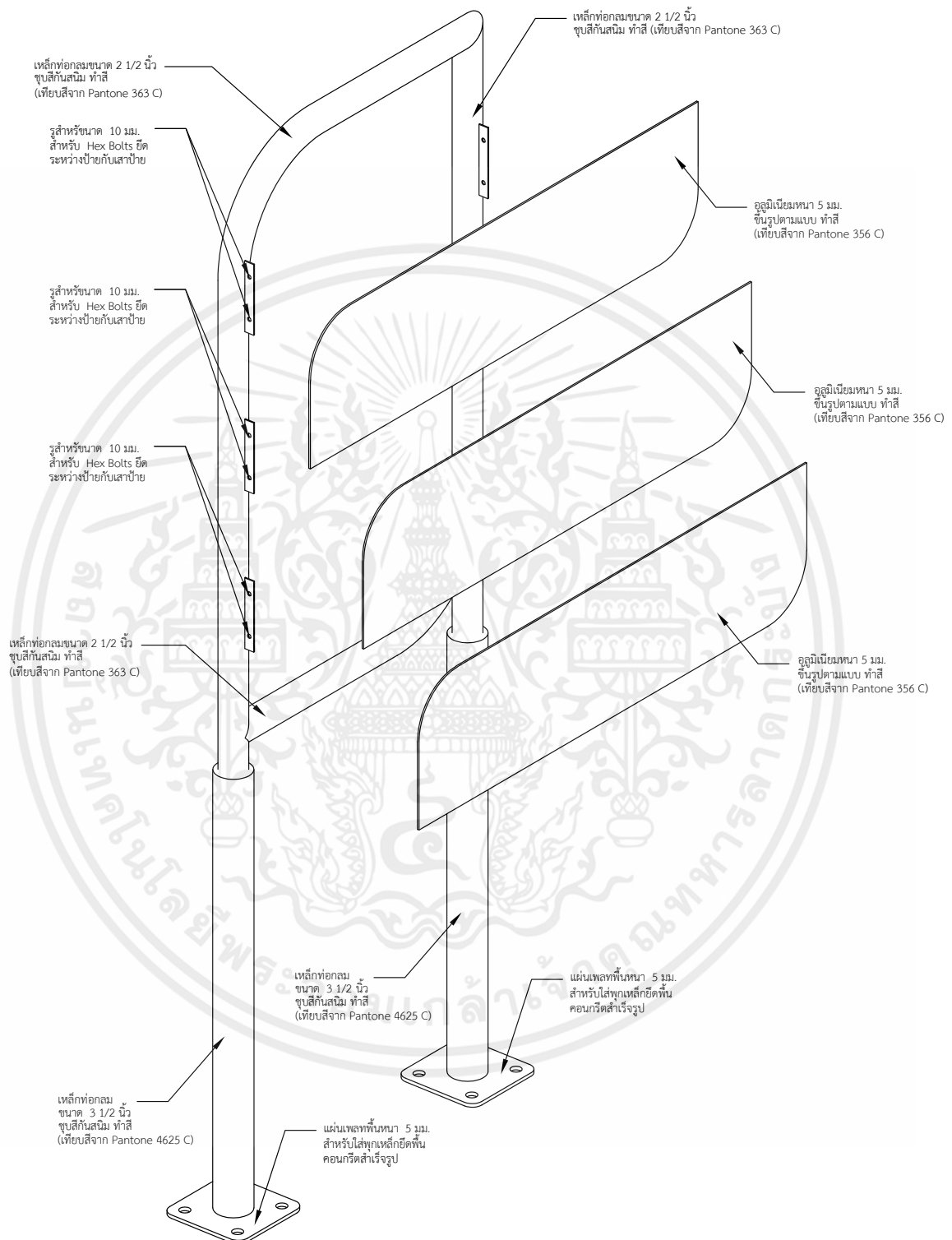
* ตัวอักษร ลูกศร และสัญลักษณ์ภาพ ใช้สติ๊กเกอร์สำหรับงานกลางแจ้งคุณภาพสูง

** พื้นป้ายที่เป็นงานกราฟิก พิมพ์ Inkjet Hi-Resolution บนวัสดุสติ๊กเกอร์ PVC สำหรับงานกลางแจ้ง เคลือบด้าน Mounted บนวัสดุอะลูมิเนียม /อลูมิเนียมคอมโพสิต

หมายเหตุ : มิติเป็นมิลลิเมตร

ENVIRONMENTAL GRAPHIC DESIGN FOR BANGKACHAO GREEN AREA	1	2
ป้ายแสดงทิศทาง A1 (Direction Sign)		
	UNIT : MM	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆก็ตาม ถือว่าผู้นั้นมิให้อะไรเลยที่ถือเอาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ENVIRONMENTAL GRAPHIC DESIGN FOR BANGKACHAO GREEN AREA			2
ป้ายแสดงทิศทาง A1 (Direction Sign)		UNIT : MM	2

ป้ายแสดงทิศทาง A2

Direction Sign

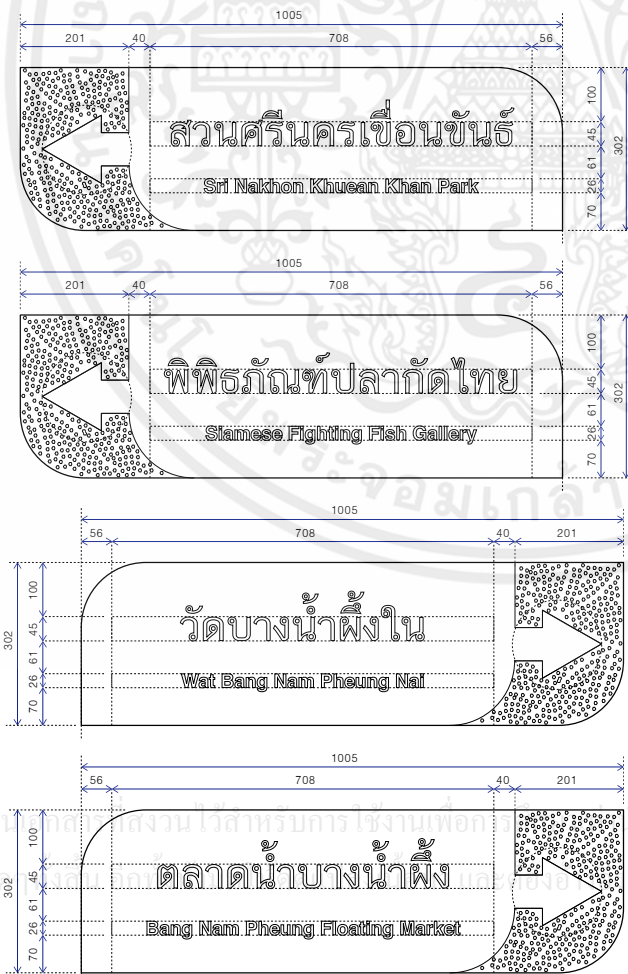

Destination: (TH)

A 300pt CS ChatThai Regular *

Destination: (EN)

B 100pt Helvetica Bold *

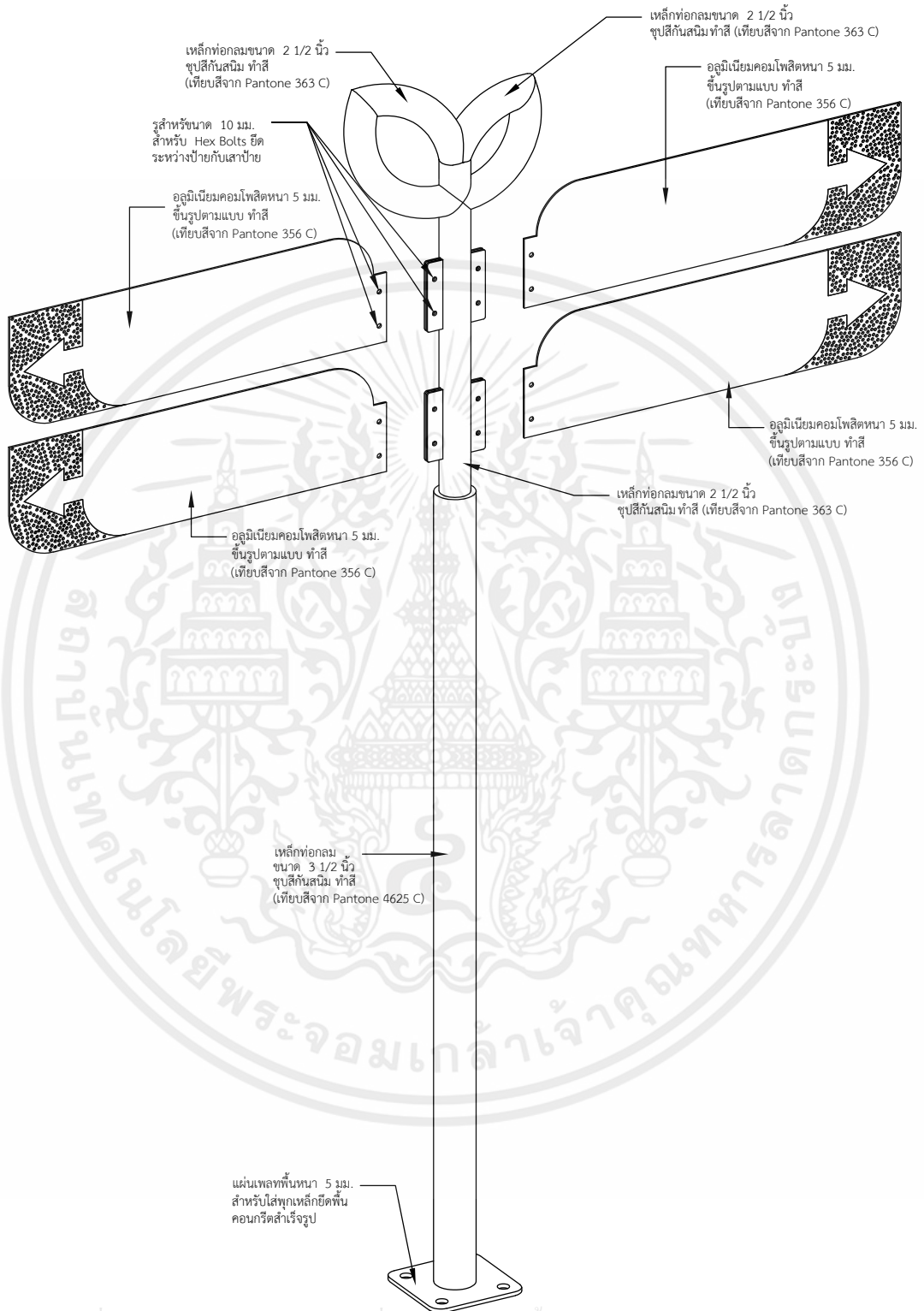

* ตัวอักษร ลูกศร และสัญลักษณ์ภาพ
ใช้สตริกเกอร์สำหรับงานกลางแจ้งคุณภาพสูง

** พื้นป้ายที่เป็นงานกราฟิก
พิมพ์ Inkjet Hi-Resolution
บนวัสดุสตริกเกอร์ PVC สำหรับงานกลางแจ้ง
เคลือบด้าน Mounted บนวัสดุอะลูมิเนียม
/อลูมิเนียมคอมโพสิต

หมายเหตุ : มิติเป็นมิลลิเมตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆก็ตาม จิตนี้เห็นแก่ใจดีเองเพื่อคน และตั้งวางอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ENVIRONMENTAL GRAPHIC DESIGN FOR BANGKACHAO GREEN AREA				2
ป้ายแสดงทิศทาง A2 (Direction Sign)			UNIT : MM	2

ป้ายแสดงแผนที่

Directory Sign

Icon: i

A 150mm diameter *

Sub heading: (TH)

B 150pt CS ChatThai Regular *

Heading: (TH)

C 400pt CS ChatThai Regular *

Heading: (EN)

D 100pt Helvetica Bold *

Mapping:

E Total size:
844mm x 1300mm **

* ตัวอักษร ลูกศร และสัญลักษณ์ภาพ

ใช้สติ๊กเกอร์สำหรับงานกลางแจ้งคุณภาพสูง

** พื้นป้ายที่เป็นงานกราฟิก

พิมพ์ Inkjet Hi-Resolution

บนวัสดุสติ๊กเกอร์ PVC สำหรับงานกลางแจ้ง

เคลือบด้าน Mounted บนวัสดุอะลูมิเนียม

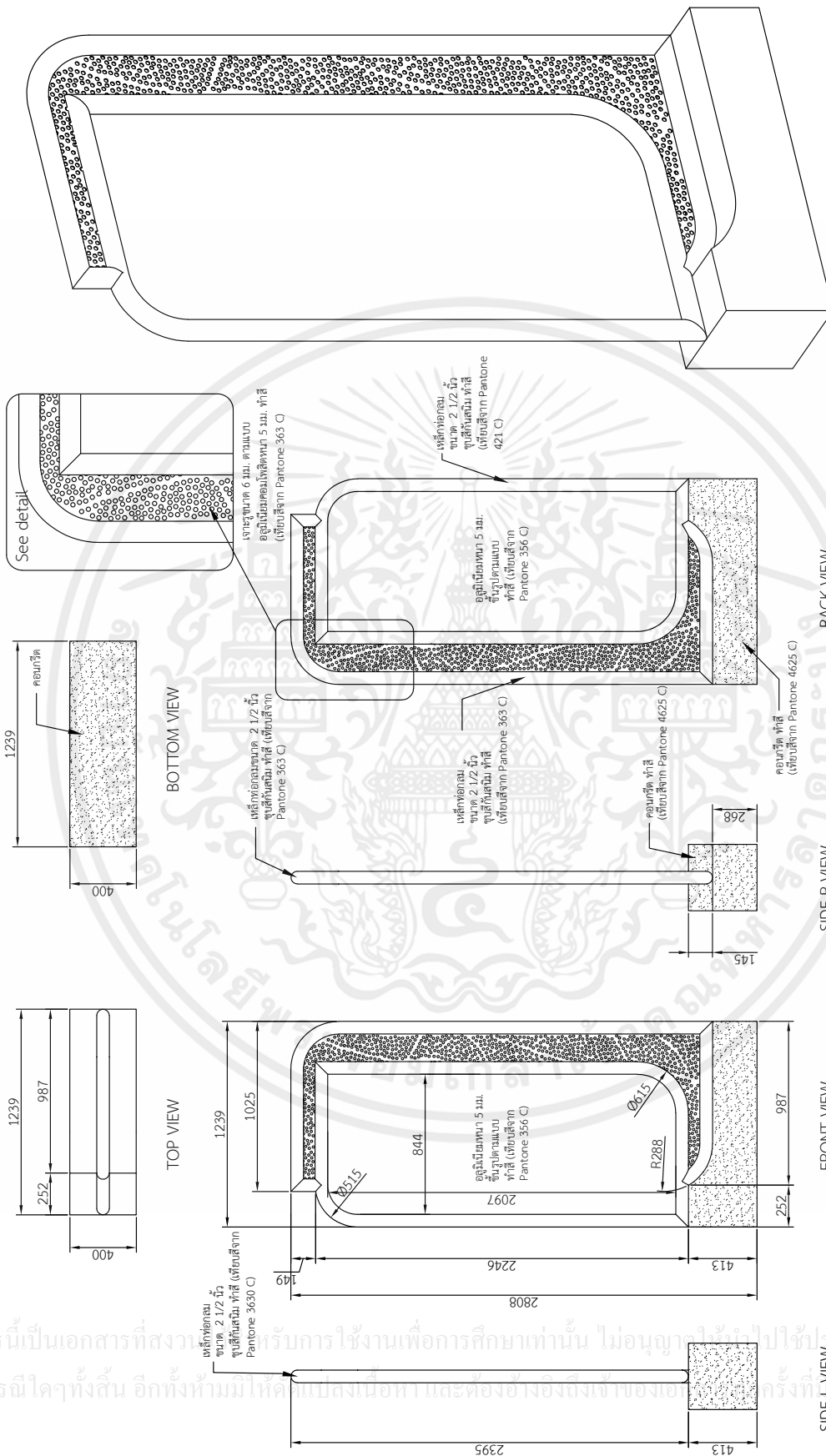
/อลูมิเนียมคอมโพสิต

เอกสาร

ไม่ต่ำกว่าครึ่งปี... ไม่ควรกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

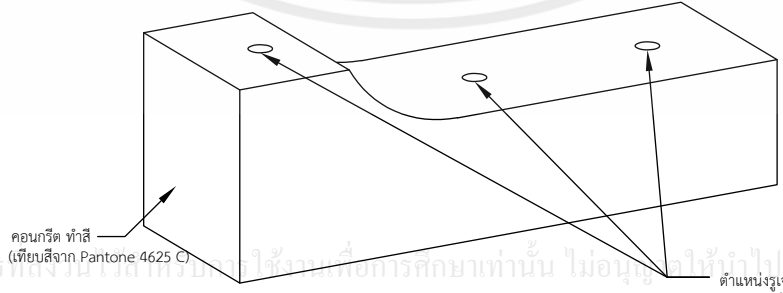
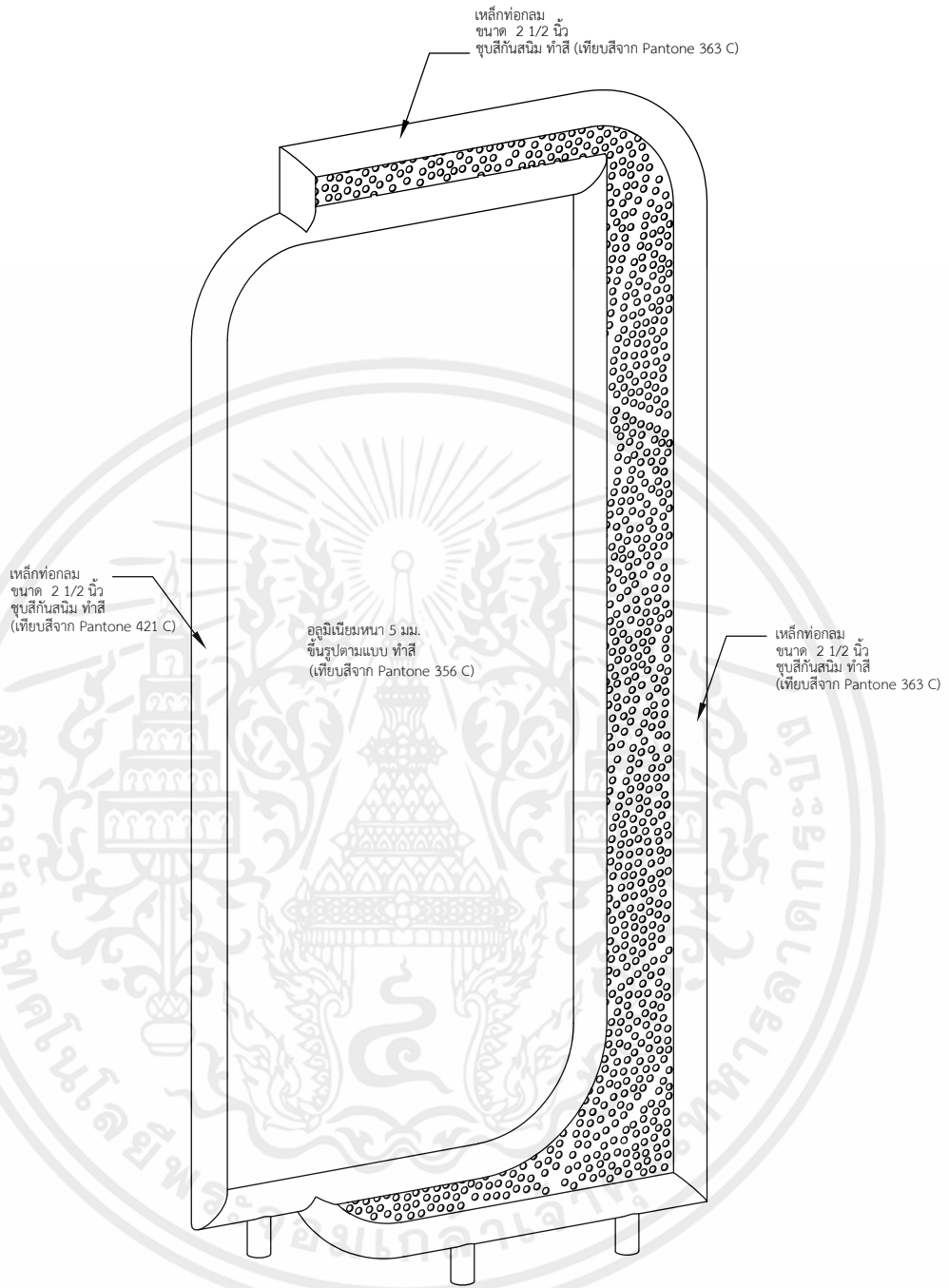

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่ควรนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงชื่อของเอกสารทุกครั้ง หมายเหตุ : มิติเป็นมิลลิเมตร

1	2
UNIT : MM	
ENVIRONMENTAL GRAPHIC DESIGN FOR BANGKACHAO GREEN AREA	
ป้ายแสดงแผนที่ (Directory Sign)	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกไปลงนิตินิต และต้องขออนุญาตเจ้าของลิขสิทธิ์ก่อนนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้สำหรับใช้เฉพาะในการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาติให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะในรูปแบบใดก็ตาม หากท่านมีข้อสงสัยหรือต้องการข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อฝ่ายวิชาการ โทร. 02-254-4000

ENVIRONMENTAL GRAPHIC DESIGN FOR BANGKACHAO GREEN AREA				2
ป้ายแสดงแผนที่ (Directory Sign)			UNIT : MM	2

ป้ายแสดงข้อมูลสถานที่

Information Sign

A

สวนศรีนครเขื่อนขันธ์

Sri Nakhon Khuean Khan Park

B
C

เป็นสวนสาธารณะธรรมชาติมีขนาดใหญ่ในพื้นที่บางกะเจ้า เป็นการผสมผสานลักษณะของสวนสาธารณะที่มีการจัดสภาพภูมิทัศน์ให้สวยงาม ประกอบด้วยพันธุ์ไม้ น้ำ พันธุ์ไม้ท้องถิ่น พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช (รัชกาลที่ 9) ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณโปรดเกล้าฯ พระราชทานนามว่า "สวนศรีนครเขื่อนขันธ์" เมื่อ พ.ศ. 2535 เป็นพื้นที่สีเขียวที่รัฐบาลกำหนดให้เป็นปอดของกรุงเทพมหานคร นักท่องเที่ยวสามารถขี่จักรยานชมธรรมชาติในพื้นที่สวน ดูนก ให้อาหารปลา ศึกษาระบบนิเวศ มีเรือและรถจักรยานไว้ให้บริการในวันเสาร์-อาทิตย์ ติดต่อเบอร์โทร : 0 2461 0972

Sri Nakhon Khuean Khan Park is a natural park for public in Bang Kachao area. The park is mixed model landscape comprises of aquatic plants and local plants. King Bhumibol Adulayadech gave the name to the park as "Suan Sri Nakhon Khuean Khan" in B.E. 1992. The government at that time, then provided this area as a lung of Bangkok where people can ride on bicycles, feed birds and fish, and relax on their weekends in the park Boats and bicycles are available on Saturday and Sunday. Contact number: 0 2461 0972

E

F

G

Pictogram:

A 150mm diameter *

Heading: (TH)

B 200pt CS ChatThai Regular *

Heading: (EN)

C 80pt Helvetica Bold *

Main body copy: (Th/En)

D 72pt TH Sarabun New Regular *

Images:

E 600mm x 320mm **

QR code:

F 74mm x 74mm **

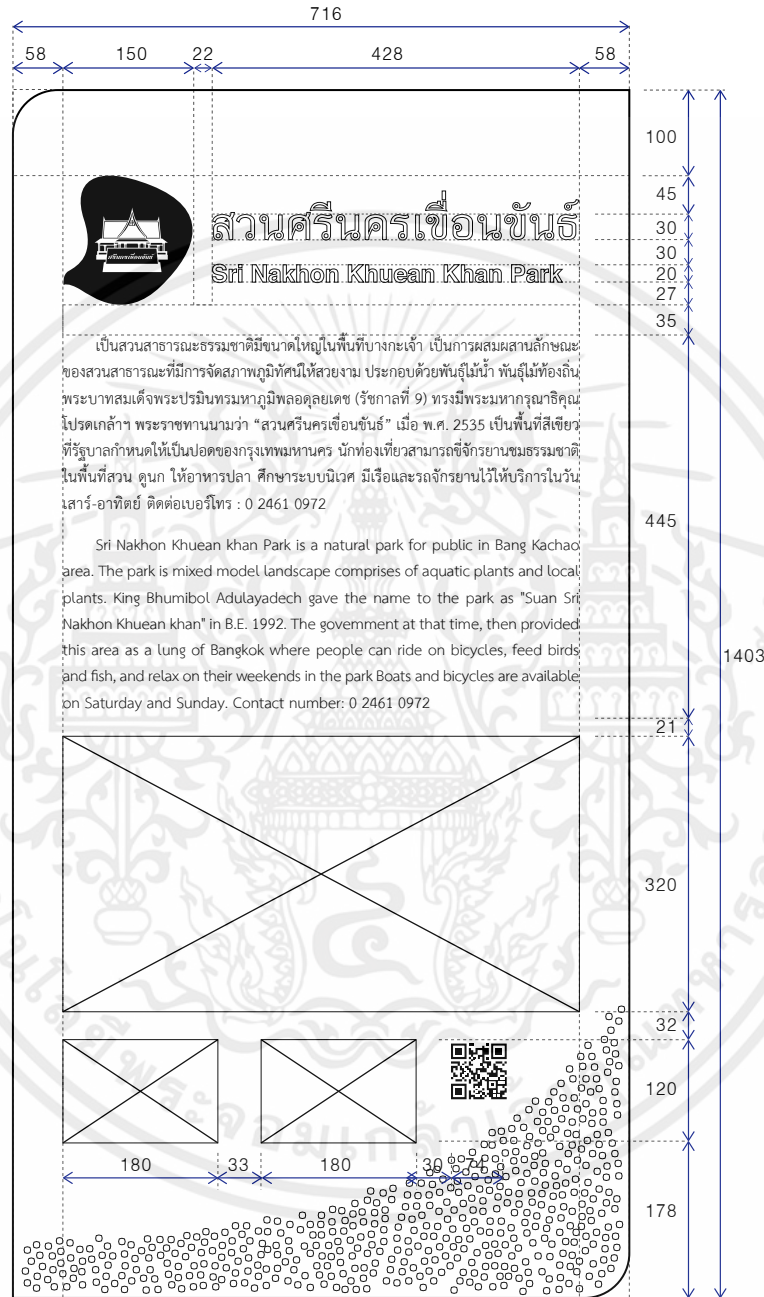
Images:

G 180mm x 120mm **

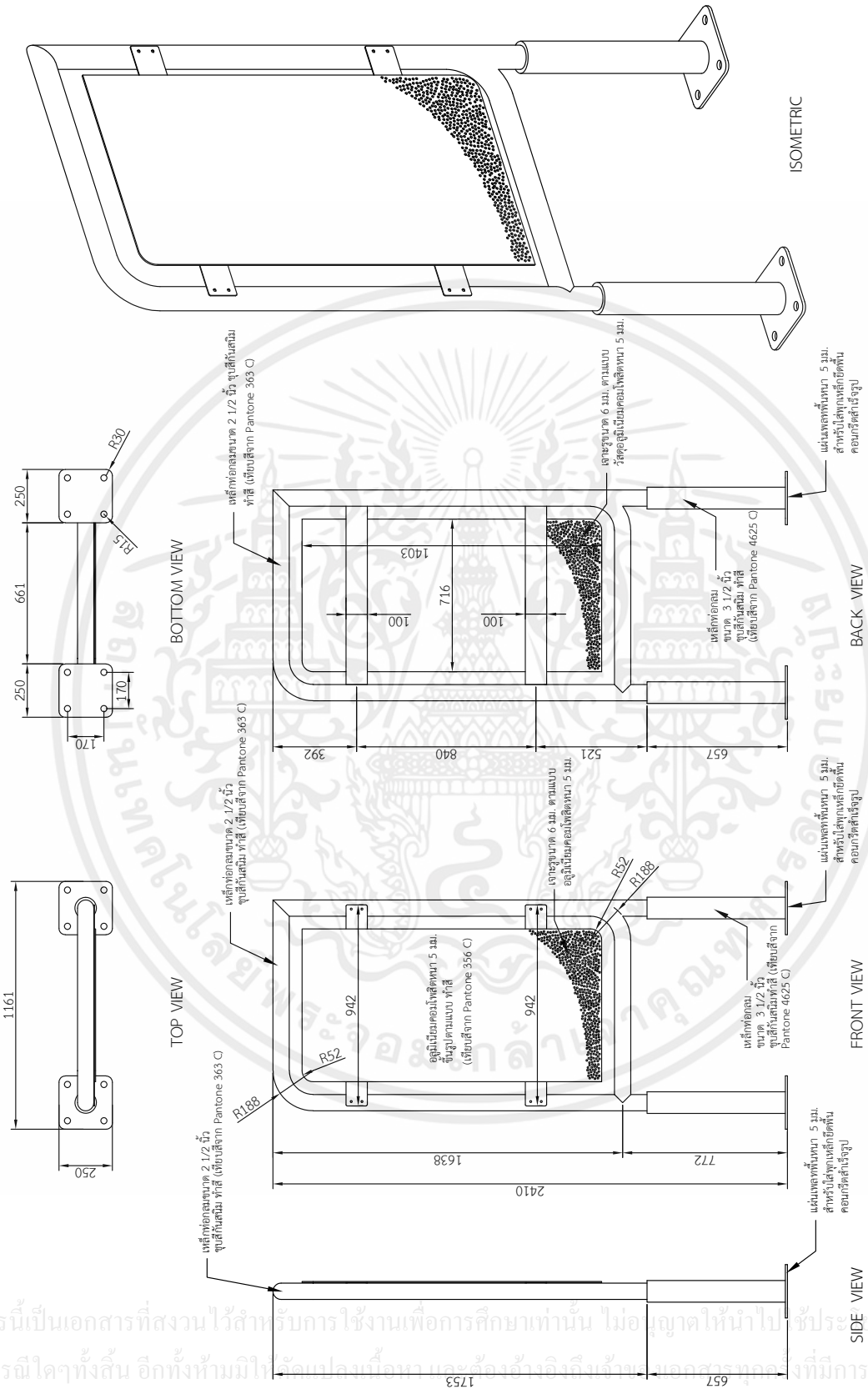
* ตัวอักษร ลูกศร และสัญลักษณ์ภาพ
ใช้สติ๊กเกอร์สำหรับงานกลางแจ้งคุณภาพสูง

** พื้นป้ายที่เป็นงานกราฟิก
พิมพ์ Inkjet Hi-Resolution
บนวัสดุสติ๊กเกอร์ PVC สำหรับงานกลางแจ้ง
เคลือบด้าน Mounted บนวัสดุอะลูมิเนียม
/อลูมิเนียมคอมโพสิต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ทำซ้ำโดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

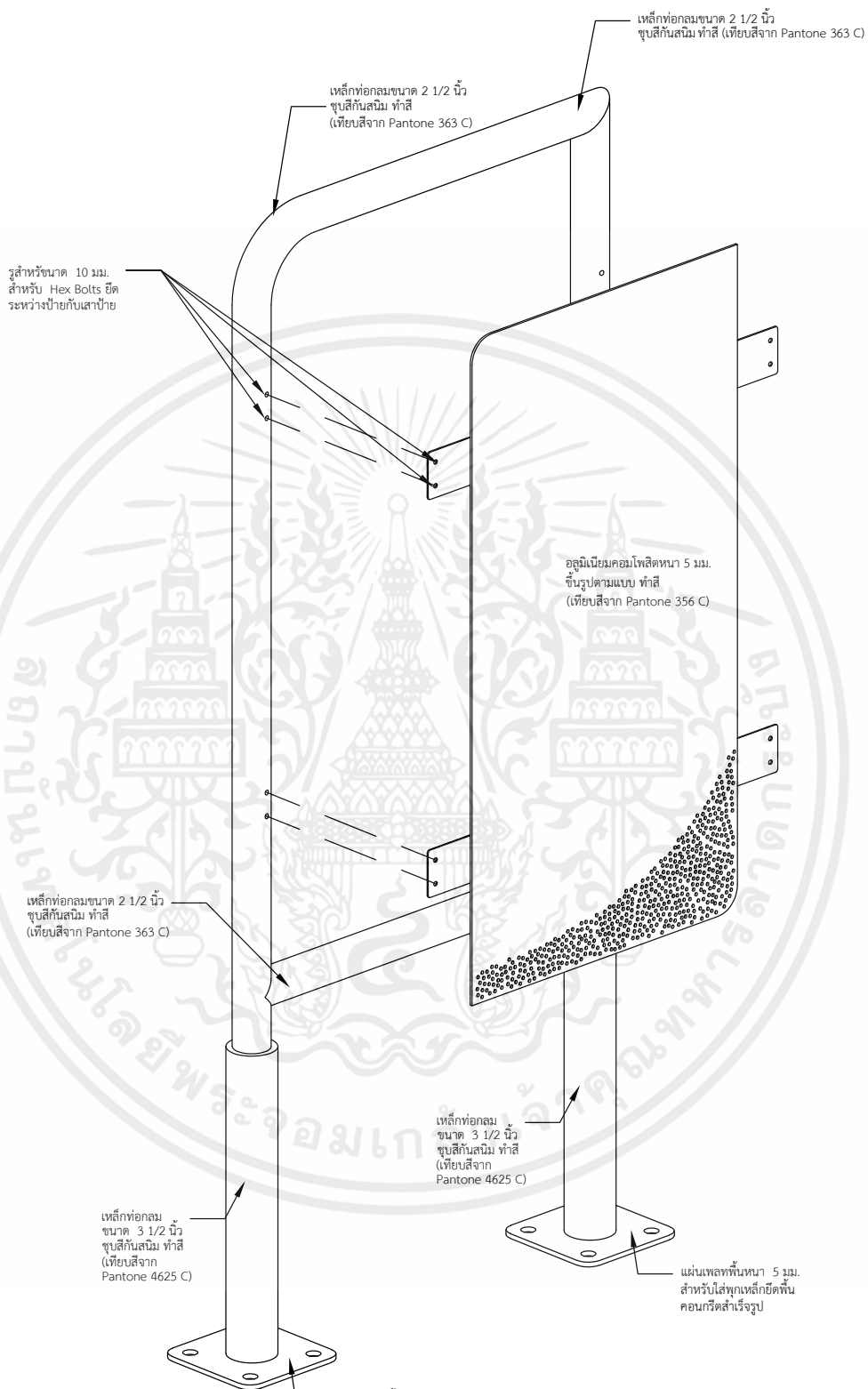

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้ง หมายเหตุ : มิติเป็นมิลลิเมตร

1	2
ENVIRONMENTAL GRAPHIC DESIGN FOR BANGKACHAO GREEN AREA	
ป้ายแสดงข้อมูลสถานที่ (Information Sign)	
UNIT : MM	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้อัดแปลงเนื้อหา และข้อมูลอ้างอิงด้วยเอกสารของผู้อื่นที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆก็ตาม จิตอันดีงามนี้ให้อดเปลืองเนื้อนา และตั้งน้ำองจึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ENVIRONMENTAL GRAPHIC DESIGN FOR BANGKACHAO GREEN AREA				2
ป้ายแสดงข้อมูลสถานที่ (Information Sign)			UNIT : MM	2

ป้ายแสดงสถานที่

Identification Sign

ซอยเพชรหิ๊งษ์ 28

Soi Petchahung 28

(ซอยศิริประวัตกุล)

A
B
C

Heading: (TH)

A 300pt CS ChatThai Regular *

Heading: (EN)

B 140pt Helvetica Bold *

Sub heading: (TH)

C 140pt CS ChatThai Regular *

* ตัวอักษร ลูกศร และสัญลักษณ์ภาพ

ใช้สติ๊กเกอร์สำหรับงานกลางแจ้งคุณภาพสูง

** พื้นป้ายที่เป็นงานกราฟิก

พิมพ์ Inkjet Hi-Resolution

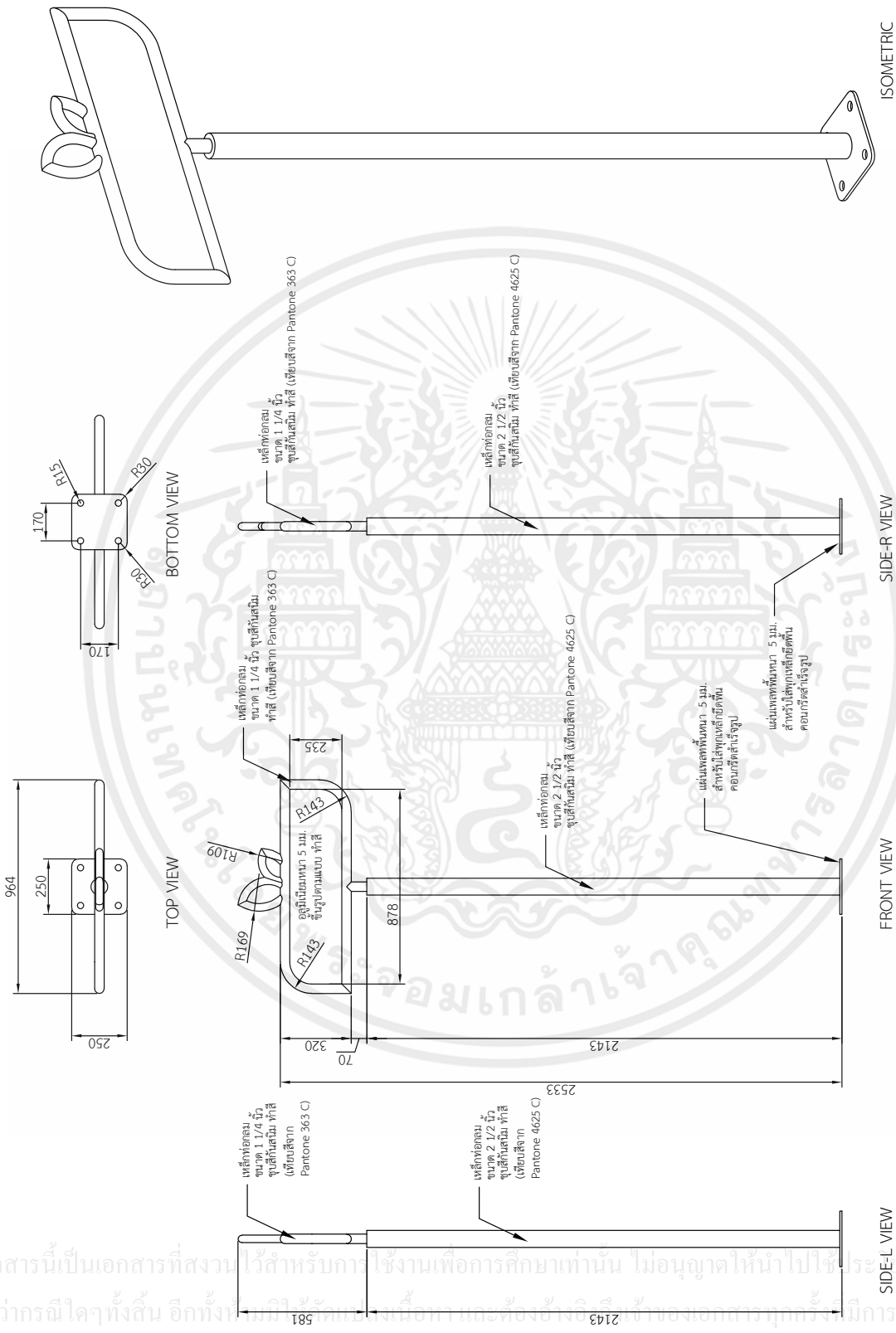
บนวัสดุสติ๊กเกอร์ PVC สำหรับงานกลางแจ้ง

เคลือบด้าน Mounted บนวัสดุอะลูมิเนียม

/อลูมิเนียมคอมโพสิต

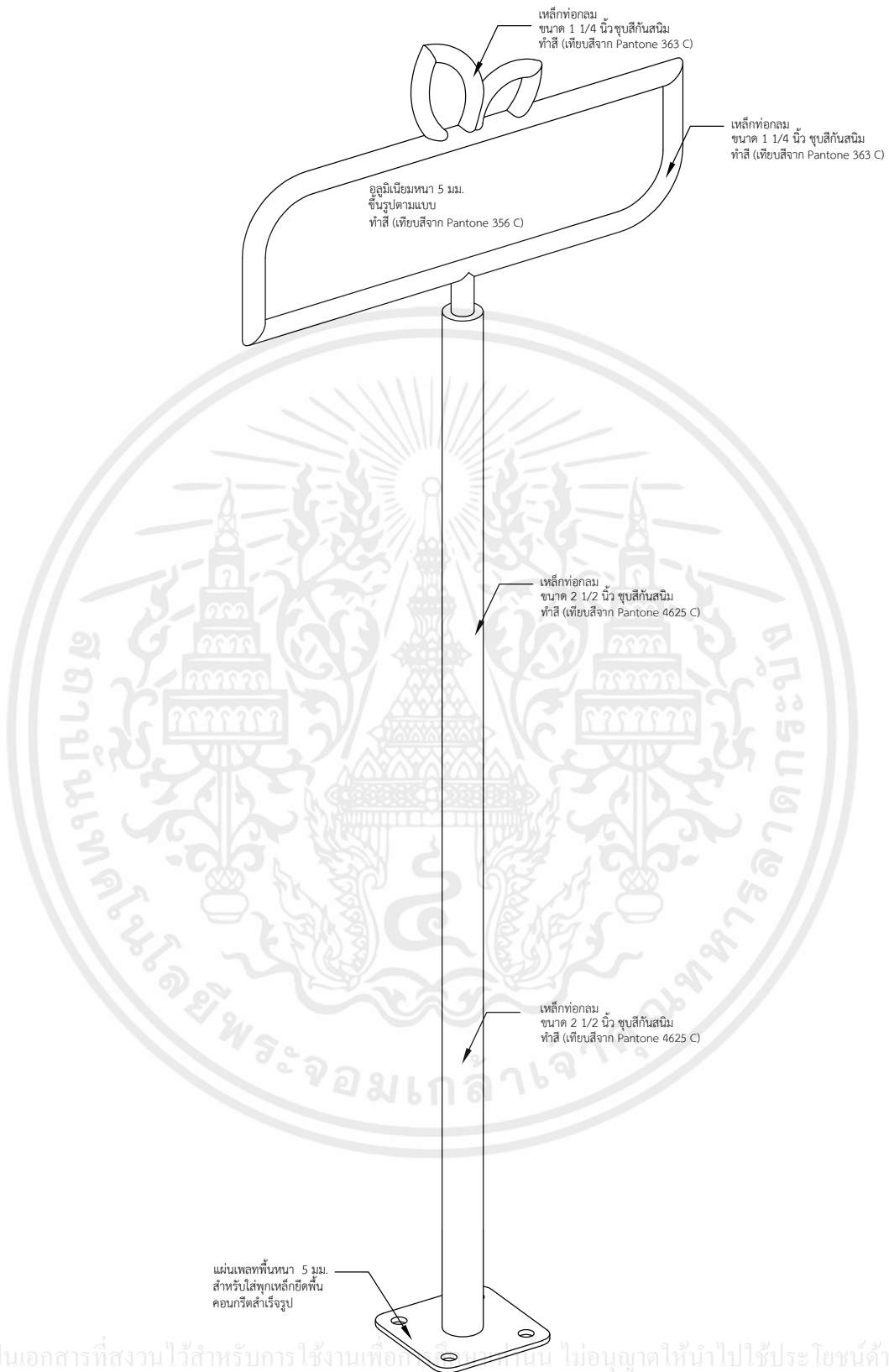
หมายเหตุ : มิติเป็นมิลลิเมตรการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่สามารถเผยแพร่หรือใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงที่มา

1		2	
ENVIRONMENTAL GRAPHIC DESIGN FOR BANGKACHAO GREEN AREA			
ป้ายแสดงสถานที่ (Identification Sign)			
UNIT : MM			

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งยังต้องแจ้งเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อ... ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกนั้นห้ามมิให้ดัดแปลงแก้ไข และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ENVIRONMENTAL GRAPHIC DESIGN FOR BANGKACHAO GREEN AREA			2
ป้ายแสดงสถานที่ (Identification Sign)		UNIT : MM	2

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ นามสกุล	พีรพล ช่างใจกล้า
วัน - เดือน - ปีเกิด	26 กันยายน 2527
ที่อยู่ปัจจุบัน	1255 หมู่ 6 ซอยน้ำผึ้ง 1 ถนนเทพารักษ์ ตำบลเทพารักษ์ อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ 10270
ประวัติการศึกษา 2550	สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ศิลปบัณฑิต (ศป.บ.) สาขาวิชาการออกแบบนิเทศศิลป์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
ประวัติการทำงาน 2557 - ปัจจุบัน	อาจารย์ประจำสาขาวิชาการออกแบบนิเทศศิลป์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้